

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

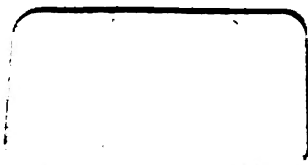
ASSOCIATES PROGRAM

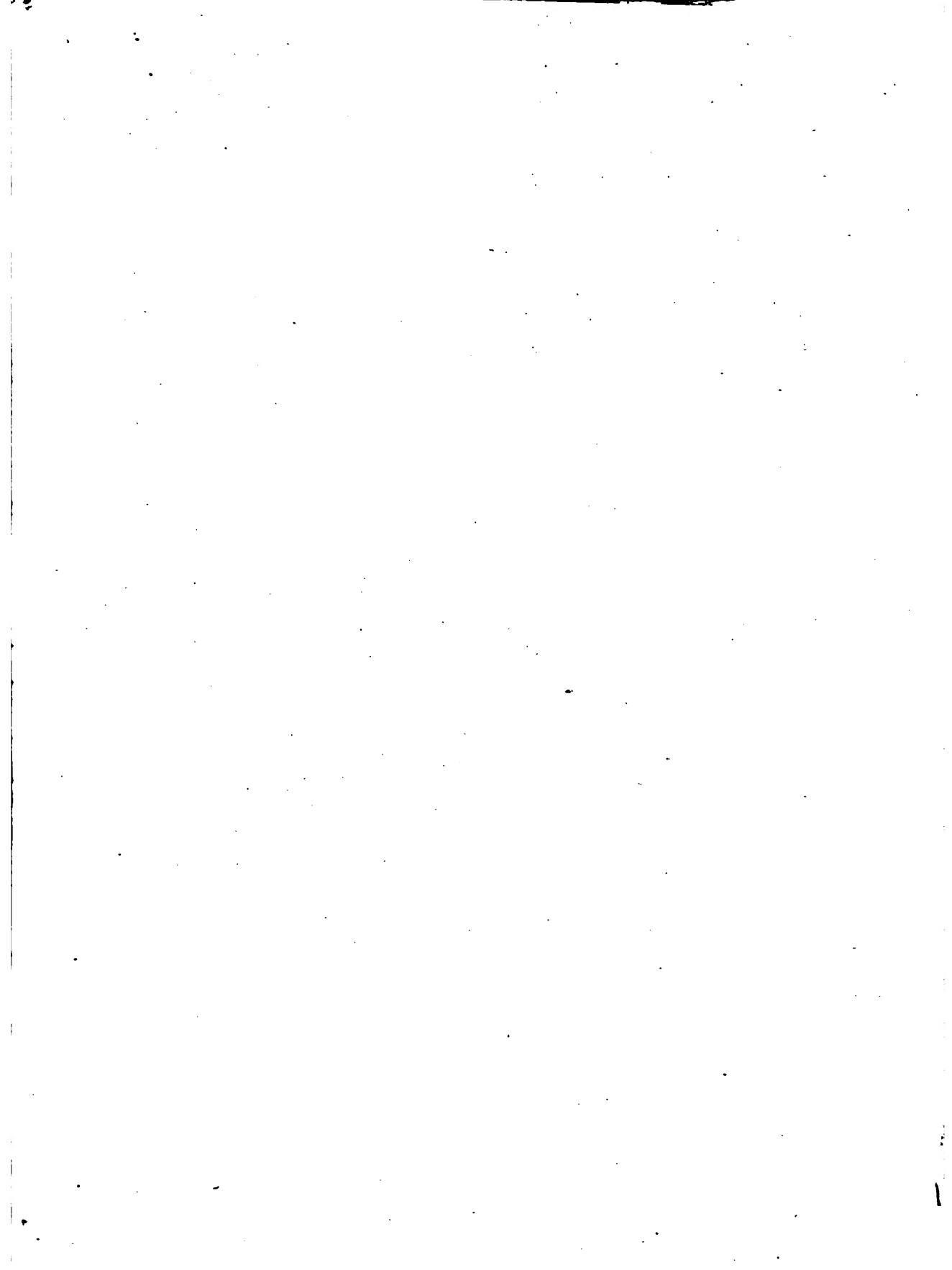
In grateful recognition
of

Ralph E. Allen
Class of 1920
1989-1990

for generous support of the
Harvard College Fund

The Harvard College Library

artularium axonicum:

COLLECTION OF CHARTERS

RELATING TO

ANGLO-SAXON HISTORY.

BY

WALTER DE GRAY FINCH, ESQ.

OF THE DEPARTMENT OF MSS. BRITISH MUSEUM, HONORARY SECRETARY OF THE BRITISH ARCHEOLOGICAL
ASSOCIATION, MEMBER OF THE COMMITTEE OF THE PALÆOGRAPHICAL SOCIETY, NON. CORR. MEMB.
OF ROYAL ACADEMY OF TURIN, AUTHOR OF THE "HISTORY, ART, AND PALÆOGRAPHY OF
THE UTRECHT PSALTER", THE "FASTI MONASTICI ETI SAXONICI", ETC., ETC.

VOL. II, pt. 1

A.D. 840-~~947~~ 928

LONDON.

WHITING & COMPANY, SARDINIA STREET, W.C.

1887.

BIND

12
420

Cartularium Saxonicum.

VOL. II.

~~7.18~~

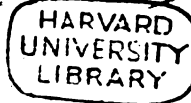
~~Br 1035.37~~

1885, Oct. 8-1887, April 18.

Printed at Harv.

~~XP 2255 (2)~~

Br 1035.37 (2, p. 11)

PRINTED BY

WHITING AND CO., 30 AND 32, SARDINIA STREET, W.C.

Preface to the Second Volume.

THE completion of the second volume of the *CARTULARIUM SAXONICUM*, which has been somewhat delayed on account of the increasing number of documents for each year in the total of upwards of a century, is the result of nearly two years' incessant labour at the collection and collation of texts, carried on at every moment of leisure during that period. I have been fortunate in obtaining the continued help of fellow-workers, and of those whose official custody of important documents has laid me under the necessity of applying to them for assistance in procuring faithful copies of charters committed to their care. Had it not been so, I should have been prevented in many cases from giving so accurate a text as I should have desired, but a kind consideration has always been extended to me in this respect, and I am, therefore, enabled to embody in this second volume many texts which may strictly be said to be now correctly printed for the first time.

Since the publication of the first volume of the *CARTULARIUM SAXONICUM* only one new work has been added to the materials referred to in the Preface to that volume. It forms the *THIRD PART* of the *FACSIMILES OF ANGLO-SAXON MANUSCRIPTS*, issued by the Ordnance Survey Commission in the year 1884. This, which is the work of Colonel R. H. Stotherd, C.E., and Mr. W. Basevi Sanders, contains photo-zincographic plates, with the printed texts and translations, of the forty-five documents then belonging to the Earl of Ashburnham, whose father, the late Earl, acquired them with the other "Stowe Manuscripts"; these are now in the British Museum. The Part also contains plates, texts,

and translations of two charters in the possession of the Marquess of Anglesey; one being a charter of King Eadwi, in A.D. 956; the other the will of Wulfric, a great benefactor to the Abbey of Burton-on-Trent, in A.D. 1004. With this exception, nothing new has transpired to advance the study of Anglo-Saxon diplomatics.

It is my pleasing duty to acknowledge my very grateful thanks to those whose names are mentioned in the Preface to my first volume, and who have with equal kindness extended their consideration to me during the preparation of the second. I take the opportunity of adding to those the names of Sir William Hardy, K.C.B., formerly Deputy Keeper of the Rolls, who graciously has allowed me to freely consult the collections of his brother, the late Sir Thomas Duffus Hardy, which cover the Anglo-Saxon period; Mr. Alfred Rogers, of Cambridge University Library; and Rev. W. K. Hampshire, M.A., Librarian to the Dean and Chapter of Exeter.

This second volume contains 432 numbers—about the same quantity as the first volume held—numbered from 428 to 858, comprehending all the documents which a liberal interpretation of the idea of a charter would embrace, relating to the Anglo-Saxon history of England for a period of a hundred and nine years, from A.D. 838 to 947.

The Appendix contains several remarkable charters, hitherto unpublished, which were not found, indeed, until a comparatively recent period, and then accidentally. Those of an early date throw new light on the history of the ancient English Church in Kent. Being anxious that these texts should be available to the students of this branch of Anglo-Saxon history, I was unwilling to postpone their publication to the end of this work. In binding the second volume, this Appendix may be retained, if it is desired, to be placed hereafter at the end of the work, and the pagination has been adapted to this end. The treaty between Alfred and Guthrum, although in some respects it partakes of the character of an ancient code of law, and has therefore been included by Thorpe among his valuable collection

of *Ancient Laws and Institutes*, yet differs in some important points from the usual form of Anglo-Saxon laws; and, in so far as it concerns the partition of land in England, and points to the origin of two distinctly different systems of Anglo-Saxon local jurisdiction, rightly claims a place in this *CARTULARIUM*.

The eight hundred and fifty-nine charters, and various forms of charters, comprised in the two volumes of the *CARTULARIUM SAXONICUM*, now published, correspond with about five hundred and eighty-six charters published by Kemble, in his *CODEX DIPLOMATICUS*: viz., Nos. 1-417, 982-1154, 1156-1159, 1173, 1336; with which are incorporated two hundred and sixty-eight documents, partly because of the more extended field of my work, and partly on account of the large proportion of texts which the forty years that have elapsed since Kemble prepared his work, have disclosed to students of the history of the period under illustration.

Many remarkable details may be gathered from the most cursory examination of these texts. But I must crave the indulgent patience of my readers to be allowed to postpone my comprehensive summary of these details until the whole of the texts are printed. Apart from the extensive reconstruction of the regal, nobiliary, episcopal, and monastic *fasti*, which no one can deny is imperatively necessary, if the existing lists of kings, princes, bishops, and heads of religious houses are to be brought into harmony with the testimony of these ancient fragments, there are numerous other historical aspects which are illumined by the texts. Such, for example, is the charter of Elstrudis, or Ælfthryth, King Alfred's youngest daughter, granting the three Kentish towns of Lewisham, Greenwich, and Woolwich to the Abbey of St. Peter¹ at Ghent in A.D. 918; a charter unknown to the Rev. Mr. Larking, the editor of the *Domesday of Kent*, who has accepted without verification a loose and inaccurate notice of the grant by previous historians of that county. The life of King Æthelstan—a monarch only second to King Alfred himself in respect of the two principal characteristics of their lives, piety and military prowess—might be

¹ No. 661 (633 B).

rewritten by the help of the contemporary charters, and the annals of his reign contained in the writings of later chroniclers.

Among the many historical points which the collection of charters in this volume illustrates, one especially calls for a passing notice. The site of the battle of Brunnanburh,—subject of one of the finest Anglo-Saxon poems in the *Anglo-Saxon Chronicle*,—which took place, according to that authority, in A.D. 937, has recently given rise to considerable controversy.¹ Those who took part in the somewhat disappointing and unsatisfactory criticism displayed on that occasion, failed to suggest that the term “Brunnan burh” is, with little doubt, a poetical alliterative synonym (to suit the line “ymbe Brunnanburh”, or “embe Brunnanburh” of the four oldest MSS.) for “Bruninga feld”, which is supplied by No. 727, “Acta est haec præfata donatio . anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCCXXXVIII . in quo anno bellum factum est in loco qui bruninga feld dicitur ubi Anglis victoria data est de caelo.” But I should not refuse to admit that the term Bruninga feld may represent a more comprehensive district than Brunnan burh, of which this latter may have been the chief stronghold. At any rate, it is for us to seek Bruninga feld and not Brunnan burh, in the parochial map of England. Now, the parish of Broomfield in Somersetshire appears, in many ways, to satisfy the condition of the description of the site in the poem. It is five miles to the north of Taunton under the Quantock Hills, near the mouth of the River Parret, and commands fine views over the county, the river, the Bristol Channel, and even the hills of South Wales are visible from it. The Parret would be an attractive creek for the Dublin vikings crossing the Irish Channel. The Parret’s mouth was not unfamiliar to the Danes, for in A.D. 845 the men of Somerset and of Dorset, under good leadership, had fought the invaders and gained the victory over them on that spot.

The Synod of A.D. 905² (a new text); the rebuilding³ of the wrecked city of London, after the destructive wave of Danish

¹ *Athenæum*, July–December 1885. ² No. 614. ³ See Nos. 561, 577, 578.

incurtion had overwhelmed the future metropolis of the kingdom ; the extent of territory dominated by certain tribes ; the notices of eclipses, and employment of several other methods of calculating dates ; the gradual deformation of pure Latin into a later language which admitted many deviations from the recognised rules of syntax and grammar, and allowed false analogies¹ to supersede correct declensions and conjugations ; the equally gradual alterations which crept over the pure Saxon language as it yielded to the inevitable results of change, due to its being spoken by a race no longer purely indigenous ; the so-called middle-English forms of several charters² ; testamentary, reversionary, and other peculiar dispositions of landed and personal property ; the use of monograms,³ and the curiosities of poetry⁴ and of palæography,⁵ of numismatics,⁶ and manners and customs,⁷ are a few of the most salient points out of many varieties of literary archæology with which this collection of texts abounds. Philology may study dialect⁸ and derivations ; diplomatists the curious custom of re-writing charters.⁹

¹ As for example: *cannis* for *cannibus*, vol. ii, No. 843 ; *posterum* for *posterorum*, No. 846 ; *juris* for *juribus*, No. 842 ; *angelice* for *anglice*, No. 834 ; *satellitibus* for *satellitibus*, frequently ; *glaciarum* for *glaciarum*, No. 813 ; *terminibus*, frequently ; *usis* for *usibus* ; and many other such varieties ; *arbitris*, for *arbitri* (gen.), No. 793, 831 ; *caducia*, for *caduci* (gen.), No. 833 ; *pecunia*, for *pecunia*, No. 429 ; *assellorum*, for *agellorum*, from misreading of the *s*-like form of the Anglo-Saxon *g*, No. 438, etc. ; *pazchalis*, *pazali*, and *pazialis*, for *paschalis*, etc. ; *ap* for *ab*, *cfdomada*, *opsoluto*, *cummuniter*, *committibus*, *augeat*, *salmo*, *releyio*, *oc*, *ic*, etc., No. 469 ; *ið* for *id*, No. 519.

² As for example in Nos. 526, 530, 531, 546, 554, 597, 598, 604, 644, 645, 647, 650, 653, 692, 715, 732, 805, 826, and others.

³ See No. 524.

⁴ See Nos. 587, 632, 644, 645, 647, 655, 667, 696, 710, 751, 815, 859. 771 is probably a poem, and there are others highly alliterative in parts of their text.

⁵ See Nos. 65, 455, 516, 558.

⁶ See Nos. 95, 837.

⁷ See Nos. 591, 843.

⁸ Nos. 732, 756, 803.

⁹ "Scripsimus novam cartulam quia antiquam non habebamus", No. 759 ; "scripsimus novam cartulam quia antiquum librum non habebamus", No. 786, 801. Cf. No. 787, 789.

ERRATA.

- P. 5, l. penult, *for regante, read Regnante.*
P. 16, l. 1, *dele of after Archbishop.*
P. 41, last line, *dele perhaps and circa or, and add cf. Birch, Memorials of St. Guthlac, p. 55, l. 2.*
P. 46, l. 25, *for xxvii, read xxxvii.*
P. 59, l. 15, *for 122, read 104.*
P. 73, l. 16, *for Devon, read Somerset.*
P. 78, l. 3, *for Hinton Ampner, co. Hants, read Wanborough and Hinton, co. Wilts.*
P. 95, l. 3, *for Sandwich, co. Kent, read London.*
P. 165, l. 24, *for 544, read 545.*
P. 170, l. 3 from bottom, *after Creech, add (!).*
P. 175, l. 5, 6, *for nine, read niva.*
P. 180, l. 16, *for ccxiv, read cccxiv.*
P. 190, l. 1, *for 555, read 556.*
P. 251, l. 4 from bottom, *for Wyke, read Wake.*
P. 332, *for Nero A xi, read Nero A ii.*
P. 403, l. 25, *for Wilts, read Hants.*
P. 498, l. 4, *after vocabulis, add nomen.*

METRICAL OR QUASI-METRICAL PIECES.

Nos. 587. 632. 644. 645. 647. 655. 667. 686. 710. 750. 751. 771. 815. 859.

Table of Contents

NINTH CENTURY—continued.

No.	PAGE
428. Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Crohlea, or Crowle, co. Worcester. Before A.D. 840.	1
429. Grant for three lives by Cuðwulf, Bishop of Hereford, with consent of Berhtwulf, King of the Mercians, to Ælfstan the Duke, of land at Bishop's Frome, on the R. Frome, co. Hereford, with reversion to the monastery of Bromyard. About A.D. 840	3
430. WITENAGEMOT AT TONEWORDIG. Restoration by Berhtwulf, King of the Mercians, of lands at Stilton, Tuassanburna, etc., or Stoultton, Washborne, etc., co. Worcester, to Bishop Heaberht and the Church of Worcester. Easter Day, 28th March, A.D. 840	4
431. Grant by Athelwolph, King of the W. Saxons, to Duda the thegn, of land in Ashdown, co. Berks. A.D. 840	5
432. Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Hunicecwudu. Christmas Day, A.D. 841	6
433. Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop, and the monks of Worcester, of land at Myttun, or Mitton, co. Worcester. Christmas Day, A.D. 841	7
434. Privileges granted by Berhtwulf, King of the Mercians, to Eanmund, Abbot, and the monastery of Bradon, co. Worcester. Christmas Day, A.D. 841	8
435. Another form of No. 434	10
436. Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Daglesford, or Daylesford, co. Worcester. A.D. 841	11
437. Grant by Ædelwulf, King of the West Saxons, to Beornmod, Bishop of Rochester, of land at Holanbeorgestun, or Hoborough, near Snodland, co. Kent. A.D. 841	12
438. Grant by Athelwulf, King of the W. Saxons, to Prince Eanulf, of land at Ditchet and Lottisham, co. Somerset. A.D. 842	13
439. Grant by Adelnulf, King of the South Saxons, to the Prefect Ceolmund, of land near Rochester. A.D. 842	15
440. Profession of Ceolred, Bishop of Leicester, to Archbishop Ceolnoth. A.D. 839×844	16

441. Profession of Tunbert, Bishop of Lichfield, to Archbishop Ceolnoth, A.D. 841 x 844	16
442. Grant by Æthelwulf, King of the W. Saxons and Kent, to Æthelmod the thegn, of land at Cert, or Chart, co. Kent. Monday 28th May, A.D. 843	17
443. Grants by (1) Ceolred, Bishop of Leicestershire, to Berhtwulf, King of the Mercians, of land at Peginga burn, or Pangbourn, on the R. Thames, co. Berks; and (2) Berhtwulf to the Duke Æthelwulf, of the same land. A.D. 843 or 844	20
444. Grant by Æthelwulf, King of the W. Saxons, etc., to Malmesbury Abbey, of land at Minety, co. Wilts. A.D. 880 for 844	21
445. (1) SYNOD OF ACLEA, A.D. 810; and (2) Final adjudication by Archbishop Ceolnoth respecting the inheritance of Oswulf's estate. A.D. 844	22
446. Memorandum of the Confirmation of the Grant by Osuulf to Christ Church, Canterbury, of land at Estrestanhamstede. A.D. 844	26
447. WITENAGEMOT AT WINCHESTER. Grant by Athelwulf, King of Wessex, to Malmesbury Abbey, of freedom of every tenth "mansio" from taxation. 5th November, A.D. 844	26
448. Exchange between Uuerheard, Priest and Abbot, and Werenberht the thegn, of land at Hroces scas, or Roxeth, near Harrow-on-the-Hill, formerly belonging to the Vill of Greenford, co. Middlesex. Sunday, 8th November, A.D. 845	29
449. Grant by Aethelwulf, King of Wessex and Kent, to Badonoð, his apparitor or somner, of lands to the east of Canterbury, etc. Monday, 16th November, A.D. 845	30
450. Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of privileges for the monastery at Stratford-on-Avon, co. Warwick. 25th December, A.D. 845	31
451. Æthelwulf, King of the W. Saxons, grants to himself land "om Homme", or Hamme, co. Dorset (?). 26th December, A.D. 847	33
452. Grant by King Berhtwulf to the thegn Forthred, of land at Wudotun, or Wootton, co. Gloucester (?). A.D. 848, or later	35
453. Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Quenton, or Quinton, co. Gloucester. A.D. 840 for 848, or later	36
454. Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Abbot Æanmund, of privileges for the monastery of Bredon, co. Worcester. A.D. 844 for 848	37
455. (1) Grant by Alhhun, Bishop of Worcester, to King Berhtwulf, of land, at Wastill, etc., co. Worcester; (2) Grant of the same lands by King Berhtwulf to the thegn Ecberht. A.D. 849	40
456. Letter of Pope Leo IV to the Bishops of Britain, concerning Simony of Bishops, etc. About A.D. 850	42

457. Grant by Athelwlf, King of the W. Saxons, to Malmesbury Abbey, of land at Dauntsey, co. Wilts. A.D. 850 . . .	43
458. Boundaries of the land granted in No. 457 . . .	45
459. Grant by Adeluulf, King of the W. Saxons, to the Prince Alber, of land in Lenham, co. Kent. A.D. 850 . . .	46
. Grant by Ethelwolf, King of the W. Saxons, and Ethelstan, King of Kent, to Prince Ealhhere, of land outside the city wall of Rochester, co. Kent. A.D. 850 . . .	48
461. Charter of Bertulph, King of the Mercians, to Croyland Abbey. Friday in Easter week, A.D. 851 . . .	49
462. Grant by Beorhtuulf, King of the Mercians, to Worcester Cathedral, of land at Grimanlege, or Grimley, co. Worcester. A.D. 851 . . .	55
463. Profession of Swithun, Bishop of Winchester, to Archbishop Ceolnoth. A.D. 852 . . .	57
464. Grant for two lives by Ceolred, Abbot of Medeshamstede (Peterborough), to Wulfred, of land at Sempingaham, or Sempringham, co. Lincoln, in exchange for land at Slioford, or Sleaford. A.D. 852 . . .	57
465. Another form of No. 464 . . .	59
466. Grant by Beortulf, King of the Mercians, to the Prince Elpheus, Alfena, or Ælfheage, of land at Calmundesdene, or Calmsden, on the R. Cirnea, or Churn, near North Cerney and Burford, co. Gloucester. A.D. 852 . . .	59
467. Grant by Æðelwulf, King of the W. Saxons, to Ealdhere the thegn, of land at Ulaham, or Elham, co. Kent. A.D. 855 for 853 (?) . . .	61
468. Recital of the grant by Æðelwlf, King of the W. Saxons, to the Church of England, of a tenth of lands, etc. Grant by the same to Hunsî the thegn, of land at Worthy, co. Hants. Easter, 22nd April, A.D. 854 . . .	62
469. Recitation of the Grant as in No. 468. Grant by Æðelwlf, King of the W. Saxons, to Wiferð the thegn, of land at Heregeardingc Hiwisc, or Harden Huish, co. Wilts. Easter day, 22nd April, A.D. 854 . . .	64
470. Recitation of the Grant as in No. 468, applied to the lands of Malmesbury Abbey. Easter Day, 22nd April, A.D. 854 . . .	66
471. Abridged form of No. 470 . . .	67
472. Recitation of the Grant as in No. 468, applied to the lands of Glastonbury Abbey. 22nd April, A.D. 854 . . .	68
473. Grant by King Athulf to Winchester Cathedral of land at Worthy, co. Hants. Easter Day, 22nd April, A.D. 854 . . .	70
474. Grant by Athelwlf, King of the West Saxons, to Winchester Cathedral, of land at Brightwell, co. Berks. Easter Day, 22nd April, A.D. 854 . . .	71

475. Grant by Adelwlf, King of the West Saxons, to Winchester Cathedral, of land near Taunton, at Riscetune, or Ruishton, and Stocce at Orceard, or Stoke St. Mary, near Orchard Portman, co. Somerset. Easter Day, 22nd April, A.D. 854	73
476. Another form of No. 475	75
477. Grant by Adulf, King of the West Saxons, to Winchester Cathedral, of land at Wenbeorh, or Hynyton, Wanborough ¹ and Hinton, Wilts. A.D. 854	78
478. Anglo-Saxon form of No. 477. A.D. 854	79
479. Boundaries of the land mentioned in Nos. 477 and 478, in time of Stigand, Bishop of Winchester, A.D. 1043-1053	80
480. Boundaries of a Grant by Athulf, King of the West Saxons, to ———, of land on the R. Linne, between Tuddanham, near Mildenhall, and Bury St. Edmunds, co. Suffolk. Easter Monday, 23rd April, A.D. 854	81
481. Grant by King Athelwlf, to Malmesbury Abbey, of land at Tockenham, co. Wilts. A.D. 854	82
482. Grant by Beorhtulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Willersey, near Evesham, co. Gloucester	83
483. Another form of King Ethelwulf's Grant of tithes to the Church. 5th November, A.D. 814 for 855	83
484. Another form of King Ethelwulf's Grant to the Church. 5th November, A.D. 855	85
485. Another form of King Æthelwulf's Grant to the Church. 5th November, A.D. 855	85
486. (1) Grant by Æselwulf, King of the W. Saxons, etc., to the thegn Dunn, of land near Rochester Castle, co. Kent. (2) Will of Dunn, giving the land to his wife, etc. A.D. 855	86
487. Grant by Burgred, King of the Mercians, to Alhhun, Bishop of Worcester, of land at Poulton and Coneygar, etc., near Fairford on the R. Colne, and Eisey on the R. Iais, co. Gloucester. A.D. 855	88
488. Grant by Burhred, King of the Mercians, to Alhwine, Bishop of Worcester, of land at Blockley, co. Worcester. A.D. 855	89
489. Another form of No. 488	90
490. Grant by Alhwine, Bishop of Worcester, to the Duke Aethelwulf and his wife Wulfthyrth, of lands at Codeswell or Codesall (?) co. Staff., and Stourbridge, co. Worcester. A.D. 855	92
491. Grant by Æselwlf, King of the W. Saxons, to the thegn Aldred, of land at Æscsbyrig, or Ashbury, co. Berks. A.D. 856	93
492. Grant by Burhred, King of the Mercians, to Alhun, Bishop of Worcester, of land "in vico Lundonie", Easter Day, 18th April, A.D. 857	95

¹ Not Hinton Ampner, Hants, as I thought at the time of publication.

TABLE OF CONTENTS.

v

493. Confirmation by Aelf, King of the W. Saxons, to Winchester Cathedral, of privileges for their land at Chilcomb, Hants. After A.D. 856	96
494. Confirmation by Aedelulf, King of the English, to the Abbey of St. Denys in France, of all its possessions in England. A.D. 857	97
495. Grant by (1) Swithun, Bishop of Winchester, to Æselbald, King of the W. Saxons; and (2) King Æselbald to Winchester Cathedral, after his death, of land at Fearnham, or Farnham, co. Surrey. A.D. 858	98
496. Grant by King Æselbearht to the thegn Wullaf, of land at Wasngwelle, in exchange for land at Mersham, co. Kent. A.D. 858	100
497. Grant by Æselmod, the Duke, to Plegred, of land at Wilburge-well, co. Kent. A.D. 859	102
498. Profession of Deruulf, Bishop of London, to Archbishop Ceolnoth. A.D. 839 x 860	103
499. Grant by Athelbert, King of the W. Saxons, to the thegn Osmund, of land at Duningland, probably Donhead, co. Dorset, near Shaftesbury. A.D. 860	104
500. Grant by Adelbald, King of the W. Saxons, to the thegn Osmund, of land at Tefunt or Telfont, co. Wilts. A.D. 860	105
501. Will of Ealburg, granting to St. Augustine's Abbey, Canterbury, rent from land at Brabourne, co. Kent	106
502. Grant by Æselbearht, King of the W. Saxons and Kent, to Waermund, Bishop of Rochester, of land at Rochester, co. Kent. A.D. 790 for 860 x 862	107
503. WITENAGEMOT AT WELLESBURNE. Grant by Burhred, King of the Mercians, of immunities to the monastery of Gloucester. A.D. 862	109
504. Grant by Æthelred, King of the W. Saxons, to Prince Æthelwlf, of land at Withenham, or Wytham, co. Berks. A.D. 862	111
505. Another form of No. 504	112
506. Grant by Æselberht, King of the W. Saxons and Kent, to Dryhtwald the thegn, of land at Bromleag, or Bromley, co. Kent. A.D. 862	113
507. (1) Grant by Æselbearht, King of the W. Saxons and Kent, to the Prince Æthelred, of land at Mersham, co. Kent. A.D. 863. (2) Grant by Eadwald to St. Augustine's, Canterbury, of this land at Wifelesberg, or Willesborough, co. Kent	115
508. Grant by Æbered, King of the W. Saxons, to the Prince Wlfhere, of land at Buttermere, etc., co. Wilts. A.D. 863	118
509. Grant by Burhred, King of the Mercians, and Æthelswyth, his Queen, to Alhun, Bishop of Worcester, of land at Water-Eaton, near Oxford, on the R. Cherwell, co. Oxford. 25th July, A.D. 864	119
510. Privileges granted by Æselbreht, King of the W. Saxons, to the church at Sherborne, co. Dorset. 26th December, A.D. 864	120

511. Grant by Eadward, King of the Mercians, to Cronuchamme (Evesham) Abbey, of land at Lench, co. Worcester. A.D. 860 × 865	122
512. Profession made by Diorlaf, Bishop of Hereford, to Archbishop Ceolnoth. A.D. 857 × 866	123
513. Exchange by Burgred, King of the Mercians, and Wulfred, of land at Soeges lxa (Sedgley, co. Staff. ?), called Walfferdinleh, or Wolverley, co. Worcester. A.D. 866	125
514. Grant by Burhred, King of the Mercians, to the Monks of Worcester, of the land granted him in No. 513, at Secceslea, called Wolverley, co. Worcester. A.D. 866	127
515. Grant by Ealhhere to Oswig and Weahtræð, of land at ———. A.D. 860 × 866	128
516. WITENAGEMOT AT CANTERBURY. Grant by Eðelred, King of the W. Saxons and Kent, to Wighelm, of a "sedes" or "setl" in St. Martin's Church, Canterbury. A.D. 867. With confirmation by the Archbishop and clergy	129
517. Profession of Alhfred, Bishop of Winchester, to Archbishop Celnoth. A.D. 862 × 868	131
518. Grant by Aedðered, King of the W. Saxons, to Cuðwulf, Bishop of Rochester, of land in the city of Rochester. A.D. 868	131
519. Grant by Cialulf to Eanmund, of land in Canterbury, etc. A.D. 868 for 868	133
520. Grant by Eðelred, King of the W. Saxons, to the thegn Hunsi, of land at Worthy, co. Hants. A.D. 868	134
521. Confirmation by Beorred, King of the Mercians, of lands and privileges to Croyland Abbey. 1st August, A.D. 868	136
522. Grant by Eðelsuið, Queen of the Mercians, to Cuthwulf the thegn, of land at Lakinge, or West Locking in Wantage (?), co. Berks. A.D. 868	139
523. Boundaries of the land granted in No. 522	140
524. Grant by Burgred, King of the Mercians, and Eðelsuith, Queen of the English, to Wulfaf, of land at Upthorp, near Padbury, co. Bucks (?). A.D. 869	141
525. Grant by Atheldred, King of the Saxons, to the Prince Alfstan, of land at Chiselburne, or Cheselborne, near Dewlish, co. Dorset. A.D. 869	142
526. Grant by Atheldred, King of the W. Saxons, to Elfstan, the Alderman, of land at Cheselborne. Perhaps an early English form of No. 525	143
527. Profession of Kenstec, Bishop of Cornwall, to Archbishop Ceolnod A.D. 833 × 870	145
528. Profession of Ethelwald, Bishop of Dunwich, to Archbishop Ceolnoth. A.D. 845 × 870	145

529. Agreement whereby Duke Ælfred grants to Archbishop Æthered, Christ Church, Canterbury, land at Chartham, co. Kent, in exchange for land at Crogden, or Croydon, co. Surrey. About A.D. 871	146
530. Later English form of No. 529	147
531. Grant by King Alured, i.e., Alfred, to Shaftesbury Abbey, of lands at Dunheved, or Donhead, co. Wilts, near Shaftesbury, etc. About A.D. 871	148
532. Latin form of No. 531	148
533. Grant by Werfyrð, Bishop of Worcester, to Eanwulf, the King's thegn, of land in Hnuthyrste, or Nuthurst, co. Warwick, for four lives, and reversion to Stratford-on-Avon Monastery. A.D. 872	149
534. Another form of No. 533	150
535. Confirmation by Burgred, King of the Mercians, of No. 60. A.D. 872	151
536. Grant by Eðered, Archbishop of Canterbury, and the monastery of Christ Church, to Liaba, son of Birgwin, of land in Gilding, or Yalding, co. Kent. A.D. 873	153
537. Grant by Athelred, King of the Mercians, to Cuthulf the thegn, of land at Marnan clive, or Marchiff, in Bidford, on the R. Avon, co. Warwick. A.D. 872×874	155
538. Grant by Æðelulf, King of the W. Saxons, to Edred, of land at Horatune, or Horton, co. Kent, with assent to its partition. A.D. 874	156
539. Grant by Earddulf to Wighelm, of land at Ham, co. Kent. A.D. 875; and later confirmation	158
540. Privileges granted by Ceolwulf, King of the Mercians, to the monks of Worcester, in exchange for land for four lives at Daylesford, co. Worcester. A.D. 875	159
541. Grant by Ceolulf, King of the Mercians, to the monks of Worcester, of land at Uferabyrie, or Overbury, under Bredon Hill, with Conderton and Pendock, co. Worcester. A.D. 875	160
542. Other Boundaries of the land mentioned in No. 541	162
543. Grant for three lives by Ealbferrð, Bishop of Winchester, to Cuðred, the Duke, and his wife Wulfrið, of land at Easton, on the R. Itchen, co. Hants. A.D. 871×877	162
544. Grant by Bishop Tunbiorht to the Refectory of Winchester, of land at Nutschilling, Nutshalling, or Nursling, on the R. Test, co. Hants. A.D. 877	163
545. Foundation by Aelfred, King of the Saxons, of the Monastery of Athelney, at Sudton, co. Somerset. A.D. 852 for 878	164
546. Boundaries of the land at Long Sutton, co. Somerset, mentioned in No. 545	165
547. Grant by Æðelred, Duke of the Mercians, to the see of Worcester, of lands at Brightwell, and Watlington, co. Oxford. A.D. 880	166

548. Grant by Aetelulf, King of the Saxons, to the Cathedral of Rochester, of land at Cuocolanstone, or Cuxton, near Rochester, on the R. Medway, co. Kent. A.D. 880	168
549. Grant by King Ælfred to Denewulf, Bishop of Winchester, of land at Riectun, or Ruishton, near Taunton, on the R. Tone, co. Somerset. A.D. 979 for 880	169
550. Grant by Ælfred, King of the Saxons, to Æðelstan the thegn, of land at Cyrices tun, or Creech (?), on the R. Tone, co. Somerset. A.D. 882	170
551. Grant of privileges by Æðersæd, Alderman of the Mercians, to Berkley Abbey, in exchange for land at Stoke, co. Glouc.; and grant of the land to Cynulf, son of Ceoluht, for three lives, with reversion to the see of Worcester. A.D. 883	172
552. WITENAGEMOT AT PRINCE'S RISBOROUGH, CO. BUCKS. Grant by Aethelred, Duke of the Mercians, to Aetelwulf, of land at Hymeltun, or Himbleton, near Droitwich, co. Worcester. A.D. 884	174
553. WILL OF ÆLFRED, King of the W. Saxons. A.D. 880×885	176
554. Early English Translation of No. 553	180
555. Latin Translation of No. 554	184
556. Letter of Fulco, Archbishop of Rheims, to Alfred, King of the English, recommending Grimbald to the King. About A.D. 885	190
557. WITENAGEMOT AT SALTWICH, i.e., DROITWICH. Grant by Ælfred, King of the Mercians, to the thegn Wulfgar, of land at Walden, co. Herts. A.D. 888	194
558. Will of Duke Ælfred. A.D. 871×889	195
559. Grant by Worcester Cathedral, to Werfryð, Bishop of Worcester, of land at Alchmunding tun, or Alington, co. Warwick, after three lives, with consent of the Monastery at Clive, co. Gloucester. A.D. 889	197
560. Grant by Uerfrit, Bishop of Worcester, to Cyneswith, of the land at Alhmunding tune, or Alington, co. Warwick. A.D. 889	198
561. Grant by King Ælfred and Æðelred, subregulus of the Mercians, of an enclosure at an ancient stone building in London, called "æt Hwætmundes stane," with mercantile privileges, to Userfrit, Bishop, and the Church of Worcester. A.D. 889	199
562. Grant by Swiðunulf, Bishop of Rochester, to Biorhtnulf, of land at Haddun, with meadows at Bickley and Strood, etc., co. Kent. A.D. 889. With later endorsement	201
563. Grant by King Ælfred to Chertsey Abbey, of land at Chertsey, Thorp, etc., co. Surrey	203
564. Grant by King Ælfred to the Earl Berhtulf, of land in Plysache, or Plush, co. Dorset. A.D. 891	204
565. Grant by Ælfred, King of the Angulsaxons, to Denewulf, Bishop	

of Winchester, of land at Ciseldenu, perhaps Chiseldon, co. Wilts, and Nether Hissaburn, or Hurstbourne, co. Hants, in exchange for land at Cholsey, Hagborne, and Bosilaleigh, co. Berks	205
566. Will of Ceolwen, widow of Osmod, bequeathing land at Alton, co. Hants, to the Convent of Winchester, with condition for anniversary commemoration, etc.	207
567. Grant by King Ælfred to the Earl Æðelholm, of land at North Niwetune, or Newington, on the River Avon, near Wivelsford, co. Wilts. A.D. 892	209
568. Grant for three lives by King Ælfred to the thegn Dudi, of land at Chelworth, co. Wilts, with reversion to Malmesbury Abbey	210
569. Abridged form of No. 568	210
570. Statement by Uuerfrith, Bishop of Worcester, of his title to land at South Hethfeld and Hreodhalh. A.D. 892	211
571. Grant by King Ælured, i.e., Alfred, to Burric, Bishop of Rochester, of land at Frekenham, co. Suffolk, etc. A.D. 895	212
572. Grant by Archbishop Plegmund, to Christ Church, Canterbury, of land called Wefingemersc, near the River Romney, co. Kent. A.D. 895	214
573. Letter of Pope Formosus to the Bishops of England, concerning pagan rites, and confirming the supremacy of the Archbishop of Canterbury. A.D. 892 × 896	214
574. WITENAGEMOT AT GLOUCESTER. Settlement of dispute between Werferð, Bishop of Worcester, and Æthelwald, concerning the woodlands of Woodchester, co. Gloucester. A.D. 896	216
575. Settlement of dispute between Duke Æðelwulf and Uullaf, concerning land "In Uptune," or Upton-on-Severn? co. Worcester. A.D. 897	218
576. Grant by King Ælfred to Duke Sigilm, of land in Fearnleag, or Farleigh, on the River Medway, co. Kent. A.D. 898	219
COUNCIL AT CELCHYD—	
577. Grant by King Alfred to Archbishop Plegmund, and Uuerfrid, Bishop of Worcester, of land at Æðredes hyd, or Retheres hide, in London. A.D. 898	220
578. Another form of No. 577.	221
579. Grant by Æðeldred, alderman, and Æðelssad, of privileges to Worcester Monastery. A.D. 873 × 899	221
580. Grant for two lives by Uuerfrid, Bishop of Worcester, to Uuerwulf, Priest, of land at Eadbaldington, on the River Colne. A.D. 899	223
581. Grant by King Ælfred to Deormod, the thegn, of land at Appleford, co. Berks, in exchange for land at Harandun, perhaps Har-rington, co. Northt. About A.D. 892 × 901	223

582. Settlement by Werferð, Bishop of Worcester, of land on Eadnoð, at Soppanbyrig, or Sodbury, co. Gloucester. A.D. 872 × 915 .	225
583. Grant by Æthelfled, Lady of the Mercians, to Alchelm, of land in Stanton, co. Derby, near Burton-on-Trent. A.D. (800 for) 900	226

TENTH CENTURY.

584. Grant by Malmesbury Abbey to the Earl Ordlaſ, of land at Mehandun or Manton, in exchange for land at Cellewird or Chelworth, co. Wilts	227
585. Grant by the Earl Ordlaſ to Malmesbury Abbey, of land at Chelworth, in exchange for land at Mehhandun, or Manton, co. Wilts. A.D. 901	227
586. Boundaries of the land at Chelworth, mentioned in No. 585	229
587. Grant by Ælſered and Ælſelfled of the Mercians to Wenlock Abbey, of land at Eaſt Hope and Patton, co. Salop, in exchange for land at Stanton, co. Derby. A.D. 901	229
588. Grant by King Eadward to the thegn Wihtbrord, of land at Fobbefunte, or Fovant, co. Hants. A.D. 901.	231
589. Grant by King Edward to Malmesbury Abbey, of land at Hane-kyntone, or Hankerton, co. Wilts, in exchange for land at Fearnberngas, co. Somerset. A.D. 901	233
590. Grant by Denewulf, Biſhop, and the monks of Winchester, to the Earl Orlaſ, of land at Lidgerd, or Lydeard, co. Somerset (?) in exchange for land at Funtgcall or Biſhop's Fonthill, co. Wilts. A.D. 900 for 901. Afterwards exchanged by the Biſhop with the monks, for land at Ebinegtune	234
591. Letter from——? to King Eadweard the Elder, ſetting forth events connected with the tenure of land at Funtial or Biſhop's Fonthill, co. Wilts. A.D. 901 × 924	236
592. Confirmation by King Eadward to the refectory of Winchester Cathedral, of land at Hyſſeburn, or Hurſtbourne, co. Hants. A.D. 900 for 901	238
593. Another form of No. 592	239
594. Grant by King Eadward to the refectory of Winchester, of land at Stoke by Hyſſeburn, or Hurſtbourne, in exchange for land at Ceolſeldene and Sweoſholt. A.D. 900 for 901	240
+ 595. Grant by King Eadweard to Æſelwlf, of land at Wilig, or Wiley, on the River Willy, co. Wilts. A.D. 901	243
596. Grant by King Eadward to the Abbey of Newminiſter, Winchester, of land at Myceldefer, or Micheldever, co. Hants. A.D. 900 for 901	245
+ 597. Grant by King Edward to the Abbey of Newminiſter, Wincheſter, of land at Ann, co. Hants. A.D. 901	248

TABLE OF CONTENTS.

xi

598. Grant by King Edward [to Newminster Abbey] of land at Ceoseldene, or Chiseldon, co. Wilts. A.D. 901 . . .	250
599. Grant by Denewulf, Bishop of Winchester, to Beornulf, of land at Eblesburna, or Ebbesborne Wake, co. Wilts (?) A.D. 902 . . .	251
600. Grant by King Eadward to the Prince Ordlaſ, of land at Stantun or Stanton, co. Wilts. A.D. 903 . . .	253
601. Grant by King Eadward to Tata, son of Æthelhun, of land at Hordwelle, or Hordle, co. Hants. A.D. 903 . . .	254
602. The GOLDEN CHARTER of King Eadward to the Abbey of Newminster, Winchester. A.D. 903 . . .	256
603. Record by King Eadward, at the request of Duke Æthelfrid, who had lost the original deed by fire, of a grant by Aðulf to his daughter Æðelgyð of land at East Hriſan Byrg, or Princes Risborough, co. Buckingham. A.D. 903 . . .	258
604. Grant by King Edward to St. Peter's, Winchester, of land at Micheldever, co. Hants. A.D. 904 . . .	260
605. Record by King Eadward of his acquisition from Denulf, Bishop of Winchester, of the "Wind-Church" and land near St. Gregory's Church, Winchester, for founding a monastery, in exchange for St. Andrew's Church in the same city. About A.D. 901 x 904 . . .	262
606. Record by King Edward, at the request of Duke Ethelfrith, who had lost the original deed by fire, of a grant to the latter of land at Wrington, co. Somerset. With later additions, A.D. 904 . . .	263
607. Record by King Eadward of the grant by Hungið to Wigfrið of land at Eatun on the R. Cherwell, or Eydon, co. Northampton. A.D. 900 for 904 . . .	264
608. Grant by Werfrið, Bishop of Worcester, to Æthelred and Æthelflæd of Mercia, of land in Worcester city and Beferburn, or Barbourn, near Worcester. A.D. 904 . . .	266
609. Grant by Uerfrid, Bishop of Worcester, to his reeve Wulfai, of land at Easttun, or Aston, co. Worcester. A.D. 904 . . .	268
610. Grant by King Eadward to Asser, Bishop of Sherborne, of lands at Weolingtun, Bocland, and Lidgeard, i.e., Wellington, West Buckland, and Bishop's Lydeard, co. Somerset, in exchange for the Monastery of Plymentun, co. Devon . . .	268
611. Grant by Denewlf, Bishop of Winchester, to King Eadward, of land at Stoke, near Shalbourn, co. Wilts, in exchange for liberties granted to Taunton Monastery. A.D. 904 . . .	270
612. Charter of Privileges granted by King Eadward to the Monastery at Taunton, co. Somerset. A.D. 904 . . .	272
613. Grant by King Eadward to Denewulf, Bishop of Winchester, of land at Bishop's Waltham, in exchange for land at Porchester, co. Hants. A.D. 904 . . .	274

SYNOD IN ENGLAND—

614. Record of the malediction of King Eadward by Pope Formosus, unless Bishops are appointed in the district of the Iewissi, or Wessex ; its terms discussed ; re-arrangements of the dioceses ; journey of Archbishop Plegmund to Rome ; his return ; his consecration of seven Bishops on the same day at Canterbury. A.D. 905	276
615. Another form of No. 614	278
616. Grant by Uærferð, Bishop of Worcester, to Cynelm, Abbot [of Evesham], of land at Beuningcuuyrð, or Bengeworth, near Evesham, on the River Avon, co. Worcester. A.D. 907	279
617. Grant for life by Denewulf, Bishop of Worcester, to Ælfred, of land at Alresford, co. Hants. A.D. 879 × 908	280
618. Letter of Denewulf, Bishop of Worcester, to King Edward, respecting the royal tenure of land and farm stock at Beaddington, or Beddington, co. Surrey. About A.D. 901 × 908	281
619. Anglo-Saxon form of No. 618	282
620. Grant of Privileges by King Eadueard to Friðestan, Bishop of Winchester, principally in reference to Ciltancumb, or Chilcomb, co. Hants. A.D. 909	282
621. Later form of No. 620	286
622. Grant for three lives by King Eadward to Dænewulf, Bishop of Worcester, of land at Tioceburn, or Titchborne, co. Hants, with details of rent and commemorative services. A.D. 909	289
623. Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Alresford, co. Hants. A.D. 909	291
624. Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land granted by the Earl Hemele to the Cathedral, at Whitechurch, co. Hants. A.D. 909	293
625. Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Vferantun, Wealtham, and Bradanleage, or Overton, with Tadley, Waltham, and Bradley, co. Hants. A.D. 909	297
626. Another form of No. 625	299
627. Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Fernham, or Farnham, co. Surrey. A.D. 909	300
628. Confirmation by King Eadward to Winchester Monastery of land at Kingsclere, co. Hants. About A.D. 909	302
629. Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Crawanlea, or Crawley, co. Hants. About A.D. 909	304
630. Boundaries of the land belonging to Ealhwið, Queen of King Alfred, at Winchester ; on the site of which she probably established the Nunnery of St. Mary, or Nunnaminster, " nigh the middel of the citye "	305

631. (1) Invocation in favour of the four makers of the <i>LINDISFARNE</i> Volume of the <i>GOSPELS</i> ; and (2) Inscription by Aldred the Priest, recording the circumstances connected with the prepara- tion of the book	306
632. Grant by Ælfelss of the Mercians to the thegn Eadric, of land at Fernbeorngen, or Farnborough, co. Berks. 9th September, A.D. 878 for 916	307
633. Boundaries of the land mentioned in No. 632	308
634. Dedication by Aelfred, Alderman, and his wife Werburg, of the "CODEX AUREUS" (now in the Royal Library, Stockholm), to Christ Church, Canterbury	309
635. Grant by King Edward to the thegn Wlfgar, of land at Colling- bourne, co. Wilts. A.D. 921	309
636. Grant by Wilfrid, Bishop of Worcester, to the Monastery at Wor- cester, of land at Clifford-Chambers, between the R. Avon and the R. Stour, near Weston-on-Avon, co. Gloucester. A.D. 922	313
637. Record by Wlfelem, Archbishop of Canterbury, of the purchase of lands at Ealdenstrate, Wadland, and Wlfrethingland, co. Kent. A.D. 923	313
638. Grant by Plegmund, Archbishop of Canterbury, to Byrhtwæd, of land at Wæring mersc, near the R. Romney, co. Kent. A.D. 924 for before 2nd August, A.D. 914	314
639. Manumission by Æthelstan, before he became King, of Eadelm and his children. Before A.D. 925	315
640. Sale by Wiohstan, or Withstan, to Wihun, Bishop [of Chichester], of land at Up Merdone and Blackmere, co. Sussex (the former acquired about A.D. 918×925 from the thegn Goda, his wife's father, with record of the original grant). A.D. 931×940	315
641. Grant by King Adalstan to St. Augustine's Abbey, Canterbury, of land at Werburginland, in the Isle of Thanet, co. Kent. 4th September, A.D. 925	317
642. Grant by King Æthelstan to the thegn Eadric, of land at Hwitun- tun, or Whittington, near Lichfield, co. Stafford. A.D. 925	318
643. Letter of Radbodus, Prior of St. Samson's monastery, at Dol, in France, to King Adelstan. About A.D. 925	319
644. Metrical Form of a Grant of Privileges by King Adelstan to the Church of St. John of Beverley, co. York	320
645. Another form of No. 644	321
646. Grant of Liberties, Customs, and Privileges by King Adelstan to the Church and Chapter of Ripon. About A.D. 925. (See Appendix.)	324
647. Early English Metrical Version of No. 646	325
648. Grant for three lives by the Monastery of St. Saviour, Winchester (Cathedral), to the thegn Ælfred, of land at Cycdene, or Chisel- don, co. Wilts; with consent of King Æthelstan. A.D. 925×941	326

649. Grant by Ælfred the thegn to Newminster Abbey, Winchester, of land at Stanham, or North Stoneham, co. Hants, in reversion. A.D. 925 × 941	328
650. Old English form of No. 649	328
651. Latin form of No. 650	329
652. Will of Bishop Ælfsige. A.D. 925 × 941	329
653. Old English form of No. 652	330
654. Latin form of No. 653	330
655. Hymn in praise of King Æthelstan's subjugation of Constantine, King of the Scots, and the Kings of Britain. 12th July, A.D. 926	331
656. PRAYER OF KING ÆTHELSTAN. A.D. 926	332
657. Anglo-Saxon form of No. 656	333
658. Grant by King Æthelstan to Uhtred, of lands at Hope, and Æscford or Ashford, co. Derby. A.D. 926	333
659. Grant by King Æthelstan to the thegn Ealdred, of land at "Cealh-græfan" and Teobbanwyrthe, or Chalgrave and Tebworth, co. Bedford. A.D. 926	334
660. Grant by King Æthelstan to Christ Church, Canterbury, of land at Folcestan, or Folkestone, co. Kent, for the reconstruction of the Nunnery there. A.D. 927	336
661 (633n). Grant by Elstrudis, or Ælfthryth, youngest daughter of King Alfred, and wife of Baldwin II "le Chauve", Count of Flanders, and her sons, to the Abbey of St. Peter at Ghent, in Belgium, of land at Lewisham, Greenwich, and Woolwich, co. Kent. 11th September, A.D. 918	337
662. COUNCIL OF GRATELY, co. Hants	339
WITENAGEMOT AT EXETER—	
663. Grant by King Adelstan to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Stoke, co. Hants. 16th April, A.D. 928	340
664. Grant by King Athelstan to Elfleda, of land at Wynterborne, co. Dorset (?). 16th April, A.D. 928	342
665. Grant by King Æthelstan to the Church of St. Mary at Worcester, of land "at Austan", or Aust, on the River Severn, co. Gloucester. A.D. 929	343
666. Grant by King Æthelstan to the Church of St. Mary, Worcester, of land at Eaton, on the River Cherwell, Water-Eaton, co. Oxford. A.D. 929	344
667. Grant by King Æthelstan to Abbot Cynath, of land at Dumol-[t]an, or Dumbleton, on the R. Easingbourne, co. Glouc., and Fleferth on the R. Pidwell, co. Dorset. A.D. 930, with later confirmation by King Eadgar	346
668. Another form of the Boundaries of the land in No. 667	348

669. WITENAGEMOT AT LULLYNGMYNSTRE. Grant by King Adelstan to Beornheah, Bishop of Chichester, of land at Medmeney and Earnley, in Selsea, co. Sussex. 5th April, A.D. 930 . . .	348
670. Grant by King Æðelstan to Bath Abbey, of land at Priston, or Priston, etc., co. Somerset. A.D. 931 . . .	351
671. Grant by King Athelstan to Malmesbury Abbey, of land at Norton, Somerford, and Æwilme. A.D. 931 . . .	355
672. Boundaries of Northon, the land mentioned in No. 671.	356
673. Boundaries of Ewelme, the land mentioned in No. 671.	356
674. WITENAGEMOT AT COLCHESTER. Grant by King Æðelstan to Abbot Ælfric of land at Clere, co. Hants. 23rd March, A.D. 931 . . .	357
675. WITENAGEMOT AT WORTHY, co. Hants. Grant by King Æthelstan to the thegn Ælfric, of land at Wæclesford, or Watchfield, co. Berks. 21st June, A.D. 931 . . .	360
676. WITENAGEMOT AT WELOWE, co. Hants. Grant by King Æthelstan to the thegn Wulfnoth, of land at Bulthesworthe. A.D. 931 . . .	362
WITENAGEMOT AT LUTON—	
677. Grant by King Æðelstan to the thegn Wulfgar, of land "at Hamme", or Ham, co. Wilts. 12th November, A.D. 931 . . .	363
678. Will of the thegn Wulfgar, endorsed on No. 677 . . .	366
679. Another form of the Boundaries of No. 677.	367
680. Grant by King Æðelstan to the Church at Abingdon, of land at Swinford in Cumner, co. Berks. A.D. 931 . . .	368
681. Grant by King Æthelstan to the Church at Abingdon, of land at Sandford, co. Oxon. A.D. 931 . . .	370
682. Grant by King Æthelstan to the thegn Ælfheah, of land at Fearnbeorh, or Farnborough, co. Berks. A.D. 931 . . .	370
683. Grant by King Æthelstan to St. Mary's Church, Abingdon, of land at Scaringaford, or Shillingford, co. Berks. A.D. 931 . . .	372
684. Boundaries of the land mentioned in No. 683 . . .	374
685. Grant by King Æthelstan to St. Cuthbert's Cathedral, Durham, of certain vestments and ornaments, and of lands at Wyremuthe Australia, or Wearmouth, co. Durham, etc. About A.D. 931 . . .	374
686. Anglo-Saxon Poem on the site of Durham, connected with the preceding charter	375
687. Grant by Æthelstan, a "senator", to Abingdon Monastery, of land at Uffentune, or Uffington, co. Berks. About A.D. 931 . . .	376
688. Anglo-Saxon form of No. 687	378
689. WITENAGEMOT AT MIDDELTUN. Grant by King Æðelstan to the thegn Æðelgcard, of land at Meon, co. Hants. 30th August, A.D. 932	378

690. WITENAGEMOT. Grant by King Æthelstan to the See of Winchester, of land at Duntun, or Downton, co. Wilts. A.D. 905 for about 932	381
WITENAGEMOT AT ANDRESBURY OR AMESBURY—	
691. Grant by King Athelstan to Shaftesbury Nunnery, of land at Funtemel, or Fontmell, co. Dorset. 24th December, A.D. 932	383
692. Grant by King Athelstan to the thegn Ælfred, of land at North Stoneham, co. Hants. 24th December, A.D. 932	385
693. Notice of the Relics given by King Æthelstan to St. Peter's Minster, Exeter. A.D. 932	389
694. Grant of Privileges by King Æthelstan to the Bishopric of Crediton. A.D. 933	390
WITENAGEMOT AT CHIPPENHAM—	
695. Grant by King Æthelstan to Sherborne Monastery, of land at Bradan ford, or Bradford Abbas, co. Dorset. 26th January, A.D. 933	392
696. Grant by King Æthelstan to Sherborne Monastery, of land at Westun, co. Dorset (?). 26th January, A.D. 933	394
697. Grant of Privileges by King Æthelstan to Chertsey Abbey. 16th December, A.D. 933	396
698. Grant by Agylflæda to Christ Church, Canterbury, of land at Ham, co. Sussex. A.D. 933 or 934	397
X 699. Grant by King Æthelstan to St. Mary's, Wilton, of land at Nywantun, or Newton, co. Wilts. A.D. 933 for 934	398
700. Grant by King Athelstan to Worcester Monastery, of land at Clifton-upon-Teme, co. Worcester. A.D. 930 for 934 (?)	399
701. WITENAGEMOT AT LONDON. Grant by King Æthelstan to St. Mary's, Worcester, of land in Wastill, Coftun, etc., co. Worcester. 7th June, A.D. 930 for 934 (?)	400
702. WITENAGEMOT AT WINCHESTER. Grant by King Æthelstan to the thegn Ælfwald, of land at Derantune, near Canterbury, co. Kent. 28th May, A.D. 934	402
703. WITENAGEMOT AT NOTTINGHAM. Grant by King Æthelstan to St. Peter's Church, York, of land at Agemundernes, Amounderness hundred, co. Lancaster. 7th June, A.D. 930 for 934 (?)	405
704. WITENAGEMOT AT BUCKINGHAM. Grant by King Ethelstan to the thegn Athelm, of land at Kington St. Michael, co. Wilts. 12th September, A.D. 934	407
WITENAGEMOT AT FROME (?)—	
705. Grant by King Æthelstan to Winchester Cathedral, of land at Enedford or Enford, co. Hants. 16th December, A.D. 934	408
706. Anglo-Saxon form of No. 705	410

707. Grant by King Æstelstan to the thegn Witgar and three lives, of land at Hamanfunta, or Havant, co. Hants. A.D. 935	411
708. Grant by King Athelstan to Shaftesbury Abbey, of land at Terent, or Tarrant, in Pimperne hundred, co. Dorset. A.D. 935	414
709. Grant by King Athelstan to Ethelclm the thegn, of land at Merkesburi, or Marksbury, co. Somerset. A.D. 936	415
710. Poem referring to the presentation of the Cottonian MS. of the Four Gospels, Tiberius A. ii, by King Æstelstan to Christ Church, Canterbury. After A.D. 936	417
711. Dedication by King Æstelstan of the Cottonian MS. of the Four Gospels, Tiberius A. ii, to Christ Church, Canterbury. After A.D. 936	417
712. Grant by King Aethelstan to Sigulf, of land at Niwantune on the River Use, or Newton, near the "Ermine Street" and Hackthorn, co. Lincoln. A.D. 937	418
713. Grant by King Æthelstan to Ælphege, Bishop of Winchester, of land at Ciltecumb, or Chilcomb, co. Hants. A.D. 937	419
714. Grant by King Æthelstan to Wilton Nunnery, of land at Brydancumb, or Burcombe, near Wilton, co. Wilts. A.D. 937	420
715. Boundaries of Relengen, or East-Ling, co. Somerset, granted by King Athelstan to St. Peter's Monastery, Athelney. A.D. 937	422
WITENAGEMOT AT DORCHESTER—	
716. Grant by King Æthelstan to Malmesbury Abbey, of land at Broemel, or Bremhill, co. Wilts. 21st December, A.D. 937	423
717. Boundaries of the land mentioned in No. 716	424
718. Grant by King Æthelstan to Malmesbury Abbey, of land at Wdetun, or Wootton, co. Wilts. 21st December, A.D. 937	425
719. Compound Charter of King Ethelstan, embracing the grants in Nos. 671, 672, 716, and 717. etc. 21st December, A.D. 937	426
720. Grant of Privileges by King Athelstan to the Burgesses of Malmesbury, co. Wilts	428
721. Grant by King Æthelstan to St. Peter's Church, Exeter, of land at Topsham, co. Devon. A.D. 937	428
722. Another form of No. 721	429
723. Grant by King Æstelstan to the Church of the Monastery of St. Mary at Exeter, of land at Hrocastoc, Rookstock, or Stoke Canon, near Exeter, co. Devon. A.D. 670 for 938	431
724. Grant by King Æstelstan to SS. Mary and Peter, at the Monastery called Exeter, of land at Culmstoke, co. Devon. A.D. 670 for 938	432
725. Grant by King Æstelstan to the Monastery of St. Petroc [at Bodmin] of land at Nywantun, or Newton, co. Cornwall. A.D. 670 for 938	433

726. Grant by King Æstelstan to SS. Mary and Peter at the Monastery called Exeter, of land at Muneca tun, or Monkton, co. Devon. A.D. 670 for 938	434
727. Confirmation by King Æstelstan to Friðestan, Bishop of Winchester, of a grant by King Æstelheard, at request of Queen Fryðegyð, to the vill of Taunton, of pasture-land at Wiðiglea and salt-pans at Cearu, which had been forfeited by the former owners, who were condemned to death for theft. A.D. 938	435
728. Grant by King Athelstan to his adopted, the Earl Athelstan, of land at Lyme, co. Dorset. A.D. 938	438
729. Grant by King Æstelstan to the thegn Ælfheah, of land at Piping-minster, or Pitminster, formerly Pipeminster, co. Somerset. A.D. 938	439
730. Grant by King Æthelstan to the thegn Æthared, of land at Rimpton, co. Somerset. A.D. 938	442
731. Grant by King Æthelstan to the Monastery of SS. Peter and Paul, Winchester, of land at Titchbourne, co. Hants. A.D. 938	443
732. Declaration by Egger (Ethelgar), Bishop of Crediton, of his obtaining various indulgences from Pope Leo VII and certain Bishops, for those who contribute towards the building of Crediton Minster. A.D. 936 x 939. Followed by a statement of the number of days granted by the various Bishops of Crediton	445
733. Grant by Wuhelm to Wifelm, Archbishop of Canterbury, of land on the south of Canterbury, co. Kent. A.D. 939	446
734. Grant by King Æthelstan to Wulfswyð, "ancilla Christi", of land at Uferan tun, or Overton, on the River Cynete or Kennet, co. Wilts. A.D. 939	447
735. Grant of privileges by King Æstelstan to the Monastery of St. Paul's, London	449
736. Latin form of No. 735	450
737. Confirmation by King Æstelstan to the Monastery of St. Paul's, of lands at Sandon, Rode, and other places	451
738. Grant by King Athelstan to the Monastery at Middleton, of land at Muleborn, or Millbourne, etc., co. Dorset. A.D. 843, for 15th April, A.D. 939 (?)	452
739. Latin form of No. 738	454
740. Grant by King Ælfred to the thegn Heahfyrð, of land at Worthy, co. Hants. A.D. 939	456
741. Grant by King Æthelstan to the thegn Eadulf, of land at Meapham, or Meopham, co. Kent. A.D. 939	457
742. Grant by King Æstelstan to his sister Eadburga, of land at Droccenesford, or Droxford, co. Hants. A.D. 939	459
743. Grant by King Æthelstan to the religious woman Eadulfu, of land at Beorhtwoldingtun, or Bright-Walton, co. Berks. A.D. 939	462

744. (1) Grant by King Athelstan to Alfric, or Alfrid, Bishop of Sherborne, of land at Archet or Orchard (?), near Shaftesbury and Fontmell, co. Dorset; and (2) grant of the same by the Bishop to Beorhtwine, daughter of Wifhelm. A.D. 939	463
745. Grant by King Athelstan to the thegn Wulfsige, of land at Child-mearc, or Childmark, co. Wilts. About A.D. 929 x 940	465
746. Grant by King Athelstan to Byrhtelm, "miles", of land at Eatun, or Eaton, co. Derby. A.D. 850 for 940	466
747. Grant by Duke Eadulf to Christ Church, Canterbury, of lands at Darent and Meopham, co. Kent. A.D. 940	467
748. Grant by King Eadmund to St. Peter's Monastery, Newminster, Winchester, of land at Pewsey, co. Wilts. A.D. 940	468
749. Grant by King Edmund to the thegn Elswith, of land at Batcombe in Nyland, near Glastonbury, co. Somerset. A.D. 940	470
750. Grant by King Edmund to the thegn Wlfrick, of land at Grutelington, or Grittleton, co. Wilts. A.D. 940	472
751. Poetical grant (partly metrical, partly alliterative) by King Edmund to the thegn Wulfric, of land at Langelegh, or Langley-Burrell, co. Wilts. A.D. 940	473
752. Grant by King Edmund to Dunstan, Abbot of Glastonbury, of land at Christian-Malford, co. Wilts. A.D. 940	475
753. Grant by King Edmund to Æðelswith, of land at Oswalding vill, or Oswalding tune, co. Kent. A.D. 940	476
754. Grant in tail by King Admund to his "homo" Adulf, of land at Lidentunc, on the River Lidden, co. Dorset. A.D. 940	478
755. Grant by King Eadmund to Sigiric, Abbot of St. Augustine's, Canterbury, of land at Swyðbrihteswealde, or Sibertswold, co. Kent. (See No. 797.)	479
756. Grant by King Eadmund to the thegn Garulf, of land at Swallow-cliffe, co. Wilts. A.D. 940	480
757. Grant by King Eadmund to the thegn Ordwold, of land at Wilig, or Wiley, co. Wilts. A.D. 940	482
758. Grant by King Eadmund to the thegn Æthelgeard, of land at East Seaxna:unc, or Exton, on the River Meon, co. Southampton. A.D. 940. With later additions by King Eadgar	484
759. Grant by King Eadmund to the royal matron, Ælfhild, of land at Culanham, or Culham, co. Oxon. A.D. 940	486
760. Boundaries of the land mentioned in No. 759	487
761. Grant by King Eadmund to the thegn Wulfric, of land at Garanford, or Garford, in Marcham parish, near Abingdon, co. Berks. A.D. 940	488
762. Grant by King Eadmund to the thegn Ælfsige, of land at White-Waltham, co. Berks. A.D. 940	490

763. Grant by King Eadmund to the religious woman, Ætheldryð, of land at Polhæmatunæ, or Polhampton, in Overton, co. Hants. A.D. 940	491
764. Grant by King Edmund to the thegn Edric, of land at Wudutune, or Wootton, co. Hants. A.D. 940	493
765. WITENAGEMOT AT CHEDDAR. Grant by King Eadmund to Æðelgeard, of land at Ticcestede, or Tisted, co. Hants. 24th July, A.D. 960 for 941	495
766. (1) Grant by King Eadmund, and Eadred and Edwy, to Christ Church, Canterbury, of lands at Twickenham, co. Middlesex, etc. A.D. 941. (2) Record of a grant by King Æthelstan to the same, of land at Tarring, co. Sussex	496
767. Grant by King Eadmund to the thegn Æthelnoð, of land at Corsantune, or Corston, on the R. Avon, co. Somerset. A.D. 941	497
768. Grant by King Edmund to the religious woman Elfeda, of land at Bucklaud-Newton and Plush, co. Dorset. A.D. 941	499
769. Grant by King Admund, i.e., Edmund, to his vassal Adric, of land at Stoke, co. Dorset. A.D. 941	501
770. Grant by King Eadmund to the thegn Ælfheah, of land at Pitminster, co. Somerset. A.D. 941	503
771. WITENAGEMOT AT WINCHCOMBE. Grant by King Eadmund to Wulfay Maur', of lands at Alrewas, etc., co. Stafford. A.D. 942	505
772. Grant by King Edmund to Wulsi, of lands at Waletun, or Walton, co. Stafford. A.D. 942	506
773. Grant by King Edmund to Wulfsi, of lands at Crokehall, or Croxhall, co. Stafford. A.D. 942	507
774. Grant by King Eadmund to Theodred, Bishop of London, of land in the island of Suthareye. A.D. 942	507
775. Restitution and grant by King Eadmund to the religious woman Wenfred, of lands at Cheselburne, or Chesilborne, co. Dorset, with boundaries of a grant of land at Winterborne. A.D. 942	509
776. Grant by King Edmund to the Earl Athelstan, of land at Milne, or Mells, near Frome, co. Somerset. A.D. 942	511
777. Grant by King Eadmund to the Earl Æthelstan, of land at Ærmundeslea, and Æppeltune or Appleton, near Abingdon, co. Berks. A.D. 942	513
778. Grant by King Eadmund to the religious woman Sæthryth, of land at Winecanfelda and Swinlea, or Winkfield and Swinley, co. Berks. A.D. 942	515
779. Grant by King Eadmund to Burhric, Bishop of Rochester, of land at Meallingas, or West Malling, co. Kent. A.D. 942 x 946	516
780. Grant by King Eadmund to the thegn Ælfstan, of land at Miclan-grave, in the Isle of Thanet, co. Kent. A.D. 943	518
781. Grant by King Admund to the Earl Adric, of land at Mapeldertune, or Mapperton, co. Dorset. A.D. 943	520

782. Grant by King Edmund to the thegn Wulfgar, of land at South Newton, on the R. Wiley, co. Wilts. A.D. 943 . . .	521	x
783. Grant by King Eadmund to ———, of land at Langford, on the R. Wiley, co. Wilts. A.D. 943 . . .	523	
784. Grant by King Eadmund to his mother [Eadgiva], of land at North Minster, in the Isle of Thanet, co. Kent. A.D. 943 . . .	525	
785. Grant by King Ethelstan to the Church of St. Berian, or Burian, of various lands, co. Cornwall. 6th October, A.D. 943 . . .	527	
786. Grant by King Eadmund to the thegn Æselgeard, of land at Tisted, co. Hants. A.D. 943 . . .	529	
787. Grant by King Eadmund to the religious woman Ælswith, of land at Clere, in the Kingsclere district, co. Hants. A.D. 943 . . .	530	✓
788. Grant by King Eadmund to the thegn Ælfsige, of land at Mor-dune on the R. Wurf, co. Hants. A.D. 943 . . .	533	
789. Grant by King Eadmund to the thegn Eadric, of land at Leacham-stede, or Leckhampstead, co. Berks. A.D. 943 . . .	534	x
790. Synodal Epistle of Odo, Archbishop of Canterbury, to his Suffra-gan Bishops. A.D. 943 . . .	536	
791. Grant by King Eadmund to the thegn Ælfstan, of land at Alding-ton, between Minster, in the I. of Thanet, the R. Wantsame, and Reculver, co. Kent. A.D. 944 . . .	537	
792. Grant by King Eadmund to Ælfrie Brenting, Bishop [of Here-ford], of land at Baddanbyri, or Badby ; Doddanford, or Dod-ford ; and Eferdune, or Everdon, co. Northampton. A.D. 944 . . .	539	
793. Grant by King Admund to the thegn Wlfgar, of land at Hamtune, on the R. Stour, co. Dorset. A.D. 944 . . .	543	x
794. Grant of Privileges by King Edmund to Glastonbury Abbey. A.D. 944 . . .	544	
795. Grant by King Eadmund to the Nun Æligny, of land at Rol-landun, or Rollington, in Bulbridge, on the R. Nodde or Nadder, near Wilton, co. Wilts. A.D. 944 . . .	546	
796. Grant by King Eadmund to the thegn Wulfrie, of land at Æsces-byrig or Ashbury, co. Berks. A.D. 944 . . .	548	x
797. Grant by King Edmund to Sigeric [Abbot of St. Augustine's, Canterbury], of land at Sibertawold, co. Kent. A.D. 944. Another form of No. 755 . . .	550	
798. Grant by King Eadmund to the thegn Ælfheah, of land at Lin-ford, co. Bucks. A.D. 944 . . .	551	
799. Grant by King Edmund to the Earl Athelstan, of land at Brentes-forlong or Brent, on the River Axe, co. Somerset. A.D. 944. . .	553	
800. Grant by King Edmund to the thegn Wulfrie, of land at Netel-intone, or Nettelton, co. Wilts. A.D. 944 . . .	554	
801. Grant by King Eadmund to Ælfrie, Bishop of Ramsbury (?), of land at Bleoburg, or Blewbury, co. Bucks. A.D. 944 . . .	556	

802. Grant by King Eadmund to the thegn Ordulf, of land at Bryning tun, or Brimpton, between the Alaburn and Cynet, or Emborne and Kennet Rivers, co. Berks. A.D. 944	559
803. Grant by King Edmund to Æbelnod the priest, of land at Basing, co. Hants. A.D. 945	560
804. Grant by Æbelnod the priest, to Newminster, Winchester, of the land at Basing, granted by the King to him in No. 803	561
805. Old English form of No. 804	562
806. Latin form of No. 804	562
807. Grant by King Eadmund to Ælfred, Bishop of Chichester, of lands at Bracklesham, etc., co. Sussex. A.D. 945	562
808. Grant of Privileges by King Ædmund to the Monastery of Bury St. Edmund's. A.D. 945	564
809. Grant by Eadmund to Thorney Abbey, of land at Lakkenheath, co. Suffolk	567
810. Grant by King Eadred to the thegn Æthelgeard, of land at Brightwell, near Wallingford, co. Berks. A.D. 945	567
811. Restoration by Kings Eadmund, Eadred, and Eadwi, to Christ Church, Canterbury, of land at Twickenham, co. Middlesex, etc. A.D. 946	569
812. WILL OF ÆTHELGIVA: Bequeathing lands in Hertfordshire to St. Alban's Abbey. A.D. 944×946	571
813. Grant by King Eadmund to the brothers Ordhelm and Alfwold, of land at Gamelanwyrðe, near Folkestone, co. Kent. A.D. 946	572
814. Grant by King Eadmund to the thegn Æthelere, of land at West tune, or Weston, on the R. Avon, co. Somerset. A.D. 946	574
815. Poetical grant by King Eadred to Wulfric, the "Pedisequus", of land at Workington, co. Cumberland (?). A.D. 946	576
816. Grant by King Edmund to the thegn Athelnod, of land in Wode-tone, or Wootton, co. Somerset. A.D. 946	578
817. Grant by King Edmund to his Queen Ethelfled, of land at Domerham, or Damerham, co. Wilts. A.D. 940×946	579
818. Grant by Eadred to the thegn Wulfric, of lands at Di-elingtone, or Didlington, co. Dorset. A.D. 946	581
819. Will of Leof Æthelwold, Aldorman, bequeathing land at Wilig or Wileg, co. Wilts, to the see of Winchester, and making other dispositions of his real and personal property. A.D. 946×955	583
820. Grant by King Eadred to the thegn Oswi, of land at Mearset ham, or Merstham, co. Surrey. A.D. 947	584
821. Grant by King Eadred to the thegn Eadmund, of land at Hanecan ham, or Hanham, near Bristol, co. Gloucester (?). A.D. 947	586
822. Abbreviated form of No. 821. A.D. 947	588
823. Grant by Wlfrie to Christ Church, Canterbury, of land at Peccing-as, or Patching, co. Sussex. A.D. 947	589

824. Grant for life by King Eddred to the Mass-priest Eadulf, of land in Leghford, or Leckford Abbas, co. Southampton. A.D. 947 .	589
825. Grant by the Mass-priest Eadulf to Newminster, Winchester, etc., of the land at Leghford, mentioned in No. 824 .	592
826. Old English form of No. 825 .	592
827. Latin form of No. 825 .	592
828. Grant by King Eadred to the Earl Edrig, or Edric, of land at Aysshedoune, or Ashdown, now in Ashbury, co. Berks, near Ramabury, co. Wilts. A.D. 947. With note of later grant by Edric to Glastonbury Abbey .	593
829. Grant by King Eddred to the thegn Wulfric, of land at Idemeston, or Idmiston, co. Wilts; or Idstone in Ashbury, co. Berks (?). A.D. 947 .	594
830. Grant by King Eadred to the thegn Æthelgeard, of land at Brightwell, in the district of the Gewisi, co. Oxon. A.D. 947 .	595
831. Grant by King Eadred to the Cathedral Church at Winchester, of land at Taunton, co. Somerset. A.D. 947 .	597
832. Grant by King Eadred to his "homo" Elfai, of land at Eblesburn, or Eblesbourne, co. Wilts. A.D. 947 .	599
833. Grant by King Eadred to the thegn Wulfric, of land at Deneoeswuth, or Denchworth, co. Berks. A.D. 947 .	600
834. Grant by King Eadred to the Earl Eadric, of land at Wassingatune, or Wasing, co. Berks. A.D. 947 .	602

APPENDIX.

835 (2B). Notice of the Grant by the King of Domnonia to the old church [of Glastonbury], of the land called Ineswytrin, co. Somerset. A.D. 601 .	i
836 (2C). Another form of 835 (2B) .	i
837 (13B). Grant by Ædbald, King of Kent, to Winemund, of land at Burwaramers halfæta, near Folkestone and Lyminge, co. Kent. About A.D. 616 x 618 .	i
838 (22B). Anglo-Saxon Speech and Charter of Wulfere, King of the Mercians, founding the Abbey of Medeshamstede (Peterborough), etc. A.D. 664 .	ii
839 (22C). Grant of privileges by Pope Vitalian to the Abbey of Medeshamstede. After A.D. 664 .	ic
840 (49B). Grant by Ætelred, King of the Mercians, to the Monastery of Medeshamstede, of land at Leugttredun. About A.D. 680 .	c
841 (49C). Appointment of Hedda, first Abbot of Bredun .	e
842 (49D). Grant by Prince Friduric to Abbot Hædda, of land at Hrepingas .	vi

843 (49E). Note of the acquisition by Abbot Hedda, of land at Cedenan Ac for the Abbey of Medeshamstede	vi
844 (69n). Part of a grant by King Ceadwalla to Abingdon Abbey. Before A.D. 688.	vii
845 (88B). Narrative form of No. 38. A.D. 696	vii
846 (141B). Grant by Eadbert, King of the Kentish people, to the Abbess Mildrith, of land at "Bi Northanuude", co. Kent. 14th October, A.D. 724 (for 727?)	viii
847 (234B). Another form of No. 234. A.D. 780	ix
848 (263B). SYNOD AT CLOFESHOG. Confirmation by Offa, King of the Mercians, of privileges granted to the Kentish Churches and Monasteries by Kings Wyhtred and Æselbald. A.D. 792	ix
849 (264B). Another form of No. 264	x
850 (339B). SYNOD AT CELICHTIL. Grant by Coenwlf, King of the Mercians, to Abingdon Monastery, of various lands. A.D. 811	xiii
851 (380B). Deed by Archbishop Uulfred, setting out terms of an ex- change of land at Doddingland by the "Familia" or Monastery, at Tenet, or Thanet, with the Abbey of St. Augustine, Canter- bury, for land at Ealdanford, co. Kent. About A.D. 824	xiv
852 (416B). Grant for life by Ægberht, King of the W. Saxons, with assent of his son Æthelwlf, King of the Kentish people, to Ciaba, Clerk of the Abbey of St. Peter's (afterwards St. Augustine's Abbey), Canterbury, of land at Seirdun, or Sholdon, co. Kent ; with reversion to the Abbey. A.D. 836	xv
853 (449B). Grant by Æselunlf, King of the West Saxons and Kentish people, to Winhere, Presbyter Abbot of St. Peter's (afterwards St. Augustine's) Abbey, Canterbury, of land at Lillicesora, in East Kent. Monday, 16th November, A.D. 845	xvi
854 (459B). Grant by Æthelunlf, King of the W. Saxons, to Wernot, Abbot of St. Peter's (afterwards of St. Augustine's), Canterbury, of land in Lenham, co. Kent. A.D. 850. (Another form of No. 459.)	xvii
855 (501B). Grant by Æthelbert, King of the West Saxons and the Kentish people, to Diernoð, Abbot of St. Augustine's, Canter- bury, of land at Meretum, in East Kent. With condition of his fidelity to the King and his brothers, Ethelred and Ælured. A.D. 861.	xviii
856 (549B). Treaty between King Ælfred and King Guthrum. c. A.D. 880	xix
857 (549C). Another form of the Treaty	xx
858 (646B). Another form of No. 646	xxi
859 (647B). Another form of No. 647. About A.D. 925	xxii

Cartularium Saxonicum.

428. *Grant by Bertuulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Crohlea, or Crowle, co. Wore. Before A.D. 840.*

DE CROHLEA.

¶ In nomine sanctæ trinitatis atque veræ unitatis Dei vivi omnipotentis qui cunctam mundi monarchiam celsaque cœli climata ac terram salsamque limbam latentis ponti cum suo nutu æterna stabilitate gyrando omnia gubernat. Certe fugitivus et caducus est status istius mundi. et omnia quæ videntur hic. vento velocius ad finem trahuntur. et quæ non videntur fixa ac mansura in æternum permanent. Ideo istis temporalibus ac transitoriis hujus sæculi divitiis æterna præmia ac semper gaudia manentia studeamus in cœlestibus comparare. vocante nos ad se domino nostro Jhesu Christo qui ait. "Venite¹ ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos".

Qua de re ego BERTWLF gratia divina largiente rex Merciorum de remedio animæ meæ præcogitans. diemque tremendum districti examinis ante oculos cordis mei componens. cogitavi quod aliquid de istius mundani regni perceptione per memet ipsum in perpetuam elemosinam ac libertatem æcclesiasticam Deo vivo in æternum erogarem. Ideo cum consensu et licentia episcoporum et principum meorum et omnium seniorum gentis nostræ do 'H'EABERHTO meo venerabili episcopo hujus libertatis privilegium et ejus familiæ in UUEGERNA civitate cum aliqua terræ portiuncula quæ appellatur CROHLEA. scilicet. v. manentium ut libera permaneat in sempiternum. Soluta et libera sit ab omni jugo humanæ servitutis. ab omnibus secularibus tributis et vectigalibus cum cunctis utilitatibus ad illam æcclesiam recte pertinentibus. campis. et silvis. pascuis. vel pratis. ab opere regali. ab omni servitute magna et modica. quamdiu fides Christianæ religionis apud Anglos in Britannia insula permaneat.

¹ Matt. xi, 28.

Si quis vero regum aut principum vel præfectorum aut alicujus gradus homo hanc nostram conscriptam libertatem per diabolicam instigationem deceptus . frangere vel minuere temptaverit : sciat se separatim a consortio sanctorum omnium in die magni judicii . et in æterna dampnatione dampnandum cum diabolo et angelis ejus . nisi ante hic Theo¹ pantocratori² et hominibus cum bona satisfactione emendaverit . Hi testes affuerunt . quorum nomina hic infra flavescunt .

Ego Berhtwlf rex Merciorum hanc meam largifluam libertatem cum vexillo sanctæ crucis christi roboravi . ut fixa permaneat in æternum .

Ego Sæðryþ regina consentio .

Ego . Hunberht . episcopus .

Ego . Heaberht . episcopus .

Ego . Ceolred . episcopus .

Ego . Wihtred . episcopus .

Ego . Eanmund . abbas .

Ego . Berhttric filius regis .

Ego . Mucel . dux .

Ego . Hunberht . dux .

Ego . Sired . dux .

Ego . Dudda . dux .

Dis is þ land gemæra into crohlea . ærest of crohþællan into mægidna brycge . of mægidna brycge eall abutotan³ snoddes lea in hymel broc . æfter hymel broce in hunig burnan . æfter hunig burnan in godincges gemæra æt bradigcotan . of godincges gemæra . into þam sice . be croh lea puda . and æfter þam sice into oddinga lea puda ond lang þæs aldan geard stealles into hudigtuna gemæra . 7 spa æfter þam hege stealle eft into crohþællan .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 156.
[M.] Heming, *Charter*, vol. ii, p. 345.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxlii; from
[A.]. *Boundaries* in vol. iii, p. 391.

¹ Glossed, id est Deo, overline, MS.
hand, MS.; -creatori, H.

² c added over the second a by a later
³ Abutan, K.

429. *Grant for three lives by Cuðuulf, Bishop of Hereford, with consent of Berhtpulf, King of the Mercians, to Ælfstan the Duke, of land at Bishop's Frome on the R. Frome, co. Hereford, with reversion to the monastery of Bromyard. About A.D. 840.*

✠ In nomine arci poli conditoris . Ego CUTHULF divina dispensatione Christi ecclesiae antestis necnon et illa congregatio sanctae ecclesiae Herefordensis cum consensu et licentia BERHTPULFI Merciorum regis, damus ÆLFSTANO duce terram . IIII . manentium in villa qui juxta flumine qui dicitur FROM situm est , ut habeat beneque perfruat in diem trium hominum . Et postea sine ullo obstaculo intus tota reddatur ista terra ad monasterio qui dicitur BROMGEARD . Et qui agrum habeat semel semper in anno ad Bromgearde de agro isto reddat . XV . modios de pura celia hoc est buttam plenam vasque 'plenum' mellis vel ejus pretium in liquore s cocto alter dulcatum . unumque armentum cum . C . panibus unumque ovem cum uno suillo [mo]nasterii qui pertinent ad Bromgearde foras nullo modo concedamus id est jugerorum . XXV hanc terram supradictam liberaliter liberabo Aelfstano duce omnibusque eam habentibus [pro¹ ejus competente] pecunio id est in uno anulo . XV . mancusarum nisi pontum faciat et arcem et expeditione solacium [alicui aliquid]² ad pœnam foras nihil persolvat , Testes namque hujus donationis sunt [hii] atque libertatis quorum infra nomina notantur , . [His terminis præfata terra] continetur , ,

. . . . hanc meam donationem atque libertatem simul cum signo crucis Christi confirmavi ,

. [cons]ensi ⁊ subscripsi ,

✠ Ego Cuðpulf episcopus consensi ⁊ subscripsi ,

✠ Ælfstan dux consensi ⁊ subscripsi ,

✠ Mucel dux consensi ⁊ subscripsi³ ,

✠ noð consensi ⁊ subscripsi ,

✠ Aldred consensi ⁊ subscripsi ,

¹ For the parts supplied in brackets, cf. vol. i, pp. 287, 288.

² Ad, C.

³ Consensi ⁊ subscripsi, omitted, C.

✠ Eadgar consensi 7 subscripsi ,
 ✠ Piglaf consensi 7 subscripsi ,

[A.] Original charter in possession of Mr.
 Kent of Fakenham.

[B.] Facsimile and [C.] transcript of A., by
 C. S. Groves, Esq., Q.C.; and Rev. J. L.
 Warner, M.A., in *Archæol. Journal*, vol.
 xxx, p. 174.

430. WITENAGEMOT AT TOMEWORDIG. *Restoration by Berhtwulf, King of the Mercians, of lands at Stoltun, Uuassanburna, etc., or Stoulton, Washborne, etc., co. Worcester, to Bishop Heaberht, and the church of Worcester. Easter Day, 28th March, A.D. 840.*

PASSANBURNA.

✠ Alto et agio et omnipotentissimo Deo nostro ac sanctæ et gloriosæ trinitati virtus honor 7 potestas sit in perpetuum Amen .
 Anno autem ab incarnatione ejusdem Dei et domini nostri Jhesu Christi . DCCC°. XL°. indictione . III .

Contigit autem quod BERHTPULF rex Merciorum tollerat a nobis et tradidit terram nostram quod recte ac jure sub proprio potestate ac libera possessione cum firma donatione tradita est et concessa et firmata ad sedem episcopalem id est ad UUEOGERNENSEM æcclesiam rex præfatus suobus propriis hominibus condonavit sicut se inimici homines docuerunt . hoc est STOLTUN UUASSANBURNA Cyneburg- ingetun Tateringetun Codespelle .

Tunc perrexit ille episcopus HEABERHT cum suis secum senioribus in pascha ad Tomeporðie . et suas libertates et cartulas ante nominatorum terrarum secum habentes et ibi ante regem ejusque proceres fuerunt allecta et ibi Merciorum optimates dejudicaverunt illi ut male ac injuste dispoliati essent . in suo proprio .

Tunc illis terra sua reddita est cum pace . et simul etiam ille episcopus hanc donativum regem predonavit . Iterum in Pelesburnan hoc est . IIII . caballos bene electos et unum anulum in . XXX . mancuis et discum fabrefactum in tribus pundis et duas albas cornas . in . IIII . libris . et ille regina dedit duos equos bonos et duas steapas in tþæm pundum et unam cuppam deauratam in duobus pundis .

Et tunc rex cum testimonio has terras firmiter liberavit sibi in ævum . coram suis archontis . uniuscujusque necessitatis et sustulionis . et illud etiam cum signaculo sanctæ crucis Christi suo manu firmiter roborando scripsit et munivit .

Si quis vero rex aut princeps vel alicujus gradus homo hanc nostram elemosinam et libertatem per diabolicam avaritiam deceptus sit . ut frangere vel minuere temptaverit sciat se separatum a consortio omnium sanctorum Dei in die magni judicii¹ ante tribunal Christi nisi hic Deo et hominibus cum bona satisfactione emendaverit .

Et hii testes adfuerant qui hoc consenserunt et scripserunt quorum hic nomina in altera plaga cartulæ flavescunt .

✠ Ego Berhtpulf rex Merciorum hanc meam libertatem et donationem cum vexillo sanctæ crucis munio ut fixa permaneant in evum .

✠ Ego Sæðrýð regina consensi .

✠ Ego Cyneferð episcopus consensi .

✠ Ego Heaberht episcopus consensi .

✠ Ego Berehtred episcopus consensi .

✠ Ego Cuðpulf episcopus consensi .

✠ Ego Eammund abbud .

✠ Ego Hunberht dux .

✠ Ego Mucel dux .

✠ Ego Cyneberht dux .

✠ Ego Æðelpulf dux .

✠ Ego Eadpulf .

✠ Ego Picga .

✠ Ego Eadnulf .

✠ Ego Æðelheard dux .

✠ Ego Dudda dux .

✠ Ego Sigered dux .

✠ Ego Mucel dux .

✠ Ego Ælfred .

✠ Hpithýse .

✠ Ego Aldberht .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xlii, f. 12.

[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 26.

[N.] MS. Cotton, Nero E. 1, f. 153 (only the names of eight witnesses).

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxlv; from

[A.]

Cf. No. 23a.

Thorpe, *Dipl.*, p. 80.

431. *Grant by Athelwolph, King of the W. Saxons, to Duda, the thegn, of land in Ashdown, co. Berks. A.D. 840.*

AYSHEBUR². Carta Athelwolf facta Dundan ministro suo de Aysshedoune³.

✠ Regante imperpetuo domino nostro Jhesu Cristo . Omnia speciosa regna hujus labentis vitæ regnorumque dispensatores

¹ Magno judicii, K. ² The text lost; on the top of the first column the following names:—✠ Ego Æðelhun dux. ✠ Ego Eadulf. ✠ Ego Picga minister. ✠ Ego Eadulf minister. ✠ Ego Mucel dux. ✠ Ego Ælfred minister. ✠ Ego Hpithýse minister. ✠ Ego Aldberht minister.

³ Ashbury and Ashdown Park, co. Berks, on border of Wilts, N.W. of Lambourn. A few miles to S.W., in Wilts, is Dudmore Lodge.

cum velocitate deficiunt et cuncta quæ videntur cassabunda et morituri¹ sunt quæ hic non videntur æterna sunt ideo caducis et vanis rebus jugiter mansura gaudia mercanda sunt Qua de re ego ATHELWOLPHUS domino largiente Occidentalium Saxonum rex pro unicæ animæ meæ redemptione et criminum² meorum remissione aliquam agri partem id est . decem . cassatos in loco qui dicitur AISSHEDOCNE³ cum consilio et licentia episcoporum ac principum meorum . DUDAN . ministro meo in jus proprium habendi et fruendi vita comite⁴ et post obitum illius qualicumque hæredi prout illi placeat relinquendi devota mente largitus sum hancque libertatem in prædicto asello⁵ nos omnes unanimiter conscripsimus atque donavimus ut ab omnium⁶ fiscalium tributum grav[e]dine⁷ nec non pastu episcoporum simulque principum et exactorum et pœnaliū rerum et furis comprehensione et ab omnium sæcularium servitutum molestia securā et immunis⁸ æternaliter permaneat .

Scripta est hæc cartula anno ab incarnatione Christi . D . CCC . XL . in [in]dicione tertia in villa regali quæ appellatur Hamptone⁹ hiis et consencientibus et subscribentibus quorum nomina infra prænotata cernentibus clare patescunt .

✠ Ego Athelwolf rex prædictæ possessionis¹⁰ statuta signo crucis Christi . sic subscribo .

✠ Ego Athelstan¹¹ episcopus consensi signo crucis Christi sic subscribo cum multis aliis .

[A.] MS. Bodley, Wood, 4, f. 244.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCLVI; from [A.]

432. *Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Hwucceowudu. Christmas Day, A.D. 841.*

DE HWVICCEPUDE¹²

✠ In nomine domini . Ego BERHTPULF gratia divina gubernante Merciorum rex terram videlicet . x . manentium¹³ ubi ruricoli¹⁴ nominantur HWVICCEPUDU viro venerabili episcopo 'HEABERHTO' pro redemptione animæ meæ et pro ejus placabili pecunia¹⁵ . id est

¹ Moritura, K.

² Animum, MS.

³ Asceadune, K.

⁴ Converte, MS.

⁵ Agello, K.

⁶ Omni, K.

⁷ Graudine, MS.

⁸ Innumerus, MS.

⁹ Hamtun, K.

¹⁰ Prædicta possessionem, MS.

¹¹ Alhstan, K.

¹² Hwiccepuđu, B.

¹³ In loco, added, B. K.

¹⁴ -culi, B.

¹⁵ Pecunia, B. K.

. XXXI. mancolas¹ in uno anulo hujus libertatis donationem libenti animo illi concedo. hoc est ut sit libera in omnibus rebus notis et ignotis regis et principis. magnis et modicis vel juniorum eorum libera et segura in sempiternum permaneat.

Si quis autem hanc donationem nostram firmare vel augere voluerit. confirmantur dies ejus hic et in futuro. violantes et frangentes sub iram Dei æterni judicis sine ulla venia æternaliter incumbunt. , ista libertas scripta est in loco qui dicitur CROP-PANþORN et iterum in natali domini æt Tomanþorðie. istis testibus confirmata. anno domini. DCCC. XLI. regis præfati. III°. anno. indictione vero. III.

Ego² Berhtpulf rex Merciorum hujus libertatis donationem propria manu confirmo.

Ego³ Sæðryð regina consensi et conscripsi⁴.

Ego Cyneferð episcopus consensi et subscripsi⁵.

⁶Ego Heaberht episcopus consensi et subscripsi⁶.

Ego Cuðulf episcopus consensi et subscripsi⁶.

Ego Piltred abbas. consensi et subscripsi⁶.

Ego Eanmund abbas.

Ego Ceorred abbas.

Ego Mucel dux⁷.

Ego Sigered dux;

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 175.

[B.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 32A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxlvii; from

[A.] and [B.]

Heming, *Chartul.*, vol. ii, p. 387.

433. *Grant by Berhtuulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop, and the monks of Worcester, of land at Myttun, or Milton, co. Worcester. Christmas Day, A.D. 841.*

DE MYTTUNE.

¶ Anno incarnationis domini nostri Jhesu Christi. DCCC°. XLI°. indictione. III°. in die natalis domini. in celebri vico TOMEUORTHIE. Ego BERHTUULF domino disponente rex Merciorum mihi et omnibus Mercis in æternam elemosinam donans donabo HEABERHTO episcopo quandam ruris particulam. mansam scilicet unam. in villa

¹ -coas, B. K.

² X Ego, B. K.

³ Ego, omitted from this place to

end, B.

⁴ Et conscripsi, omitted, B.

⁵ Cons. et sub., omitted, B.

⁶ Ræðhun episcopus subscripsi, added, B.

⁷ Humberht dux, added, B. K.

quam ruricolæ MYTTUN appellant: monachis videlicet sanctæ Mariæ PIGORNENSIS æcclesiæ perfruendum et possidendum jugiter usque in ævum. Insuper omnipotentis Dei nomine et novem ordinum angelorum et omnium electorum Dei præceptum ponimus. ut nunquam ullus regum vel principum aut alicujus personæ homo magnus vel parvus. hanc præscriptam libertatis gratiam infringere ausus sit sed semper stabilis et indiscussa firmiter firmata permaneat in ævum.

His testibus consentientibus et signum crucis Christi scribentibus: quorum subter nomina notata sunt.

Ego. Berhtuulf largiflua Dei munificentia rex Merciorum.
hanc meam libertatis gratiam ac omnium Merciorum
cum signo sanctæ crucis firmiter consignabo.

Ego. Sæthryth regina consensi.
Ego. Heaberht. episcopus consensi.
Ego. Kynefyrth. episcopus consensi.
Ego. Berhtred episcopus consensi.
Ego. Cuthuulf. episcopus consensi.
Ego. Wihtred abbas consensi.
Ego. Eadmund abbas.
Ego. Ceolred. consensi et subscripsi.
Ego. Athelheard. dux.
Ego. Hunberht. dux.
Ego. Atheluulf dux.
Ego. Eduulf minister.
Ego. Aelfred. minister.
Ego. Wicga. minister.
Ego. Eadberht. minister.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xlii, f. 179b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccclix; from [A.]

Heming, *Chartul.*, vol. II, p. 400.

434. *Privileges granted by Berhtuulf, King of the Mercians, to Eanmund, Abbot, and the monastery of Bredon, co. Worcester. Christmas Day, A.D. 841.*

BREODUN.

✠ Aio¹ et alto domino Deo Zabaoth regnanti in ævum. Siquidem humani generis prosapia de primo patre et matre oriundus in hanc seculum venit. et sic per longa. vaga. temporum spatium² diversis

¹ Aio, K.

² Spatia, K.

nationibus derimuntur. Ut janitor caelestis bibliothecae et vas electionis predicator egregius apostolus Paulus dixit. "Preterit¹ enim figura hujus mundi" quoniam² in velocitate dies et anni deficiunt. et iterum sagax sophista

qui quondam Solymis dives regnavit in arvis.

katolectico versu cecinit dicens.

"Non³ semper licet gaudere fugit hora qua jacemur".

Et ideo sunt omnes nostrae series litterarum apicibus confirmandas ne posteris ex memoria labere possit. Quicquid facta praecedentium patrum ac regum firmiter statuerunt.

Qua de re ego BERHTUULF domino disponente rex Merciorum. mihi et omnibus Mercis in aeternam elemosinam. donans donabo EANMUNDO venerabili abbati et ejus familie on BREODUNE cum licentia et testimonia obtinatum gentis Merciorum. hanc libertatis gratiam. id est ut sit liberatum et obsolutum illud monasterium in aeternitatem. ab illis incommodis quam nos Saxonica lingua *fastingmen* dicimus; Christo domino teste et omnibus sanctis in celis. tam diu fides catholica et baptismum Christi in Brittannia servetur. Ob hujus 'rei' gratiam. ipse vero supradictus Eanmund abbas et illius sancta congregatio Breodunensis monasterii dederunt mihi et omnibus Mercis regaliter perfruendum et possedendum in famoso vico in Tomeporðie. Magnum discum argenteum valde bene operatum ac faleratum in magno pretio. et . c. xx⁴. mancusas in auro puro. similiter etiam decantaverunt duodecim vicibus. c. psalterios et . c. xx. missas pro Berhtpulfum regem et pro illius caros amicos et pro omnem gentem Merciorum. ut eorum libertas firmior ac stabilior permaneat in eorum⁵. et ut illius regis memoria et amicorum ejus qui hanc pietatem in elemosinam sempiternam⁶ omnibus Mercis ille congregatione on Breodune donaverat. In eorum sacris orationibus jugiter permaneat usque in evum. insuper in Dei omnipotentis nomine et novem ordinibus angelorum et omnium electorum Christi praeceptum ponimus. ut nullus unquam regum vel pri'n'cipum aut alicujus personis homo magnis⁷ sive modicis⁷. in aliquo tempore hanc praescriptam libertatis gratiam infringere ausus sit. sed semper stabilis et indiscussa firmiterque firmata ille congregatione on Breodune. coram Deo et hominibus jugiter permaneat in evum.

¹ 1 Cor. vii, 31.

² Quò, MS.; quomodo, K.

³ Cf. Ecclesiasticus, viii,

8. The line is a mixed verse; a trochaic dimeter acatalectic + an iambic dimeter catalectic. See Ramsay, *Manual of Lat. Prosody*, 2nd ed., p. 202.

⁴ cxc., K.

⁵ Evum, K.

⁶ [cum], added, K.

⁷ -us, K.

Hæc autem cartula caraxata est anno dominice incarnationis . DCCC°. XLI. indictione . IIII. in die natalis domini in celebre vico on Tomeporðie . His testibus consentientibus et signum crucis Christi scribentibus quorum subter nomina notata sunt .

- ✠ Ego Ber'h'tuulf largiflua Dei munificentia rex Merciorum hanc meam libe'r'tatis gratiam ac omnium Merciorum cum signo sanctæ crucis firmiter consignabo .
- ✠ Ego Sæðryð regina consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Cyneferð episcopus consensi .
- ✠ Ego Aldred episcopus consensi .
- ✠ Ego Berehtred episcopus consensi .
- ✠ Ego Heaberht episcopus consensi .
- ✠ Ego Cuðuulf episcopus consensi .
- ✠ Ego Eanmund abbas consensi .
- ✠ Ego Þihtred abbas consensi .
- ✠ Ego Ceolred abbas consensi .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 13.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxlviii; from
[A.], very inaccurately.

Heming, *Chartul.*, vol. 1, pp. 22, 452, 500.
Thorpe, *Dipl.*, p. 22.

435. *Another form of No. 434.*

BREODUN :—

Agio et alto dom ino Deo saboth regnanti in evum honor . Cujus clementia disponente ego BERHTULF rex Merciorum in æternam elemosinam donans do EANMUNDO venerabili abbati et ejus familiæ on BREODUNE cum licentia et testimonio optimatum gentis Merciorum . hanc libertatem . id est ut sit liberatum et absolutum illud monasterium in æternum . ab illis incommodis quæ nos Saxonica lingua *fastingmenn* dicimus . Christo domino teste et omnibus sanctis in cœlis . quamdiu fides catholica et baptismum Christi in Bryttannia servetur . Ob hujus rei gratia . supradictus abbas omnisque congregatio Breodunensis dederunt mihi in famoso loco Tompeorðin . magnum discum optime ex argento fabricatum! 'y' in . CXX . mancusi . auri puri . et insuper cantaverunt . mihi . c . psalteria . et . CXX . missas . ut hæc libertas firmior ac stabilior permaneat . et ut rex et amici ejus in evum participes orationum sint sepedictæ familiæ Breodunensis monasterii .

Insuper in Dei omnipotentis nomine et .IX. ordinum a'n'gelorum et omnium electorum Christi preceptum ponimus . ut nullus umquam regum vel principum aut alieujus personæ homo . magnus seu modicus in aliquo tempore hanc præscriptam libertatis gratiam infringere ausus sit . sed semper stabilis et indiscussa permaneat in evum .

Hæc autem karta karraxata est . anno dominicæ incarnationis . DCCC°. XLI°. indictione . IIII . in die natalis domini . in celebri vico Tompeorðin . his testibus . consentientibus quorum nomina hic notantur .

- ✠ Ego Berhtulf rex hanc donationem signo crucis munio .
- ✠ Ego Sæþryþ regina dono domini mei regis consensi .
- ✠ Ego Kinefyrð episcopus .
- ✠ Ego Aldred episcopus .
- ✠ Ego Berhtred episcopus .
- ✠ Ego Heaberht episcopus .
- ✠ Ego Cuþpulf episcopus .
- ✠ Ego Eanmund abbas .
- ✠ Ego Pihltred abbas .
- ✠ Ego Ceolred abbas :—

[A.] MS. Cotton, Nero E. i (pt. 2), f. 183.

Omitted by Kemble.

436. *Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Dæglesford, or Daylesford, co. Worcester. A.D. 841.*

DÆGLES FORD.

✠ Ego BEORHTWULF divina gratia dispensante rex Merciorum terram .VI. cassatorum ubi nominatur DÆGLESFORD pro redemptione anime meæ et pro ejus peccunia placabile id est III pundus argenti HEABERHTO episcopo in libertatem perpetuam liberabo id est notis et ignotis regis et principis seu subditorum eorum magnis vel modicis libera permaneat in sempiternum .

Hæc cartula scriptum est in loco qui dicitur Tomanporðie . anno dominicæ incarnationis . DCCC . XLI . indictione . III . Et præfata pretio fuit ibi regi redditum . his testibus consentientibus .

- ✠ Berhtpulf rex Merciorum hanc libertatem propria manu confirmo .

✠ Sæðryð regina . consensi .	
Cyneferð episcopus .	Ceorred abbas .
Heaberht episcopus .	Mucel dux .
Berehtred episcopus .	Humberht dux .
✠ Pihltred . abbas .	Cyneberht dux .
Eanmund . abbas .	Dudda dux .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 32.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxi; from [A.][H.] Hemming, *Chartul.*, vol. i, p. 68.

437. *Grant by Æðeluulf, King of the West Saxons, to Beornmod, Bishop of Rochester, of land at Holanbeorges tuun, or Hoborough, near Snodland, co. Kent. A.D. 841.*

DE HOLANBEORGE.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo quapropter ✠ Ego ÆDELUULF¹ rex occidentaliū Saxonum dabo et concedo ✠ BEORNMODO Hrobensis æcclesiæ episcopo aliquam partem terræ juris mei . in loco quæ appellatur HOLANBEORGES TUUN duo aratrum² . cum³ consilio et licentia episcoporum et principum meorum ut habeat et perfruet in hereditatem sempiternam et cuicunque voluerit relinquat . et sit illa terra libera ab omne regale servitute in magnis et minimis notis et ignotis cum pratis et pascuis et paludis cum omnibus rebus quæ ad illam terram pertinet .

Scripta est hæc scedula anni domini . DCCC . XLI . indictione . IIII . his testibus consentientibus et subscribentibus quorum hic nomina continentur .

- ✠ Ego Æðeluulf¹ rex hanc meam donationem cum vexillam⁴ sanctæ crucis rovorabi⁵ et confirmo .
- ✠ Ego Eðelstan rex consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ealhstan episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Helmstán episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Beornmod episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Signum manus Æðeluulf¹ dnx .
- ✠ Signum manus Ealchere dux .
- ✠ Signum manus Duduc .

¹ Eðel., K. H.² Aratrorum, K.³ Cum, omitted, S.⁴ -lo, K. H.⁵ Robo., K. H.

- ✠ Signum manus Æðelmód¹.
- ✠ Signum manus Uchtred.
- ✠ Signum manus Tāca.
- ✠ Signum manus Eðelred.
- ✠ Signum manus Sigbeorht.
- ✠ Signum manus Boba.

[A.] *Textus Roffensis*, f. 139.

[M.] Hearn's edition, p. 100.

[B.] Harl. MS. 598, f. 8.

[S.] Stowe MS. 831, p. 41.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccii; from

[A.]

438. *Grant by Athelwulf, King of the W. Saxons, to Prince Eanulf, of land at Ditchcat and Lottisham, co. Somerset. A.D. 842.*

CARTA REGIS ATHELWULPHI DE DICHESZATE. DICHESYATE.

✠ Regnante imperpetuo domino nostro Jhesu Christo. Omnis felicitas fallentis vite et pereuntis regnorumque custodes et dispensatores velocissimis cursibus velud fumus deficient non² ruinosis rebus temporalibus et fugitivis causis speciosa premia et jugiter mansura gaudia eterne beatitudinis mercanda est³ quapropter. ego ATHELWULF donante domino occidentalium Saxonum rex antecessorum meorum exemplo instructus et delictorum meorum recordatione compunctus pro adipiscenda⁴ sempiternae remunerationis gaudia⁵ [atque] expiatione piaculorum meorum aliquantulam agri partem id est triginta cassatos duobus tantum in locis viginti quinque habens ubi nuncupatur DICHESGATE⁶ et quinque ubi ruricoli appellant LOTTISHAM. cum consilio et licencia optimatum meorum. EANULFO principe⁷ meo in jus proprium libenti animo largitus sum. ut potestatem penes se habeat quicquid de hac eadem terra agere voluerit seu habendi sive commutandi vel eciam vendendi aut post obitum ejus qualicumque heredi pro ut illi placatum fuerit relinquendi hauncque⁸ libertatem devota mente illi donabo ut regaliū tributum⁹ et principali dominacione et vi coacta operatione et poenaliū condicionum furis comprehensione et cuncta mundana honerositate absque expedicione sola et poncium structura et arcium municionibus quod omni populo communis est supradicta terra secura et immunis liberaque jugiter et firmiter permaneat. Hocque exopto et in nomine sancte trinitatis precipio

¹ Æðelmod, H. K. ² Cum, K. ³ Sunt, K. ⁴ -do, K. ⁵ -dio, K.⁶ Dicca, K. ⁷ Eanulfo principi, K. ⁸ Hanc, K. ⁹ -torum, K.

ut nullus successorum meorum regum vel principum hoc infringere ullatenus audeat et qui illud observare voluerit misericordiam magni et eterni regis consequatur hic et in arce poli. Si autem aliquis diabolica fraude deceptus et seculari cupiditate inlectus istud inmutare vel irritum facere conaverit sciat se anathematizatum ab omnibus fidelibus hic et in futuro. et in die iudicii coram Christo et angelis ejus nisi ante emendaverit rationem redditurum esse.

Termini vero harum asellarum¹ ista² sunt.

Erest on dicheforde on alum endlang streμες on mereforthes-thorn panen suth on wirtē on an wei endlang weies on an stapel on hennegraue panen on ramesleighe suthward on londscher dich endlang diches to bru endlang streμες on alum semido³ up on alun on bolamtre panen on pe olde alum on ane dich endlang diches on strete yate endlang diches pare est to dichforde.

LOTTHESHAM⁴.

Danen is pis pare fif hide londniere. Erest on nymede⁵ of wideres wepes forde panen on hagen on whateleighe panen est on hazen on winwares wik panen on landchereþorn panen on anne stapel panen on lippe stapel. panen on longar thorne panen est on nime de and þer limpatz to twelf mede acres on scheobanwerzthe twentin⁶ bi suthan lru an⁷ twen bi northan.

Scripta est autem hec cedula⁸ anno ab incarnatione Christi . DCCCXLII. indictione quarta in loco celebri que⁹ vocatur Andredeseme coram idoneis testibus quorum nomina subter prenotata cernentibus clare patescunt.

Ego Ceolnodus¹⁰ gracia Dei archiepiscopus ad confirmandam hujus testimonium carticulam signum sancte crucis exaravi.

✠ Ego Athelwolf rex ad roborandam haunc meam donationem almi trophæi signaculum impressi. ✠

Cum multis aliis.

[A.] MS. Bodley, Wood, i, f. 182A

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxii; from [A.] Boundaries in vol. vi, p. 227.

¹ Horum agellorum, K. ² Isti, K. ³ Gemiðo, K. ⁴ Omitted, K.
⁵ Uy., K. ⁶ Twen, tin, K. ⁷ And, K. ⁸ Scod., K. ⁹ Qui, K.
¹⁰ Ceolnothus, K. ¹¹ -dum, K.

439. *Grant by Adeluulf, King of the South Saxons, to the Prefect Ceolmund, of land near Rochester.* A.D. 842.

CARTA ADELUULFI REGIS AUSTRALIUM SAXONUM DE TERRA JUXTA
HROBI.

In nomine domini nostri Jhesu Christi . regnante in perpetuum eodem Deo et domino nostro Jhesu Christo . Ego ADELUULF rex Australium populorum . tibi fidelissimo meo prefecto CEOLMUNDO trado terram juris mei . unius aratri . notissimis terminis circumdatum unum viculum ab oriente civitatis HROBI . ut habeat et possideat et cuicumque voluerit post se eternaliter possidendum relinquat . Et precipio in nomine domini Dei omnipotentis . ut predicta terra . et vicus libera ab omnibus molestiis regalibus permaneat in evum .

Si quis vero hanc donationem meam augeat . augeat Deus partem ejus in libro vite : qui autem infringere vel minuere temptaverit . sciat se separatam a communione sancte Dei ecclesie nisi prius digne emendaverit .

Scripta est hec cartula anno dominice incarnationis . DCCC . XLII . indicione . v . Hiis testibus consencientibus et subscribentibus quorum infra nomina tenentur .

✠ Adeluulf ¹ rex .	✠ Muthsar minister .
✠ Ceolnoð archiepiscopus .	✠ Tutta minister .
✠ Beormod episcopus .	✠ Ethelmoð .
✠ Edelstan rex .	✠ Adelrit ² .
✠ Adeluulf dux .	✠ Alhard .
✠ Alhere dux .	✠ Hudda .
✠ Perelhard presbiter .	✠ Edelred .
✠ Drythnoð presbiter .	✠ Lulluc .
✠ Adelhun presbiter .	✠ Beasnoth ³ .
✠ Beormod presbiter .	

[A.] Thorpe, *Registrum Roffense*, p. 23. (From the "Autogr. in Archivis Eccl. Cath. Roffen.")

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ocliv; from [A.]

¹ I have restored the manifest order of the following names.

² Aedelric, K.

³ Beagnoð, K.

440. *Profession of Ceolred, Bishop of Leicester, to Archbishop of
Ceolnoth. A.D. 839 × 844.*

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi. Ego CEOLRED humilis licet indignus ad Episcopalem sedem electus legoracensis civitatis in primis confiteor tibi, reverentissime pater CEOLNODI Archiepiscopo, quod absque omni ambiguitate credo in Deum patrem et filium et spiritum sanctum¹ natum ac passum pro humani generis redemptione et salute, cujus potestas et imperium erat ante seculum, et regni ejus non erit finis, et illam rectam et orthodoxam² fidem, quam priores patres nostri devote servaverunt, cum omni humilitate et sincera devotione, sicut predecessores ipsa sancta sede Dorovernensis ecclesiae subjuncti sunt, semper servare me velle humiliter per omnia fateor. Necnon et tibi, pater beatissime Ceolnoð Archiepiscopo, tuisque successoribus, vere dico professione profiteor stabilem obedientie prebere preceptum votorum meorum, sine ullo scrupulo falsi cogitationis, usque ad terminum vite mee.

✠ Ego Ceolredus mea propria manu perenni signaculo sancte crucis Christi firmando roboravi.

[A.] *Egy. Conf.*, A. i, f. 356.

| [H.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 626.

441. *Profession of Tunbert, Bishop of Lichfield, to Archbishop
Ceolnoth. A.D. 841 × 844.*

PROFESSIO TUNBERTI LICIFELDENSIS EPISCOPI.

In nomine altithroni pii salvatoris mundi. Cum enim omnipotens et misericors Deus pro sua divina pietate gratiaque superna dispensante. ac pro maxima humani generis necessitate periclitanti³ mundo per carnis materiam visibilis apparens. sanctam primitivam catholicam æcclesiam sacri sui sanguinis effusione sibi in sponsam conjunxerat. quamque per suos sanctos doctores electosque prædicatores orthodoxam in eum docuit fidem habere. sanctæ⁴ trinitatis sacramentum servare et prædicare⁵; postea apud⁶ ecclesiasticos gradus mos inolevit. ut quotienscunque

¹ [Filium], added, H.

² Catholicam, H.

³ .te B.

⁴ .teque, B.

⁵ Sanxerit, added, B.

⁶ Apud, omitted, C.

alicujus provinciae praesulem ex hoc¹ labenti seculo ad Dei judicium pervenire contigerit. alium² pro eo quem superna clementia providere ac praedestinare ad illam episcopalem sedem voluerit: in primis necesse est ut suae professionis obœdientiaeque libellum sincera. devotaque mente. puraque conscientia confirmet et offerat.

Propterea ego TUNBERTUS, humilis episcopus licet indignus ad episcopalem sedem LICIFELDENSIS ecclesiae ordinatus³. cum omni humilitate confiteor. quia cum omnipotentis Dei auxilio cujus consilium. voluntasque⁴ ejus firma. et incommutabilis æternaliter permanet: semper amabiliter ac rationabiliter. quam diu erit halitus⁵ in me et spiritus in naribus meis. sanctae ecclesiae Christi Doroberniae civitatis et tibi CELNOTHE archiepiscopo⁶ tuisque successoribus quem superna majestas cum divina auctoritate praedestinavit⁷ in regimen. fidei mente et pura⁸ cordis stabilitate totisque viribus meis semper deservire et obœdire omnibus diebus vitae meae curabo. atque illam sanctam et apostolicam fidem quam praedecessores mei digne servaverunt. cum omni humilitate et obœdientia divina simul et humana sicut et patres mei ipsi sanctae sedi⁹ Dorobernensis ecclesiae subjuncti sunt: semper custodire me per omnia confiteor. Et quod illi ubique plebi Dei juste praedicaverunt. et praedicando servaverunt: hoc praedicare et custodire non cesso. favente et volente miserratore¹⁰ domino salvatore¹¹ nostro Jesu Christo.

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 215.

[B.] Reg. Cant., A. i. f. 298.

[C.] Reg. Cant., A. i. f. 298.

Textus Reversis, ed. Hearne, p. 264.

Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 627.

442. *Grant by Æthelulf, King of the W. Saxons and Kent, to Æthelmod, the thegn, of land at Cert or Chart, co. Kent. Monday, 28th May, A.D. 843.*

¶ In nomine altithroni regis aeterni salvatoris mundi ego ÆTHELUULF gratia Dei rex occidentalium Saxonum seu etiam Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum sapientum liventi animo dabo ꝛ concedo meo fidei ministro ÆTHELMODE pro ejus humili obœdientia aliquantulam partem terrae juris mei hoc est. X.

¹ Hic, B.² -umque, B.³ Electus, B.⁴ Voluntatis, C.⁵ Abitus, B.; habitus, C.⁶ -tho -copo, B.⁷ Predist., B.⁸ Puro, B.⁹ Ipsa sancta sede, B.¹⁰ Miserrante, B.¹¹ -tori, B.

aratorum in regione Cantiae quodque nominatur on CERT cum campis silvis pratis pascuis venationibus omnibusque utilitatibus ad eam intus ⁊ foras rite ac recte pertinentibus habendam ac possidendam feliciterque in dies ejus perfruendum ⁊ post dies ejus cuicumque ei heredi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem hoc ipsumque supradictum agellum ujus meae donationis on Cert ab omnium saecularium difficultatum servitus liberabo nisi his tantum tribus causis id est expeditione ac pontis constructione ⁊ arcis munitione
 ðonne ford¹ hoc idemque agellum his notissimis terminibus unde cumque circum cingitur ab aquilone in leag.¹

, 'alteraque niolina in loca qui dicitur noðfueðing' ⁊ suae cildebergas ⁊ tycanora ðonne mogancumb æt stænan steaple, þonne heardeméd ⁊ unus singularis silva ad hanc eadem terram pertinens quem nos theodoice snad nominamus '⁊ altera silva in loca qui vocatur bean eccc quibus termini notissimi sunt', et hec sunt termini ejus ab oriente gyldeburne ab occidente berhteningleag et haec sunt pastus porcorum qui in nostra saxonica lingua *denbera* vocantur ætingden lidingden² meredenn uddanhom cadaca hrygc heoratlæg hpitan¹ . . ede hildgaringdenn tilgeseltha hlifgesella . Omnibusque successoribus meis in nomine alme ⁊ individuae trinitatis hanc meam donationem libertatemque hujus praedictae terre, fixam incontaminatamque observare præcipio ,

Si autem sit quod non optamus aliquis regum aut episcoporum vel principum sive praefectum diabolica temeritate instigatus quod hanc nostram donationem infringere vel minuere aut in aliut convertere tentaverit quam a nobis constitutum est sciat sé a Deo omnipotenti alienatum et aeternae anathematis vinculis esse nodatum nisi digna satisfactione ante ea emendare voluerit ,

Actum est autem anno dominice incarnationis , DCCC , XLIII , indictione , VI , in illa famosa loco quae nominatur MERAN porð die , v , k'l . Junias . II . feria .

His testibus consentientibus ⁊ signo sanctae crucis Christi subscribentibus quorum hic nomina infra in cartula karaxata continentur ,

✠ Ego Aetheluulf rex hanc meam donationem cum signo sanctae crucis Christi confirmabo ⁊ sub' :

✠ Ego Aethelstan rex cons' ⁊ sub' ,

✠ Ego Aetheluulf dux cons' ⁊ sub' ,

Several words erased here, MS.

² This word partly erased, MS.

Insuper in Dei omnipotentis nomine et .IX. ordinum a'n'gelorum et omnium electorum Christi preceptum ponimus . ut nullus umquam regum vel principum aut alieujus personæ homo . magnus seu modicus in aliquo tempore hanc præscriptam libertatis gratiam infringere ausus sit . sed semper stabilis et indiscussa permaneat in evum .

Hæc autem karta karraxata est . anno dominicæ incarnationis . DCCC°. XLI°. indictione . IIII . in die natalis domini . in celebri vico Tompeorðin . his testibus . consentientibus quorum nomina hic notantur .

- ✠ Ego Berhtulf rex hanc donationem signo crucis munio .
- ✠ Ego Sæþryþ regina dono domini mei regis consensi .
- ✠ Ego Kinefyrð episcopus .
- ✠ Ego Aldred episcopus .
- ✠ Ego Berhtred episcopus .
- ✠ Ego Heaberht episcopus .
- ✠ Ego Cuþpulf episcopus .
- ✠ Ego Eanmund abbas .
- ✠ Ego Þihtred abbas .
- ✠ Ego Ceolred abbas :—

[A.] MS. Cotton, Nero E. i (pt. 2), f. 183.

Omitted by Kemble.

436. *Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of land at Dæglesford, or Daylesford, co. Worcester. A.D. 841.*

DÆGLES FORD.

✠ Ego BEORHTWULF divina gratia dispensante rex Merciorum terram .VI. cassatorum ubi nominatur DÆGLESFORD pro redemptione anime meæ et pro ejus pecunia placabile id est III pundus argenti HEABERHTO episcopo in libertatem perpetuam liberabo id est notis et ignotis regis et principis seu subditorum eorum magnis vel modicis libera permaneat in sempiternum .

Haec cartula scriptum est in loco qui dicitur Tomanporðie . anno dominicæ incarnationis . DCCC . XLI . indictione . III . Et præfata pretio fuit ibi regi redditum . his testibus consentientibus .

- ✠ Berhtpulf rex Merciorum hanc libertatem propria manu confirmo .

✠ Sæðryð regina . consensi .	
Cyneferð episcopus .	Ceorred abbas .
Heaberht episcopus .	Mucel dux .
Berehtred episcopus .	Humberht dux .
✠ Pihltred . abbas .	Cyneberht dux .
Eanmund . abbas .	Dudda dux .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 32.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. ccli; from [A.]

[M.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 69.

437. *Grant by Æðeluulf, King of the West Saxons, to Beornmod, Bishop of Rochester, of land at Holanbeorges twun, or Hoborough, near Snodland, co. Kent. A.D. 841.*

DE HOLANBEORGE.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo quapropter ✠ Ego ÆDELULF¹ rex occidentalium Saxonum dabo et concedo ✠ BEORNMODO Hrobensis æcclesiæ episcopo aliquam partem terræ juris mei . in loco quæ appellatur HOLANBEORGES TUUN duo aratrum² . cum³ consilio et licentia episcoporum et principum meorum ut habeat et perfruet in hereditatem sempiternam et cuicunque voluerit relinquat . et sit illa terra libera ab omne regale servitute in magnis et minimis notis et ignotis cum pratis et pascuis et paludis cum omnibus rebus quæ ad illam terram pertinet .

Scripta est hæc scedula anni domini . DCCC . XLI . indictione . IIII . his testibus consentientibus et subscribentibus quorum hic nomina continentur .

- ✠ Ego Æðeluulf¹ rex hanc meam donationem cum vexillam⁴ sanctæ crucis rovorabi⁵ et confirmo .
- ✠ Ego Eðelstan rex consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ealhstan episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Helmstán episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Beornmod episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Signum manus Æðeluulf¹ dnx .
- ✠ Signum manus Ealchere dux .
- ✠ Signum manus Duduc .

¹ Eðel., K. H.² Aratrorum, K.³ Cum, omitted, S.⁴ -lo, K. H.⁵ Robo., K. H.

- ✠ Signum manus Æðelmód¹.
- ✠ Signum manus Uchtred.
- ✠ Signum manus Tūca.
- ✠ Signum manus Eðelred.
- ✠ Signum manus Sigðeorht.
- Signum manus Boba.

[A.] *Textus Roffensis*, f. 139.

[H.] Hearn's edition, p. 100.

[B.] Harl. MS. 594, f. 8.

[S.] Stowe MS. 631, p. 41.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclii; from

[A.]

438. *Grant by Athelwulf, King of the W. Saxons, to Prince Eanulf, of land at Ditchat and Lottisham, co. Somerset. A.D. 842.*

CARTA REGIS ATHELWULPHI DE DICHESZATE. DICHESYATE.

✠ Regnante imperpetuo domino nostro Jhesu Christo. Omnis felicitas fallentis vite et pereuntis regnorumque custodes et dispensatores velocissimis cursibus velud fumus deficient non² ruinosis rebus temporalibus et fugitivis causis speciosa premia et jugiter mansura gaudia eterne beatitudinis mercanda est³ quapropter. ego ATHELWULF donante domino occidentalium Saxonum rex antecessorum meorum exemplo instructus et delictorum meorum recordatione compunctus pro adipiscenda⁴ sempiternae remunerationis gaudia⁵ [atque] expiatione piaculorum meorum aliquantulam agri partem id est triginta cassatos duobus tantum in locis viginti quinque habens ubi nuncupatur DICHESGATE⁶ et quinque ubi ruricoli appellant LOTTISHAM. cum consilio et licencia optimatum meorum. EANULFO principe⁷ meo in jus proprium libenti animo largitus sum. ut potestatem penes se habeat quicquid de hac eadem terra agere voluerit seu habendi sive commutandi vel etiam vendendi aut post obitum ejus qualicumque heredi pro ut illi placatum fuerit relinquendi hauncque⁸ libertatem devota mente illi donabo ut regaliū tributum⁹ et principali dominacione et vi coacta operatione et pœnaliū condicionum furis comprehensione et cuncta mundana honerositate absque expedicione sola et poncium structura et arcium municionibus quod omni populo communis est supradicta terra secura et immunis liberaque jugiter et firmiter permaneat. Hocque exopto et in nomine sancte trinitatis precipio

¹ Æðelmód, H. K. ² Cum, K. ³ Sunt, K. ⁴ -do, K. ⁵ -dio, K.⁶ Dicesa, K. ⁷ Eanulfo principi, K. ⁸ Hanc, K. ⁹ -torum, K.

ut nullus successorum meorum regum vel principum hoc infringere ullatenus audeat et qui illud observare voluerit misericordiam magni et eterni regis consequatur hic et in arce poli. Si autem aliquis diabolica fraude deceptus et seculari cupiditate inlectus istud inmutare vel irritum facere conaverit sciat se anathematizatum ab omnibus fidelibus hic et in futuro. et in die iudicii coram Christo et angelis ejus nisi ante emendaverit rationem redditurum esse.

Termini vero harum asellarum¹ ista² sunt.

Erest on dicheforde on alum endlang streμες on mereforthes-thorn panen suth on wirtē on an wei endlang weies on an stapel on hennegraue panen on ramesleighe suthward on londscher dich endlang diches to bru endlang streμες on alum semido³ up on alum on bolamtre panen on þe olde alum on ane dīch endlang diches on strete yate endlang diches þare est to dichforde.

LOTTHESEHAM⁴.

Danen is þis þare fif hide londmere. Erest on nymede⁵ of wideres wepes forde panen on hagen on whateleighe panen⁶ est on hazen on winwares wik panen on landchereþorn panen on anne stapel panen on lippe stapel. panen on longar thorne panen est on nymede and þer limpatz to twelf mede acres on scheobanwerzthe twentin⁶ bi suthan bru an⁷ twen bi northan.

Scripta est autem hec cedula⁸ anno ab incarnatione Christi .LCCCXLII. indictione quarta in loco celebri que⁹ vocatur Andredeseme coram idoneis testibus quorum nomina subter prenotata cernentibus clare patescunt.

Ego Ceolnodus¹⁰ gracia Dei archiepiscopus ad confirmandam hujus testimonium carticulam signum sancte crucis exaravi.

✠ Ego Athelwolf rex ad roborandam haunc meam donationem almi trophei signaculum impressi. ✠

Cum multis aliis.

[A.] MS. Bodley, Wood, i, f. 182A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxiii; from [A.] Boundaries in vol. vi, p. 227.

¹ Horum agellorum, K.

² Isti, K.

³ Gemiðo, K.

⁴ Omitted, K.

⁵ Uy., K.

⁶ Twen, tin, K.

⁷ And, K.

⁸ Seod., K.

⁹ Qui, K.

¹⁰ Ceolnothus, K.

¹¹ -dum, K.

439. *Grant by Adeluulf, King of the South Saxons, to the Prefect Ceolmund, of land near Rochester.* A.D. 842.

CARTA ADELUULFI REGIS AUSTRALIUM SAXONUM DE TERRA JUXTA
HROBI.

In nomine domini nostri Jhesu Christi . regnante in perpetuum eodem Deo et domino nostro Jhesu Christo . Ego ADELUULF rex Australium populorum . tibi fidelissimo meo prefecto CEOLMUNDO trado terram juris mei . unius aratri . notissimis terminis circumdatum unum viculum ab oriente civitatis HROBI . ut habeat et possideat et cuicumque voluerit post se eternaliter possidendum relinquat . Et precipio in nomine domini Dei omnipotentis . ut predicta terra . et vicus libera ab omnibus molestiis regalibus permaneat in evum .

Si quis vero hanc donationem meam augeat . augeat Deus partem ejus in libro vite : qui autem infringere vel minuere temptaverit . sciat se separatam a communione sancte Dei ecclesie nisi prius digne emendaverit .

Scripta est hec cartula anno dominice incarnationis . DCCC . XLII . indicione . v . Hiis testibus consencientibus et subscribentibus quorum infra nomina tenentur .

✠ Adeluulf ¹ rex .	✠ Muthsar minister .
✠ Ceolnoð archiepiscopus .	✠ Tutta minister .
✠ Beormod episcopus .	✠ Ethelmoð .
✠ Edelstan rex .	✠ Adelrit ² .
✠ Adeluulf dux .	✠ Alhard .
✠ Alhere dux .	✠ Hudda .
✠ Pærehard presbiter .	✠ Edelred .
✠ Drythnoð presbiter .	✠ Lulluc .
✠ Adelhun presbiter .	✠ Beasnoth ³ .
✠ Beormod presbiter .	

[A.] Thorpe, *Registrum Roffense*, p. 23. (From the "Autogr. in Archivis Ecol. Cath. Roffen.")

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccciv; from [A.]

¹ I have restored the manifest order of the following names.

² Aedelric, K.

³ Beagnoð, K.

440. *Profession of Ceolred, Bishop of Leicester, to Archbishop of Ceolnoth.* A.D. 839 × 844.

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi. Ego CEOLRED humilis licet indignus ad Episcopalem sedem electus legoracensis civitatis in primis confiteor tibi, reverentissime pater CEOLNODI Archiepiscopo, quod absque omni ambiguitate credo in Deum patrem et filium et spiritum sanctum¹ natum ac passum pro humani generis redemptione et salute, cujus potestas et imperium erat ante seculum, et regni ejus non erit finis, et illam rectam et orthodoxam² fidem, quam priores patres nostri devote servaverunt, cum omni humilitate et sincera devotione, sicut predecessores ipsa sancta sede Dorovernensis ecclesiæ subjuncti sunt, semper servare me velle humiliter per omnia fateor. Necnon et tibi, pater beatissime Ceolnoð Archiepiscopo, tuisque successoribus, vere dico professione profiteor stabilem obedientie prebere preceptum votorum meorum, sine ullo scrupulo falsi cogitationis, usque ad terminum vite mee.

✠ Ego Ceolredus mea propria manu perenni signaculo sancte crucis Christi firmando roboravi.

[A.] *Egy. Conf.*, A. i, f. 266.

[H.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 628.

441. *Profession of Tunbert, Bishop of Lichfield, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 841 × 844.

PROFESSIO TUNBERTI LICIFELDENSIS EPISCOPI.

In nomine altithroni pii salvatoris mundi. Cum enim omnipotens et misericors Deus pro sua divina pietate gratiaque superna dispensante. ac pro maxima humani generis necessitate periclitanti³ mundo per carnis materiam visibilis apparens. sanctam primitivam catholicam æcclesiam sacri sui sanguinis effusione sibi in sponsam conjunxerat. quamque per suos sanctos doctores electosque prædicatores orthodoxam in eum docuit fidem habere. sanctæ⁴ trinitatis sacramentum servare et prædicare⁵; postea apud⁶ ecclesiasticos gradus mos inolevit. ut quotienscunque

¹ [Filius], added, H.

² Catholicam, H.

³ .te B.

⁴ .teque, B.

⁵ Sanxerit, added, B.

⁶ Apud, omitted, C.

alicujus provinciae praesulem ex hoc¹ labenti seculo ad Dei judicium pervenire contigerit . alium² pro eo quem superna clementia providere ac praedestinare ad illam episcopalem sedem voluerit ! in primis necesse est ut suae professionis obœdientiaeque libellum sincera . devotaque mente . puraque conscientia confirmet et offerat .

Propterea ego TUNBERTUS , humilis episcopus licet indignus ad episcopalem sedem LICIFELDENSIS ecclesiae ordinatus³ . cum omni humilitate confiteor . quia cum omnipotentis Dei auxilio cujus consilium . voluntasque⁴ ejus firma . et incommutabilis aeternaliter permanet ! semper amabiliter ac rationabiliter . quam diu erit habitus⁵ in me et spiritus in naribus meis . sanctae ecclesiae Christi Doroberniae civitatis et tibi CELNOTHE archiepiscopo⁶ tuisque successoribus quem superna majestas cum divina auctoritate praedestinavit⁷ in regimen . fidei mente et pura⁸ cordis stabilitate totisque viribus meis semper deservire et obœdire omnibus diebus vitae meae curabo . atque illam sanctam et apostolicam fidem quam praedecessores mei digne servaverunt . cum omni humilitate et obœdientia divina simul et humana sicut et patres mei ipsi sanctae sedi⁹ Dorobernensis ecclesiae subijuncti sunt ! semper custodire me per omnia confiteor . Et quod illi ubique plebi Dei juste praedicaverunt . et praedicando servaverunt ! hoc praedicare et custodire non cesso . favente et volente miseratore¹⁰ domino salvatore¹¹ nostro Jesu Christo .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 216.

[B.] Reg. Cant., A. i. f. 298.

[C.] Reg. Cant., A. i. f. 298.

Textus Reversis, ed. Hearne, p. 364.

Haddan and Stubbs, vol. iii. p. 627.

442. *Grant by Æthelwulf, King of the W. Saxons and Kent, to Æthelmod, the thegn, of land at Cert or Chart, co. Kent. Monday, 28th May, A.D. 843.*

Ē In nomine altithroni regis aeterni salvatoris mundi ego ÆTHELUULF gratia Dei rex occidentalium Saxonum seu etiam Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum sapientum liventi animo dabo ꝛ concedo meo fidei ministro ÆTHELMODE pro ejus humili obœdientia aliquantulam partem terrae juris mei hoc est . x .

¹ Hic, B.² -unque, B.³ Electus, B.⁴ Voluntatis, C.⁵ Abitus, B.; habitus, C.⁶ -tho -copo, B.⁷ Predist., B.⁸ Puro, B.⁹ Ipsa sancta sede, B.¹⁰ Miserante, B.¹¹ -tori, B.

aratorum in regione Cantiae quodque nominatur on CERT cum campis silvis pratis pascuis venationibus omnibusque utilitatibus ad eam intus ⁊ foras rite ac recte pertinentibus habendam ac possidendam feliciterque in dies ejus perfruendum ⁊ post dies ejus cuicumque ei heredi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem hoc ipsumque supradictum agellum ujus meae donationis on Cert ab omnium saecularium difficultatum servitus liberabo nisi his tantum tribus causis id est expeditione ac pontis constructione ⁊ arcis munitione
 ðonne ford¹ hoc idemque agellum his notissimis terminibus unde cumque circum cingitur ab aquilone in leag.¹

, alteraque molina in loca qui dicitur noðfueðing' ⁊ suae cildebergas ⁊ tycanora ðonne mogancumb æt stænan steaple, þonne heardeméd ⁊ unus singularis silva ad hanc eadem terram pertinens quem nos theodoice snad nominamus '⁊ altera silva in loca qui vocatur bean ecce quibus termini notissimi sunt', et hec sunt termini ejus ab oriente gyldeburne ab occidente berhteningleag et haec sunt pastus porcorum qui in nostra saxonica lingua *denbera* vocantur ætingden lidingden² meredenn uddanhom cadaca hrygc heoratlæg hpitan¹ . . ede hildgaringdenn tilgeseltha hlifgesella . Omnibusque successoribus meis in nomine alme ⁊ individuae trinitatis hanc meam donationem libertatemque hujus praedictae terre, fixam incontaminatamque observare praecipio ,

Si autem sit quod non optamus aliquis regum aut episcoporum vel principum sive praefectum diabolica temeritate instigatus quod hanc nostram donationem infringere vel minuere aut in aliud convertere temptaverit quam a nobis constitutum est sciat sé a Deo omnipotenti alienatum et aeternae anathematis vinculis esse nodatum nisi digna satisfactione ante ea emendare voluerit ,

Actum est autem anno dominice incarnationis , DCCC , XLIII , in dictione , VI , in illa famosa loco quae nominatur MERAN porð die , v , k'l . Junias . II . feria .

His testibus consentientibus ⁊ signo sanctae crucis Christi subscribentibus quorum hic nomina infra in cartula karaxata continentur ,

✠ Ego Aetheluulf rex hanc meam donationem cum signo sanctae crucis Christi confirmabo ⁊ sub' :

✠ Ego Aethelstan rex cons' ⁊ sub' ,

✠ Ego Aetheluulf dux cons' ⁊ sub' ,

Several words erased here, MS.

² This word partly erased, MS.

- ✠ Ego Alahhere dux cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Freðoric abbas cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Aethelmod cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Dī'ora cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Aethelric cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Duduc cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Huda cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Eanuulf cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Lulluc cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Ceolnoð gratia Dei archiepiscopus hanc eandem
donationem cum signo sanctae crucis Christi con-
firmabo 7 sub' ,
- ✠ Ego Uuaerheard presbiter 7 abbas cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Brunheard presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Hysenoð presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Hunred presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Pimund presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Beornferð presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Palahhere diaconus cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Noðpulf diaconus cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Pærbald subdiaconus cons' 7 sub' ,

On a small piece of vellum attached to the right hand lower corner of the charter, the following signatures:—

✠ Æthelulf rex .	✠ Ceolnoð archiepiscopus .
✠ Æthelstan rex .	✠ Brunheard presbiter .
✠ Æthelulf dux .	✠ Hysenoð presbiter .
✠ Alahhere dux .	✠ Hunred presbiter .
✠ Friðeric abbas .	✠ Pimund presbiter .
✠ Aethelmod cel' .	✠ Beornferð presbiter .
✠ Dera cel' .	✠ Peallhere archidiaconus .
✠ Aethelric minister .	✠ Perbeald subdiaconus .
✠ Duduc minister .	✠ Noðpulf archidiaconus .
✠ Huda minister .	
✠ Eanuulf minister .	
✠ Lulluc minister .	

Endorsed in 12th century hands:— ✠ ʒis is sio boc to Cert . . .
 "To cert". "Ethelwlf Rex dedit chert Ethelmode ministro suo".
 "Latine".

Original charter in British Museum; Stowe, No. xvi.

443. *Grants by (1) Ceolred, Bishop of Leicester, to Berhtuulf, King of the Mercians, of land at Pekinga burn, or Pangbourn, on the R. Thames, co. Berks; and (2) Berhtuulf, to the Duke Ætheluulf, of the same land. A.D. 843 or 844.*

CARTA REGIS BERTHULFI.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo .

CEOLRED antistes cum consciencia et licentia venerabilium familiarum mearum dabo BERHTWULF¹ regi Merciorum illud territorium at PEGINGA BURNAN . XIII . manentium juxta amnem que dicitur Temes pro libertate horum monasteriorum . ut habeat eandem terram perfruat et possideat in diem illius et post se cuicumque voluerit relinquat in perpetuam hereditatem .

Ego BERHTWULF² rex Merciorum donabo ÆDELWULFE duci libertatem ꝥ territorium ꝥ PÆGEINGA BURNAN in perpetuum³ hereditatem . Hoc est verbi gratia ut sint liberati a pastu⁴ principum ꝥ a difficultate illa quot⁵ nos Saxonice dicimus *festigmen*⁶ nec homines illuc mittant qui oseeptos⁷ vel falcones portant aut canes aut cabellos⁸ ducunt sed sint liberati perpetualiter in evum .

Si quis autem hoc servaret⁹ vel augere voluerit benedictionem a domino Deo celi percipiat hic ꝥ in futuro Si quis autem quod non optamus in aliqua parte frangere vel minuere¹⁰ voluerit ! sciat se rationem redditurum ante tribunal nostri judicis nisi ante ea Deo ꝥ hominibus emendaverit .

Hoc autem factum est anno dominice incarnationis . DCCC^o . XL° . III° . Indictione vero VI^a . regni autem regis Bertulfi . III° . anno . His testibus contestantibus ꝥ scribentibus ꝥ cum signo sanctæ crucis corroboraverunt quorum nomina infra notantur .

Testes. ✠ Ego Bertulf rex concessi ꝥ subscripsi .

✠ Ego Sæptryð regina consensi ꝥ subscripsi .

✠ Ego Ceolred episcopus consensi ꝥ subscripsi .

✠ Ego ¹¹Hunbrht¹² episcopus consensi ꝥ subscripsi .

✠ Ego Heabrht¹² episcopus consensi ꝥ subscripsi .

✠ Ego Eanmund abbas . consensi ꝥ subscripsi .

✠ Ego Mucel dux consensi ꝥ subscripsi .

✠ Ego Humbrht¹² dux consensi ꝥ subscripsi .

¹ -uulfo, K.

² -uulf, K.

³ -am, K. S. T.

⁴ Partu, A.

⁵ Quod, K. S. T.

⁶ -ingmen, K.

⁷ Accipitros, K

⁸ Caballos,

K. S. T.; † Catellon.

⁹ Servare, K.

¹⁰ Immin, S.

¹¹ Perhaps

for Tunberht.

¹² -briht, K.

- ✠ Ego Alahhere dux cons' 7 sub',
- ✠ Ego Freðoric abbas cons' 7 sub',
- ✠ Ego Æðelmod cons' 7 sub',
- ✠ Ego Di'o'ra cons' 7 sub',
- ✠ Ego Æðelric cons' 7 sub',
- ✠ Ego Duduc cons' 7 sub',
- ✠ Ego Huda cons' 7 sub',
- ✠ Ego Eanuulf cons' 7 sub',
- ✠ Ego Lulluc cons' 7 sub',
- ✠ Ego Ceolnoð gratia Dei archiepiscopus hanc eandem
donationem cum signo sanctae crucis Christi con-
firmabo 7 sub',
- ✠ Ego Uuaerheard presbiter 7 abbas cons' 7 sub',
- ✠ Ego Brunheard presbiter cons' 7 sub',
- ✠ Ego Hysenoð presbiter cons' 7 sub',
- ✠ Ego Hunred presbiter cons' 7 sub',
- ✠ Ego 7imund presbiter cons' 7 sub',
- ✠ Ego Beornferð presbiter cons' 7 sub',
- ✠ Ego 7alahhere diaconus cons' 7 sub',
- ✠ Ego Noðpulf diaconus cons' 7 sub',
- ✠ Ego 7ærbald subdiaconus cons' 7 sub',

On a small piece of vellum attached to the right hand lower corner of the charter, the following signatures:—

✠ Æðeluulf rex .	✠ Ceolnoð archiepiscopus .
✠ Æðelstan rex .	✠ Brunheard presbiter .
✠ Æðeluulf dux .	✠ Hysenoð presbiter .
✠ Alhhere dux .	✠ Hunred presbiter .
✠ Friðeric abbas .	✠ 7imund presbiter .
✠ Æðelmod cel' .	✠ Beornferð presbiter .
✠ Dera cel' .	✠ 7alahhere archidiaconus .
✠ Æðelric minister .	✠ 7ærbald subdiaconus .
✠ Duduc minister .	✠ Noðpulf archidiaconus .
✠ Huda minister .	
✠ Eanuulf minister .	
✠ Lulluc minister .	

Endorsed in 12th century hands:— ✠ 8is is sio boc to Cert . . ,
"To cert". "Ethelwlf Rex dedit chert Ethelmode ministro suo".
"Latine".

Original charter in British Museum; Stowe, No. xvi.

p. 391.
om [A.]

ation by
f Oswlf's

tenim con-
tentionem
cum idoneis
personarum
pter sapientes
cyrographorum
onfirmantur ne
falsi suspicionis
uscetur.

Princeps Provinciæ
litatis jura tractare
Wlfrido Archiepiscopo,
ceterisque fidelissimis
no atque Heremodo pres-
coram sociis suis et amicis
am circa hereditatem suam
post dies uxoris suæ et filii
Wlfthrythæ ad Ecclesiis Dei
bi in sempiternam hereditatem
pit sicut⁵ in altera kartula mani-
d tamen post obitum Oswlf Ducis

previous page. ⁵ Et subscripsi, added, B.
gnavi, K. ⁶ Wluuahrd, K.
K.

- ✠ Signum manus Æðelmód¹.
- ✠ Signum manus Uchtred.
- ✠ Signum manus Túca.
- ✠ Signum manus Eðelred.
- ✠ Signum manus Sigbeorht.
- Signum manus Boba.

[A.] *Textus Roffensis*, f. 139.

[H.] Hearn's edition, p. 100.

[B.] Harl. MS. 568, f. 8.

[S.] Stowe MS. 831, p. 41.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCXII; from

[A.]

438. *Grant by Athelwulf, King of the W. Saxons, to Prince Eanulf, of land at Ditchcat and Lottisham, co. Somerset. A.D. 842.*

CARTA REGIS ATHELWULPHI DE DICHESZATE. DICHESYATE.

✠ Regnante imperpetuo domino nostro Jhesu Christo. Omnis felicitas fallentis vite et pereuntis regnorumque custodes et dispensatores velocissimis cursibus velud fumus deficient non² ruinosis rebus temporalibus et fugitivis causis speciosa premia et jugiter mansura gaudia eterne beatitudinis mercanda est³ quapropter. ego ATHELWULF donante domino occidentalium Saxonum rex antecessorum meorum exemplo instructus et delictorum meorum recordatione compunctus pro adipiscenda⁴ sempiternae remunerationis gaudia⁵ [atque] expiatione piaculorum meorum aliquantulam agri partem id est triginta cassatos duobus tantum in locis viginti quinque habens ubi nuncupatur DICHESGATE⁶ et quinque ubi ruricoli appellant LOTTISHAM. cum consilio et licencia optimatum meorum. EANULFO principe⁷ meo in jus proprium libenti animo largitus sum. ut potestatem penes se habeat quicquid de hac eadem terra agere voluerit seu habendi sive commutandi vel eciam vendendi aut post obitum ejus qualicumque heredi pro ut illi placatum fuerit relinquendi hauncque⁸ libertatem devota mente illi donabo ut regaliū tributum⁹ et principali dominacione et vi coacta operacione et poenaliū condicionum furis comprehensione et cuncta mundana honerositate absque expedicione sola et poncium structura et arcium municionibus quod omni populo communis est supradicta terra secura et immunis liberaque jugiter et firmiter permaneat. Hocque exopto et in nomine sancte trinitatis precipio

¹ Eðelmod, H. K. ² Cum, K. ³ Sunt, K. ⁴ -do, K. ⁵ -dio, K.

⁶ Dicea, K. ⁷ Eanulfo principi, K. ⁸ Hanc, K. ⁹ -torum, K.

ut nullus successorum meorum regum vel principum hoc infringere ullatenus audeat et qui illud observare voluerit misericordiam magni et eterni regis consequatur hic et in arce poli. Si autem aliquis diabolica fraude deceptus et seculari cupiditate inlectus istud inmutare vel irritum facere conaverit sciat se anathematizatum ab omnibus fidelibus hic et in futuro. et in die iudicii coram Christo et angelis ejus nisi ante emendaverit rationem redditurum esse.

Termini vero harum asellarum¹ ista² sunt.

Erest on dicheforde on alum endlang stremes on mereforthes-thorn panen suth on wirte on an wei endlang weies on an stapel on hennegraue panen on ramesleighe suthward on londscher dich endlang diches to bru endlang stremes on alum semido³ up on alum on bolamtre panen on þe olde alum on ane dich endlang diches on strete yate endlang diches þare est to dichforde.

LOTTTHESHAM⁴.

Danen is þis þare fif hide londmere. Erest on nymede⁵ of wideres wepes forde panen on hagen on whateleighe panen⁶ est on hazen on winwares wik panen on landchereþorn panen on anne stapel panen on lippe stapel. panen on longar thorne panen est on nymede and þer limpatz to twelf mede acres on scheobanwerzthe twentin⁶ bi suthan bru an⁷ twen bi northan.

Scripta est autem hec cedula⁸ anno ab incarnatione Christi .LCCCXLII. indictione quarta in loco celebri que⁹ vocatur Andredeseme coram idoneis testibus quorum nomina subter prenotata cernentibus clare patescunt.

Ego Ceolnodus¹⁰ gracia Dei archiepiscopus ad confirmandam hujus testimonium carticulam signum sancte crucis exaravi.

✠ Ego Athelwolf rex ad roborandam haunc meam donationem almi trophei signaculum impressi. ✠

Cum multis aliis.

[A.] MS. Bodley, Wood, i, f. 182A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxiii; from [A.] Boundaries in vol. vi, p. 227.

¹ Horum agellorum, K. ² Isti, K. ³ Gemiðo, K. ⁴ Omitted, K.
⁵ Uy, K. ⁶ Twen, tin, K. ⁷ And, K. ⁸ Seod., K. ⁹ Qui, K.
¹⁰ Ceolnothus, K. ¹¹ -dum, K.

439. *Grant by Adeluulf, King of the South Saxons, to the Prefect Ceolmund, of land near Rochester.* A.D. 842.

CARTA ADELUULFI REGIS AUSTRALIUM SAXONUM DE TERRA JUXTA
HROBI.

In nomine domini nostri Jhesu Christi . regnante in perpetuum eodem Deo et domino nostro Jhesu Christo . Ego ADELUULF rex Australium populorum . tibi fidelissimo meo prefecto CEOLMUNDO trado terram juris mei . unius aratri . notissimis terminis circumdatum unum viculum ab oriente civitatis HROBI . ut habeat et possideat et cuicumque voluerit post se eternaliter possidendum relinquat . Et precipio in nomine domini Dei omnipotentis . ut predicta terra . et vicus libera ab omnibus molestiis regalibus permaneat in evum .

Si quis vero hanc donationem meam augeat . augeat Deus partem ejus in libro vite : qui autem infringere vel minuere temptaverit . sciat se separatam a communione sancte Dei ecclesie nisi prius digne emendaverit .

Scripta est hec cartula anno dominice incarnationis . DCCC . XLII . indiccione . v . Hiis testibus conscientibus et subscribentibus quorum infra nomina tenentur .

✠ Adeluulf ¹ rex .	✠ Muthsar minister .
✠ Ceolnoð archiepiscopus .	✠ Tutta minister .
✠ Beormod episcopus .	✠ Ethelmoð .
✠ Edelstan rex .	✠ Adelrit ² .
✠ Adeluulf dux .	✠ Alhard .
✠ Alhere dux .	✠ Hudda .
✠ Perehard presbiter .	✠ Edelred .
✠ Drythnoð presbiter .	✠ Lulluc .
✠ Adelhun presbiter .	✠ Beasnoth ³ .
✠ Beormod presbiter .	

[A.] Thorpe, *Registrum Roffense*, p. 23. (From the "Autogr. in Archivis Eccl. Cath. Roffen.")

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccliv; from [A.]

¹ I have restored the manifest order of the following names.

² Aedelric, K.

³ Beagnoð, K.

440. *Profession of Ceolred, Bishop of Leicester, to Archbishop of Ceolnoth.* A.D. 839 × 844.

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi. Ego CEOLRED humilis licet indignus ad Episcopalem sedem electus legoracensis civitatis in primis confiteor tibi, reverentissime pater CEOLNODI Archiepiscopo, quod absque omni ambiguitate credo in Deum patrem et filium et spiritum sanctum¹ natum ac passum pro humani generis redemptione et salute, cujus potestas et imperium erat ante seculum, et regni ejus non erit finis, et illam rectam et orthodoxam² fidem, quam priores patres nostri devote servaverunt, cum omni humilitate et sincera devotione, sicut predecessores ipsa sancta sede Dorovernensis ecclesiæ subjuncti sunt, semper servare me velle humiliter per omnia fateor. Necnon et tibi, pater beatissime Ceolnoð Archiepiscopo, tuisque successoribus, vere dico professione profiteor stabilem obedientie prebere preceptum votorum meorum, sine ullo scrupulo falsi cogitationis, usque ad terminum vite mee.

✠ Ego Ceolredus mea propria manu perenni signaculo sancte crucis Christi firmando roboravi.

[A.] *Eg. Conf.*, A. i, f. 256.

[H.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 638.

441. *Profession of Tunbert, Bishop of Lichfield, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 841 × 844.

PROFESSIO TUNBERTI LICIFELDENSIS EPISCOPI.

In nomine altithroni pii salvatoris mundi. Cum enim omnipotens et misericors Deus pro sua divina pietate gratiaque superna dispensante. ac pro maxima humani generis necessitate periclitanti³ mundo per carnis materiam visibilis apparens. sanctam primitivam catholicam æcclesiam sacri sui sanguinis effusione sibi in sponsam conjunxerat. quamque per suos sanctos doctores electosque prædicatores orthodoxam in eum docuit fidem habere. sanctæ⁴ trinitatis sacramentum servare et prædicare⁵; postea apud⁶ ecclesiasticos gradus mos inolevit. ut quotienscunque

¹ [Filium], added, H.

² Catholicam, H.

³ -te B.

⁴ -teque, B.

⁵ Sanxerit, added, B.

⁶ Apud, omitted, C.

alicujus provinciae praesulem ex hoc¹ labenti seculo ad Dei judicium pervenire contigerit. alium² pro eo quem superna clementia providere ac praedestinare ad illam episcopalem sedem voluerit: in primis necesse est ut suae professionis obedienciaeque libellum sincera. devotaque mente. puraque conscientia confirmet et offerat.

Propterea ego TUNBERTUS, humilis episcopus licet indignus ad episcopalem sedem LICIFELDENSIS ecclesiae ordinatus³. cum omni humilitate confiteor. quia cum omnipotentis Dei auxilio cujus consilium. voluntasque⁴ ejus firma. et incommutabilis aeternaliter permanet: semper amabiliter ac rationabiliter. quam diu erit halitus⁵ in me et spiritus in naribus meis. sanctae ecclesiae Christi Doroberniae civitatis et tibi CELNOTHE archiepiscopo⁶ tuisque successoribus quem superna majestas cum divina auctoritate praedestinavit⁷ in regimen. fideli mente et pura⁸ cordis stabilitate totisque viribus meis semper deservire et obediunt omnibus diebus vitae meae curabo. atque illam sanctam et apostolicam fidem quam praedecessores mei digne servaverunt. cum omni humilitate et obediencia divina simul et humana sicut et patres mei ipsi sanctae sedi⁹ Dorobernensis ecclesiae subijuncti sunt: semper custodire me per omnia confiteor. Et quod illi ubique plebi Dei juste praedicaverunt. et praedicando servaverunt: hoc praedicare et custodire non cesso. favente et volente miseratore¹⁰ domino salvatore¹¹ nostro Jesu Christo.

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 21b.

[B.] Reg. Cant., A. i. f. 296.

[C.] Reg. Cant., A. i. f. 298.

Textus Regensis, ed. Hearne, p. 364.

Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 627.

442. *Grant by Æthelulf, King of the W. Saxons and Kent, to Æthelmod, the thegn, of land at Cert or Chart, co. Kent. Monday, 28th May, A.D. 843.*

¶ In nomine altithroni regis aeterni salvatoris mundi ego ÆTHELUULF gratia Dei rex occidentalium Saxonum seu etiam Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum sapientum liventi animo dabo ꝛ concedo meo fideli ministro ÆTHELMODE pro ejus humili obediencia aliquantulam partem terrae juris mei hoc est. X.

¹ Hic, B.² -unque, B.³ Electus, B.⁴ Voluntatis, C.⁵ Abitus, B.; habitus, C.⁶ -tho -copo, B.⁷ Predist., B.⁸ Puro, B.⁹ Ipsa sancta sede, B.¹⁰ Miserante, B.¹¹ -tori, B.

aratorum in regione Cantiae quodque nominatur on CERT cum campis silvis pratis pascuis venationibus omnibusque utilitatibus ad eam intus ꝛ foras rite ꝛ recte pertinentibus habendam ꝛ possidendam feliciterque in dies ejus perfruendum ꝛ post dies ejus cuicumque ei heredi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem hoc ipsumque supradictum agellum ujus meae donationis on Cert ab omnium saecularium difficultatum servitus liberabo nisi his tantum tribus causis id est expeditione ꝛ pontis constructione ꝛ arcis munitione
 ðonne ford¹ hoc idemque agellum his notissimis terminibus unde cumque circum cingitur ab aquilone in leag.

, 'alteraque molina in loca qui dicitur noðfueðing' ꝛ suae cildebergas ꝛ tycanora ðonne mogancumb æt stænan steaple, þonne heardeméd ꝛ unus singularis silva ad hanc eadem terram pertinens quem nos theodoice snad nominamus 'ꝛ altera silva in loca qui vocatur bean eccer quibus termini notissimi sunt', et hec sunt termini ejus ab oriente gyldeburne ab occidente berhteningleag et haec sunt pastus porcorum qui in nostra saxonica lingua *denbera* vocantur ætingden lidingden² meredenn uddanhom cadaca hrygc heoratleag hpitan¹ eðe hildgaringdenn tilgeseltha hlifgesella . Omnibusque successoribus meis in nomine alme ꝛ individuae trinitatis hanc meam donationem libertatemque hujus praedictae terre, fixam incontaminatamque observare praecipio ,

Si autem sit quod non optamus aliquis regum aut episcoporum vel principum sive praefectum diabolica temeritate instigatus quod hanc nostram donationem infringere vel minuere aut in aliut convertere temtaverit quam a nobis constitutum est sciat sé a Deo omnipotenti alienatum et aeternae anathematis vinculis esse nodatum nisi digna satisfactione ante ea emendare voluerit ,

Actum est autem anno dominice incarnationis , DCCC , XLIII , in dictione , VI , in illa famosa loco quae nominatur MERAN poꝛð die , v , k'l . Junias . II . feria .

His testibus consentientibus ꝛ signo sanctae crucis Christi subscribentibus quorum hic nomina infra in cartula karaxata continentur ,

✠ Ego Aetheluulf rex hanc meam donationem cum signo sanctae crucis Christi confirmabo ꝛ sub' :

✠ Ego Aeðelstan rex cons' ꝛ sub' ,

✠ Ego Aeðeluulf dux cons' ꝛ sub' ,

Several words erased here, MS.

² This word partly erased, MS.

- ✠ Ego Alahhere dux cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Freðoric abbas cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Æðelmod cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Di'o'ra cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Æðelric cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Duduc cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Huda cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Eannulf cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Lulluc cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Ceolnoð gratia Dei archiepiscopus hanc eandem
donationem cum signo sanctae crucis Christi con-
firmabo 7 sub' ,
- ✠ Ego Uuaerheard presbiter 7 abbas cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Brunheard presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Hysenoð presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Hunred presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Pimund presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Beornferð presbiter cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Palahhere diaconus cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Noðpulf diaconus cons' 7 sub' ,
- ✠ Ego Pærbald subdiaconus cons' 7 sub' ,

On a small piece of vellum attached to the right hand lower corner of the charter, the following signatures:—

✠ Æðeluulf rex .	✠ Ceolnoð archiepiscopus .
✠ Æðelstan rex .	✠ Brunheard presbiter .
✠ Æðeluulf dux .	✠ Hysenoð presbiter .
✠ Alahhere dux .	✠ Hunred presbiter .
✠ Friðeric abbas .	✠ Pimund presbiter .
✠ Æðelmod cel' .	✠ Beornferð presbiter .
✠ Dera cel' .	✠ Pælahhere archidiaconus .
✠ Æðelric minister .	✠ Pærbald subdiaconus .
✠ Duduc minister .	✠ Noðpulf archidiaconus .
✠ Huda minister .	
✠ Eannulf minister .	
✠ Lulluc minister .	

Endorsed in 21th century hands:— ✠ ʒis is sio boc to Cert . . . ,
 "To cert". "Ethelwlf Rex dedit chert Ethelmode ministro suo".
 "Latine".

(Original charter in British Museum; Stowe, No. xvi.)

443. Grants by (1) *Ceolred, Bishop of Leicester, to Berhtuulf, King of the Mercians, of land at Peginga burn, or Pangbourn, on the R. Thames, co. Berks; and (2) Berhtuulf, to the Duke Æthelwulf, of the same land. A.D. 843 or 844.*

CARTA REGIS BERTHULFI.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo .

CEOLRED antistes cum consciencia et licentia venerabilium familiarum mearum dabo BERHTWULFI¹ regi Merciorum illud territorium at PEGINGA BURNAN . XIII . manentium juxta amnem que dicitur Temes pro libertate horum monasteriorum . ut habeat eandem terram perfruat et possideat in diem illius et post se cuicumque voluerit relinquat in perpetuam hereditatem .

Ego BERHTWULFI² rex Merciorum donabo ÆDELWULFE duci libertatem 7 territorium 7 PÆGINGA BURNAN in perpetuum³ hereditatem . Hoc est verbi gratia ut sint liberati a pastu⁴ principum 7 a difficultate illa quot⁵ nos Saxonice dicimus *festigmen*⁶ nec homines illuc mittant qui osceptros⁷ vel falcones portant aut canes aut cabellos⁸ ducunt sed sint liberati perpetualiter in evum .

Si quis autem hoc servaret⁹ vel augere voluerit benedictionem a domino Deo celi percipiat hic 7 in futuro Si quis autem quod non optamus in aliqua parte frangere vel minuere¹⁰ voluerit : sciat se rationem redditurum ante tribunal nostri judicis nisi ante ea Deo 7 hominibus emendaverit .

Hoc autem factum est anno dominice incarnationis . DCCC^o . XL° . III° . Indictione vero VI^a . regni autem regis Bertulfi . III° . anno . His testibus contestantibus 7 scribingentibus 7 cum signo sanctæ crucis corroboraverunt quorum nomina infra notantur .

Testes. ✠ Ego Bertulf rex concessi 7 subscripsi .

✠ Ego Sæptryð regina consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Ceolred episcopus consensi 7 subscripsi .

✠ Ego ¹¹Hunbrht¹² episcopus consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Heabrht¹² episcopus consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Eanmund abbas . consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Mucel dux consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Humbrht¹² dux consensi 7 subscripsi .

¹ -uulfo, K.
² Quod, K. S. T.
K. S. T.; † Catellos
for Tunberht.

³ -uulf, K.
⁴ -ingmen, K.
⁵ Servare, K.
¹² -brht, K.

⁶ -am, K. S. T.
⁷ Accipitros, K
¹⁰ Immin., S.

⁸ Partu, A.
⁹ Caballos,
¹¹ Perhaps

- ✠ Ego Aelfstan dux . consensi ⁊ subscripsi .
 ✠ Ego Cynebrht¹ dux consensi ⁊ subscripsi .
 ✠ Ego Æðel dux consensi ⁊ subscripsi .
 ✠ Ego Beornod . subscripsi .
 ✠ Ego Ælfreð subscripsi .
 ✠ Ego Wlfreð² subscripsi .

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 11.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccvii.[S.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 31.[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 83.

Cy. No. 153.

444. *Grant by Æthelwlf, King of the W. Saxons, etc., to Malmesbury Abbey, of land at Minty, co. Wilts. A.D. 880 for 844.*

DE MINTI QUAM ÆTHELWLFUS³ REX MELDUNENSI ECCLESIE
 LARGITUS EST .

✠ Regnante ac gubernante nos imperpetuum⁴ domino Deo salvatore nostro Jhesu Christo . Qui cuncta sæcula salvabit⁵ ⁊ humanum genus suo sanguine 'in se credencium cunctum⁶ redemit atque ab eterna⁷ interitu diabolice dominacionis⁸ per fidem rectam ⁊ baptismatis sacramentum liberavit .

Quapropter⁹ ego ÆTHELWLFUS¹⁰ mei non meriti¹¹ sed Dei gratia largiente rex occidentalium Saxonum necnon eodem Deo donante Cantuariorum¹² . ⁊ omni australi¹³ Anglorum populi¹⁴ Dei arridente gratia prælatus regimine¹⁵ ! aliquantulam terram Id est . v . mansiunculas in loco qui dicitur¹⁶ MINTI¹⁷ Deo omnipotenti ad monasterium Maldubiense in perpetuum¹⁸ possessionem humillime¹⁹ largitus sum . hoc tenore . ut imperpetuum⁴ dampnetur . qui hanc terram ab ipsa ecclesia auferre conetur²⁰ .

Et hoc actum est anno . DCCC . LXXX . dominice incarnationis²¹ .
 Hec sunt nomina testium hujus doni .

Ego Athelwlfus²² rex signo crucis hoc donum meum confirmavi domino Deo meo .

¹ -briht K.² Wilfreth, S.; Wlfred, T.³ Æthelwlfus, B.; omitted, C.⁴ Imp., C.⁵ -vit, B. C.⁶ In . . .

cunctum, omitted, C.

⁷ -no, B. C. K.⁸ Damnat., C.⁹ Quapropter, omitted, C.¹⁰ Ethelwlf, C.¹¹ Meis n. meritis, C.¹² Cantwa., C.¹³ -alium, K.¹⁴ Genti, C.¹⁵ Reg. præ., C.¹⁶ Dictur, B.¹⁷ Mintig, B.; Minti, C.¹⁸ Imp., B.¹⁹ Hum., omitted, C.²⁰ Conabitur, C.²¹ Inc. domini dccc^o quinquagesimo quinto, C.

This C. text stops here, and the author continues thus:—"Subscriperunt Celnodus archiepiscopus Cantuariensis, Alhstan episcopus Scireburnensis, Edelstan filius ejusdem regis rex Cantuariorum."

²² Æth., B.

Ego Ceolnadas archiepiscopus consensi ⁊ subscripsi .
 Ego Athelstan¹ rex Cantuariorum . consensi ⁊ subscripsi .
 Ego Eapun² episcopus consensi³ .
 Ego Walla⁴ dux consensi . ⁊ subscripsi⁵ .
 Ego Eanwlf dux consensi³ .
 Ego Wlwahrd⁶ dux consensi³ .
 Ego Athelwlf¹ dux . consensi . ⁊ subscripsi⁵ .
 Ego Hereberht dux . consensi³ .
 Ego Ealstan dux . consensi . ⁊ subscripsi⁵ .

[A.] MS. Lansdowne, 617, l. 86.

[B.] Brewer, *Reg. Malm.*, vol. i, p. 300.[C.] Hamilton, *Wulf. Malm. G. Pontif.*, p. 391.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclv; from [A.]

445. (1) *Synod at Adca*, A.D. 810; and (2) *Final adjudication by Archbishop Ceolnoth respecting the inheritance of Oswlf's estate*. A.D. 844.

(1.) In nomine Dei summi regis æterni . Plerumque etenim contingere solet ut res possessæ hereditatis acquisitæ in contentionem plerisque et altercationis confictum deveniunt nisi cum idoneis testibus et subscriptionibus sapientium et fidelium personarum testimoniis tractata et confirmata fuerint . Quapropter sapientes salubrem consilium prudentium quærunt , et cyrographorum cautionibus et heroicorum virorum testimoniis confirmantur ne imposterum aliquibus altercationibus vel scrupulo falsi suspitionis corruptuntur , aut nebulo ignorantie in aliquo fuscetur .

Idcirco etenim OSWLF⁷ Dei gratia Dux atque Princeps Provinciæ Orientalis Cantie circa suæ propriæ hæreditatis jura tractare studuit . Et hoc coram beatæ memoriæ Wlfredo Archiepiscopo , coramque abbatis Wernotho atque Feolgeldo ceterisque fidelissimis et religiosissimis Ceolstano , viz. Aethelhuno atque Heremodo presbyteris Ecclesiæ Christi , nec non sæpe coram sociis suis et amicis fidissimis , qualiter post discessionem suam circa hereditatem suam imposterum agere voluisse , id est , ut post dies uxoris suæ et filii ejus Eardwlf , filie quoque suæ Ealfhrythæ ad Ecclesiis Dei omnia dare Deo et sanctis ejus sibi in sempiternam hereditatem sub eorum testimonia dare præcepit sicut⁸ in altera kartula manifeste et lucide comprobatur . Sed tamen post obitum Oswlf Ducis

¹ Æth., B.² See note 21 on previous page.³ Et subscripsi, added, B.⁴ Wallad, B.; Wullaf, K.⁵ Signavi, K.⁶ Wluwahrd, K.⁷ See No. 330.⁸ A sicut, K.

surrexit excitata a quibusdam quæstio et contentio magno¹ circa hereditatem Oswlfī contra uxorem ejus Beornthrythæ cujus altercationis conflictum neque a Domino Archiepiscopo nec ab aliquibus personis inferioribus ullo modo sedare potuit, sed utrique partes ad synodale concilium advocari et invitari jubebantur, et cum ad synodum devenissent et diligenti investigatione veritatis sententia utrarumque partium a sancto synodo quæ facta est in loco præclaro ÆT AECLEA querendo examinaretur, inventum est nihil justius nec rectius esse posse constare quam sic perseverare hæreditatem Oswlfī sicut ipse Oswlf prius proprio abitrio per omnia donare coram prædictis testibus decreverat, atque ita hoc etiam ab illo sancto synodo perpetuæ perdurare dejudicatum est.

Insuper etiam sancta illa synodus decrevere statuit ut illa altercatio nunquam amplius per aliquam inquietudinis discordiam post illum diem et deinceps excitando moveretur, et hoc cum signo sancte crucis Christi perenniter perdurare conscripserunt. Et si quis post hæc alicujus personis homo Diabolica instigatus temeritate insurrexerit qui hoc Kanonica et synodalia decreta infringere temptaverit a societate sanctorum omnium, et a cœtu congregationis et communionis ipsorum sciret se esse alienatum synodali judicio statuerunt.

(2.) Sed heu pro dolor ille antiquus venenatissimus serpens qui protuplaustu piacula indidit, et humanum genus sibi per hæc subdidit, ceu cælydra infesta et pestifera in quorundam pectore adhuc turgescit, et ad excitandas seditiones discordiasque committendas post curricula quantorum annorum id est. XXXIII. iterum ecclesiam Christi et hereditatem sanctorum ejus adgravare ac depravare impia nisu ac prava voluntate conatus est, atque illam prædictum altercationis conflictum renovare et excitare post synodalia decreta, ac probabiliū patrum sanctiones studuit.

Quamobrem congregata multitudo spiritalium seculariu[m]que personum in DOROVERNIA Civitate, anno dominicæ incarnationis .DCCCXLIH. indictione². . Aethelwlfō Regi præsentē atque Aethelstano filio ejus Ceolnotho quoque Archimetropolitano Archiepiscopo, necnon Tatnoth presbitero electo ad Episcopalem sedem Dorobrevi, id est, civitatis Hrofi, cum Principibus, Ducibus, Abbatibus et cunctis generalis dignitatis optimatibus inter quas etiam ille venenatissimus anguis cognomento Aethelwulf ad turbandum et inquietandum ecclesiam Dei deveniens, sicut sepe progenies et parentes ejus fecerunt, prolatis falsis machinamentis³

¹ *Sir, A.* ² *K.; in dict., A.* The numeral after the indiction has been omitted, *A.*; it should be .VII.

³ *-manentia, A.*

e latebris cordis suæ dicens hereditatem Oswlf Ducis cum auro et argento patris sui Aethelheah esse comparatum, et per hoc spoliare ecclesiam Dei et sanctos cœnubias ad quas hereditas illa pertinebat cum pravis sequacibus nisus est. Tunc ille Archiepiscopus CEOLNOTH et familia ejus id est ecclesiæ Christi illa per ordinem replicavit qualiter in illo sancto synodo de illo reconciliatum et dejudicatum est. At ille nolens adquiescere, neque judicio synodis et probabilium patrum sanctionibus neque adsertione et veredica voce Episcopi vel alicujus personis tunc etenim a sapientibus et prudentibus trutinatum ac dijudicatum est familiam ecclesiæ Christi, et familiam æt- Folcanstane, familiam quoque at Dobrum, necnon et familiam æt Liminge ad quos hereditas illa pertinebat justo juramenta hereditatem illam sibi ipsis contra hereditatem Aethelheahes castigare, nam et ita fecerunt. Jura-verunt. XXX. homines de familiis prædictis, XII. presbeteri, ceteri communi gradus et sic etiam illa altercatio utrarumque partium perenniter sedari decretum est, et illa altercatio nunquam amplius per aliquam inquietudinis discordiam post diem illum excitando moveatur, et firmiter decreverunt ut sub anathematis vinculo esset nodatus qui hanc reconciliationem in aliquo irritum faceret, sicut et ille excommunicatus constat a consortio sanctorum omnium et a communione synodalis concilii et familiis nostris ecclesiæque Dei alienus existat qui hoc Kanonica Statuta et synodalia præcepta infringere studuit, nisi digne Deo et hominibus præsumptionis suæ conamen emendare voluerit, et hoc signo sanctæ crucis Christi roborando omnes pariter conscripserunt.

✠ Ego Aethelwlf Deo dispensante Rex Occidentalium Anglorum hanc prædictam reconciliationem familiæ Christi et hereditatis Ethelheahes¹, et omnem alterationis conflictum qui inter se concitatum habuerunt sedatum esse demonstrans, et hoc cum sapientibus meis signo sanctæ crucis Christi perenni titulo roborabo et subscribo quorum subter in sœdula liquescunt vocabula.

- ✠ Ego Aethelwlf Dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Cynewlf consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Lulling consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aethelheah consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aethelheah consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Gisshard² consensi et subscripsi.

¹ Æth., K.

² Gish., K.

✠ Ego Coelnoth gratia Dei Metropolitanus Archiepiscopus cum presbyteris et familia sua hoc id est signo sanctæ crucis Christo roborando subscripsi.

✠ Ego Alchhere Dux consensi et subscripsi.

✠ Ego Aethelwlf Dux consensi et subscripsi.

✠ Ego Freothoric Abbas consensi et subscripsi.

✠ Ego Aethelmond¹ consensi et subscripsi.

✠ Ego Aethelred consensi et subscripsi.

✠ Ego Freothoric consensi et subscripsi.

✠ Ego Denemod consensi et subscripsi.

✠ Ego Beornfreth consensi et subscripsi.

✠ Ego Osfere consensi.

Hæc sunt etiam nomina familiæ Christi et illius familiæ æt Folcanstane nec non æt Dobrum atque æt Liminge qui hanc jurationem juraverunt, quorum nomina subter adnotantur.

✠ Ego Abba presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Brunheard presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Hunred presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Hysenod² presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Wigmund presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Eof presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Degmund presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Wealdhere presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Aethelred presbyter consensi et subscripsi.

✠ Ego Cichus consensi et subscripsi.

✠ Ego Sigemund consensi et subscripsi.

✠ Ego Bornfred consensi et subscripsi.

✠ Ego Wynna consensi et subscripsi.

✠ Ego Sygeanod² consensi et subscripsi.

✠ Ego Wihtred consensi et subscripsi.

✠ Ego Willmund consensi et subscripsi.

✠ Ego Beornmod consensi et subscripsi.

✠ Ego Cynwlf.

✠ Ego Willhere.

✠ Ego Berhtnoth.

✠ Ego

✠ Ego Ceolbald consensi.

✠ Ego Alchhere.

✠ Ego Duddel.

✠ Ego Ethelhere³.

✠ Ego Nothhere⁴.

[A.] Somner, *Antiq. of Canterbury*, ed. Battely, App., p. 77.

[K.] Kamble, *Cod. Dipl.*, No. cccvi; from [A.]

Thorpe, *Dipl.*, p. 94.

Haddan and Stubbs, vol. iii, pp. 667 and 684.

¹ -mund, K.

² -noð, K.

³ Æth., K.

⁴ Northhere, K.

446. *Memorandum of the Confirmation of the Grant by Osulf to Christ Church, Canterbury, of land at Estrestanhamstede. A.D. 844.*

[✠ A]nno dominice Incarnationis DCCCXLIII. presente Atheluulfo¹ rege . ꝥ Athelstane¹ filio ejus . Ceolnotho quoque archiepiscopo ꝥ Tatnotho presbitero tunc quidem electo ad episcopatum Dorobrevi . id est civitas Rof! confirmata² est . donum OSUULFI ducis quod dedit ecclesie Christi in DOROBERNIA . hoc est . ESTRE STANHAMSTEDE³ quam terram præfatus rex Atheluulfus¹ proclamavit liberam ab omni seculari servicio . exceptis . pontis⁴ expedicione . et arcis construccione .

[A.] MS. Lambeth 1212, p. 330.
Twysden, *Hist. Ang.*, col. 2218.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLVII; from
[A.]

447. WITENAGEMOT AT WINCHESTER. *Grant by Athelwlf, King of Wessex, to Malmesbury Abbey of freedom of every tenth "mansio" from taxation. 5th November, A.D. 844.*

QUOMODO ATHELWLFUS⁵ REX DECIMAVIT TERRAM SUAM DEO ꝥ SANCTE ECCLESIE SUE ꝥ QUOTA PARTE HUIUS DECIME MELDUNENSAM⁶ ECCLESIAM DITAVERIT.

Regnante domino nostro imperpetuum . Dum in nostris temporibus bellorum incendia⁷ . ꝥ direpcione⁸ opium nostrarum necnon ꝥ vastancium crudelissima deprædacione⁹ hostium barbarorum¹⁰ paganorumque¹¹ gencium multiplici tribulacione affligencium usque ad internicionem tempora cernimus incumhere periculosa .

Quamobrem ego ETHELWLFUS rex occidentalium Saxonum cum consilio episcoporum ac principum meorum consilium salubre atque uniforme remedium affirmavi . ut aliquam porcionem terrarum hereditarium¹² antea possidentibus gradibus omnibus sive famulis ꝥ famulabus Dei Deo servientibus . sive laicis : semper decimam mansionem ! ubi minimum sit . tamen¹³ decimam partem¹⁴ in libertatem perpetuam perdonare dijudicavi ut sit tutus¹⁵ atque munitus¹⁶

¹ Æthel, K.

² -tum, K.

³ See No. 419.

⁴ Exp. pon., K.

⁵ Æthel, B.

⁶ -nem, B.;

⁷ -diis, K.

⁸ -nes opum, B.

⁹ Cru-

dellissimas -nes, B.

¹⁰ B.; barbectorum, A.

¹¹ -narumque, B. K.

¹² -am, B. K.

¹³ Tum, K.

¹⁴ [omnium bonorum], added, B. K.

¹⁵ -ta, K.

ab omnibus secularibus servitutis¹. fisci regalibus tributis majoribus ꝛ minoribus . sive taxationibus quod² nos dicimus *Unitreden*³. Sitque liber⁴ omnium rerum pro remissione animarum ꝛ peccatorum nostrorum Deo soli ad serviendum sine expeditione ꝛ pontis instructione . ꝛ arcis municione . ut eo diligencius pro nobis ad Deum preces sine cessacione fundant . quo eorum servitutem secularem in aliqua parte levigamus .

Placuit autem tunc postea episcopis Allstano⁵ Shcireburnensis⁶ ecclesie . ꝛ Helmstano Wyntanceastrens⁷ ecclesie cum suis abbatibus ꝛ servis Dei consilium inire . ut omnes fratres et sorores nostri ad unamquamque ecclesiam omni ebdomada Mercoris die id est Wodnesdag⁷ . omnis congregacio cantent⁸ quinquaginta psalmos . ꝛ unusquisque presbiter duas missas . unam pro rege Athelwlf⁹ . ꝛ aliam pro ducibus ejus huic dono consencientibus pro mercede et refrigerio delictorum suorum . Pro rege vivente : "Deus qui justificas". Pro ducibus viventibus : "Pretende domine". Postquam autem defuncti fuerint : pro rege defuncto singulariter . pro principibus defunctis : communiter . Et hoc sit tam firmiter constitutum omnibus diebus christianitatis quasi¹⁰ libertas constituta est quamdiu fides crescit in gente Anglorum . Et hoc sub testimonio satrapum nostrorum plurimorum ad confirmacionem quorum nomina subter annexa notantur .

Scripta est autem hæc donacio¹¹ cartula anno dominicæ incarnationis . DCCC . XLIII . indictione . VII . die quoque Nonas¹² Novembris . In civitate Wentana in ecclesia sancti Petri ante altare capitale . Et hoc fecerunt pro honore sancti Michaelis archangeli ꝛ sancte Marie regine gloriose Dei genitricis . simulque ꝛ beati Petri apostolorum principis . necnon ꝛ sancti patris nostri Gregorii pape . atque omnium sanctorum . Et tunc pro ampliori firmitate Rex Aethelwlfus posuit cartulam supra altare sancti Petri ꝛ episcopi pro fide Dei acceperunt . ꝛ postea per omnes ecclesias transmiserunt in suis parrochiis¹³ secundum quod prædictum est .

Terra autem ista quam in libertatem ponamus ad MELDUNESBURG¹⁴ ecclesiam pertinet . þ¹⁵ is at ellendune þrity¹⁵ hyde . And et¹⁶ Elmlhamstede fyftene¹⁷ hyde . ꝛ¹⁸ Wttune tien hyde . ꝛ¹⁹ Cherltune¹⁹ Tuentiz hyde . ꝛ¹⁸ Minty²¹ uif²² hyde . at Rodburne tien hyde .

¹ -tibus, B. K. ² Quæ, K. ³ Uint, B.; Witereden, H.; Uuint, K.
⁴ Libera, K. ⁵ Ælh., K. ⁶ Scir., K. ⁷ Wodan, B.; -dag, T.
⁸ -taret, B.; -tet, K. ⁹ Æðel, K. ¹⁰ Quia, B.; [quasi . . . est], T.
¹¹ -onis, B. H. T. ¹² Nonarum, K. ¹³ Paro., B. T. ¹⁴ Meldunes-
burg, B.; -burgensem, K. ¹⁵ þrittig, B. ¹⁶ At, B. ¹⁷ Fyf, B.
¹⁸ And, B. ¹⁹ Cherletune, B. ²⁰ -tw., B. ²¹ Mintyg, B. ²² Vyf, B.

Et qui hoc augere¹ voluerit! augeat Deus bona illius in regione vivencium. Si quis autem diabolica fraude deceptus in magnis aut in modicis hoc infringere vel minuere temptaverit! sit anathematizatus ab omnibus fidelibus hic ꝥ in futuro seculo nisi antea per satisfactionem emendaverit.

Ego Æthelwlf rex . consensi ꝥ subscripsi .

Ego² Elmstan episcopus . subscripsi .

Alstan³ episcopus . subscripsi .

Æthelwlf dux . subscripsi .

Osrich⁴ dux subscripsi .

Eanwlf dux . subscripsi .

Ætherich dux . subscripsi .

Canwlf dux . subscripsi .

Cearl dux . subscripsi .

Æthelmund abbas . subscripsi .

Wlflaf abbas . subscripsi .

Beorhtelm abbas . subscripsi .

Ægheard minister .

Kyneheah .

Milred minister .

Dudda⁵ .

Osmund⁶ .

Æthelred .

Ælla .

Wichtgar⁷ .

Wlfhere .

Eadred .

Alastan⁸ .

Æthelbald .

Ceolmund⁹ .

Lulling¹⁰ .

Kyneheah¹¹ .

Cealmund¹¹ .

[A.] MS. Lanedowne 417, f. 6.

[B.] Brewer, *Reg. Malm.*, vol. i. p. 229.

[C.] MS. Bodl., Wood donat. 5 (xiiith cent.).

[D.] *Reg. Scireburn.*, f. 155.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLVIIII; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 94; from [A.] and [D.]

[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 630

from [K.] and [C.]

See further on, under A.D. 854.

¹ Auger, T.

² Ego before each name to the end, K.

³ Æl, K.

⁴ -ric, K.

⁵ Minister, added from this point to the end, K.

⁶ Alha, B.;

Ælfst., K.

⁷ Wichtgar, added, B.

⁸ This line omitted, B., but Kyneheah

added after Ælla.

⁹ B. K.; Audda, A.

¹⁰ B. K.; Dulling, A.

¹¹ The last four names written and arranged thus:—Cealmund . Eadred . Æthelbald . Lulling, B.

448. *Exchange between Uuerheard, Priest and Abbot, and Werenberht, the thegn, of land at Hrocces seað, or Roreth, near Harrow-on-the-Hill, formerly belonging to the Vill of Greenford, co. Middlesex. Sunday, 8th November, A.D. 845:*

✠ Regnante In perpetuum domino Deo nostro sabaoth haec vicissitudo agellorum hoc est duorum manentium á UUERHEARDO presbitero ⁊ abbate et á PERENBERHTO ministro regis ac praefecto pro communi commoditati utrorumque nostrorum peracta est hoc est autem quod ego Uuerenberht praefectus libenti animo terram unius cassatoris meae propriae possessionis Vuerheardo abbati pro vicissitudine alterius consimilis terrae quæ et jacet In medio agri illius qui ab Incolis nominatur ET HROCES SEADUM cum campis ⁊ silvis ac pratis omnibusque utilitatibus ad eadem rite ac recte pertinentibus quod idem agellum ante pertinebat ad illam famosam villam quæ nominatur ET GREXAN FORDA; In sempiternam hereditatem illi habendum ⁊ possidendum feliciterque perfruendum concedendo donabo cum eadem libertate qua ⁊ ante

[A]ctum est autem anno dominicæ Incarnationis . DCCCXLV^a, I[n]dictione, VIII, die do[mi]nico, VI, Id' Novemb' Lundonia civitate, his testibus [pres]entibus . ⁊ signo sanctæ crucis Christi confirmantibus quorum hic nomina [infra hac i]n cartula adscripta continentur,

✠ Ego Ceolnoth gratia Dei archiepiscopus hanc vicissitudinem hujus agelli cum signo sanctæ crucis Christi confirmabo ⁊ subscribo,

✠ Ego Tunberht episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Ceolred episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Berehtred episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Alchhun episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Hunberht episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Pillred episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Ceolberht episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Guðheard episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Tatnoð episcopus consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Uuerheard abbas consentio ⁊ subscribo.

✠ Ego Uuerenberht consentio ⁊ subscribo.

Endorsed in a xiith century hand:—"To grenanforda"; and in a second hand, "latine set inutile".

449. *Grant by Æðelwulf, King of Wessex and Kent, to Badonoth, his apparitor or somner, of land to the east of Canterbury, etc. Monday,¹ 16th² November, A.D. 845.*

‡ Regnante in perpetuum domino Deo nostro omnipotenti ego ÆDELUULF gratia Dei rex occidentalium Saxonum nec non 7 Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo aliquantulam partem terræ meae propriæ juris BADONODE apparitori meo id est villam unam ab orientale parte muris DOROVERNLE civitatis . x . VIII, que jugera hoc est . VI . jugera ubi nominatur et Uuilthaldes hlape 7 in australe parte puplice strate altera . VI . 7 in australe occidentale-que puplice strate ubi appellatur uueopera get in confinioque Deoring londes . VII . jugero seu etiam tria prata tradendo illi concedo una ab orienti fœminis qui dicitur Stur que appellatur Aling med , altera que nominatur longan med 7 jacet be norðan hege . tertia in media urbanorum pratorum . insuper etiam animalibus illius cum armentis regis pascuam donabo . hanc vero prædictam donationem hujus terræ pro amore Dei petitioneque Alchhere ducis et ac competenti pecuniâ quam ab eo accepi hoc est . XV . mancusas auri in sempiternam hereditatem habendam 7 possidendam feliciterque in dies ejus perfruendum donabo 7 post dies ejus cuicumque ei heredi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem , hanc eandem-que agellum hujus meae munificentia ab omni piscalia³ sæcularium difficultatum intus 7 foris notis 7 ignotis perenniter liberalo . hoc idemque omnibus successoribus meis regibus ducibus exactoribusque in nomine regis æterni observandum præcipio si autem quod absit alicujus potestatis homo diabolica temeritate instigatus surrexerit qui hanc nostram munificentiam confringere vel minuere aut in aliud convertere quam⁴ a nobis constitutum est temptaverit , sciat se ante tribunal æterni judicis rationem esse redditurum nisi ante digna satisfactione Deo 7 hominibus emendare voluerit manente hanc cartula nihilominus in sua firmitate roborata ,

Actum est autem anno dominicæ incarnationis , DCCCXL . v^o . indictione . VIII° . die . II , feria . XVI° . kl Decemb⁵ in illa famosa villa qui dicitur on Vuea⁶ , his testibus consentientibus 7 signo sanctæ crucis Christi confirmantibus quorum hic nomina in scedula caraxata

¹ Tuesday, K.

² 19th, K.

³ Sic, MS. for fiscalia.

⁴ q, MS.; see p. 18 for a similar passage.

⁵ . xiii . , K.

⁶ Uueag, K.

continentur verte¹ folium ꝛ invenies nomina qui hoc ipsum propriis manibus conscripserunt ,

✠ Ego Aedeluulf gratia Dei rex atque donator hanc meam donationem cum signo sanctae crucis Christi confirmabo ꝛ subscribo .

✠ Ego Aedelstan rex consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Tatnoð episcopus consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Alchhere dux consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Degberht abbas consen' . ꝛ sub' .

✠ Ego Pynhere presbiter abbas consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Aedelmod consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Eadpulf consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Osberht consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Eðelred consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Duduc consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Goda consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Pul[li]af consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Sig[eb]erht consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Eðelric consen' ꝛ sub' .

Endorsed in a contemporary hand :—"badenoðing land"; and in a hand of the xiith century, "Eðeluulfus Rex dedit Badnotðo ministro suo . terram ꝛ prata prope Cantuariam . latine".

[A.] Original charter in British Museum, Cotton, Augustus II, 60.

Brit. Mus., Facs., pt. II, pl. 29.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclix; from [A.]

450. *Grant by Berhtuulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of privileges for the monastery at Stratford-on-Avon, co. Warwick. 25th December, A.D. 845.*

STRATFORD.

✠ In nomine domini . Certe fugitiva et caduca itaque est status istius mundi . et omnia quae videntur hic velocius ad finem trahunt . et quae non videntur fixa ac mansura in aeternum permancant . Ideo cum istis temporalibus ac transitoriis hujus saeculi divitiis aeterna praemia ac semper gaudia manentia . studeamus in caelestibus comparare ; Vocante nos ad sē domino nostro Jhesu Christo qui ait ; "Venite² ad me omnes qui laboratis et honorati estis et ego reficiam vos".

¹ See No. 293 for a similar direction to the reader.

² Matt. xi, 28.

Qua de re ego BERHTUULF . gratia divina largiente rex Merciorum . De remedio animæ meae praecogitans . diemque tremendum distincti examinis ante oculis cordis mei . componens cogitavique quod aliquit de istius mundani regni perceptione pro menietipsum in perpetuam elemosinam ac libertatem ecclesiasticam Deo vivo in aeternum erogarem ; Ideo cum consensu et licentia episcoporum et principum meorum . et omnium seniorum gentis nostrae . Donabo HEABE'R'HTO meo venerabili episcopo hujus libertatis privilegium et ejus familiæ in Ueugna caester . illius monasterii . bi Eafene quod appellatur . UFERA STRET FORD . Cujus quantitas est . XX . manentium eo quod placabile pecunio acceptus fui . id est . x . libr' argenti ea condi'c'tione ut libera permaneat in sempiternum . soluta et liberata sit ab omni jugo humanæ servitutis ab omnibus saecularibus tributis et vectigalibus . Cum cunctis utilitatibus ad illam ecclesiam recte pertinen'ti'bus ; campis vel silviunculis . pascuis vel pratis . fluminibus vel piscat'i'o'ni'bus¹ ab opere regali et pastu regis et principis vel juniorum eorum ab hospitorum refectioe vel venatorum etiam equorum regis . falconuum et ancipitruum et puerorum qui ducunt canes . Quid plura ab omni tribulatione . noti et ignoti magni et modici . libera consistit in aevum ; Quamdiu fides Christianae relegionis² apud Anglos in Brittannia insula permaneat ;

Si quis vero . regum aut principum vel praefectorum aut alicujus gradus homo hanc nostram conscriptam libertatem per diabolicam gastrimoniam deceptus frangere vel minuere temptaverit sciat se separatam a consortio sanctorum omnium in die magni judicii et in aeterna dampnatione dampnandum cum diabulo et angelis ejus . Nisi ante hic theo ponto cratore . et hominibus cum bona satisfactione emendaverit .

Hii testes adfuerunt quorum nomina hic infra flavescunt . Gesta est autem haec donatio anno dominicæ Incarnationis . DCCCº . XLvº . Indictione . viiiª . in loco regali qui dicitur . TOMEUORÐIG . in nativitate . domini .

✠ Ego Berhtpulf rex Merciorum hanc meam largifluam libertatem . cum vexillo sanctae crucis Christi . roboravi ut fixa permaneat in aeternum .

✠ Ego Sæðryð regina consensi et subscripsi .

✠ Ego Hunberht³ episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Heaberht episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Ciorred episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Berhtred episcopus consensi et subscripsi .

¹ Piscatoribus, originally, A. ² Relig., K. ³ "Tunberht of Litchfield" [K.]

✠ Ego Cuthpulf episcopus consensi et subscripsi .	
✠ Ego Pihfred ¹ . episcopus consensi et subscripsi .	
✠ Ego Eanmu[n]d . abbas consensi et subscripsi .	
✠ Ego Æthelpulf presbiter consensi et subscripsi .	
✠ Ego Berhtic filius regis . consensi .	
✠ Ego Mucel dux consensi et subscripsi .	
✠ Ego Humberht dux consensi .	
✠ Ego Ælfstan dux consensi .	✠ Ego Ælfred .
✠ Ego Cyneberht dux consensi .	✠ Ego Picga .
✠ Ego Æthelpulf dux consensi .	✠ Ego Æpelheah .
✠ Ego Mucel dux consensi .	✠ Ego Eadgar .
✠ Ego Sigereð dux consensi .	✠ Ego Piglaf .
✠ Ego Dudda dux consensi .	✠ Ego Eadpulf .
✠ Ego Alðberht dux consensi .	✠ Ego Pulfred .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 104^b.
Heming, *Chartul.*, vol. 1, p. 221.
Dugdale, *Antiq. of Warr.*, p. 60.

R. B. Wheeler, *Hist. of Stratford-upon-Avon*,
p. 4.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclviii; from [A.]

451. *Æthelulf, King of the W. Saxons, grants to himself land "on Homme", or "Hamme", co. Dorset (?). 26th December,*

D A.D. 847.

Regnante domino nostro Jhesu Christo in perpetuum, Siquidem sacris insertum voluminibus.....² [qu]orum preclaris satisque salutaribus cotidie instruimur oraculis. hoc solum superesse homini in omni labore suo quod laborat sub sole³ et in cunctis quæ possidet diebus vanitatis suæ⁴ Si quid in elemosinarum largitate piis intentus operibus expenderet proximorumque communicanda necessitatibus pro possibilitate virium "faciat sibi" secundum salvatoris preceptum "amicos⁵ de mamona iniquitatis qui eum recipiant in æterna tabernacula". qua de re ego ÆTHELUULF Deo auxiliante occidentalium Saxonum rex cum consensu ac licentia episcoporum et principum meorum aliquantulam ruris partem viginti manentium. mihi in hereditatem propriam describere jusi. id est me ad habendum et ad perfruendum cum pratis et pascuis cum campis et silvis cum aquis currentium et incurrentium. et iterum qualicumque prout me placabilis sit æternaliter relinquendum. Terra autem predicta liber et securus omnium rerum permaneat. id est

¹ Wilfred of Dunmoe? or Unihfred abbas? K.

² Some words defaced here, A.

³ Eccl. i, 2.

⁴ Cf. Eccl. vi, 12, etc.

Luc. xvi, 9.

regalium et principalium tributum et vi exactorum operum sive poenaliū causarum furisque comprehensione et omni seculari gravidine sine expeditione et pontis instructione .

Scripta est autem hujus donationis pagina anno dominici incarnationis . DCCC^oXLVII^a. indictione . X^a .

Territoria vero ista sunt orum vigintorum cassatorum qui Ætheluulfe regi ON HOMME senatores ejus concedissent . IN illo loco qui nuncupater Dornnuarana ceaster secunda die natalis domini coram idoneis testibus quorum nomina infra aspicientium oculis caraxata liquescunt Ærest on merce cumb ðonne on greuan pytt ðonne on ðone torr at mercecumbes æpielme ðonne on deue paldes stan ðonne on ðone dīc ðær Esne ðone peg fordealf ðonon of dune on ðæs pællas heafod ðonne ðær of dune on broc oð tiddesford ðonne up on broc oð heottes dīc to ðære flodan from ðære flodan of dune ðær fyxan dīc to broce gæð 7 ðonne of dune on broc oð sæ . ðonne from ðyrelan stane up on broc oð smalan cumb fram smalan cumbes heafde to gæpan stane ðonon piðufan ðæs pællas heafod on odencolc ðonon on ðone healdan peg pið huitan stanes ðonon to ðæm beorge ðe mon hateð at ðæm holne ðonon an haran stan ðonon on secgpællas heafod ðonon on ða burg eastepearde ðonon on ða lytlan burg pestepearde ðonon to stræte ðonon benioðan puda on geryhte ut on hreodpōl ðonne up on afene oððæt ðe se alda suñhaga utscioてð to afene ðonne be ðæm hagan on anne beorg ðonne on sueordleage pælle ðonon on pulfpællas heafod ðonon on pealpeg on ðone stan at ðære flodan from ðæm stane forð on ðone herepað on ðone dīc ðonon of dune oð pealdenes ford ðonon on ðone holan peg ðonon of dune on bróc on hunburgesfleot 7 ðær to sæ .

Si quis autem hujus munificentia conlationem quovis tempore qualibet occasione cujuslibet etiam dignitates vel professiones vel gradus pervertere . vel in irritum deducere sacrilega presumptione temptaverit . sit a consortio Christi ecclesiæ et a collegio sanctorum hic et in futuro dispartitus parsque ejus cum avaris et rapacibusque ponatur et communionem habeat cum Judas Scarioth qui tradidit dominum . si quis autem pia intentione potius peditus hæc robore hac defendere curaverit amplifcet Deus portionem ejus in hereditate justorum et cum omnibus . . . sine fine gaudeat ,

- ✠ Ego Ætheluulf rex ad confirmandam hanc donationem venerabiliter trophei signum sanctæ crucis exarabi .
- ✠ Signum manus Æðelbaldi filii regis .
- ✠ Signum manus Osrici principis .
- ✠ Signum manus Osmundi ministri .

- ✠ Signum manus Ecgheard ministri .
- ✠ Signum manus Lulling ministri .
- ✠ Uulfafi abbatis .
- ✠ Signum manus Ecgulf ministri .
- ✠ Signum manus Lulluc ministri .
- ✠ Ego Allistan episcopus cons' et sub' .
- ✠ Signum manus Ceorli principis .
- ✠ Signum manus
- ✠ Signum manus Uulfred ministri .
- Signum manus Allistan ministri .
- ✠ Signum manus Milred ministri .

Endorsed in a hand of the xth century:—"to hamme".

[A.] Original charter in British Museum; Brit. Mus., *Proc.*, pt. II, pl. 30.
Cotton Charter, viii, 38. [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclx; from [A.]

452. *Grant by King Berchtwulf to the thegn Forthred of land at Wudotun, or Wootton, co. Gloucester (?)*. A.D. 848, or later.

† In nomine domini . Ego BERCHTULF . cyning . sile FORÐREDE minum ðegne . nigen higida lond . in WUDOTUNE² in ece erfe him to hiobblanne 7 to siollanne . ðæm ðe hit pille mið eaðmodre hernisse him to geeornigan . ofer his daeg . cisseðelbeorg feoper treope hyl . 7 Eanburge mere . tihhanhyl . 7 ut bigeht . tu higida lond in erfe . ece . 7 he salde to lond ceape . xxx . mancessan . 7 nigen hund scill³ . pið ðæm londe . him in ece erfe .

Ic Berhtpulf . rex . ðas mine gesaldnisse tryume 7 faestna in Cristes rode tacne 7 in his ðære haligran ✓✓⁴ 7 in his potona gepitnisse . acrist . Sæðryð regina . Cyneferð episcopus . Alchhun . episcopus . Berchtred . episcopus . Deorlaf . episcopus . Ceored . episcopus . Pichred . abbas . Aldred . abbas . Mucel . dux . Hunbercht . dux . Burgred . dux . Aefstan . Cyneberht . dux . Sigred . dux . Allerht . dux . Aldred . dux . Mucel . dux . Hunstan . dux . Eadpulf . Beornøð . Pulfred . Mucel . Aldred . Picga . Eadgar . Baldred . Perenberht . Eadred . Aedelpulf . pfs⁵ . Heaberht . pfs⁵ . Ecghun . Ecgheard . Beornhaeð . Aldred .

¹ 7 four times on the left-hand margin of the text.
² Scillinga, S. ⁴ Haligrana, K.; -granna, S.

³ Wudotune, S.

⁵ Presbiter, S.

ƿ pe aec alle bibeodað¹. ðe aet ƿisse gepitnisse perun on Cristes noman. ƿ on his ðære haligran gif aenig monn. ðas ure gepitnisse incerre. on opilte. ðæt he aebbe ðaes aelmaehtigan godes unhlis. . . . ƿ his ðære haligran unlu. . . .

[A.] Chart. Antiq. Cantuar., C. 1280.

[F.] Facsimiles of Anglo-Sax. MSS., pt. 1, pl. viii.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxliii; from [A.]

[S.] Mr. W. B. Saunders' text of [F.]

453. *Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Quenton, or Quinton, co. Gloucester. A.D. 840 for 848, or later.*

BEORHTWULF.

Nemroth gigante Babiloniam edificante. ƿ turrim confusionis linguam dispertitam fuisse lata declarat scriptura. ac deinde arma ƿ bella cepisse per odium. Sed transnigrante Babilonie tiranuide Romam caput extulisse. haut² dubium est que per linguas ƿ populos leges ƿ iudicia instituit. ƿ census reddere vi coegit. Gratia vero superfusa cui honor. cui vectigal deberetur reddere non renuit dicens. "Reddite³ que sunt cesaris cesari. ƿ que sunt Dei Deo". Hoc ergo⁴ audito ƿ prelibato. Ego BEORHTWULF rex Merciorum pro remedio anime mee et spe mercedis eterne decem ƿ septem mansas videlicet in QUENTONE⁵. x. in Pebewrthe. ii. in Mepelesbarwe. v. ecclesie sancte Marie beatissime Dei genitricis⁶ semperque virginis que sita est in EOUESHAME libenter in perpetuum concedo. Hec vero prenominata terra libera sit ab omnibus difficultatibus vel secularibus rebus nisi tribus istis. pontis ƿ arcis 'construccionē' ƿ expeditione.

Qui autem nostram hanc munificentiam observare voluerit. seruetur ei merces eterna. Qui autem noluerit ƿ confringere temptaverit: confringet Deus omnipotens regnum et potentiam ejus. ƿ hic ƿ in futuro seculo ƿ ponat⁷ partem ejus cum diabolo in puteo nigri inferni. nisi digne emendaverit illud.

Hæc vero singrafa depicta est anno dominice incarnationis. dcccxl. Indictione vero. iii. regni autem ejusdem Beorhtpulf regis. ii°. anno. Hii sunt testes.

Ego Beorhtpulf rex in nomine sancte ƿ individue trinitatis hanc donationem concedens donavi.

Ego Seðrið⁸ regina concessi.

¹ Bibeodað, S.

² Haud, K.

³ Matt. xxii, 21, etc.

⁴ g°, A.; igitur, K.

⁵ Cwentune, K.

⁶ Genet., K.

⁷ Ponet, with e expuncted, and a overline, A.

⁸ Seæthrið, K.

Ego Tunberht episcopus concessi.

Ego Alhun episcopus consensi¹.

Ego Ceolred episcopus consensi¹.

Ego Beorhtred episcopus consensi¹.

Ego Eðelhard dux consensi¹.

Ego Hunberht dux consensi¹.

Ego Mucel dux consensi¹.

Ego Ælfstan dux consensi¹.

[A.] MS. Harl. 3763, f. 61A.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. cccxlv; from [A.]

454. *Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Abbot Æanmund, of privileges for the monastery of Bredon, co. Worcester.*
A.D. 844 for 848.

✠ In nomine² almi agyæ sophiæ . Qui monarchiam mundi totius ac celsitudinem cælorum abditamque profunditatem turgentis oceani in altis et in imis . omnia cum suo majestatis imperio . Qui in primordio mundi creavit . et nunc in ævum gubernat et regit summus pater omnipotens Deus . Status hujus mundi in velocitate deficiet . et rotunda sæculorum volubilitas facesset . sic alternando creaturarum qualitas decrescit . sic mutando mortalis vitæ fragilitas fatescit . De qua miserrima humani status vicissitudine Ecclesiastes cælesti afflatus spiritu competentem protulit sententiam . “Generatio³ inquit “venit et generatio vadit” . “alii⁴ nascuntur et alii moriuntur” . Ita universa divitiarum facultas et temporalis gaze possessio . quam precessorum anxia sollicitudo . per indefessa laborum emolumenta lucratur proli dolor incertis heredibus . interdum optatis . interdum exosis relinquitur . Quemadmodum psalmista . inprovidam humani generis socordiam conquerens increpitet . “Thesaurizat⁵ . et ignorat cui congregat ea” . Ideo sunt omnes nostras serie et sermocinationis litterarum apicibus confirmandos ne unquam ullo oblivione tradantur . sed perpetua memoria servantur⁶ : Quicquid reges ac precedentes patres firmiter constituerunt⁷ .

Qua de re ego BERHTWULFUS divino fultus suffragia⁸ rex Merciorum . cum consensu et consilio principum ac magist'ra'tuum Mercianorum gentis . donans donabo venerabili abbati ÆANMUNDO

¹ ga, A.; concessi, K.

² Et, exjuncted, MS.

³ Eccl. i, 4.

⁴ Cf. Eccl. iii, 2.

⁵ Psalm. xxxix, 6.

⁶ -entur, K.

⁷ -rint, K.

⁸ Sic.

et ejus familie sanctae congregationis BREODUNENSIS monasterii istam libertatis gratiam illius monasterii *Æt Breodune*. mihi et omnibus Mercis tam pro Deo quam pro seculo in eleemosinam sempiternam. Id est ut sit liberatum et absolutum illud monasterium. ab illis causis quas *cum fœorm* et *cafor* vocitemus. Tam & pastu ancipitrorum¹ meorum omnium. quam etiam venatorum omnium. vel & pastu equorum meorum omnium. sive ministrorum eorum. Quid plura. ab omni illa incommoditate *Æfres* et *cum fœorm*. nisi istis causis quas hic nominamus. Praecones si trans mare venirent ad regem venturi vel nuntii de gente Occidentalium Saxonum. vel de gente Norþanhymbrorum. si venirent ad horam tertiam diei vel ad medium diem dabatur² illis prandium. si venirent supra nonam horam tunc dabatur² eis noctis pastum. et iterum de mane pergent in viam suam.

Ob hujus ergo rei gratiam! Ipse vero supradictus Eanmund abbas ac illius supranominata familia *Æt Breodune*. ad commercium hujus libertatis. cum testimonio obtinatum³ gentis Merciorum dederunt Berhtuulfo regi Merciorum. CLXXX. mancupas⁴ in auro puro. et terram. xv. manentium in duabus⁵ locis *Æt Stanlege* et *Æt Bellanforde*: Ut ista libertatis gratia cum Dei testimonia. et omnium sanctorum in cœlo. et eorum hominum in terra qui Dei praecepta custodiunt. et tremendum diem judicii metuunt. et honorem sanctae crucis Christi colunt. ac illorum baptismatis donam⁶ firmiter perenniterque firmata⁷. nullo hominum interdicente sed Deo favente ac angelis ejus stabilis permaneat tandiu fides Christiana ac baptismum Christi apud Anglorum gentem in Britannia maneat.

Insuper etiam ego Humberht princeps optinebam a domino meo Berhtuulfo regi Merciorum cum consensu optimatum illo abbati Eanmundo et familie illius supradicto⁸ on Breodune hanc libertatis gratiam pro eorum venerali pecunio⁹ quod mihi impendebant in uno vaso pretiosa potatoria¹⁰. quod fuit de nobile genere pulchraliter factum. et ex parte cum auro ornatum. Hoc est ut sit illud monasterium on Breodune liberatum et absolutum ab omnibus causis magnis vel modicis notis ac ignotis quae mihi aut principibus Tonsetorum unquam ante ea pertinebant ex illo monasterio. tandiu voluerit Deus ut baptismi gratia. et recta fides cum regibus ac principibus Christianis in populo fidei firmiter fideliterque permaneat in ævum. Et ut memoria regis Beorhtuulfi ac Humberhti

¹ Acc., K.² Dabitur, K.³ Opt., K.⁴ Sic, A.; -sas, K.⁵ Duobus, K.⁶ -num, K.⁷ atum, K.⁸ -te, K.⁹ -bili -nia, K.¹⁰ -eo -rio, K.

Ego Tunberht episcopus concessi .
 Ego Alhun episcopus consensi¹ .
 Ego Ceolred episcopus consensi¹ .
 Ego Beorhtred episcopus consensi¹ .
 Ego Eðelhard dux consensi¹ .
 Ego Hunberht dux consensi¹ .
 Ego Mucel dux consensi¹ .
 Ego Ælfstan dux consensi¹ .

[A.] MS. Harl. 3763, f. 61b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxlii; from [A.]

454. *Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Abbot Æanmund, of privileges for the monastery of Bredon, co. Worcester.*
 A.D. 844 for 848.

✠ In nomine² almi agyæ sophiæ . Qui monarchiam mundi tocus ac celsitudinem cœlorum abditamque profunditatem turgentis oceani in altis et in imis . omnia cum suo majestatis imperio . Qui in primordio mundi creavit . et nunc in ævum gubernat et regit summus pater omnipotens Deus . Status hujus mundi in velocitate deficiet . et rotunda seculorum volubilitas facesset . sic alternando creaturarum qualitas decrescit . sic mutando mortalis vitæ fragilitas fatescit . De qua miserrima humani status vicissitudine Ecclesiastes cœlesti afflatus spiritu competentem protulit sententiam . “Generatio³ inquit “venit et generatio vadit” . “alii⁴ nascuntur et alii moriuntur” . Ita universa divitiarum facultas et temporalis gazæ possessio . quam præcessorum anxia sollicitudo . per indefessa laborum emolumenta lucratur proh dolor incertis heredibus . interdum optatis . interdum exosis relinquitur . Quemadmodum psalmista . inprovidam humani generis socordiam conquerens increpitet . “Thesaurizat⁵ . et ignorat cui congregat ea” . Ideo sunt omnes nostras serie et sermocinationis litterarum apicibus confirmandos ne unquam ullo oblivione tradantur . sed perpetua memoria servantur⁶ : Quicquid reges ac præcedentes patres firmiter constituerunt⁷ .

Qua de re ego BERHTWULFUS divino fultus suffragia⁸ rex Merciorum . cum consensu et consilio principum ac magist'ra'tuum Mercianorum gentis . donans donabo venerabili abbati ÆANMUNDO

¹ ga., A.; concessi, K.² Et, expuncted, MS.³ Eccl. i, 4.⁴ Cf. Eccl. iii, 2.⁵ Psalm. xxxix, 6.⁶ -entur, K.⁷ -rint, K.⁸ Sic.

et ejus familie sanctæ congregationis BREODUNENSIS monasterii istam libertatis gratiam illius monasterii Æt BREODUNE . mihi et omnibus Mercis tam pro Deo quam pro seculo in eleemosinam sempiternam . Id est ut sit liberatum et absolutum illud monasterium . ab illis causis quas *cum feorme et casor* vocitemus . Tam & pastu ancipitrorum¹ meorum omnium . quam etiam venatorum omnium . vel & pastu equorum meorum omnium . sive ministrorum eorum . Quid plura . ab omni illa incommoditate *Æfres* et *cum feorme* . nisi istis causis quas hic nominamus . Pracones si trans mare venirent ad regem venturi vel nuntii de gente Occidentalium Saxonum . vel de gente Norþanhymbroꝝ . si venirent ad horam tertiam diei vel ad medium diem dabatur² illis prandium . si venirent supra nonam horam tunc dabatur² eis noctis pastum . et iterum de mane pergent in viam suam .

Ob hujus ergo rei gratiam ! Ipse vero supradictus Eanmund abbas ac illius supranominata familia Æt Breodune . ad commercium hujus libertatis . cum testimonio obtinatum³ gentis Merciorum dederunt Berhtwulfo regi Merciorum . CLXXX . mancūpas⁴ in auro puro . et terram . XV . manentium in duabus⁵ locis Æt Staulege et Æt Bellanforde ! Ut ista libertatis gratia cum Dei testimonia . et omnium sanctorum in cœlo . et eorum hominum in terra qui Dei præcepta custodiunt . et tremendum diem judicii metuant . et honorem sanctæ crucis Christi colunt . ac illorum ~~laptismate~~ *laptismate* donam⁶ firmiter perenniterque firmata⁷ . nullo ~~hominum~~ *hominum* ~~in~~ *in dicente sed Deo favente ac angelis ejus stabilis ~~perennet~~ *perennet* ~~sancta~~ *sancta* fides Christiana ac baptismum Christi apud Anglorum gentem in Brittainia maneat .*

Insuper etiam ego Humberht princeps optatum a domino meo Berhtwulfo regi Merciorum cum consensu optatum illo abbati Eanmundo et familie illius supradictæ ac Breodune hanc libertatis gratiam pro eorum venerali pecunie⁸ quod mihi impendebant in uno vaso pretiosa potatoria⁹ . quod fuit de nobili genere pulchraliter factum . et ex parte cum auro ornatum . Hoc est ut sit illud monasterium ou Breodune liberatum et absolutum ab omnibus causis magnis vel modicis ~~illis~~ *illis* ac ~~ignotis~~ *ignotis* que mihi aut principibus Tonselorum unquam ante ea pertinebant ex illo monasterio . tamdiu voluerit Deus ~~in~~ *in* ~~gratia~~ *gratia* . et ~~meta~~ *meta* fides cum regibus ac ~~populo~~ *populo* ~~fideli~~ *fideli* firmiter fideliterque per-
in ~~memoria~~ *memoria* regis Berhtwulfi ac Humberhti

¹ *Qyā. K.*

² *om. K.*

³ *om. K.*

⁴ *Sc. A. : -as. K.*

⁵ *bell. -ia. K.*

principis et omnium optimatum gentis Merciorum in eorum sacris orationibus diebus ac noctibus memoretur . et nullus homo alicujus personis¹ rex aut princeps magnis sive modicis in aliquo tempore diabolica potestate fretus per tyrannicam phylargiriam vel gastrimargiam hanc nostram statutionem fringere praesumat . sed semper stabilis et indiscussa haec donatio conservetur inperpetuum . et ut merita ac elemosinas nostras² ante Deum florescant ac nomina nostra coram throno domini scribentur in libro viventium amen .

Hæc scedula scripta est anno dominice incarnationis. DCCC. XLIII. Indictione vero . XI. in venerabili monasterio primum . Et Hrypaldune et iterum karaxata atque confirmata fuit cum ista testimonia³ quorum subter nomina notata sunt .

Ego Berhtwulf domino disponenti rex Merciorum hanc nostram divi⁴ et meam donationem mihi et omnibus Mercis in elemosinam sempiternam firmiter donabo . atque cum signo sanctæ crucis consignabo .

Ego Seþryþ regina consensi et subscripsi .

Ego Tumberht episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ciolred episcopus consensi et subscripsi .

Ego Berhtred episcopus consensi et subscripsi .

Ego Alchun episcopus consensi et subscripsi .

Ego Cupwulf episcopus consensi et subscripsi .

Ego Eanmund abbas consensi et subscripsi .

Ego Withred abbas consensi et subscripsi .

Signum Muceli principis .

Signum Humberhti principis .

Signum Æthelhardi principis .

Signum Aldberti principis .

Signum Dudan principis .

Signum Sigredi principis .

Signum Wiglafi principis .

Signum Muceli principis .

Signum Ælfstanis principis .

Signum Hunstanis principis .

[A.] MS. Soc. Antiq., ix, f. 37b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxi; from [A.]

¹ -na, K.

² -nae -stra, K.

³ Istorum -nia, K.

⁴ Or dun —, A.

455.¹ (1) *Grant by Alhhun, Bishop of Worcester, to King Berhtwulf, of land at Wastill, etc., co. Worcester; (2) Grant of the same lands by King Berhtwulf to the thegn Eberht.* A.D. 849.

(1.) ✠ Status namque saeculi praesentis lubricus et instabilis variis rerum perturbationibus atque procellis fluctivagi adinstar maris conquatitur atque perturbatur. Quia modo prospera et laeta nobis temporum serenitates adrident. Modo vero tristitia et adversa rerum fata mortalium mentes huc illucque vertendo jactant. Ideoque pernecessarium est² litterarum serie decreta nostra omnia firmiter commendare. Ne forte temporum curriculis aut labentium rerum eventis posteris ex memoria patrum labentur procedentium³ conducta.

Qua de re ego ALHHUNUS episcopus cum mea familia in PEOGERNA civitate pro nostra defensione donamus BERHTPULFO regi aliquam partem telluris nostri. Hoc est in PEARSET FELDA. v. manentium. Et on costune æt þæm ham stalle. v. cassatorum on preodan hale. v. manentium. 7 in alio loco in peorset hylle. et in hoppuda duorum manentium. Similiter in tertio loco. III. manentes. Id est² nominatus pitlafes feld. In quinque dierum hominum spatium. Ut habeant 7 perfruant cum justitia 7 post numerata dierum illorum sine aliqua dissensione 7 sine conflictu reddatur ad supra dictam aecclesiam in Peogerna civitate.

Et illi dabant terram illam ea tamen condicione ut ipse rex firmitus amicus⁴ sit episcopo prefato. 7 familia ejus in omnibus bonis eorum. Quam in terrarum possessione tam in libertate illorum usquam conscripte. Et nec ipse nec heredes ejus umquam aliquam aliquid in illis bonis quae ad Peogernessem ecclesiam recte pertinent. aut ante datis aut in posteris aliquis amicorum dare vellet. Numquam presumant minuere. sed semper cum amicis augmentibus 7 defendentibus illius aecclesiae bonum augere 7 defendere et adjuvare. 7 numquam minuere nec minuentibus plus consentirent. 7 hos terminos pertinent ad Costune.

Primum Toimsetna gemære 7 pencer se't'na foran rehtes gæt in þærburge rode deinde ad risc hylle bi ðæm earðlande fore pearðum. sic in stræt mere. Tunc in hæðleage sceagan ðær he ðynnest is of stræt mere. Deinde in hæðleage þællan. sic in midlestan dene. Tunc ufan in blacan mere. deinde in ceolferðes mór. ðæt ymbe ceolferðes

¹ Cf. No. 234. ² For the Tyronian mark (—) for est, see p. 519, Note 6, and p. 520, Note 5. Cf. the xth century *Lexicon Tyronianum*, Brit. Mus., Add. MS. 21,164; and *Acad. des Inscrip. et Belles Lettres: Mémoires*, 2 Ser., tom. iii, Paris, 1854.

³ Præc., K.

⁴ Amicos, with o expuncted, and u overline, MS.

✠ Ego Cuþpulf episcopus consensi et subscripsi .	
✠ Ego Pihfred ¹ . episcopus consensi et subscripsi .	
✠ Ego Eanmu[n]d . abbas consensi et subscripsi .	
✠ Ego Æþelpulf presbiter consensi et subscripsi .	
✠ Ego Berhtic filius regis . consensi .	
✠ Ego Mucel dux consensi et subscripsi .	
✠ Ego Humberht dux consensi .	
✠ Ego Ælfstan dux consensi .	✠ Ego Ælfred .
✠ Ego Cyneberht dux consensi .	✠ Ego Picga .
✠ Ego Æþelpulf dux consensi .	✠ Ego Æþelheah .
✠ Ego Mucel dux consensi .	✠ Ego Eadgar .
✠ Ego Sigered dux consensi .	✠ Ego Piglaf .
✠ Ego Dudda dux consensi .	✠ Ego Eadpulf .
✠ Ego Aldberht dux consensi .	✠ Ego Pulfred .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 104^b.
Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 221.
Dugdale, *Antiq. of Warw.*, p. 60.

R. B. Wheler, *Hist. of Stratford-upon-Avon*,
p. 4.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclviii; from [A.]

451. *Æthelwulf, King of the W. Saxons, grants to himself land "on Homme", or "Hamme", co. Dorset (?)*. 26th December, A.D. 847.

Ð. Regnante domino nostro Ihesu Christo in perpetuum, Siquidem sacris insertum voluminibus.....² [qu]orum preclaris satisque salutaribus cotidie instruimur oraculis. hoc solum superesse homini in omni labore suo quod laborat sub sole³ et in cunctis quæ possidet diebus vanitatis suæ⁴ Si quid in elemosinarum largitate piis intentus operibus expenderet proximorumque communicanda necessitatibus pro possibilitate virium "faciat sibi" secundum salvatoris preceptum "amicos⁵ de mamona iniquitatis qui eum recipiant in aeterna tabernacula". qua de re ego ÆTHELWULF Deo auxiliante occidentalium Saxonum rex cum consensu ac licentia episcoporum et principum meorum aliquantulam ruris partem viginti manentium. mihi in hereditatem propriam describere jusi. id est me ad habendum et ad perfruendum cum pratis et pascuis cum campis et silvis cum aquis currentium et incurrentium. et iterum qualicumque prout me placabilis sit aternaliter relinquendum. Terra autem predicta liber et securus omnium rerum permaneat. id est

¹ Wilred of Dummoc? or Uuhtred abbas? K.

² Some words defaced here, A.

³ Eccl. i, 2.

⁴ Cf. Eccl. vi, 12, etc.

Luc. xvi, 9.

regalium et principalium tributum et vi exactorum operum sive poenaliū causarum furisque comprehensione et omni seculari gravidine sine expeditione et pontis instructione .

Scripta est autem hujus donationis pagina anno dominici incarnationis . DCCC^oXLVII^a. indictione . X^a .

Territoria vero ista sunt orum vigintorum cassatorum qui Æthelulfe regi OM HOMME senatores ejus concedissent . IN illo loco qui nuncupater Dornuwarana ceaster secunda die natalis domini coram idoneis testibus quorum nomina infra aspicientium oculis caraxata liquescunt Ærest on uerce cumb ðonne on greuan pytt ðonne on ðone torr æt mercecumbes æpielme ðonne on deue paldes stan ðonne on ðone dīc ðær Esne ðone peg fordealf ðonon of dune on ðæs pællas heafod ðonne ðær of dune on broc oð tid-desford ðonne up on broc oð heottes dīc to ðære flodan from ðære flodan of dune ðær fyxan dīc to broce gæð 7 ðonne of dune on broc oð sæ . ðonne from ðyrelan stane up on broc oð smalan cumb fram smalan cumbes heafde to grepan stane ðonon piðufan ðæs pællas heafod on odencolc ðonon on ðone healdan peg pið huitan stanes ðonon to ðem beorge ðe mon hateð æt ðem holne ðonon an haran stan ðonon on secgpællas heafod ðonon on ða burg eastepearde ðonon on ða lytlan burg pestepearle ðonon to strete ðonan benioðan puda on geryhte ut on hreodpōl ðonne up on afene oððæt ðe se alda suñhaga utsciotē to afene ðonne be ðem hagan on anne beorg ðonne on sueordleage pælle ðonon on pulfpællas heafod ðonon on pealpeg on ðone stan æt ðære flodan from ðem stane forð on ðone herepæð on ðone dīc ðonon of dune oð pealdenes ford ðonon on ðone holan peg ðonon of dune on bróc on hun-burgesfleot 7 ðær to sæ .

Si quis autem hujus munificentia conlationem quovis tempore qualibet occasione cujuslibet etiam dignitates vel professiones vel gradus pervertere . vel in irritum deducere sacrilega presumptione temptaverit . sit a consortio Christi ecclesiæ et a collegio sanctorum hic et in futuro dispartitus parsque ejus cum avaris et rapacibusque ponatur et communionem habeat cum Judas Scarioth qui tradidit dominum . si quis autem pia intentione potius preditus hæc robore hac defendere curaverit amplifcet Deus portionem ejus in hereditate justorum et cum omnibus . . . sine fine gaudeat ,

- ✠ Ego Æthelulf rex ad confirmandam hanc donationem venerabiliter trophei signum sanctæ crucis exarrabi .
- ✠ Signum manus Æðelbaldi filii regis .
- ✠ Signum manus Osrici principis .
- ✠ Signum manus Osmundi ministri .

- ✠ Signum manus Ecgheard ministri .
- ✠ Signum manus Lulling ministri .
- ✠ Uulfafi abbatis .
- ✠ Signum manus Ecgulfi ministri .
- ✠ Signum manus Lulluc ministri .
- ✠ Ego Allstan episcopus cons' et sub' .
- ✠ Signum manus Ceorli principis .
- ✠ Signum manus
- ✠ Signum manus Uulfred ministri .
- Signum manus Allstan ministri .
- ✠ Signum manus Milfred ministri .

Endorsed in a hand of the xth century:—"to hamme".

[A.] Original charter in British Museum; | Brit. Mus., *Proc.*, pt. II, pl. 30.
Cotton Charter, viii, 36. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclx; from [A.]

452. *Grant by King Berchtwulf to the thegn Forthred of land at Wudoton, or Wootton, co. Gloucester (?) A.D. 848, or later.*

¶ In nomine domini . Ego BERCHTWFOLF . cyning . sile FORÐREDE minum ðegne . nigen higida lond . in WUDOTUNE² in ece erfe him to hiobbanne 7 to siollanne . ðæm ðe hit pille mið eaðmodre hernisse him to gecornigan . ofer his daeg . cisseðelbeorg feoper treope hyl . 7 Eanburge mere . tihhanhyl . 7 ut bigeht . tu higida lond in erfe . ece . 7 he salde to lond ceape . xxx . mancessan . 7 nigen hund scill³ . pið ðæm londe . him in ece erfe .

Ic Berhtwulf . rex . ðas mine gesaldnisse trymme 7 faestna in Cristes rode tacne 7 in his ðære haligran ✓✓⁴ 7 in his potona gepitnisse . acrist . Sædryð regina . Cyneferð episcopus . Alchhun . episcopus . Berchtred . episcopus . Deorlaf . episcopus . Ceored . episcopus . Pichred . abbas . Aldred . abbas . Mucel . dux . Hunbercht . dux . Burgred . dux . Aefstan . Cyneberht . dux . Sigred . dux . Allerht . dux . Aldred . dux . Mucel . dux . Hunstan . dux . Eadpulf . Beornōð . Pulfred . Mucel . Aldred . Picga . Eadgar . Baldred . Perenberht . Eadred . Acðelpulf . pŕs⁵ . Heaberht . pŕs⁵ . Ecghun . Ecgheard . Beornhæð . Aldred .

¹ 7 four times on the left-hand margin of the text.

² Wudotune, S.

³ Scillinga, S.

⁴ Haligrana, K.; -granna, S.

⁵ Presbiter, S.

ƿ þe aec alle bibeodað¹. ðe aet ðisse gepitnisce perun on Cristes noman. ƿ on his ðære haligran gif aenig monn. ðas ure gepitnisce incerre. on opilte. ðaet he aebbe ðaes aelmachtigan godes unhlis. . . . ƿ his ðære haligran unlu. . . .

[A.] Chart. Antiq. Cantuar., C. 1290.

[F.] Facsimiles of Anglo-Sax. MSS., pt. 1, pl. viii.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccklxi; from [A.]

[S.] Mr. W. B. Saunders' text of [F.]

453. *Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Quenton, or Quinton, co. Gloucester. A.D. 840 for 848, or later.*

BEORHTPULF.

Nemroth gigante Babiloniam edificante. ƿ turrim confusionis linguam dispertitam fuisse lata declarat scriptura. ac deinde arma ƿ bella cepisse per odium. Sed transnigrante Babilonie tirannide Romam caput extulisse. haut² dubium est que per linguas ƿ populos leges ƿ judicia instituit. ƿ census reddere vi coegit. Gratia vero superfusa cui honor. cui vectigal deberetur reddere non renuit dicens. "Reddite³ que sunt cesaris cesari. ƿ que sunt Dei Deo". Hoc ergo⁴ audito ƿ prelibato. Ego BEORHTPULF rex Merciorum pro remedio anime mee et spe mercedis eterne decem ƿ septem mansas videlicet in QUENTONE⁵. x. in Pebewrthe. ii. in Mepelesbarwe. v. ecclesie sancte Marie beatissime Dei genitricis semperque virginis que sita est in EOUESHAME libenter in perpetuum concedo. Hec vero prenominata terra libera sit ab omnibus difficultatibus vel secularibus rebus nisi tribus istis. pontis ƿ arcis 'construccione' ƿ expeditione.

Qui autem nostram hanc munificentiam observare voluerit. seruetur ei merces eterna. Qui autem noluerit ƿ confringere temptaverit: confringet Deus omnipotens regnum et potentiam ejus. ƿ hic ƿ in futuro seculo ƿ ponat⁷ partem ejus cum diabolo in puteo nigri inferni. nisi digne emendaverit illud.

Hæc vero singrafa depicta est anno dominice incarnationis. dcccxi. Indictione vero. iii. regni autem ejusdem Beorhtpulf regis. ii. anno. Hii sunt testes.

Ego Beorhtpulf rex in nomine sancte ƿ individue trinitatis hanc donationem concedens donavi.

Ego Seðrið⁸ regina concessi.

¹ Bileodað, S.

² Haud, K.

³ Matt. xxii, 21, etc.

⁴ g°, A.; igitur, K.

⁵ Cwentane, K.

⁶ Genet., K.

⁷ Ponet, with e expuncted, and e overline, A.

⁸ Seæthrið, K.

- ✠ Signum manus Ecghard ministri .
- ✠ Signum manus Lulling ministri .
- ✠ Uulfafi ablati .
- ✠ Signum manus Ecgulfi ministri .
- ✠ Signum manus Lulluc ministri .
- ✠ Ego Allistan episcopus cons' et sub' .
- ✠ Signum manus Ceorli principis .
- ✠ Signum manus
- ✠ Signum manus Uulfred ministri .
- ✠ Signum manus Allistan ministri .
- ✠ Signum manus Milred ministri .

Endorsed in a hand of the xth century:—"to hamme".

[A.] Original charter in British Museum; | Brit. Mus. Proc., pt. II, pl. 30.
Cotton Charter, viii, 36. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclx; from [A.]

452. *Grant by King Berchtwulf to the thegn Forthred of land at Wudoton, or Wootton, co. Gloucester (?)*. A.D. 848, or later.

¶ In nomine domini . Ego BERCHTULF . cyning . sile FORÐREDE minum ðegne . nigen higida lond . in WUDOTUNE² in ece erfe him to hioblaune 7 to siollanne . ðæm ðe hit pille mið eaðmodre hernisse him to geornigan . ofer his daeg . cisseðebeorg feoper treope hyl . 7 Eanburge mere . tilhanhyl . 7 ut bigeht . tu higida lond in erfe . ece . 7 he salde to lond ceape . xxx . mancessan . 7 nigen hund scill³ . pið ðæm londe . him in ece erfe .

Ic Berhtpulf . rex . ðas mine gesaldnisse trymme 7 faestna in Cristes rode tacne 7 in his ðære haligran ✓✓a⁴ 7 in his potona gepitnisse . acrist . Saeðryð regina . Cyneferð episcopus . Alchhun . episcopus . Berchtred . episcopus . Deorlaf . episcopus . Ceored . episcopus . Pichred . abbas . Aldred . abbas . Mucel . dux . Hunberht . dux . Burgred . dux . Aefstan . Cyneberht . dux . Sigred . dux . Alberht . dux . Aldred . dux . Mucel . dux . Hunstan . dux . Eadpulf . Beornð . Pulfred . Mucel . Aldred . Picga . Eadgar . Baldred . Perenberht . Eadred . Acðelpulf . p̃rs⁵ . Heaberht . p̃rs⁵ . Ecghun . Ecghard . Beornhaeð . Aldred .

¹ p four times on the left-hand margin of the text.

² Wudotune, S.

³ Scillinga, S.

⁴ Haligrana, K.; -granna, S.

⁵ Presbiter, S.

ƿ pe aec alle bibeodað¹. ðe aet ðisse gepitnisse perun on Cristes noman . ƿ on his ðaere haligran gif aenig monn . ðas ure gepitnisse incerre . on opihthe . ðaet he aebbe ðaes aelmachtigan godes unhlis ƿ his ðaere haligran unlu

[A.] Chart. Antiq. Cantuar., C. 1280.

[F.] Facsimiles of Anglo-Sax. MSS., pt. 1, pl. viii.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. ccxliii; from [A.]

[S.] Mr. W. B. Saunders' text of [F.]

453. *Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Quenton, or Quinton, co. Gloucester. A.D. 840 for 848, or later.*

BEORHTWULF.

Nemroth gigante Babiloniam edificante . ƿ turrim confusionis linguam disperitam fuisse lata declarat scriptura . ac deinde arma ƿ bella cepisse per odium . Sed transmigrante Babilonie tyrannide Romani caput extulisse . haut² dubium est que per linguas ƿ populos leges ƿ iudicia instituit . ƿ census reddere vi coegit . Gratia vero superfusa cui honor . cui vectigal deberetur reddere non renuit dicens . "Reddite³ que sunt cesaris cesari . ƿ que sunt Dei Deo". Hoc ergo⁴ audito ƿ prelibato . Ego BEORHTWULF rex Merciorum pro remedio anime mee et spe mercedis eterne decem ƿ septem mansas videlicet in QUENTONE⁵ . x . in Pebewrthe . ii . in Mepesbarwe . v . ecclesie sancte Marie beatissime Dei genitricis⁶ semperque virginis que sita est in EOVESHAME libenter in perpetuum concedo . Hec vero prenomina terra libera sit ab omnibus difficultatibus vel secularibus rebus nisi tribus istis . pontis ƿ arcis 'construccione' ƿ expeditione .

Qui autem nostram hanc munificentiam observare voluerit . servetur ei merces eterna . Qui autem noluerit ƿ confringere temptaverit : confringet Deus omnipotens regnum et potentiam ejus . ƿ hic ƿ in futuro seculo ƿ ponat⁷ partem ejus cum diabolo in puteo nigri inferni . nisi digne emendaverit illud .

Hæc vero singrafa depicta est anno dominice incarnationis . dcccxl . Indictione vero . iii . regni autem ejusdem Beorhtwulfi regis . iiº . anno . Hii sunt testes .

Ego Beorhtwulf rex in nomine sancte ƿ individue trinitatis hanc donationem concedens donavi .

Ego Seðrið⁸ regina concessi .

¹ Bileodað, S.

² Haud, K.

³ Genet, K.

⁴ Matt. xxii, 21, etc.

⁵ gº, A.; igitur, K.

⁶ Ponet, with c expuncted, and a overline, A.

⁷ Cwentane, K.

⁸ Saethrith, K.

448. *Exchange between Uuerheard, Priest and Abbot, and Werenberht, the thegn, of land at Hroccs seað, or Roreth, near Harrow-on-the-Hill, formerly belonging to the Vill of Greenford, co. Middlesex. Sunday, 8th November, A.D. 845.*

✠ Regnante In perpetuum domino Deo nostro sabaoth haec vicissitudo agellorum hoc est duorum manentium á UUERHEARDO presbitero ⁊ abbate et á WERENBERHTO ministro regis ac praefecto pro communi commoditati utrorumque nostrorum peracta est hoc est autem quod ego Uuerenberht praefectus libenti animo terram unius cassatoris meae propriae possessionis Uuerheardo abbati pro vicissitudine alterius consimilis terre quae et jacit In medio agri illius qui ab Incolis nominatur ET HROCES SEADUM cum campis ⁊ silvis ac pratis omnibusque utilitatibus ad eadem rite ac recte pertinentibus quod idem agellum ante pertinebat ad illam famosam villam quae nominatur ET GREXAN FORDA ; In sempiternam hereditatem illi habendum ⁊ possidendum feliciterque perfruendum concedendo donabo cum eadem libertate qua ⁊ ante

[A]ctum est autem anno dominicae Incarnationis . DCCCXLV^a, I[ndictione, VIII, die do]minico, VI, Id' Novemb' Lundonia civitate, his testibus [pres]entibus . ⁊ signo sanctae crucis Christi confirmantibus quorum hic nomina [infra hac i]n cartula adscripta continentur ,

✠ Ego Ceolnoth gratia Dei archiepiscopus hanc vicissitudinem hujus agelli cum signo sanctae crucis Christi confirmabo ⁊ subscribo ,

✠ Ego Tunberht episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Ceolred episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Berehtred episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Alchlun episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Hunberht episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Pillred episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Ceolberht episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Guðheard episcopus eonsentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Tatnoð episcopus consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Uuerheard abbas consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Uuerenberht eonsentio ⁊ subscribo .

Endorsed in a xiith century hand:—"To grenanforda"; and in a second hand, "latine set inutile".

449. *Grant by Æðelulf, King of Wessex and Kent, to Badonoth, his apparitor or somner, of land to the east of Canterbury, etc. Monday,¹ 16th² November, A.D. 845.*

‡ Regnante in perpetuum domino Deo nostro omnipotenti ego ÆDELUULF gratia Dei rex occidentalium Saxonum nec non 7 Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo aliquantulam partem terræ meae propriæ juris BADONODE apparitori meo id est villam unam ab orientale parte muris DOROVERNLE civitatis . x . viii, que jugera hoc est . vi . jugera ubi nominatur et Uuithbaldes hlape 7 in australe parte puplice strate altera . vi . 7 in australe occidentaleque puplice strate ubi appellatur ueopera get in confinioque Deoring londes . vii . jugero seu etiam tria prata tradendo illi concedo una ab orienti firminis qui dicitur Stur que appellatur Aling med , altera que nominatur longan med 7 jacet be norðan hege . tertia in media urbanorum pratorum . insuper etiam animalibus illius cum armentis regis pascuam donabo . hanc vero prædictam donationem hujus terræ pro amore Dei petitioneque Alchhere ducis et ac competenti pecunia quam ab eo accepi hoc est . xv . mancusas auri in sempiternam hereditatem habendam 7 possidendam feliciterque in dies ejus perfruendum donabo 7 post dies ejus cuicumque ei heredi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem , hanc eandemque agellum hujus meae munificentia ab omni piscalia³ secularium difficultatum intus 7 foris notis 7 ignotis perenniter liberalo . hoc idemque omnibus successoribus meis regibus ducibus exactoribusque in nomine regis æterni observandum præcipio si autem quod absit alicujus potestatis homo diabolica temeritate instigatus surrexerit qui hanc nostram munificentiam confringere vel minuere aut in aliud convertere quam⁴ a nobis constitutum est temptaverit , sciat se ante tribunal æterni judicis rationem esse redditurum nisi ante digna satisfactione Deo 7 hominibus emendare voluerit manente hanc cartula nihilominus in sua firmitate roborata ,

Actum est autem anno dominicæ incarnationis , DCCCXL . v^a . indictione . viii^o . die . ii , feria . xvi⁵ . kl Decemb^r in illa famosa villa qui dicitur on Vuea⁶ , his testibus consentientibus 7 signo sanctæ crucis Christi confirmantibus quorum hic nomina in scedula caraxata

¹ Tuesday, K.

² 19th, K.

³ Sic, MS. for fiscalia.

⁴ q, MS.; see p. 18 for a similar passage.

⁵ . xiii ., K.

⁶ Uung, K.

continentur verte¹ folium ꝛ invenies nomina qui hoc ipsum propriis manibus conscripserunt ,

✠ Ego Aedeluulf gratia Dei rex atque donator hanc meam donationem cum signo sanctae crucis Christi confirmabo ꝛ subscribo .

✠ Ego Aedelstan rex consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Tatnoð episcopus consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Alchhere dux consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Degberht abbas consen' . ꝛ sub' .

✠ Ego Pynhere presbiter abbas consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Aedelmod consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Eadpulf consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Osberht consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Eðelred consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Duduc consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Goda consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Pul[lf]af consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Sig[eb]erht consen' ꝛ sub' .

✠ Ego Eðelric consen' ꝛ sub' .

Endorsed in a contemporary hand :—"badenoðing land"; and in a hand of the xiiith century, "Eðeluulfus Rex dedit Badnotðo ministro suo . terram ꝛ prata prope Cantuariam . latine".

[A.] Original charter in British Museum, Cotton, Augustus II, 60.

Brit. Mus., *Proc.*, pt. II, pl. 39.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxix; from [A.]

450. *Grant by Berhtuulf, King of the Mercians, to Heaberht, Bishop of Worcester, of privileges for the monastery at Stratford-on-Avon, co. Warwick. 25th December, A.D. 845.*

SRETTFORD.

✠ In nomine domini . Certe fugitiva et caduca itaque est status istius mundi . et omnia quae videntur hic velocius ad finem trahunt . et quae non videntur fixa ac mansura in aeternum permanecant . Ideo cum istis temporalibus ac transitoriis hujus saeculi divitiis aeterna praemia ac semper gaudia manentia . studeamus in caelestibus comparare; Vocante nos ad sē domino nostro Jhesu Christo qui ait; "Venite² ad me omnes qui laboratis et honorati estis et ego reficiam vos".

¹ See No. 293 for a similar direction to the reader.

² Matt. xi, 28.

Qua de re ego BERHTUULF . gratia divina largiente rex Merciorum . De remedio animæ meae praecogitans . diemque tremendum distincti examinis ante oculis cordis mei . componens cogitavique quod aliquit de istius mundani regni perceptione pro memetipsum in perpetuam elemosinam ac libertatem ecclesiasticam Deo vivo in aeternum erogarem ; Ideo cum consensu et licentia episcoporum et principum meorum . et omnium seniorum gentis nostrae . Donabo HEABERHTO meo venerabili episcopo hujus libertatis privilegium et ejus familiæ in Ueugna caester . illius monasterii . bi Easne quod appellatur . UFERA STRET FORD . Cujus quantitas est . xx . manentium eo quod placabile pecunio acceptus fui . id est . x . libr' argenti ea condi'c'tione ut libera permaneat in sempiternum . soluta et liberata sit ab omni jugo humanæ servitutis ab omnibus saecularibus tributis et vectigalibus . Cum cunctis utilitatibus ad illam ecclesiam recte pertinen'tibus ; campis vel silviunculis . pascuis vel pratis . fluminibus vel piscat'i'o'nibus¹ ab opere regali et pastu regis et principis vel juniorum eorum ab hospitorum refectioe vel venatorum etiam equorum regis . falconuum et ancipitruum et puerorum qui ducunt canes . Quid plura ab omni tribulatione . noti et ignoti magni et modici . libera consistit in aevum ; Quamdiu fides Christianae relegionis² apud Anglos in Brittannia insula permaneat ;

Si quis vero . regum aut principum vel praefectorum aut alicujus gradus homo hanc nostram conscriptam libertatem per diabolicam gastrimoniam deceptus frangere vel minuere temptaverit sciat se separatum a consortio sanctorum omnium in die magni judicii³ et in aeterna dampnatione dampnandum cum diabulo et angelis ejus . Nisi ante hic theo ponto cratore . et hominibus cum bona satisfactione emendaverit .

Hii testes adfuerunt quorum nomina hic infra flavescunt . Gesta est autem haec donatio anno dominicæ Incarnationis . DCCC° . XLV° . Indictione . VIIIª . in loco regali qui dicitur . TOMEUVOÐIG . in nativitate . domini .

✠ Ego Berhtpulf rex Merciorum hanc meam largifluam libertatem . cum vexillo sanctae crucis Christi . roboravi ut fixa permaneat in aeternum .

✠ Ego Sæðryð regina consensi et subscripsi .

✠ Ego Hunberht³ episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Heaberht episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Ciorred episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Berhtred episcopus consensi et subscripsi .

¹ Piscatoribus, originally, A. ² Relig., K. ³ "Tunberht of Litchfield" [K.]

✠ Ego Cuthpulf episcopus consensi et subscripsi .	
✠ Ego Pihfred ¹ . episcopus consensi et subscripsi .	
✠ Ego Eanmu[n]d . abbas consensi et subscripsi .	
✠ Ego Æthelpulf presbiter consensi et subscripsi .	
✠ Ego Berhtic filius regis . consensi .	
✠ Ego Mucel dux consensi et subscripsi .	
✠ Ego Humberht dux consensi .	
✠ Ego Ælfstan dux consensi .	✠ Ego Ælfred .
✠ Ego Cyneberht dux consensi .	✠ Ego Wigga .
✠ Ego Æthelpulf dux consensi .	✠ Ego Æpelheah .
✠ Ego Mucel dux consensi .	✠ Ego Eadgar .
✠ Ego Sigered dux consensi .	✠ Ego Wiglaf .
✠ Ego Dudda dux consensi .	✠ Ego Eadpulf .
✠ Ego Aldberht dux consensi .	✠ Ego Pulfred .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 104A.
Heming, *Charter*, vol. i, p. 221.
Dugdale, *Antiq. of Warw.*, p. 6-0.

B. B. Wheeler, *Hist. of Stratford-upon-Avon*,
p. 4.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclviii; from [A.]

451. *Æthelwulf, King of the W. Saxons, grants to himself land "on Homme", or "Hamme", co. Dorset (?). 26th December, A.D. 847.*

D **A** Regnante domino nostro Ihesu Christo in perpetuum, Siquidem sacris insertum voluminibus.....² [qu]orum preclaris satisque salutaribus cotidie instruimur oraculis. hoc solum superesse homini in omni labore suo quod laborat sub sole³ et in cunctis quæ possidet diebus vanitatis suæ⁴ Si quid in elemosinarum largitate piis intentus operibus expenderet proximorumque communicanda necessitatibus pro possibilitate virium "faciat sibi" secundum salvatoris preceptum "amicos⁵ de mamona iniquitatis qui eum recipiant in æterna tabernacula". qua de re ego ÆTHELUULF Deo auxiliante occidentalium Saxonum rex cum consensu ac licentia episcoporum et principum meorum aliquantulam ruris partem viginti manentium. mihi in hereditatem propriam describere jusi. id est me ad habendum et ad perfruendum cum pratis et pascuis cum campis et silvis cum aquis currentium et incurrentium. et iterum qualicumque prout me placabilis sit aternaliter relinquendum. Terra autem predicta liber et securus omnium rerum permaneat. id est

¹ Wilfred of Dunmoe? or Uuihtred abbas? K.

² Some words defaced here, A.
Luc. xvi, 9.

³ Eccl. i, 2.

⁴ Cf. Eccl. vi, 12, etc.

regalium et principalium tributum et vi exactorum operum sive poenaliū causarum furisque comprehensione et omni seculari gravidine sine expeditione et pontis instructione .

Scripta est autem hujus donationis pagina anno dominici incarnationis . DCCC^oXLVII^a. indictione . X^a .

Territoria vero ista sunt orum vigintorum cassatorum qui Ætheluulfe regi OM HOMME senatores ejus concedissent . IN illo loco qui nuncupater Dornnuarana ceaster secunda die natalis domini coram idoneis testibus quorum nomina infra aspicientium oculis caraxata liquescunt Ærest on merce cumb ðonne on greuan pytt ðonne on ðone torr at mercecumbes æpielme ðonne on deue paldes stan ðonne on ðone dīc ðær Esne ðone peg fordealf ðonon of dune on ðæs pællas heafod ðonne ðær of dune on broc oð tiddesford ðonne up on broc oð heottes dīc to ðære flodan from ðære flodan of dune ðær fyxan dīc to broce græð 7 ðonne of dune on broc oð sæ . ðonne from ðyrelan stane up on broc oð smalan cumb fram smalan cumbes heafde to græpan stane ðonon piðufan ðæs pællas heafod on odencolc ðonon on ðone healdan peg pið huitan stanes ðonon to ðæm beorge ðe mon hateð at ðæm holne ðonon an haran stan ðonon on secgpællas heafod ðonon on ða burg eastepearde ðonon on ða lytlan burg pestepearde ðonon to strete ðonan benioðan puda on geryhte ut on hreodpōl ðonne up on afene oððæt ðe se alda suñhaga utscioてð to afene ðonne be ðæm hagan on anne beorg ðonne on sueordleage pælle ðonon on pulspællas heafod ðonon on pealpeg on ðone stan at ðære flodan from ðæm stane forð on ðone herepað on ðone dīc ðonon of dune oð pealdenes ford ðonon on ðone holan peg ðonon of dune on bróc on hunburgesfleot 7 ðær to sæ .

Si quis autem hujus munificentia conlationem quovis tempore qualibet occasione cujuslibet etiam dignitates vel professiones vel gradus pervertere . vel in irritum deducere sacrilega presumptione temptaverit . sit a consortio Christi ecclesie et a collegio sanctorum hic et in futuro dispartitus parsque ejus cum avaris et rapacibusque ponatur et communionem habeat cum Judas Scarioth qui tradidit dominum . si quis autem pia intentione potius preditus hæc robore hac defendere curaverit amplifcet Deus portionem ejus in hereditate justorum et cum omnibus . . . sine fine gaudeat ,

- ✠ Ego Ætheluulf rex ad confirmandam hanc donationem venerabiliter trophei signum sanctæ crucis exarrabi .
- ✠ Signum manus Æðelbaldi filii regis .
- ✠ Signum manus Osrici principis .
- ✠ Signum manus Osmundi ministri .

- ✠ Signum manus Ecgheard ministri .
- ✠ Signum manus Lulling ministri .
- ✠ Uulfafi abbatis .
- ✠ Signum manus Ecgulfi ministri .
- ✠ Signum manus Lulluc ministri .
- ✠ Ego Allistan episcopus cons' et sub' .
- ✠ Signum manus Ceorli principis .
- ✠ Signum manus
- ✠ Signum manus Uulfred ministri .
- Signum manus Allistan ministri .
- ✠ Signum manus Milred ministri .

Endorsed in a hand of the xth century:—"to hamme".

[A.] Original charter in British Museum; | Brit. Mus., *Facs.*, pt. II, pl. 30.
Cotton Charter, viii, 36. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclx; from [A.]

452. *Grant by King Berchtwulf to the thegn Forthred of land at Wudotun, or Wootton, co. Gloucester (?)*. A.D. 848, or later.

¶ In nomine domini . Ego BERCHTWULF . cyning . sile FORDBREDE minum ðegne . nigen higida lond . in WUDOTUNE² in ece erfe him to hioblanne 7 to siollanne . ðæm ðe hit pille mið eaðmodre hernisse him to geeornigan . ofer his daeg . cisseðebeorg feoper treope hyl . 7 Eanburge mere . tihhanhyl . 7 ut bigelt . tu higida lond in erfe . ece . 7 he salde to lond ceape . xxx . mancessan . 7 nigen hund scill³ . pið ðæm londe . him in ece erfe .

Ic Berhtpulf . rex . ðas mine gesaldnisse trynne 7 faestna in Cristes rode tacne 7 in his ðære haligran ✓✓a⁴ 7 in his potona gepitnisse . acrist . Saeðryð regina . Cyneferð episcopus . Alchhun . episcopus . Berchtred . episcopus . Deorlaf . episcopus . Ceored . episcopus . Pichred . abbas . Aldred . abbas . Mucel . dux . Hunbercht . dux . Burgred . dux . Aefstan . Cyneberht . dux . Sigred . dux . Allerht . dux . Aldred . dux . Mucel . dux . Hunstan . dux . Eadpulf . Beornoð . Pulfred . Mucel . Aldred . Picga . Eadgar . Baldred . Perenberht . Eadred . Aedelpulf . pfs⁵ . Heaberht . pfs⁵ . Ecgkun . Ecgheard . Beornhaeð . Aldred .

¹ 7 four times on the left-hand margin of the text. ² Wudotune, S.
³ Scillinga, S. ⁴ Haligrana, K.; -granna, S. ⁵ Presbiter, S.

ƿ pe aec alle bibeodað¹. ðe aet ðisse gepitnisse perun on Cristes noman. ƿ on his ðaere haligran gif aenig monn. ðas ure gepitnisse incerre. on opihste. ðaet he aebbe ðaes aelmachtigan godes unhlis. . . . ƿ his ðaere haligran unlu. . . .

[A.] Chart. Antiq. Cantuar., C. 1280.

[F.] Facsimiles of Anglo-Sax. MSS., pt. 1, pl. viii.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxlii; from [A.]

[S.] Mr. W. B. Saunders' text of [F.]

453. *Grant by Beorhtwulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Quenton, or Quinton, co. Gloucester. A.D. 840 for 848, or later.*

BEORHTWULF.

Nemroth gigante Babiloniam edificante. ƿ turrim confusionis linguam dispertitam fuisse lata declarat scriptura. ac deinde arma ƿ bella cepisse per odium. Sed transmigrante Babilonie tirannide Romam caput extulisse. haut² dubium est que per linguas ƿ populos leges ƿ iudicia instituit. ƿ census reddere vi coegit. Gratia vero superfusa cui honor. cui vectigal deberetur reddere non renuit dicens. "Reddite³ que sunt cesaris cesari. ƿ que sunt Dei Deo". Hoc ergo⁴ audito ƿ prelibato. Ego BEORHTWULF rex Merciorum pro remedio anime mee et spe mercedis eterne decem ƿ septem mansas videlicet in QUENTONE⁵. x. in Pebewrthe. ii. in Mepelesbarwe. v. ecclesie sancte Marie beatissime Dei genitricis⁶ semperque virginis que sita est in EOUESHAME libenter in perpetuum concedo. Hec vero prenominata terra libera sit ab omnibus difficultatibus vel secularibus rebus nisi tribus istis. pontis ƿ arcis 'construccionem' ƿ expeditione.

Qui autem nostram hanc munificentiam observare voluerit. seruetur ei merces eterna. Qui autem noluerit ƿ confringere temptaverit: confringet Deus omnipotens regnum et potentiam ejus. ƿ hic ƿ in futuro seculo ƿ ponat⁷ partem ejus cum diabolo in puteo nigri inferni. nisi digne emendaverit illud.

Hæc vero singrafa depicta est anno dominice incarnationis. DCCXXL. Indictione vero. III. regni autem ejusdem Beorhtwulfi regis. II°. anno. Hii sunt testes.

Ego Beorhtwulf rex in nomine sancte ƿ individue trinitatis hanc donationem concedens donavi.

Ego Seðrið⁸ regina concessi.

¹ Bibeodað, S.

² Haud, K.

³ Matt. xxii, 21, etc.

⁴ g°, A.; igitur, K.

⁵ Cwentune, K.

⁶ Genet., K.

⁷ Ponet, with e expuncted, and e overline, A.

⁸ Seæthrið, K.

Ego Tunberht episcopus concessi .

Ego Alhun episcopus consensi¹ .

Ego Ceolred episcopus consensi¹ .

Ego Beorhtred episcopus consensi¹ .

Ego Eðelhard dux consensi¹ .

Ego Hunberht dux consensi¹ .

Ego Mucel dux consensi¹ .

Ego Ælfstan dux consensi¹ .

[A.] MS. Harl. 3763, f. 61b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxlv, from [A.]

454. *Grant by Berhtwulf, King of the Mercians, to Abbot Æanmund, of privileges for the monastery of Bredon, co. Worcester.*
A.D. 844 for 848.

✠ In nomine² almi agyæ sophiæ . Qui monarchiam mundi tocius ac celsitudinem cœlorum abditamque profunditatem turgentis oceani in altis et in imis . omnia cum suo majestatis imperio . Qui in primordio mundi creavit . et nunc in ævum gubernat et regit summus pater omnipotens Deus . Status hujus mundi in velocitate deficiet . et rotunda sæculorum volubilitas facesset . sic alternando creaturarum qualitas decrescit . sic mutando mortalis vitæ fragilitas fatescit . De qua miserrima humani status vicissitudine Ecclesiastes cœlesti afflatus spiritu competentem protulit sententiam . “Generatio³ inquit “venit et generatio vadit” . “alii⁴ nascuntur et alii moriuntur” . Ita universa divitiarum facultas et temporalis gazæ possessio . quam præcessorum anxia sollicitudo . per indefessa laborum emolumenta lucratur prohi dolor incertis heredibus . interdum optatis . interdum exosis relinquitur . Quemadmodum psalmista . improvidam humani generis socordiam conquerens increpitet . “Thesaurizat⁵ . et ignorat cui congregat ea” . Ideo sunt omnes nostras serie et sermocinationis litterarum apicibus confirmandos ne unquam ullo oblivione tradantur . sed perpetua memoria servantur⁶ : Quicquid reges ac præcedentes patres firmiter constituerunt⁷ .

Qua de re ego BERHTWULFUS divino fultus suffragia⁸ rex Merciorum . cum consensu et consilio principum ac magist'ra'tuum Mercianorum gentis . donaus donabo venerabili abbati ÆANMUNDO

¹ 9a, A.; concessi, K.

² Et, expuncted, MS.

³ Eccl. i, 4.

⁴ Cf. Eccl. iii, 2.

⁵ Psalm. xxxix, 6.

⁶ -entur, K.

⁷ -rint, K.

⁸ Sic.

et ejus familie sanctæ congregationis BREODUNENSIS monasterii istam libertatis gratiam illius monasterii *Æt BREODUNE*. mihi et omnibus Mercis tam pro Deo quam pro seculo in eleemosinam sempiternam. Id est ut sit liberatum et absolutum illud monasterium. ab illis causis quas *cum fforme* et *casor* vocitemus. Tam & pastu ancipitrorum¹ meorum omnium. quam etiam venatorum omnium. vel & pastu equorum meorum omnium. sive ministrorum eorum. Quid plura. ab omni illa incommoditate *Æfres* et *cum fforme*. nisi istis causis quas hic nominamus. Præcones si trans mare venirent ad regem venturi vel nuntii de gente Occidentalium Saxonum. vel de gente Norþanhymbrorum. si venirent ad horam tertiam diei vel ad medium diem dabatur² illis prandium. si venirent supra nonam horam tunc dabatur² eis noctis pastum. et iterum de mane pergent in viam suam.

Ob hujus ergo rei gratiam! Ipse vero supradictus Eammund abbas ac illius supranominata familia *Æt Breodune*. ad commercium hujus libertatis. cum testimonio obtinatum³ gentis Merciorum dederunt Berhtuulfo regi Merciorum. CLXXX. mancupas⁴ in auro puro. et terram. xv. manentium in duabus⁵ locis *Æt Stanlege* et *Æt Bellanforde*: Ut ista libertatis gratia cum Dei testimonia. et omnium sanctorum in cælo. et eorum hominum in terra qui Dei præcepta custodiunt. et tremendum diem judicii metuunt. et honorem sanctæ crucis Christi colunt. ac illorum baptismatis donam⁶ firmiter perenniterque firmata⁷. nullo hominum interdicente sed Deo favente ac angelis ejus stabilis permaneat tandiu fides Christiana ac baptismum Christi apud Anglorum gentem in Britannia maueat.

Insuper etiam ego Humberht princeps optinebam à domino meo Berhtuulfo regi Merciorum cum consensu optimatum illo abbati Eamundo et familie illius supradicto⁸ on Breodune hanc libertatis gratiam pro eorum venerali pecunio⁹ quod mihi impendebant in uno vaso prætiosa potatoria¹⁰. quod fuit de nobile genere pulchraliter factum. et ex parte cum auro ornatum. Hoc est ut sit illud monasterium on Breodune liberatum et absolutum ab omnibus causis magnis vel modicis notis ac ignotis quæ mihi aut principibus Tonsessorum unquam ante ea pertinebant ex illo monasterio. tandiu voluerit Deus ut baptismi gratia. et recta fides cum regibus ac principibus Christianis in populo fideli firmiter fideliterque permaneat in ævum. Et ut memoria regis Beorhtuulfi ac Humberhti

¹ Acc. K.² Dabitur, K.³ Opt. K.⁴ Sic, A.; -sas, K.⁵ Duobus, K.⁶ -num, K.⁷ atum, K.⁸ -te, K.⁹ -bili -nia, K.¹⁰ -eo -rio, K.

principis et omnium optimatum gentis Merciorum in eorum sacris orationibus diebus ac noctibus memoretur . et nullus homo alicujus personis¹ rex aut princeps magnis sive modicis in aliquo tempore diabolica potestate fretus per tyrannicam phylargiriam vel gastrimargiam hanc nostram statutionem fringere præsumat . sed semper stabilis et indiscussa hæc donatio conservetur inperpetuum . et ut merita ac elemosinas nostras² ante Deum florescant ac nomina nostra coram throno domini scribentur in libro viventium amen .

Hæc scedula scripta est anno dominice incarnationis . DCCC . XLIII . Indictione vero . XI . in venerabili monasterio primum . Et Hrypādune et iterum karaxata atque confirmata fuit cum ista testimonia³ quorum subter nomina notata sunt .

Ego Berhtwulf domino disponenti rex Merciorum hanc nostram divi⁴ et meam donationem mihi et omnibus Mercis in elemosinam sempiternam firmiter donabo . atque cum signo sanctæ crucis consignabo .

Ego Seþryþ regina consensi et subscripsi .

Ego Tumberht episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ciolred episcopus consensi et subscripsi .

Ego Berhtred episcopus consensi et subscripsi .

Ego Alchun episcopus consensi et subscripsi .

Ego Cufwulf episcopus consensi et subscripsi .

Ego Eanmund abbas consensi et subscripsi .

Ego Withred abbas consensi et subscripsi .

Signum Muceli principis .

Signum Humberhti principis .

Signum Æthelhardi principis .

Signum Aldberti principis .

Signum Dudan principis .

Signum Sigredi principis .

Signum Wiglaf principis .

Signum Muceli principis .

Signum Ælfstanis principis .

Signum Hunstanis principis .

[A.] MS. Soc. Antiq., ix, f. 37b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxi; from [A.]

¹ -na, K.

² -nae -stra, K.

³ Istorum -nia, K.

⁴ Or dun —, A.

455.¹ (1) *Grant by Alhhun, Bishop of Worcester, to King Berhtwulf, of land at Wastill, etc., co. Worcester; (2) Grant of the same lands by King Berhtwulf to the thegn Eceberht.* A.D. 849.

(1.) ✠ Status namque saeculi praesentis lubricus et instabilis variis rerum perturbationibus atque procellis fluctivagi adinstar maris conquatur atque perturbatur. Quia modo prospera et laeta nobis temporum serenitates adrident. Modo vero tristia et adversa rerum fata mortalium mentes huc illucque vertendo jactant. Ideoque pernecessarium est² litterarum serie decreta nostra omnia firmiter commendare. Ne forte temporum curriculis aut labentium rerum eventis posteris ex memoria patrum labentur procedentium³ conducta.

Qua de re ego ALHHUNUS episcopus cum mea familia in PEOGERNA civitate pro nostra defensione donamus BERHTWULFO regi aliquam partem telluris nostri. Hoc est in PEARSET FELDA. v. manentium. Et on costune æt þæm ham stalle. v. cassatorum on preodan hale. v. manentium. 7 in alio loco in peorset hylle. et in hoppuda duorum manentium. Similiter in tertio loco. III. manentes. Id est² nominatus pitlafes feld. In quinque dierum hominum spatium. Ut habeant 7 perfruant cum justitia 7 post numerata dierum illorum sine aliqua dissensione 7 sine conflictu reddatur ad supra dictam aecclesiam in Peogerna civitate.

Et illi dabant terram illam ea tamen condicione ut ipse rex firmitus amicus⁴ sit episcopo prefato. 7 familia ejus in omnibus bonis eorum. Quam in terrarum possessione tam in libertate illorum usquam conscripte. Et nec ipse nec heredes ejus umquam aliquam aliquid in illis bonis quae ad Peogernessem ecclesiam recte pertinent. aut ante datis aut in posteris aliquis amicorum dare vellet. Numquam presumant minuere. sed semper cum amicis augmentibus 7 defendentibus illius aecclesiae bonum augere 7 defendere et adjuvare. 7 numquam minuere nec minuentibus plus consentirent. 7 hos terminos pertinent ad Costune.

Primum Toinsetna gemære 7 pencer se'tna foran relhtes gæt in par-burge rode deinde ad risc hylle bi ðæm earðlande fore peardum. sic in stræt mere. Tunc in hæðleage sceagan ðær he ðynnest is of stræt mere. Deinde in hæðleage þællan. sic in midlestan dene. Tunc ufan in blacan mere. deinde in ceolferðes mór. ðæt ymbe ceolferðes

¹ Cf. No. 234.

² For the Tyronian mark (—) for *est*, see p. 519, Note 6, and p. 520, Note 5. Cf. the xth century *Lexicon Tyronianum*, Brit. Mus., Add. MS. 21,164; and *Acad. des Inscrip. et Belles Lettres: Mémoires*, 2 Ser., tom. iii, Paris, 1854.

³ *Præc.*, K.

⁴ *Amicos*, with *o* expanded, and *u* overline, MS.

æcer utan ðæt ufan in colle . sunae andlang st'eamas in piððan
 peorðing . ðonan in heodenes sceagan fore peardne andlang riðges .
 spa in ða Tpislihtran biricean be suðan Coenberhtes græfe . ðæt ofer
 mearðes hrycg ðueres . 7 ðonon in piðing mere . ðæt ut pið hoppudes
 pica . ðonne ondraugas ðæs heagan ðæt ufan be eamþanerne suðan .
 ðæt ufan in haran eapolderne ðonan ufan in crapan broc . spa to
 pendan æt¹ ðonon up in ænne piðing . a bi Tpiġe ðæt hit cymeð To
 Permundeserne pestan sua ymbe Crapan hyll utan ðæt hit cymeð to
 ðam genyðum ðæt up be ðam gemænan lande in hæð beorh midde
 peardue . 7 ðonne in seir burnan ðonau in readan sloe sua in mære
 broc ðonan pið heort solpe ðonne pið rah gelega ðonon in ane linde
 Byrnhelmes gemære . 7 cyninges 7 Eadbaldes sua in ane æsc . 7
 ðonne út in Creodan ác . sue in Tyes mere . ðæt ðonan út ofer ðæt
 hæð in babban fælinge . sue to Þylheardes Trie ond lang ðæs holan
 peges . ðonne út ofer ðæt hæð pið cybles peorðiges suðeardes . ðæt
 ðær foran rehtes in ða rode ðonan eft in hæðleage pyllan .

Gesta est autem huius reconciliationis kártula anno dominicæ
 Incarnationis . DCCC^o . XL° . VIII° . Indictione . vero . XII° . in loco
 qui nominatur aet glenne Coram his Testibus Cum signo sancte
 crucis Christi fixerunt quorum hic nomina notantur .

- ✠ Ego Alhhun episcopus huius decreta 7 concordia nostra
 consentiendo subscribo .
- ✠ Allmund pr' consen' 7 sub' .
- ✠ Þulfheard pr' consen' 7 sub' .
- ✠ Ceolmund pr' consen' 7 sub' .
- ✠ Ceolberht pr' consen' 7 sub' .
- ✠ Eadpulf pr' consen' 7 sub' .
- [✠] Ecgberht pr' consen' 7 sub' .
- ✠ Dægheh pr' consen' 7 sub' .
- ✠ Putta præpositus consen' .
- ✠ Eadberht diaconus cons' .

(2.) In² nomine Dei summi . Ego BERHTPULF rex Merciorum hanc
 prenominatam terram cum testimonio optimatum meorum dabo
 ECBERHTO ministro meo in . v . dierum hominum spatium sicut
 mihi ante datum fuerat . pro ejus humili oboedientia 7 placabili
 pecunio id est³ . LX . punda in puro auro 7 argento . Liberabo ab
 omnibus saecularibus servitutibus magnis vel modicis notis 7 ignotis
 regis et principis vel juniorum eorum⁴ nisi in confinio rationem
 reddant . 33⁵ . alium .

¹ Ec. K.

² This also forms No. cct. of Kemble, *Cod. Dipl.*, with date 841.

³ See Note 2, p. 40.

⁴ Meorum, with first *m* expuncted, MS.

⁵ This appears to be a Tyronian mark, perhaps for *circa* or *contra*; cf. p. 55, line 4 from bottom.

Et qui hanc meam donationem et libertatem conservare voluerit Custodiat alma trinitas hic . 7 in celis si quis fringerit sciat se aeternis maledictionibus intus exteriusque undique laqueatum nisi Deo 7 hominibus digne emendaverit .

Et hii testes aderant qui hoc consenserunt 7 cum signo sancte crucis Christi firnaverunt In famose loco . qui dicitur Tomepeorðing quorum hic nomina notantur .

✠ Ego Ber'h'tpulf rex Merciorum hanc meam donationem et libertatem cum signo sancte crucis Christi roboravi .

✠ Ego Sæðryð regina consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Tunberht episcopus consensi .

✠ Ego Ceolred episcopus consensi .

✠ Ego Berhtred episcopus consensi .

✠ Ego Cuðpulf episcopus consensi .

✠ Ego Hunberht dux consensi .

✠ Aldberht dux consensi .

✠ Eðelheard dux consensi .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 2.
[M.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 8.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, Nos. ccl. cclxxi;
from [A.] *Boundaries* in vol. iii, p. 391.

456. *Letter of Pope Leo IV to the Bishops of Britain, concerning Simony of Bishops, etc. About A.D. 850.*

LEO omnibus reverentissimis confratribus Britannicæ gentis episcopis .

Quanto studio quantaque solertia gregem vobis a domino commissum pascitis , divinisque fovetis eduliis nobis directa scripta reserarunt . Unde non modica exultatione congratulor , et tantarum ambiguitatum indagatione latificatus , a timore negligentie , qui me illius regionis in infinis deprimebat , quasi a gravi languore relevatus , et utpote sanus , licet omni salute captus , magis animo sospes surrexi , quam corpore . Quia cum quosdam laicorum in ecclesiasticis cognoverim curis præpollere , et studioso animo ab illorum respondere vigilantibus cogere , nihil aliud vos , qui divinis negotiis et ecclesiasticis sorte venistis , quam crederem dormire ; nunc divina gratia hi confratres nostri , videlicet talium , et tales ecclesiarum præsules , ad nos perducti et cogniti , magis securus nunc duro , quam antea .

Legationem denique communem omnium episcoporum reverentissimorum nobis propositam delinquentes , requiritis de his qui

turpissimo lucro columbas in templo domini vendere non pertimescunt, et sua acta improba temeritate Simonis hæresi conjungunt, utrum possint in ordine penitentiam agere, aut tantummodo extra ordinem et sacerdotalem fieri gradum. Quibus nos quidem convictis qui tam detestabile nefas, quod jam multis est damnatum conciliis, peregrisse noscuntur, nulla penitentia possumus subvenire, et tot spiritualibus patribus obviare: sed in illorum patrum me sententia convenire omnibus certum sit. Ita tamen ut omnia in conciliis sint episcoporum. Nam nullam damnationem episcoporum esse unquam censemus, nisi aut ante legitimum numerum episcoporum, qui fit per. XII. episcopos, aut certe probata sententia, per. LXXII. idoneos testes, qui tales sint, qui et accusare possint, et prius ad sacra Christi quatuor evangelia sacramenta præstent, quod nil falsum depromant, sicut nobis beatus Silvester tradidit, et Romana sancta tenere videtur ecclesia¹. Et si inter eos, quæ damnandos esse dixerunt homines, fuerit episcopus, qui suam causam in præsentia Romanæ sedis episcopi petierit audiri, nullus super illum finitivam præsumat dare sententiam: sed omnino eum audiri decernimus. De cetero vero, quod nobis apicibus vestris factum est clarum, quid vel qualiter de ipsis capitulis interrogatis debeam respondere, unde precibus vestris annuere curavimus, et singillatim quid agendum est, sive exposito a sanctis patribus, sive more antiquitus tradito, curavimus demonstrare.

I. *Ad quos ecclesiasticus ordo pertineat.* Primo quidem capitulo dictum, cui ecclesiasticus ordo pertineat: quod episcopis et clericis ordinatis pertinere non dubium est. Quod vos ignorare minime credimus, ab ipsis apostolicis viris cognoscitis. Et cum in sacris conciliis ab episcopis promulgatæ sint regulæ et receptæ, quis extra episcopos promulgator canonicarum quiverit esse sententiarum?

II. *Unaquæque parochia episcopi provisione regenda.* Regenda vero est unaquæque parochia sub provisione ac tuitione episcopi, per sacerdotales vel ceteros clericos, quos ipse cum Dei timore præviderit, cui jure pertinere videtur, et circumire, ut sibi necessarium visum fuerit, ecclesiastica utilitate cogente.

III. *Non cogendus presbyter ad sacra concilia eulogias deferre.* De eulogiis ad sacra concilia deferendis nihil invenimus a majoribus terminatum, sed sicut unicuique presbytero placuerit. Nam si constitutum fuerit illo in tempore benedictiones afferri, forsam minus libenter ad synodos occurrent, et magis venire detrectabunt:

¹ Sicut nobis ecclesia. "Hæc verba deesse in Romana editione, et in MS. Cod. Vaticano observavit Lucas Holstenius."—Marginal note in M.

quæ ut arbitror non sunt rationabiliter requirendæ, nec ultro delatæ respuendæ.

IV. *Sors nihil aliud quam divinatio et maleficium.* De experientia autem divinorum vel maleficiorum, scriptum quidem in sacris habemus canonibus, ut ipsa verba ponamus ita: "Qui divinationes expetunt, et morem gentiliū subsequuntur, aut in domos suas hujusmodi homines introducunt exquirendi aliquid arte malefica, aut expiandi caussa, sub regula quinquennii jaceant". Unde ad illorum similitudinem, sortes, quibus cuncta vos in vestris discriminatis judiciis, nihil aliud quam quod illi patres damnarunt, divinationes et maleficia esse decernimus. Quamobrem volumus illas omnino damuari et ultra inter christianos uolumus nominari, et ut abscondantur, sub anathematis interdicto precipimus.

V. *Ut nullus propria cognatione conjugem sibi copulet.* Ut definitum est a patribus, nullus de propria cognatione sibi audeat copulare, alioqui anathema sit. Unde beati junioris Gregorii decreta eximie sunt retinenda.

VI. *Per quæ decreta judicare debeant episcopi.* De libellis et commentariis aliorum non convenit aliquem judicare, et sanctorum conciliorum canones relinquere, vel decretalium regulas, id est quæ habentur apud nos simul cum illis in canone, et quibus in omnibus ecclesiasticis utimur judiciis, id est Apostolorum, Nicænorum, Ancyranorum, Neocæsariensium, Gangrensiū, Anti-ochensium, Laodicensium, Chalcedonensium, Sardicensium, Carthaginensium, Africanensium, et cum illis regulæ præsulū Romanorum, Silvestri, Siricii, Innocentii, Zosimi, Cælestini, Leonis, Gelasii, Hilarii, Symmachi, Simplicii. Isti omnino sunt, per quos judicant episcopi, et per quos episcopi simul et clerici judicantur. Nam si tale emergerit vel contigerit inusitatum negotium, quod minime posset per istos finire, tunc si illorum, quorum meministis, dicta Hieronymi, Augustini, Isidori, vel ceterorum similiter sanctorum doctorum similium reperta fuerint, magnanimitè sunt retinenda ac promulganda, vel ad apostolicam sedem referatur de talibus. Quam ob causam luculentius et magna voce pronuntiare non timeo, quia qui illa quæ diximus sanctorum patrum statuta, quæ apud nos canones prætitulantur, sive ut episcopus, sive clericus, sive laicus, non indifferenter receperit, ipse se convincit, nec catholicam et apostolicam fidem, nec sancta vera Christi evangelia quatuor utiliter et efficaciter et ad effectum suum retinere vel credere.

[M.] Mansi, *Sacror. Concill. Collectio*, vol. xiv, p. 682.

Jaffé, No. 1977.

Omitted by Haddan and Stubbs.

¹ *Conc. Ancy. 23, etc.*

457. *Grant by Athelwlf, King of the W. Saxons, to Malmesbury Abbey, of land at Dauntsey, co. Wilts. A.D. 850.*

CARTA REGIS ATHELWLF DE DOMETESIG QUAM MELDUNENSI
CENOBIO DEDIT ETERNA HEREDITATE.

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo . Cum
cujus imperio hic labentis sæculi prosperitas in adversis successibus
sedulo permixta . ⁊ conturbata cernitur . ⁊ omnia visibilia atque
desiderabilia ornamenta hujus mundi cotidie ab ipsis amatoribus
transeunt . ideo beati quique ac sapientes cum hiis fugitivis sæculi
divitiis eterna ⁊ jugiter permansura gaudia celestis patrie adipisci
properant .

Quamobrem ego ATHELWLF occidentalium Saxonum rex cum
consensu episcoporum ac principum meorum etiam pro remedio
anime mee ⁊ pro expiatione facinorum meorum aliquam partem
juris mei . Hoc est decem mansiones venerandi MALDURIENSI
familie . sancto Petro v[e]neranti¹ imperpetuam possessionem illi
ecclesie largitus sum . in loco qui dicitur DOMETESIS² . Et qui
hanc meam donacionem amplificare voluerit : amplifcet Deus illi
vitam eternam . Et qui minuerit : imperpetuum dampnetur . Anno
domini hii sunt . D. CCC. L. hujus operis .

Et ego Athelwlf rex hanc meam donacionem signo sancte
crucis confirmavi ⁊ corroboravi .

Ego Ceolnodus archiepiscopus consensi ⁊ subscripsi .

Ego Alstanus episcopus subscripsi .

Tuddan princeps .

Eanulf dux .

Willas abbas .

Eallrinc dux .

Adhelbal dux .

Aelstan minister .

[A.] MS. Lansdowne 417, f. 7.

[B.] Brewer, *Registr. Malmesb.*, vol. i, p. 236.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxiii; from

[A.]

458. *Boundaries of the land granted in No. 457.*

Hii sunt termini terræ de Dauntseye Videlicet primo a loco
qui vocatur Dameteseye directe per Auene usque Wodebrigge et
ab eodem loco usque strengesburieles . et ab eodem loco directe

¹ V'nanti, MS.

² Domecesige ? K.

per fossatum quod appellatur holdedyche usque Budezet et ab eodem loco usque ad locum quod appellatur hetheneburieles. et ab eodem loco usque ad Grutehames suth hele. et ab eodem usque ad quoddam lignum quod appellatur Grete trewe et sic ultra clytescombe usque le Stanclyf et ab eodem loco directe per quendam locum qui appellatur le Egge usque ad locum qui dicitur Scufanborwe et ab eodem loco usque ad fontem qui appellatur Swyneswelle. et ab eodem fonte usque hayeleyezate. et ab eodem loco directe in Dameteseye bornebuye. et ab eodem loco usque le Rigweye videlicet super le hetheneburieles. et ab eodem usque ad le Wythybed videlicet ad eundem locum qui appellatur heuedakerhende et sic ab eodem loco usque le apeldorestob¹ et ab eodem usque Auene videlicet ad locum qui dicitur le Syche et ab eodem loco directe per Auene circa locum primo nominatum videlicet Dameteseye.

Hii sunt termini prati quod vocatur Swanhammes mede quod pertinet ad Dauteseye. Primo a quodam loco qui vocatur torre qui jacet in parte occidentali ejusdem prati usque ad spinam que appellatur Haythorne a midewarde. et ab eadem spina usque ad rivulum qui dicitur ydouere videlicet contra le holde garaune et sic directe per ydouere usque le Blakepole et ab eodem loco usque ad quandam petram recte contra le ellerne et sic ab eadem petra directe per viam usque ad locum primo nominatum videlicet la torre.

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,067, f. 39.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, vol. iii. p. 392. (Very incorrect.)

J. T. Akerman, *Possessions of Abb. of Malm.*, in *Archæologia*, vol. xxvii.

459. *Grant by Adclunlf, King of the W. Saxons, to the Prince Alher, of land in Lenham, co. Kent. A.D. 850.*

CARTA REGIS ADELULFI DE MANERIO DE LEANHAM.

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo. Cum cujus imperio hic labentis seculi prosperitas in adversis successibus sedulo permixta et conturbata cernitur Et omnia visibilia atque desiderabilia ornamenta hujus mundi cotidie ab ipsis amatoribus transeunt. Ideo beati quique ac sapientes cum hiis fugitivis seculi divitiis eterna et jugiter permansura gaudia celestis patrie adipisci properant.

¹ -stoc, K.

Quamobrem ego ADELULFUS occidentalium Saxonum Rex cum consensu ac licentia Episcoporum ac Principum meorum etiam pro remedio anime mee et pro expiatione facinorum meorum aliquam partem terre juris mei ALHER meo Principe pro ejus humili obediencia in perpetuam hereditatem libenter largitus sum In villa que nuncupatur LEANHAM id est . XL . cassatos ut habeat ⁊ perfruat quamdum sub astrifero celo vitam duxerit , cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus campis silvis , pratis , pascuis , piscariis , et loco in quo sal adipisci potest . et cum gressu trium carrorum in silva que dicitur Blea . Et post finem vite illius heredi cuicumque placuerit : eternaliter relinquat . Terra hec predicta secuta ⁊ immunis omnium rerum permaneat regalium ⁊ principalium tributorum ⁊ vi exactorum operum , furisque comprehensione simulque ⁊ omni populari gravedine nisi expedicione ⁊ pontis faccione ⁊ arcis municione .

Hec sunt territoria prefate telluris . Wiltuniam ninhinga pest merc ðare hina land to scaerege norð mearc East Leanaþam East mearc Cyningessuade to feferesham suð mearc ⁊ his teares les on Cyninges dune to teninge faledun ⁊ his ceares les , to Beringtune on Cyninges sirlþe suue to ðeon lond' belimpe . ⁊ pidunga on Cyningessuade suue to ðiam londe be limpe . Dis sind ða daen hara' ðes londes ninsila herst rusting deñ ðorn den : on mapol der hest ðrio den friðsingden tpa on friðesleas . IIII . on tun laf hirste in on haðdune suðan an be suðan stan ea an² .

Et qui hanc meam donacionem augere ⁊ amplificare voluerit : multiplicet dominus partem ejus hic et in futuro seculo . Si quis autem hoc infringere vel minuere temptaverit : sciat se separatim a consorcio bonorum spirituum ⁊ racionem in tremendo die judicii coram Christo et angelis ejus redditurum nisi ante satisfaccione emendaverit .

Scripta est hec hujus donacionis cartula . anno dominice incarnationis . DCCC . L . indiccione vero . XIII . In villa regali que nominatur Wiltone coram idoneis testibus quorum nomina subtus annexa notantur .

✠ Ego Aedeluulfus Rex hanc meam donacionem manu proprio cum signo sancte crucis Christi roborando confirmandoque subscripsi .

✠ Ego Allstan Episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Aedelbaldus Dux filius Regis consensi et subscripsi .

¹ I.e., Dænebura.

² This paragraph is very corrupt.

✠ Ego Aedēstan Rex hoc consensiens signum crucis imposui.

[A.] MS. Cotton, Claudius D. x. f. 62b (16th cent.).

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXIX; from [A.]

460. *Grant by Ethelwulf, King of the W. Saxons, and Ethelstan, King of Kent, to Prince Ealhhere, of land outside the city wall of Rochester, co. Kent. A.D. 850.*

CARTA ETHELWOLFI REGIS OCCIDENTALIIUM SAXONUM DE TERRIS
EXTRA MURUM CIVITATIS HROFFI.

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo. Ego ETHELWOLF rex occidentalium Saxonum, seu Ethelstan rex Kanc. dabo et concedo EALHHERE humili atque dilecto principi meo, aliquantulam partem terre juris mei, id est, unum dimidium agrum, quod nostra lingua¹ dicimus *Healte aker*, in orientali plaga extra murum civitatis HROFFI, in meridie parte, quod multum notum est, et in illa terra est ecclesia dedicata in honore sancte Marie virginis, ut habeat et perfruat, cum pratis et pascuis, cum omnibus rebus que ad illam pertinent, et qualicumque homini illam placuerit derelinquat in hereditate in sempiternam², et sit liber ab omni regali servicio, preter tribus pontis et arcis et expeditione.

Si quis hanc donacionem augere voluit³, augeat illi Deus bona sua: et si minuere voluerit, minuat illi Deus dies bonos, nisi ante obitum suum emendaverit. Scripta est hec carta anno ab incarnatione domini. DCCC. L. indicione XII. Hiis testibus consentientibus et subscribentibus.

- ✠ Ego Ethelwulfus rex hanc donacionem meam cum signo sancte crucis roboravi et subscripsi.
- ✠ Ego Ethelstan rex consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ceolnodus archiepiscopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Orric⁴ dux consensi et subscripsi.
- ✠ Orbrith⁵ miles consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ethelbald filius regis consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ealhhere dux consensi et subscripsi.
- ✠ Oineberht⁶ miles.

¹ "Sic", A.
Ordbrith, K.

² -num, K.
⁶ Ego Cine, K.

³ Voluerit, K.

⁴ Oeric, K.

- ✠ Ego Eadulf dux consensi et subscripsi .
 ✠ Ego Lulla miles consensi et subscripsi .
 ✠ Mucel miles consensi et subscripsi .

[A.] Thorpe, *Registrum Roffense*, p. 23; from the "Autogr. in Archivis Eccl. Cath. Roffen."

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxiv; from [A.]

461. *Charter of Bertulph, King of the Mercians, to Croyland Abbey. Friday in Easter week, A.D. 851.*

"BERTULPHUS rex Merciorum, venerabili patri domino SIWARDO abbati CROYLANDIÆ, omnibusque fratribus suis monachis ejusdem monasterii presentibus et futuris salutem in domino sempiternam.

Gratias debitas vobis omnibus dignissime reddo pro pecunia, qua me per vos dudum prætereuntem, in mea maxima indigentia, contra Paganorum violentiam grâtissimo et liberalissimo animo refovistis. quo tempore quia de injuriis damnis vobis per quosdam viros adversarios malitiose nimium illatis, mihi graviter conquesti estis, qui nequiter insidiantes in exterioribus ripis aquarum vestrarum si dictas ripas ascenderent in piscando qui de fugitivis servi vestri sunt effecti, et pari modo multotiens custodientes mariscorum vestrorum si forte oves et boves aut cætera animalia vestra longius errantia revocare dicti servi vestri excederent, et eosdem servos vestros extra vestram insulam inventos velut impunitatis suæ violatores publicis legibus subijcerent, et damnarent, sicque necesse fuit frequentissime vel dictos servos vestros in manus hostium suorum incidere et perire, vel eorum labores ad justum commodum vestrum non procedere: Proposita ergo tali querela vestra per fratrem Askillum commonachum vestrum palam coram prælatis, et proceribus totius regni mei Merciæ apud Benignodon ultimo congregatis, omnibus tenerrime compatiens super ejusmodi vobis illatis injuriis¹, ad honorem Dei et sanctæ matris ecclesiæ relevationem, considerantibus etiam, et collaudantibus universis perfectionem sanctissimæ religionis vestræ, pro majori pace et quiete vestra sacri monasterii, complacuit privilegia domini Withlacij regis fratris et prædecessoris mei, de impunitate vobis concessa declarare et dilatare in eleemosinam animæ meæ declarataque et dilatata meo chirographo confirmare.

Quapropter præcepi Radboto Lincolniensi vicedomino, cæterisque

¹ Sic, MS.

ministris meis in illa patria constitutis insulam vestram Croylandiæ, et terminos mariscorum vestrorum circumire et describere, mihi que et Concilio meo ubicunque in ultimo pascha : fuissemus fideliter et lucide demonstrare, qui jussa complentes istis nominibus insule vestre mariscorumque vestrorum circuitum mihi et Concilio meo sanctum Pascha nostrum tunc apud Kingesbury tenentibus aperte descriptum obtulerunt. Claudit enim insulam vestram de Croyland ad ejus orientem prout antiquitus per eam dotavit monasterium vestrum, inclitus quondam rex Mercie Ethelbaldus fundator vester et cæteri reges Merciorum sui successores suis chirographis confirmaverunt, ab Aswicktoftine usque ad Tedwarthar, aqua de Shepishee habens dictam insulam in parte sua occidentali et mariscum de Cappelade in parte sua orientali, et de Tedwarthar usque ad Namanslandhirne claudit eam aqua de Southree habens dictam insulam in parte sua boreali et silvam de Ancarig in parte sua australi, et de Namanslandhirne usque ad pontem de Croyland, claudit eam aqua de Nene habens dictam insulam in parte sua orientali, et mariscum vestrum dictum Alderlound in parte sua occidentali, et de ponte de Croyland usque ad Wodelademouthe claudit eam aqua de Weland habens dictam insulam in parte sua orientali, et mariscum vestrum dictum Goggislaund in parte sua occidentali: et de Wodelodemouthe usque ad communem seweram de Asendick claudit eam prædicta aqua de Wedeland habens dictam insulam in parte sua australi, et mariscum de Spauldeling in parte sua boreali, et de prædicta Sewera usque ad Aswicktoft claudit eam prædicta aqua de Asendick habens dictam insulam in parte sua australi, et mariscos de Spaldelinge Weston, et Multon in parte sua boreali. Mariscorum vero vestrorum jacentium ex opposito insule vestre de Croyland ad ejus occidentem limites et terminos per eosdem ministros meos descripti nominibus istis mihi sunt oblati: videlicet de Namanslandhirne usque ad Einsett et idem usque ad Greines, et idem usque folwardsteking, et inde versus boream usque ad Weland ubi Southlake intrat in Weland, et sic transeundo ipsam aquam de Weland, et ascendendo ad Aspath, et inde versus Boream usque ad Werwerlake et sic per Harinholt usque ad Mengarlake, et idem usque ad Oggot sive Dedmanslake, et sic per Apinholt et Wodelake versus orientem usque ad Wodelodemouthe qui est terminus insule vestre in illa parte contra Boream, sicut Namanslandhirne est terminus insule vestre contra Austrum. Communa etiam pasturæ omnium animalium vestrorum protenditur ultra dictos terminos mariscorum vestrorum versus Austrum usque ad agrum monachorum ecclesiæ

sanctæ Pegæ in australi marisco de Weland , et in boreali marisco 'ejus' protenditur versus occidentem usque ad ædificia de Deping , et versus boream usque ad ædificia de Spauldelinge omnibus anni temporibus prout a fundatione monasterii vestri hactenus omnia prætacta pacifice possedistis . pro servis ergo vestris quos de fugitivis sive piscatores , sive pastores vobis facietis , cum communi consilio totius regni mei concedo sancto monasterio vestro ultra exteriores ripas quinque agrorum claudentium insulam vestram , viginti pedes in latitudine ab ipso aqua ubicunque ascenderint ad retia sua extrahenda , aut ad alia sua necessaria in terra solida peragenda . similiter quocunque protenditur animalium vestrorum commina in prædictis mariscis , illuc extenditur etiam fugitivorum vestrorum licentia , ut si forte in agros contiguos ex tempestate vel alio infortunio vel latrocinio abducta fuerint , consentientibus omnibus prelatiis et proceribus meis , concedo ipsis fugitivis vestris quod sicut alii liberi homines animalia vestra prædicta persequantur , et meliori modo quo poterunt repetant et reducant , et quasi in ecclesia sua essent per totam viam suam pace mea et impunitate gaudeant , subque mutilatione membri magis necessarii nullus eos audeat molestare , vel in aliquo contrariare .

Insuper pro dicti Withlafij quondam regis fratris et prædecessoris mei , proque redemptione meorum peccatorum , cum communi consilio , gratuitoque consensu omnium magnatum regni mei , concedo Deo , et beatissimo Confessori suo sancto Guthlaco . sacratissimoque monasterio vestro Croyland , quod per totum regnum meum Mercie , Abbas monachus conversusque sacri monasterii vestri qui nunc estis vel qui vobis succedent in futurum post vos ibidem domino servituri pro quocunque negotio processerint de dictis fugitivis viæ suæ famulos licenter sibi faciant , et producant inque præsentia dicti abbatis monachi vel conversi ubique per regnum meum sicut in Ecclesia sua Croyland salvi permaneant et securi ac ab omni periculo impunes penitus et indemnes sub mutilatione membri magis dilecti , si quis istud meum privilegium attentaverit in aliquo temere violare . Quod si extra prædictos 20 pedes in ripis exterioribus aquarumstrarum , aut extra villata quæ communia vobiscum vendicant in occidentalibus mariscis vestris , extraque partem aque de Weland aut alibi vobis absentibus absque viatica litera abbatis loci vestri , talis fugitivus repertus fuerit , juxta demerita legali supplicio subiacebit . declaratis namque terminis tam insulæ vestræ quam mariscorum vestrorum , declaratis etiam ad honorem Dei privilegiis domini Withlafij ac aliorum regum Mercie prædecessorum meorum vobis magnifice concessis , com-

placuit unanimiter mihi ac universo Concilio vestra omnia loca mei autoritate regii chirographi confirmare . confirmo ergo vobis . successoribus vestris Regulam sancti Benedicti sub habitu vestro tam nunc professis quam post vos professuris principalem vestram Ecclesiam Croylandiæ in qua veneranda reliquiæ sanctissimi Christi confessoris et patroni vestri beati Guthlaci corporaliter tumulati ultimam resurrectionem feliciter expectant , totamque insulam adjacentem prout per terminos suos superius declaratos ministrorum meorum diligentia sufficientissime est descripta , in sedem seperalem abathiæ vestræ in situm specialem monasterii vestri , et in vestrum plenum dominium singulariter et perpetuo possidendum , una cum duobus mariscis jacentibus ad ejus occidentem videlicet Aldedound in australi parte aquæ de Weland et Goggislond in ejusdem aquæ parte boreali per terminos similiter superius declaratos .

Hæc est hæreditas Domini , Dos Ecclesiæ Christi , solum sanctæ Mariæ et B. Bartholomei Apostoli : sancti Guthlaci , monachorumque suorum sanctuarium sacratissimum , et monasterium ab omni terreno servitio liberrimum , illustrissimorum regum eleemosina specialis , et in omni tribulatione universis locus refugii singularis , mansio sanctorum perpetua , et possessio viris religiosis communi regni consilio separaliter appropriata , proque frequentibus miraculis sanctissimi Confessoris inter vineas Engaddi¹ Balsami mater semper fertilis , et regum privilegiis Bosor in solitudine omnibus pœnitentibus civitas gratiæ et salutis . Si quis sacrarium hoc violaverit vel in aliquo vexaverit , vindicabit in illum dextra mea et hæredes mei quicunque post me fuerint hujus regni Merciæ perenniter sceptrigeri successores . confirmo etiam Deo et sancto Guthlaco sacroque monasterio vestro de dono Eregisti² quondam militis domini Kenulphi regis , Ecclesiam de Langtoft , et in campis ejusdem villæ sex carucas terre habentes in longitudine quindecim quarentenas , et novem quarentenas in latitudine , et centum acras prati , et silvam et mariscum duarum leucarum in longitudine , et duarum leucarum in latitudine , et . 40 . acras de eodem feodo in campis de Deping . Confirmo etiam Deo et sancto Guthlaco , sacroque monasterio vestro , de dono Algari militis filii Northlang , Ecclesiam de Tetford in capella sancti Johannis Evangelistæ de Baston , et in eadem parochia quatuor carucas terre continentes in longitudine 8 quarentenas in latitudine , et 40 acras prati , et mariscum , continentem in longitudine sexdecem quarentenas et 8 quarentenas in latitudine , et unum molendinum et dimi-

¹ Cant. i, 14.² Fregistus ; see No. 365.

dium alterius molendini , et totam piscariam in aqua sicut circuit pratum vestrum versus orientem : et de dono ejusdem Algari militis in Repingale tres carucatas terræ et quadraginta acras prati . confirmo etiam Deo , et sancto Guthlaco sacroque monasterio vestro de Croyland , ex dono Algari comitis patris junioris Algari qui nunc est , ecclesiam de Caplade cum capella sancti Johannis Baptistæ , in eadem villa et in campis tam de Holbeth quam de Capellade IIIJ carucatas terræ arabilis , et sex bovatas et XVIIJ acras terræ et mariscum , ij mille acræ et mariscum , III millia acrarum , et de dono ejusdem Algari Comitis senioris ligneam capellam sanctæ Mariæ , ¹ per Spaldelinge quæ anglice *Stockkin*² appellata sita est in orientali ripa fluminis ejusdem villæ , et in campis tam de Pinchbeck quam de Spalding IIIJ carucatas terræ , et totam piscariam prædicti fluminis à ponte qui ducit a cimiterio prædictæ capellæ sanctæ Mariæ ad cimiterium lapideæ capellæ sancti Nicholai , et anglice *Stonin* appellata quæ sita est in occidentali ripa in manerio prædicti Comitis Algari , qui dedit ipsam piscationem à ponte prædicto usque ad seweram de Asendick Deo et sancto Guthlaco de Croyland pro anniversario die patris sui omnibus annis in vestro monasterio solemniter celebrando . Confirmo etiam Deo et sancto Guthlaco , sacroque monasterio vestro de dono ejusdem comitis Algari senioris ecclesiam de Sutterton , et tam in campis de Algarkirk quam de Sutterton terræ³ carucatas terræ arabilis , et duodecem bovatas et XXVJ acras prati et IIIJ salinas . Et de dono Oswij militis in Drayton octo hidas terræ et IIIJ virgatas . confirmo etiam Deo et sancto Guthlaco sacroque monasterio vestro de dono Asketelli tres virgatas terræ in Glaphorn , et de dono Wulgeti tres virgatas terræ in Peiekirk . Et de dono Edulphi de Laithorp unam bovatom terræ et de dono Siwardi vicedomini in Kirkby tres bovatas terræ , unam mansionem et tria cotagia , et de dono Sigburge comitissæ in Staundon v hidas terræ cum advocatione Ecclesiæ ejusdem villæ , et in alia Adington de dono ejusdem unam virgatom terræ . Confirmo etiam Deo et sancto Guthlaco , sacroque monasterio vestro de dono Thoroldi vicedomini Lincolnæ in Bukehale duas carucatas terræ et dimidium , et viginti sex acras prati , et 50 acras silvæ et .7. acras terræ de Brushe . Confirmo etiam Deo et sancto Guthlaco , sacroque monasterio vestro de dono Geolphi filii Malti in Halington IIIJ bovatas terræ de Inlando , et decem bovatas in servitio et XXXIIIJ acras prati in Germuthorp de eodem feodo .

Hæc omnia supradicta , Ecclesias , capellas , terras , tenementa ,

¹ Blank in MS.² Stocklin, MS.³ Sic, MS.

pasturas , piscationes , maneria , mansiones , molendina , mersca et mariscos libera et soluta ab omni servitio sæculari , et onere terreno concedo vobis , et successoribus vestris in perpetuum , et præsentì meo chirographo confirmo in regiam eleemosinam meam pro anima Domini Withlafij quondam regis , fratris et prædecessoris mei , et pro animabus omnium progenitorum , parentum et amicorum meorum , et emancipo ab omni debito regis et omnis alterius domini et hominis cujuscunque fuerit dignitatis , excellentiæ vel honoris , ut nihil amodo de vestri sacri monasterii Croylandiæ monachis literatis aut laicis servis aut Tenentibus vestris exigere poterint præter orationes vestras et beneficia spiritualia , quo gratiam beatissimi Confessoris Christi sancti Guthlaci apud vos corporaliter quiescentis in nostris adipisci necessitatibus igitur mereamur . Cum ergo unanimi consensu totius præsentis concilii hic apud Kingesbery Anno incarnationis Christi Domini .851. feria sexta in Hebdomada Paschæ pro regni negotiis congregati , istud meum regium chirographum sancta crucis signo stabiliter et immutabiliter confirmavi .

- ✠ Ego Ceolnothus archiepiscopus Dorobornensis sanus et incolumis tam mente quam membris , manu mea confirmavi .
- ✠ Ego Swithulphus Londoniensis Episcopus in meipso expertus gratiam Dei et sanctissimi confessoris sui Guthlaci humili devotione ad jussionem Domini mei regis istud chirographum dictavi , et inter cæteros dominos et episcopos in ordine meo subscripsi .
- ✠ Ego Swithinus Wintoniensis Episcopus gaudens et lætus quoties aliquibus miraculis piissimus dominus lætificat civitatem suam sanctam matrem nostram Ecclesiam , huic regis chirographo subnotavi .
- ✠ Ego Elstanus Schireburnensis Episcopus devotus et perpetuus debitor sancti Guthlaci privilegio sanctæ ecclesiæ suæ congratulans signum feci .
- ✠ Ego Orkenwaldus Lichefeldensis episcopus hilaris ac alacer in cunctis sanctæ Ecclesiæ prosperis successibus , prompto animo collaudavi .
- ✠ Ego Rethunius Legececcensis episcopus filius et famulus sancti Guthlaci quam diu vixero gratanter procuravi .
- ✠ Ego Godwinus Roffensis episcopus honorem Dei per hoc chirographum ardentè affectavi .
- ✠ Ego Wulfardus abbas Eveshamensis approbavi .
- ✠ Ego Livingus abbas Wintheltumbe commendavi .

✠ Ego Hebba abbas de Medeshamsted diligenter procuravi¹.

✠ Ego Bertulphus rex Merciorum palam omnibus praelatis et proceribus regni mei divinam deprecor majestatem quatenus per intercessionem sanctissimi confessoris sui sancti Guthlaci, omniumque sanctorum suorum dimittat mihi, et omni populo meo peccata nostra: et sicut per aperta miracula sua nobis ostendere dignatus est misericordiam suam, sic super Paganos hostes suos dare nobis dignetur in omni certamine victoriam et post presentis vite fragilem cursum, in consortio sanctorum suorum gloriam sempiternam. Amen.

[A.] British Museum MS., Arundel 178, f. 8,
(Ingulph), ed. Birch, p. 20, ed. Savile;
ed. Fulman.
Dugdale, *Mon. Angl.*, vol. ii. p. 111.

[S.] Spelman, *Conc.*, vol. i. p. 344 (Abridged.)
[M.] Mansi, *Sacror. Conc. Collectio*, vol. xiv,
col. 965; from [S.]
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxv; from [A.]

462. *Grant by Beorhtulf, King of the Mercians, to Worcester Cathedral, of land at Grimanlege, or Grimley, co. Worcester.*
A.D. 851.

DE GRINELEGE.

P Anno dominicæ incarnationis . DCCCLI . Ego BEORHTUULF rex Merciorum anno . XIII . regni mei cum consensu et consilio optimatum meorum terram . III^{am} . cassatorum ab incolis terræ GRIMANLEA vocitatum . pro remedio animæ meæ ecclesiæ sanctæ Dei genitricis Mariæ in UUGORNACEASTRE . ad victus fratrum in illo monasterio Deo servientium perpetualiter possidendam concedo eamque liberam et absolutam esse volo et præcipio ab omni humano servitio . magnis causis modicis præter pontis instructionem . et publicam expeditionem . et singulare prætium contra alium solvat . hæc libertas firma ei in perpetuam permaneat hereditatem .

Et si quis hanc nostram munificentiam abripere vel minuere

¹ Here S. and M. add: "Ego Enulphus dux consensi ✠. Ego Osfrithus dux consului ✠. Ego Serto comes consensum præbui ✠. Ego Elberus comes annui ✠. Ego Huda comes assensum dedi ✠. Ego Offat pincerna regis Ethelwulphi, et legatus ipsius domini mei et filiorum suorum, nomine illorum et omnium West-Saxonum istud chirographum domini Bertulphi regis plurimum comendavi ✠."

temptaverit . anathematizetur et dampnetur a Deo omnipotenti in die iudicii cum Dathan et Abiron ! et cum Juda proditore domini ! ut sicut illos duos viventes dehiscens terra deglutivit . tertiumque laqueus suspensum visceribus diruptis suffocavit sic eum gehennalis inferni absorbeat incendium . nisi digna satisfactione defleat commissum .

Ego Berhtuulf rex Merciorum hanc meam donationem cum signo sancte crucis roboravi .

Ego . Alhunus . episcopus .

Ego . Wilberhtus . episcopus .

Ego . Atheuulf . episcopus .

Ego . Wilheard . abbas .

Ego . Eanmund . abbas .

Ego . Wihtred . abbas .

Ego . Peota . presbiter .

Ego . Sired . dux .

Ego . Beornoth . dux .

Ego . Dynne . dux .

Ego . Eadberht . dux .

Dis syndon ðæs landesgemæru æt Grimanleage . Ærest of Seferne be higna gemære on sceacan hall 7 spa be þære alra ofesce in ða neopan dic . 7 spa up ondlang þære neopan dic þæt on þa aldan hegestope . 7 syððan á andlang þære ealdan hege stope on þone folc hearpað þæt up ondlang þæs hearpoðes to þæm Criste mæle . 7 spa fram þæm Cristes mæle of dun peard ondlang anre ealdre dic pest peard 7 norð peard þæt in ælr broc . 7 seoððan á spa alr broc ligeð uppeard to 'mos setena' gemære . 7 spa big mos setena gemære ofer siht ferð on þone ealdan kyninges hagan . þæt spa andlang þæs aldan cyninges hagan norð peard to ðam aldan stod falde . 7 þonne fram ðam aldan stod falde bi beonot setena gemære on sihtferð . 7 spa ondlang sihtferdes in bæle . spa ondlang bæles in Seferne .

Dis syndon ðæs londes gemære æt mosleage of ðem aldan felda² pest reht on gearnec . spa ondlang broces on ðone gemær hagan ofer fild burnan on timber ryeg . ðonon on beosting hrycg spa east peard on blaçan brygge . þanon eft on þone ealdan feld .

[A.] MS. Cotton, Tiberias A. xiii, f. 156.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxvi; from [A.]
Boundaries in vol. iii, p. 393.

[H.] Heming, *Chartul.*, vol. ii, p. 416.

¹ Moetena, H. K.

² Felde, K.

463. *Profession of Suthun, Bishop of Winchester, to Archbishop Ccolnoth. A.D. 852.*

PROFESSIO SUTHUNI¹ WENTONIENSIS² EPISCOPI.

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi ego SUTHUNUS¹, humilis servunculus servorum Dei. CELNOTHO archiepiscopo sospitatis salutem.

Licet indignus ad episcopalem sedem electus Uuentanæ civitatis ecclesiæ: in primis confiteor tibi reverentissime pater Celnothe archiepiscope continentiam meam. et dilectionem meam ad te: quod absque ambiguitate et absque ulla falsitatis commentione³ est. credo in Deum patrem. et filium. et spiritum sanctum. 'filium' natum et passum pro humani generis redemptione et salute. cujus potestas et imperium erat ante seculum. et regni⁴ ejus non erit finis. Et illam rectam et orthodoxam fidem quam priores patres nostri devote servaverunt. cum omni humilitate et sincera devotione sicut prædecessores mei ipsi sanctæ sedi Dorobernensis ecclesiæ subijuncti sunt semper servare velle humiliter per omnia fateor. Necnon et tibi pater beatissime et amantissime Celnothe archiepiscope tuisque successoribus veridica professione confiteor. stabile obedientiæ prebere preceptum votorum meorum. sine ullo scrupulo falsæ cogitationis usque ad terminum vitæ meæ. Beatitudinem vestram divina gratia custodiat.

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 23.
[B.] *Reg. Cant.* A. i. f. 252.
Textus Roffensis, ed. Hearne, p. 269.

Anglia Sacra, vol. i. p. 263.
Rudborne, *Hist. Wint.*
Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 633.

464. *Grant for two lives by Ceolred, Abbot of Medeshamstede (Peterborough), to Wulfred, of land at Scmpringaham or Scmpringham, co. Lincoln, in exchange for land at Sliosford or Sleasford. A.D. 852.*

✠ In nomine patris et filii et spiritus sancti. CEOLRED abbud ꝥ ða higan on MEDESHAMSTEDE sellað PULFREDE ðet land æt SEM-
PINGAHAM in ðas gerednisse. ðet he hit hæbbe ꝥ bruce sua lange
sua he life. ꝥ anum ærfenuarde æfter him. ꝥ elce gere sextig
foðra puda to ðæm ham on hornan ðæm puda. ꝥ tuelf foðer

¹ Swi., B.

² Wint., B.

³ Conventions, B.

⁴ Luc. i. 33.

græfan . 7 sex foður gerda . End for ðon þe him ðis land sellað .
 ðet he ðes landes fulne friodom bigete . in éce ærfepeardnisse æt
 Sempingaham . 7 æt Slioforda . 7 bruce þere cirican lafard on
 Medeshamstede ðes landes æt Slioforda . 7 Wulfred ðes on
 Sempingaham . 7 he ge selle eghpelce gere to Medeshamstede tua
 tunnan fulle luhtræs aloð . 7 tua sleg ne'a't . 7 sex hund lafes .
 7 ten mittan pæl's'ces aloð . 7 þere cirican laforde ge selle eghpelce
 gere hors 7 ðrittig scillinga . 7 hine ane niht ge feornige . fiftene
 mitta luhtræs aloð . v . mitta pelsces aloð fiftene sestras liðes . 7 hi
 sion synle in allum here life eadmode 7 hearsume . 7 underþeodde .
 7 ofer here tvega dæg . þonne agefe hio þet land into þere cirican
 to Medeshamstede mid freodome . 7 þe him þis sellað mid felda 7
 mid puda 7 mid fenne sua þer to belimpeð . Sið heora tuuege
 dæg agan sie þonne agefe mon tuuenti hida higuum to biodland 7
 ðere cirican lafe'a'rde . xii . hida land æt Forde 7 æt Cegle . 7 he pes
 fcoorm'ed tuuege hida landes æt Læhcotum . his erfepeorda speol-
 cum spelce him ðonne ge sibbast pere 7 þat pere ful fredes cynne
 ge fre . spa sua þet oðer into þere cirican . Anno vero dominice
 incarnationis . d^occc^olii^o . indictione . xv . hoc factum est¹ .

Her sindan ða naman ðere monna þe þis preotan 7 festnedan .

Burgred rex .	Hunberht dux .
Cælnoth archiepiscopus .	Aldbert dux .
Tunber'h't episcopus .	Beornhard dux .
Ceored episcopus .	Mucel dux .
Alchun episcopus .	Osmund dux .
Berhtred episcopus .	Ælfstan dux .
Þihtred abbas .	Aldred dux .
Þerheard abbas .	Þenberht dux .
Æthelhard dux .	Eadulf .
Ic Ceolred abbud þas ure selene . mid Cristes rode tacne trymme 7 festnie .	
Aldberht prepositus .	Eaduuald pr' .
Alcheard pr' .	Egberht diaconus .
Eanred pr' .	Humberht diaconus .
Þilheard pr' .	Aldelm ² .
Cenferð pr' .	Byrnuuald .
Cynepeald pr' .	Tunpulf .

[A.] MS. Soc. Antiq., ix, f. 46.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxvii; from [A.]

¹ Hoc factum est, omitted, K.

² Omitted, K.

465. *Another form of No. 464.*

An . DCCC . LII . Her on þis tīna leot CEOLRED abbod of Medes-
hamstede 7 þa munecas . ƿULFREDE to hande . ƿet land of SEM-
FIGAHAM . to ƿ forepearde . ƿ æfter his dæi scolde ƿ land into ƿe
minstre . 7 ƿulfred scolde gifen ƿ land of SLIOPAFORDA into Medes-
hamstede . 7 he scolde gife ilca gear into ƿe minstre sixtiga foðra
puda . 7 ƿælf foður grefan . 7 sex foður gearla . 7 ƿa tunnnan¹ fulle
hlutres aloð . 7 ƿa slægnæt . 7 sex hund hlafes² . 7 ten mittan
ƿælsces aloð . 7 ilca gear an hors 7 ƿrittiga scillinga . 7 ane næht
gefeornige . Her ƿæs ƿið se cining Burhred . 7 Ceolred ærcebiscop .
and Tunberht biscop . 7 Ceured biscop . 7 Alhhiu³ biscop . 7 Berhtred
biscop . 7 ƿihtred abbod . 7 ƿerhttherd abbod . Æðelheard eald-
orman . Hunberht ealdorman . 7 feola oðre .

[A.] Inserted into text of MS. Bodl. Laud,
636, *ed. an.* (xiiith cent.).

[G.] Gibeon, *Chron. Sar.*, p. 78.

[T.] Thorpe, *Anglo-Sax. Chron.*, p. 122; from [A.]

466. *Grant by Beortulf, King of the Mercians, to the Prince Elpheus, Alfus, or Ælfheage, of land at Calmundesdene or Calmsden, on the River Cirnea, or Churn, near North Cerney, and Burford, co. Gloucester. A.D. 852.*

CARTA BERTULFI REGIS .

In nomine domini nostri Jhesu Christi omnia que videntur tem-
poralia sunt que autem non videntur eterna sunt ideo caducis 7
vanis rebus eterna 7 jugiter permansura gaudia celestis vite mer-
canda sunt . Quapropter ego BEORTULFUS rex Mercenorum pro
remedio anime mee . et pro expiatione piaculorum meorum etiam
cum consensu episcoporum ac senatorum gentis mee donabo
aliquam partem agri meo principe ELPHEO⁴ libenter largitus sum
in perpetuam hereditatem id est . XII . cassatorum juxta flumen
quod appellatur Cirnea 7 KALEMUNDESDENE⁵ ut habeat 7 perfruatur
cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus quamdiu sub astri-
fero celo vitam duxerit . 7 post obitum illius Alfei cuicumque
placuerit relinquat . Terra autem predicta segura 7 immunis
omnium rerum permaneat regalium 7 principalium tributum 7

¹ Tunnan, G. T.

² -fas, T.

³ -hun, T.

⁴ Sic, for Ælfheage, who was Berhtulf's nephew, K.

⁵ Calm., K.

uixenatorum¹ operum simul ꝥ omni poculari² gravedine nisi expeditione ꝥ pontis faccione ꝥ arcis munitione .

Si quis hanc meam donationem augere ꝥ amplificare voluerit augeat Deus bona illius hic ꝥ in futuro . Si quis hoc frangere vel minuere temptaverit sciat se in die iudicii coram Christo rationem redditurum esse nisi ante satisfaccione emendaverit .

Scripta est autem hujus donationis cedula anno 'ab' incarnatione Christi . DCCC . LII . indiccione quinta in villa regali que nominatur Escant³ coram idoneis testibus quorum nomina subtus adnexa notantur .

✠ Ego Beortulfus rex hanc meam donationem cum signo crucis Christi confirmavi .

✠ Ego Æðlheard archiepiscopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Alhun consensi et subscripsi .

✠ Ego Mucel p⁴ consensi .

✠ Ego Duda dux subscripsi .

✠ Ego Aldred subscripsi .

✠ Ego Eanulf subscripsi .

✠ Ego Willa subscripsi .

✠ Ego Tiddulf subscripsi .]

Metc.—Dis syndon ðæra . XII . hida landgemære into cyrnea ꝥ to calmundes dene þe Beorhtuf cyninc ge bocode Ælfege his fædeer⁵ sune ærest on bere forda of ðæm forda on pillan dic of ðæm dice þ⁶ on spiftan⁷ beorh of ðæ⁸ beorhge þ⁶ on ebbel dic pest pearde of ðære dic þ on ea in brihtinc broc of ðæm broce þ on cyrnea a ongean stretun ðæt on hrindan broc of ðæm broce þ on gerihte ðæt on ðone stan of ðæm stane þ on pinter pellan of ðære pellan ðæt on ðeofan dene ƿlong dene⁹ þ on fos ƿlonges fos¹⁰ ðæt on hnices ðorn of ðæm ðorne on gerihte ðæt eft on bere ford .

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 106.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxviii.
Boundaries in vol. iii, p. 303.

[G.] Stevenson, *Chron. Abingd.* vol. i, p. 29.

¹ Nix, K.; viz., S. Cf. *vixactorum*, No. 451, p. 34, l. 1.

² Sic, for populari, S.

³ Escant, K.

⁴ Præfectus, K.

⁵ -der, K.; -der, S.

⁶ For þ; that, S.

⁷ Syftan, S.

⁸ ðæm, K.; thæm, S.

⁹ And Longdene, S.

¹⁰ And

Longesfor, S.

467. *Grant by Eðelwulf, King of the W. Saxons, to Ealdhere, the thgn, of land at Ulaham, or Elham, co. Kent. A.D. 855 for 853. (?)*

✠ Regnante in perpetuum domino Deo nostro omnipotenti ego EDELWULF rex occidentalium Saxonum nec non et Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum seu pro expiatione piaculorum meorum et obolutione criminum 'm'eorum dabo et concedo meo fideli ministro EALDHERE pro ejus humili oboed'ientia et quia mihi in omnibus rebus semper fidelis minister extitit dono hei aliquam partem terre juris mei in provincia Cantuariorum est unum aratrum ubi ULAHAM nominatur sivi avendum et possidendum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque hei eredi placuerit derelinquendum liberam per omnia abeat potestatem cum campis silvis pratis pascuis aquis venationibus et cum omnibus utilitatibus rite ac recte ad eandem terram pertinentibus hanc autem terram supranominatam ET ULAHAM . ego Eðelwulf rex ab omni servitute regali operis intus et foris magnis ac modicis notis et ignotis perenni desideravo nisi his tantum tribus causis hoc est expeditione et arcis munitione pontisque constructione hæc terra suprascripta æt Ulaham his notissimis terminibus undique circumcincta est ab occidente Hodoporta ab aquilone Pinterbur'na' ab oriente prata illa to Liminge . a meritis Bromteag hsi quis vero heredum successorumque meorum han'c' meam donationem vel libertatem servare voluerit servetur ei de super benedictio sempiterna hsi autem aliquis quod absit diabolica temeritate instigatus surrexerit qui hanc libertatem vel munificentiam infringere vel minuere aut in aliud convertere quam a nobis constitutum est temptaverit sciat se coram Christo judice et celesti exercitu rationem redditurum esse . nisi prius digna satisque placavili factione Deo et hominibus emendare voluerit .

Hactum est autem anno dominicæ incarnationis . DCCC . LV . indictione . I . his testibus consentientibus et signo sancte crucis Christi confirmantibus quorum hic nomina infra ac in scedula karaxata atnotantur .

- ✠ Ego Eðelpulf rex hanc meam donationem cum signo sancte crucis Christi roboravi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Cialnoðus gratia Dei archiepiscopus hanc donationem consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eþelbearht rex hanc donationem cum signo sancte crucis Christi roboravi ⁊ subscripsi .

- ✠ Ego Lullede dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eðelmod dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eadred dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Elfred fili regis consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eðeric dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Duduc minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Cyneheard minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Plohtgar minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Cialmund minister .
- ✠ Ego Milred minister .
- ✠ Ego Lulla minister .
- ✠ Ego Pullaf minister .
- ✠ Ego Eðelred minister .

Endorsed in a contemporary hand :—" ✠ ðis sindan ðes landesbec et uluham ealdheres landes"; *in a later hand*, "uleam"; *and in a hand of the xiith century*, "Rex ethelwlf dedit vleham haldene. latine".

[A.] Original Charter in British Museum,
Cotton, Augustus II, 71.

Brit. Mus., *Facs.*, pt. II, pl. 31.
Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxx; from [A.]

468. *Recital of the grant by Aðelhelf, King of the W. Saxons, to the Church of England, of a tenth of lands, etc. Grant by the same to Hunsi, the thegn, of land at Worthly, co. Hants. Easter, 22nd April, A.D. 854.*

ÞIS IS ÐARA . III . HIDA BOC TO ÞORDIE ÐE ÆÞELWLF CING
BOCODE HUNSIE HIS ÞEGNE ON ECE YRFE .

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo . Summo et ineffabili rerum creatori ac moderatori omnium . tempora qui sua multimoda disponens potentia . ut voluerit finem imponet . et in hac vita degentibus cunctis certum ut proposuerat dierum terminum constituet . Idcirco cunctis agendum est . ut hic bonis actibus futuræ beatitudinis felicitatem perpetualiter adipisci mereantur .

Quapropter ego ADELWLF . gratia Dei occidentalium Saxonum rex . in sancta ac celeberrima paschale sollempnitate pro meæ remedio animæ et regni prosperitate et populi ab omnipotenti Deo michi conlati consilium salubre cum episcopis comitibus et cunctis optimatibus meis perfecti ut decimam partem terrarum per regnum

nostrum non solum sanctis ecclesiis darem verum et ministris nostris in eodem constitutis . imperpetuam libertatem habere concessimus . Ita ut talis donatio fixa incommutabilisque¹ permaneat ab omni regali servitio . et omnium secularium absoluta servitute .

Placuit autem Alhstano episcopo Scirburnensis æcclesiæ . et Swithun Uuentanæ civitatis ecclesie episcopo² cum omnibus Deo servientibus . ut in una quaque ebdomada die sabbato unanimis congregatio famulorum famularumque Dei . L. psalmos cantet . et unusquisque presbiter duas missas unam pro Aðelwlfō rege et alteram pro episcopis³ et ducibus⁴. Pro rege vivente . "Deus qui justificas impium". pro episcopis³ et ducibus⁴ "Pretende domine". Pro rege defuncto . unam specialiter⁵ . pro episcopis et ducibus communiter . Hanc consentientibus donationem . 'ut' tam roborata perseveret . quamdiu fides et Christiana religio in Anglorum 'gente' inconcussa res⁶ vigeat . Hoc autem fecimus in honorem domini nostri Jhesu Christi . et beatæ ac semper virginis Mariæ et omnium sanctorum et paschalis festi reverentia . ut Deus omnipotens et nobis et nostris posteris propitiare dignetur .

Scripta est autem hec cartula . Anno dominicæ incarnationis . DCCC . LIII . indictione . II . die vero paschali in palatio nostro quod dicitur Wiltun . Qui autem augere vel amplificare voluerit nostræ donationem satisfactionis⁷ : augeat 'omnipotens Deus dies prosperos . Si autem quis imminuere vel mutare presumpserit : noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem⁷ : Nisi prius satisfactione emendaverit .

Ista est autem libertas quam ADELWLF rex suo ministro HUNSLIGE imperpetuam libertatem concessit habere trium cassatorum in loco qui dicitur Þordi . Istis terminis circumdatur .

Ærest⁸ on dīc þonne upp uuið hliðgeatas . ðonne on bradan hærpað . þonne on healfan dell . þonne on eafan hling ðonne ðueræs ofer suran dænne . 7 ðueræs ofer foran dune . on ðæs hlincas ænde . þonne on ænne þórn be pestan hriðer lea . þonne upp to Wida . ðueræs ofer þa dæne . þonne ofer þa stræte on ðiccan pornas . to þæs ealdermannas mearce . þonne and lang þære mearce oð bisceopes mearce . ðonne and lang . bisceopes mearce út on ycenan .

¹ -mota-, with o expuncted and u written overline, MS. ² -oporū, with rum underlined for erasure, MS. ³ -opo-, with o overline, MS. ⁴ Ejus, underlined for omission, here, MS. ⁵ Gente perpetualiter, underlined, and un. spec., written above, MS. ⁶ Written over erasure, MS.; pervigat, K. ⁷ Omnipotens ... rationem, added on margin, MS. ⁸ Ærest, K.

Istis testibus consentientibus quorum nomina infra scribuntur .

Ego Æðeluulf rex .	
Ego Alhstan episcopus .	Ego Ælfred filius regis .
Ego Swithun episcopus .	Ego Cyneheah minister .
Ego Æðelbald dux .	Ego Cuðulf minister .
Ego Ealnulf ¹ dux .	Ego Alhstan minister .
Ego Æðelberht dux .	Ego Ældred minister .
Ego Wlfhere dux .	Ego Cyma minister .
Ego Eanulf dux .	Ego Eadmund presbiter .
Ego Lullede dux .	Ego Egheard minister .
Ego Wlflaf abbas .	Ego Osmund minister .
Ego Werferð abbas .	Ego Milred minister .
Ego Æsne minister .	Ego Lulling minister .
Ego Cynepulf minister .	Ego Wlfreð minister .
Ego Alhstan minister .	Ego Sired minister .
Ego Ælelred filius regis .	Ego Niðimund minister .

[A.] Brit. Mus. Add. MS. 15,330, f. 91.

[K.] Kemble *Cod. Dipl.*, No. XLV; from [A.]

469. *Recitation of the grant as in No. 468. Grant by Æðelulf, King of the W. Saxons, to Wiferð, the thegn, of land at Heregardinges Hwisc, or Harden Huish, co. Wilts. Easter day, 22nd April, A.D. 854.*

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christi summo et ineffabili rerum creatori ac moderatori omnium temporaque sua multimoda disponens tempo'ri'bus potenciam ut voluerit finem inponet et in a'c' vita degentibus cunctis certum ut proposuerat dierum terminum constituet idcirco cunctis agendum est ut ic bonis actibus future beatitudinis felicitatem perpetualiter adipisci mereatur .

Quapropter ego ÆDELULF gracia Dei occiduntalium Saxonum rex in sancta ac celeberima paxchali solemnitate pro mee remedio anime et regni prosperitate et populi ab bo² omnipotenti Deo conlato consilium salubre cum episcopis committibus et cuctis optimatibus me perfecci ut decimam partem terrarum per regnum non solum sanctis ecclesiis darem verum eciam et ministris nostris in eodem constitutis in perpetuam libertatem concessiris ita ut alis donacio fixa incommutabilisque permaneat ab omni regab³ servicio

¹ Eanulf, K.

² Sic, MS.; bono!

³ Sic, MS.; for regali.

et omnium secularium opsoluto servitute placuit Alhstano episcopo Sciraburnanscis ecclesie æt Suiðhun Uuentane ecclesie episcopo cum omnibus Deo serventibus ut in unaquaque efdomada die sabato unianimis congregacio famulorum famularum Dei . L . salmos content¹ et unusquisque presbiter duos missas unam pro Æðeluluo rege alteram pro episcopis et ducibus pro rege vivente Deus qui justifcos impium pro episcopis ⁊ ducibus ⁊ prætende domine pro rege defuncto spetialiter pro episcopis et ducibus cummuniter ꝑnc consentientibus donacionem ut tam roborato perseveret quamdiu fides ⁊ christiana relegio in Agelorum gente inconcusso perungeat² oc fecimus in onorem domini nostri Jhesu Christi ⁊ beate ac seper virginis Marie ⁊ omnium sanctorum t[no]rum ⁊ pasxalis festi reverecia ut Deus omnipotens et nostris posterris propiciare dignet scripta est autem ec cartula anno ap incarnatione domino nostri Jhesu Christi . DCCC . LIII . indiccione . II die vero paxali in palacio nostro quod dicitur Piltun qui augere voluerit nostram donacionem satisfaccionis augeað omnipotens Deus dies prosperos si quis minuere vel mutare p'suserið noscat se ante tribunal Christi rediditum rationem nisi prius satisfacione emendaverit .

Ista est libertas quam Æðelulf rex suo ministro Piferðe in perpetuum ereditatem abere concessit . . I . cassati in loca q' di'citur , heregear'd'inge hipisce , istis terminis circumdatis , ⁊ ærest on ða norðigge eastepearde ðone on ða miclanmed ðone on tydgincmæd ðonne on ða mylendic ðone up to mealmehtanleah ðone to scelces stede ðone on æschyrste æsteperde ðone to hunigryste ðone to ðunres felda ðonne on foutanhlepe ðonne on pernanbroc ðonne on prennanpylle ðonne on þæt pæterslæd ðæt for ðon hagan eft to ðere norðigge ; eastepearde , ⁊ istis testibus consentientibus quorum nomina inufram scribuntur .

✠ Æðelulf rex .

✠ Alhstan episcopus .

✠ Suiðhun episcopus .

✠ Æðelbal dux .

✠ Eanulf dux .

✠ Osric dux .

✠ Æðelbreht dux .

✠ Eannulf dux .

✠ Lullede dux .

✠ Hunlaf abbas .

✠ Hunerferð abbas .

✠ Esne minister .

✠ .Eðred fili reg[is] .

✠ Ælfred fili reg[is] .

✠ Cyneuulf minister .

✠ Cuðuulf minister .

✠ Cyneeah minister .

✠ Niðmud minister .

✠ Ecgheard minister .

✠ Osmud minister .

✠ Milred minister .

✠ Lullig minister .

¹ Sic, MS.: for content.² Sic, MS.: for pervigat.

✠ Ecuulf minister .
 ✠ Uulfred .
 ✠ Alhstan minister .

✠ Aldred minister .
 ✠ Eanmund minister .
 ✠ Cyma minister .

Endorsed in the same hand:— ✠ Dis seondan ðes landes bec ðe
 .Æðelulf cyning ƿiferðe his ðegne salde",

[A.] Original (?) Charter in British Museum,
 Cotton ch. viii, 35.
 Brit. Mus., *Proc.*, pt. ix, pl. 32.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxx. Bound-
 aries in vol. iii, p. 394.
 Cf. Haddan and Stubbs, vol. iii, p. c39.

470. *Recitation of the Grant as in No. 468, applied to the lands of
 Malmesbury Abbey. Easter Day, 22nd April, A.D. 854.*

DE SECUNDA DECIMACIONE EJUSDEM REGIS ꝛ QUOTA ITERUM PARTE
 MELDUNENSE CENOBIIUM DITAVERIT .

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo . Summo ꝛ ineffabili rerum
 creatori omnium¹ tempora² qui sua multimoda disponens temporibus potencia ut
 soluerit³ finem imponet ꝛ in hac vita degentibus cunctis certum ut proposuerat
 dierum terminum constituet . Idcirco cunctis agendum . ut hic bonis actibus future
 beatitudinis felicitatem perpetualiter adipisci mereantur .

Quapropter ego ATHELWLF⁴ gratia Dei occidentalium Saxonum rex in sancta ac
 celeberrima paschali solemnitate⁵ pro mee remedio anime ꝛ regni prosperitate ꝛ
 populi⁶ ab omnipotente Deo michi collata⁷ salute⁸ consilium salubre cum episcopis⁹
 comitibus cunctisque optimatibus meis 'ego humiliter pro amore Dei¹⁰ perfeci . ut
 decimam partem terrarum per regnum nostrum¹¹ non solum sanctis ecclesiis dare¹² .
 verum etiam ꝛ ministris nostris 'in eodem constitutis¹³ imperpetuam¹⁴ libertatem
 habere concessimus . Ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat . ab omni
 regali servicio ꝛ omnium secularium absoluta servitute .

Placuit autem Alstano¹⁵ Shiraburnensis ecclesie episcopo . ꝛ Swithuno¹⁶ episcopo
 Wyntancestrensis ecclesie¹⁷ cum¹⁸ omnibus Deo servantibus ut unaquaque ebdomada
 die sabbati unanimis congregacio famulorum famularumque Dei quinquaginta
 psalmos cantet . ꝛ unusquisque presbyter duas missas . unam pro Athelwifo rege ꝛ
 aliam pro episcopo¹⁹ et ducibus ejus . Pro rege vivente . "Deus qui justificas
 impium" . Pro episcopis ꝛ ducibus viventibus . "Pretende Domine" . Postquam
 autem defuncti fuerint . Pro rege defuncto specialiter . Pro episcopis ꝛ principibus
 defunctis communiter . Hanc consencientibus donacionem ut tam roborata perseveret !
 quam diu fides et christiana religio in Anglorum gente inconcussa perviget . Hoc

¹ Om. cra., B.

² Tempora . . . quapropter, omitted, B.

³ Vol., B.

⁴ Edelwulfus, B.

⁵ Sollemn., B.

⁶ Et pop. prosp., B.

⁷ -ati, B.

⁸ Mihi a Deo commissi, B.

⁹ Et, added, B.

¹⁰ Ego . . . Dei, omitted, B.

¹¹ Meum, B.

¹² Darem, B.

¹³ In eo con., omitted, B.

¹⁴ In perp., B.

¹⁵ Alha, B.

¹⁶ Suuidh., B.

¹⁷ Wint. aecl. epia, B.

¹⁸ Cum, etc.,

to notantur ; B. reads:—"Ut omni Sabbato tota congregatio quinquaginta psalmos,
 et unusquisque presbiter duas missas omni ebdomada cantet pro rege Edelwifo et
 ducibus in hoc consentientibus . Et cetera" .

¹⁹ -pia, B.

autem in honorem domini nostri Jhesu Christi fecimus ⁊ beate ac semper virginis Marie ⁊ omnium sanctorum . ⁊ paschalis festi reverencia ut Deus omnipotens ⁊ nobis ⁊ nostris posteris misericordiam ejus adferret . Et hoc sub testimonio satrapum nostrorum populorum ad confirmationem . quorum nomina subter annexa notantur . Scripta est autem hec cartula anno dominici¹ incarnationis . D . CCC . L . III . Indictione . 1.² Die vero paschali³ in palacio nostro qui dicitur Wylton .

Terra autem ista quam in libertate ponamus ad ecclesiam ⁴pertinentem . At Malmesburg⁴ . per⁵ is þat erest at Peritune . fif and pritty hyde . at Lacok fiftiene hyde . at Suttune fif . at Corsborne fif hyde . at Croddevelle tien hyde . at Kemele tien hyde . at Domeccesige pridhalf heyweshe .

Qui autem augere voluerit nostre donacionem satisfacionis . augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . Si vero quis minuire vel immutare presumpserit . noverit se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi prius satisfacione emendaverit .

Aepelwlf rex .	Ecgheard minister .
Aelstan episcopus .	Cyne minister .
Swithun episcopus .	Aethelbert dux .
Osrich dux .	Aelstan minister .
Eanwlf dux .	Cupwlf minister .
Athelbold dux .	Ulfuf abbas .
Dulling ⁶ minister .	Eanmundo ⁸ minister .
Uuerfd abbas .	Osmund minister .
Ulfhere dux .	Cynewlf minister .
Kyma minister .	Nipmund minister .
Aepelred minister .	Milred minister .
Sullede ⁷ dux .	Ulfred minister .
Eanwlf dux .	Aldred minister .

[A.] MS. Lanod. 617, f. 7b.

[B.] Hamilton, *Will. Malm. Gesta Pont.* n. 390.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxi; from [A.] Brewer, *Eg. Malm.*, vol. i, p. 297. Cf. Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 640.

471. *Abridged form of No. 470.*

QUOMODO ADELWLFUS REX DEDIT DECIMAM PARTEM REGNI SUI ECCLESIIS⁹.

Ego ÆTHELWLF gratia Dei occidentalium Saxonum rex in sancta ac celeberrima paschali solennitate pro mée remedio anime et regni

¹ -ice, B. ² . ii ⁴ ., B. ³ Die Pasche, B. ⁴ Pertinens Meldubesburg, B. ⁵ For þer is, etc., to end, B. reads:—"Hæc est: Piritune . xxx⁶ v. hidæ, Lacoc . xv., Suttune . v., Cornaburn . v., Criddanuile . v., Cemele . x., Dantesie . ii ." ⁶ Lulling, K. ⁷ Lullede, K. ⁸ -mund, K. ⁹ Title in B.: "Privilegium Æthelwlf regis".

prosperitate . et populi ab omnipotenti Deo mihi coati¹ . consilium salubre cum episcopis comitibus et cunctis optimatibus meis perfecti ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis darem verum etiam et ministris nostris in eadem constitutis in perpetuam libertatem habere concessimus . ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat ab omni regali servitio et omnium secularium servitute absoluta . Placuit autem Ælhstano episcopo Scireburnensis ecclesie² . Swithuno Wentane ecclesie episcopo . et ducibus communiter . Hoc autem fecimus in honorem domini nostri Jhesu Christi et beate semper virginis Marie et omnium sanctorum et paschalis festi reverentia ut Deus omnipotens nobis et nostris posteris propiciari dignetur .

Scripta est autem hec cartula anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . d'ccc. lxxx. indiccione . ii . die paschali in palatio nostro quod dicitur Wiltun . Qui autem augere voluerit nostram donationem . augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . Si quis vero minuere vel mutare presumpserit . noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi satisfaccione emendaverit .

- ✠ Ego Æthelwlf rex consensi et subscripsi³ .
- ✠ Ego Ælhstan episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Swithun episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Wlflaf abb'a⁴ consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Werferð⁵ abb'a⁴ consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æthreð⁶ consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ælfred filii regis consensimus .

[A.] Brit. Mus., Cotton MS., Claudius B. vi, f. 125.

[B.] Brit. Mus., Cotton MS., Claudius C. ix, f. 104b.

[C.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 36; Dugdale, *Men. Angl.*, vol. i, p. 614. from [A.]

472. *Recitation of the Grant as in No. 468, applied to the lands of Glastonbury Abbey. 22nd April, A.D. 854.*

✠ Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo summo et ineffabili rerum creatori⁷ omnium tempora qui sua multimoda disponens temporibus potencia ut voluerit finem inponet⁸ et hac vita degentibus cunctis certum⁹ atque posuerit¹⁰ dierum terminum

¹ Collati, B.

² Et, added, B.

³ Cons. et subs., omitted throughout, B.

⁴ Abba, B.

⁵ -ferth, S.

⁶ Æthered, B.

⁷ -re, K.

⁸ Imp., K.

⁹ K.; tertum, MS.

¹⁰ Ut proposuerat, K.

constituerit¹ iccirco cunctis agendum ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem perpetualiter adipisci mereantur .

Quapropter Ego ATHELWLF gracia Dei occidentalium Saxonum rex in sancta ac celeberrima paschali sollempnitate pro mee remedio anime et regni prosperitate et populi ab omnipotenti Deo michi collata salute consilium² cum episcopis comitibus cunctisque optimatibus meis ego humiliter pro amore Dei perfeci . ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis dare³ verumetiam et ministris nostris in eisdem constitutis in perpetuam libertatem habere concessimus ita ut talis donacio fixa incommutabilisque permaneat ab omni regali servicio et omnium secularium absoluta servitute placuitque Athelstano⁴ Schirabornensis ecclesie episcopo . et Swithino⁵ episcopo . Wyntonceastrens ecclesie cum omnibus Deo servientibus ut in unaquaque ebdomada die sabbati unanimis congregacio famulorum famularumque Dei . L. psalmos cantet et unusquisque frater⁶ duas missas . una⁷ pro Athelwulpho rege et aliam⁸ pro episcopis et ducibus oracio pro rege vivente . "Deus qui justificas impium" . pro episcopis et ducibus viventibus . "Pretende domine" . postquam hii defuncti fuerint pro rege defuncto specialiter pro episcopis et principibus defunctis communiter hanc conferentibus donacionem ut tam roborata perseveret quamdiu fides christianaque religio in Anglorum gente inconcussa pervigeat . Hoc in honorem domini nostri Jhesu Christi fecimus et beate ac semper virginis Marie ac omnium sanctorum et paschalis festi reverencia ut Deus omnipotens nobisque et nostris posteris⁹ misericordiam afferat¹⁰ et hoc sub testimonio fratrum nostrorum plurimorum ad confirmationem quorum nomina subter annexa vocentur¹¹ .

Scripta est hec cartula anno dominice incarnationis . DCCC . LIII¹² . indictione prima die vero paschali in psallatorio¹³ quod dicitur Wiltone terra ista quam in libertatem ponimus ad ecclesiam pertinentem¹⁴ . to¹⁵ Glastingaburi .

Limitea. Pat is ðanne erest on Boklond toun . fif hide . in be pennard . sex hidas . ou Cotenefelds . an . hywysce . and ou . Cerawicombe . and þoþer del of branok . hyalf hiwisce . and al þat oþer del .

Qui hanc augere voluerit nostre donacionem satisfactionis augeat Deus omnipotens dies ejus prosperus . Si vero quis¹⁵ minuere vel

¹ -tuet, K.

² Collati consilium salubre, K.

³ Darem, K.

⁴ Ealþa, K.

⁵ Swiþuno, K.

⁶ Presbyter, K.

⁷ Unam, K.

⁸ Alteram, K.

⁹ Proceribus, K.

¹⁰ K.: afferte, MS.

¹¹ ? Notentur.

¹² Palatio nostro, K.

¹³ -te, K.

¹⁴ Ad, K.

¹⁵ K.: quæ, MS.

immutare presumpserit noscat se ante tribunal Christi redditurum
racionem nisi¹ prius satisfactione emendaverit.

✠ Ego Athelwolf rex subscripsi .	
✠ Swithon episcopus .	
✠ Athelstanus episcopus .	✠ Wyeffierd abbas .
✠ Anelwlf ² dux .	✠ Athelred frater ³ regis .
✠ Wlfer . dux .	✠ Alfreth filius regis .
✠ Wulffiluf abbas .	✠ Esne ⁴ minister regis .

et multi alii .

[A.] MS. Bodl., Wood. i, f. 67a.

[K.] Kemble. *Cod. Dipl.*, No. xl.; from [A. B.]

[D.] Dagdale, *Mon. Angl.* vol. i, p. 62; from
[A.]

473. *Grant by King Athulf to Winchester Cathedral of land at
Worthy, co. Hants. Easter Day, 22nd April, A.D. 854.*

DIS IS þARA . III . HIDA BOC ÆT ÞORDIGE .

DONUM REGIS ADULF .

Domino nostro Jhesu Christo in perpetuum regnante . Cui
cuncta jure famulantur elementa mundi . Omnibus ut reor luce
clarior mortalibus patet . quod digne gloria parvipendenda est
mundi quia decidit ut flos feni .

Quapropter ego ADULF rex largiflua summi tonantis annuente
clementia regali fretus dignitate quandam ruris particulam tres
scilicet mansas in loco qui ab incolis hujus patriæ . ÆT ÞORDIGE
nuncupatur . cum omnibus ad se rite pertinentibus . Pratis . Silvis .
Pascuisque sicut prædecessor meus . Kynepalh . divino scilicet
adtactus instinctu jam dudum concessit ecclesiæ . quæ WENTANE in
almæ trinitatis veræque unitatis honore nec non et apostolorum
Petri Paulique consecrata consistit . pro meorum expiatione faci-
norum libens perpetualiter restituo . Hanc donationem cum
omnium mei temporis consensu procerum tali curavi renovari
assertione . ut nulla meorum persona successorum diabolicæ astu !
calliditatis insollescens eam unquam in aliud transferre presumat .
Sit autem predictum rûs omni terrene servitutis jugo solutum .
tribus exceptis expeditione . pontis arcisve restauratione .

Acta est autem hujus terre libertas . Anno dominicæ incarna-
tionis . DCCC . et . LIII . Indictione . I . pascali sollemnpnitate nobili
palatio in Piltune .

¹ Ubi altered to nisi, MS.

² Eannulf, K.

³ Ethelred filius, K.

⁴ Erue, K.

Qui autem hoc nostrum donum augere voluerit : augeat dominus ejus prosperitatem . Qui minuere præsumpserit . per auctoritatem beati Petri . ejusque cōapostoli Pauli anathema sit . nisi cum satisfactione suum reatum ante obitum emendaverit .

Dis synd þa land ge mæra to Þorðige þæt is of icenan and lang þære dic . up to þære hylle . of þære hylle . and lang þære dic . eft sona up to heafod stoccan . of heafod stocca . and lang stræt to lusan þorne . of lusan þorne to deopan delle . up to kinges stane . from kinges stane . up to holan stane . of holan stane . up to fyrd geate . of fyrd geate . to pic herpæðe . and lang pic herpæðes . æft to kynges stane . of kynges stane to ysan pyttan . of isan pyttan to tpef ækeran . of tpef ækeran . ut ford bufon scortan hlince . æt þæs furlanges ende . 7 spa forð to þære byrig . 7 spa into hydibúrnan .

Ego Aðelpulf¹ rex .

Ego Eallstan episcopus .

Ego Swithun² episcopus .

Ego Æpelbald dux .

Ego Osric dux .

Ego Pulpfhere³ dux .

Ego Æpelbyrht⁴ dux .

Ego Pullaf abbas .

Ego Werferð abbas .

Ego Æpelred filius regis .

Ego Ælfred filius regis .

Ego Æsne minister .

Ego Kynepulf minister .

Ego Kyneheah minister .

Ego Æscheard minister .

Ego Osmund minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 90.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xlv; from [A.]

474. *Grant by Athelwlf, King of the West Saxons, to Winchester Cathedral, of land at Brightwell, co. Berks. Easter Day, 22nd April, A.D. 854.*

Dis is þara . xxx . hida boc æt Brihtanpylle þe Aþelwlf cing
gebrocæde into ealdan mynstræ .

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo . Summo et ineffabili rerum creatori omnium tempora qui sua multimoda disponens temporibus potentia ut voluerit finem imponet : Et in hoc vita degentibus cunctis certum ut proposuerat . dierum terminum constituet . Idcirco cunctis agendum est ut h'ic bonis actibus futuræ beatitudinis felicitatem perpetualiter adipisci mereantur .

¹ Æðelwulf, K.

² Swiðun, K.

³ Wulf, K.

⁴ Æðelberht, K.

Quapropter ego AþELWLF gratia Dei occidentalium Saxonum rex in sancta ac celeberrima pascale sollempnitate pro meé remedio animæ et regni prosperitate et populi ab omnipotenti Deo michi conlato consilium salubre cum episcopis comitibus et cunctis optimatibus meis perfecti ut decimam partem terrarum per regnum nostrum non solum sanctis ecclesiis darem verum etiam et ministris nostris in eodem constitutis in perpetuam libertatem abere concessimus. ita ut talis donatio fixa incommutabilisque permaneat ab omni regali servitio¹ et omnium secularium absoluta² servitute ; placuit autem Ælfstano . episcopo³ Scireburnensis æcclesiæ . et Swithun . Wentanæ æcclesiæ episcopo³ cum omnibus Deo servientibus ut in unaquaque ebdomada die sabbato unánimes congregatio famulorum famularumque Dei . l . psalmos cantent . et unusquisque presbiter duas⁴ missas . unam pro Æðelwlf rege . alteram pro episcopis et ducibus⁵ . pro rege vivente⁶ . “Deus qui justificas impium” . pro episcopis et ducibus . “Præterende domin[e]” . Pro rege defuncto spe[c]ialiter . Pro episcopis ꝛ ducib[us] communiter hanc consensu[m] donationem ut [tam] roborata perseveret quam[diu] fides et⁷ Christiana religio in Anglorum gente inconcusso pervigeat . Hoc fecimus in honorem domini nostri Jhesu Christi . et beatæ ac semper virginis Mariæ et omnium sanctorum . et pascale festi reverentia ut Deus omnipotens nobis et nostris posteris propitiare dignetur .

Scripta est autem hæc cartula . Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCLIII . Indictione . II . Die vero paschali in palatio nostro quod dicitur Piltun . qui autem augere voluerit nostram donationem . augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . Si autem quis minuere vel mutare præsumpserit . noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi prius satisfactione emendaverit . Ista est autem libertas . quam Æðelwlf rex . Swithuno . eatenus designavit episcopo . ut tam ejus quam successorum suorum providentia advenarum et peregrinorum usui perpetualiter deserviret . Si autem tante dignitatis peregrini qui hujus telluris possessores fieri nequeant defuerint ! loco sancto Wentanæ æcclesiæ . Petro Pauloque dicat⁸ . ad pauperum refocillationem deserviat . quo adusque qui digni sint advene hanc patriam frequentent . Hujus telluris quantitas . XXX . cassatis terminatur . quæ Beorhtawille

¹ Servitio, with *ð* expuncted and *u* over it, MS.

² Obs, with *o* altered to *e*,

MS.

³ -pus, altered to -po, MS.

⁴ Duos, altered to duas, MS.

⁵ Erasure here, MS.

⁶ Jubente, underlined, and vivente over it, MS.

⁷ Et ducibus . . . fides et, omitted in text and written on outer side margin of the leaf, some parts having been ploughed off in binding, MS.

⁸ Deserviret here, underlined for omission, MS.

noto dicitur vocabulo . Isti qui subscribuntur testes et consilarii nostræ dapsilitatis fuerunt .

Ego Æpewlf Rex .	Ego Pulflaf abbas .
Ego Ælfstan Episcopus .	Ego Perferð abbas .
Ego Swithūn Episcopus .	Ego Æþereð filius regis .
Ego Æþebald Dux .	Ego Ælfreð filius regis .
Ego Eanpulf Dux .	Ego Æsne minister .
Ego Æþelbret Dux .	Ego Chenewlf minister .
Ego Osric Dux .	Ego Cyneheah minister .
Ego Pulphere Dux .	Ego Ælfstan minister .
Ego Lullede Dux .	Ego Aldred minister .

[A.] Add. MS. 15,280, f. 47.

Omitted by Kemble.

475. *Grant by Adclclf, King of the West Saxons, to Winchester Cathedral, of land near Taunton, at Riscune, or Ruishton, and Stoce at Orceard or Stoke St. Mary, near Orchard Portman, co. Devon. Easter Day, 22nd April, A.D. 854.*

Incitante divine auctoritatis agyographo multipharie commone-mur . ut terrena presentis saeculi lucra largiflue dantes caelestia eternæ beatitudinis emolumenta jugi indefessoque adquiramus lucello .

Ideoque ego ADELWLF . occidentaliū Saxonum rex . incertum hujus transitorie vitæ statum mutabilitatemque veris dinoscens indiciiis vita comite prout posse dederit . qui cuncta creavit subnixæ delibero . ut redemptoris nostri possessionem æcclesiis jure delegatam augmentando magnificem .

Quapropter usus consilio Æðelstan¹ episcopi . atque altoris mei Swithuni . Wentanæ æcclesiæ presulis tocius regni michi á Deo collati decima mansura² amplificavi spacium telluris in TANTUN . quod Friðegyd . regina Wentanæ æcclesiæ ubi nutritus á pueritia fueram Petro Pauloque dicte priscis dederat temporibus . Augmentum telluris quod addidi . VIII . manentes æt RISCTUNE constat quantitate manentium adjeci quoque . et alios . VIII . manentes in STOCE . ET ORCEARD .

In nomine alme trinitatis et individue unitatis precipio . ut nemo successorum meorum minuere præsumat . quod ego devotus

¹ Ealhstani, K.² Decimans rura, K., derived from Nos. 474, 476.

augmentavi neque pontificum aliquis succedenti tempore hanc nostram largifluam donationem minuere vel propinquis secularibusque pro aliquo cujuscumque pretii minuere¹ vel qualibet occasione temerarius dare vel accommodare præsumat.

Acta est hujus terræ libertas. Anno dominicæ incarnationis. DCCC et LIII. Indictione. I. pascali solempnitate nobili palatio. in Piltune. Qui autem hoc nostrum donum augere voluerit! augeat dominus ejus prosperitatem. qui minuere præsumperit per auctoritatem beati Petri. ejusque cōapostoli Pauli anathema sit. nisi cum satisfactione suum reatum ante obitum emendaverit. Maneat igitur hoc nostrum donum æterna libertate ditatum. cum omnibus commodis ad ipsud² rūs pertinentibus. Pratis. videlicet. Pascuis. Silvis. Salinariis. præter communem expeditionem et arcis pontisque restaurationem.

His territoriis. hoc rus complectitur. Aerest of blacan broce on táán. þonne of dune on táán of beaddig bróc þonne upp on beadding broc. on halgan pelle. þaon of halgan pylle on curig íe mære upp on æt guldæs geáte þonne to readan flodan. þonne 7 lang díc. to alor broce. þonū upp on igen stream to orcerd cumbe. fram orcerdcumbe. on mædpegas sylfe. fram mæd pegum. tó fearn leáge. on þa stigele. au ge mæc hagan to hrimpoldes beorge. to þam ealdan pege. óf dūne on pice hrycg. óf pice rycge of dune on þone eastenan stream and lang streames to buchanforda. ðonon pest be pyrrtrume. to egpulfes ge mære. to ge ménan hylle midde peardne. Ðonne to pealacan díc to ludanalrum. þonne 7lang streames to pisforda ufan perdu. þonne east to offan díc. þonne suð on þa for yrþe. to þam beóрге of dune to þam pylle. Ðonne forð rihte to bróce. ofer piðan mæd.

Ego Æðelwlf rex.
Ego Ealhstan episcopus.
Ego Swithunus episcopus.
Ego Æpelbald dux.
Ego Æpelbald dux.
Ego Osric dux.
Ego Pulfhere dux.
Ego Æpelbryht dux.
Ego Lulle dux.
Ego Eanulf dux.
Ego Pullaf abbas.
Ego Perferd abbas.

Ego Æpelred filius regis.
Ego Ælfred filius regis.
Ego Esne minister.
Ego Ceneulf minister.
Ego Cyneheah minister.
Ego Cuðmund minister.
Ego Æscheard minister.
Ego Osmund minister.
Ego Milres³ minister.
Ego Ecgulf minister.
Ego Lulling minister.
Ego Pulfred minister.

¹ Munere, K.² Ipsum, K.³ -red, K.

Ego Ealhstan minister .
Ego Cyma minister .

Ego Eadred minister .
Ego Eadmund minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,330, f. 64.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. 111; from [A.]

476. *Another form of No. 475.*

CARTA REGIS ADULFI DE TANTONE AUGMENTO .

Incitante divine auctoritatis agyographo multipharie commone-
mur ut terrena presentis seculi lucra largifluæ dantes cælestia
æternæ beatitudinis emolumenta jugi indefessoque adquiramus
lucello .

Ideoq[ue] ego ADELWLF . occidentaliu[m] Saxonu[m] rex incertum
hujus transitorie vite statum mutabilitatemq[ue] veris dinoscens
indiciis vita comite pro ut posse dederit qui cuncta creavit subnix
delibero . ut redemptoris nostri possessionem æcclesiis jure delega-
tam augmentando magnificem . Quapropter usus consilio EALH-
STANI episcopi atq[ue] altoris mei SWITHUNI Uentane æcclesiæ pre-
sulis tocius regni michi á Deo collati decimans rura amplificavi
spatium telluris . in TANTUN . quod Friðegýð . regina Wentanæ
æcclesiæ ubi nutritus á pueritia fueram Petro Pauloq[ue] dicte
priscis dederat¹ temporibus . Augmentum telluris quod addidi
. c . ac . XXXIII . constat quantitate manentium . adjeci quoq[ue] . x .
manentes in BRUNAN . In nomine alme trinitatis . et individue uni-
tatis precipio . ut nemo successoru[m] meoru[m] minuere præsumat .
quod ego devotus augmentavi . neq[ue] pontificu[m] aliquis succe-
denti tempore hanc nostram largifluam donationem minuere vel
propinquis secularibusq[ue] pro aliquo cujuscumq[ue] pretii munere²
vel qualibet occasione temerarius dare vel accommodare præ-
sumat .

Acta est hujus terræ libertas . Anno dominicæ incarnationis
. DCCC et LIII . Indictione . i . pascali sollempnitate nobili palatio
in PILTUNE .

Qui autem hoc nostrum donum augere voluerit : augeat dominus
ejus prosperitatem . qui minuere præsumperit : per auctoritatem
beati Petri ejusq[ue] coapostoli Pauli anathema sit . nisi cum satis-
factione suum reatum ante obitum emendaverit . Maneat igitur hoc
nostrum donum æterna libertate ditatum cum omnibus commodis

¹ Sic, MS. ; dederat, K.
over, MS.

² Minuere, underlined, and munere written

ad ipsum¹ rus pertinentibus . Pratis videlicet . Pascuis . Silvis . Salinariis . preter communem expeditionem et arcis pontisque restorationem .

His territoriis hoc rûs complectitur . In primis ubi rivulus qui BEADDINGBROC nominatur in fluvium tån ingreditur . inde ad vetus fráxinum . sic trans montem in alterum fráxinum . hinc tendit ad occidentem usque quo veniatur ad 's'penam . hinc ad vallem qui orccercumb nominatur . hinc directo termino trans montem ad fruticem quæ lata spina vocatur . inde ad viam publicam . hinc ad locum qui pidecumbes heafod vocitatur . hinc per rivuli decursum ad vadum quod ceartancumbesford nominatur . hinc ad latum fossatum . hinc tendit ad occidentalem plagam in aquilonali parte memoris . quod duddineg bearuðu . hinc á lato quodam fossato ad vadum quod oterisforð nominatur² . hinc contra rivulum usque ad caput fontis . hinc ad aquilonalem plagam usque in piðigcumb . hinc usque ad collem ríngpoldes . hinc usque ad viam **PALDANES** . hinc ad campum qui OXENAFELD dicitur . hinc ad caput snellescumb . hinc directe ad lapidem qui gregan stan nominatur . et ad occidentalem partem collis qui Manhille nominatur . hinc ad fontem rivuli . qui bláám bróc³ dicitur . sic per rivuli decursum in rubro vado . sic ad occidentem per quoddam nemus usque ad rivulum qui scitere dicitur . sic per rivuli decursum in vetus vadum . hinc ad occidentalem in profundum vadum . hinc ad duram portam . hinc dirigitur ad australem plagam in rivulum bænnancumb . hinc deorsum in⁴ rivuli cursum á torrente illo ad occidentalem plagam usque ad fylesleáge . hinc ad columbarem vallæm⁵ . hinc ad locum qui fiduscaga dicitur . hinc trans campum ad occidentalem partem . in hafuchalras . hinc directo termino usque ad amnem qui tån nominatur . hinc ad occidentalem plagam usque ad rivulum qui mælsænburna dicitur . hinc ad aquilonem plagam usque ceappanleáge . Hinc ad mæleburnan . hinc ad canum pamum . hinc ad aquilonem partem . et sic ultra campum tendit ad occidentalem partem usque quo veniatur ad quendam fraxinum quem imperiti sacrum vocant . sic ad occidentalem dirigitur in flumine juxta terminos pifelescumb . item ad aquilonem plagam per flumen dirigitur . usque vetustum ac terminalem fossatum . hinc ad vadum qui pettesford dicitur . hinc ad occidentalem partem montis lufandum nominatur . hinc ad aquilon'al'em partem in veteri strata . et sic per aquilonalem plagam⁶ tendit ad originalem fontem rivuli qui Pillite nominatur .

¹ Ipsa, altered to ipsum, MS.

² -antur, with n expuncted, MS.

³ Elecan broc, K.

⁴ Ad, altered to in, MS.

⁵ Valle, altered to vallæ, MS.

⁶ Partem, with plagam written over it, MS.

Sicque ad orientem usque ad albam grōnam . inde ad lidegeard . hinc ad aquilonalem partem usque ad occidentalem partem illius gronne . qui Pulluces mor nominatur . et sic tendit usque ad aquilonem partem usque ad amnem . Sic contra amnis decursum ad occidentalem plagam . usque ad longam spinam . hinc ad aquilon'al'em partem ultra campum usque ad veterem viam publicam . hinc ad occidentalem partem vallis qui truscumb nominatur . hinc in publicam viam usque ad brevem fossatum . hinc ad orientalem partem in rugan beorh ab hoc loco in aquilonalem partem æscholtæs in horspaðes vadum . hinc ad australem partem ad sordidum vadum . hinc in heanpylle . hinc in gemotleage . hinc dirigitur usque ad dun dīc . hinc in priscis fontem sic ad ellepylle . hinc ad mediam partem montis qui middelclnol nominatur . et sic in mæccanfer . sic ad rivulum qui neglescumb nominatur . hinc ad orientalem plagam in mediam partem monticuli qui hæðbeorh nominatur . sic in summitate vallis quæ byrigcumb dicitur . hinc in leollescumb . deinde in pennán stán . hinc in orientalem partem illius grōnne qui hafucford nominatur . inde on hegstedescumb . et sic ad locum qui stantor dicitur . hinc ad sæchbroc¹ . et sic in flumine quod tán nominatur . et sic per alvei decursum quo ad usque perveniatur iterum in headding broc .

Ego Æpelwlf Rex .	Ego Cenepulf minister .
Ego Ealhstan episcopus .	Ego Cynehealh minister .
Ego Swithun episcopus .	Ego Gudmund minister .
Ego Æpelbald dux .	Ego Æscheard minister .
Ego Osric dux .	Ego Osmund minister .
Ego Pulfhære dux .	Ego Milre ² minister .
Ego Æpelbyrht dux .	Ego Egculf minister .
Ego Lulhele dux .	Ego Lulling minister .
Ego Eanulf dux .	Ego Pulfred minister .
Ego Pullaf abbas .	Ego Ealhstau minister .
Ego Pærferd abbas .	Ego Cyma minister .
Ego Æpelred filius regis .	Ego Eadred minister .
Ego Ælfred filius regis .	Ego Eadmund minister .
Ego Esne minister .	Ego Cenewlf minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 16,360, f. 69.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. 1111; from [A.], very incorrectly.¹ D'r, here underlined for omission, MS.² -red, K.

477. *Grant by Adulf, King of the West Saxons, to Winchester Cathedral, of land at Wenbeorh, or Hynnyton; Hinton Ampner, co. Hants. A.D. 854.*

✠ Regnante¹ imperpetuum domino nostro Jesu Christo omnium visibilium et invisibilium summo et ineffabili cre² creatore Cunctis patet mortalibus quod cuncta que videntur finem habent et que non videntur eterna sunt.

Quapropter ego ADULF³ celcithroni⁴ favente clemencia rex occidentalium Saxonum quandam ruris partem scilicet . xx⁴. mansas æt WENBEORGEN cum omnibus ad se rite pertinentibus cum consensu optimatum meorum quando decimam partem terrarum per omne regnum meum sanctis ecclesiis dare decrevi ! Dedi etiam ecclesie WINTONIENSI que in honore apostolorum Petri et Pauli dedicata est ! eandemque terram prefate ecclesie eternaliter habendam concessi . SIT autem predictum rus ab omni terrene servitutis jugo liberum . tribus exceptis . rata expeditione . pontis arcisve constructione . Et hoc in nomine domini nostri Jesu Christi precipio ut nemo successorum meorum regum sive episcoporum sine principum hanc meam donationem violare aut a servis Dei inibi famulantibus auferre presumat . Quod si quisquam hec transgressus fuerit sciat se eterne maledictioni subiciendum et eternas inferni penas sine fine passurum nisi digna satisfactione celeriter emendaverit quod contra sanctos Dei apostolos audacter deliquit .

Hiis metis eadem⁵ . xx⁴ . manse circumgirantur . Dis synd para tpentig hida land ge mere æt Penbeorgan of smitan on þone stan of þam stanæ on þone ealdan an of þan eadenne innan lentan of lentan⁶ on gean þone stream on þone greatan þorne stent bæ lentan scaðe⁷ of þan þornæ⁸ on þa peter furh innan smalan broc . of smalan broce on þan stenihite⁹ hlinc . of þam stenihite⁹ hlince . on glottos pylle . of glottes pylle . on pylles heafod on pylles heafodde on Pulfheres cumbe of Pulfheres cumbe on Pulfheres clif of Pulfheres clife on þa furh of þære furh on Pinflæs beorg of þan¹⁰ beorge on þonne holan stan of þam holan stane on þone haran stan . of þam haran stane on þa holan pannan¹¹ on þone pугan¹² hlinc . of þam rugan hlincæ¹³ on þone durnen crundel of ðam durnen crundelle on

¹ Title in B. :—" þis is þæra tpentig hida land boc to Penbeorgan þæ Aðulf cing ge bocade Spithune biaceope on ære yrfe." ² Sic, A.; not in B. ³ Aðulf, B.

⁴ Celcithrono, B. ⁵ Eadem, with a expuncted and e overline, B. ⁶ Læntan, B.

⁷ Staðe, B. ⁸ -næ, S. ⁹ Stenilite, S. ¹⁰ þam, B.

¹¹ Of þære holan pannan, added, B. ¹² Rugan, B. ¹³ -ce, S.

þone þorn of ham¹ þorne on þone stan . of ham stanæ¹ on þa dic .
 To ðere dic ende on þere² dic ende on þone pogan hline . of ðam
 pogan hline on þa catt hola . of þan catt holan on Þenbeorge³ of þan
 beorge on þone mycelan cumbe⁴ . of mycelan cumbe on smalan
 combe⁴ of smalan cumbe on þone ealdan treop stede of þam ealdan
 treop stede on þa pogan apoldran of þere pogan apoldran on folces
 dic . of folces dic . on Ealcheres dic of Ealcheres dic . on þa
 apoldran . of here⁵ apoldran innan smitan .

Scripta est autem hec cartula Anno ab incarnatione domini
 nostri Jesu Christi DCCCLIII . Indictione secunda Hiis⁶ testibus
 consentientibus quorum nomina scripta adesse videntur —

✠ Ego Adelwulf ⁷ Rex .	✠ Ego Osric dux .
✠ Ego Alhstan ⁸ Episcopus .	✠ Ego Wulphere ¹¹ dux .
✠ Ego Swithun Episcopus .	✠ Ego Bullede dux .
✠ Ego Æthelbald dux .	✠ Ego Alfred filius ¹² regis .
✠ Ego Fanwulf ⁹ dux .	✠ Ego Esne minister .
✠ Ego Æthelberht ¹⁰ dux .	✠ Ego Cynepulf minister .
✠ Ego Wullaf abbas .	✠ Ego Cyneheath ¹³ minister .
✠ Ego Werferd abbas .	✠ Ego Alhitan ¹⁴ minister .
✠ Ego Æthered filius regis .	✠ Ego Aldred minister ¹⁵ .

CYROGRAPHVM.

A ✠ R .

Endorsed :—"Carta Adeluulphi Regis Occidentalium Saxonum
 de .xx^u . mansis . in Wenbeorgen . que modo Hynnton dicitur" .

[A.] Twelfth-century copy of the original
 charter in Winchester Cathedral in Ord-
 nance Survey, *Facsimiles*, part II.

[B.] Mr. W. B. Sanders' text of [A.]

[B.] Brit. Mus., Add. MS. 15,260, f. 85a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLIII; from [B.]

478. *Anglo-Saxon form of No. 477.* A.D. 854.

In nomine domini et salvatoris nostri Jhesu Christi .

Þis geþrit cyð ðæt Æþeluulf¹⁶ cynning ge uðe Gode 7 sancte Petre
 7 þæm hipum on pintacestre¹⁷ on ealdan mynstre tþentigra hida
 landes æt þænbeorgan¹⁸ ða ða he teoðode gynd eall his cyne rice

¹ þam stanæ, B. ; ham stances, S.	² Of þære, B.	³ -beorhge, B.
⁴ -cumb, S.	⁵ þære, B.	⁶ Hia, B.
⁷ Eanp., B.	⁸ Æþelberht, B.	⁹ Aðelpulf, B.
¹⁰ -heah, B.	¹¹ Alhstan, B.	¹² Allia, S.
¹³ -pulf, B.	¹⁴ B. ends here.	¹⁵ Ælfred, B.
¹⁶ -pulf, B.	¹⁷ -ceastre, B.	¹⁸ þænbeorgan, B.

ðone teoðan dæl¹ ealra his landa² mid his pitenas gefehte in to halgun stopun gode to lofe 7 his saple to ecre [alysednesse]³ 7 he bead on Godes ælmihtiges naman 7 on ealra his haligra ðæt nan [cyn]ling⁴ ofer his timan ne nan oðer man þis⁵ næfre ne apende ac ðæt seo ar æfre unbefiten hyrde in to þore halgan stope. 7 gif hit hpa apende þret he pære⁶ on Godes apyrgeðnesse⁶ 7 sancte Petres ge on life ge æfter life butan he hit gebette⁷. 7 þis pæs⁸ gedon ðæs geres ðe pæron⁹ agane ehta¹⁰ hund gera 7 feoper¹¹ 7 fifti geara æfter Cristes acynnednesse on þara pitenas ge pitnesse þara naman her be neoðan apritene standað :—

[✕] ¹² Ædeluulf ¹³ rex .	✕ Uullaf ¹⁶ abbas .
[✕] Allstan episcopus .	✕ Uuærferð ¹⁷ abbas .
[✕] Suiðhun ¹⁴ episcopus .	✕ Æðered filius regis .
[✕] Æpelbald dux .	✕ Ælfred filius regis .
[✕] Eanuulf ¹⁵ dux .	✕ Esne minister .
[✕] Æpelberht dux .	✕ Cyneuulf minister .
✕ Osric dux .	✕ Cyneheah minister .
✕ Pulfhere dux .	✕ Allstan minister .
✕ Lullede dux .	✕ Ealdred minister ¹⁸ .

CYROGRAPHVM:—

Endorsed in a hand of the xiiith century:—“Donum . Regis de Wenbergh . hoc est Hynetun”; *and* “Apulf . to pænbeorgan”; *and in a hand of the xivth century,* “Hynetune”.

[A.] Original charter in possession of the University of Edinburgh (Laing Charters).

[B.] Brit. Mus., Add. MS. 15,360, f. 86.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLIII; from [B.]

479. *Boundaries of the land mentioned in Nos. 477 and 478 in time of Stigand, Bishop of Winchester, A.D. 1043-1053.*

Dis synd þa land ge mæro æt Penbeorgan . Stigandes bisceopes . of þan stapole stent innan scocera pege . spa innan þa pogan dice . of pære pogan díc . innan beh hilde sloh . of beh hilde sloh . uppan beordune . of beorh dune to pullafes stane . of pullafes stan and lang cumbes . innan hlydan æpylmas . spa and lang hlydan innán þo hám dic . of pære ham díc innan þa heafod stoccas . of

¹ Del, B. ² Lande, B. ³ B.; defective in A. ⁴ Hia, B.
⁵ pere, B. ⁶ Apur, B. ⁷ Gebetan, B. ⁸ poa, B. ⁹ peron, B.
¹⁰ Ehta, B. ¹¹ Feor, B. ¹² B. places Ego before each name.
¹³ Æfelwulf, B. ¹⁴ Swithun, B. ¹⁵ .wlf, B. ¹⁶ Wl, B. ¹⁷ Wer., B.
¹⁸ B. ends here.

þam heafod stoccan . innan dorcan spa ʒlang streames . innan þa ealdanig dic . spa and lang dic innan smitan stream . spa ʒlang streames . on easte pearð lilles ham . up in þane blacan pyt . of þan blacan pytte . on midde pyrð þane mære on þene stán . of þam stane . innan þa holan pannán . of þære holan pannan . up on icen hilde peg . on þene hæðenan byriels . of icen hilde pege innan þa cpealm stope . of ðere cpealm stope innan spyrd æceras heafod on þonam hpitan pyt . of þam hpitan pytte . innan þa tpegen stanes on mortan cumbre . of mortan cumbe and lang þes pogan hlinces . of þam pogan hlince innan þa catt hola . of þam catt holan innon þone crundel . of þam crundeale innan folces dic . ʒ spa eft in on þone stapol .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 96b.

480. *Boundaries of a Grant by Athulf, King of the West Saxons, to _____, of land on the R. Linne, between Tuddanham, near Mildenhall, and Bury St. Edmunds, co. Suffolk. Easter Monday, 23rd April, A.D. 854.*

✠ Hæc sunt termini . xii . cassatorum . Ærest on lin leage middepearde ʒ on héan leage pestepearde ʒ an gabul dene eastepearde . þanne on stapolas . ʒ an beounan þorn . ðoune an tuddeles þorn . ʒ an hroces pylle . þonne on pulf beorh . ʒ an tuddan hám pestepeardne . þanne on brading leage pestepeardne . ʒ on fearn lege pestepearde . þanne on beber burnan . þonne an lapern pylle . ʒ an pegdes setl easteperd .

Hæc sunt termini unius cassati . Ærest on hroces pylle . þanne up on þane peg of grenan hlinc . þanon on oden uuielle . þanne on dæneheardes hegeræpe . þanon on þa hegeræpe on humbor ford . þanne andlaug lumber . þanon on eabbingc pylle þanne on risc bróc . þanon on þa pestran fearn leage . þanne on þæt land þe Æpelspyþ epén ʒ Apelbold ealdorman him gepingedon æt Apulfe cynges .

Si quis hanc meam donationem augere et multiplicare voluerit augeat Deus bona illius hinc et in futuro . Si autem aliquis quod absit diabolica fraude deceptus in magnis aut in modicus hoc infringere vel minuere temptaverit noverit se ab omni ecclesia catholica sequestratum et in die iudicii quando cælum et terra movetur coram Christo et exercitu cælesti nisi ante emendaverit rationem reddat .

Scripta est autem hæc cartula anno dominicæ incarnationis . DCCCCLIII. indictione I. in villa regali qui appellatur UUILTŪN. die secundo quo pascha celebratur his testibus consentientibus et subscribentibus . quorum nomina infra prenotata cernentibus clare pateſcunt .

* * * * *

Endorsed in a hand of the 11th century :—" Inutile".

[A.] Early 11th century charter in Brit. Mus.,
Cotton, Augustus II. 48.

[Brit. Mus., *Facs.*, pt. iv, pl. 9.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxii; from [A.]

481. *Grant by King Athelwlf, to Malmesbury Abbey, of land at Tockenham, co. Wilts. A.D. 854.*

TOCKEHAM.

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo . Ego ÆTHELWLF¹ rex partem terre Gewisorum hoc est . 7 . mansiones donavi Deo ꝛ sancto Petro ꝛ familie MALDUBIENSI in loco qui dicitur TOCKENHAM² . eotenus ut ipsi jugiter orent pro nobis Deum omnipotentem . quatinus prospera tempora nobis³ largiatur ad conservandam fidem nostram ꝛ regni nostri gubernacula per omnia tempora gentis Anglorum . Et nemo audeat hoc donum mutare ab ipso monasterio sine ira ꝛ vindicta omnipotentis Dei . Et hoc donum factum⁴ est anno ab incarnatione domini⁵ . D . CCC . L . III⁶ . Indiccione . III .

Isti sunt testes .

Æþelwlf rex .
Aelstan episcopus .
Swithun episcopus .
Aethelbold dux .
Eawlf dux .
Sirerich⁷ dux .
Atheberth dux .
Ulthere⁸ dux .
Lullede dux .
Ulfalf⁹ abbas .

perfarf¹⁰ abbas .
Esne minister .
Aethelred filius regis .
Aelred filius regis .
Cyneah minister .
Cuthwlf minister .
Ecgeard minister .
Osmund minister .
Milred minister .
Lulling minister .

[A.] Brit. Mus., MS. Lansd. 417. f. 7b.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxiii.

[B.] Brewer, *Egy. Malm.*, vol. 1, p. 298.
[C.] Hamilton, *Will. Malm. Gesta Pontif.*, p. 391.

¹ Ethelwlf, C. ² Tockanham, K. ³ No. tem, C. ⁴ Actum, C.
⁵ -nica, C. ⁶ -quingagesimo quarto, C. Here C. ends with:—"Quod et
servetur in pace. Subscriperunt Swithunus episcopus et Alhstanus." ⁷ Sigerich,
B. K. ⁸ Wlfhere, B. ⁹ Wlfaf, B. ¹⁰ perfarf, B.; Werlurg, K.

482. *Grant by Beorhtulf, King of the Mercians, to Evesham Abbey, of land at Willersey, near Evesham, co. Gloucester.*

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi regnantis imperpetuum universa quæ subsistunt condita constant . in cujus etiam nomine hec scriptura confirmata sit . Et pro cujus eque amore ego BEORHTULF rex Mercensium exiguam ruris portiunculam . x . videlicet manentium in loco qui dicitur ÆT PILLERESEIE tradens donabo ad locum qui dicitur ÆT ECGINES HAMME ob honorem Dei genitricis Marie pro remedio anime mee omnibus diebus possidendam ⁊ ab omni seculari jugo liberam exceptis arcis restauratione ⁊ pontis æt expeditionis obsequio . sic terminatam .

Dys synd þa lond ge mære into pylles ege . Ærest of þere ege on sondbroc . of sondbroce on heig peig . onlong peiges on norð bommes broc . up onlong broces on þa ealdan dīc . ⁊long þere dīc þ̅ on badsetena ge mære . of badsetena gemære on tunpealdes stan . of tunepealdes stane on pudanhammes broc . up onlong broces þ̅ on burhpellan . of burhpellan on ða burhpalles of þam burhpallan onbutan eadulfing garan . ⁊ þer onlong stræt þ̅ on suðpardne þone burhpal . ⁊ pestpardne . spa nord oð þa egge . þ̅ on bleccan mære . onlong riðies . þ̅ on ge rihte ā be ðan heafdan þ̅ æft on pylles eige .

[A.] MS. Cotton, Vespasian B. xxiv, f. 64.

[K.] Kamble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxiv; from [A.] *Boundaries* in vol. iii, p. 304.

483. *Another form of King Ethelwulf's Grant of tithes to the Church. 5th November, A.D. 814 for 855.*

Regnante¹ domino nostro inperpetuum . dum in nostris temporibus bellorum incendia et direptiones opum nostrarum . necnon et vastantium crudelissimas depredationes hostium . barbararum paganarumque gentium multiplices tribulationes ad² affligendum usque ad internitionem tempora cernimus incumbere periculosa :

Quamobrem ego ETHELWULFUS³ rex occidentalium Saxonum cum consilio episcoporum ac principum meorum . consilium salubre⁴ atque uniforme remedium affirmavi : ut aliquam portionem

¹ Ethelwulfus, Dei gratia Westsaxonum rex, universis sub nostro regimine constitutis ad perpetuam rei memoriam, regnante, C.

² Ad, omitted, C.

³ -phus, H.; Ethelwulfus, C.

⁴ Salubre, omitted, C.

terrarum hereditariam antea¹ possidentibus omnibus gradibus . sive famulis et famulabus Dei Deo servientibus . sive laicis . semper decimam mansionem ubi minimum sit tamen decimam² partem in libertatem perpetuam perdonari dijudicavi : ut sit tuta atque munita ab omnibus secularibus servitutibus . necnon regalibus tributis majoribus et minoribus . sive taxationibus quod nos dicimus *Witredan* . Sitque libera omnium rerum . pro remissione animarum et peccatorum nostrorum Deo soli ad serviendum : sine expeditione . et pontis instructione . et arcis munitione : ut eo diligentius pro nobis ad dominum³ preces sine cessatione fundant . quo eorum servitutem in aliqua parte levigamus .

Placuit autem tunc postea episcopis Alstano⁴ Scireburnensis ecclesie . et Swithuno⁵ Wintancestrensis ecclesie . cum suis abbatibus et servis Dei consilium inire : ut omnes fratres et sorores nostre . ad unamquamque ecclesiam omni ebdomada⁷ Mercurii die . hoc est Wodnesdeg⁸ omnis congregatio cantet . L^{ta} . psalmos⁹ . et unusquisque presbyter duas missas . unam pro rege Ethelwulfo¹⁰ . et aliam pro ducibus ejus huic dono consentientibus . pro mercede et refrigerio delictorum suorum . pro rege vivente . "Deus qui justificas" . pro ducibus viventibus . "Pretende domine" . Postquam autem¹¹ defuncti fuerint . pro rege defuncto singulariter . pro principibus defunctis communiter . et hoc sit tam firmiter constitutum omnibus christianitatis diebus . sicut libertas illa constituta est : quamdiu fides crescit¹² in gente Anglorum .

Scripta est autem hec donationis cartula . anno dominice incarnationis¹³ . DCCC^{mo} . XIII^{mo} . indictione . III^{ta} . die . v^{to} .¹⁴ nonas Novembris in civitate Wentana : in ecclesia sancti Petri ante altare capitale . Et hoc fecerunt pro honore Sancti Michaelis archangeli . et sancte Marie regine gloriose Dei genitricis . simulque et¹⁵ beati Petri apostolorum principis . necnon et sancti patris nostri Gregorii pape . atque omnium sanctorum : et tunc pro ampliori firmitate rex Ethelwulfus¹⁶ posuit cartulam supra altare Sancti Petri : et episcopi pro fide Dei acceperunt . et postea per omnes ecclesias¹⁷ transmiserunt in suis parrochiis¹⁸ . secundum quod predictum est .

[A.] Brit. Mus., MS. Reg. 13 D. ii, f. 28.

[M.] Will. Malm., *Geol. Reg.*, ed. Hardy, vol. i, p. 170.

[C.] *Rec. de Cirencester*, ed. Mayor, vol. i, p. 22a.

Wilkins, vol. i, p. 144; from Will. Malm. Cf. R. Wendover, ed. Coxe, vol. i, p. 291. Haddan and Stubbs, iii, 640.

¹ Ante a, H.

² Par. dec., H.

³ Deum, var., H.; Deum, C.

⁴ Alha., C.

⁵ Schi., B.

⁶ Swithino, C.

⁷ Heb., H. C.

⁸ Wodnesday, C.

⁹ Preces, C.

¹⁰ -pho, H.; Æthelwifo, C.

¹¹ Autem, omitted, C.

¹² Creacit, H. C.

¹³ Octingentesimo quadagesimo

quarto, var., H. C.

¹⁴ Quoque, var., H. C.

¹⁵ Et, omitted, C.

¹⁶ -phus, H.; Æthelwulfus, C.

¹⁷ Anglin, added, C.

¹⁸ Para., H. C.,

C. ends here.

484. *Another form of King Æthelwulf's grant to the Church.*
 5th November, A.D. 855.

Regnante domino nostro in perpetuum, dum in nostris temporibus bellorum incendia, et direptiones opum nostrarum, nec non et vastantium crudelissimas hostium depredationes barbararum paganarumque nationum multiplices tribulationes ad affligendum nos pro peccatis nostris usque ad internecionem tempora cernimus incumbere periculosa,

Quamobrem ego ÆTHELWULFUS rex Westsaxonum cum concilio episcoporum ac principum meorum, consilium salubre atque uniforme remedium affirmantes consensimus, ut aliquam portionem terrarum hereditariam antea possidentibus omnibus gradibus sive famulis, et famulus Dei, Deo servientibus, sive laicis miseris semper decimam mansionem ubi minimum sit tum decimam partem omnium bonorum in libertatem perpetuam donari sanctæ ecclesiæ dijudicavi, ut sit tuta et munita ab omnibus secularibus servitutibus, immo regalibus tributis majoribus et minoribus sive taxationibus, quæ nos dicimus *Winterden*¹, sitque libera omnium rerum remissione animarum et peccatorum nostrorum ad serviendum soli Deo sine expeditione et pontis exstruktionem et arcis munitione, ut eo diligentius pro nobis ad Deum preces sine cessatione fundant quo eorum servitutem in aliqua parte levigamus.

Acta sunt hæc apud Wintoniam in ecclesia sancti Petri, anno dominicæ incarnationis 855. indictione tertia, nonas Novembris ante majus altare pro honore gloriosæ virginis et Dei genetricis Mariæ sanctique Michaelis archangeli, et B. Petri apostolorum principis, necnon et B. patris nostri Gregorij Papa, presentibus et subscribentibus Archiepiscopis, et Episcopis Angliæ universis, necnon Beorredo rege Mercie, et Edmundo Estanglorum rege, abbatum et abbatissarum, ducum, comitum, procerumque totius terræ aliorumque fidelium infinita multitudo qui omnes regum chirographum laudaverunt. dignitates vero sua nomina subscripserunt.

[A.] Brit. Mus., MS. Arundel 178, l. 7; ed. Birch, 1883, p. 28.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxv; from [W.]

[W.] Wilkins, vol. i, p. 183; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 111; from [W.]

See Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 640.

485. *Another form of King Æthelwulf's grant to the Church.*
 5th November, A.D. 855.

Regnante in perpetuum Domino nostro Jesu Christo, in nostris temporibus bellorum incendia, et direptiones opum nostrarum, et vastantium crudelissimas depredationes hostium barbarorum, paganarumque gentium multiplices tribulationes affligentium usque ad internecionem, cernimus tempora incumbere periculosa.

Quamobrem ego ÆTHELWULFUS, Rex Occidentalium Saxonum, cum consilio episcoporum ac principum meorum, consilium salubre, atque uniforme remedium affirmavi, ut aliquam portionem terræ meæ, Deo, et beatæ Mariæ, et omnibus sanctis, jure perpetuo possidendam concedam, decimam scilicet partem terræ meæ, ut sit tuta, munita et libera ab omnibus servitiis secularibus, necnon regalibus tributis majoribus et minoribus, sive taxationibus quæ nos *Witereden* appellamus;

¹ Witereden, K., note.

sitque omnium rerum libera pro remissione animarum, et peccatorum meorum, ad serviendum soli Deo sine expeditione, et pontis constructione, atque arcis munitione, ut eo diligentius pro nobis preces ad Deum sine cessatione fundant, quo eorum servitutem in aliquo levigamus.

Placuit autem Episcopis ecclesiae Scireburnensis Alstano, et Wintoniensis Swithuno, cum suis abbatibus, et Dei servis, viris scilicet et foeminis religionis, quibus supradicta collata sunt beneficia, consilia inire, ut omnes fratres et sorores omni hebdomada die Mercurii, hoc est, Wednesday, in unaquaque ecclesia cantent psalmos L. et unusquisque presbyter duas missas; unam pro rege, et aliam pro ducibus ejus in hoc donum consentientibus, pro salute et refrigerio delictorum suorum. Postquam autem defuncti fuerint, pro rege defuncto singulariter, et pro ducibus communiter. Et hoc sit tam firmiter constitutum omnibus diebus christianitatis, sicut libertas constituta est, quamdiu fides crescit in gente Anglorum.

Scripta est autem hæc donationis charta anno gratiæ DCCCLV. Indictione quarta, quinto nonas Novembr. in urbe Wentana, ante majus altare beati Petri apostoli.

[W.] Wilkins, vol. I, p. 181; from Matt. Westm.

Cf. R. Wendover, ed. Coxe, vol. I, p. 291. Haddan and Stubbs, vol. III, p. 680.

486. (1) *Grant by Ædeluulf, King of the W. Saxons, etc., to the thegn Dunn, of land near Rochester Castle, co. Kent.* (2) *Will of Dunn, giving the land to his wife, etc.* A.D. 855.

(1) ✠ In nomine trino divino. Ego ÆDELULFUS rex occidentalium Saxonum necnon et Cantuariorum. pro decimatione agrorum quam Deo donante cæteris ministris meis ~~facere decrevi~~ tibi DUNNE¹ ministro meo dabo unam villam quod nos Saxonice ~~an~~ *haga* dicimus in meridiæ castelli HROBI. et decem jugera a meridiano plaga villuli illius adjacentia. necnon et duo jugera prati. et .X. carros cum silvo honestos in monte regis et communionem marisci quæ ad illam villam antiquitus cum recto pertinebat. et hoc ipsum tibi ad habendam et possidendam concedendo donamus. et post dies tuos cuicumque herede tibi placuerit derelinquendam cum plena libertate habeas potestatem.

Hanc prædictam donationem et libertatem ego Ædeluulf rex Deo donante perfecti anno dominicæ incarnationis. DCCCLV. indictione. III^a. hoc est divina gratia largiente quando ultra mare Romam perrexi. coram his testibus qui hoc mecum consentiendo subscripserunt.

✠ Ego Ædeluulf rex hanc meam donationem et libertatem cum signo sanctæ crucis Christi roboravi et subscripsi.

¹ *Divina, H.*

- ✠ Ego Ceolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelberht rex consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Lullede dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelmod dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ælfred filius regis consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Eadred dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelric dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Cineheh miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Milred miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ceolmund miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Lulla miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelred miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Pulflaf miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelred miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Pæhtgar miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Duduc miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Osberht miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Sigenoð miles consensi et subscripsi¹ .

(2) ✠ In² nomine domini DUNN hafað þas boc ge sald³ his pife
 7 ðæt land þe þær an gepriten is an godes æst . ðæt hio hæbbe hire
 dæg 7 his bruce . 7 efter⁴ hire dæge⁵ . ge selle hit on ðæs halgan
 apostoles naman sancte Andreas ðam hirode 'in' mid unnan godes 7
 his his⁶ ha'lgena for unc buta⁷ 7 ealle uncre eldran butan hi hit mit⁸
 unnan hiredes of gan to rihtan⁹ gafole spa spa hyt by¹⁰ geðingian
 magan . butan ælcen bræde . oððe bescpice 7 hy¹¹ ðonne se hired hit
 ge earnian mid heora godcundnæsse ofer tpef monoð . 7 stande simle
 mid cpide seo boc on ðæs hiredes handa .

[A.] *Textus Roffensis*, f. 130^b; Hearne's ed.,
 p. 102.

[S.] MS. Stowe 831, p. 42.

[M.] MS. Harl. 596, f. 9^a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxvi; from

[A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 478; from [K.]

¹ H. ends here.

² T. begins here.

³ Geseald, T.

⁴ Æfter, T.

⁵ Dæg, T.

⁶ His his, A. S.; his, T.

⁷ Buta, K.

⁸ Init, *Hearne*.

⁹ Toahtan, *Hearne*.

¹⁰ By, A. S.; his, *Hearne*, K.; by, T.

¹¹ His, *Hearne*,

K.; hi, T.

487. *Grant by Burgred, King of the Mercians, to Alhhun, Bishop of Worcester, of land at Poulton and Coneygar, etc., near Fairford on the R. Colne, and Eisey on the R. Isis, co. Gloucester. A.D. 855.*

EADBOLDINGTUN . PULTUN . BERINDESLEA . ESEG.¹

✠ In nomine omnipotentis Dei et domini nostri Jhesu Christi qui vivit in sæcula amen²; Ego BURGREDUS Deo auxiliante omnium regnorum regnatore concedente rex Mercensium mihi in elemosinam perpetuam largiendo hujus libertatis . compositione et privilegium meo praeclaro pontifice et fidele amico ALHHUNO³ et ejus familiae in Peogerna⁴ civitate . cum consilio et licentia pontorum procerum meorum . In hiis territoriis et⁵ locis . anc⁶ libertatem illis firmiter perdonabo et scribo . hoc est bi CUNELGAN decem manentium . æt EADBOLDINGTUNE . and⁷ æt PULTUNE . VIII . cassatorum . æt BEORONDES LEA . similiter . VI . cassatorum⁸ . ꝥ æt ESEGE . V . manentium . ita ab omnibus ser[vi]tutibus⁹ et tributalibus rebus . magnis vel modicis re[g]is¹⁰ . vel principis aut juniorum illorum . in perpetuum sint¹¹ liberati has terras¹² omni rei . nisi tantum quattuor causis . pontis et arcis . et expeditione contra hostes et singulare praetium contra alium et ad poenam nihil foras resolvat . et illam¹³ terram trium manentium in beonet lege . in occidentale plaga sæbrine etiam liberabo a pascua porcorum re[g]is¹⁰ quod nominamus *fearnlespc* . propter hujus libertatis traditione ille praenominatus episcopus . mihi perdonabat duas bradiolas aureas fabrefactos¹⁴ quas pensarent . XLV¹⁵ . mancusas .

Si quis autem benivola mente hujus libertatis donant¹⁶ et nostrae¹⁷ elemosinae largitionem augere vel adjuvarū¹⁸ aut¹⁹ servare voluerit . ordinetur . coronetur . et benedicetur²⁰ hic in praesenti et in futuro cum justis . Et qui in aliquo²¹ fraude vel disceptione per diabolicam gast'r'imoniā istam libertatem frangere aut minuere temptaverit ; Sciāt sē cum rapacibus et peccatoribus esse conjunctum et sine ullo honore in aeterna dampnatione cum diabulo dampnatum et sociis ejus . Nisi hic cum satisfactione emendaverit Deo et hominibus .

¹ De Pultune . et Esege . et Beonotlage, B. ² Amen, omitted, B.
³ Alhuino, B. ⁴ Uuigorna, B. ⁵ Territ. et, omitted, B. ⁶ Sic, A.
⁷ Bi cunelgan . . . and, omitted, B. ⁸ Et Beor. cassatorum, omitted, B.
⁹ Sertutibus, A.; servitutibus, B. ¹⁰ Reis, A.; regia, B. ¹¹ Sit, K.
¹² Has terras, omitted, B. ¹³ Illamque, B. ¹⁴ -us, altered to os, A.; -as, B.
¹⁵ xl . v . iii, B. ¹⁶ Donationem, B. ¹⁷ Nostreque, B. ¹⁸ Adjuvare, B.
¹⁹ Vel, K. ²⁰ -atur, B. ²¹ -qua, B.

Gesta est autem hujus libertatis donatum¹. anno dominice incarnationis. DCCC. LV°. indictione. III^a. in loco qui vocatur Ospaldesdun. quando fuerunt pagani in Preocensetun.

✠ Ego Burgred rex Merciorum hanc libertatem prae-	
scriptam mea manu consensi et subscripsi.	
✠ Ego Aepelspið regina libertatem istam consensi.	
✠ Ego Cioed episcopus. consensi et subscripsi.	
✠ Ego Allhun episcopus consensi et subscripsi.	
✠ Ego Berhtred episcopus consensi et subscripsi.	
✠ Ego Cuðpulf episcopus consensi et subscripsi ² .	
✠ Ego Hunberht dux ³ .	✠ Ego Mucel dux ² .
✠ Ego Æpelheard dux ² .	✠ Ego Æpelpulf dux ² .
✠ Ego Beornnoð dux.	✠ Ego Omund ⁵ dux ² .
✠ Ego Beornnoð dux ² .	✠ Ego Bernhard dux ² .
✠ Ego Aldberht dux ³ .	✠ Ego Ciohmund ² .
✠ Ego Perberht dux.	✠ Ego Baldred ² .
✠ Ego Eadgar ⁴ .	✠ Ego Mucel ² .
✠ Ego Eadpulf ⁴ .	✠ Ego Æpelpulf ² .
✠ Ego Perberht ² .	✠ Ego Baldred ² .
✠ Ego Aldberht ² .	✠ Ego Æpelheard ² .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 30.
[B.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 194b.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxxxvii.

[M.] Heming, *Chartul.*, [A.] vol. i, p. 65; [B.] vol. ii, p. 436.

488. *Grant by Burhred, King of the Mercians, to Alhwine, Bishop of Worcester, of land at Blockley, co. Worcester. A.D. 855.*

BLOCCANLEAH . . .

Regnante inperpetuum agio et alto prosatori nostro universitatis creatore in seculorum secula amen. Ego quidem BURHREDUS rex Merciorum trado pro redemptione animæ meæ et pro absolutione peccaminum meorum meo fideli episcopo et amico ALHHUNO hujus libertatis munificentiam. id est monasterium quod nominatur BLOCCANLEAH. liberam a pastu omnium accipitrum et falconum in Mercensium et omnium venatorum regis vel principis. similiter et pastu hominum illorum quos saxonice nominamus. *palhfæreld* 7 *heora fæsting*. 7 *ealra angelcynnes monna*. 7 *al þeodigra ræde fæstinge*. tam nobilium quam ignobilium. istorum omnium sint

¹ -tio, B. ² These lines omitted, B. ³ Consensi et subscripsi, added, B.
⁴ Minister added, B. ⁵ Sic, A.

liberati pre nominatorum in perpetuum quam diu fides christiana in Bryttannia apud Anglos perseverat; Propter hujus prefatæ libertatis donum. Alhuinus episcopus mihi donabat placabile pretium. CCC^{tos}. solidos argenti ut eo liberius perfruantur. hujus meæ elemosinæ in evum. Si quis hoc donum cum bona libertate ac voluntate augere voluerit et in omnibus custodire conaverit. sciat se in caelestibus habere consortium cum Deo ꝛ angelis ejus. Et si quis sit qui hoc in pejus mutare voluerit sciat se anathematizatum a consortio omnium sanctorum Dei in celis. et in perpetuum damnatum nisi ante hic Deo et hominibus cum digna satisfactione emendaverit et a malo cesset.

Gesta est hujus cartæ libertas. anno dominice incarnationis. DCCC^o. LV°. indictione III^a. in vico qui Tompeorðin nuncupatur. et hi testes adfuerunt quorum nomina infra ut cunctis legentibus liquet adnotantur.

✠ Ego Burhred rex hoc meum donum cruce Christi munio.	
✠ Ego Æpespyþ regina.	✠ Ego Tumberht episcopus.
✠ Ego Ceorred episcopus.	✠ Ego Alhpine episcopus.
✠ Ego Berhtred episcopus.	✠ Ego Cuðuulf episcopus.
✠ Ego Humbreht dux.	✠ Ego Apelhard dux.
✠ Ego Beornoð dux.	✠ Ego Aldberht dux.
✠ Ego Peremberht. dux.	✠ Ego Mucel dux:—

[A.] MS. Cotton, Nero E. 1, part ii, f. 163.

| Cf. Henning, *Chartul.*, ed. Hearne, vol. i, p. 31.

489. *Another form of No. 488.*

BLOCCAN LEAH.

✠ Regnante in perpetuum agio et alto prosatori nostro universitatis creatore in seculorum secula amen.

Ego quidem BURHREDUS omnipotentissimo domino largiente rex Merciorum donabo ac trado pro redemptione animæ meæ et pro absolutione peccaminum meorum et pro spe superne remunerationis meo fidele et percaro præsule et amico ALHPINO hujus libertatis munificentiam et donatio. id est. monasterium quod nominatur BLOCCANLEEH. liberabo illud a pastu. et ab refectioe omnium ancipitrum et falconum in terra Mercensium et omnium venatorum regis vel principis nisi ipsorum tantum qui in provincia Hpicciorum sunt etiam similiter et a pastu et refectioe illorum hominum quos saxonice nominamus *ƿalhƿærelð* ꝛ *heora*

fæsting 7 ealra angelcynnes monna 7 ælðeodigra rædefæstinge. tam nobilium quam ignobilium . istorum omnium sint liberati prænominatorum in perpetuum quamdiu christiana fides in Brittannia insula aput Anglos perseverat propter hujus præfati libertatis donatione . ille episcopus Alhuine mihi donabat placabilem pretium hoc est CCC^{torum} solidorum in argento ut eo liberior perfruantur hujus meæ elemosine in eternum .

Si quis autem hanc donationem vel libertatem meam cum bona voluntate augere vel servare au't' in omnibus custodire conaverit . Sciat se in celestibus habere consortium cum justis et in æternum requies illius cum Deo et angelis ejus . et si aliquis 'quod quidem' non optamus sit qui convertere hoc voluerit et ad malum servitutem vel ergastulum mutare malluerit . sciat se separatam et anathematam a consortio omnium sanctorum Dei in celis . et cum diabolo et angelis ejus sine fine in perpetuum dampnatam . nisi ante hic Deo et hominibus cum satisfactione emendaverit .

Gesta est hujus liber cartula . Anno dominicæ incarnationis . DCCC^o . LV° . indictione . III . in vico celebre qui a multis vocitatur Tomanporðigne . et hii testes adfuerunt quorum hic nomina infra notantur .

✠ Ego Burhred rex Merciorum hanc meam donationem et elemosinam signum crucis Christi muniat .

✠ Ego Æðelspyð regina consensi .

✠ Ego Tumberht episcopus consensi .

✠ Ego Ceorred episcopus consensi .

✠ Ego Alhpine² episcopus consensi .

✠ Ego Berehtred episcopus consensi³ .

✠ Ego Cuðuulf episcopus consensi .

✠ Ego Humbriht dux . ✠ Ego Aldberhti . dux .

✠ Æpelheard . dux . ✠ Peremberhti . dux .

✠ Beornoð dux . ✠ Mucel dux .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xlii, f. 146.

[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 31.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxviii; from

[A.]

¹ Q'd q'd, MS.; quod, H.
going, transposed, K.

² Alhiwine, K.

³ This line and the foregoing, transposed, K.

490. *Grant by Alhwine, Bishop of Worcester, to the Duke Aethelwulf and his wife Wulfthryth, of lands at Codeswell or Codsall (†), co. Staff., and Stourbridge, co. Worcester. A.D. 855.*

✠ In nomine domini. Certe ea quæ sunt a sapientibus ⁊ prudentibus etiam a pontificibus ⁊ p[ro]ceris salubria ac necessaria componenda characteribus litterarum ⁊ certis signis scedularum scribenda sunt ⁊ notanda ne forte philosophorum et stoicorum scientia in oblivionem tradatur.

De qua re ego ALHPINE gratia Dei provincie Hpicciorum præsul ⁊ mea familia in peogerna civitate nos donabimus AEPULFE duce ⁊ conjuge ejus PULFÞRYÞE terram. XI. cassatorum in duobus locis hoc est AET CODES PELLAN and AET STURE ⁊ illis has terras conscripsimus in eorum dies. sub ista conditione. ut seipsos habeant reconciliatos ⁊ conjunctos tam viventes quam post ad Pegernensem civitatem. Cum suis corpusculis ⁊ optimis omnibus bonis eorum, quas illi habeant. si habeat Deus provisum quod in hac patria pausant in ista parte maris etiam ⁊ in hanc rem conciliaverunt ut illi præfatus princeps Aepulpf illius æcclesiæ libertates in Peogerna cæstre. ⁊ monasteriorum quæ ad se pertinent. cum recta amicitia ⁊ bona devotione sine fraude sic custodiat tamdiu ei hic vita fuerit. ⁊ ille numquam istud nec frangat nec minuat nec ullis junioribus suis consentiat ⁊ Aepulpf dux habeat hanc rem episcopo ⁊ familiæ ejus in. III^{or}. evangeliorum Christi libris cum suo arrato confixum ⁊ sub Dei foenore panum. ut sic firmiter custodiat. Et postquam ille vel conjux viam patrum incedant. terras illas præfatas ad ecclesiam in cæstre sine ullo obstaculo remeantur. cum omnibus bonis quæ ibi tunc habeantur. ⁊ si hoc contingat quod non optamus. quod aliquis per diabolicam doctrinam hoc frangere præsumat sit¹ episcopus ⁊ ejus familia liberii² suam propriam terram ad perfrundum. sicut sibi placuerit. pax ⁊ felicitas sit consentientibus ⁊ servantibus hoc nostrum præceptum hic ⁊ in futuro. contradicentibus vero vel minuentibus æterna ultio vel dispersio super illos perveniat nisi ante hic Deo et hominibus emendaverint cum satisfactione.

Gesta est hujus donationis cartula anno Incarnationis Christi DCCC^o ⁊ LV°. Indictione III^a. In metropole quæ nominatur Pegrunnan cæstor :.

✠ Hii sunt testes ⁊ confirmatores hujus donationis quorum hic nomina infra notata videntur :.

¹ Sint, K.

² Liberi, K.

- ✠ Ego Aepelpulf dux consensi ⁊ subscripsi : .
 ✠ Ego Alhpine episcopus hanc meam donationem consensi ⁊ subscripsi : .
 ✠ Ego Cupheard presbyter ⁊ præpositus consensi .
 ✠ Ego Alhmund presbyter consensi .
 ✠ Ego Pulfheard presbyter consensi .
 ✠ Ego Ecgeberht presbyter consensi .
 ✠ Ego Ciolberht presbyter consensi .
 ✠ Ego Dæhheh presbyter consensi .
 ✠ Baldred diaconus .
 ✠ Eneferþ diaconus . ✠ Putta .
 ✠ Pulfhere¹ diaconus . ✠ Leofmon .

[A.] Smith's *Beda*, Appendix. p. 700.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCLXXIX; from [A.]

491. *Grant by Ædelwlf, King of the W. Saxons, to the thegn Aldred, of land at Æscsbyrig, or Ashbury, co. Berks. A.D. 856.*

DIS IS þARA . XX . HIDA BOC TO ÆSCESBYRIG þE ÆDELPUF CING
 GEBOCODE ALDREDE HIS þEGNE ON ECE YRFE.

Regnante eternaliter eterno domino et salvatore nostro Jhesu Christo : omnium visibilium et invisibilium summo opifice cunctis liquet hominibus quod ea quæ videntur fini sunt obnoxia : quæ autem non videntur incommutabilia .

Quapropter ego ÆDELWLF altithroni favente clementia rex occidentalium Saxonum : quandam ruris portionem : videlicet . XX . cassatos . ET . ÆSCESBYRIG . nuncupatos . cuidam michi oppido fideli et devoto ministro nomine . ALDREDO : cum consensu et consilio optimatum meorum perpetuo jure possidendum libenter concedo . et cum omnibus ad se rite pertinentibus . appendiciis eidem comiti perfruendam subicio . Quatinus vita comite ea feliciter utatur . et post vite sue terminum cuicumque voluerit . in perhennem derelinquat hereditatem . Sit vero prefatum rus ab omni terrene servitutis jugo liberum . exceptis tribus expeditione videlicet . pontis arcisve recuperatione . Hoc quoque in nomine sanctæ trinitatis et individue unitatis precipio . ut nemo successorum meorum sive regum . sive episcoporum . sive ducum . seu principum² sive alicujus altioris inferiorisve dignitatis persona . hanc meam donationem

¹ Pulfhere, K.² -pium, with i expuncted, MS.

in aliud quam hic scriptum est inmutare presumat . Quod si quisquam ausu temerario hoc decretum transgredi nisus fuerit : æternæ maledictioni subjaceat . et æternas inferni penas sine fine sustineat . nisi humiliter emendaverit . quod contumaciter deliquit .

Istis limitibus prefatæ viginti mansæ circumquaque gyrauntur .

Dis synd þera . XX . hida gæ mæro æt Æscesbyrig . Ærest on þonæ garan suppeardnæ . Ðonnæ and lang pægæs oð þonæ mægen stan . þa non uuon hlinc . And lang hlincæs oð loddæres sæccinge . ʒlang hlincæs oð þonæ brystæ del . þanon and lang fyrh ænnæ æcer to þam hlincæ . Ðanon on ða heafda on hrycpæg . of hrycpæge on þonæ þorn styb . þanon on hordpyllæ on þonæ ealdan hord pyllæs pæg . and lang þæs ealdan pægæs . on hrysc skædes bygæ . and lang riðæ on spyubroc . And lang brocæs on bealhildæ byrigels . þonon on þonæ ealdan pæg . and lang pægæs on þonæ garan norðæ pearðnæ . þonon east and lang pægæs on huottan mære norþæ pearðnæ . þanon on ða dic . and lang dic on þæt on bulan mædæ norþæ pearðæ . þonon on þa brembæl hyrnan . of þære hyrnan on stan mære . þonon to þæn æþenan byrigelsæ on æocænæn upp and lang stremæs on þonæ æpulm . þonon on pearðæs bæorh . of þam bæorge on hrung pútt . þonon on þa æaldan hola . of ðam holum æft on þonæ garan suppe pearðnæ . þonnæ þæt on tættucan stan . of þam stanæ on þa æaldan dic . Ðær hit ær onfæng .

Anno dominicæ incarnationis . DCCC . LVI . Indictione . III . scripta est hæc cartula . His testibus consensum prebentibus . quorum hic inferius onomata secundum uniuscujusque dignitatem caraxata adesse videntur .

Ego Æðelwlf Rex hanc donationem prefato comiti meo Ældredo perpetualiter habendam concessi .

Ego Ealhstan episcopus .	Ego ƿerfærð abbas .
Ego Swithun episcopus .	Ego Æðereð filius regia .
Ego Æðelbald episcopus .	Ego Ælfræd filius regia .
Ego Eanulf dux .	Ego Esnæ minister .
Ego Æðelbyrht dux .	Ego Cynepulf minister .
Ego Osric dux .	Ego Cyneheah minister .
Ego ƿulfhere dux .	Ego Alhstan minister .
Ego Lullæde dux .	Ego Aldræd minister .
Ego ƿullaf dux .	Ego Oms minister .

492. *Grant by Burhred, King of the Mercians, to Alhun, Bishop of Worcester, of land "in vico Lundonie", probably Lundenwic, i.e., Sandwich, co. Kent. Easter Day, 18th April, A.D. 857.*

[LUNDEN.]¹

✠ In nomine domini Dei excelsi qui est spes omnium finium terræ et in mare longe.

Ego autem BURHREDUS [omnipo]tentissimo Deo concedente rex Me[rciorum donabo ac] trado ALHUNO episcopo meo pro remedio anime meæ aliquam parvam portionem libertatis cum consensu consiliatorum meorum gaziferi agelluli in VICO LUNDONIE². hoc est ubi nominatur Ceolmundingchaga qui est non longe from Uuestgetum positus sibi episcopo in propriam libertatem ad habendum vel ad Uueogerna civitate pertinentem cum omnibus rebus que ad se recte pertinent³. modicis et magnis hoc est quod habeat intus liberaliter modium et pondera et mensura sicut in porto mos est ad fruendum hec libertas hujus agri comparata est a rege cum sexaginta solidorum argenti. et ante empta cum tanto pecunia uno libra et Ceolmunde præfecto. pax et securitas sit omnibus servantibus hanc libertatem. contradicentibus⁴ vero et rennuentibus⁵ eterni regis ultio sibi incumbat. si non digne emendaverint Deo et hominibus.

Gesta sunt hæc Anno dominici incarnatione. DCCC. LVII. indictione vero. V. in loco famosa qui dicitur Tomanporðig in sancta pascha domini. ad censum vero regi reddatur in anno de agriunculo illo. XII. denarios. Hii fuerunt testes quorum nomina hic sunt.

✠ Ego Burgred rex Merciorum hanc libertatem quam episcopo donavi signo crucis Christi munio et confirmo.

✠ Ego Æpelspyð regina hanc donationem regis consensi et subscripsi.

✠ Ego Tumberht episcopus. [✠ Ego Beor]htnoð. dux.

✠ Ego Ceorred⁶ episcopus. Ego Ealdberht. dux.

Ego Alhun episcopus. Ego Mucel dux.

✠ Ego Byrhtred. episcopus. [✠ Ego Aðulf dux.

Ego Cuðuulf episcopus. Ego] Beornhard. dux.

Ego Hunberht. dux. Ego Eadred dux.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xlii, f. 19.

[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 44.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxx; from

[A.]

¹ Parts in brackets now wanting, A.; supplied from H.

expuncted, A. ³ Cum omnibus . . . pertinent, omitted, K.

⁵ Rennu., K.

⁶ Ceored, H. K.

² -nice, with e

⁴ -centes, K.

493. *Confirmation by Aðulf, King of the W. Saxons, to Winchester Cathedral, of privileges for their land at Chilcomb, Hants. After A.D. 856.¹*

[O]n þæs naman þe on eces lifes bec on heofonan þa aprit þe her on life þe ge cƿeamaþ ; [I]c AÐULF kyninge on ðysum ge prite ge sputelie be CILTACUMBEs sƿ[e]ulse ðone þe Kynegyls kyninge þe ærest kyninga cristen geƿearþ on pest Sexan his fulluht fæder Sƿe Bir[in]e biscope ge uþe 7 siþþan ælc þæra kyninga þe æfter oðran on pest Sexan ƿæron gefriðodon 7 gefyrðredon þeah þe he ær on geprite ne stode oð hit to me com þe nu se nƿgopa kyninge eom . Eac ic her ge sputelie þæt ic þisne freols æt foran sƿe Petre on Rome 7 þam halgan papan Leone sƿa ge fæstnode sƿa sƿa me 7 eallan ðeod scype ge ƿearþ on Englalande ær ic to Rome fore . ƿ þæs þæt mon ælles ðises freolses are æfre for ane hide ƿerian scolde . for þam þe Godes ar æfre freogre beon sceal þonne ænig ƿoruld ar . 7 min sune eac Ælfred þe mid me fôr 7 þær to kyninge gehalgod ƿæs þan² papan on hand ge sealde þæt he ðisne freols æfre ge fyrþrian polde . 7 his bearn gif him God ænigra ge uþe to þam ylcan sprittan polde .

ic eac beforan þam ylcan papan ealle þa land are þe ic on Angla þeode heafde Gode into halgan stopon for me 7 for ealle þeode geteoðode . 7 on Rome be þes papan fyrþrunge 7 leaue mynster ge ƿorhte . Gode to loue 7 sƿa Marian his halgan meder to ƿyrþmynte . 7 þær Englisce scole ge sette þe æfre nihtes 7 dages for ure þeode Gode ƿƿypian scolde . 7 þa þa ic on eard com . ic on cyððe³ ealle folce hƿæt ic on Rome ge don hæfde . þa þancodon hy þyses Gode 7 me sƿyþe georne 7 heom eall þis sƿyþe þe licode . 7 cƿædon þæt heora þances þis on ecesse stande .

Nu halsie ic þurh þa halgan þrimnisse 7 sƿs Petrus 7 ealne þane haligdom þe ic on Rome for me 7 for ealne þeodscype ge sohte . þet næfre ne kyninge . ne æþelingc . ne biscop ne ealdorman . ne þegen . ne gerefa hine si'lfne sƿa earne for ƿyrce þæt he þisne freols ge lyttlie þe he sƿylcre ge pittnesse ge festnod is . buton tƿeonan se þe hit deð . he abillud Gode 7 sƿe Petre 7 eallæn⁴ þam halgan þe on Romes cyrcean restap . 7 him seluan ece helle pite unge sæliglice getilap . Eac se halga forsædæ⁵ papa Leo Godes curs 7 sƿe Petres 7 ealra halgena 7 his on þæne ge sette þe þis æfre undo . 7 eac eall þes

¹ K. T.² ðan, K.³ Oncyðde, T.⁴ Eallan, T.⁵ Forsæda, T.

þeodscype ge on ge hadodan ge on læpedan ꝥ ylce dyde . þa ic on
gean com 7 him þis cypde ;

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 117a.
[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 116.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLVII; from [A.]
(Very incorrect as to ꝥ and þ.)

494. *Confirmation by Aedeluulf, King of the English, to the Abbey
of St. Denys in France, of all its possessions in England.
November A.D. 857.*

AEDELUULFUS Dei gratia Rex Anglorum . Quoniam volente me
de terrenis opibus quas de Dei munere possidere videor , mercari
bona celestis patriae , et petente me a beatissimo Romano pontifice
Benedicto consilium ut ejus sacratissima auctoritate quaecumque
de rebus meis ad sanctorum loca conferre voluero impertiar , venit
ab eo Hunigerus Monasterij quod est in Francia sanctorum marty-
rum DIONYSII , Rustici , et Eleutherij , Monachus , una cum Legatis
domni Hludovici gloriosissimi Imperatoris , benedictionem atque
licentiam benefaciendi pro peccatis meis cum privilegio ejusdem
gloriosi Papæ deferens , et in Lindonia¹ Civitate a nobis cum
gaudio vna cum suis comitibus exceptus est . Ubi cum inter cætera
querimoniam pro injuria a nostris hominibus Colonis sancti Di-
onysij martyris qui sunt in diversis Britanniae locis , et maxime
in RIDREFELDA , et in HASTINGAS , et in Pevenisel , in salinis
quoque , et in Lundenuic² , miserabiliter illatam deplorasset .
Auditus est a nobis uti dignum erat , et ex denominatis homini-
bus omnem illi justitiam pro Dei honore , proque sanctorum mar-
tyrum prædictorum reverentia , spontanea voluntate facientes ,
tandem uno consensu et voluntate nostrorum fidelium decrevimus ,
ut omnes possessiones quæ a Deo devotis hominibus et Regibus
qui ante nos in hac nostra regione fuerunt , sanctis illis ad suorum
servientium usus et sustentationem donata sunt , sine alicujus
invasione et injuria nostrorum , illis imperpetuum perseverent
atque permaneant . Addidimus etiam de thesauro nostro viginti
marcas auri , cum vase argenteo tantumdem pondus habente , et
duo pallia purpurei coloris , quæ pro salute nostra mittimus ad
ornandam reverendam memoriam sanctorum martyrum supradic-
torum Dionysij , Rustici , et Eleutherij , quatinus illi servi Dei
Monachi et pauperes Christi qui in ipso Monasterio aluntur , coti-

¹ Perhaps for *Lundonia*, Madden's note.

² *Landeuinc*, A.

die pro nobis , et pro totius regni nostri salute , deprecentur attentius , ut Deo concedente ad æterna gaudia pervenire valeamus .

Actum in Lindonia¹ Civitate , Dominicæ Incarnationis anno octingentesimo quinquagesimo septimo , die undecimo² Nonas Novembris indictione septima . Anno vero regni mei decimo nono coram optimatibus et proceribus regni mei , et præsentē ac petente Hunigero thesaurario Monasterij Sancti Dionysij , quod est in Francia , quem ad nos venerabilis Papa Romanæ Sedis Benedictus , et dominus Hludovicus Imperator , cum aliis suis Legatarium direxerunt .

Ego Ædeluulfus Rex Anglorum manu mea concessionis hujus præceptum firmavi , signo victoriosissimæ crucis Christi impresso ✠ .

[A.] Doublet, *Histoire de L'Abbaye de S. Denys*, Paris, 1723, p. 785. "Avec le sceau de cire sain et entier auquel est empreinte

l'effigie, de relief, dudit Seigneur Roy, apres le naturel."

Cf. Sir F. Madden, *Anglo-Saxon Charters*, etc., in *Arch. Journ.*, vol. xiii. p. 359.

495. *Grant by (1) Swithun, Bishop of Winchester, to Æðelbald, King of the W. Saxons; and (2) King Æðelbald to Winchester Cathedral, after his death, of land at Fearnaham, or Farnham, co. Surrey. A.D. 858.*

DONUM ADELBALDI REGIS DE FEARNAHAM .

(1.) Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo summo ꝓ ineffabili rerum creatori ac moderatori omnium tempora qui sua multimoda disponens potentia . temporibus ut volu'erit finem imponet . Iccirco cunctis agendum est ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem adipisci mereantur .

Quapropter ego SWITHUN divina providente gratia Wentane æcclesiæ episcopus cum consensu ꝓ licentia ejusdem æcclesiæ congregationis hoc est presbiteris diaconibus ꝓ omni clero consentientibus dedi atque concessi dilectissimo domino meo et reverentissimo occidentalium Saxonum regi ÆDELBALDO terram³ . LX . cassatorum in loco qui dicitur FEARHAN . ita ut habeat atque possideat præfatam terram quam diu in hac vita presente vixerit . sine ulla nostrorum successorum contradictione vel contentione cum omnibus ad se pertinentibus . hoc est campis . silvis . pascuis . pratis .

¹ Perhaps for *Lundonia*, Madden's note.
² Word erased here, MS.

³ Perhaps for *quarta*, Madden's note.

piscariis . atque omnia in omnibus ad eandem terram pertinentibus .

(2.) Ego autem ÆDELBALD Dei gratia occidentalium Saxonum rex dono atque concedo pro Dei amore atque animæ meæ remedio ꝥ parentum meorum hoc est avi mei Egelberhti regis ꝥ genitoris mei Aðulfi regis post obitum meum ab hac presenti vita ipsam terram hoc est . LX . cassatorum in loco prenominato æt FEARNAHAM episcopo ꝥ omni congregationi Wentane æcclesiæ . ꝥ tam rato ac stabili tenore quilibet episcopus ꝥ illa sancta congregatio eandem terram teneat atque possideat propria potestate ac voluntate sibi met ad habendam . ꝥ nullus jam licentiam ulterius habeat Christi neque Sancti Petri illam terram prædictam alicui dandi neque abstrahendi de illo loco . Similiter nullus licentiam Christi habeat neque Sancti Petri neque ausus sit ulterius illam terram prædictam rogandi in beneficium . Terra autem jam dicta sit inperpetuum libera ab omni regali servitio ꝥ omnium sæcularium quam diu fides et christiana religio . in Anglorum gente inconcussa permaneat præter expeditionem ꝥ pontium constructionem ꝥ arcium munitionem .

Si quis autem hanc nostræ satisfactionis donationem augere vel amplificare voluerit : augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . Si vero quis infringere vel mutare presumpserit : noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi prius satisfactione emendaverit .

Scripta est autem hæc cartula anno dominice incarnationis . DCCCLVIII . in loco qui dicitur Amberesburg testibus his consentientibus quorum nomina infrascripta esse videntur .

Æðelbald rex .

Iudith regina .

Swithun episcopus .

Osric dux .

Cynepulf dux .

Beorhwald abbas .

Beornred abbas .

Osmund minister .

Beorhthelmu minister .

Dudda minister .

Wlfhere minister .

Eaðelred minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 114b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.* No. XLVIII; from [A.]

496. *Grant by King Eðelbearht to Wullaf the thegn, of land at Wasngwelle, in exchange for land at Mersham, co. Kent. A.D. 858.*

✠ Regnante in perpetuum domino Deo nostro omnipotenti sabaot ego EDELBEARHT rex cum consensu ac licentia meorum secularium optimatum divinorumque personarum liventi animo dabo et concedo meo fideli ministro PULLAFE aliquam partem terre juris mei hoc est . v . aratra in illa loco ubi PASNGPELLE nominatur in bicissitudinem alterius terre hoc est et mersaham hanc terram supranominatam et passingpellan ego Eðelbearht ab omni servitute regali operis eternaliter liverabo sicut ante fuerat illa prenominata terra et mersaham hec sunt etenim marisci que ad eandem terram rite ac recte pertinent quos 'h'ega ante abuerat id est an piparapic quæ ante subjecta erat to pii 7 to leanaham 7 et febreham . I . sealtern 7 . II . pena gang mid cyninges peuum to blean ðem piada 7 . III . oxnum gers mid cyninges oxnum an piparapic . XXX . statera kasei et item . x . statera in alia piparapic 7 . XX . lamba 7 . x . fehta hec autem terra suprascripta et passingpellan his notissimis terminibus antiquitus circum jacentibus ab occidente cyninges folcland quod abet pighelm 7 pulflaf ab aquilone cuðrices dun heregeðeland ab oriente pighelmes land a meritie biscepes land to cert . II . que molina ad illam eandem terram pertinentia una an passingpellan alia an hpiteceldan hec sunt pascua porcorum quot nostra lingua *denbera* nominamus hoc est lamburnanden orricesden teligden stanehtandenn et illa silva sandhyrst nominatur que pertinet to passingpellan hancque libertatem huic eodem agel'ulo illoque pullafe similiter et passingpellan cum consensu ac licentia meorum optimatum liventer largitus sum ut omnium regalium tributum et vi exactorum operum et penalium rerum principali dominatione furisque comprehensione et cuncta seculari gravidine absque expeditione sola et pontium structura et arcium munitionibus secunda et immunis permaneat si autem aliquis quod absit diabolika fraude deceptus et mundana cupiditate inlectus hoc infringere vel irritum facere conaverit sciat se a consortione catholicorum segregatum et in die magni examinis quando celum et terra moventur coram Christo et exercitu celesti nisi ante emendaverit rationem redditurum esse hactum est autem anno dominice incarnationis . DCCCLVIII . indictione VI his testibus consentientibus ac conscribentibus quorum his nomina infra karaxantur .

Hec sunt prata to passingpellan stocmed healf be norðan hegforde
be sturemeda sue ðer to limpæð .

- ✠ Ego Eðelbearht rex hanc meam donationem cum signo
sancte crucis Christi rovoravo et subscribo .
- ✠ Ego Eðelmod dux consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Eastmund pedesecus consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Pullaf consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðered consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigenoð consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Beagmund consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Ese consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Dun consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Oslac consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Dudda consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Mucel consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Burgnoð consentio .
- ✠ Ego Eðelpeald consentio . ✠ Ego Eðelhere consentio .
- ✠ Ego Eadpald consentio . ✠ Ego Pighelm consentio .
- ✠ Ego Lulla consentio . ✠ Ego Noðmund consentio .
- ✠ Ego Acka consentio . ✠ Sigemund consentio .
- ✠ Ego Cynelaf consentio . ✠ Hunfreð consentio .

✠ Dis siondan ðes landes boec et passingpellan ðet Eðelbearht
cyning Pullafe sealde his ðegne pið oðrum sue miclum lande et
mersaham se cyning sealde 7 gebocade pullafe fif sulung landes et
passinpellan pið ðem fif sulungum et mersaham 7 se cyning dyde
ðet land et mersaham him to folclande ða hie ðem landum iehperfed
hefdan butan ðem merscum 7 butan ðem sealtern et fefresham 7
butan ðem pioda ðe to ðem sealtern limpæð .

Endorsed in a contemporary hand:—"✠ Dis siondan ðes landes
boec et Passingpellan"; and in a hand of the xiith century, "commu-
tatio terrarum inter Eðelbeartum regem 7 Pullafum . latine".

[A.] Original charter, MS. Cotton, Augustus
II, 64.
Brit. Mus., *Recs.*, pt. II, pl. 22.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCLXXXI; from
[A.]

497. *Grant by Eðelmod, the Duke, to Plegred, of land at Wilburge-well, co. Kent. A.D. 859.*

✠ In nomine almo trino divino an'no' dominice incarnationis . DCCCLVIII . indictione septem ego PLEGRED aliquam terre unculam emi 'et' EDELMOÐ duci sexcentis denariis hoc est an healf tun que ante pertinebat to WILBURGEPELLAN ðet land healf 7 healfne tun hiis terminibus circumcincta ab oriente cyniges heipeg a meritie stret to scufeling forde ab occidente stur ab aquilone cyninges land 7 halfne peruna prata on burgpara medum suðepearðum 7 an norðepearðum burgparamedum healfmed 7 meahselog an cyninges strete .

Hanc casam supranominatam ego Eðelmod PLEGRED donabo sibi abendum et possidendum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liveram per omnia abeat potestatem si autem continga't quod aliquis posterum meorum hanc meam donationem infringere vel minuere temptaverit sciat se coram Christo iudice rationem esse redditurum .
(communi via per unam portam perfruendum intra villulam et extra villulam)

✠ Ego Eðelpulf rex hanc meam donationem cum bexillo sancte crucis Christi rovoravo 7 subscribo .

✠ Ego Eanulf dux consentio 7 subscribo .

✠ Ego Eðelpulf dux consentio 7 subscribo .

✠ Ego Eðelmod dux consentio 7 subscribo .

✠ Ego Hunred consentio 7 subscribo .

✠ Ego Ethelbeald fili regis consentio 7 subscribo .

✠ Ego Eðeric dux consentio 7 subscribo .

✠ Ego Dudda consentio 7 subscribo .

✠ Ego Wimund consentio 7 subscribo .

✠ Ego Ceolmund consentio .

✠ Ego Werenbearht consentio .

✠ Ego Lulling consentio .

✠ Ego Eadpeald consentio .

✠ Ego Wulfred consentio 7 subscribo .

✠ Ego Deimund presbyter abbas consentio 7 subscribo .

✠ Ego Sebearht presbyter consentio 7 subscribo .

✠ Ego Diar consentio 7 subscribo .

✠ Ego Biarnhelm presbyter consentio 7 subscribo .

✠ Ego Hyse presbyter consentio 7 subscribo .

✠ Ego Dunincg archidiaconus consentio 7 subscribo .

✦ *Vide Oculi conventio 7 subscriptio.*

of 1/20 of the whole number of subscribers.

Endured in a land of the north country:—* Pained death
Endured does terrain at Pittsburghed. In time*.

1A, 1100 21st Street, N.E. Canton, Oregon

11 14

10/16 10/17 10/18 10/19 10/20 10/21 10/22 10/23 10/24 10/25 10/26 10/27 10/28 10/29 10/30 10/31

U.S. KENTUCKY, CAL. MEX., N.C. OCCUPANCY: 2000

[A]

*4th Profession of Derwulf, Bishop of London, to Archbishop
Cuthnoth. A.D. 839 x 860.*

PROFESSOR DECVLFI LXXDOXIESELS EPISCOPI.

Quandocumque iniquus euenierit quod superna clementia unum de possi-
bilibus post paucissimum tempus suscepti regiminis ad suam praesentiam
reducere voluerit, alterutrumque¹ pro eo ad eandem pastoralis cure
ambulationem praestitutum et eligere providerit, juxta illud quod
in Psalterio, dictum est: "pro² patribus tuis nati sunt tibi filii",
et in archiepiscopalis congregatio ovilis Christi in aliquo titubet³
post obitum officii defuncti presulis:

Thomopoulos ego DIOCYLUS licet indignus ad episcopalem sedem
transitus et electus Landoniensis ecclesiae . gubernaculaque pon-
tificatus praesumptus ecclesiae cum omnipotentis Dei auxilio per
interdictum venerandi patris Celnothi Archiepiscopi suscipiens .
in patris cathedra mea confessionis et desponsionis componens .
aliqua subsecutione secundum normulam praecedentium patrum .
exorantibus Thomam patrem omnipotentem ante omne seculum con-
secrantem . et in sua divina potestate omnem creaturam creatam
ac regentem . et filium unigenitum ex patre . venientemque in
mundum sicut per ora patriarcharum et prophetarum promissum
est . et spiritum sanctum procedentem ex patre . et filio . eundemque
filium . per soluta mundi possum ac⁴ sepultum . tertiaque die
in resurrexisti corpora resurrectione . et in caelum ascendentem .
in de . itaque . per potentia . sic etiam contra inimicos
et hereticos . sub stellis sive invisibilibus dimicare . et ecclesiam
per . et . in . virtutibus meis confiteor . Tibique dilectissime
per . et . in . et successoribus et illi ecclesiae
per . et . in . et in Borussia civitate in quantum michi
per . et . in . et scientiam contulerit

• Final alt, 17

¹ .bavariz, altered to .bet, A.;

cum omni humilitate servire et obœdire confiteor : sine dissimulatione diabolicæ fraudis omnibus diebus vitæ meæ . tibi tuæque æcclesiæ subjectum esse . Profiteor illud observare quod servaverunt prædecessores mei . qui in tramite rectæ conversationis perstiterunt . et obædientiam suam ac promissionem bene et juste servaverunt . hoc ipsum facere usque ad calcem vitæ meæ domino Deo favente non cesso . prestante et donante Jhesu Christo salvatore nostro .

Hanc scriptam paginam ego Deruulfus mea propria manu cum vexillo sanctæ crucis Christi subscribo et confirmo .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 22.
[B.] *Reg. Cant.*, A. i. f. 243.

[T.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, p. 268.
[M.] *Haddan and Stubbs*, vol. iii, p. 660.

499. *Grant by Athelbert, King of the W. Saxons, to Osmund the thegn, of land at Duningland, probably Donhead, co. Dor., near Shaftesbury. A.D. 860.*

HEC EST DONATIO ATHELBERHTI REGIS DE TRIBUS CASSATIS IN LOCO QUI DICITUR DUNINGHELAND DEO ET ECCLESIE SANCTI EDWARDI SHAFTON' IN PERPETUUM :

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo summo et ineffabili rerum creatori ac moderatori omnium in sua multimoda disponens potencia temporibus ut voluerit . finem imponet . Iccirco cunctis agendum est ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem adipisci mereantur .

Qua propter ego ATHELBERT gratia Dei occidentalium Rex dono atque concedo dilecto ac venerabili ministro OSMUNDO . III . casatorum¹ in loco qui dicitur DUNINGLAND sibi suisque heredibus in propriam atque perpetuam hereditatem . hoc est ut habeat ac² possideat præfatam terram cum omnibus ad se pertinentibus campis silvis . pratis atque omnia in omnibus ad eandem terram pertinentibus quamdiu in hac vita vixerit post vero suum ab luce decessum liberam habeat donandi vel concedendi potestatem cui-cunque donare vel concedere voluerit . Sit hec præfata terra libera ab omni regali servicio et omnium³ regularium servitute præter expeditionem .

Si quis hanc nostro⁴ satisfactionis donacionem augere vel ampli-

¹ Carattorum, MS.; caractorum, K.

² Et, K.

³ Communi, K.

⁴ Sic, MS.

ficare voluerit : augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . si vero ejus infringere vel mutare noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi hujus satisfactione emendaverit .

Hiis terminis circumdatis : Arest a norward þan londe on ða ealden dlc . þanen ut þurch sinnleah . suð þid ðere heren Wike . þanen pið clahgraues . þanne on erðerburg . þanen on ceadenford . þanen : þar suth over on þare oþer ea . þanen : up on nodre on þat rede clif . þanen : north on dic . þanen : on hrycg leah estward

Scriptum quidem hec est cartula . Anno Incarnationis dominice . DCCC . LX . Indiccione . III^a . in loco qui dicitur Sumertun . testibus hiis consencientibus quorum nomina infrascripta videntur esse :

Apelberd Rex .

Suiðhun episcopus .

Adelstan episcopus .

Apeldred filius Regis etc.

[A.] MS. Harl. 61, f. 17A.

[K.] Kemble, *Col. Dipl.*, No. 60111111;
from [A.] Boundaries and rubric in vol.
III, p. 308.

500. *Grant by Adelbald, King of the W. Saxons, to Osmund the thegn, of land at Tefunt or Teffont, co. Wilts. A.D. 860.*

✠ HEC EST CONCESSIO REGIS ÆTHELBALDI DE XIII^{II} CASSATIS TERRE JUXTA TEFUNTAM QUA UT IN SUBSEQUENTE NOTATUR PAGINA OMNI TEMPORE DICTARE CONCESSIT :

✠ Regnante imperpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo cum cujus imperio hic labentis seculi prosperitas in adversis successoribus¹ scedulo² permixta et conturbata cernuntur³ et omnia visibilia atque desiderabilia ornamenta hujus mundi ab ipsis amatoribus cotidie transeunt . Ideo beati quique ac⁴ et sapientes cum hiis fugitivis seculi divitiis eterna et jugiter permansura gaudia celestis patrie magno opere adipisci properant .

Qua propter ego ADELBALDUS gratia Dei occidentalium Saxonum Rex dono atque concedo dilecto ac venerabili ministro meo pro ejus humili ob[oedientia]⁵ OSMUNDE terram . XIII^{II} . cassatorum in loco qui appellatur BE TEFUNTE . Hoc est ut habeat et possideat præfatam terram in perpetuam hæreditatem cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus campis silvis . pratis . pascuis atque omnia in omnibus quam diu in ista transitoria vita demoratus

¹ Successibus, K.

² Se, K.

³ -niture, K.

⁴ Ac, omitted, K.

⁵ Ob, with blank space after in MS.

hryðer . 7 . III . peþeras . 7 . XL . 7 . CC . hlafes . 7 ane pæge spices 7
 cyses . 7 . III . foþro pudes . 7 . XX . henfugla . Spylc man se þ
 land hæbbe þa ðinge agyfe for Ealdredes saule . 7 for Ealhburge . 7
 þa hipan asingan ælce dæge . æfter hyra ferse þane sealn for hia .
 "Exaudiat¹ te dominus" . Spæ hpylc man . spa þis abrece . si he
 asceaden fram Gode 7 fram eallum hallgum . 7 fram þan halgan
 pere on þysum life . 7 on ecnesse . Þonne synt her æfter þara
 manna naman to gepitnesse þisse gesetednesse . þ is þonne

Drihtnō abb' . p f .	Cada .	Pealdhelm .
7 Osmund prb' .	Bearnferþ .	Dudde .
Æþelred p f .	Bearnhelm .	Ofa .
Pynhere diacon .	Ealdred .	Ofe .
Beahmund .	Ealhburh .	Þighelm .
Cenheard .	Ealhparu .	Þullaf .
Hyse .	Hoshere .	Eadpeald .
Adda .	Leofe .	

Gif hit þonne spa gegæþ spa þe ne pyscað . þ hpylc brocon becume
 purh hæpen folc opþe hpylce oðre earfoþnesse . þ lit man ne mæge
 þæs geres gelæstan . agife on oþrum geare be tpeofealdum . gif
 þonne git ne mæge . sylle on ðriddum geare he ðryfealdum . gyf
 he þonne git ne mæge ne nelle . agife land 7 bec þam hipum to
 sanctæ Agustine .

[A.] MS. C. C. Cant. cclxxxv.

| [T.] Thorpe, *Dipl.*, p 479; from [A.]

502. *Grant by Æðelbearht, King of the W. Saxons and Kent, to
 Waermund, Bishop of Rochester, of land at Rochester,
 co. Kent. A.D. 790 for 860 x 862.*

In nomine domini nostri Jhesu Christi salvatoris si ea quæ
 sæcundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter defi-
 nuntur quamvis sermo solus ad testimonium sufficere possit attamen ob incertam futurorum temporum condicionem firmissimis
 scripturarum indiciis æt cautionum chyrographis sunt roboranda
 quoniam² quidem sepe ex ignorantia sepe quod est execrabilius ex
 improbitate contingit ut denegatio rerum vere æt ræcte gestarum
 nascatur, quapropter ego ÆDELBEARHT rex occidentalium saxo-
 num seu Cantuuariorum PAERMUNDO episcopo trado terram juris
 mei id est . LX . XX . sæcra et unum viculum dimidium civitatis

¹ Psalm. xx.² Quod, A.; quoniam, B.; q'm, C. D.

HROBI et unum mariscum quæ¹ ad illum pertinet, pro ejus pecunia quam ab eo accepi hoc est . xv. pund' j. xxx. mancuso. ut habeat et possideat et cuicumque voluerit illo vivente seu moriente æternaliter tradendam concedo cum omnibus ad eas rite pertinentibus in minimis et in maximis notis et ignotis sine fine in evum permaneat libera, si quis vero quod absit heredum successorumque meorum hanc nostram piam donationem inmutare aliter vel minuere studeat sciat se inprimis omnipotentis Dei iram incurrere et viventem in hac vita benedictione carere et in novissimo maledictione subjacere. qui vero hæc augenda custodierit nihilque inrogarit adversi sit benedictus a domino, scripta est hæc cartula. anno dominicæ incarnationis. dccxc. His testibus qui hæc consentientes subscripserunt quorum hic nomina infra tenentur adscripta,

- ✠ Ego Æðælbearht rex hanc meam donationem signo sancte crucis Christi rob' j sub'.
- ✠ Ego Ciolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ealhstan episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Spiðhun episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Guðheard episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Dioruulf episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego².....consensi et subscripsi.
- ✠ Ego³ Eanuulf dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Oric dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Uulfhere dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Æðeluulf dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Humbearht dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Uullaf dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aldred dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Æðælraed dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Dryhtpald dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Biorhtuulf dux consensi et subscripsi⁴.
- ✠ Ego Æðælred⁵ filii⁶ regis.
- ✠ Ego Elfræd⁷ filii⁶ regis.
- ✠ Ego Uullaf abbas.
- ✠ Ego Uuerferð abbas.
- ✠ Ego Uulfhelm presbiter.
- ✠ Ego Uuerenberht⁸ minister.
- ✠ Ego Ciolmund minister.

¹ q. A.; qum, B. C. D.

² This line indistinct, A.; omitted, B. C. D.

³ This line follows Ciolmund minister, B. C. D.

⁴ D. ends here.

⁵ Eðælred, B.

⁶ -us, B. C. D.

⁷ Ælfred, B. D.

⁸ -rth,

B. C. D.

Dannæ¹ is ðær se leah ðe man ðæt lond mid friðæ haldan scæl .
an east healfe sio ealdæ stret . an suð halfæ horsum stydæ . an
pest halfe biddanstiorf , an norð half pume lond ,

Dannæ² sint ðes londes gemæra an pest healfæ scipflot an norð
halfe meodopæge an east halfe liofpynne mearc ðanne fram ciold-
ryðæ londe pest be ðaræ aldan strætæ spæ sio tpoentig æcra ,

*Endorsed in a hand of the xth cent.:—"LXXX. æcera boc be eastan
porte 7 ðæs mersces . Pærmundes biscepes"; and in a hand of the
xivth cent., "Ethelbertus Rex".*

[A.] Eleventh century charter in British
Museum, Cotton viii, 29.
Brit. Mus., *Facs.*, pt. II, pl. 38.
[B.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, cap. 5⁴, p. 91.

[O.] MS. Stowe, 831 f. 131.
[D.] MS. Harl. 896 f. 68.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxv; from
[A.]

503. WITENAGEMOT AT WELLESBURN. *Grant by Burhred, King
of the Mercians, of immunities to the monastery of Glou-
cester. A.D. 862.*

¶ In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Ego BURGREDUS
§ Deo omnipotentissimo concedente et auxiliante rex Merciorum ,
volens et cogitans pro majore remedio anime mee et de honore
Dei omnipotentis in secula ampliare donaciones et libertates quas
ego et predecessores mei reges loco cenobiali æcclesie sancti Petri
æt GLEAPECEASDRE concesserunt . ne quando religiosæ viventes in
dicto loco per ministros seculares quoscunque pro negotio terreno
infra dictum locum cenobiale impediuntur a devocione quam
debent altissimo famulari Deo vel molestentur concedo et volo ego
rex Merciorum quod monasterium sancti Petri æt Gleapeceasdre et
religiose viventes in eodem monasterio eadem libertate et eisdem
legibus et consuetudinibus quas ego et predecessores mei reges
concesserunt et donaverunt libere et in pace gaudeant et utantur et
ut sub ipsa mea proteccionē speciali magis quif[e]tæ Deo serviant
idem monasterium liberum facio et quietum ac³ omnia monasteriola
loca que eidem obedient et pertinent ab omni terreno negotio
et servicio ne liceat in antea in eternum aliquibus minis-
tris secularibus aut alicui hominum nisi ipsius loci cenobialis
ministri aliquod officium seculare infra eundem locum exercere
aut exercere pretendere pro quacunque causa nisi pro causa

¹ Rubric, Divisiones supradictæ terræ, B. C.
marisci, B. C.

² Et, H.

³ Rubric, Divisiones supradicti

que penam mortis petit et hec etiam concessi et renovari feci cum consensu ac licentia omnium optimatum meorum in illo regali vico et concilio quod habebatur æt Pelesburnan et nullus homo ex nostris non querat ab illis plus majorem causam hujus nisi quo aute et jam nunc est concessum et ordinatum¹ ea duntaxat conditione statuta ut oraciones et obsecraciones ibi Deo serviencium pro me et pro justis heredibus meis jugiter in illa æcclesia nocte et die memoriter servantur. Qui vero hanc concessionis libertatem heredum vel successorum meorum custodierit eterna claritate coronetur et nomen ejus sit scriptum in libro vitæ. Si quis quod absit cujuslibet personæ², contra hanc libertatis cartulam venire nititur sit sub anathemate Jude proditoris domini nostri Jesu Christi nisi hic Deo et hominibus digne emendaverit et si quis hoc augere vel servare voluerit benedictionem Dei celi cum omnibus sanctis suis percipiat in sempiternum. Amen.

✠ Hæc fuerunt gesta et concessa anno dominicæ Incarnationis DCCC° LXII° Indictione x^a cum consensu et beneficentiæ piissimi regis Merciorum Burgredi et venerabilis archiepiscopi Ciolnoði et omnium episcoporum et principum et aliorum nobilium quorum nomina et signa hic infra notantur ut firmior hec res in eternum constitueretur.

- ✠ Ego Burgreð rex Merciorum hanc propriam donacionem libertatis et positive signum crucis inpono.
- ✠ Ego Ciolnold³ gratia Dei archiepiscopus hanc donacionem confirmandi subscripsi.
- ✠ Ego Æpelsuið regina huic donacioni regis concessæ signum crucis infixi.
- ✠ Ego Þulfsig episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ciorreð episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Humberrht⁴ dux consensi.
- ✠ Ego Biornoð dux consensi.
- ✠ Ego Eamberht dux consensi.
- ✠ Ego Eaðred dux consensi.
- ✠ Ego Beornhearð dux consensi.
- ✠ Ego Aldred abbas.
- ✠ Ego Plegberht abbas.
- ✠ Ego Þulfred.
- ✠ Ego Þerinberht⁵.
- ✠ Ego Ælfstan.
- ✠ Ego Berhtric.
- ✠ Ego Beornpulf.

¹ .atur, H.
² Worm, S.

³ -na, H. S.

⁴ -nod, H.

⁵ -berht, S.

Hec sunt prata to passingpellan stocmed healf be norðan hegforde
be sturemeda sue ðer to limpað .

✠ Ego Eðelbearht rex hanc meam donationem cum signo
sancte crucis Christi rovoravo et subscribo .

✠ Ego Eðelmod dux consentio 7 subscribo .

✠ Ego Eastmund pedesecus consentio 7 subscribo .

✠ Ego Pullaf consentio 7 subscribo .

✠ Ego Eðered consentio 7 subscribo .

✠ Ego Sigenoð consentio 7 subscribo .

✠ Ego Beagmund consentio 7 subscribo .

✠ Ego Ese consentio 7 subscribo .

✠ Ego Dun consentio 7 subscribo .

✠ Ego Oslac consentio 7 subscribo .

✠ Ego Dudda consentio 7 subscribo .

✠ Ego Mucel consentio 7 subscribo .

✠ Ego Burgnoð consentio .

✠ Ego Eðelpeald consentio . ✠ Ego Eðelhere consentio .

✠ Ego Eadpald consentio . ✠ Ego Pighelm consentio .

✠ Ego Lulla consentio . ✠ Ego Noðmund consentio .

✠ Ego Acka consentio . ✠ Sigemund consentio .

✠ Ego Cynelaf consentio . ✠ Hunfreð consentio .

✠ Dis siondan ðes landes boec et passingpellan ðet Eðelbearht
cyning Pullafe sealde his ðegne pið oðrum sue miclum lande et
mersaham se cyning sealde 7 gehocade pullafe fif sulung landes et
passinpellan pið ðem fif sulungum et mersaham 7 se cyning dyde
ðet land et mersaham him to folclande ða hie ðem landum iehperfed
hefdan butan ðem merscum 7 butan ðem sealtern et fefresham 7
butan ðem pioda ðe to ðem sealtern limpð .

Endorsed in a contemporary hand:—“✠ Dis siondan ðes landes
boec et passingpellan”; and in a hand of the xiith century, “commu-
tatio terrarum inter Eðelbeartum regem 7 Pullafum . latine” .

[A.] Original charter, MS. Cotton, Augustus

II, 64.

Brit. Mus., Facs., pt. II, pl. 33.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCLXXXI; from

[A.]

497. *Grant by Eðelmod, the Duke, to Plegred, of land at Wilburge-well, co. Kent. A.D. 859.*

✠ In nomine almo trino divino an'no' dominice incarnationis . DCCCLVIII . indictione septem ego PLEGRED aliquam terre unculam emi 'et' EÐELMODE duci sexcentis denariis hoc est an healf tun que ante pertinebat to WILBURGEPELLAN ðet land healf 7 healfne tun hiis terminibus circumcincta ab oriente cyniges heipeg a meritie stret to scufeling forde ab occidente stur ab aquilone cyninges land 7 halfne peruna prata on burgpara medum suðepearðum 7 an norðepearðum burgparamedum healfmed 7 meahselog an cyninges strete .

Hanc casam supranominatam ego Eðelmod PLEGRED donabo sibi abendum et possidendum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liveram per omnia abeat potestatem si autem contingat quod aliquis posterum meorum hanc meam donationem infringere vel minuire temptaverit sciat se coram Christo iudice rationem esse redditurum .
(communi via per unam portam perfruendum intra villulam et extra villulam .)

- ✠ Ego Eðelpulf rex hanc meam donationem cum bexillo sancte crucis Christi rovoravo 7 subscribo .
- ✠ Ego Eanulf dux consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpulf dux consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelmod dux consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Hunred consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Ethelbeald fili regis consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðeric dux consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Dudda consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Wimund consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Ceolmund consentio .
- ✠ Ego Werenbearht consentio .
- ✠ Ego Lulling consentio .
- ✠ Ego Eadpeald consentio .
- ✠ Ego Pulfred consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Deimund presbyter abbas consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Sebearht presbyter consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Diar consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarnhelm presbyter consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Hyse presbyter consentio 7 subscribo .
- ✠ Ego Dunincg archidiaconus consentio 7 subscribo .

✠ Ego Osulf consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Eðel'noð consentio ⁊ subscribo .

Endorsed in a hand of the xiith century:—"Pleired dedit Eðelmod duci terram at Pilburgepel . latine".

[A.] Original charter, MS. Cotton, Augustus II, 16.
Brit. Mus., Feet., pt. II, pl. 34.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxxiii; from [A.]

498. *Profession of Deruulf, Bishop of London, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 839 x 860.

PROFESSIO DERUULFI LUNDONIENSIS EPISCOPI .

Quotiescunque evenierit quod superna clementia unum de patribus post præfinitum tempus suscepti regiminis ad suam præsentiam revocare voluerit . alterumque¹ pro eo ad eandem pastoralis curæ auctoritatem præordinare et eligere providerit . juxta illud quod in Psalmis . dictum est : "pro² patribus tuis nati sunt tibi filii" . et ne æcclesiastica congregatio ovilis Christi in aliquo titubet³ per destituta officia defuncti presulis :

Quapropter ego DERUULFUS licet indignus ad episcopalem sedem nominatus et electus Lundoniensis æcclesiæ . gubernaculaque pontificatus prænominatæ æcclesiæ cum omnipotentis Dei auxilio per ministerium venerandi patris Celnothi Archiepiscopi suscipiens : in primis cartulam meæ confessionis et desponsionis componens . atque subscribens secundum normulam præcedentium patrum : ego confiteor Deum patrem omnipotentem ante omne seculum consistentem . et in sua divina potestate omnem creaturam creantem ac regentem . et filium unigenitum ex patre . venientemque in mundum sicut per ora patriarcharum et prophetarum promissum est . et spiritum sanctum procedentem ex patre . et filio . eundemque filium Dei pro salute mundi passum ac⁴ sepultum . tertiaque die incorruptibili corpore resurrexisse . et in cælum ascendentem . in dexteraque Dei patris sedentem . sic etiam contra inimicos christianæ fidei visibiles sive invisibiles dimicare . et æcclesiam Dei defendere omnibus viribus meis confiteor . Tibique dilectissime pater Celnothe archiepiscope tuisque successoribus et illi æcclesiæ salvatoris Dei quæ sita est in Dorobernia civitate in quantum michi septiformis Spiritus gratia intellectum et scientiam contulerit .

¹ Alternique, B.
-baverit, T. H.

² Psalm. xlv, 17.

³ -baverit, altered to -bet, A.;

⁴ Et, H.

cum omni humilitate servire et obœdire confiteor : sine dissimulatione diabolicæ fraudis omnibus diebus vitæ meæ . tibi tuæque æcclesiæ subjectum esse . Profiteor illud observare quod servaverunt prædecessores mei . qui in tramite rectæ conversationis perstiterunt . et obædientiam suam ac promissionem bene et juste servaverunt . hoc ipsum facere usque ad calcem vitæ meæ domino Deo favente non cesso . prestante et donante Jhesu Christo salvatore nostro .

Hanc scriptam paginam ego Deruulfus mea propria manu cum vexillo sanctæ crucis Christi subscribo et confirmo .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 22.
[B.] Reg. Cant., A. i. f. 242.

[T.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, p. 208.
[H.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 650.

499. *Grant by Athelbert, King of the W. Saxons, to Osmund the thegn, of land at Duningland, probably Donhead, co. Dorset, near Shaftesbury.* A.D. 860.

HEC EST DONATIO ATHELBERHTI REGIS DE TRIBUS CASSATIS IN LOCO QUI DICITUR DUNINGHELAND DEO ET ECCLESIE SANCTI EDWARDI SHAFTON' IN PERPETUUM :

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo summo et ineffabili rerum creatori ac moderatori omnium in sua multimoda disponens potencia temporibus ut voluerit . finem imponet . Iccirco cunctis agendum est ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem adipisci mereantur .

Qua propter ego ATHELBERT gratia Dei occidentalium Rex dono atque concedo dilecto ac venerabili ministro OSMUNDO . III . casatorum¹ in loco qui dicitur DUNINGLAND sibi suisque heredibus in propriam atque perpetuam hereditatem . hoc est ut habeat ac² possideat præfatam terram cum omnibus ad se pertinentibus campis silvis . pratis atque omnia in omnibus ad eandem terram pertinentibus quamdiu in hac vita vixerit post vero suum ab luce decessum liberam habeat donandi vel concedendi potestatem cuicunque donare vel concedere voluerit . Sit hec præfata terra libera ab omni regali servicio et omnium³ regularium servitute præter expeditionem .

Si quis hanc nostro⁴ satisfactionis donacionem augere vel ampli-

¹ Carattorum, MS.; caractorum, K.

² Et, K.

³ Communi, K.

⁴ Sic, MS.

ficare voluerit : augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . si vero ejus infringere vel mutare noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi hujus satisfactione emendaverit .

Hiis terminis circumdatis : Arest a norward þan londe on ða ealden dīc . þanen ut þurch sinnleah . suð þid ðere heren Wike . þanen þið clahgraues . þanne on erðerburg . þanen on ceadenford . þanen : þar suth over on þare oþer ea . þanen : up on nodre on þat rede clif . þanen : north on dīc . þanen : on hrycg leah estward

Scriptum quidem hec est cartula . Anno Incarnationis dominice . DCCC . LX . Indiccione . III^a . in loco qui dicitur Sumertun . testibus hiis consencientibus quorum nomina infrascripta videntur esse :

Apelberd Rex .

Suiðhun episcopus .

Adelstan episcopus .

Apeldred filius Regis etc.

[A.] MS. Harl. 61, f. 17a.

[K.] Kemble, *Col. Dipl.*, No. CCLXXXIII;
from [A.] Boundaries and rubric in vol.
III, p. 206.

500. *Grant by Adelbald, King of the W. Saxons, to Osmund the thegn, of land at Tefunt or Tefont, co. Wilts. A.D. 860.*

✠ HEC EST CONCESSIO REGIS ATHELBALDI DE XIII^{II} CASSATIS TERRE JUXTA TEFUNTAM QUA UT IN SUBSEQUENTE NOTATUR PAGINA OMNI TEMPORE DICTARE CONCESSIT :

✠ Regnante imperpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo cum cujus imperio hic labentis seculi prosperitas in adversis successoribus¹ scedulo² permixta et conturbata cernuntur³ et omnia visibilia atque desiderabilia ornamenta hujus mundi ab ipsis amatoribus cotidie transeunt . Ideo beati quique ac⁴ et sapientes cum hiis fugitivis seculi divitiis eterna et jugiter permansura gaudia celestis patrie magno opere adipisci properant .

Qua propter ego ADELBALDUS gratia Dei occidentalium Saxonum Rex dono atque concedo dilecto ac venerabili ministro meo pro ejus humili ob[oedientia]⁵ OSMUNDE terram . XIII^{II} . cassatorum in loco qui appellatur BE TEFUNTE . Hoc est ut habeat et possideat præfatam terram in perpetuam hæreditatem cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus campis silvis . pratis . pascuis atque omnia in omnibus quam diu in ista transitoria vita demoratus

¹ Successibus, K.

² Sc., K.

³ -niture, K.

⁴ Ac, omitted, K.

⁵ Ob, with blank space after in MS.

fuerit . Et post finem vite illius heredi cuicumque voluerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem . Sit hec terra prefata ^{negliam} ^{ac. 451. 496. 522} ~~secura~~¹ et immunis omniū rerum legalium² et principalium tributum³ et in⁴ exactorum operum . furisque comprehensione . simulque et omni populari gravidine nisi expedicione et pontis faccione . et arcium municione .

Hec sunt termini terre . Arest on þane reanden⁴ peg ðat on ðone forde to teofunte þanen : on brochenenberge ðat on hoddas clif . þanen : on abbenbeorg ðat on stortencumb on ðes linkes havede suthward . and northward þanen on leon berg þat on ða ealden dich þanne : onne þat furch ðe is a ðe riuen to nodre þannen on funtnesford þannen on herepaþ on þe reden wege on þa two meades oþer be nodre oþer be pilig ðe ðarto herað .

Si quis autem hanc meam [donationem]⁵ augere et amplificare voluerit augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . Si vero quis infringere vel mutare presumpserit : noscat se ante tribunal eterni Judicis in die judicii coram Christo et omnibus sanctis rationem redditurum esse nisi prius satisfactione emendaverit . Scripta est hec cartula anno dominice Incarnationis . D . CCC . LX . Indictione . IIII⁶ . Istis testibus consencientibus quorum nomina infra scripta videntur esse .

Adelbald Rex . ✠ .

Aedelbert Rex . ✠ .

Judith Regis filius⁶ . ✠ .

Suidhun episcopus . ✠ .

Alhstan episcopus . ✠ .

Osric dux , etc . ✠ .

[A.] MS. Harl. 61. 2. 184.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCLXXXIV; from [A.] Boundaries and rubric in vol. III. p. 385.

501. *Will⁷ of Ealhbург, granting to St. Augustine's Abbey, Canterbury, rent from land at Brabourne, co. Kent.*

In nomine domini . EALHBURH hafæþ geset myd hyre freonde þeah tunga . þ̅ man ælce gere agyfe þam hypum to SANCTÆ AUGUSTINE OF þam lande æt BRADANBURNAN . XL. ambura meales . 7 eald

¹ *Secura*, K.

² *-torum*, K.

³ In, omitted, K.; cf. vi exactorum,

p. 100, l. 30

⁴ *Readen*, K.

⁵ K.; omitted, A.

⁶ *Sic*, MS.

⁷ This is one of the few charters discovered by Thorpe, who attributes it to A.D. 860. But it must be read in connection with No. 403, to which Kemble assigns a date of A.D. 831; Thorpe and the Editors of the *Brit. Mus. Facs.*, "about A.D. 831". Drihtnōf, pr. abbot of St. Augustine's, occurs in No. 411, A.D. 833; and Osmund, priest, in Nos. 404, 405, 406. The proper date of this charter would therefore appear to be indicated by these evidences.

hryðer . 7 . III . peþeras . 7 . XL . 7 . CC . hlafes . 7 ane pæge spices 7
 cyses . 7 . III . soþro pudes . 7 . XX . henfugla . Spylc man se þ
 land hæbbe þa ðinge agyfe for Ealdredes saule . 7 for Ealhburge . 7
 þa hipan asingan ælce dæge . æfter hyra ferse þane sealm for hia .
 "Exaudiat¹ te dominus" . Spæ hpylc man . spa þis abrece . si he
 asceaden fram Gode 7 fram eallum hallgum . 7 fram þan halgan
 pere on þysum life . 7 on ecnesse . Þonne synt her æfter þara
 manna naman to gepitnesse þisse gesetednease . þ is þonne

Drihtnō abb' . p̃f .	Cada .	Pealdhelm .
7 Osmund prb' .	Bearnferþ .	Dudde .
Æþelred p̃f .	Bearnhelm .	Ofa .
Þynhere diacon .	Ealdred .	Ofe .
Beahmund .	Ealhburh .	Þighelm .
Cenheard .	Ealhparu .	Þullaf .
Hyse .	Hoshere .	Eadpeald .
Adda .	Leofe .	

Gif hit þonne spa gegæþ spa þe ne pyscað . þ hpylc brocon becume
 þurh hæþen folc oþþe hpylce oðre earfoþnesse . þ hit man ne mæge
 þæs geres gelæstan . agife on oþrum geare be tpeofealdum . gif
 þonne git ne mæge . sylle on ðriddum geare he ðryfealdum . gyf
 he þonne git ne mæge ne nelle . agife land 7 bec þam hipum to
 sanctæ Agustine .

[A.] MS. C. C. Cant. cclxxxv.

| [T.] Thorpe, *Dipl.* p. 479; from [A.]

502. *Grant by Æðelbearht, King of the W. Saxons and Kent, to
 Waermund, Bishop of Rochester, of land at Rochester,
 co. Kent. A.D. 790 for 860 x 862.*

In nominæ domini nostri Jhesu Christi salvatoris si ea quæ
 sæcundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter defi-
 nuntur quamvis sermo solus ad testimonium sufficere possit at-
 tamen ob incertam futurorum temporum condicionem firmissimis
 scripturarum indiciis æt cautionum chyrographis sunt roboranda
 quoniam² quidem sepe ex ignorantia sepe quod est execrabilius ex
 improbitate contingit ut denegatio rerum vere æt ræcte gestarum
 nascatur, quapropter ego ÆDELBEARHT rex occidentalium saxo-
 num seu Cantuariorum PAERMUNDO episcopo trado terram juris
 mei id est . LX . XX . æcra et unum vīculum dimidium civitatis

¹ Psalm. xx.² Quod, A.; quoniam, B.; q'm, C. D.

HROBI et unum mariscum quæ¹ ad illum pertinet, pro ejus pecunia quam ab eo accepi hoc est . xv. pund' j . xxx . mancuso . ut habeat et possideat et cuicumque voluerit illo vivente seu moriente æternaliter tradendam concedo cum omnibus ad eas rite pertinentibus in minimis et in maximis notis et ignotis sine fine in evum permaneat libera, si quis vero quod absit heredum successorumque meorum hanc nostram piam donationem inmutare aliter vel minuere studeat sciat se inprimis omnipotentis Dei iram incurrere et viventem in hac vita benedictione carere et in novissimo maledictione subjacere . qui vero hæc augenda custodierit nihilque inrogarit adversi sit benedictus a domino, scripta est hæc cartula . anno dominicæ incarnationis . dccxc . His testibus qui hæc consentientes subscripserunt quorum hic nomina infra tenentur adscripta ,

✠ Ego Æðælbearht rex hanc meam donationem signo sancte crucis Christi rob' j sub' .

✠ Ego Ciolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Ealhstan episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Spiðhun episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Guðheard episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Dioruulf episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego².....consensi et subscripsi .

✠ Ego³ Eanuulf dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Oric dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Ulfhere dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Æðeluulf dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Humbearht dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Ullaf dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Aldred dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Æðælred dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Dryhtpald dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Biorhtuulf dux consensi et subscripsi⁴ .

✠ Ego Æðælred⁵ filii⁶ regis .

✠ Ego Elfræd⁷ filii⁸ regis .

✠ Ego Ullaf abbas .

✠ Ego Uuerferð abbas .

✠ Ego Ulfhelm presbiter .

✠ Ego Uuerenberht⁹ minister .

✠ Ego Ciolmund minister .

¹ q, A.; qum, B. C. D.

² This line indistinct, A.; omitted, B. C. D.

³ This line follows Ciolmund minister, B. C. D.

⁴ D. ends here.

⁵ Eðælred, B.

⁶ -ua, B. C. D.

⁷ Ælfred, B. D.

⁸ -rth,

B. C. D.

hryðer . 7 . III . peþeras . 7 . XL . 7 . CC . hlafes . 7 ane pæge spices 7
 cyses . 7 . III . foþro pudes . 7 . XX . henfugla . Spylc man se þ
 land hæbbe þa ðinge agyfe for Ealdredes saule . 7 for Ealhburge . 7
 þa hipan asingan ælce dæge . æfter hyra ferse þane sealm for hia .
 "Exaudiat¹ te dominus" . Spæ hpylc man . spa þis abrece . si he
 asceaden fram Gode 7 fram eallum hallgum . 7 fram þan halgan
 pere on þysum life . 7 on ecnesse . Þonne synt her æfter þara
 manna naman to gepitnesse þisse gesetednesse . þ is þonne

Drihtnoþ abb' . pþ .	Cada .	Pealdhelm .
7 Osmund prb' .	Bearnferþ .	Dudde .
Æpelred pþ .	Bearnhelm .	Ofa .
Þynhere diacon .	Ealdred .	Ofe .
Beahmund .	Ealhburh .	Þighelm .
Cenheard .	Ealhparu .	Þullaf .
Hyse .	Hoshere .	Eadpeald .
Adda .	Leofe .	

Gif hit þonne spa gegæþ spa þe ne pyscað . þ hpylc brocon becume
 þurh hæþen folc oþþe hpylce oðre earfoþnesse . þ lit man ne mæge
 þæs geres gelæstan . agife on oþrum geare be tpeofealdum . gif
 þonne git ne mæge . sylle on ðriddum geare he ðryfealdum . gyf
 he þonne git ne mæge ne nelle . agife land 7 bec þam hipum to
 sanctæ Agustine .

[A.] MS. C. G. Cant. cclxxxv.

| [T.] Thorpe, *Dipl.* p. 479; from [A.]

502. *Grant by Æðelbearht, King of the W. Saxons and Kent, to
 Waermund, Bishop of Rochester, of land at Rochester,
 co. Kent. A.D. 790 for 860 x 862.*

In nominæ domini nostri Jhesu Christi salvatoris si ea quæ
 sæcundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter defi-
 nuntur quamvis sermo solus ad testimonium sufficere possit attamen ob incertam futurorum temporum condicionem firmissimis scripturarum indiciis æt cautionum chyrographis sunt roboranda quoniam² quidem sepe ex ignorantia sepe quod est execrabilius ex improbitate contingit ut denegatio rerum vere æt recte gestarum nascatur , quapropter ego ÆDELBEARHT rex occidentaliū saxo-
 num seu Cantuariarum WÆRMUNDO episcopo trado terram juris mei id est . LX . XX . sēcra et unum vīculum dimidium civitatis

¹ Psalm. xx.² Quod, A.; quoniam, B.; q'm, C. D.

HROBI et unum mariscum quæ¹ ad illum pertinet, pro ejus pecunia quam ab eo accepi hoc est . xv. pund' ʒ . xxx . mancuso . ut habeat et possideat et cuicumque voluerit illo vivente seu moriente æternaliter tradendam concedo cum omnibus ad eas rite pertinentibus in minimis et in maximis notis et ignotis sine fine in evum permaneat libera , si quis vero quod absit heredum successorumque meorum hanc nostram piam donationem inmutare aliter vel minuere studeat sciat se inprimis omnipotentis Dei iram incurrere et viventem in hac vita benedictione carere et in novissimo maledictione subiacere . qui vero hæc augenda custodierit nihilque inrogarit adversi sit benedictus a domino , scripta est hæc cartula . anno dominicæ incarnationis . DCCXC . His testibus qui hæc consentientes subscripserunt quorum hic nomina infra tenentur adscripta ,

- ✠ Ego Æðælbearht rex hanc meam donationem signo sancte crucis Christi rob' ʒ sub' .
- ✠ Ego Ciolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ealhstan episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Spiðhun episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Guðheard episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Dioruulf episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego².....consensi et subscripsi .
- ✠ Ego³ Eanuulf dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Oric dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Uulphere dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelnuulf dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Humbearht dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Uullaf dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Aldred dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æðælred dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Dryhtpald dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Biorhtuulf dux consensi et subscripsi⁴ .
- ✠ Ego Æðælred⁵ filii⁶ regis .
- ✠ Ego Elfræd⁷ filii⁸ regis .
- ✠ Ego Uullaf abbas .
- ✠ Ego Uerferð abbas .
- ✠ Ego Uulshelm presbiter .
- ✠ Ego Uerenberht⁹ minister .
- ✠ Ego Ciolmund minister .

C. D. * This line indicates A; omitted B. C. D.
 C. D. * D. adds here
 C. D. * E. D.

✠ Ego Osulf consentio ⁊ subscribo .

✠ Ego Eðel'noð consentio ⁊ subscribo .

Endorsed in a hand of the xiith century:—"Pleired dedit Eðelmod duci terram at Pylburgepel . latine".

[A.] Original charter, MS. Cotton, Augustus II, 16.
Brit. Mus., Facs., pt. II, pl. 34.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. cclxxxiii; from [A.]

498. *Profession of Deruulf, Bishop of London, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 839 × 860.

PROFESSIO DERUULFI LUNDONIENSIS EPISCOPI .

Quotiescunque evenerit quod superna clementia unum de patribus post præfinitum tempus suscepti regiminis ad suam præsentiam revocare voluerit . alterumque¹ pro eo ad eandem pastoralis curæ auctoritatem præordinare et eligere providerit . juxta illud quod in Psalmis . dictum est : "pro² patribus tuis nati sunt tibi filii" . et ne æcclesiastica congregatio ovilis Christi in aliquo titubet³ per destituta officia defuncti presulis :

Quapropter ego DERUULFUS licet indignus ad episcopalem sedem nominatus et electus Lundoniensis æcclesiæ . gubernaculaque pontificatus prænominatæ æcclesiæ cum omnipotentis Dei auxilio per ministerium venerandi patris Celnothi Archiepiscopi suscipiens : in primis cartulam meæ confessionis et desponsionis componens . atque subscribens secundum normulam præcedentium patrum : ego confiteor Deum patrem omnipotentem ante omne seculum consistentem . et in sua divina potestate omnem creaturam creantem ac regentem . et filium unigenitum ex patre . venientemque in mundum sicut per ora patriarcharum et prophetarum promissum est . et spiritum sanctum procedentem ex patre . et filio . eundemque filium Dei pro salute mundi passum ac⁴ sepultum . tertiarque die incorruptibili corpore resurrexisse . et in cælum ascendentem . in dexteraque Dei patris sedentem . sic etiam contra inimicos christianæ fidei visibiles sive invisibiles dimicare . et æcclesiam Dei defendere omnibus viribus meis confiteor . Tibique dilectissime pater Celnothe archiepiscope tuisque successoribus et illi æcclesiæ salvatoris Dei quæ sita est in Dorobernia civitate in quantum michi septiformis Spiritus gratia intellectum et scientiam contulerit .

¹ Alternique, B.
-baverit, T. H.

² Psalm. xlv, 17.

⁴ Et, H.

³ -baverit, altered to -bet, A.;

cum omni humilitate servire et obcedere confiteor: sine dissimulatione diabolicæ fraudis omnibus diebus vitæ meæ . tibi tuæque ecclesiæ subjectum esse . Profiteor illud observare quod servaverunt prædecessores mei . qui in tramite rectæ conversationis perstiterunt . et obædientiam suam ac promissionem bene et juste servaverunt . hoc ipsum facere usque ad calcem vitæ meæ domino Deo favente non cesso . prestante et donante Jhesu Christo salvatore nostro .

Hanc scriptam paginam ego Deruulfus mea propria manu cum vexillo sanctæ crucis Christi subscribo et confirmo .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 22.
[B.] Reg. Cant., A. i. f. 243.

[T.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, p. 208.
[M.] *Haddan and Stubbs*, vol. iii, p. 650.

499. *Grant by Athelbert, King of the W. Saxons, to Osmund the thegn, of land at Duningland, probably Donhead, co. Dor., near Shaftesbury. A.D. 860.*

HEC EST DONATIO ATHELBERHTI REGIS DE TRIBUS CASSATIS IN LOCO QUI DICITUR DUNINGHELAND DEO ET ECCLESIE SANCTI EDWARDI SHAFTON¹ IN PERPETUUM :

Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo summo et ineffabili rerum creatori ac moderatori omnium in sua multimoda disponens potencia temporibus ut voluerit . finem imponet . Iccirco cunctis agendum est ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem adipisci mereantur .

Qua propter ego ATHELBERT gratia Dei occidentalium Rex dono atque concedo dilecto ac venerabili ministro OSMUNDO . III . casatorum¹ in loco qui dicitur DUNINGLAND sibi suisque heredibus in propriam atque perpetuam hereditatem . hoc est ut habeat ac² possideat præfatam terram cum omnibus ad se pertinentibus campis silvis . pratis atque omnia in omnibus ad eandem terram pertinentibus quamdiu in hac vita vixerit post vero suum ab luce decessum liberam habeat donandi vel concedendi potestatem cui-cunque donare vel concedere voluerit . Sit hec præfata terra libera ab omni regali servicio et omnium³ regularium servitute præter expeditionem .

Si quis hanc nostro⁴ satisfactionis donacionem augere vel ampli-

¹ Carattorum, MS.; caractorum, K.

² Et, K.

³ Communi, K.

⁴ Sic, MS.

ficare voluerit : augeat omnipotens Deus dies ejus prosperos . si vero ejus infringere vel mutare noscat se ante tribunal Christi redditurum rationem nisi hujus satisfactione emendaverit .

Hiis terminis circumdatis : Arest a norward þan londe on ða ealden dīc . þanen ut þurch sinnleah . suð pið ðere heren Wike . þanen pið clahgraues . þanne on erðerburg . þanen on ceadenford . þanen : þar suth over on þare oþer ea . þanen : up on nodre on þat rede clif . þanen : north on dīc . þanen : on hrycg leah estward

Scriptum quidem hec est cartula . Anno Incarnationis dominice . DCCC . LX . Indiccione . III^a . in loco qui dicitur Sumertun . testibus hiis consencientibus quorum nomina infrascripta videntur esse :

Apelberd Rex .

Suiðhun episcopus .

Adelstan episcopus .

Apeldred filius Regis etc.

[A.] MS. Harl. 61, f. 17A.

[K.] Kemble, *Col. Dipl.*, No. CCCXXXIII; from [A.] *Boundaries and rubric* in vol. III, p. 208.

500. *Grant by Adelbald, King of the W. Saxons, to Osmund the thegn, of land at Tefunt or Teffont, co. Wilts.* A.D. 860.

✠ HEC EST CONCESSIO REGIS ATHELBALDI DE XIII^{II} CASSATIS TERRE JUXTA TEFUNTAM QUA UT IN SUBSEQUENTE NOTATUR PAGINA OMNI TEMPORE DICTARE CONCESSIT :

✠ Regnante imperpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo cum cujus imperio hic labentis seculi prosperitas in adversis successoribus¹ scedulo² permixta et conturbata cernuntur³ et omnia visibilia atque desiderabilia ornamenta hujus mundi ab ipsis amatoribus cotidie transeunt . Ideo beati quique ac⁴ et sapientes cum hiis fugitivis seculi divitiis eterna et jugiter permansura gaudia celestis patrie magno opere adipisci properant .

Qua propter ego ADELBALDUS gratia Dei occidentalium Saxonum Rex dono atque concedo dilecto ac venerabili ministro meo pro ejus humili ob[o]edientia⁵ OSMUNDE terram . XIII^{II} . cassatorum in loco qui appellatur BE TEFUNTE . Hoc est ut habeat et possideat præfatam terram in perpetuam hæreditatem cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus campis silvis . pratis . pascuis atque omnia in omnibus quam diu in ista transitoria vita demoratus

¹ Successibus, K.

² Se, K.

³ -nitur, K.

⁴ Ac, omitted, K.

⁵ Ob, with blank space after in MS.

hryðer . 7 . III . peþeras . 7 . XL . 7 . CC . hlafes . 7 . ane pæge spices 7
 cyses . 7 . III . foþro pudes . 7 . XX . henfugla . Spylc man se ƿ
 land hæbbe ƿa ðinge agyfe for Ealdredes saule . 7 for Ealhburge . 7
 ƿa hipan asingan ælce dæge . æfter hyra ferse ƿane sealm for hia .
 "Exaudiat¹ te dominus" . Spæ hpylc man . spa ƿis abrece . si he
 asceaden fram Gode 7 fram eallum hallgum . 7 fram ƿan halgan
 pere on þysum life . 7 on ecnesse . Þonne synt her æfter ƿara
 manna naman to gepitnesse ƿisse gesetednesse . ƿ is þonne

Drihtnō abb' . pƿ .	Cada .	ƿealdhelm .
7 Osmund prb' .	Bearnferþ .	Dudde .
Æpelred pƿ .	Bearnhelm .	Ofa .
ƿynhere diacon .	Ealdred .	Ofe .
Beahmund .	Ealhburh .	ƿighelm .
Cenheard .	Ealhƿaru .	ƿullaf .
Hyse .	Hoshere .	Eadpeald .
Adda .	Leofe .	

Gif hit þonne spa gegæþ spa ƿe ne pyscað . ƿ hpylc brocon become
 ƿurh hæpen folc oþþe hpylce oðre earfoþnesse . ƿ lit man ne mæge
 ƿæs geres gelæstan . agife on oþrum geare be tƿeoƿealdum . gif
 þonne git ne mæge . sylle on ðriddum geare he ðryfealdum . gyf
 he þonne git ne mæge ne nelle . agife land 7 bec ƿam hipum to
 sanctæ Agustine .

[A.] MS. C. C. Cant. oclxxxv.

[T.] Thorpe, *Dipl.* p. 479; from [A.]

502. *Grant by Æðelbearht, King of the W. Saxons and Kent, to Waermund, Bishop of Rochester, of land at Rochester, co. Kent. A.D. 790 for 860 x 862.*

In nominæ domini nostri Jhesu Christi salvatoris si ea quæ
 sæcundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter defi-
 nuntur quamvis sermo solus ad testimonium sufficere possit attamen ob iucertam futurorum temporum condicionem firmissimis
 scripturarum indiciis æt cautionum chyrographis sunt roboranda
 quoniam² quidem sepe ex ignorantia sepe quod est execrabilius ex
 improbitate contingit ut denegatio rerum vere æt ræcte gestarum
 nascatur , quapropter ego ÆDELBEARHT rex occidentalium saxo-
 num seu Cantuariorum ƿAERMUNDO episcopo trado terram juris
 mei id est . LX . XX . æcra et unum vīculum dimidium civitatis

¹ Psalm. xx.² Quò, A.; quoniam, B.; q'm, C. D.

HROBI et unum mariscum quæ¹ ad illum pertinet, pro ejus pecunia quam ab eo accepi hoc est . xv. pund' ʒ. xxx. mancuso. ut habeat et possideat et cuicumque voluerit illo vivente seu moriente æternaliter tradendam concedo cum omnibus ad eas rite pertinentibus in minimis et in maximis notis et ignotis sine fine in evum permaneat libera, si quis vero quod absit heredum successorumque meorum hanc nostram piam donationem immutare aliter vel minuere studeat sciat se inprimis omnipotentis Dei iram incurrere et viventem in hac vita benedictione carere et in novissimo maledictione subjacere. qui vero hæc augenda custodierit nihilque inrogarit adversi sit benedictus a domino, scripta est hæc cartula. anno dominicæ incarnationis. DCCXC. His testibus qui hæc consentientes subscripserunt quorum hic nomina infra tenentur adscripta,

- ✠ Ego Æðælbearht rex hanc meam donationem signo sancte crucis Christi rob' ʒ sub'.
- ✠ Ego Ciolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ealhstan episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Spiðhun episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Guðheard episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Dioruulf episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego².....consensi et subscripsi.
- ✠ Ego³ Eanuulf dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Oric dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Uulfhere dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Æðeluulf dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Humbearht dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Uullaf dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aldred dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Æðælæd dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Dryhtpald dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Biorhtuulf dux consensi et subscripsi⁴.
- ✠ Ego Æðælred⁵ filii⁶ regis.
- ✠ Ego Elfræd⁷ filii⁸ regis.
- ✠ Ego Uullaf abbas.
- ✠ Ego Uerferð abbas.
- ✠ Ego Ulfhelm presbiter.
- ✠ Ego Uerenberht⁹ minister.
- ✠ Ego Ciolmund minister.

¹ q. A.; quæ, B. C. D.

² This line indistinct, A.; omitted, B. C. D.

³ This line follows Ciolmund minister, B. C. D.

⁴ D. ends here.

⁵ Etðælred, B.

⁶ -us, B. C. D.

⁷ Ælfred, B. D.

⁸ -rth,

B. C. D.

Dannæ¹ is ðær se leah ðe man ðæt lond mid friðæ haldan scæl . an east healf se ealdæ stret . an suð halfæ horsum stydæ . an pest halfe biddanstiorf , an norð half pume lond ,

Dannæ² sint ðes londes gemæra an pest healfæ scipfliot an norð halfe meodopæge an east halfe liofpynne mearc ðanne fram ciold-ryðæ londe pest be ðaræ aldan strætæ spæ sio tpoentig æcra ,

Endorsed in a hand of the xth cent.:—"LXXX. æcera boc be eastan porte 7 ðæs mersces . Pærmundes biscopas"; and in a hand of the xivth cent., "Ethelbertus Rex".

[A.] Eleventh century charter in British Museum, Cotton viii, 29.
Brit. Mus., *Proc.*, pt. II, pl. 36.
[B.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, cap. 5¹, p. 91.

[O.] MS. Stowe, 831 f. 131.
[D.] MS. Harl. 896 f. 65.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxxv; from [A.]

503. WITENAGEMOT AT WELLESBURNE. *Grant by Burhred, King of the Mercians, of immunities to the monastery of Gloucester.* A.D. 862.

¶ In nomine Domini nostri Jhesu Christi . Ego BURGREDUS
§ Deo omnipotentissimo concedente et auxiliante rex Merciorum ,
volens et cogitans pro majore remedio anime mee et de honore
Dei omnipotentis in secula ampliare donaciones et libertates quas
ego et predecessores mei reges loco cenobiali æcclesie sancti Petri
æt GLEAPECEASDNE concesserunt . ne quando religiosæ viventes in
dicto loco per ministros seculares quoscunque pro negocio terreno
infra dictum locum cenobialempediantur a devocione quam
debent altissimo famulari Deo vel molestentur concedo et volo ego
rex Merciorum quod monasterium sancti Petri æt Gleapeceasdre et
religiose viventes in eodem monasterio eadem libertate et eisdem
legibus et consuetudinibus quas ego et predecessores mei reges
concesserunt et donaverunt libere et in pace gaudeant et utantur et
ut sub ipsa mea proteccionem speciali magis quif[e]tæ Deo serviant
idem monasterium liberum facio et quietum ac³ omnia monasteriola
loca que eidem obedient et pertinent ab omni terreno negocio
et servicio ne liceat in antea in eternum aliquibus minis-
tris secularibus aut alicui hominum nisi ipsius loci cenobialis
ministis aliquod officium seculare infra eundem locum exercere
aut exercere pretendere pro quacunque causa nisi pro causa

¹ Rubric, Divisiones supradictæ terræ, B. C.
marici, B. C.

² Et, H.

³ Rubric, Divisiones supradicti

que penam mortis petit et hec etiam concessi et renovari feci cum consensu ac licentia omnium optimatum meorum in illo regali vico et concilio quod habebatur æt Pelesburnan et nullus homo ex nostris non querat ab illis plus majorem causam hujus nisi quo ante et jam nunc est concessum et ordinatum¹ ea duntaxat conditione statuta ut oraciones et obsecraciones ibi Deo serviencium pro me et pro justis heredibus meis jugiter in illa æcclesia nocte et die memoriter serventur. Qui vero hanc concessionis libertatem heredum vel successorum meorum custodierit eterna claritate coronetur et nomen ejus sit scriptum in libro vitæ. Si quis quod absit cujuslibet personæ², contra hanc libertatis cartulam venire nititur sit sub anathemate Jude proditoris domini nostri Jesu Christi nisi hic Deo et hominibus digne emendaverit et si quis hoc augere vel servare voluerit benedictionem Dei celi cum omnibus sanctis suis percipiat in sempiternum. Amen.

✠ Hac fuerunt gesta et concessa anno dominicæ Incarnationis DCCC° LXII° Indictione X^a cum consensu et beneficentiâ piissimi regis Merciorum Burgredi et venerabilis archiepiscopi Ciolnoði et omnium episcoporum et principum et aliorum nobilium quorum nomina et signa hic infra notantur ut firmior hec res in eternum constitueretur.

- ✠ Ego Burgreð rex Merciorum hanc propriam donacionem libertatis et positive signum crucis inpono.
- ✠ Ego Ciolnold³ gratia Dei archiepiscopus hanc donacionem confirmans subscripsi.
- ✠ Ego Æpelsuið regina huic donacioni regis concessæ signum crucis infixi.
- ✠ Ego Pulfisig episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ciorreð episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Humberrht⁴ dux consensi.
- ✠ Ego Biornoð dux consensi.
- ✠ Ego Eamberht dux consensi.
- ✠ Ego Eaðred dux consensi.
- ✠ Ego Beornhearð dux consensi.
- ✠ Ego Aldred abbas.
- ✠ Ego Plegberht abbas.
- ✠ Ego Pulfred.
- ✠ Ego Perinberht⁵.
- ✠ Ego Ælfstan.
- ✠ Ego Berhtric.
- ✠ Ego Beornpulf.

¹ -atur, H.
² Worm., S.

³ -na, H. S.

⁴ -nod, H.

⁵ -berht, S.

Endorsed:—"Confirmacio privilegiorum Sancti Petri Gloucestrie . cap. xiiij de . la . te".

[A.] Twelfth century copy of charter in Bodl. Library, Pursey Charters.

[B.] Mr. W. B. Sanders' transliteration in *Ordinance Surrey Facsimiles*, pt. II.

[M.] Haldan and Stubbs, vol. III, p. 682.

504. *Grant by Æthelred, King of the W. Saxons, to Prince Æthelwlf of land at Withenham, or Wytham, co. Berks. A.D. 862.*

CARTA ADELREDI¹ REGIS DE WITTHENHAM².

✠ Ego ÆTHELRED³ gratia Dei occidentalium Saxonum rex dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principi ÆTHELWLF⁴ terram . x . cassatorum in loco qui appellatur WITHENHAM⁵ ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus . in campis . pratis . pascuis . piscariis . quam diu in hoc seculo vitam duxerit . 7 post finem vite illius heredi cuicumque⁶ placuerit liberam habeat donandi vel concedendi potestatem . Hec quoque terra secunda 7 immunis permaneat ab omni regali servitio 7 omnium secularium servitute præter expeditionem et pontis factione 7 arcis munitione .

Si quis hanc meam donationem augere 7 amplificare voluerit . augeat Deus dies ejus prosperos . Si vero quis frangere vel mutare presumpserit . noscat se ante tribunal eterni judicis in die judicii rationem redditurum : nisi prius satisfactione emendaverit .

Scripta est autem hujus donationis cartule⁶ anno dominicæ incarnationis . DCCC . LX . II . in villa regali⁷ que appellatur Mycendefr coram idoneis testibus quorum nomina subius annexa notantur .

✠ Ego Æthe'l'r'e'd⁸ Rex consensi 7 subscripsi⁹.

✠ Ego Ælfred frater regis consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Swithun Wentane civitatis episcopus consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Alhhard abbas 7 multi alii consensi 7 subscripsi .

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 134.

[B.] MS. Cotton, Claudius C. ix, f. 105b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCLXXXVI; from [A.]

[S.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. I, p. 61.

¹ Ætheredi, B.

² Wittenham, B.

³ Æthered, B.

⁴ Wittenham, B.;

Witthenham, S.

⁵ -unque, B.

⁶ Cartula, B. K.

⁷ Regalli, S.

⁸ Æthered, B.

⁹ Consensi 7 subscripsi, omitted throughout, B.

505. *Another form of No. 504.*

CARTA REGIS DE WITTENHAM.

Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo omnia que in hoc mundo ad solatium mortalis vite data sunt temporalia sunt ꝥ ea vero que in regno celestis vite sanctis promissa sunt sine fine permanebunt . iccirco cunctis agendum est . ut hic bonis actibus future beatitudinis felicitatem adipisci mereantur .

Quapropter ego AEDRED grat'ia Dei occidentalium¹ Saxonum rex dono atque concedo dilecto ac venerabili meo principe ÆDELPUŁFE terram . x . cassatorum in loco qui appellatur . PITTANHAM . hoc est ut habeat atque possideat in perpetuam hereditatem cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus . campis . pratis . pascuis . piscuariis quam diu in hoc seculo vitam duxerit . et post finem vite illius heredi cuicumque placuerit . liberam habeat . donandi vel concedendi potestatem . Hec quoque terra segura ꝥ immunis permaneat . ab omni regali servicio ꝥ omnium secularium servitute preter expeditionem et pontis faccionem et arcisve municionem . terra autem prefata terminis his circumdatur .

*Mete*² . Ærest æt gateclife . op³ be scillinges broce þæt⁴ on caberes bec⁵ 'easte⁶ pearð þæt⁷ ƿlang 'gemæres to⁸ headdan 'treope⁹ peste pardan þonnon¹⁰ on þa¹¹ nipan furh ƿlang þære¹² furh þæt¹³ þueres¹⁴ ofer crapan broc on þa nipan furh ƿlang þære¹⁵ furh on hig peg ƿlang þæs¹⁶ peges on tamese¹⁷ on norþe parde¹⁸ pest þær¹⁹ .

Siquis hanc meam donationem augere ꝥ amplificare voluerit augeat omnipotens dies ejus prosperos . Si vero quis frangere vel mutare presumpserit noscat se ante tribunal eterni judicis in die judicii rationem redditurum nisi prius satisfactione emenda-
verit .

Scripta est autem hujus donationis cartula anno dominice incarnationis DCCC . LXII . in villa regali qui appellatur Mycendefr . coram idoneis testibus quorum nomina subtus adnexa notantur .

- ✠ Ego Æþerð Rex consensi .
- ✠ Ego Suiþhun episcopus consensi .
- ✠ Ego ƿufhere dux consensi .
- ✠ Ego Ælfs't'an dux consensi .

¹ -tale, B. ² Mete . x . cassatorum apud Wittaham, B., rubric. ³ Up, B.
⁴ ƿæt, B. ⁵ Bec, B. ⁶ Omitted, with blank space left, A. ⁷ ƿæt, B.
⁸ ƿornan, B. ⁹ ƿa, B. ¹⁰ ƿære, B. ¹¹ ƿueres, B. ¹² ƿære, B.
¹³ Tamese, B. ¹⁴ Norþepearðne, B. ¹⁵ þær, B.

- ✠ Ego Ælfred filius Regis . consensi .
- ✠ Ego Aldred dux consensi .
- ✠ Ego Garuulf minister . conseusi .
- ✠ Ego Osmund minister consensi .
- ✠ Ego Ægferd minister consensi .
- ✠ Ego Eaduulf minister . consensi .
- ✠ Ego Ecgborg minister . consensi .
- ✠ Ego Ealhhard abbas . consensi .
- ✠ Ego Osric minister consensi .
- ✠ Ego Æpered minister . consensi .
- ✠ Ego Æpelfred minister . consensi .
- ✠ Ego Pulfaf minister . consensi .
- ✠ Ego Hunsige minister . consensi .
- ✠ Ego Pulfstan minister consensi .

[A.] Brit. Mus., MS. Cotton, Claudius B. vi.
f. 35.

Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 134.
Omitted by Kemble.

[B.] Brit. Mus., MS. Cotton, Claudius C. ix,
f. 198b. Boundaries only.

506. *Grant by Aedælberht, King of the W. Saxons and Kent, to Dryhtwald the thegn, of land at Bromleag, or Bromley, co. Kent.*
A.D. 862.

✠ Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo Omnia regna hujus labentis vite regnorumque dispensatores ab initio istius sæculi cum velocitate deficientes ceciderunt ideo fugitivis ex mortalibus rebus æterna gaudia promerenda sunt quapropter ego AED.ÆLBERHT rex occidentalium Saxonum seu Cantuariorum cum consensu et consilio episcoporum et principum meorum et æcclesiasticarum et sæcularium pro æterna redemptione anime mee et criminum meorum obolutione aliquid que mihi dominus et salvator noster cunctorum largitor bonorum tribuerat statuens donare decreveram , tibi DRYHTPALDO ministro meo dabo et concedo aliquantulum agri id est . x . aratorum in loco ubi dicitur BROMLEAG uð havead et perfuget vita comite et post obitum suum qualicumque heredi sicut illi placatum fuerit relinquat in hereditatem sempiternam , hancque libertatem prefato ministro meo in eadem prenominato agello devoto mente donavi ut omnium regalium tributum et exactorum operum et pœnaliū causarum æternaliter liberabo notis et ignotis majoris minoris id est pratis . pascuis . silvis . fluminibus fontibusve exceptis tribus necessariis causis expeditione et arcis pontisque constructione nunc et deinceps pro

me et pro anima mea liberabo Hoc ipsumque omnibus successoribus meis, regibus principibus seu cujuslibet personis vel dignitatis hominibus in nomine omnipotentis Dei observare precipio si vero quod non optamus aliquis diabolica instigatus cupiditate insurrexerit qui hoc infringere aut inmutare temptaberit sciat se rationem esse redditurum in die iudicii ante tribunal aeterni iudicis nisi prius digne emendaverit,

Hæc sunt etenim termini predicti agelli circum jacentia An norðan fram ceddān leage to langan leage bronleaginga mearc 7 liofsheima ðanne fram langan leage to ðam pón stocce ðanne fram ðam pón stocce be modinga hema mearce to cinta stiogole ðanne fram cinta stiogole be modinga hema mearce to earnes beame ðanne fram earnes beame cregsetna haga an easthalfe sced hit to liopsan dene ðanne fram liopsan dene to spelgende ðanne fram spelgende cregsetna haga to sioxslihtre ðanne fram sioxslihtre to fearnbiorginga mearce fearnbiorginga mearc hit sced to cýstaninga mearcæ cýstaninga mearc hit sced suðan topeard setle ðanne fram peard setle cýstaninga mearc to pichæma mearcæ ðanne sio pest mearc be pichæma mearcæ ut to bipplestyde ðanne fram bipplestyde, to acustyde to bioha'h'hema mearcæ fram acustyde to ceddānleage —

Ðanne belimpoð ðer to ðam londe fif denn an anut palda¹. broccesham ðes dennes nama ., ðes oðres dennes nama : sænget hryg : billan ora . is ðes ðriddan nama . ðanne tpa denn an gleppan felda ;

Actum est hec mea donatio anno prescripta in loco que dicitur pillherestrio coram his testibus qui hæc consentientes subscripserunt quorum hic nomina infra tenentur adscripta :—Anno dominice incarnationis . DCCCLXII .

✠ Ego Aedælberht rex hanc meam donationem signo sancte crucis rob' 7 sub' .

✠ Ciolnoð archiepiscopus cons' 7 sub' .

✠ Ego Aedærrer filius regis . ✠ Ego Egcberht minister .

✠ Ego Aelfred filii regis . ✠ Ego Eaduulf minister .

✠ Ego Aedælred dux . ✠ Ego Aedæluulf minister .

✠ Ego Dryhtpald dux . ✠ Ego Signoð minister .

✠ Ego Heremod pr' . ✠ Ego Eanuulf minister .

✠ Ego Alhhard . ✠ Ego Aesca minister .

✠ Ego Mucel minister . ✠ Ego Eastmund minister .

¹ An an utpalka, K. Cf. an on ut reald, A.D. 957, in the same boundaries, Cotton Ch. viii, 14.

✠ Ego Orduulf minister .	✠ Ego Coenpald minister .
✠ Ego Pïotgar minister .	✠ Ego Cuðred minister .
✠ Ego Æðelred minister .	✠ Ego Uulfaf minister .
✠ Ego Cynlaf minister .	✠ Ego Ælfhere minister .

Endorsed in a hand of the xth century:—"Bromlegh Ethelberth rex".

[A.] Brit. Mus., Cotton Charter viii, 32.
Brit. Mus., Feet., pt. ii, pt. 38.

[K.] Kemble. *Ord. Dipl.*, No. cccxxviii; from
[A.]

507. (1.) *Grant by Eðelbearht, King of the W. Saxons and Kent, to the Prince Eðelred, of land at Mersham, co. Kent. A.D. 863.*
(2.) *Grant by Eadwald to St. Augustine's, Canterbury, of this land at Wifesleberg, or Willesborough,¹ co. Kent.*

(1.) ✠ In nomine trino divino regi regnanti in perpetuum domino Deo hsabaoth cui patent cuncta penetralia cordis et corporis terrestria simul et celestia nec non super ethera regnans in sedibus altis ima et alta omnia sua dicione gubernans cujus amore et eternis premiis ✠ ego EDELBEARHT rex occidentalium Saxonum nec non et Cantuariorum dabo et concedo meo fideli ministro et principi meo EDELREDO aliquam partem terre juris mei hoc est . viiii² . aratra in illa loco hubi nominatur MERSAHAM in sempiternum hereditatem sibi abendum et possidendum feliciterque in dies ejus perfruendum et³ post dies ejus cuicumque hei heredi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem cum campis silvis pratis pascuis aquis venationibus pascuis porcorum simulque mariscis et cum omnibus utilitatibus rite ac recte ad eandem terram pertinentibus hoc feci pro ejus humili hoboedientia simulque pro ejus placavili atque competenti pecunia quam ab eo accepi hoc est . cccc⁴ . mancusas auri purissimi hanc autem terram supranominatam et Mersham ✠ ego Eðelbearht rex ab omni servitute regali operis intus et foris magnis ac modicis notis et ignotis perenniter liveravo nisi his tantum tribus causis hoc est expeditione et arcis munitione pontisque constructione et illud foras 're'ddat quot sivi intus faciendi appetat hec autem terra prenominata his notissimis terminibus circumcingitur a meritie et ab occidente stur usque blacanriðe⁴ ab aquilone et ab oriente Eadpealtes hocland to bradeburnan estque una semis aratra ab oriente sture quæ⁵ jacet at confinium

¹ Close to Mersham, near Ashford.

² . viii ., K. T.

³ Et, omitted, K. T.

⁴ .ryðe, T.

⁵ Q: K.; que, T.

usque Garulfi regis ministri to Mersaham 7 meda¹ be eastan ee sue
 ðer mid rialhte to ðem lande limpað unanque salis coquinarium hoc
 est . I . sealternsteall 7 ðer cota to in illa loco ubi nominatur
 herepic et . III . carris transductionem iu silba regis sex ebdomades
 a die pentecosten hubi alteri homines silbam cedunt hoc est in regis
 communione hec sunt pascua porcorum que nostra lingua Saxhonica
denbera nominamus hoc est husneah² . . . efreðingdenn herbeding-
 denn pafingdenn³ . . . pidefingdenn bleccinglenn⁴ nec non . XX .
 statera casei of mersce ad Mersaham reldatur et XL agnos et XL
 vellera ovium et duorum dierum refectio vel XXX . argenteis hoc
 est semicum libra redimatur hsi quis vero heredum successorumque
 meorum regum principum ducum optimatum sive exactorum hanc
 meam donationem servare voluerit servetur ei desuper benedictio
 sempiterna hsi autem absit quod non optamus alicujus personis
 homo diabolica temeritate instigatus surrexerit qui hanc meam
 donationem vel libertatem infringere vel minuere aut in aliut
 conbertere quam a nobis constitutum est temptaverit sciat se ante
 tribunal summi et eterni judicis rationem esse redditurum nisi
 ante digna hsatisque placabili factione Deo et hominibus emendare
 studuerit hacta est autem hec eadem donatio vel libertas in
 illa loco que vocitatur birenefeld anno dominice incarnationis
 DCCCLXIII . indictione XI . his⁴ testibus consentientibus et signo
 sancte crucis Christi confirmantibus quorum hic nomina infra ac
 in sedula patefacta liquescunt .

✠ Ego Eðelbearht rex hanc meam donationem vel liber-
 tatem cum vexillo sancte crucis Christi roboravi
 7 subscripsi .

- ✠ Ego Eðered dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eðered filius regis consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Dryhtpeald dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Mucel minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Heahmund p̃f consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Heremod p̃f consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Garulf minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eastmund minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Ulfred minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Pigstan minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Ecgferð minister consensi 7 subscripsi .
- ✠⁵ Ealdred minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Sigenoð minister .

¹ Medan, T.

² Erasure here, A.

³ Waf., K. T.

⁴ His, omitted, K.

⁵ Ego, added, T.

- ✠ Ego Elfstan minister .
- ✠ Ego Pighelm minister .
- ✠ Ego Piahtred minister .
- ✠ Item at stabilitatem hujus suprascripte donationis vel
livertatis ✠ ego Ciolnoð gratia Dei archiepiscopus
mea propria manu signum sancte crucis Christi
inpressi.
- ✠ Ego Deimund presbyter abbas consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Biarnulf presbyter abbas consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eðelpeald presbyter consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Noðheard presbyter consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Osmund presbyter consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Iab presbyter consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Pighelm presbyter consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Tida presbyter consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Biarnheah archidiaconus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Osulf archidiaconus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ealhstan consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Sigefreð archidiaconus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Diarpeald subdiaconus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Sefreð subdiaconus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Osmund consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Dudda consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Beaginund consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ospeald consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Lulla consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego¹ Oba consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego² Lulla consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Hunfreð consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Lulla consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eadulf consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Osbearht consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Pealdhelm consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ealdhere consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Diara consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Garulf consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Elric consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Dudda consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eðelpulf consensi ⁊ subscripsi .

(2.) Ic³ Eadpald sello ⁊ forgeofu þis loud et pifeles berge Agustines

¹ This line omitted, T.
in a different handwriting.

² This line omitted, K. T.

³ This paragraph

higum into hiora beode minre sapple to are 7 to leedome¹ 7 iop fer godes lufe bidde þet ge hit minre sapple nyt gedeo 7 me hit for gode leanie eop to elmessum amen .

Endorsed :—"Merseham", and "Rex Ethelbert dedit Merseham Ethelredo ministro suo" . "Latine" .

[A.] Original charter in Canterbury Cathedral, M. 14.

[B.] Sanders, *Ord. Sarr. Facsimiles*, pt. 1, pl. 10.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxviii; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 121.

508. *Grant by Æþered, King of the W. Saxons, to the Prince Wlfhere, of land at Buttermere, etc., co. Wills. A.D. 863.*

DE BUTERMERE 7 ESCMERE .

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo omnia quæ in hoc mundo ad solacium mortalis vitæ data sunt temporalia sunt : et ea vero quæ in regno cælestis vitæ sanctis promissa sunt sine fine permaneant .

Quapropter ego ÆþERED occidentalium Saxonum rex cum consensu ac licentia episcoporum ac principum meorum . etiam pro remedio animæ meæ 7 pro absolutione scelerum commissorum meo principi WLFHERE aliquam partem agri quæ ad me rite pertinebat in perpetuam hereditatem perdonare dignatus fui . id est . VI . cassatos in illis locis qui appellantur BUTERMERE 7 ÆSCMERE . hoc est ut habeat et perfruat² . cum omnibus rebus ad se rite pertinentibus campis silvis pratis pascuis . quam diu in hac caduca vita demoratus fuerit . post vero suum ab hac luce decessum heredi cuicumque placuerit . liberam habeat donandi vel concedendi potestatem . Sit autem predicta terra libera ab omni regali servitio 7 omnium secularium servitute præter expeditionem 7 pontis factionem 7 arcis munitionem .

Hæc³ sunt termini istius terræ .

✠ Ærest on miasan cumb þanon 7 lang faccan cumbes on rugan beorh . þanon 7p on lilan mere . þanon on þroc mere . þanon on þyrran mære þanon on erðlandes hege . þanon on balderæs lege . þanon on bares stigan . þanon on clophangran . þanon on readau dic . þanon on Ospaldes mere midnepeardne . of Ospaldes mere on þa béce . on crapancumb ofepeardne . þanon on trydding leage usepeardne . þanon on þroc mere .

¹ Sic, S.

² Altered by a late hand to perfruat, MS.

³ Hic, K.

Si quis hanc meam donationem augere ꝛ multiplicare voluerit :
 augeat Deus bona illius hic et in futuro . si autem aliquis quod non
 optamus diabolica fraude deceptus hoc frangere vel mutare pre-
 sumpserit . sciat se separatim à consortio omnium sanctorum nisi
 prius satisfactione emendare voluerit .

Scripta est autem hujus donationis scedula anno ab incar-
 natione domini . DCCC . LXIII . in loco qui appellatur Dornpara-
 cester istis testibus consentientibus quorum nomina infra rata
 liquescunt .

Eðelræd rex .

Wlfhere dux .

Ealhstan episcopus .

Ælfred dux .

Swiðhun episcopus .

Ædwlfr dux .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 109b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLIX; from [A.]

509. *Grant by Burhred, King of the Mercians, and Ethelswyth, his Queen, to Alhun, Bishop of Worcester, of land at Water-Eaton, near Oxford, on the R. Cherwell, co. Oxford. 25th July, A.D. 864.*

EA TUN.

✠ In nomine sanctæ trinitatis atque vere unitatis Dei et
 domini nostri Jhesu Christi . qui cunctam mundi monarchiam
 celsam celi climacterram salsam limbam latentis ponti cum suo
 nutu in eternum stabilitate gyrando omnia gubernat in icto¹ atomo .

Ego BURHREDUS Deo omnipotenti donante et concedente rex
 Mercenitum et ÆþELSPYD regina mecum cum consensu ac licentia
 totius senatui nostri episcoporum princip'orum atque omnium
 simul optimatum nostrorum pro redemptione animee nostre et
 pro spe eterne salutis etiam placabile pecunio et munere . id est
 unum chiatum pretiosum de auro et argento fabrefactum pulcre in
 quibus fuit . cccc . solidos . et . c . siclos in alio mundo pretio nobis
 donavit dederimus nostro episcopo venerabile ALHUNO caro et
 fideli aliquam portionem terre proprii juris nostri in loco ubi soli-
 coli nominant EATUN juxta flumine cearpellan terram quinque cas-
 satorum ad liberam potestatem omni rei sibi adabendum regis vel
 regina vel principes et omnium juniorum meorum nisi tantum post
 annum reddat . xxx . solidos ad egenes homine² ad illam aecclesiam
 aatributo³ hanc prescriptum agellum cum felicitate habeat regat et

¹ For isto ?

² Homine, H. K.

³ A attributo, H.; aa tributo, K.

perfruat cum pratis cum pascuis cum jugeris cum segetibus cum piscationibus cum omnibus necessitatibus magnis et modicis cum antiquis terminibus circumseptis quibus sibi ad agrum istum recte pertinent et postquam viam patrum incedat cuicumque herede voluerit in sempiternum suam hæreditatem ad servitium Dei ad Uueogerna cestre dederit et relinquat . pax servantibus et custodiantibus hanc nostram donationem et libertatem contradicentibus vero et negantibus atque frangentibus deleantur de libro viventium et cum justis non scribentur et cum Juda traditore Dei sint in eternum damnati . nisi ante hic emendaverint .

Scripta est autem hujus donationis cartula¹ in illo famoso urbe qui nominatur et calidum balneum . þ is æt þæm latum baðum . die autem in . viii . K'l agustus quo missa beati Jacobi apostoli celebratur . Anno ab incarnatione Christi . dccc . lxiiii . indictione . xii . Burhrede rege regnante . xiii . anno . Hii sunt testes et confirmatores hujus rei quorum hic nomina et signa notantur .

✠ Ego Burhred rex Merciorum hunc donationem nostram consentiendo signum crucis Christi meo manu impressi² .

✠ Ego Æpelspyð regina hanc nostram elemosinam signum crucis Christi munio .

✠ Ego Alhun episcopus donationem hanc quam mihi rex et regina dedit signo .

✠ Ego Hunberht dux .

✠ Ego Mucel dux .

✠ Ego Eanpulf dux .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 29b.
[H.] Hemming, *Chartul.*, vol. i, p. 63.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxc; from [A.]

510. *Privileges granted by Æðelbreht, King of the W. Saxons, to the church at Sherborne, co. Dorset. 26th December, A.D. 864.*

LIBERTAS QUAM ATHELBERTUS REX CONCESSIT SCIREBURNENSI
ECCLESIE .

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo .

Ricsiendum urum Dryhtne Hælendum Criste in ecnisse . þæm hiehstan 7 þæm untosprecendlican ealra þinga 7 ealra tida Scip-

¹ -ulo, with o expuncted and s overline, MS.

² Imp., H. K.

pende . se ðe on manegum þingum his mihtum setteð . eac spylce þam ure hefenlican 7 þæm unasecgendlican rice . 7 þe he þisses lifes eadynysse 7 gesælinsse on ænigum þingum ne forlæte .

Forðun ic ÆDELBREHT mid Godes gife 7estsaxna kyning pitodlice ic þence . 7 me on gemynde is mid þissum eorðlicum þingum ða ecelican gestreon to begitanne . sicut Salomon dixit . "Redemptio¹ animæ propriæ divitiæ" . spa spa Salomon cpreð . þæt þe sceoldon mid urum spedum urum saulum þa ecan gesælinsse begitan . Forðon ic cuðlice . mid geþeahhte . 7 mid geþafonge 7 leafe minra biscepa 7 aldormanna . 7 nohte þon læs minra broðera Æðelredes 7 Ælfredes . 7 ealra þara selestena pitona þæs rices . ic forgyfe for me selfne 7 for mine ða liofestan lifende frynd . 7 eac spylc for arpurðnesse Æðelpulfes saule mines fæder . 7 Æðelbaldes mines broðor . soðlice þisne freols to þære halgan stope æt SCIREBURNAN . þære Æðelbaldes cyninges lichama hine resteð . 7 hit sy fæstlice 7 unapended 7 ecelice gefreod alra cynelicra 7 alra dómlica þeopdóma . ge þeoffenges ge æghpelcre unieðnesse² ealles worlðlices broces . nymðe fyrde 7 bryce peorces . Gif hpa þonne sye 7 he hine for Godes lufan to ðan geeaðmedan pille 7 he þas ure gyfe geieacnian pille oððe gemonifaðdan pille . geiece him ælmihti God eal gód her on worlde . 7 his dagas gesundfulle . Gyf þanne hwilc man to ðan geþristlæce . oððe mid deofles searpum to ðam bespichen sye 7 he þis on ænigum þingum lytlum oððe myclum þence to gebrecanne oððe to onpendanne . pite he þonne 7 he þæs agieldende sie beforan Cristes þrymsetle . þonne ealle heofonpare 7 eorðpare on his andpeardnesse beoð onstyrede 7 onhrerede . nymðe he hit ær her on worlde mid ryhte gebete .

Dis þæs gepriten þæs gære ðe þæs agán fram Cristes acennednesse eahta hund pintra 7 feoper 7 sixtig . 7 in þam tacencircole 7 tpefst gear . þe deg þæs septimo kal' Januarii .

Dis þæs gedon in þam cynelican setle on þære stope þe is genæmned Dornparaceaster beforan þissum pitum geþafigendum . þe hære namon her benioðan gepritene 7 gesepene sindon .

✠ Ic Æðelbreht cyning mid þære halgan rode tacne þis het spiðe geornlice³ getrymman 7 gefæstnian⁴ .

Ða æfter þyssum hit gelamp . þan ilcan geare þæsne þis on midnepinter þæs gedon . 7 Æðelbreht se cining . on frigedæg . tpa nihtum ær Estron . ðisne freols mid his ágenre hande unnende mode ufan þone heah altare alegde æt ham æt Scireburnan . in andpeard-

¹ Psalm. xlix, 8.

² "Icðnesse, MS.", T.

³ Sic, T.

⁴ The other signatures are wanting, T.

nesse ealre þære broðorlican gesamnunga . ealdra 7 geongra . 7 eac
 spylce his mægan Æðelredes 7 Ælfredes . 7 his oðræ pitona . þe
 ðær ða mid him pæron for hine selfne lifigende 7 for his tægen
 broðre þe þær ða andpearde stodon . 7 for hyra ealra fæder saule
 Æðelpulfes cyninges hyra broðor . ðe his lichama in þære stope
 resteð .

He þisne freodóm . on ælmihtigan Godes namon 7 on ealra his
 halgra . fæstlice bebead þæt hine nan his æfterfylgendra eft ne
 onpende . ne on anegum dælum . læssan ne on maran . hine ne
 oncyrde . ac he spa ecelice forð þurpunede spa lange spa
 God polde þæt cristen geleafa mid Engolcynue unto sceacen peoxa .
 ealra þara worldeundra hefinesse ðe her beforan nemde syondon . 7
 se hæbbe Godes miltse 7 his halgra . se ðe þis mid gode trymman
 pille 7 healdon . Gyf þonne hpa sie þæt he his on ænegum dæle panian
 þence oððe breca . þanne næbbe he naðer ne Godes miltse ne his
 halgra . nymðe he hit ær mid ryhte gebete .

Dis pæs gedon beforan þære gepitnesse þe hyro naman her by-
 nyoðan gemearcode standað¹ .

[A.] *Eg. Scirena.*

| [T.] *Thorpe, Dipl.*, p. 124; from [A.]

511. *Grant by Eadward, King of the Mercians, to Cronuchamme
 (Evesham) Abbey, of land at Lench, co. Worcester. A.D. 860
 x 865.*

Regnante imperpetuum² domino nostro Jhesu Christo . Dum
 conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio
 formata formoseque creata atque speciose plasmata est supra et
 infra celos tam in angelis quam etiam in hominibus ac in multi-
 modis ac diversis speciebus jumentorum . animalium . piscium .
 volucrum . que omnia nature sue jura natu³ creatoris persolvant .
 nisi homo solus qui ad imaginem suam plasmatus est et omnibus
 prælatus . tamen propter prævaricationem corruens in mortem . et
 primam immortalitatis stolam miserabiliter domini contempnendo
 mandatum amisit . Iccirco ille divitie eligende sunt que nunquam
 decipiunt habentem . nec in ipsa morte amittuntur . sed plus
 habundant dum cernitur quod amatur .

Quapropter ego EADWARDUS rex Merciorum dum mihi rex
 eternus omnipotens Deus terrigenis regni absque merito portionem

¹ The names are wanting, T.

² In perp., K.

³ Nuta, K.

et aquam contulisset. cogitavi ut exinde aliquam partem pro remedio anime mee ad utilitatem ecclesiarum Dei perdonarem. Proinde exiguam ruris portiunculam. v. scilicet manentes¹ in loco ubi ruricoli vocitant ÆT LENCH. Cum conscientia principum ac ducum meorum quorum nomina infra prescripta² annotabo pro spe superne remunerationis. ad ecclesiam beate Dei genitricis semperque virginis Marie. Que fundata est in CRONUCHAMME libenter concedens donabo.

Si quis autem quod absit heredum meorum hanc donationem meam quam pro ereptione anime mee trado. infringere ausus fuerit. sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum nisi satisfactione emendaverit. Si quis autem augere voluerit. augeat Deus partem illius in terra viventium. Sit autem predicta terra libera ab omni mundiali servitio cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur. tam in magnis quam in modicis rebus. campis. pascuis. pratis. dirivatisque cursibus aquarum. excepto istis tribus. expeditione. pontis arcisve coedificatione.

Ego Æðelbert rex consensi.

Ego Alhstan episcopus. consensi.

Ego Eanpulf dux. consensi.

Ego Wlfhere dux. consensi.

Ego Ælfred abbas. consensi.

Ego Wlfhere abbas³.

Ego Cyma abbas. consensi.

[A.] MS. Cotton, Vespasian B. xxiiv, f. 37.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxxix; from [A.]

The boundaries printed by Kemble, in his vol. iii, p. 395, as belonging to this charter, have no connection with it. They will be printed further on in this work.

512. *Profession made by Diorlaf, Bishop of Hereford, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 857 x 866.

PROFESSIO DIORLAFI HEREFORDENSIS⁴ EPISCOPI.

Domino meo apostolico viro et sancto plurimum colendo beatissimo CELNOTHO archiepiscopo. DIORLAFUS presbiter extremus et ultimus servus servorum tuorum in Christo salutem.

Quoniam me indignum famulum vestrum tota congregatio Herefordensis ecclesie sibi in officium episcopale elegerunt. cum ego

¹ -tem, K. ² Prescriptas, K.; -as, originally, but s expuncted, MS. ³ Consensi, added, K.

⁴ Herf., B.

michimet ipsi conscius sum . neque in seculari prudentia . nec in aliqua dignitate me esse ornatum . nec divinis rebus nec secularibus causis præ cæteris extollar . si tamen Dei voluntati placet . et tua jussio sit ut pondus tanti regiminis excipiam : cum omni humilitate flexis genibus pateruitatem tuam peto in domino . quatinus michi indigno servulo tuo adjutorium impendere digneris . Hoc est maxime in divinis causis et secularibus doctrinis me erudire ac docere¹ digneris . ut ego aliquid ad perfectionem voluntatis Dei et bonorum operum perpetrationem pervenire possim . Ego autem juxta normulam sacri canonis nostri . et secundum æcclesiasticam regulam quemadmodum virium possibilitas permittit . omnis obœdientiæ famulatum una cum omnibus qui mecum sunt exhibiturum me esse Deo teste profiteor . Exemplum quoque etiam antecessorum meorum venerabilium patrum . tuorum videlicet famulorum in Christo Cudulfi ac Eadulfi et Beouuan maxime ut potero exsequar . Insuper etiam et orthodoxam catholicam apostolicamque fidem sicut ab illis didici paucis verbis exponam . In primis itaque credo in unum Deum patrem omnipotentem . conditorem visibilium et invisibilium rerum .

Credo et in Jesum Christum filium ejus unicum dominum nostrum . conceptum de spiritu sancto . et natum ex Maria virgine . Deum verum hominemque perfectum . sub Pontio Pilato passum . a Judæis crucifixum et sepultum . ad inferos descendentem . die² tertia resurgentem ex mortuis . ascendentem in cœlos ubi nunquam defuit . consistentem in dextera Dei . patris virtutem et Dei sapientiam . eundemque venturum post finem sæculi judicare vivos ac mortuos . et seculum per ignem . Credo et in spiritum sanctum . procedentem a patre et filio . vivificantem universa³ . quæ in cœlis sunt . et in terris . et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam . confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum . et carnis resurrectionem . et vitam æternam futuri sæculi⁴ . Suscipio etiam decreta pontificum . et 'sex' sinodos catholicas antiquorum heroicorum virorum . et præfixam ab eis regulam sincera devotione conservo . et quæ anathematizaverunt anathematizo . et quæ damnaverunt toto ex corde respuo .

Hec ergo pro ut potui paternitatis tuæ sullimitati rescripsi quamvis latius et profundius de trinitatis scientia . et unitatis cognitione qualiter unum deum in trinitate . et trinitatem in unitate veneror . debuisssem stilo percurrente pronuntiare . Sed nunc quasi ad preseus pedibus tuis provolutus . iterum atque iterum

¹ Ac docere, omitted, H.
and here.

² Die, T.

³ Omnia, H.

⁴ T. and H.

obsecro ut pro mea fragilitate orare digneris . omniumque nostrum intercessor coram domino existere digneris . Et si quando pro peccatis nostris affligimur . tunc liberatos cognoscamus nos . per Dei auxilium et tuam clementissimam interpellationem pro nobis ad dominum . qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis pervenire .

Pax legentibus et intelligentibus hujus epistole cartulam . videntibus vero et sperantibus in Deum æterna requies ubique proveniat .

In æternum orantem pro nobis beatitudinem nostram divina gratia custodire dignetur amen .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. 1, f. 23.
[B.] *Reg. Cant.*, A. 1, ff. 271, 272.

[T.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, p. 271.
[H.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 655.

"Two copies occur in *Reg. Cant.*," H.

513. *Exchange by Burgred, King of the Mercians, and Wulferd, of land at Soeges læa (Sedgley, co. Staff. ?), called Wulferdinleah, or Wolverley, co. Worcester. A.D. 866.*

✠ Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jesu Christo anno dominicæ incarnationis DCCC . LXVI . indictione vero¹ decima .

Ego BURGRED rex Merciorum cum consensu ꝛ licentia . seniorum meorum libenti animo . concedens donabo aliquam partem agri regni me² a Deo dati WULFFERD . do³ duos manentes . at SOEGES LEA . pertinentem in loco ubi ruricoli nominant WULFFERDINLEH . ut habeat sibi ꝛ bene perfruat . in æternum hereditatem ꝛ cuicumque voluerit . post se . derelinquat in jus perpetuum ꝛ omnium bonorum ad istam terram pertinentibus antiquitus ꝛ olim constitutis in campis ꝛ in pascuis ꝛ in partib⁴ ꝛ in silvis ꝛ quidquid ad terram istam pertinent . Ego Burgred rex Merciorum . hanc meam munificentiam augebo . Wulferd . ꝛ ei constituam⁵ LXX . porcis saginam in commune illa salvatica taxatione hubi ruricoli . Wulferdinleah . nominant ꝛ v . plaustris plenas de virgis bonis et huncuique anno unum roborem ad ædificium ꝛ alias materias necessarias . ꝛ lignaria exabuntia⁶ ad ignem sicut illi necesse sit ꝛ aliam silvaticam taxationem . pertinentem ei etiam dabo altriusecus in campo ꝛ silvo sicut ad terram duorum manentium pertinent .

¹ Sic, A.; but probably an error of Smith for v. decima, as in the following charter. The indiction is xiv for A.D. 866. ² Mei, K. ³ Wulferddo, K.

⁴ Sic, A.; pratis, K. ⁵ tutam, K. ⁶ Ex ab., K.

Ego Pulferd . pro comparatione . ⁊ commutatione istius terrunculi ⁊¹ Pulferdinlea dedi Burgrede regi Merciorum . terram v . manentium in huius hominis diem liberatum . ⁊ cccc siclos in argento puro ⁊ duos hernaculos cum omnibus subpellectilibus suis ⁊ viii . boves ⁊ l . porcos ⁊ cc . segites cum gramine toto . ⁊ xxx . modios de ordio triturato sine contribulibus ⁊ suburbano ;

Hæc prænominata terrihuncula . ⁊ Pulfferdinlea sið hida his terminibus circumdatur ; Dis seond ða lond gemære æt Pulfferdinlea . of sture on hunigbroc . up efter broce . on ðone aldan hæge . ondlong hæges . on ðone aldan peg . ondlang peges on ða miclan strete . ondlong strete on feoper gemære . þ̅ spa on calcbroc ondlong broces þ̅ spa on horsa broc . ondlong broces þ̅ spa on ða dic . ondlong dices on sture . est of sture on ða dic ondlong dices þ̅ on cupðredestreo . ondlong dices on heasecan berh . of heahsecan berge on ða dic . ondlong dices on Penferð ondlong Penferþ̅ þ̅ æft on sture : .

Siquis autem hanc meam donationem servare voluerit , conservet eum superna pietas hic ⁊ in celis . Siquis vero minuere vel frangere tentaverit sciat se anathematum coram summo Deo nisi hic digne emendaverit Deo ⁊ hominibus ⁊ hii testes aderant quorum infra nomina liquescunt .

✠ Ego Burgred rex Merciorum . hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo .

✠ Ego Aepelspiþ regina consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Ceolpeorþ consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Pulfsig Episcopus consensi ⁊ subscripsi .

✠ Ego Eadbald Episcopus consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Ceored Episcopus consensi : .

✠ Ego Alhhun Episcopus consensi : .

✠ Ego Deorlaf consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Aldred abbas .

Humberht dux .

Berhtferþ .

Beornof dux .

Aepelred .

Beornard dux .

Berhttric .

Eamberht dux .

Ceolmund .

Mucel dux : .

Boldred .

✠ Ego Aepelpulf dux .

Eadgar .

Aepelheard .

Mucel .

[A.] Smith's *Beede*, App. p. 770.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcii; from [A.] *Boundaries* in vol. iii, p. 308.

514. *Grant by Burhred, King of the Mercians, to the Monks of Worcester, of the land granted him in No. 513, at Secceslea, called Wolterley, co. Worcester. A.D. 866.*

DE WLFWARDILEA.

† Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo. Anno dominicæ incarnationis. DCCC. LXVI. indictione. v. decima. ego BURHREDUS rex Merciorum cum consensu et consilio seniorum meorum libenti animo concedens dono aliquam partem agri regni mei a Deo dati. scilicet duos manentes ad SECCELEA quam UULFORDILEA ruricole etiam nominant cum omnibus ad illos pertinentibus. pratis. pascuis videlicet campis. et silvis. fratribus Deo militantibus in WIGORNENSI monasterio tali jure donationis: ut libere ac¹ quiete hæc mea dona æternaliter ab omnibus sæcularibus negotiis habeant preter expeditionem et emendationem pontis. et arcis: atque pro salute animæ meæ fideles intercessores existant.

Scripta est et corroborata hæc cartula sub astipulatione testium idoneorum in eodem monasterio degentium. quorum onomata infra crucis dominicæ signo prænotantur.

Ego Burhred rex Merciorum hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo.

Ego. Athelsuuyt. regina consensi.

Ego. Alchun. episcopus.

Ego. Wlfsige. episcopus. Ego Beornothus dux.

Ego. Eadbaldus. episcopus. Ego Eanberhtus. dux.

Ego. Aldredus. abbas. Ego Athelbald. minister.

Ego. Boldred. abbas. Ego. Berhtferð. minister.

Ego. Hunberhtus. dux. Ego. Ceolmund minister.

Þis synd þa land ge mære æt pulfpeardig lea. of sture on hunig broc. up æfter broce. on þone ealdan hege. On lang hæges. oððone ealdan peg. Ondlang peges on ða mycclan strete. Ondlang stræte on feoper gemære. þ̅ spa on calcbroc. Ond lang broces þ̅ spa on horsa broc. Ondlang broces þ̅ spa on þa dic. Ond lang dices on sture. Eft of sture on þa dic. Ond lang dices þ̅ on cuðredes treo. Ondlang dices on heasecan berh. Of heasecan berge on ða dic. Ondlang dices on penferð. Ondlang penferð þæt est on sture.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii. f. 163a.
[M.] Heming, *Chartul.*, vol. ii, p. 419.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxci; from [A.]
Boundaries in vol. iii, p. 394.

¹ Ac, omitted, K.

515. *Grant by Ealhhere, to Oswi and Weahtræð, of land at ———.*
A.D. 860 × 866.

✠ In nomine domini ego EALHHERE dabo et concedo Ospige ꝛ
PEATHRÆDE aliquem partem terre
virgas in latitudine contra ejus pecunia que accepi ab eo hoc est
cc. ꝛ LXX. denarios ex his
land in miridie pinesland in occidente tucenan land et in aquilone
puplica semita¹
hereditatem illis habendum ꝛ possidendum feliciterque in diebus
eorum perfruendum
derelinquendum liberam per omnia habeant potestates et si quis
hanc meam donationem ser²
benedictio si autem absit quod non optamus ut alicujus personis
homo cum diabolica t
infringere aut minuere temptaverit sciat se ante tribunal Christi
ratcionem
et hominibus emendare vo it his testibus consenticien-
tibus et³ conscribentibus quorum no⁴

Ego Æðelbearht rex hanc mea nem cum vexillo
sancte crucis Christi roborabo et subscribo .

Ego
Ego Cialnoð archiepiscopus consensi .

. ryhtpald dux .

Ego Mucel minister .

Ego Eastmund minister .

Ego Ealh[here minister .]

✠ Ego Ælfred filius regis . Hos omnes consenserunt et signo
sancte crucis conscripserunt .

Ego Eðelpine minister⁵ .

.

Ego Æðelstan ꝛ ingan burgpare .

✠ Ego Æðelhelm ꝛ cnialita gegildan⁶ .

Ego Herepine ꝛ Herred .

Ego

[A.] Chart. Ant. Cantuar. M. 989 (xiiith cent.
copy).

[F.] Ordnance Survey, *Facsimiles*, pt. 1, pl. 12.

[K.] Kemble, *Co-I. Dipl.*, No. ccxcvii; from

[A.] Very incorrect.

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 127; from [K.]

[S.] Mr. W. B. Sanders' text of [F.]

¹ Ex his semita, omitted, K. T.

² Ser, omitted, K. T.

³ a. K. T.

⁴ Quorum no, omitted, K. T.

⁵ Minister, omitted,

K. T.

⁶ Gealdan, K. T.

516. WITENAGEMOT AT CANTERBURY. *Grant by Eðelred, King of the W. Saxons and Kent, to Wigheilm, of a "sedes" or "sell" in St. Martin's Church, Canterbury. A.D. 867. With confirmation by the Archbishop and clergy.*

✠ IN nomine Dei summi regis eterni ego EDELRED rex occidentalium Saxonum . non et Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo et conce'do' meo fideli amico WIGHELM presbytero unam sedem in loco qui dicitur sancti Martini ecclesia mihi ad elemosynam et 'u'nam modicam villulam at eandem sedem cum recte pertinet hec sunt termina . circumgacentia ab aquilone publica strata ab occidente hina meteren a meritiu hina gemene peg ab oriente terra at sanctum Agustinum hanc predictam dotionem pro remedio anime mee proque spe remunerationis eterne in sempiternam ereditatem concedendo donabo sibi abendum et possid[en]dum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liberam per omnia abeat potestatem et ab omni servitute regaliu seculariumque¹ difficultatum intus et foras magnis ac modicis perenniter liberabo supplicabo quoque ego Eðelred rex ꝛ in alme trinitatis nomine firmiter precipio omnibus successoribus meis quicumque sint reges ꝛ episcopos vel principes vel modo viventibus vel qui post illos futuri sunt per fidem sancti Martini confessoris Christi ut numquam aliquis hanc nostram munificentiam infringere præsumat si quis vero quod non optamus alicujus personis homo diabolica temeritate instigatus surrex'erit² quod hanc meam munificentiam mutare aut minuire temptet minuatur pars ejus de terra viventium ipseque reus ante tribunal terribili particeps existat illorum qui filium Dei et vendiderunt , et crucifixerunt nisi ante digno satisfactione Deo et omnibus emundare voluerit ;

Hanc libertatem prescriptam cum his testibus infra naminatis firmiter in Ihesu Christo cum signaculo sancte crucis confirmantes roboravimus . Actum est autem anno ab incarnatione domini . DCCCLXVII . indictione . xv . Ꝛ Dorobernia cibitate .

✠ Ego Eðelred . rex anc meam donationem cum signo sancte crucis Christi roborabo ꝛ subscribo .

✠ Ego Eastmund . dux cons' ꝛ subscribo .

✠ Eg'o' Ealhheard . abbas cons' ꝛ subscribo .

¹ -lamq; MS.

² erit

² Surrex h', MS.; see vol. i, pp. 327, 562, 588, etc., for use of these marks (h' &) of insertion.

- ✠ Ego Heremod presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Mucel minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beorhtnoð minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Forðred minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpulf minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelred minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Acca minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarhtpulf minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Mannel minister cons' 7 subscribo .

✠ IN¹ nomine domini eodem regi regnante ego Cialnoð gratia Dei archiepiscopus hanc donationem Eðeredi regis cum signa sancte crucis Christi roboro 7 confirmabo .

- ✠ Ego Biarnhelm presbyter abbas cons' 7 subscribo .
- ✠ 'Ego' Noðheard presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ 'Ego' Biarnfreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Osmund presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Wighelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eardulf presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarnhelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Tidpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornred presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornheah presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sebearht presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigemund presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Torhthelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Herefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Pealdhere presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Elfstan presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Aldred presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Bearnulf presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigefred arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Bearnoð arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Herefreð arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Ealhheard sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Cialbearht sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Pealdhelm sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Tirpeald sub' cons' 7 subscribo .

¹ From here to end, on the back of the charter.

Endorsed in a contemporary hand:—"án setl æt sc'e Martine"; above which are traces of another short endorsement.

[A.] Original charter in Brit. Mus., Cotton, Augustus II, 96.
Brit. Mus., *Pæc.*, pt. 12, pl. 37.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxciv; from [A.]
[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 668.

517. *Profession of Alhfred, Bishop of Winchester, to Archbishop Celnoth.* A.D. 862 x 868.

PROFESSIO AL'H'FREDI¹ WENTANI EPISCOPI.

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi. ego ALFREDUS humilis servulus servorum Dei 'CELNOTHO' in domino sospitatis salutem.

Licet indignus ad episcopalem sedem electus UENTANÆ civitatis in primis confiteor tibi reverentissime pater² Celnothe archiepiscopo continentiam meam et dilectionem meam. quod absque omni ambiguitate et absque ulla falsitatis commentione³ credo in Deum patrem. et filium. et spiritum sanctum. filium natum ac passum pro humani generis redemptione et salute. cujus potestas et imperium erat ante seculum. et illam rectam et orthodoxam fidem quam priores patres nostri devote servaverunt cum omni humilitate et sincera devotione sicut prædecessores mei ipsi sanctæ sedi⁴ Dorobernensis æcclesiæ subjuuncti sunt semper servare me velle humiliter fateor. Necnon et tibi pater beatissime et amantissime Celnothe archiepiscopo tuisque successoribus veridica professione confiteor. stabile obædientiæ prebere preceptum votorum meorum sine ullo scrupulo falsæ cogitationis usque ad terminum vitæ meæ.

Ego⁵ Alfredus mea propria manu perenni signaculo sanctæ crucis Christi firmando roboravi.

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i, f. 25.
[B.] *Egy. Cont.*, 2, i, f. 253.

[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 668.

518. *Grant by Acðcred, King of the W. Saxons, to Cuðwulf, Bishop of Rochester, of land in the city of Rochester.* A.D. 868.

✠ Regnante in perpetuum domino Deo nostro omnipotenti Sabaoth. cui patent cuncta penetralia cordis et corporis. terrestria simul et cœlestia. necnon super æthera regnans in sedibus altis-

¹ Alfredi, B. ² Pa. rev., B. H. ³ Conventions, B. ⁴ Sedis, H.
⁵ ✠ Ego, B. H.

sima . et alta omnia sua dicione gubernans . cujus amore et æternis premiis ego AEDERED rex occidentalium Saxonum necnon et Cantuariorum dabo et concedo amico meo CUDWULFO Hrofensis æcclesiæ episcopo aliquam partem terræ juris mei hoc est in duo loco alia in civitate Dorobævia . alia in aquilone civitate marisco et prata longe et lato alta et aquæflua . usque ad flumine¹ modico et maguo meadopege flumina . vocatus et veribracho et fretos circulo et cingulo ; Incipiunt pellati : pirigfliat² : et scipfliat : pausunt in flumine.

✠ Her sint þa gemæra of miadopegan³ fram doddinghyrnan pest andlanges stræte ut oð peall 7 spa be norðan pege ut oð liabinges-cota . 7 spa be liabinges cotum oð þæt se peall east sciat . 7 spa east binnan pealle oðða miclan gatan an gæn doddinghirnan . 7 spa ðanne suðan geriaht⁴ fram ða gatan andlanges peges be eastan ði lande suð oð doddinghyrnan . Þanne be norðan pealle mers 7 mæða . oð medipægan sindan þa gemæra .

Fram miadapegan binnan tþam fliatum tiala sint genemde : pirifliat . 7 scipfliot ða gesceadað þæt land pestan 7 eastan oð ðæt^{soð} peallfæsten þus 'hit' is befangen 'mid' friodome amen .

✠ Ego Æðered rex hæc omnia dabo et concedo Cudþulfo meo dilecto fratre et episcopo in sempiternam hereditatem sibi habendum . et possidendum . feliciterque in dies ejus perfruendum . et post dies ejus cuicumque ei herede placuerit ad derelinquendum liberam ab omni servitute 'et' regali subjectione liberrima quam diu christiana fides in terra serbatur æternaliter permaneat . hoc ipsumque omnibus successoribus nostris in nomine omnipotentis Dei obserbare præcipimus .

Et si quis hoc serbare voluerit . servet eum omnipotens Deus . Si quis vero per tyrannicam⁵ potestatem fringere aut minuere voluerit . sciat se maledictum esse a Christo nisi emendare voluerit Deo et hominibus . Manente hac kartula in sua nichilominus firmitate roborata . his testibus consentientibus quorum hic illic . nomina infra scripta sunt et signo sanctæ crucis corroborata .

✠ Ego Æðered rex confirmationem cum vexillo sanctæ crucis Christi corroborabi et subscripsi .

✠ Ego Alhferð episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Heahmund episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Pulfhere dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Eadred dux consensi et subscripsi .

¹ -ni, K.
Hearne.

² Per., H.
Tir., Hearne, K.

³ Mio., Hearne, K.

⁴ Suð angeriaht, H.

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

- ✠ Ego Æðelpulf dux cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Dryhtpeald dux cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Eastmund dux cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Garulf minister cons' 7 sb'.
- Ego Egbearht minister cons' 7 sb'.
- Ego Ecgferð minister cons' 7 sb'.
- Ego Acca minister cons' 7 sb'.
- Ego Þynsige minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Eðered minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Dudda minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Lulla minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Æðelpeald minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Æðelmund minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Eacca minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Æðelpeald minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Æðelpeald presbyter cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Osmund presbyter cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Ciolulf minister cons' 7 sb'.

Endorsed in a contemporary hand:—"✠ Ciolulf sealde Eanmunde his mege ðisne tuun betpix eum pið cxx . in æc ærbe Æðeredes cyninges friols 7 his handseten 7 sælen"; *and in a somewhat later hand,* "✠ Æðelcræ gebolhte et Cialulfe ða strætæ siððan hæ ðis land hæfde ða hær be æften stent . vii.fan . fæt an bræde ðe to ðissum lande belimpeð suð innan ðet land an ðara pistræte an Lucranan gepitnesse . 7 Hyldefriðes 7 an Cuðulfæs . 7 an Hýmman 7 an Eadulfæs . 7 an Biarhthlafæs . . 7 ðer ne gæbyreð an ðam landæ an folcæs folcrysht to lefænnæ rumæs butan tpigen fyt to ýfæs drypæ ."; *and in a hand of the xiiith century, "latine".*

[A.] Original charter in Brit. Mus., Cotton, Augustus II, 17.
Brit. Mus., Fees., pt. xi, pl. 38.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. ccxcvi; from [A.]

520. *Grant by Æðelred, King of the W. Saxons, to the thegn Hunsi, of land at Worthy, co. Hants. A.D. 868.*

DIS¹ SEOND DÆS LANDES BOC þæ ÆDELRED CING HUNSIGE HIS
ÞEGNE SALDÆ ET ÞORDIE .

In nomine domini nostri Jhesu Christi . Omnia que in hoc mundo . ad solacium mortalis vitæ data sunt . temporalia sunt . et

¹ Dis, K.

514. *Grant by Burhred, King of the Mercians, to the Monks of Worcester, of the land granted him in No. 513, at Secceslea, called Wolterley, co. Worcester. A.D. 866.*

DE WLFWARDILEA .

† Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo . Anno dominicæ incarnationis . DCCC . LXVI . indictione . v . decima . ego BURHREDUS rex Merciorum cum consensu et consilio seniorum meorum libenti animo concedens dono aliquam partem agri regni mei a Deo dati . scilicet duos manentes ad SECCELEA quam UTLFORDILEA ruricole etiam nominant cum omnibus ad illos pertinentibus . pratis . pascuis videlicet campis . et silvis . fratribus Deo militantibus in WIGORNENSI monasterio tali jure donationis : ut libere ac¹ quiete hæc mea dona æternaliter ab omnibus sæcularibus negotiis habeant preter expeditionem et emendationem pontis . et arcis : atque pro salute animæ meæ fideles intercessores existant .

Scripta est et corroborata hæc cartula sub astipulatione testium idoneorum in eodem monasterio degentium . quorum onomata infra crucis dominicæ signo prænotantur .

Ego Burhred rex Merciorum hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo .

Ego . Athelsuuyt . regina consensi .

Ego . Alchun . episcopus .

Ego . Wlfsige . episcopus .

Ego . Eadbaldus . episcopus .

Ego . Aldredus . abbas .

Ego . Boldred . abbas .

Ego . Hunberhtus . dux .

Ego Beornothus dux .

Ego Eanberhtus . dux .

Ego Athelbald . minister .

Ego . Berhtferð . minister .

Ego . Ceolmund minister .

Ðis synd þa land ge mære æt pulfpeardig lea . of sture on hunig broc . up æfter broce . on þone ealdan hege . On lang hæges . oððone ealdan peg . Ondlang peges on ða myccian strete . Ondlang stræte on feoper gemære . þ̅ spa on calcbroc . Ond lang broces þ̅ spa on horsa broc . Ondlang broces þ̅ spa on þa dic . Ond lang dices on sture . Eft of sture on þa dic . Ond lang dices þ̅ on cuðredes treo . Ondlang dices on heasecan berh . Of heasecan berge on ða dic . Ondlang dices on penferð . Ondlang penferð þæt est on sture .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 183d.

[M.] Heming, *Chartul.*, vol ii, p. 410.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcv; from [A.] Boundaries in vol. iii, p. 396.

¹ Ac, omitted, K.

515. *Grant by Ealhhere, to Oswi and Weahtræð, of land at ———.*
A.D. 860 × 866.

✠ In nomine domini ego EALHHERE dabo et concedo Ospige ꝛ
WEAHTRÆDE aliquem partem terre
virgas in latitudine contra ejus pecunia que accepi ab eo hoc est
CC . ꝛ LXX . denarios ex his
land in miridie pinesland in occidente tucenan land et in aquilone
puplica semita¹
hereditatem illis habendum ꝛ possidendum feliciterque in diebus
eorum perfruendum
derelinquendum liberam per omnia habeant potestates et si quis
hanc meam donationem ser²
benedictio si autem absit quod non optamus ut alicujus personis
homo cum diabolica t
infringere aut minuere temptaverit sciat se ante tribunal Christi
rationem
et hominibus emendare vo it his testibus consenticien-
tibus et³ conscribentibus quorum no⁴

Ego Æðelbearht rex hanc mea nem cum vexillo
sancte crucis Christi roborabo et subscribo .

Ego
Ego Cialnoð archiepiscopus consensi .
. ryhtpald dux .

Ego Mucel minister .
Ego Eastmund minister .
Ego Ealh[here minister .]

✠ Ego Ælfred filius regis . Hos omnes consenserunt et signo
sancte crucis conscripserunt .

Ego Eðelpine minister⁵ .
.
Ego Æðelstan ꝛ ingan burgpare .

✠ Ego Æðelhelm ꝛ cnialita gegildan⁶ .
Ego Herepine ꝛ Herred .
Ego

[A.] Chart. Ant. Cantuar., M. 369 (xiiith cent. copy).

[F.] Ordnance Survey, *Facsimiles*, pt. 1, pl. 12.

[K.] Kemble, *Co. I. Dipl.*, No. CCCXIII; from

[A.] Very incorrect.

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 127; from [K.]

[S.] Mr. W. B. Sanders' text of [F.]

¹ Ex his semita, omitted, K. T.

² Ser, omitted, K. T.

³ a, K. T.

⁴ Quorum no, omitted, K. T.

⁵ Minister, omitted,

K. T.

⁶ Galdan, K. T.

516. WITENAGEMOT AT CANTERBURY. *Grant by Eðelred, King of the W. Saxons and Kent, to Wigheilm, of a "sedes" or "sell" in St. Martin's Church, Canterbury. A.D. 867. With confirmation by the Archbishop and clergy.*

✠ IN nomine Dei summi regis eterni ego EDELRED rex occidentalium Saxonum . non et Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo et conce'do' meo fideli amico WIGHELM presbytero unam sedem in loco qui dicitur sancti Martini ecclesia mihi ad elemosynam et 'u'nam modicam villulam at eandem sedem cum recte pertinet hec sunt termina . circumgacentia ab aquilone publica strata ab occidente hina meteren a meritie hina gemene peg ab oriente terra at sanctum Agustinum hanc prædictam dotionem pro remedio anime mee proque spe remunerationis eterne in sempiternam ereditatem concedendo donabo sibi abendum et possid[en]dum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liberam per omnia abeat potestatem et ab omni servitute regaliū seculariumque¹ difficultatum intus et foras magnis ac modicis perenniter liberabo supplicabo quoque ego Eðelred rex ꝛ in alme trinitatis nomine firmiter præcipio omnibus successoribus meis quicumque sint reges ꝛ episcopos vel principes vel modo viventibus vel qui post illos futuri sunt per fidem sancti Martini confessoris Christi ut numquam aliquis hanc nostram munificentiam infringere præsumat si quis vero quod non optamus alicujus personis homo diabolica temeritate instigatus surrex'erit² quod hanc meam munificentiam mutare aut minuire temptet minuatur pars ejus de terra viventium ipseque reus ante tribunal terribili particeps existat illorum qui filium Dei et vendiderunt , et crucifixerunt nisi ante digno satisfactione Deo et ominibus emundare voluerit ;

Hanc libertatem prescriptam cum his testibus infra naminatis firmiter in Jhesu Christo cum signaculo sancte crucis confirmantes roboravimus . Actum est autem anno ab incarnatione domini . DCCCLXVII . indictione . xv . 'T Dorobernia cibitate .

✠ Ego Eðelred . rex anc meam donationem cum signo sancte crucis Christi roborabo ꝛ subscribo .

✠ Ego Eastmund . dux cons' ꝛ subscribo .

✠ Eg'o' Ealhheard . abbas cons' ꝛ subscribo .

¹ -lamuq; MS.

² erit

² Surrex h', MS.; see vol. i, pp. 327, 562, 588, etc., for use of these marks (h'. 6) of insertion.

- ✠ Ego Heremod presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Mucel minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beorhtnoð minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Forðred minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpulf minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelred minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Acca minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarhtpulf minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Mannel minister cons' 7 subscribo .

✠ IN¹ nomine domini eodem regi regnante ego Cialnoð gratia Dei archiepiscopus hanc donationem Eðeredi regis cum signa sancte crucis Christi roboro 7 confirmabo .

- ✠ Ego Biarnhelm presbyter abbas cons' 7 subscribo .
- ✠ 'Ego' Noðheard presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ 'Ego' Biarnfreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Osmund presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Þighelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eardulf presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarnhelin presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Tidpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornred presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornheah presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sebearht presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigemund presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Torhthelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Herefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Þealdhere presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Elfstan presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Aldred presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Bearnulf presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigefred arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Bearnnoð arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Herefreð arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Ealhheard sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Cialbearht sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Þealdhelm sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Tirpeald sub' cons' 7 subscribo .

¹ From here to end, on the back of the charter.

pende . se ðe on manegum þingum his mihtum setteð . eac spylce þam ure hefenlican 7 þæm unasecgendlican ríce . 7 þe he þisses lifes eadinyssse 7 gesælinyssse on ænigum þingum ne forlæte .

Forðun ic ÆDELBREHT mid Godes gife 7estsaxna kyning pitodlice ic þence . 7 me on gemynde is mid þissum eorðlicum þingum ða ecelican gestreon to begitanne . sicut Salomon dixit . "Redemptio¹ animæ propriæ divitiæ" . spa spa Salomon cpreð . þæt pe sceoldon mid urum spedum urum saulum þa ecan geselinesse begitan . Forðon ic cuðlice . mid geþeahhte . 7 mid geþafonge 7 leafe minra biscepa 7 aldormanna . 7 nohte þon læs minra broðera Æðelredes 7 Ælfredes . 7 ealra þara selestena pitona þæs ríces . ic forgyfe for me selfne 7 for mine ða liofestan lifiende frynd . 7 eac spylc for arpurðnesse Æðelpulfes saule mines fæder . 7 Æðelbaldes mines broðor . soðlice þisne freols to þære halgan stope æt SCIREBURNAN . þære Æðelbaldes cyninges lichama hine resteð . 7 hit sy fæstlice 7 unapended 7 ecelice gefreod alra cynelicra 7 alra dómlica þeopdóma . ge þeoffenges ge æghpelcre unieðnesse² ealles worlðlices broces . nymðe fyrde 7 bryce peorces . Gif hpa þonne sye 7 he hine for Godes lufan to ðan geeaðmedan pille 7 he þas ure gyfe geieacnian pille oððe gemonifældan pille . geiece him ælmihti God eal góð her on worlde . 7 his dagas gesundfulle . Gyf þanne hwilc man to ðan geþristlæce . oððe mid deofles searpum to ðam bespicen sye 7 he þis on ænigum þingum lytlum oððe myclum þence to gebrecanne oððe to onpendanne . pite he þonne 7 he þæs agieldende sie beforan Cristes þrymsetle . þonne ealle heofonpare 7 eorðpare on his andpeardnesse beoð onstyrede 7 onhrerede . nymðe he hit ær her on worlde mid ryhte gebete .

Dis þæs geþriten þæs gære ðe þæs agán fram Cristes acennednesse eahta hund pintra 7 feoper 7 sixtig . 7 in þam tacencircole 7 tpefst gear . þe deg þæs septimo kal' Januarii .

Dis þæs gedon in þam cynelican setle on þære stope þe is genæmned Dornparaceaster beforan þissum pitum geþafigendum . þe hære namou her benioðan geþritene 7 gesepene sindon .

✠ Ic Æðelbreht cyning mid þære halgan rode tacne þis het spiðe geornlice³ getrymman 7 gefæstnian⁴ .

Da æfter þyssum hit gelamp . þan ilcan geare þæsne þis on midnepinter þæs gedon . 7 Æðelbreht se cining . on frigedæg . tpa nih-tum ær Estron . ðisne freols mid his ágenre hande unnende mode ufan þone heah altare alegde æt ham æt Scireburnan . in andpeard-

¹ Psalm. xlix. 8. ² "Icðnesse, MS.", T. ³ Sic, T. ⁴ The other signatures are wanting, T.

nesse ealre þære broðorlican gesamnunga . ealdra 7 geongra . 7 eac
 spylice his mægan Æðelredes 7 Ælfredes . 7 his oðræ pitona . þe
 ðær ða mid him wæron for hine selfne lifigende 7 for his tpegen
 broðre þe þær ða andpearde stodon . 7 for hyra ealra fæder saule
 Æðelpulfes cyninges hyra broðor . ðe his lichama in þære stope
 resteð .

He þisne freodóm . on ælmihtigan Godes namon 7 on ealra his
 halgra . fæstlice bebed þæt hine nan his æfterfylgendra eft ne
 onpende . ne on anegum dælum . læssan ne on maran . hine ne
 oncyrde . ac he swa ecelice forð þurpunede swa lange swa
 God wolde þæt cristen geleafa mid Engolcynne unto sceacen weoxa .
 ealra þara worlðcundra befinesse ðe her beforan nemde syndon . 7
 se hæbbe Godes miltse 7 his halgra . se ðe þis mid gode trymman
 wille 7 healdon . Gif þonne hwa sie þæt he his on ænegum dæle weanian
 þence oððe breca . þanne næbbe he næser ne Godes miltse ne his
 halgra . nymðe he hit ær mid ryhte gebete .

Dis wæs gedon beforan þære gepitnesse þe hyro naman her by-
 nroðan gemearcode standað¹ .

[A.] *Eg. Scireburn.*

[T.] *Thorpe, Dipl.*, p. 124; from [A.]

511. *Grant by Eadward, King of the Mercians, to Cronuchamme
 (Evesham) Abbey, of land at Lench, co. Worcester. A.D. 860
 x 865.*

Regnante imperpetuum² domino nostro Jhesu Christo . Dum
 conditoris nostri providentia omnis creatura valde bona in principio
 formata formoseque creata atque speciose plasmata est supra et
 infra celos tam in angelis quam etiam in hominibus ac in multi-
 modis ac diversis speciebus jumentorum . animalium . piscium .
 volucrum . que omnia nature sue jura natu³ creatoris persolvant .
 nisi homo solus qui ad imaginem suam plasmatus est et omnibus
 prælatus . tamen propter prævaricationem corruens in mortem . et
 primam immortalitatis stolam miserabiliter domini contempnendo
 mandatum amisit . Iccirco ille divitie eligende sunt que nunquam
 decipiunt habentem . nec in ipsa morte amittuntur . sed plus
 habundant dum cernitur quod amatur .

Quapropter ego EADWARDUS rex Merciorum dum mihi rex
 eternus omnipotens Deus terrigenis regni absque merito portionem

¹ The names are wanting. T.

² In perp., K.

³ Natu, K.

et aquam contulisset. cogitavi ut exinde aliquam partem pro remedio anime mee ad utilitatem ecclesiarum Dei perdonarem. Proinde exiguum ruris portiunculam. v. scilicet manentes¹ in loco ubi ruricoli vocitant ÆT LENCH. Cum conscientia principum ac ducum meorum quorum nomina infra prescripta² annotabo pro spe superne remunerationis. ad ecclesiam beate Dei genitricis semperque virginis Marie. Que fundata est in CRONUCHAMME libenter concedens donabo.

Si quis autem quod absit heredum meorum hanc donationem meam quam pro ereptione anime mee trado. infringere ausus fuerit. sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum nisi satisfactione emendaverit. Si quis autem augere voluerit. augeat Deus partem illius in terra viventium. Sit autem predicta terra libera ab omni mundiali servitio cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur. tam in magnis quam in modicis rebus. campis. pascuis. pratis. dirivatisque cursibus aquarum. excepto istis tribus. expeditione. pontis arcisve coedificatione.

Ego Æðelbert rex consensi.

Ego Alhstan episcopus. consensi.

Ego Eanpulf dux. consensi.

Ego Wlfhere dux. consensi.

Ego Ælfred abbas. consensi.

Ego Wlfhere abbas³.

Ego Cyma abbas. consensi.

[A.] MS. Cotton, Vespasian B. xxiv, f. 37.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxxix; from [A.]

The boundaries printed by Kemble, in his vol. iii, p. 395, as belonging to this charter, have no connection with it. They will be printed further on in this work.

512. *Profession made by Diorlaf, Bishop of Hereford, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 857 x 866.

PROFESSIO DIORLAFI HEREFORDENSIS⁴ EPISCOPI.

Domino meo apostolico viro et sancto plurimum colendo beatissimo CELNOTH archiepiscopo. DIORLAFUS presbiter extremus et ultimus servus servorum tuorum in Christo salutem.

Quoniam me indignum famulum vestrum tota congregatio Herefordensis æcclesiæ sibi in officium episcopale elegerunt. cum ego

¹ -tem, K. ² Prescriptas, K.; -as, originally, but s expuncted, MS. ³ Consensi, added, K. ⁴ Herf., B.

michimet ipsi conscius sum . neque in seculari prudentia . nec in aliqua dignitate me esse ornatum . nec divinis rebus nec secularibus causis præ cæteris extollar . si tamen Dei voluntati placet . et tua jussio sit ut pondus tanti regiminis excipiam ! cum omni humilitate flexis genibus pateruitatem tuam peto in domino . quatinus michi indigno servulo tuo adjutorium impendere digneris . Hoc est maxime in divinis causis et secularibus doctrinis me erudire ac docere¹ digneris . ut ego aliquid ad perfectionem voluntatis Dei et bonorum operum perpetrationem pervenire possim . Ego autem juxta normulam sacri canonis nostri . et secundum ecclesiasticam regulam quemadmodum virium possibilitas permittit . omnis obœdientiæ famulatum una cum omnibus qui mecum sunt exhibiturum me esse Deo teste profiteor . Exemplum quoque etiam antecessorum meorum venerabilium patrum . tuorum videlicet famulorum in Christo Cudulfi ac Eadulfi et Beonnan maxime ut potero exsequar . Insuper etiam et orthodoxam catholicam apostolicamque fidem sicut ab illis didici paucis verbis exponam . In primis itaque credo in unum Deum patrem omnipotentem . conditorem visibilium et invisibilium rerum .

Credo et in Jesum Christum filium ejus unicum dominum nostrum . conceptum de spiritu sancto . et natum ex Maria virgine . Deum verum hominemque perfectum . sub Pontio Pilato passum . a Judæis crucifixum et sepultum . ad inferos descendantem . die² tertia resurgentem ex mortuis . ascendentem in cœlos ubi nunquam defuit . consistentem in dextera Dei . patris virtutem et Dei sapientiam . eundemque venturum post finem sæculi judicare vivos ac mortuos . et seculum per ignem . Credo et in spiritum sanctum . procedentem a patre et filio . vivificantem universa³ . quæ in cœlis sunt . et in terris . et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam . confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum . et carnis resurrectionem . et vitam æternam futuri sæculi⁴ . Suscipio etiam decreta pontificum . et 'sex' sinodos catholicas antiquorum heroicorum virorum . et præfixam ab eis regulam sincera devotione conservo . et quæ anathematizaverunt anathematizo . et quæ damnaverunt toto ex corde respuo .

Hec ergo pro ut potui paternitatis tuæ sullimitati rescripsi quamvis latius et profundius de trinitatis scientia . et unitatis cognitione qualiter unum deum in trinitate . et trinitatem in unitate veneror . debuisssem stilo percurrente pronuntiare . Sed nunc quasi ad preces pedibus tuis provolutus . iterum atque iterum

¹ Ac docere, omitted, H.
and here.

² Dia, T.

³ Omnia, H.

⁴ T. and H.

obsecro ut pro mea fragilitate orare digneris . omniumque nostrum intercessor coram domino existere digneris . Et si quando pro peccatis nostris affligimur . tunc liberatos cognoscamus nos . per Dei auxilium et tuam clementissimam interpellationem pro nobis ad dominum . qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis pervenire .

Pax legentibus et intelligentibus hujus epistole cartulam . videntibus vero et sperantibus in Deum æterna requies ubique proveniat .

In æternum orantem pro nobis beatitudinem nostram divina gratia custodire dignetur amen .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i. f. 23.
[B.] *Reg. Cant.*, A. i. f. 271, 272.

[T.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, p. 371.
[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 633.

"Two copies occur in *Reg. Cant.*," H.

513. *Exchange by Burgred, King of the Mercians, and Wulferd, of land at Soeges lea (Sedgley, co. Staff.?), called Wulfferdinleah, or Wolverley, co. Worcester. A.D. 866.*

✠ Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jesu Christo anno dominicæ incarnationis DCCC . LXVI . indictione vero¹ decima .

Ego BURGRED rex Merciorum cum consensu ꝛ licentia . seniorum meorum libenti animo . concedens donabo aliquam partem agri regni me² a Deo dati PULFFERD . do³ duos manentes . at SOEGES LEA . pertinentem in loco ubi ruricolæ nominant PULFFERDINLEH . ut habeat sibi ꝛ bene perfruat . in æternum hereditatem ꝛ cuicumque voluerit . post se . derelinquat in jus perpetuum ꝛ omnium bonorum ad istam terram pertinentibus antiquitus ꝛ olim constitutis in campis ꝛ in pascuis ꝛ in partis⁴ ꝛ in silvis ꝛ quidquid ad terram istam pertinent . Ego Burgred rex Merciorum . hanc meam munificentiam augebo . Pulfferd . ꝛ ei constituam⁵ LXX . porcis saginam in commune illa salvatica taxatione hubi ruricolæ . Pulfferdinleah . nominant ꝛ v . plaustris plenas de virgis bonis et huncique anno unum roborem ad ædificium ꝛ alias materias necessarias . ꝛ lignaria exabuntia⁶ ad ignem sicut illi necesse sit ꝛ aliam silvaticam taxationem . pertinentem ei etiam dabo altrinsecus in campo ꝛ silvo sicut ad terram duorum manentium pertinent .

¹ Sic, A.; but probably an error of Smith for v. decima, as in the following charter. The indiction is XIV for A.D. 866. ² Mei, K. ³ Wulfferddo, K.

⁴ Sic, A.: pratis, K. ⁵ -tutam, K. ⁶ Ex ab., K.

Ego Wulferd . pro comparatione . ⁊ commutatione istius terriunculi ⁊¹ Wulferdinlea dedi Burgrede regi Merciorum . terram v . manentium in huius hominis diem liberatum . ⁊ cccc siclos in argento puro ⁊ duos hernaculos cum omnibus subpellectilibus suis ⁊ viii . boves ⁊ l . porcos ⁊ cc . segites cum gramine toto . ⁊ xxx . modios de ordio triturato sine contribulibus ⁊ suburbano ;

Hæc prænominata terrihuncula ⁊ Wulferdinlea sið hida his terminibus circumdatur ; Ðis seond ða lond gemære æt Wulferdinlea . of sture on hunigbroc . up efter broce . on ðone aldan hæge . ondlong hæges . on ðone aldan peg . ondlang peges on ða miclan strete . ondlong strete on feoper gemære . ꝥ spa on calcbroc ondlong broces ꝥ spa on horsa broc . ondlong broces ꝥ spa on ða dic . ondlong dices on sture . eft of sture on ða dic ondlong dices ꝥ on cupðredestreo . ondlong dices on heasecan berh . of heahsecan berge on ða dic . ondlong dices on Wenerð ondlong Wenerf ꝥ æft on sture : .

Siquis autem hanc meam donationem servare voluerit , conservet eum superna pietas hic ⁊ in celis . Siquis vero minuere vel frangere tentaverit sciat se anathematatum coram summo Deo nisi hic digne emendaverit Deo ⁊ hominibus ⁊ hii testes aderant quorum infra nomina liquescunt .

✠ Ego Burgred rex Merciorum . hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo .

✠ Ego Aepelspið regina consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Ceolpeorð consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Wulfsig Episcopus conseni ⁊ subscripsi .

✠ Ego Eadbald Episcopus consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Ceored Episcopus consensi : .

✠ Ego Alhhun Episcopus consensi : .

✠ Ego Deorlaf consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Aldred abbas .

Humberht dux .

Berhtferð .

Beornof dux .

Aepelred .

Beornard dux .

Berhtic .

Eamberht dux .

Ceolmund .

Mucel dux : .

Boldred .

✠ Ego Aepelpulf dux .

Eadgar .

Aepelheard .

Mucel .

[A.] Smith's *Brde*, App. p. 770.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcii; from [A.] *Boundaries* in vol. iii, p. 202.

¹ And, K.

514. *Grant by Burhred, King of the Mercians, to the Monks of Worcester, of the land granted him in No. 513, at Secceslea, called Wolterley, co. Worcester. A.D. 866.*

DE WLFWARDILEA .

✠ Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo . Anno dominicæ incarnationis . DCCC . LXVI . indictione . v . decima . ego BURHREDUS rex Merciorum cum consensu et consilio seniorum meorum libenti animo concedens dono aliquam partem agri regni mei a Deo dati . scilicet duos manentes ad SECCESSLEA quam UTLFORDILEA ruricole etiam nominant cum omnibus ad illos pertinentibus . pratis . pascuis videlicet campis . et silvis . fratribus Deo militantibus in WIGORNENSI monasterio tali jure donationis ! ut libere ac¹ quiete hæc mea dona æternaliter ab omnibus sæcularibus negotiis habeant preter expeditionem et emendationem pontis . et arcis ! atque pro salute animæ meæ fideles intercessores existant .

Scripta est et corroborata hæc cartula sub astipulatione testium idoneorum in eodem monasterio degentium . quorum onoinata infra crucis dominicæ signo prænotantur .

Ego Burhred rex Merciorum hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo .

Ego . Athelsuuyt . regina consensi .

Ego . Alchun . episcopus .

Ego . Wlfsige . episcopus . Ego Beornothus dux .

Ego . Eadbaldus . episcopus . Ego Eanberhtus . dux .

Ego . Aldredus . abbas . Ego Athelbald . minister .

Ego . Boldred . abbas . Ego . Berhtferð . minister .

Ego . Hunberhtus . dux . Ego . Ceolmund minister .

Dis synd þa land ge mære æt pulfpeardig lea . of sture on hunig broc . up æfter broce . on þone ealdan hege . On lang hæges . oððone ealdan peg . Ondlang peges on ða myccian strete . Ondlang stræte on feoper gemære . þ̅ spa on calcbroc . Ond lang broces þ̅ spa on horsa broc . Ondlang broces þ̅ spa on þa dic . Ond lang dices on sture . Eft of sture on þa dic . Ond lang dices þ̅ on cuðredes treo . Ondlang dices on heasecan berh . Of heasecan berge on ða dic . Ondlang dices on penferð . Ondlang penferð þæt est on sture .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 183b.
[M.] Heming, *Chartul.*, vol. ii, p. 410.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcv; from [A.]
Boundaries in vol. iii, p. 398.

¹ Ac, omitted, K.

515. *Grant by Ealhhere, to Oswi and Weahtræð, of land at ———.*
A.D. 860 × 866.

✠ In nomine domini ego EALHHERE dabo et concedo Ospige ꝛ
PEAHTRÆDE aliquem partem terre
virgas in latitudine contra ejus pecunia que accepi ab eo hoc est
CC. ꝛ LXX. denarios ex his
land in miridie pinesland in occidente tucenan land et in aquilone
puplica semita¹
hereditatem illis habendum ꝛ possidendum feliciterque in diebus
eorum perfruendum
derelinquendum liberam per omnia habeant potestates et si quis
hanc meam donationem ser²
benedictio si autem absit quod non optamus ut alicujus personis
homo cum diabolica t
infringere aut minuire temptaverit sciat se ante tribunal Christi
ratcionem
et hominibus emendare vo it his testibus consenticien-
tibus et³ conscribentibus quorum no⁴

Ego Æðelbearht rex hanc mea nem cum vexillo
sancte crucis Christi roborabo et subscribo .

Ego
Ego Cialnoð archiepiscopus consensi .
. ryhtpald dux .

Ego Mucel minister .
Ego Eastmund minister .
Ego Ealh[here minister .]

✠ Ego Ælfred filius regis . Hos omnes consenserunt et signo
sancte crucis conscripserunt .

Ego Eðelpine minister⁵ .
.

Ego Æðelstan ꝛ ingan burgpare .
✠ Ego Æðelhelm ꝛ cnialita gegildan⁶ .
Ego Herepine ꝛ Herred .
Ego

[A.] Chart. Ant. Cantuar. M. 369 (xiiith cent.
copy).

[F.] Ordnance Survey, *Facsimiles*, pt. 1, pl. ix.

[K.] Kemble, *Co. I. Dipl.*, No. ccxciii; from

[A.] Very incorrect.

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 127; from [K.]

[S.] Mr. W. B. Sanders' text of [F.]

¹ Ex his semita, omitted, K. T.

² Ser, omitted, K. T.

³ a, K. T.

⁴ Quorum no, omitted, K. T.

⁵ Minister, omitted,

K. T.

⁶ Gealdan, K. T.

516. WITENAGEMOT AT CANTERBURY. *Grant by Eðelred, King of the W. Saxons and Kent, to Wigheilm, of a "sedes" or "sell" in St. Martin's Church, Canterbury. A.D. 867. With confirmation by the Archbishop and clergy.*

✠ IN nomine Dei summi regis eterni ego EDELRED rex occidentalium Saxonum . non et Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo et conce'do' meo fideli amico WIGHELM presbytero unam sedem in loco qui dicitur sancti Martini ecclesia mihi ad elemosynam et 'u'nam modicam villulam at eandem sedem cum recte pertinet hec sunt termina . circumgacencia ab aquilone puplica strata ab occidente hina meteren a meritie hina gemene peg ab oriente terra at sanctum Agustinum hanc prædictam dotionem pro remedio anime mee proque spe remunerationis eterne in sempiternam ereditatem concedendo donabo sibi abendum et possid[en]dum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liberam per omnia abeat potestatem et ab omni servitute regaliū seculariumque¹ difficultatum intus et foras magnis ac modicis perenniter liberabo supplicabo quoque ego Eðelred rex ꝥ in alme trinitatis nomine firmiter precipio omnibus successoribus meis quicumque sint reges ꝥ episcopos vel principes vel modo vibentibus vel qui post illos futuri sunt per fidem sancti Martini confessoris Christi ut numquam aliquis hanc nostram munificentiam infringere præsumat si quis vero quod non optamus alicujus perssonis homo diabolica temeritate instigatus surrex'erit² quod hanc meam munificentiam mutare aut minuere temptet minuatur pars ejus de terra vibentium ipseque reus ante tribunal terribili particeps existat illorum qui filium Dei et vendiderunt , et crucifixerunt nisi ante digno satisfactione Deo et ominibus emundare voluerit ;

Hanc libertatem prescriptam cum his testibus infra naminatis firmiter in Jhesu Christo cum signaculo sancte crucis confirmantes roboravimus . Actum est autem anno ab incarnatione domini . DCCCLXVII . indictione . xv . 'T Dorobernia cibitate .

✠ Ego Eðelred . rex anc meam donationem cum signo sancte crucis Christi roborabo ꝥ subscribo .

✠ Ego Eastmund . dux cons' ꝥ subscribo .

✠ Eg'o' Ealhheard . abbas cons' ꝥ subscribo .

¹ -lamdꝥ; MS.

² erit

² Surrex h', MS.; see vol. i, pp. 327, 562, 588, etc., for use of these marks (h' & 3) of insertion.

- ✠ Ego Heremod presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Mucel minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beorhtnoð minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Forðred minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpulf minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelred minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Acca minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarhtpulf minister cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Mannel minister cons' 7 subscribo .

✠ IN¹ nomine domini eodem regi regnante ego Cialnoð gratia Dei archiepiscopus hanc donationem Eðeredi regis cum signa sancte crucis Christi roboro 7 confirmabo .

- ✠ Ego Biarnhelm presbyter abbas cons' 7 subscribo .
- ✠ 'Ego' Noðheard presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ 'Ego' Biarnfreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Osmund presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Þighelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eðelpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Eardulf presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Biarnhelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Tidpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornred presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornheah presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sebearht presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigemund presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Torhthelm presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Herefreð presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Beornpeald presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Þealdhere presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Elfstan presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Aldred presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Bearnulf presbyter cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Sigefred arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Bearnoð arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Herefreð arc' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Ealhheard sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Cialbearht sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Þealdhelm sub' cons' 7 subscribo .
- ✠ Ego Tirpeald sub' cons' 7 subscribo .

¹ From here to end, on the back of the charter.

516. WITENAGEMOT AT CANTERBURY. *Grant by Eðelred, King of the W. Saxons and Kent, to Wighelm, of a "sedes" or "sell" in St. Martin's Church, Canterbury. A.D. 867. With confirmation by the Archbishop and clergy.*

✠ IN nomine Dei summi regis eterni ego EDELRED rex occidentalium Saxonum, non et Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo et conce'do' meo fideli amico WIGHELME presbytero unam sedem in loco qui dicitur sancti Martini ecclesia mihi ad elemosynam et 'u'nam modicam villulam at eandem sedem cum recte pertinet hec sunt terminia. circumgacentia ab aquilone publica strata ab occidente hinc meteren a meridie hinc gemene weg ab oriente terra at sanctum Agustinum hanc prædictam dotionem pro remedio anime mee proque spe remunerationis eterne in sempiternam ereditatem concedendo donabo sibi abendum et possid[endum] feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liberam per omnia abeat potestatem et ab omni servitute regalium seculariumque¹ difficultatum intus et foras magnis ac modicis perenniter liberabo supplicabo quoque ego Eðelred rex ꝛ in alme trinitatis nomine firmiter precipio omnibus successoribus meis quicumque sint reges ꝛ episcopos vel principes vel modo viventibus vel qui post illos futuri sunt per fidem sancti Martini confessoris Christi ut numquam aliquis hanc nostram munificentiam infringere præsumat si quis vero quod non optamus alicujus personis homo diabolica temeritate instigatus surrex'erit² quod hanc meam munificentiam mutare aut minuire temptet minuatur pars ejus de terra viventium ipseque reus ante tribunal terribili particeps existat illorum qui filium Dei et vendiderunt, et crucifixerunt nisi ante digno satisfactione Deo et omnibus emundare voluerit ;

Hanc libertatem prescriptam cum his testibus infra nominatis firmiter in Ihesu Christo cum signaculo sancte crucis confirmantes roboravimus. Actum est autem anno ab incarnatione domini . DCCCLXVII . indictione . XV . Y Dorobernia civitate .

✠ Ego Eðelred . rex anc meam donationem cum signo sancte crucis Christi roborabo ꝛ subscribo .

✠ Ego Eastmund . dux cons' ꝛ subscribo .

✠ Ego Eallheard . abbas cons' ꝛ subscribo .

¹ Jamcq. MS.

² orit

² Surrex'it, MS.; see vol. i, p. of insertion.

MS., etc., for one of these marks (p. 6).

[A.D. 868.

jus amore et æternis
num necnon et Can-
o Hrofensis æcclesiæ
st in duo loco alia in
te marisco et prata
ne¹ modico et magno
et fretos circulo et
cipfiat : pausunt in

i doddinghyrnan pest
pege ut oð liabinges-
eall east sciat . 7 spa
doddinghyrnan . 7 spa
nges peges be eastan
norðan pealle mers 7

tiala sint genemde :
estan 7 eastan oð ðæt
^{soð}
ne amen .

concedo Cuðpulfo meo
reditatem sibi habentem
ejus perfruendum . et
ut ad derelinquendum
etione liberrima quam
aliter permaneat . hoc
in nomine omnipotentis

eum omnipotens Deus .
fringere aut minuere
non nisi emendare voluerit
illa in sua nichilominus
statibus quorum hic illic .
crucis corroborata .

nem cum vexillo sanctæ
et subscripsi .
nisi et subscripsi .
consensi et subscripsi .
et subscripsi .
et subscripsi .

Hearn, K.

* Soð angeriaht, H.

et aquam contulisset. cogitavi ut exinde aliquam partem pro remedio anime mee ad utilitatem ecclesiarum Dei perdonarem. Proinde exiguam ruris portiunculam. v. scilicet manentes¹ in loco ubi ruricoli vocitant ÆT LENCH. Cum conscientia principum ac ducum meorum quorum nomina infra prescripta² annotabo pro spe superne remunerationis. ad ecclesiam beate Dei genitricis semperque virginis Marie. Que fundata est in CRONUCHAMNE libenter concedens donabo.

Si quis autem quod absit heredum meorum hanc donationem meam quam pro ereptione anime mee trado. infringere ausus fuerit. sciat se ante tribunal Christi rationem redditurum nisi satisfactione emendaverit. Si quis autem augere voluerit. augeat Deus partem illius in terra viventium. Sit autem predicta terra libera ab omni mundiali servitio cum omnibus que ad ipsum locum pertinere dinoscuntur. tam in magnis quam in modicis rebus. campis. pascuis. pratis. dirivatisque cursibus aquarum. excepto istis tribus. expeditione. pontis arcisve coedificatione.

Ego Æðelbert rex consensi.

Ego Alhstan episcopus. consensi.

Ego Eanpulf dux. consensi.

Ego Wlfhere dux. consensi.

Ego Ælfred abbas. consensi.

Ego Wlfhere abbas³.

Ego Cyma abbas. consensi.

[A.] MS. Cotton, Vespasian B. xxiv, f. 37.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cclxxxix; from [A.]

The boundaries printed by Kemble, in his vol. iii, p. 395, as belonging to this charter, have no connection with it. They will be printed further on in this work.

512. *Profession made by Diorlaf, Bishop of Hereford, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 857 x 866.

PROFESSIO DIORLAFI HEREFORDENSIS⁴ EPISCOPI.

Domino meo apostolico viro et sancto plurimum colendo beatissimo CELNOTHO archiepiscopo. DIORLAFUS presbiter extremus et ultimus servus servorum tuorum in Christo salutem.

Quoniam me indignum famulum vestrum tota congregatio Herefordensis æcclesiæ sibi in officium episcopale elegerunt. cum ego

¹ -tem, K. ² Perscriptas, K.; -as, originally, but s expuncted, MS. ³ Consensi, added, K. ⁴ Herf., B.

michimet ipsi conscius sum . neque in seculari prudentia . nec in aliqua dignitate me esse ornatum . nec divinis rebus nec secularibus causis præ cæteris extollar . si tamen Dei voluntati placet . et tua jussio sit ut pondus tanti regiminis excipiam : cum omni humilitate flexis genibus paternitatem tuam peto in domino . quatinus michi indigno servulo tuo adjutorium impendere digneris . Hoc est maxime in divinis causis et secularibus doctrinis me erudire ac docere¹ digneris . ut ego aliquid ad perfectionem voluntatis Dei et bonorum operum perpetrationem pervenire possim . Ego autem juxta normulam sacri canonis nostri . et secundum æcclesiasticam regulam quemadmodum virium possibilitas permittit . omnis obædientiæ famulatum una cum omnibus qui mecum sunt exhibiturum me esse Deo teste profiteor . Exemplum quoque etiam antecessorum meorum venerabilium patrum . tuorum videlicet famulorum in Christo Cudulfi ac Eadulfi et Beonnan maxime ut potero exsequar . Insuper etiam et orthodoxam catholicam apostolicamque fidem sicut ab illis didici paucis verbis exponam . In primis itaque credo in unum Deum patrem omnipotentem . conditorem visibilium et invisibilium rerum .

Credo et in Jesum Christum filium ejus unicum dominum nostrum . conceptum de spiritu sancto . et natum ex Maria virgine . Deum verum hominemque perfectum . sub Pontio Pilato passum . a Judæis crucifixum et sepultum . ad inferos descendentem . die² tertia resurgentem ex mortuis . ascendentem in cœlos ubi nunquam defuit . consistentem in dextera Dei . patris virtutem et Dei sapientiam . eundemque venturum post finem sæculi judicare vivos ac mortuos . et seculum per ignem . Credo et in spiritum sanctum . procedentem a patre et filio . vivificantem universa³ . quæ in cœlis sunt . et in terris . et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam . confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum . et carnis resurrectionem . et vitam æternam futuri sæculi⁴ . Suscipio etiam decreta pontificum . et 'sex' sinodos catholicas antiquorum heroicorum virorum . et præfixam ab eis regulam sincera devotione conservo . et quæ anathematizaverunt anathematizo . et quæ damnaverunt toto ex corde respuo .

Hec ergo pro ut potui paternitatis tuæ sullimitati rescripsi quamvis latius et profundius de trinitatis scientia . et unitatis cognitione qualiter unum deum in trinitate . et trinitatem in unitate veneror . debuisssem stilo percurrente pronuntiare . Sed nunc quasi ad preceus pedibus tuis provolutus . iterum atque iterum

¹ Ac docere, omitted, H.
and here.

² Dia, T.

³ Omnia, H.

⁴ T. and H.

obsecro ut pro mea fragilitate orare digneris . omniumque nostrum intercessor coram domino existere digneris . Et si quando pro peccatis nostris affligimur . tunc liberatos cognoscamus nos . per Dei auxilium et tuam clementissimam interpellationem pro nobis ad dominum . qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis pervenire .

Pax legentibus et intelligentibus hujus epistole cartulam . videntibus vero et sperantibus in Deum æterna requies ubique proveniat .

In æternum orantem pro nobis beatitudinem nostram divina gratia custodire dignetur amen .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i, f. 23.

[B.] *Reg. Cant.*, A. i, ff. 271, 272.

[T.] *Textus Roffensis*, ed. Hearne, p. 271.

[H.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 665.

"Two copies occur in *Reg. Cant.*," H.

513. *Exchange by Burgred, King of the Mercians, and Wulferd, of land at Soeges læa (Sedgley, co. Staff. ?), called Wulferdinleah, or Wolverley, co. Worcester. A.D. 866.*

✠ Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jesu Christo anno dominicæ incarnationis DCCC . LXVI . indictione vero¹ decima .

Ego BURGRED rex Merciorum cum consensu ꝛ licentia . seniorum meorum libenti animo . concedens donabo aliquam partem agri regni me² a Deo dati WULFFERD . do³ duos manentes . at SOEGES LEA . pertinentem in loco ubi ruricoli nominant WULFFERDINLEH . ut habeat sibi ꝛ bene perfruat . in æternum hereditatem ꝛ cuicumque voluerit . post se . derelinquat in jus perpetuum ꝛ omnium bonorum ad istam terram pertinentibus antiquitus ꝛ olim constitutis in campis ꝛ in pascuis ꝛ in partis⁴ ꝛ in silvis ꝛ quidquid ad terram istam pertinent . Ego Burgred rex Merciorum . hanc meam munificentiam augebo . Wulferd . ꝛ ei constituam⁵ LXX . porcis saginam in commune illa salvatica taxatione lubi ruricoli . Wulferdinleah . nominant ꝛ v . plaustros plenas de virgis bonis et huncuique anno unum roborem ad ædificium ꝛ alias materias necessarias . ꝛ lignaria exabuntia⁶ ad ignem sicut illi necesse sit ꝛ aliam silvaticam taxationem . pertinentem ei etiam dabo altrinsecus in campo ꝛ silvo sicut ad terram duorum manentium pertinent .

¹ Sic, A.; but probably an error of Smith for v. decima, as in the following charter. The indiction is xiv for A.D. 866.

² Mei, K.

³ Wulferddo, K.

⁴ Sic, A.: pratis, K.

⁵ -ntam, K.

⁶ Ex ab., K.

Ego Pulferd . pro comparatione . ⁊ commutatione istius terriunculi ⁊¹ Pulferdinlea dedi Burgrede regi Merciorum . terram v . manentium in huius hominis diem liberatum . ⁊ cccc siclos in argento puro ⁊ duos hernaculos cum omnibus subpellectilibus suis ⁊ viii . boves ⁊ l . porcos ⁊ cc . segites cum gramine toto . ⁊ xxx . modios de ordio triturato sine contribulibus ⁊ suburbano ;

Hæc prænominata terrihuncula . ⁊ Pulfferdinlea fīf hida his terminibus circumdatur ; Dis seond ða lond gemære æt Pulfferdinlea . of sture on hunigbroc . up efter broce . on ðone aldan hæge . ondlong hæges . on ðone aldan peg . ondlang peges on ða miclan strete . ondlong strete on feoper gemære . ꝥ spa on calcbroc ondlong broces ꝥ spa on horsa broc . ondlong broces ꝥ spa on ða dic . ondlong dices on sture . est of sture on ða dic ondlong dices ꝥ on cupðredestreō . ondlong dices on heasecan berh . of heahsecan berge on ða dic . ondlong dices on Penferð ondlong Penferþ ꝥ æft on sture : .

Siquis autem hanc meam donationem servare voluerit , conservet eum superna pietas hic ⁊ in celis . Siquis vero minuere vel frangere tentaverit sciat se anathematum coram summo Deo nisi hic digne emendaverit Deo ⁊ hominibus ⁊ lii testes aderant quorum infra nomina liquescunt .

✠ Ego Burgred rex Merciorum . hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo .

✠ Ego Aepelspiþ regina consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Ceolpeorþ consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Pulfsig Episcopus conseni ⁊ subscripsi .

✠ Ego Eadbald Episcopus consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Ceored Episcopus consensi : .

✠ Ego Alhhun Episcopus consensi : .

✠ Ego Deorlaf consensi ⁊ subscripsi : .

✠ Ego Aldred abbas .

Humberht dux .

Berhtferþ .

Beornop dux .

Aepelred .

Beornard dux .

Berhttric .

Eamberht dux .

Ceolmund .

Mucel dux : .

Boldred .

✠ Ego Aepelpulf dux .

Eadgar .

Aepelheard .

Mucel .

[A.] Smith's *Bede*, App. p. 770.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcix ; from [A.] *Boundaries* in vol. iii, p. 394.

514. *Grant by Burhred, King of the Mercians, to the Monks of Worcester, of the land granted him in No. 513, at Secceslea, called Wolterley, co. Worcester. A.D. 866.*

DE WLFWARDILEA .

† Regnante in perpetuum Deo et domino nostro Jhesu Christo . Anno dominicæ incarnationis . DCCC . LXVI . indictione . v . decima . ego BURHREDUS rex Merciorum cum consensu et consilio seniorum meorum libenti animo concedens dono aliquam partem agri regni mei a Deo dati . scilicet duos manentes ad SECCELEA quam UULFORDILEA ruricole etiam nominant cum omnibus ad illos pertinentibus . pratis . pascuis videlicet campis . et silvis . fratribus Deo militantibus in WIGORNENSI monasterio tali jure donationis : ut libere ac¹ quiete hæc mea dona æternaliter ab omnibus sæcularibus negotiis habeant preter expeditionem et emendationem pontis . et arcis : atque pro salute animæ meæ fideles intercessores existant .

Scripta est et corroborata hæc cartula sub astipulatione testium idoneorum in eodem monasterio degentium . quorum onomata infra crucis dominicæ signo prænotantur .

Ego Burhred rex Merciorum hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis Christi firmabo .

Ego . Athelsuuyt . regina consensi .

Ego . Alchun . episcopus .

Ego . Wlfsige . episcopus .

Ego . Eadbaldus . episcopus .

Ego . Aldredus . abbas .

Ego . Boldred . abbas .

Ego . Hunberhtus . dux .

Ego Beornothus dux .

Ego Eanberhtus . dux .

Ego Athelbald . minister .

Ego . Berhtferð . minister .

Ego . Ceolmund minister .

Þis synd þa land ge mære æt pulfpeardig lea . of sture on hunig broc . up æfter broce . on þone ealdan hege . On lang hæges . oððone ealdan peg . Ondlang peges on ða myccian strete . Ondlang strate on feoper gemære . þ̅ spa on calcbroc . Ond lang broces þ̅ spa on horsa broc . Ondlang broces þ̅ spa on þa dic . Ond lang dices on sture . Eft of sture on þa dic . Ond lang dices þ̅ on cuðredes treo . Ondlang dices on heasecan berh . Of heasecan berge on ða dic . Ondlang dices on penferð . Ondlang penferð þæt eft on sture .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 163b.
[M.] Heming, Chertal., vol ii, p. 416.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. cccxci; from [A.]
Boundaries in vol. iii, p. 308.

¹ Ac, omitted, K.

515. *Grant by Ealhhere, to Oswi and Weahtræð, of land at ———.*

A.D. 860 x 866.

✠ In nomine domini ego EALHHERE dabo et concedo Ospige 7
 PEAHTRÆDE aliquem partem terre
 virgas in latitudine contra ejus pecunia que accepi ab eo hoc est
 CC . 7 LXX . denarios ex his
 land in miridie pinesland in occidente tucenan land et in aquilone
 puplica semita¹
 hereditatem illis habendum 7 possidendum feliciterque in diebus
 eorum perfruendum
 derelinquendum liberam per omnia habeant potestates et si quis
 hanc meam donationem ser²
 benedictio si autem absit quod non optamus ut alicujus personis
 homo cum diabolica t
 infringere aut minuere temptaverit sciat se ante tribunal Christi
 ratcionem
 et hominibus emendare vo it his testibus consenticien-
 tibus et³ conscribentibus quorum no⁴

Ego Æðelbearht rex hanc mea nem cum vexillo
 sancte crucis Christi roborabo et subscribo .

Ego
 Ego Cialnoð archiepiscopus consensi .

. ryhtpald dux .

Ego Mucel minister .

Ego Eastmund minister .

Ego Ealh[here minister .]

✧ Ego Ælfred filius regis . Hos omnes consenserunt et signo
 sancte crucis conscripserunt .

Ego Eðelpine minister⁵ .

.

Ego Æðelstan 7 ingan burgpare .

✧ Ego Æðelhelm 7 cnialta gegildan⁶ .

Ego Herepine 7 Herred .

Ego

[A.] Chart. Ant. Cantuar. M. 369 (xiiith cent. copy).

[F.] Ordnance Survey, *Ferriemiles*, pt. 1, pl. ix.

[K.] Kemble, *Co. I. Dipl.*, No. ccxciii; from

[A.] Very incorrect.

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 137; from [K.]

[S.] Mr. W. B. Sanders' text of [F.]

¹ Ex his semita, omitted, K. T.

² Ser, omitted, K. T.

³ a. K. T.

⁴ Quorum no, omitted, K. T.

⁵ Minister, omitted,

K. T.

⁶ Gealdan, K. T.

516. WITENAGEMOT AT CANTERBURY. *Grant by Eðelred, King of the W. Saxons and Kent, to Wigheilm, of a "sedes" or "sell" in St. Martin's Church, Canterbury. A.D. 867. With confirmation by the Archbishop and clergy.*

✠ IN nomine Dei summi regis eterni ego EDELRED rex occidentalium Saxonum . non et Cantuariorum cum consensu ac licentia meorum optimatum dabo et conce'do' meo fideli amico WIGHELM presbytero unam sedem in loco qui dicitur sancti Martini ecclesia mihi ad elemosynam et 'u'nam modicam villulam at eandem sedem cum recte pertinet hec sunt termina . circumgacentia ab aquilone publica strata ab occidente hinc metere a meritis hinc gemene pæg ab oriente terra at sanctum Agustinum hanc prædictam dotionem pro remedio anime mee proque spe remunerationis eterne in sempiternam hereditatem concedendo donabo sibi abendum et possid[en]dum feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus cuicumque ei eredi placuerit derelinquendum liberam per omnia abeat potestatem et ab omni servitute regaliū seculariumque¹ difficultatum intus et foras magnis ac modicis perenniter liberabo supplicabo quoque ego Eðelred rex ꝛ in alme trinitatis nomine firmiter præcipio omnibus successoribus meis quicumque sint reges ꝛ episcopos vel principes vel modo viventibus vel qui post illos futuri sunt per fidem sancti Martini confessoris Christi ut numquam aliquis hanc nostram munificentiam infringere præsumat si quis vero quod non optamus alicujus personis homo diabolica temeritate instigatus surrex'erit² quod hanc meam munificentiam mutare aut minuire temptet minuatur pars ejus de terra viventium ipseque reus ante tribunal terribili particeps existat illorum qui filium Dei et vendiderunt , et crucifixerunt nisi ante digno satisfactione Deo et omnibus emundare voluerit :

Hanc libertatem prescriptam cum his testibus infra nominatis firmiter in Ihesu Christo cum signaculo sancte crucis confirmantes roboravimus . Actum est autem anno ab incarnatione domini . DCCCLXVII . indictione . xv . 'T Dorobernia civitate .

✠ Ego Eðelred . rex anc meam donationem cum signo sancte crucis Christi roborabo ꝛ subscribo .

✠ Ego Eastmund . dux cons' ꝛ subscribo .

✠ Eg'o' Ealhheard . abbas cons' ꝛ subscribo .

¹ -lamq; . MS.

² erit

² Surrex h' . MS. ; see vol. i . pp. 327 . 562 . 588 . etc . for use of these marks (h' . 5) of insertion.

- ✠ Ego Heremod presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Mucel minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Beorhtnoð minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Forðred minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Eðelpulf minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Eðelred minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Acca minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Biarhtpulf minister cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Mannel minister cons' ꝥ subscribo .

✠ IN¹ nomine domini eodem regi regnante ego Cialnoð gratia Dei archiepiscopus hanc donationem Eðeredi regis cum signa sancte crucis Christi roboro ꝥ confirmabo .

- ✠ Ego Biarnhelm presbyter abbas cons' ꝥ subscribo .
- ✠ 'Ego' Noðheard presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ 'Ego' Biarnfreð presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Osmund presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Þighelm presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Eðelpeald presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Eardulf presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Biarnhelm presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Tidpeald presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Beornred presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Sefreð presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Beornhealh presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Sigefreð presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Sebearht presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Sigemund presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Torhthelm presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Herefreð presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Beornpeald presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Þealdhere presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Elfstan presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Aldred presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Bearnulf presbyter cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Sigefred arc' cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Bearnnoð arc' cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Herefreð arc' cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Ealhheard sub' cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Cialbearht sub' cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Þealdhelm sub' cons' ꝥ subscribo .
- ✠ Ego Tirpeald sub' cons' ꝥ subscribo .

¹ From here to end, on the back of the charter.

Endorsed in a contemporary hand:—"án setl æt sc'e Martine"; above which are traces of another short endorsement.

[A.] Original charter in Brit. Mus., Cotton, Augustus II, 95.
Brit. Mus., Fees., pt. 12, pl. 37.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxciv, from [A.]
[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 668.

517. *Profession of Alhfred, Bishop of Winchester, to Archbishop Celnth.* A.D. 862 x 868.

PROFESSIO AL'H'FREDI¹ WENTANI EPISCOPI.

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi. ego ALFREDUS humilis servulus servorum Dei 'CELNOTHO' in domino sospitatis salutem.

Licet indignus ad episcopalem sedem electus UENTANÆ civitatis in primis confiteor tibi reverentissime pater² Celnothe archiepiscopo continentiam meam et dilectionem meam. quod absque omni ambiguitate et absque ulla falsitatis commentione³ credo in Deum patrem. et filium. et spiritum sanctum. filium natum ac passum pro humani generis redemptione et salute. cujus potestas et imperium erat ante seculum. et illam rectam et orthodoxam fidem quam priores patres nostri devote servaverunt cum omni humilitate et sincera devotione sicut prædecessores mei ipsi sanctæ sedi⁴ Dorobernensis æcclesiæ subjuncti sunt semper servare me velle humiliter fateor. Necnon et tibi pater beatissime et amantissime Celnothe archiepiscopo tuisque successoribus veridica professione confiteor. stabile obœdientiæ prebere preceptum votorum meorum sine ullo scrupulo falsæ cogitationis usque ad terminum vitæ meæ.

Ego⁵ Alfredus mea propria manu perenni signaculo sanctæ crucis Christi firmando roboravi.

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. i, f. 25.
[B.] *Reg. Cant.*, A. i, f. 252.

[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 664.

518. *Grant by Acðcred, King of the W. Saxons, to Cuðwulf, Bishop of Rochester, of land in the city of Rochester.* A.D. 868.

✠ Regnante in perpetuum domino Deo nostro omnipotenti Sabaoth. cui patent cuncta penetralia cordis et corporis. terrestria simul et cœlestia. necnon super æthera regnans in sedibus altis-

¹ Alfreði, B. ² Pa. rev., B. H. ³ Conventione, B. ⁴ Sedis, H.
⁵ ✠ Ego, B. H.

sima . et alta omnia sua ditione gubernans . cuius amore et æternis premiis ego AEDERED rex occidentalium Saxonum necnon et Cantuariorum dabo et concedo amico meo CUDWULFO Hrofensis æcclesiæ episcopo aliquam partem terre juris mei hoc est in duo loco alia in civitate Dorobævia . alia in aquilone civitate marisco et prata longe et lato alta et aquæflua . usque ad flumine¹ modico et maguo meadopege flumina . vocatus et veribracho et fretos circulo et cingulo ; Incipiunt pellati : pirigfiat² : et scipfiat : pausunt in flumine .

✠ Her sint þa gemæra of miadopegan³ fram doddinghyrnan pest andlanges stræte ut oð peall 7 spa be norðan pege ut oð liabinges-cota . 7 spa be liabinges cotum oð þæt se peall east sciat . 7 spa east binnan pealle oðða miclan gatan an gæn doddinghyrnan . 7 spa ðanne suðan geriaht⁴ fram ða gatan andlanges peges be eastan ði lande suð oð doddinghyrnan . Þanne be norðan pealle mers 7 mæða . oð medipægan sindan þa gemæra .

Fram miadapegan binnan tþam fliatum tiala sint genemde : pirifiat . 7 scipfliot ða gesceadað þæt land pestan 7 eastan oð ðæt peallfæsten þus 'hit' is befangen 'mid' friodome amen .

✠ Ego Æðered rex hæc omnia dabo et concedo Cudwulfo meo dilecto fratre et episcopo in sempiternam hereditatem sibi habendum . et possidendum . feliciterque in dies ejus perfruendum . et post dies ejus cuicumque ei herede placuerit ad derelinquendum liberam ab omni servitute 'et' regali subjectione liberrima quam diu christiana fides in terra serbatur æternaliter permaneat . hoc ipsumque omnibus successoribus nostris in nomine omnipotentis Dei obserbare præcipimus .

Et si quis hoc serbare voluerit . servet eum omnipotens Deus . Si quis vero per tyrannicam⁵ potestatem fringere aut minuere voluerit . sciat se maledictum esse a Christo nisi emendare voluerit Deo et hominibus . Manente hac kartula in sua nichilominus firmitate roborata . his testibus consentientibus quorum hic illic . nomina infra scripta sunt et signo sanctæ crucis corroborata .

✠ Ego Æðered rex confirmationem cum vexillo sanctæ crucis Christi corroborabi et subscripsi .

✠ Ego Alhferð episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Heahmund episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Pulfhere dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Eadred dux consensi et subscripsi .

¹ -ni, K.
Hearne.

² Per., H.
³ Tir., Hearne, K.

⁴ Mio., Hearne, K.

⁵ Suð angeriaht, H.

- ✠ Ego Ælfstan dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Pigstan dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ælfstan dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Drihtpald dux consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ecgbeorht minister consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Beorhtnoð minister consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ordulf minister consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Æsca minister consensi et subscripsi .

Actum est autem anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi DCCCLXVIII .

Textus Roffensis, cap. 67, f. 140.
Hearne's ed., p. 101.
[S.] MS. Stowe, 631, p. 44.

[M.] MS. Harl. 596, f. 98.
[K.] Kemble, *Co. L. Dipl.*, No. ccxcv; from
[A.]

519. *Grant by Cialulf to Eanmund, of land in Canterbury, etc.*
A.D. 888 for 868.

✠ IN nomine domini ego CIALULF anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCLXXXVIII . dabo et concedo EANMUNDE amico meo et cognito aliquam partem terre juris mei hoc est in DOROVERNIA civitate ið est in longitudo . vi . virgis et in latitudo . iii . haec sunt terminibus in oriente Eðelmund presbyter in meredie Deibearht in occident Ciolulf in aquilone Hemma haec omnia dabo Eanmunde , pro competenti pecuniam quam ab eo accipio ið est . cxx . denarios argenteis in sempiternam hereditatem sibi habendum et possidendum feliciterque in dies ejus perfruedum et post dies ejus cuicumque ei herede placuerit ad derelinquendum liberam ab omni servitute regali subgectione liberrima quando christiana fides in terra servatur æternaliter permaneat hoc ipsumque omnibus successoribus nostris in nomine omnipotentis Dei observare precipimus ꝥ si quis hoc servare voluerit servet eum omnipotens Deus si quis vero per tyrannicam potestatem fringe[re] aut minuere voluerit sciat se anathematatum coram Christo et angelis ejus nisi ante digna satisfactione æmendare voluerit Deo ꝥ hominibus manente hac cartula in sua nihilominum firmitate roborata his testibus consentientibus ac scribentibus quorum hic nomina infra scripta sunt .

- ✠ Ego Eðered rex hanc meam donationem cum vexillo sancte crucis Christi roborabo et subscribo , , ,
- ✠ Ego Ciolnoð gratia Dei archiepiscopus cons' ꝥ sb'.
- ✠ Ego Heahmund ælectus episcopus cons' ꝥ sb'.

- ✠ Ego Æðelpulf dux cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Dryhtpeald dux cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Eastmund dux cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Garulf minister cons' 7 sb'.
- Ego Ecgbearht minister cons' 7 sb'.
- Ego Ecgferð minister cons' 7 sb.
- Ego Acca minister cons' 7 sb'.
- Ego Þynsige minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Eðered minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Dudda minister cons' 7 sb'.
- ✠ Ego Lulla minister cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Æðelpeald minister cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Æðelmund minister cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Eacca minister cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Æðelpeald minister cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Æðelpeald presbyter cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Osmund presbyter cons' 7 sb'.
- ✠✠ Ego Ciolulf minister cons' 7 sb'.

Endorsed in a contemporary hand:—“✠ Ciolulf sealde Eanmunde his mege ðisne tuun betpix eum pið cxx . in æc ærbe Æðeredes cyninges friols 7 his handseten 7 sælen”; *and in a somewhat later hand,* “✠ Æðelera gebohte et Cialulfe ða strætæ siððan hæ ðis land hæfde ðæ hæz be æften stent . vii. fan . fæt an bræde ðe to ðissum lande belimpeð suð innan ðet land an ðara pistræte an Lucenan gepitnesse . 7 Hyldefriðes 7 an Cuðulfæs . 7 an Hýmman 7 an Eadulfæs . 7 an Biarhthlafæs . . 7 ðer ne gæbyreð an ðam landæ an folcæs folcryht to lefænnæ rumæs butan tpigen fyt to yfæs drypæ.”; *and in a hand of the xiith century, “latine”.*

[A.] Original charter in Brit. Mus., Cotton, Augustus II, 17.
Brit. Mus., Facs., pt. II, pl. 38.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. ccxcvi; from [A.]

520. *Grant by Æðelred, King of the W. Saxons, to the thegn Hunsi, of land at Worthy, co. Hants. A.D. 868.*

DIS¹ SEOND DÆS LANDES BOC þÆ ÆDELRED CING HUNSIGE HIS
þEGNE SALDÆ ÆT ÞORDIE .

In nomine domini nostri Jhesu Christi . Omnia que in hoc mundo . ad solacium mortalis vitæ data sunt . temporalia sunt . et

¹ Disi, K.

ea vero . quæ in regno cœlestis vitæ sanctis promissa sunt . sine fine permanebunt . Ideo caducis et vanis rebus æterna . et jugiter permansura gaudia . cœlestis patriæ magnopere mercanda sunt .

Quapropter ego ÆDELRED . gratia Dei occidentalium Saxonum Rex pro remedio animæ meæ aliquam partem terræ juris mei meo ministro HUNSIGE . imperpetuam hereditatem libenter largitus sum . Id est . v . cassatos in loco qui appellatur . æt ÞORDIGE . hóc est ut habeat atque possideat prefatam terram cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus . Campis . Pratis . Pascuis . Silvis . quam diu omnipotens Deus voluerit . ut híc in ista vita demoratus fuerit . Et post finem vitæ illius heredi cuicumque placuerit : liberum habeat . donandi . vel concedendi potestatem terra hæc predicta segura et immunis permaneat . ab omni regali servitio et omnium secularium rerum nisi expeditione . et pontis factione . et arcis munitione .

Hic¹ sunt termini terræ . Ærest ðes² se díc út . sæt³ . æt þam byhte betuonh . igtune . 7 eastúne . þonón ðueres ofer 'dune bradán⁴ herpað 'ðer ged⁵ to porði forða 7 to alresforda ðonon on ig sétna mearce . 7 eastuninga . ðæt ford⁶ to osmundæs gærstunes hyrnan . Þonon ford⁶ on bycan gærstunes hyrnan . ðonon forðe half gerð bæ prestan þam beorga . ðæ adolfen pæs . þonan út to stræte . ðonon úp to passan dune ðueres ofer þa dune to deopan dæne . ðæt ðueres ofer þa dæne on bitan⁷ sleð suðæ pard . 7 pestæ perð oð ðæs aldær mannes mearce . And lang þæs aldærmannes mearce oð ðiccan þornes to þam land gé mære oð bisceopes mearce . ðæt forð and lang rode forð on icenan .

Si quis hanc meam donationem augere et multiplicare voluerit : augeat Deus bona illius hic et in futuro . si vero quis hoc frangere . vel mutare presumpserit . sciat se coram Christo et omnibus sanctis in die iudicii rationem redditurum nisi ante satisfactione emendaverit .

Scripta est hæc donationis cartula . Anno dominicæ incarnationis . DCCCLX . viii . in loco qui appellatur . æt Dornpara ceastræ . Istis testibus consentientibus . quorum nomina infra scripta videntur esse .

Ego Æðelred Rex .

Ego Ospald filius Regis .

Ego Allherð episcopus .

Ego Þulfðryd Regina .

Ego Healimund episcopus .

Ego Þulfhere Dux .

Ego Ælfred filius Regis .

Ego Eadpulf Dux .

¹ Hæc, altered to hic, MS.
bradan, K.

⁵ ðe ligeð, K.

² ðer, K.

⁶ Forð, K.

³ Utacæt, K.

⁷ Bican, K.

⁴ ðanan

Ego Wigstan Dux .	Ego Kynelaf minister .
Ego Mucel Dux .	Ego Æðelheah minister .
Ego Ælfstan Dux .	Ego Forðred minister .
Ego Ægbreht minister .	Ego Beorhtnoð minister .
Ego Beorhtmund minister .	Ego Goda minister .
Ego Milred minister .	Ego Æðelreð minister .
Ego Æðelstan minister .	Ego Torhtred minister .
Ego Mucel minister .	Ego Mannel minister .

[A.] British Museum, Add. MS. 15 360 f. 90b. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXI; from [A.]

521. *Confirmation by Beorred, King of the Mercians, of lands and privileges to Croyland Abbey. 1st August, A.D. 868.*

BEORREDUS largiente Dei gratia rex Merciorum omnibus provinciis et populis earum universam Merciam inhabitantibus, et fidem Catholicam conservantibus, salutem sempiternam in Domino nostro Jesu Christo.

Quoniam peccatis nostris exigentibus manum domini super nos extensam quotidie cum virga ferrea cernimus nostris cervicibus imminere, necessarium nobis, et salubre arbitror piis sanctæ matris ecclesiæ precibus eleemosinarumque liberis largitionibus iratum dominum placatum reddere, et dignis devotionibus ejus gratiam in nostris neccessitatibus auxiliariam implorare, ideoque et ad petitionem strenuissimi comitis Algari mihi meritoque dilectissimi, concessi regio chirographo meo THEODORO abbati CROYLANDENSI, tam donum dicti comitis Algari quam dona aliorum fidelium præteritorum ac præsentium dicto suo sancto monasterio in eleemosinam etiam animæ meæ et in remissionem meorum criminum, devotione libera confirmare. Confirmo ergo Deo et sanctissimo confessori suo Guthlaco Croylandiæ monachisque omnibus ibidem Deo servientibus, et in perpetuum servituris, totam insulam suo monasterio adjacentem, prout in chirographis incliti quondam regis Merciorum Ethelbaldi fundatoris sui, ac aliorum regum prædecessorum meorum, per limites et terminos eis descripta in situm seperalem abbathiæ suæ cum duobus mariscis jacentibus ex opposito ejusdem insulæ ad orientem ex utraque parte aquæ de Weland, una cum Alderlound in parte australi, et cum Goggislound in parte boreali eisdem terris quibus eos ab initio habuerunt.

Confirmo etiam prædicto monasterio Croylandiæ de dono prædicti dilectissimi mihi incliti comitis Algari manerium suum quod situm est in orientali parti fluminis in Spauldeling¹ cum iiij carucatis terræ arabilis, et xxiiij mansionibus, et . 80 . cotagiis in eadem villa de Spauldelinge¹ et 'dono' comitis Algaris senioris patris sui ligneam capellam sanctæ Mariæ sitam in eadem parte fluminis de Spauldelinge¹ cum iiij carucatis terræ adjacentibus ex utraque parte fluminis tam in campis de Pinchbeck² quam de Spauldeling, et de dono ejusdem comitis Algari ecclesiam de Caplade³ cum iiij carucatis terræ, et vi bovatis et xviii acris prati et merisco duarum acrarum in littore maris, et marisco iij acrarum contiguo aquæ de Shepshee⁴ claudenti insulam suam de Croyland ad ejus Orientem. et de dono ejusdem comitis Algari Ecclesiam de Sutherton cum capella de Saltenev, et iiij carucatas terræ, viginti duas boyatas, et triginta sex acras prati tam in campis de Algar-kirke quam de Sutherton, et cum iiij salinis in eadem villa. Similiter confirmo prædicto monasterio de Croyland de dono Oswii militis in Dreitona . 8 . hidas terræ, et iiij virgatas, et Ecclesiam ejusdem ville. Similiter confirmo prædicto monasterio de dono Morcardi militis mei totam terram suam de Deping, cum ducentis mansionibus, et cotagiis 400, et . 2 . ecclesiis, videlicet quicquid huic in eadem villa et in campis ejus ab aqua de Weland ad austrum usque ad campos de Langtoft ad ejus aquilonem, et inter campos de Talington ad ejus occidentem usque ad Aspathe in marisco ad ejus orientem. Similiter confirmo prædicto monasterio de dono Eregisti⁵ militis totam villam de Langtoft cum omnibus terris et mariscis quæ predictus Eregistus⁵ habuit in eadem villa, et cum ecclesia ejusdem villæ. Similiter confirmo prædicto monasterio de dono Algari militis filii Northlang in Baston, et in Tetford omnes terras et tenementa quæ dictus Algarus habuit in Ecclesia et capella sancti Johannis in eadem villa, et de dono ejusdem Algari in Repingale tres carucatas terræ arabilis, et . 60 . acras prati. Similiter confirmo prædicto monasterio de dono 'Normanni quondam vicedomini in Sutton juxta Boswoorth duas carucatas terræ, et unum molendinum ventricium. et de dono ejusdem⁶ Normanni in Badby quatuor hidas terræ cum manerio, et xxx acris prati. Similiter confirmo prædicto monasterio de dono Thoroldi quondam vicedomini Lindcoln⁷ in Bokenhale duas carucatas terræ et dimidium, et . 26 . acras prati, et . 50 . acras silvæ, et . 70 . acras de brushe. Similiter confirmo prædicto monasterio de dono Geolphi

¹ Spaldelyng, K.² Pynchebek, K.³ Cappelade, K.⁴ Shepshee, K.⁵ Ereg., K.⁶ Normanni quondam ejusdem, omitted, K.⁷ Lincoln, K.

fili Malti in Halington iij bovatas terræ de Inland , et decem bovatas in servitio , et 33 acras prati de eodem feodo in Gerunthrop . Similiter confirmo prædicto monasterio de dono Asketelli in Glapthorne duas virgatas terræ , et de dono Wulgeti in Peikerke tres virgatas terræ , et de dono Edulphi in Laithrop unam bovatom terræ , et de dono Siwardi in Kirkby tres bovatas terræ , unam mansionem , et iij cotagia , et de dono Wulnoti in Adington duas hidas terræ et piscariam cum advocacione Ecclesiæ ejusdem villæ , et in alia Adington , unam virgatom terræ , et de dono Sigburge comitissæ in Staundon . v . hidas terræ , et de dono Grimkiteli¹ unam hidam et dimidiam in Thirming .

Hæc omnia prænominata , insulas , maricos , et mersca : ecclesias et capellas , maneria , mansiones , et cotagia , silvas , terras , et prata , concedo , constituo , et confirmo , Deo et sancto Guthlaco , libera , soluta , et emancipata ab omni onere terreno et servicio sæculari , pro animabus prædictarum rerum donatorum et pro merito animæ meæ , et animarum omnium progenitorum ac heredum meorum in eleemosinam æternam abbati Theodoro et monachis suis in Croylandensi monasterio domino servientibus perpetuo possidendam . Istud regium chirographum meum anno incarnationis domini nostri Jhesu Christi . 868 . kalendas Augusti apud Snottringham coram fratribus , et amicis et omni populo meo in obsidione paganorum congregatis , sanctæ crucis munimine confirmavi .

✠ Ego Celnothus archiepiscopus Dorobornensis subnotavi² .

✠ Etiam Ego Beorredus rex Merciorum intimo animi affectu , totisque præcordiis gratias exolvo³ speciales

¹ Grymketelli, K.

² Here K. inserts from Savile, p. 492; and Fulman, p. 19, the following witnesses:—✠ Ego Elstanus Londoniensis episcopus corroboravi . ✠ Ego Edmundus Schireburnensis episcopus collaudavi . ✠ Ego Alcuinus Vuyntonensis episcopus commendavi . ✠ Ego Kynebertus Lichefeldensis episcopus consignavi . ✠ Ego Ethelbertus Herefordensis episcopus crucem meam feci . ✠ Ego Uuifus abbas Eveshamensis approbavi . ✠ Ego Hedda de Medeshamsted abbas consensum dedi . ✠ Ego Tiinus abbas de Sancto Albano consului . ✠ Ego Ethelredus rex Uuest-Saxonie assensum præbui . ✠ Ego Alfredus frater regis Uuest-Saxonie consensi . ✠ Ego Edmundus rex West-Angliæ procuravi . ✠ Ego Adelredus dux favi . ✠ Ego Osbirtus dux annui . ✠ Ego Algarus comes istud devote fieri deprecans a domino meo rege gratiosè impetravi . ✠ Ego Uulkelinus comes adjuvi . ✠ Ego Adeluulphus comes consensi . ✠ Ego Turgotos comes consensi . ✠ Ego Alcmundus comes consideravi . ✠ Ego Diga comes interfui . ✠ Ego Lefuinus comes aspexi . ✠ Ego Burkardus comes conscripsi . ✠ Ego Ascerus comes affui . ✠ Ego Thurstanus comes stabilivi . ✠ Ego Reynardus comes consului . ✠ Ego Tilbrandus comes subscripsi .

³ Sic, MS.

omni exercitui meo, maxime tamen viris ecclesiasticis, episcopis et abbatibus aliis etiam inferioris status et dignitatis, qui licet piissimæ memoriæ rex quondam Athelwulphus pater meus, per sacratissimam cartam suam ab omni expeditione militari vos liberos reddiderit, et ab omni servicio seculari penitus absolutos, dignissima tamen miseratione super oppressiones Christianæ plebis, ecclesiarumque ac monasteriorum destructiones luctuosas benignissime compassi, contra nefandissimos paganos in exercitum domini prompti et spontanei convenistis, ut tanquam martires Christi cultus sancto sanguine vestro augeatur et barbarorum superstitiosa crudelitas effugetur.

[A.] MS. Arundel 178, f. 7A. (Ingulph.) ed. | [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcvii; from Birch, 1883, p. 32. [A.]

522. *Grant by Æðelsuið, Queen of the Mercians, to Cuthwulf the thegn, of land at Lakinge, or West Locking in Wantage (!), co. Berks. A.D. 868.*

CARTA ADELSUID¹ REGINE DE LAKINGE².

Regnante inperpetuum Domino nostro Jhesu Christo. Ego ÆDELSUID Regina Deo largiente Merciorum cum consensu³ meorum seniorum concedens donabo CUPPULFO fidelissimo⁴ ministro aliquam telluris partem mée proprie potestatis id est terram . xv . manentium in loco qui dicitur LAKINGE⁵ pro ejus humi[li]⁶ obedientia atque pecunia placabili hoc est mille quingentis solidis argenti et auri vel quindecies centum siclis ut habeat ⁊ possideat quam diu vivat perfruatursque voluntarie ⁊ post finem illius terminumque dierum liberam relinquat cuicumque voluerit in sempiternam potestatem hereditatemque perpetuam.

Et hæc donatio pacta⁷ est anno dominice incarnationis . DCCC . LX . VIII . indiccione . I . Et⁸ datum præcipimus omnibus seculi potestatibus in nomine Dei patris ⁊ filii ⁊ spiritus sancti . Hæc

¹ Æðelsuið, B. added, B.

² Lacinge . xv . manentium, B.

³ Et testimonio,

⁴ Fideli meo, B.

⁵ Lacinge, B.

⁶ Humi, A.; humili, B.

⁷ Peracta, B.

⁸ Nos, added, B.

supradicta inviolata¹ servare . His testibus subscribentibus ⁊ cun-
sentientibus² quorum nomina post recitata conscribuntur .

✠ Ego Æthelred⁴ rex occidentalium Saxonum consensi et
subscripsi .

✠ Ego⁵ Ælhferð episcopus consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Wlfh'ere dux consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Eadwlf dux consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Wigstan dux . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Mucel dux . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego Ælfreð filius⁶ Regis . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Ospald filius regis . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Æðelwlf dux consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Ælfstan dux consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Alhhard abbas . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Ælðelferð . minister . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Ægberht . minister . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego⁵ Forðred minister . consensi . ⁊ subscripsi .

✠ Ego Burg⁷ rex Merciorum . consensi . ⁊ subscripsi⁸ .

✠ Ego Æðelsuið⁹ Regina . consensi . ⁊ subscripsi¹⁰ .

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 14.

[B.] MS. Cotton, Claudius C. ix, f. 106.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxcviii; from [B.]

[S.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 42;
from [A. S.]

523. *Boundaries of the land granted in No. 522.*

METR. XV. MANENTIUM AD LAKINGE .

Æn pestepeardum ⁊ on suðepeardum sceldmere . þonne of sceld-
mere on swalan peg . ⁊ ðanon on gemærbeorg . ⁊ of gemær beorge¹¹
on perð pelle¹² . of perð pelle¹² feoper æcras be norðan Lakinge .

[A.] MS. Cotton, Claudius C. ix, f. 106.

[S.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 43;
from [A.]

¹ Inviolatum, B.

² Con., B.

³ Here S. adds No. 523; omitted by K.

This is the only ✠ in the list of names, B.

⁴ Ethered, B.

⁵ This line

omitted, B.

⁶ Ælfred frater, B.

⁷ Brugred, B.

⁸ ⁊ suba., omitted, B.

⁹ Æthelswit, B.

¹⁰ Here B. adds:—"Ego Alhferð episcopus . Ego Alhhard

abbas . et multi alii consenserunt."

¹¹ Gemærbeorge, S.

¹² Werthwalle, S.

524. *Grant by Burgred, King of the Mercians, and Æthelswith, Queen of the English, to Wulflaf, of land at Uptthrop, near Padbury, co. Bucks (f). A.D. 869.*

IN nomine sanctæ ⁊ individuæ trinitatis Dei scilicet atque domini nostri Jhesu Christi faventeque ridenteque gratia Mercis in regem dicatus. Ego BURGRED. necnon ⁊ ego ÆPELSUIP pari coronata stemma regali Anglorum regina. cum consensu licentiaque nostrorum omnium magnatorum ecclesiastico sub grado sineque manentium. condonavimus WULFLAFE aliquam telluris partem. id est. v. manentium ubi appellatur on UPPROPE. pro ejus placabili pecunio. l. mancusi in auro. in jus. possessionemque sempiternam sibiinet ad habendam quamdiu vivat. suoque relinquendam fratre germano. diutius superstes si fuerit ab omnibus liberaum servitiis aligenigenarum exterarumque. et sic semper illa in sanguinitate paterne generationis. sexuque virili perpetualiter consistat adscripta. Christusque Dei filius testis fautorque sit hujus præcepti. aliter non esse motandum. cujus in nomine omnibus sæculi potestatibus præcipimus. audaciam. non habere hoc Christi decretum seniorumque irritare destruerique. quia ipsi per quendam dixit sapientem. "qui¹ resistit potestati Dei ordinationi resistit". augentibus hæc a Deo pax. frangentibus vero væ sintque maranatha in die magno adventus domini ~ ~ ~

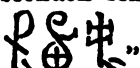
Perscripta est autem hæc. cartula. ~ Anno dominicæ incarnationis. DCCCLXIX. indictione vero. II^a. Burgredi autem regis regno. XVII°. Hiis testibus consentientibus quorum nomina postponuntur, ~

✠ Burgred rex cs'.	✠ Deorlaf episcopus cs'.	
✠ Æpelsuiþ regina cs'.	✠ Æþelhun dux cs'.	
✠ Eadberht episcopus cs'.	✠ Beornheard dux cs'.	
✠ Cyred episcopus cs'.	✠ Wulfstan dux cs'.	Æþered
✠ Alchun episcopus cs'.	✠ Aldred.	
✠ Burgheard episcopus cs'.	✠ Ceolmund cs'.	

Est autem terruncula præmemorata his falerata agellulis constipataque on sceoniman hrycge pillering pic. ⁊ on midhelte cyne-munding pic ⁊ on sigeres felda udding pic. ægþer ge ételond ge eyrð lond ge eac pudulond² all hit is gemæne þara fif ⁊ tuentig

¹ Rom. xiii, 2.

² pudulond, altered to pudolond.

higda 7 æt peadan beorge seondon sex æcras innlondes ægþer ge
medlondes ge eyrð londas

Endorsed in a hand of the xiiith century:—"Inutile".

[A.] Tenth century copy of the original
charter, MS. Cotton, Augustus II, 76.
Brit. Mus., Facs., pt. II, pl. 39.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxcix; from
[A.]

525. *Grant by Atheldred, King of the Saxons, to the Prince Alfstan, of land at Chiselburne, or Cheselborne, near Devlish, co. Dorset. A.D. 869.*

ÆPELDREDUS REX ISTA SUBSCRIPCIONE LITTERARUM . II . CASSA-
TOS JUXTA CHESELBURNEAM UT PRESENS NOTATUR INSCRIPCIO
IN HEREDITATEM CONCEDIT PERHENNEM .

✱ Regnante imperpetuum domino nostro Jhesu Christo . omnia
quæ videntur temporalia sunt 7 quæ non videntur eterna sunt .
Iccirco terrenis 7 caducis eterna et jugiter mansura mercanda
sunt .

Quapropter ego ATHELDRED Deo donante Saxonum Rex cum con-
sensu 7 licencia omnibus optimatibus² gentis nostre amantissimo
atque fidelissimo meo principi ALFSTANO aliquam terre partem id
est duos³ cassatos in loco qui dicitur be CHISELBURNE⁴ ut liberam
habeat et⁵ vivente et post obitum ejus cuicumque voluerit dare in
eternam hereditatem libenter impendo et devota mente liberam
id est ut omnium regaliū debitum⁶ et principalium Rerum cetera-
rumque causarum furisque comprehensione et ab omnium secula-
rium servitutum molestia secunda et immunis equaliter sine expedi-
cione et arcis munitione permaneat . ut michi clemens et misericors
rerum conditor ad vicissitudinem hujus munificencie emulamentum⁷
largitur . [m]ercata⁸ piaculorum preterita indulgeat presencia emen-
det contra futura clipeum potentatus apponat .

Si quis vero hanc donacionem atque libertatem augere voluerit !
sit mercis⁹ ejus cum sanctis angelis Dei . Alioquin si quis diabo-

¹ The third cypher resembles the ordinary monogram for "Nota".

² Omnium optimatum, K.

³ The corresponding word in the companion
charter next following is *af*; this is evidently another instance of misreading *ii* for
u, or *u* for *ii*. See vol. i, pp. 165, 281.

⁴ Ciselb., K.

⁵ Eo, K.

⁶ Debitorum, K.

⁷ Emolum, K.

⁸ Ercata, A.; mercata, K.

⁹ Merces, K.

lica fraude deceptus infringeret vel mutare desiderat sciat se reparatum¹ a consorcio sanctorum nisi satisfaccione emendaverit .:

Dis is þes landes imare þus uten þinsald . Arest on land scor-
hline to chiselburne . þannen anlang streames þannen up of streame :
on anne hlinchesheaved þanen be suþe Scaftesbury on þane hline .
of þat ihlinche : on anne castel at swindune . upward of dy castele
to burnstowe þanen on anne linkesheaved . þanen : to anne castel .
of ði castele : on anne herepaþ westward over herepaþ : on hline
reawe . þanen : on anne crundel to burstowe on anne cnap on anne
Ierðlonde Northward þanen : wið anne crundeles . of þane crundele :
on þes heges hirne . þa est : to herepaðe . of herepaðe on heandene
beorg on deuelisc of dune : anlang streames . up of streame . on
anne furch on anne stan castel . of ða icastele : on bleomannes
berge . of þa iberge : on land scarline an sex made eres be frome be
deuelisc made . þe ierþ on þise lande .

Scripta est hæc signigrafa² in publico loco qui dicitur at Wdegeate
anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . D . CCC . LIX .
Indiccione III coram ydoneis testibus quorum nomina infra clare
patescit.³

✠ Ego Æþelred Rex hanc donacionis cartulam propria
manu cum signo crucis confirmavi .

✠ Signum manus Alfherð episcopi .

✠ Signum manus Heahmundi episcopi etc ✠ .

[A.] MS. Harl. 61, f. 186.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.* No. ccc; from [A.]
Boundaries in vol. iii, p. 397. (Very in-
accurate.)

526. *Grant⁴ by Atheldred, King of the W. Saxons, to Elfstan, the Alderman, of land at Chcselborne. Perhaps an early English form of No. 525.*

✠ Regnante imperpetuum domino nostri Jhesu Christo .

Rixiende⁵ ure dritte halende Crist . ich ATHELDRED mid Godes
giue Westsaxne King mid leue and eþeafunghe mine ðare seleste
þlotene . Ich forgiue and selle for me selfne minre saule to ales-
nesse minne ðam leueste and i trepeste alderman ELFSTANE Alchene

¹ Sep., K.

² Singrafa, K.

³ Patescunt, K.

⁴ K. dates this charter, A.D. 867 × 871; but it is evidently a companion charter to No. 525.

⁵ A modern paraphrase or translation of the thirteenth century, note in K.

idal landes in þare i stope þe is inemned be CHISELBURNE fif hide .
 him to habenne and 'to' brukende on elche halue . þat is þanne þat
 it bie i sien fre : of al i kenelricre . and alder domelere þinghe an
 i pitra denue . an of elchene þinghe butan fierde and angieldes .
 And het it acheliche fre þurzpine habbe suelcman suo al se ich it

. i. oniman

habbe gief donne hnelman be segen þat he pis giue . and sale
 i eche oð manifelde pille i . ache him almizti god alle goode here
 forwolde and his igaste furch . agiue þa ache reste in ðam to-
 parde lue . If þat ilimpe þat oni man þurch deules lore and for
 þeses middelerdes idle þinghe on onni idale ilitel oþer mīchel þis
 i breke oþer i panie pite he hine fram alle leaffulle inne þese iworlde
 asceaden . and he des sel in domes deghe be foren Criste rich agiel-
 dende bute he it are her on worlde mid richte ibete .

Þis land is þisen imare . þus ute þinsald arest : on landscar
 hlinc : to cheselburne þannen : an lang streames . þaū up of streame :
 on anne linkes haued þanen : be suðe ceatþanberge . on þanne
 hlinc . of þanne i hlinche : on anne castel at swīdone uuepearde .
 of þe castele to burnstowe . þanen up anlang burnstowe þaū : on
 anne linkes heued . þanen : to anne castel of þo icastel : on þere
 herepaþ westward op ðe herepað on þat hlinc reawe þanen : on
 anne crundel to burnstowe on anne cinep on ðan zerðe norde-
 warde . þanen : wið anne crundeles of þi crundeles : on des heges
 hirnen . þanen est to herepað of þe ereðe¹ : on hendune beorch on
 deðfisch of dune anlang streames . up on streame : on anne furch on
 anne stancastel . of þi castele on blieqz mannes beorg of þa iberge :
 on land scare hlinc . and sex made eres be frume wið deuliscmad
 ierð to þise land . :

Þises landes freols was i wriþen in þare stowe þat is inemned at
 puðegate be foren þese wetene þe here namen her beneþen amer-
 kede standen . :

Apelred rex ✠ .

Ealferð episcopus ✠ .

Heahmund episcopus ꝛ ✠ :

[A.] MS. Harl. 61, f. 30.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccii; from
 [A.] Boundaries in vol. iii. p. 394.

¹ Erepæð, K.

527. *Profession of Kenstec, Bishop of Cornwall, to Archbishop Ceolnod.* A.D. 833 × 870.

PROFESSIO KENSTEC EPISCOPI CORNUBIENSIS.

In nomine Dei summi et domini nostri Jesu Christi Ego KENSTEC humilis licet ad¹ indignus episcopalem sedem in gente Cornubia in monasterio quod lingua Brettonum appellatur² Dinnurrin³ electus in primis confiteor tibi sanctissime pater Ceolnod⁴ archiepiscopo quod absque omne⁵ dubietate credo in Deum patrem omnipotentem celi et terræ factorem et in Jesum Christum filium ejus qui natus est de casta et intemerata virgine atque inviolata matre Maria passusque pro humani generis redemptione et salute similiter et in spiritum sanctum procedente[m] de patre et filio coadorandum ac glorificandum illam sanctam trinitatem et veram unitatem ore et corde et omnibus adoro et glorifico atque etiam laudo cunctis⁶ diebus vitæ meæ. Fateor etiam cum omni humilitate et sincera devotione piissime et prudentissime præsul quod in omnibus sancta sede Dorovernensis ecclesiæ et tibi tuisque successoribus oboedibilis servunculus supplexque clientulus usque ad terminum transeuntis vitæ sine ullo falsitatis fribole⁷ cogitationis scrupulo fieri paratus sum

Ego Kenstec mea propria manu confirmando subscribo signaculo crucis Christi.

[A.] Reg. A., f. 292. Prior. et Convent Cantuar.

[M.] Haddan and Stubbs, vol. i, p. 674; vol. iii, p. 639.

528. *Profession of Ethelwald, Bishop of Dunwich, to Archbishop Ceolnoth.* A.D. 845 × 870.

PROFESSIO ÆTHELVVALDI DOMNUCIENSIS⁸ EPISCOPI.

Primam tibi CELNOTHE pater beatissime Ego ÆTHELVVALDUS⁹ humilis Christi famulus ad hoc percipiendum officium DOMNUCIÆ¹⁰ civitatis. fidem meam catholicam fateor.

Credo Deum patrem. credo verbum patris id est filium. non patri inferiorem nec superiorem. sed in æternitate divinitatis co-

¹ Et, H. ² -tur, H.
Gervint". (Lib. Landav. 108.)

⁷ Friv., H.

⁸ Domnuuc, B. Domnu, H.

VOL. II.

³ H. suggests Dingerein, i. e., the "Castle of Geraint".
⁴ -de, H. ⁵ -ni, H. ⁶ Omnibus, H.

⁹ Ethel, B. C H.

¹⁰ Dounuucia, B.

L

æqualem . consubstantialem . sanctum quoque spiritum ex patre et filio procedentem . et in unitatis gloria ac divinitatis omnipotentia et maiestate coessentialem . et quem tota per orbem æcclesia et trinum discernit in personis . et unum confitetur in perfectione deitatis .

Hoc fateor . et hoc omnimodo credo . et ævoténus¹ exerceo . Innotesco² quod quicquid tu pater . quicquid successores tui sanctæ Dorobernensis æcclesiæ presules in veritate affirmant . diligens affirmabo . quicquid respuerint³ injustum . hoc et ego omnimodis respuere festino .

Et hoc signo sanctæ crucis Christi⁴ propria manu confirmo⁵ .

[A.] MS. Cotton, Cleopatra E. 1, f. 22b.

[B.] *Tertius Roffensis*, ed. Hearne. App., p. 268.

[C.] *Archæologia*, vol. xx, pp. 479-483. (Engraving and notice of the bronze matrix

of the seal of Bishop Ethelwald, found near Eye, co. Suffolk, and now in the British Museum.)

[M.] Haddan and Stubbs, vol. iii, p. 659.

529. *Agreement whereby Duke Ælfred grants to Archbishop Æthred, and Christ Church, Canterbury, land at Chartham, co. Kent, in exchange for land at Crogden, or Croydon, co. Surrey. About A.D. 871.*

✠ In nomine domini . Ic ÆLFRED dux . 7 ÆDERED archiepis-
copus . 7 ða higan æt CRISTES CIRICAN . habbað ðas pisan areded
ymb ðet land an CERTHAM . ðet is ðonne ðet Ælfred efter his daege
hæfð be cpeden ðet land an Certham . jnn ðam higum to agenre
æhte . 7 gif ðet sio ðet higan ðæs landes ænigem mænn unnan
pillen buton him . sevlfulum⁶ ðonne sellen hio hit Ælfredes bearne
oðða his mæga spelcum spa his pillið an ða gerad ðe he pið higan
aræde spæ an feoh spæ an feorme spæðer he abiddan mæge . 7 se
arcepciscop selð Ælfrede ðæt land æt CROGDENE . his dagas to bru-
cenne . 7 ðonne Ælfrede forðrid gebyrge 7 his bearn ðæs landes be
ðirfe . ðonne begete hio land gif hio mæge æt spelcum hlafarde spæ
ðær ðonne sio 7 æt higum . 7 gif æniman aht efsacið ymb ðæt land
an Certham . ðonne hæfð Ælfred ge'haldene Hereþinne on ægh-
pelcre pihte ðæs ðe hio an geporden pæs ðæs ðe hio sevlf geðafigan
polde . 7 ðæt pæs an byrg gereht be foran ðæ peotum ðe hevro
noman here be nevðan apritene sindon .

¹ Euotenus, B.; ævo tenus, B. H.

-tæco, C.

⁶ Jevlfum, MS.

² -runt, B. H.

³ -tæco, but the æ expuncted, MS.

⁴ Cristi, B.

⁵ H. adds ✠ here.

Ædred archiepiscopus .	Earduulf abbas .
Ædelpald dux .	Cioldmund .
Ælfred dux .	Siguulf .
Bihornhelm abbas .	Eadmund 7 eall' higan .

[A.] MS. Lambeth 1212, p. 407.

530. *Later English form of No. 529.*

✠ In nomine domini Ic ÆLFRED dux and ETHELRED archebiscop and þo higen at Cristescheriche habbez pise ared embe¹ þet land at CHERTHAM þet is þanne þet Ælfred efter his dage hauet² bequeþe þet land at Cherttham in to þan higen to ogne egte³ an gef þat sy þet higen þas londes enye men unnen pillen buten em seluen þanne sellen hi hit Ælfredes biernen oþer his meyn suithen suo hi pillat an þo yrede þet he pilt hygen arede suo on fee⁴ suo on ferme suo hpader he abidden mage and se archebiscop selht Ælfrede þet land a CROINDUNE his dages to brukene and þanne Ælfredes uorhtsith bitidet⁵ and his bearnes⁶ þos londes be þisne⁷ þanne begete hi⁸ hem land gef hi mage at spithe⁹ louerde suo þer þanne sy and at þan hygen . And gef enymā¹⁰ agt offathe¹¹ embe þet land at Cherttham þanne haueþ Ælfred yhialde Herepynne hper on eyhpet bi porde awriten¹² is hpan him self hit ypameht¹³ to an polde and þat pes on burg yred biuore þan pyten þe hire names hier binepen apritene synden .

Epelred archebiscop .	Eardpolf .
Epelpald dux .	Ceolmund .
Ælfred dux .	Sypolf .
Biornhelm abot .	Edmund and halle hysen .

[A.] *Reg. Cant.*, A.

[B.] *Reg. Cant.*, C. v. f. 96.

[K.] *Kemble, Cod. Dipl.*, No. ccc1; "A translation from the Saxon original, made towards the end of the twelfth century."

¹ Aredembe, B. ² -uez, B. K. ³ Eyte, B. K. ⁴ Fye, B. K.
⁵ Uoruth bitideþ, B. K. ⁶ Biernes, B. K. ⁷ Beþiane, B. ⁸ Begete, B.
⁹ Swiche, B. K. ¹⁰ Eni man, B. K. ¹¹ Oeathe, B.
¹² opathe, K. ¹³ Ypauith, K.

531. *Grant by King Alured, i.e., Alfred, to Shaftesbury Abbey, of lands at Dunheved, or Donhead, co. Wilts, near Shaftesbury, etc. About A.D. 871.*

HOC EST TESTAMENTUM REGIS ALUREDI QUOD PROPRIA VOLUNTATE ECCLESIE DE SHEFTESBURY FACERE ADQUIEVIT :

Dis¹ is þe quide þat ALURED King i an in to SCEAFTESBURI Gode to loce and seint Marie and alre godes halegen . mine saule to pearne on halre tungan þ is an hund hide mid mete and mid manne al so it stant . and mine dochte Agelyue forð mid þare erie in to þan menstre for þanne hie was on broken i hadod . and mine socne in to þan menstre þat ic selue . achte . þat is forsteal . and hamsocne and mundebreche . and þis sent þare landiname . þe ic pider iunnen habbe . þat is at DUNHEVED and at Cumtune . XL . hide . and at Hanlee . and Gissic . XX . hide and at Terente . X . hide and at Twern . XV . hide and fluntemel . XV . hidden .

And þis is to wnesse Adward mine sune . and Aþered arcab' . and Alcheferd bissop . and Adelheach bissop . and Wlfhere alderman and Adwlf alderman and Cuðred alderman and Tumbert abbot and Mildred mine þegen and Aþelpulf et Osric and Berthful and Cyma .

And loke hpa peses awande . habbe he Godes curs . et sainte Marien and alle Godes haleges ac on ecnesse . Amen :

[A.] MS. Harl. 61, f. 214.
Dugd., *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 477.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccx; from [A.];
"A modern paraphrase or translation of the thirteenth century."

532. *Latin form of No. 531.*

Ego¹ rex ALUREDUS in honore Dei ꝛ sanctæ Marie virginis ꝛ omnium sanctorum dono et concedo vivens et in prosperitate adhuc vivens Sceptoniensis² ecclesie centum hidas terre cum hominibus et aliis pertinentiis quemadmodum modo se habent³ ꝛ Aylevam filiam meam cum eisdemque cogente infirmitate in eadem ecclesia facta est sanctimonialis . Preter hec jura que ad corona[m] mea[re] pertinent scilicet forsteal ꝛ hamsocne ꝛ munbrech . Et hec sunt nomina terrarum qua[s]⁴ supradicte ecclesie dedi ꝛ concessi Dunehefda . ꝛ

¹ Two lines of a rubric erased at the beginning, MS.
² Quæ, MS.

³ -si, K.

⁴ Habent,

Kuntune quadraginta hidas in Henlee 7 Gersicg viginti hidas in Tarente decem hidas in Hywerna quindecim hidas in Funtemel quindecim hidas.

Hujus rei testes sunt. Edwardus filius meus. Athelredus archiepiscopus. Alfredus episcopus. 7 Adelheacus episcopus 7 Wlfere Raduulfus Kudredus Ealdreman. Turebertus Abbas. Mildredus 7 Atelwlfus et Osricus 7 Berthwlfus et curia mei.

Quicumque hec averterit sit a Deo et sancta Maria virgine et omnibus sanctis maledictus in eternum. Amen.

[A.] MS. Harl. 61, f. 21b.
Dugd., *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 477.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccx; from [A.];
"A modern paraphrase or translation of
the thirteenth century."

533. *Grant by Werfyrð, Bishop of Worcester, to Eanwulf, the King's thegn, of land in Hauthyrste, or Nuthurst, co. Warwick, for four lives, and reversion to Stratford-on-Avon Monastery.*
A.D. 872.

HNVTHYRSTE. ~

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo . cujus videlicet anno incarnationis . DCCC LXXII . indictione . v . ego WERFYRD Hpicciorum episcopus . et unanima licentia Peogornensis familiæ . aliquam terram juris nostri EANWULFO regis ministro pro sua amicitia . et placabili pecunia . xx . man'c auri probatissimi donans trado . II . mansas on HNUTHYRSTE diebus suis feliciter possidendam . et post se . III^{bus} . heredibus derelinquat . quibus defunctis . ad Stratforde restituatur . Episcopus namque hoc potissimum sentiebat . pro immenso tributo barbarorum . eodem anno quo pagani sedebant in Lundonia ; et ideo nunc rogamus uniuscujusque personas hominum . ut hoc nostrum donum inviolabile servet ;

✠ Ego Werfyrð hoc nostrum datum ¹ confirmo .	
✠ Ego Aðelhard præpositus .	✠ Ego Herred .
✠ Ego Beornferð .	✠ Ego Eared .
✠ Ego Eatferð .	✠ Ego Burheard .
✠ Ego Pulfhere .	✠ Ego Piheard .
✠ Ego Ahhere .	✠ Ego Beornferð .
✠ Ego Eadpald .	✠ Ego Æðered .
✠ Ego Berthelm .	✠ Ego Pynnhelm .

[A.] MS. Cotton, Nero E. 1, pt. 2, f. 1-4.

¹ Dotam, altered to datu, MS.

534. *Another form of No. 533.*

HNUT HYEST.

✠ Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo . Cunctaque non solum caelestia sed etiam terrestria legibus aequitatis imperium gubernante . Cujus videlicet anno incarnationis humanae . DCCC . LXXII . indictione . v . Ego *PERFERD* gratia Dei largiflua gratuitoque munere ab intonante ac regnante Hpicciorum antestis¹ et unamino² licencentia³ illius familia⁴ in *Peogerna*⁵ caestre⁶ aliquam juris nostri EANWULFO regis ministro pro sua amicitia et placabili pecunia⁷ . XX . maneñ auri probatissimi donans trado id est⁸ duas mansiones on HNUHTHYRSTE . sibi dies suos feliciter possidendum et post se tribus heredibus qualibuscumque voluerit relinquendum . ea vero ratione ut temporibus supra dictorum heredum trans actis hæc praefata terra sine contra dictione unius cujusque ad illud monasterium quod nominatur Stretford reddatur . Hoc est autem supra nominatus episcopus potissimum consentiebat proxima afflictione et inmenso tributo barbarorum . Eodem anno quo pagani sederunt in Lundonia . et ideo nunc rogamus⁹ et obsecramus cujuslibet personæ homines ut hæc nostra consentio inviolata ac stabilis posterum perseveret Augentibus et servantibus hoc donum divina benedictio amplificetur . minuentibus ac spoliantibus ultio demonicae¹⁰ inponetur¹¹ ; Nisi dignæ¹² ut optamus satis factione coram Deo et hominibus emendaverit . Testibus autem hiis consentientibus quorum nomina infra signaculo almæ crucis karaxantur ;

✠ Ego *Perferð* melliflua dona¹³ Dei omnipotentis largiente episcopus hanc donationem signo sanctae crucis confirmo .

✠ Ego *Aepelheard* . præpositus consensi .

✠ Ego *Beornferð* . presbyter . consensi .

✠ Ego *Eatferð* . presbyter . consensi .

✠ Ego *Þulphere* . presbyter . consensi .

✠ Ego *Abhere*¹⁴ . presbyter . consensi .

✠ Ego *Eadpald* . ✠ Ego *Hehred* .

✠ Ego *Berthelm* . ✠ Ego *Eared* .

¹ Antistes, K.² Unanima, K.³ Licentia, K.⁴ -lim, K.⁵ Uueogorna, K.⁶ Ceastre, K.⁷ -nio, K.⁸ (—) see vol. i, pp. 519, 520;

ii, p. 40.

⁹ Rogatus, with *t* expuncted and *m* overline, MS.¹⁰ ca. K.¹¹ Imp., K.¹² -na, K.¹³ -suo dono, K.¹⁴ Alphere, K.

✠ Ego Burgheard.

✠ Ego Pigheard.

✠ Ego Beornferd¹.

✠ Ego Pigberht.

✠ Ego Æpered.

✠ Ego Pynhelm.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xii, f. 108.
MS. Cotton, Nero E. i, f. 363.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.* No. cccvii; from [A.]
Wheler, *Hist. of Stratford-on-Avon*, p. 7.535. *Confirmation by Burgred, King of the Mercians, of No. 60. f. no 503.*

A.D. 872.

Osricus prefatus tradidit sorori suæ² Kyneburgæ hanc terram et civitatem in liberam abbatisse potestatem habendam³ et post illa Eadburt abbatisa cognata ejus accepit⁴ eam quæ fuit regina ante Wlfheri regis Merciorum et sic post eam Eafe abbatisa monasterium illud cum bona castitate sub ecclesiastica regula bene custodiebat. xxxiii. annis et liberabat illud omnipotentis Dei in cœlis et sanctam Mariam virginis, et libellum terrarum super altare sancti Petri deposuit, et familie præcipiebat ut pro Dei nomine liberi essent domini electione semper in æternum, pro se et suis qui hæreditatem sibi dederunt, et adjunxit Et Bebingmynster illic et On Portlande ad illam ecclesiam. cxx. cassatorum in occidentilibus Saxonibus, et Bibladene, Otintone. et Beganpurþan. Adelbadui rex dedisset et pro eo quod percussit Adelmund filium Orpaldi cognatum ejus, et ille rex concedebat ei vii an[nos] refectiōni ejus ad illo vico; et illa Eafe abbatisa acquisivit hanc terram æt Ahie⁵. xx. cassatorum, at Pindewillam⁶. xx. ovibus suis illic adhabendas; et postea subregulus⁷ Huicciorum Aldred dedisset suam hæreditatem illic, hoc est, æt Enneglan⁸. lx. manentes illius terre⁹; . x. cassatorum æt Fagranforda¹⁰ dedisset Burgredus¹¹ pro libertate equorum ejus tributiorum; æt Hpicca puda idgut hæres et nominatur; et æt Peapcærtane¹². xv. cassatorum, et in alio loco æt Ceddanpryde¹³ in terra montana¹⁴. xv. cassatorum; et in Nymdesfelda. iii. manentes; istas terras Aldred subregulus Huicciorum omnes pro se dedisset. Similiter etiam postea Æelmund in Geldinge. xxx. tributiorum in Æeoport dedit, et . xxxv. in Lecche familie illæ ad suam mensam, concedens et in

¹ -ferð, K.² Sua, MS.³ Habendum, MS.⁴ Accipit, MS.⁵ Alre, H.⁶ Pyndeswell, H.⁷ Subregulis, MS.⁸ Culne Sancti Æylwyny, H.

Cuneglan?

⁹ Terram, MS.¹⁰ Fairford, H.¹¹ Dedisset Burgredo, MS.¹² Wyarkeston, H.¹³ Ceddanwyda, H.¹⁴ Monta, MS.

alio loco Biesingburnan, Stanedis. xv. cassatorum, Beornpulf¹ rex sibi in elemosinam illis donabat, et² Nodehardus præfectus et comes³ regis in Magansetum. iiii. manentes on Briencandafelda⁴ per illum ad mensam eorum dedisset.

Omnes etiam istæ⁵ donationes vel hæreditariæ terræ⁶ quæ in ista cartula continentur in multis sinodis et conciliis confirma[tæ] fuerunt; et Deo liberatæ ac donatæ⁷, et cum testimonio et firmatione manu regum Merciorum, id est Æeldredi, Adelbaldi, Offan, et Cyenuulf⁸, et archiepiscoporum illorum necnon et aliorum multorum optimatum descriptæ et liberatæ et confirmatæ⁹ fuerunt, et nunc pertinentes sunt¹⁰ ad illam ecclesiam quæ sita est in Gloucestre; et jam vero ego BURGREDUS, Deo omnipotentissimo concedente et auxiliante, rex Mercenium, pro remedio animæ meæ mihi in elemosinam sempiternam liberabo civitatem illam et alia monasteriola loca quæ ad se obediunt et pertinent, eadem libertatis causa qua ante fuerunt libertati sub me et antecessoribus meis, et hoc cum consensu et concilio ac licentia omnium optimatum nostrorum factum est in illo regale vico et concilio quod habebatur æt Palesburnam¹¹; et nullus homo ex nostris ministris non intromittat vel quærat ab illis plus majorem causam nisi quo ante fuerat donatum et constitutum, ea duntaxat conditione statuta, ut orationes illorum deprecationesque pro me et pro justis hæredibus meis jugiter in illa ecclesia nocte et die memoriter servarentur¹².

Qui vero hanc donationis libertatem hæredum vel antecessorum meorum benigna mentis intentione atque illæsa cogitatione custodierit, æterna claritate coronetur, ornetur, glorificetur, et nomen ejus sit scriptum in libro vitæ; si quis autem, quod absit, cujuslibet personæ tyrannico¹³ cupiditate instinctus contra hanc definitionis libertatisque cartulam sæculari potentia fretus venire nititur, sit sub anathemate Judæ¹⁴ proditoris domini nostri Jhesu Christi, et illum projectum et alligatum in æternis pœnis sempiternis flagris fieri damnatum, nisi hic Deo et hominibus cum bona satisfactione digne emendaverit; et si quis hoc augere vel servare voluerit, benedictioni Dei cœli cum omnibus sanctis sine fine percipiat in sempiternum. Amen.

✠ Hæc fuerunt gesta et renovata anno dominicæ incarnationis octingentesimo septuagesimo secundo, indictione quinta, cum con-

¹ Beornpulf, M.

² Æt, MS.

³ Comis, MS.

⁴ Erenkandeffeld, or

Brankamfeld, H.

⁵ Istas, MS.

⁶ Hæreditarias terras, MS.

⁷ Libe-

rata ac donata, MS.

⁸ Cyennulf, H.

⁹ Descripta et liberata et confirmata,

MS.

¹⁰ Pertinentia, MS.

¹¹ Pelerburnan, H.

¹² Servetur, MS.

¹³ Tyrannica, H.

¹⁴ Inde, H.

sensu et beneficentia et confirmatione piissimi regis Merciorum Burgredi, et venerabilis archiepiscopi nostri Ciolnodi, et omnium episcoporum et principum et multorum heroicorum virorum quorum nomina et signa hic infra notantur, ut firmior et prolixior hæc res in æternum constitueretur.

- ✠ Ego Burgredus, rex Merciorum, hanc propriam donationem libertatis et positive signo crucis impono.
- ✠ Ego Cionoldus gratia Dei archiepiscopus hanc donationem confirmans subscripsi.
- ✠ Ego Etheldriuda regina huic donationi regis concessæ signo crucis infixi.
- ✠ Ego Pulfrig episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Ciorred episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Alchun episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Berthred episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Diorlaf episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Biornod dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Humberth dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Uulflaf¹ dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Eamberht dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Eadred dux consensi.

Et alii tam duces quam abbates subscripserunt.

[H.] *Historia et Cartularium Monast. S. Petri Gloucestrie*, ed. W. H. Hart, Rolls Series, 1863, vol. i, p. lxxi; from [MS.] Gloucester Cathedral, Register A. See No. 60, vol. i, p. 96, for preliminary part of the document.

536. *Grant by Eðered, Archbishop of Canterbury, and the monastery of Christ Church, to Liaba, son of Birgwin, of land in Gilding, or Yalding, co. Kent. A.D. 873.*

✠ In nomine almo trino divino ego ELFRED rex cum consensu et licentia atque consilio sapientum meorum pro spe remunerationis² eterne ✠ ego EDERED archiepiscopus et omne³ domus mea familie mee³ de ecclesia Christi omnes concedimus LIABAN fili Birgines istam agellam quod nos nominamus. GILDING in sempiternam hereditatem contra .XXV. mancusa bona auri sibi abendum et possidendum et feliciterque in dies ejus perfruendum et post dies ejus

¹ Milflaf, 1 H.

² Prospere munerationis, MS.

³ Sic, MS.

cuicumque ei erede placuerit liberam per omnia abeað potestatem derelinquendum intus et foris magnis ac modicis. Hæc sunt termina circumjacentia ab oriente crudes silba ab occidente et australe parte terra Se'freðes monahus nostri ab aquilone terra ad Bosingtune et omnes concedimus nos ei si quis autem obserbare boluerit serbetur donationem nostram serbet illi sempiterna Dei benedictio ic et in futuro si autem absit quoð non optamus quod quis personis homo cum diabolica temeritate instigatus surrexerit qui anc meam donationem et nostram confirmationem infringere vel minuere vel in aliut conbertere in aliuð constitumus sciad se rectum redditurum coram a Deo et omnibus nisi ant[e] digna satisfactione Deo et hominib[us] emendare boluerit hoc actum est autem anno dominice ab incarnationis . DCCC . L . XX . III . indictiones vero . V . II . is testibus consentientibus et subscribentibus quorum ic nomina infra in sedula ista karaxantur .

✠ Leafa' gebohte æt Æðere archiepiscopo 7 æt his hiapum ðe to Cristes cirican herað ðis geprit 7 ðis land mið ðy friadome ðe hit hær gefriad pæs to Cristes 'cirican' on ec pære .

✠ Ego Æðelulf² rex occidentalium Saxonum hanc meam muniuicentiam cum 2° signo crucis Christi roborabo et subscribo .

✠ Ego Eanuulf dux con'sen'su⁴ et subscripsi .

✠ Ego Eðeluf dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Eðelbæld filius regis consensi et subscripsi .

✠ Ego Uulfheard consensi et subscripsi .

✠ Ego Æðelric consensi et subscripsi .

✠ Ego Ceolmund consensi et subscripsi .

✠ Ego Uuerenberht consensi et subscripsi .

✠ Ego Lulling consensi et subscripsi .

✠ Ego Uulfred consensi et 's'ubscripsi .

✠ Ego Eðeluf rex .

✠ Eanuulf dux .

✠ Eðeluf dux .

✠ Eðelbald .

✠ Uulfheard .

✠ Æðelric .

✠ Ceolmund .

✠ Luling .

✠ Ceolnoð⁵ archiepiscopus .

✠ Eðelstan rex .

✠ Eðelulf dux .

✠ Ealhhere dux .

✠ Dryhtnoð abba .

¹ This paragraph inserted afterwards, but in a contemporary handwriting.

² Ob. A.D. 857. The names of these witnesses have apparently been copied from other charters.

³ Hoc !

⁴ Sic, MS.

⁵ Ob. A.D. 870.

✠ Duduc.	✠ Eðelhere.	✠ Eadberht.
✠ Eðelmod.	✠ Osmund.	✠ Dudda.
✠ Eðelric.	✠ Eðered.	✠ Ealhhun.
✠ Eðelred.	✠ Gilsheard.	✠ Cyneberht.

Endorsed in a contemporary handwriting:—“✠ ðis is sia boc 7 Gildige”; and in a later hand, “Eðelred Rex 7 Eðelred archiepiscopus dederunt . Lieuen . Gilding”.

[A.] Contemporary copy of the original in Brit. Mus., Stowe Charters, No. xviii.

537. *Grant by Athelred, King of the Mercians, to Cuthulf the thegn, of land at Marnan clive, or Marcliff, in Bidford, on the R. Avon, co. Warwick. A.D. 872 × 874.*

DE MEARNAN CLIFE .

¶ In nomine domini nostri Ihesu Christi ATHELRED Deo adjuvante Merciorum dux hanc cartam CUTHULFO ministro regis pro illa terra MARNAN CLIVE id est . x. manentium fieri concessit quam terram Cered propinquus illius Cuthulfi cum mille siclis a Burbredore rege Merciorum adquisivit . ac post mortem suam suæ uxori Uuerthrythe ad optinendam donavit . Tunc ille Cuthulf a præfata muliere Romam cupienti pergere in presentia Uuerfrithi episcopi omniumque optimatum provinciæ Huuicciolorum cum probabili pecunia comparavit . Sed ille Athelred præfata Uuerthrythe sub iuramento affirmante supradictæ terræ libellum a paganis arreptum esse cum consensu omnium Merciorum senatorum alium scribere iussit . Ut ille Cuthulf illa terra ut sibi placeret perhenniter perfrueretur et cui donare vellet sine impedimento¹ ullius personæ licentiam haberet . Ipse vero post modum divino provocatus instinctu . hanc eandem terram æcclesiæ Uuigrecestre pro salute et remedio animæ suæ donavit .

Dis synd þa land gemæru æt mearnan clyfe . x. hida . þ is þonne ærest of turf hlapan in þone holen peg . Of þam holan pege innon afene þ lit . cymeþ piþ ufan pearroces yge . 7 se mæd hom þær to . þ spa up on þone lytlan hlaup . Of þam hlape on þa mærdic . Of þære dic on bradan pege . Oudlang peges innan þ sic . Oudlang þæs sices innon þone þyrs pyt . Of þam pytte innan pidepællan . Of pidpælla[n] æfter 'þam' pege to þam uferan heafdan . þæt æfter heafdan æft in turf hlapan .

¹ Inp., originally, but = expuncted and = overline, MS.

Et hic infra nomina testium conscripta liquescunt.

Ego Burhred rex Merciorum hanc libertatem præscriptam
mea manu consensi et subscripsi.

Ego Ethelsuuyht regina consensi.

Ego Perefrið episcopus consensi.

Ego Æpelred dux consensi. Ego Ælfred dux. *

Ego Albhelm dux. Ego Uulfsige minister.

Ego Eadnoð dux consensi. Ego Pifrið minister.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 147.
Heming, Chertul., vol. ii, p. 338.

[K.] Kemble, *Od. Dipl.*, No. cccrv; from [A.]
Boundaries in vol. iii, p. 308.

538. *Grant by Adelf, King of the W. Saxons, to Edred, of land at Horatune, or Horton, co. Kent, with assent to its partition.*
A.D. 874.

✠ In nomine domini & in nomine alti throni regis domini nostri
Jhesu Christi ! Ego ADELULF rex misericordia Dei occidentalium
Saxonum ! necnon & Cantuariorum cum unanima voluntate ac
licentia meorum optimatum do et concedo EDREDO terram quæ
dicitur HORATUNE ! & permitto ipsi Edrede dare Lullan & Sige-
ðryðe ! & rursum regali institutione Lulla & Sigeðryð contradunt
Eaulfe & Herepine partem terræ ejusdem quæ dicitur Horatun !
Hoc ! est ! unum aratrum in sempiternam Hereditatem perfruen-
dam ! & Eaulf dimidiam partem tradidit Biarnulue ! & ipse Eaulf
meditatem retinuit ad Habendum & possidendum & feliciter in
dies vitæ suæ perfruendum ! & post dies suos cuicumque Heredi
placuerit derelinquendum ut libera eam habeat potestate !

Hi sunt termini eidem terræ circum jacentes ! Ab oricnte silva
quæ dicitur duungraab ! Ab occidente communiter episcopi &
Lullan ! Ab australi parte terra Lullan ad Certeham ! & ab aqi-
lone Biernulfi quam terram æternaliter possidet !

Constituimus etiam hanc terram liberam ab omni regali subjec-
tione ! & terreni operis ! nisi operatione portis ! & arcis munitione
intus & foris ! magnis & modicis ! minoris ac majoris ;

Si quis servare voluerit verba nostra & donationem nostram !
servetur et sempiterna Dei benedictio Hic & in futuro sæculo ; Si
autem quod non optamus aliquis Hominum diabolica temeritate
instigatus surrexerit qui hanc donationem infringere temptaverit !
sciat se coram Deo & hominibus rationem redditurum in die
judicii ! nisi ante digna satisfactione Deo & Hominibus emendare
voluerit ;

Actum : est : Hoc anno dominicæ incarnationis : DCCCLXXIII ;
indictione : VII : his testibus consistentibus & conscribentibus
quorum hic nomina infra Hanc scedulam caraxata ad notantur ;

✠ Ego Æðelulf ¹ rex cum signo sanctæ crucis Christo roboro
& subscribo ;	
✠ Ego Cealnoð archiepiscopus cum vexillo crucis roboro ;	
✠ Ego Æðelstan rex cum vexillo roboro & subscribo ;	
✠ Ego Biarnmod ² episcopus cum vexillo crucis roboro &
subscribo ;	
✠ Ego Æðelbald filius regis consentio & subscribo ;	
✠ Ego Æðelric dux consentio & subscribo ;	
✠ Ego Ealhred dux consentio & subscribo ;	
✠ Ego Æðelulf dux consentio & subscribo ;	
✠ Ego Osric pfs ;	✠ Ego Diormod p' ;
✠ Ego Æðered monachus ;	✠ Ego Babba p' ;
✠ Ego Beorhtnoð m̃ ;	✠ Ego Burgnoð p' ;
✠ Ego Hpita m̃s ;	✠ Ego Duduc m̃ ;
✠ Ego Berræd m̃ ;	✠ Ego Æðelric m̃ ;
✠ Ego Sulf ³ presbyter ;	✠ Ego Æðelhere m̃ ;
✠ Ego Beannoð p' ;	✠ Ego Ecglaf m̃ ;
✠ Ego Pulfhere m̃ ;	✠ Ego Osbearht m̃ ;
✠ Ego Osmund m̃ ;	✠ Ego Gislheard m̃ ;
✠ Ego Sideman m̃ ;	✠ Ego Cynebearht m̃ ;
✠ Ego Æðelmod m̃ ;	✠ Ego Oba m̃ ;
✠ Ego Hysenoð p' ;	✠ Ego Heabearht m̃ ;

Omnes consentimus & omnium voluntas nostrorum est ;

- ✠ Ego Æðered archiepiscopus noviter consentio ;
- ✠ Ego Biarnhelm abbas consentio ;
- ✠ Ego Drihtpald dux consentio ;
- ✠ Ego Æðelpald dux consentio ;
- ✠ Ego Eardulf p' consentio ;
- ✠ Ego Sefreð m̃ ;

Et Ego Liofric gebonthe ꝥ land æt Horatune mid feoper 7 tþenti-
gum mancusa : in sempiternam Hereditatem ;

Endorsed :—“Eðeluulfus Rex dedit Horatun Edredo” . “Latine”.

[A.] Brit. Mus., Stowe Charters, No. xx. (Tenth century copy.)

¹ See p. 154, notes 2, 3.

² Rochester, A.D. 805-842.

³ For Ego Osulf (f).

539. *Grant by Earddulf to Wigheilm, of land at Ham, co. Kent.*
A.D. 875; and later confirmation.

IN nomine domini regnantis per omnia ac disponentis ubique omnia cujus melliflua largitate ditatus ego EARDDULFUS dabo ac concedo amico meo WIGHELMO aliquam partem terre juris mei ðæt is an spulung 7 an iocleta in illo loco ubi ab incolis dictum est æt HAMME cum eadem libertate quam ÆLFREDUS rex occidentalium Saxonum necnon æt Cantpariorum mihi in jus proprium cum multorum fidelium testimonio donavit hec facio pro ejus competenti atque mihi placabili pecunia quam ab eo accepi id est . c . viginti mancusas auri purissimi ista ætenim terra præfata 'h'is terminibus undique circumcincta est in oriente ham fleot in occidente puplica strata in aquilone hiredes seota to presta tune 7 se mersc se to ðam ilcan lande belimpð quæm Ælfredus rex ad augmentum predicte donationis tradidit æt in meridie puplica strata oð ðane ford isti sunt termini hujus prænominata marisci in oriente hiredes mersc to presta tune in occidente hefer fleot in aquilone ham fleot in meridie illa ipsa terra æt hamme 7 an cinges bocholte sif pena gang fram lacum oð sumermessan . hæc omnia dabo ei in sempiternam hæreditatem sibi habendum æt possidendum feliciterque in dies ejus perfruendum æt post dies ejus cuicumque ei herede placuerit derelinquendum liberam per omnia habeat potestatem intus æt foris magnis ac modicis notis atque ignotis cum campis silvis pratis pascuis piscationibus omnibusque ad eam rite hac recte pertinentibus hoc ipsumque omnibus successoribus nostris in nomine omnipotentis Dei observare præcipimus ut quamdiu Cristiana fides in terra servetur libera ab omni regali servitute æternaliter permaneat nisi his tantum tribus causis id est expedicione æt arcis munitione pontisque constructione si quis autem hoc servare voluerit servetur ei eterna benedictio in celis si autem absit quot non obtineat ut alicujus personis homo diabolica temeritate instigatus surrexerit qui hanc donationem infringere vel minuere temptaverit sciat se rationem esse redditurum æt a Deo et angelis ejus in die judicii separatim nisi antea digna satisfactione Deo et hominibus hoc emendare voluerit actum est autem hec donatio anno dominice incarnationis DCCCLXXVº . indictione . vero . VIII . his testibus consentientibus hac conscribentibus quorum ic nomina infra hac in scedula caraxantur .

✠ Ego Ælfred gratia Dei rex hanc libertatem donationis meae consensi manuque mea propria roboravi et subscripsi .

Ego Æðeredus archiepiscopus . consensi . et subscripsi .
 Ego Ospealdus filius regis . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Ælfstan dux . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Beorhtulf dux . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Sigulf . minister . regis . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Sighelm . minister . regis . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Odda . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Mired . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Ospulf . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Pulfstan . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Heahulf . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Cenpeald . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Ceolmund . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Herepeald . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Eadmund . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Ospeald . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Eanulf . minister . consensi . ⁊ subscripsi .
 Ego Pulfhere . presbyter ⁊ abbas . consensi . ⁊ subscripsi .

Item ad stabilitatem ejusdem donationis ego Plegmundus misericordia Dei archiepiscopus consensi et subscripsi .

Ego Beornhelm presbyter ⁊ abbas consensi

Ego Beornheah clericus ⁊ abbas consensi .

Ego Beahstan . presbyter . consensi .

Ego Pynhelm . presbyter . consensi .

Endorsed in a hand of the xth century:—"Hammes boc"; and in a hand of the xiith century, "Eardulfus dedit Hamme amico suo Pigelmo quam dederit ei Elfredus Rex . latine".

[A.] Nearly contemporary charter in British Museum, Cotton, Augustus II, 89.

Brit. Mus., Feov., pt. II, pl. 40.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccvii from [A.]

540. *Privileges granted by Ceolwulf, King of the Mercians, to the monks of Worcester, in exchange for land for four lives at Daylesford, co. Worcester. A.D. 875.*

DÆGLES FORD¹.

✠ In nomine sancte et individue trinitatis anno ejusdem incarnationis humane . DCCCLXXV . indictione . VII . Ego CEOLPULF

¹ "Carta Ceolulfi regis de Dæglesford", title, H.

gratia Dei gratuita largiente rex Merciorum aliquid mihi in elemosinam donare precogitavi ut sempiternae mercedis portionem acceptarem ideo rogatus a ƿerfriðo antestite Huicciorum et familia in Uueogernacestre . istam libertatem . cum meorum omnium unanimi consensu episcoporum et principum . ac etiam cunctorum optimatum nostræ gentis perpetualiter donavi ut tota parrochia¹ Hpicciorum a pastu aequorum regis et eorum qui eos ducunt obsoleta² et secura permansisset . et ille episcopus dedit regi Ceolpulfo sex manentes ubi appellatur DAEGLESFORD et hoc divinum servitium pro expiationem³ peccaminum Ceolpulfi regis diffiniunt ut in illis monasteriis in quibus prænominata servitus persolvi deberet memoria et oratio dominica cotidie ad celum mitteretur quamdiu Christiana fides in ista gente servaretur . tunc etiam supradictus rex antenominato episcopo dedit . LX . mancosos auri ea conditione ut ipse istam terram habuisset . et tribus heredibus quibus voluisset post se relinqueret . et post dies istorum heredum antedicta terra ad Uueogernensem civitatem rediret pro anima Ceolpulfi regis et posterum⁴ illius et tamen libertas supradicta perpetualiter permaneret . Omnipotens Deus illos custodiat qui hoc donum custodire dignentur . et qui violare temptav'e'rint sciant se rationem reddituri⁵ in tremendo examinis die . hii sunt testes et confirmatores hujus donationis quorum nomina infra signo sanctæ crucis notantur .

✠ Ego 'Ceoluulf rex Merciorum hanc conditionem propria manu confirmo .

✠ Ego Eadberht episcopus consensi .

✠ Ego ƿærferð episcopus consensi .

✠ Ego Deorlaf episcopus .

✠ Ego Beorhtnoð dux .

✠ Ego Æpelhun dux .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 27.

[M.] Heming Chertel., vol. i, p. 87.

[K.] Kemble, *Od. Dipl.*, No. ccxvi; from [A.]

541. *Grant by Ceoluulf, King of the Mercians, to the monks of Worcester, of land at Uferabyrie, or Overbury, under Bredon Hill, with Conderton and Pendock, co. Worcester. A.D. 875.*

DE UFE'RA'BYRIE⁶.

✠ In nomine sanctæ et individue trinitatis . Anno dominicæ incarnationis . DCCC . LXXV . Ego CEOLUULF gratia Dei gratuita

¹ Paro, K.

² Abs, K.

³ -one, K.

⁴ Posterorum, K.

⁵ -ros, K.

⁶ On margin, in sixteenth century hand, "Oûbyri".

la'rgiente rex Merciorum aliquid in elemosinam donare præcogitavi . ut sempiternæ mercedis portionem acciperem . Iccirco rogatus a WERFRIDO episcopo Wiciorum et familia in Wigornacetre . concessi monachis Deo famulantibus in monasterio Wigornensi quod constructum est in honore sanctæ et perpetuæ matris ac virginis Mariæ quandam ruris portiunculam villam scilicet quam ruriculæ UFEREBREODUN' vel UFEREBIRI' appellant . VI. cassatorum cum duabus villulis Cantuaretun . videlicet et Peonedoc . et cum omnibus ad eam pertinentibus campis scilicet pratis et silvis . Eo quoque jure tenoris ! ut ab omnibus mundanis negotiis pro redemptione animæ meæ semper sit libera . præter expeditionem dumtaxat et emendationem pontis . et arcis . Hanc vero libertatem quam ego apposui cum consensu omnium meorum episcoporum . et principum ac optimatum nostræ gentis si quis custodierit ! omnipotens Deus illum custodire dignetur . Si quis autem infringere vel violare temptaverit sciat se rationem ponere . cum districtus iudex orbis tremendus advenerit .

Ego Ceoluulf rex Merciorum hanc conditionem propria manu confirmo .

Ego . Werfryth episcopus consensi .

Ego . Eadberhtus episcopus conscripsi .

Ego . Beornoth dux consensi .

? > Ego . Athelhun dux cs' .

† Ego . Atheluuold dux¹ .

Ego . Allferht dux .

Ego . Kyred .

Ego . Wulfsige .

Ego . Heahstan .

Ego . Eanuulf .

Ego . Ecgberht .

Ego . Beornfyrht .

Ego . Eadbald .

Ego . Turhtredus

Dis synd ða land gemæru into Vfera byrig . ærest of kærnt in eomot sic . Ondlang þæs sices in rumpoldes mór . Of rumpoldes more in holan stan . Of holan stane in mærcum'b' . Of þam cumbe in eorðnutena þorn . Of þam þorne in þæt pudu gæt . Of þam geate ondlang ecge into þam stodfalde . Of þane stodfalde in duddan stane . Of duddan stane in spalapa bærh . Of ðam berhge in piccan stan . Of þam stane big lytlan pudu in simæres ford . Of þam forda ondlang hpate broc into kærnt . Ond long kærnt in edrices ford . Of edrices forda in eomodes poll .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii. f. 149.
[H.] Heming, *Chartul.*, vol. ii, p. 331.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccviii; from
[A.]

¹ Consensui, added, K.

542. *Other Boundaries of the land mentioned in No. 541.*

DE PENEDOC.

Dis syndon þæra tpeigra hida land gemære æt penedoc æt ælfstanes brycge . þ ondlang osrices pulle . 'j spa' þ hit cymð on ducan seaðe . of ducan seaðe þæt hit cymð on risc hāle . of risc hale þ hit cymð on þone lytlan snæð feld . 'j spa' þ on þone haran piðig . 'j spa' pest þæt hit cymð to þan hæcce be suþan cran mere . 'j spa' þonon þ hit cymð to pen broce . 'j' ondlang pen broces þ hit cymð on hina gemære be norðan hege 'j' spa forð be eadredes felde þæt hit cymð to þan byhte tó æsc apaldre leage norðe peardre 'j spa' on þone pest halh þ hit cymð on gynd dinc gerstune . 'j spa' forð þanon þ hit cymð to¹ þære stræte of þære stræte þ hit cymð to pest mædpan butan an farlung hina herð landes betpeonan þære stræte j þære mædpe . 'j spa' andlang norð geardes þæt hit cymð be suþan stan beorgan innon þone byht . j of pand dinc hale forð² be þam graue þ hit cymð in to¹ þam suæde 'j' of þan snæde þæt hit cymð in þone norðran styfecing² in þone spin hagan . 'j' of 'þan' spin hagan þ on sealt leage 'j' of sealt leage in þone hyrst geard þæt 'spa' forð on þone haran piðig . 'j' þanon ondlong þæs ripiges þ on osrices pull . j ondlong osrices pull . þæt 'eft' on ælfstanes brycge .;. Feodecing leage j þ lytle lin land eal butan anan hrycge þam pest'e¹ mæstan 'j' tpegan æcceras on gemang hina lande . j se pestra east halh . j an styce þ pest mæstan and seo þridde hid æt dydinc cotan þ is se þridde æcer . þonne is calles þæs landes þreo hida . II . æt peonedoc . j an æt dydinc cotan .

[A.] Tiberius A. xiii, f. 162.
[M.] Heming, *Chartul.*, vol. ii, p. 300.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, vol. iii, p. 300.

543. *Grant for three lives by Ealhferð, Bishop of Winchester, to Cudred, the Duke, and his wife Wulfrið, of land at Easton, on the R. Itchen, co. Hants. A.D. 871 × 877.*

DIVISIONES ESTUNE.

✠ In nomine domini EALHFERÐ Biscop j ða higan on PINTA-CEASTRE . habbað gelæneð hiora leofan friond . viii . hida landes on EASTUNE . ðrora manna deg ðet is CUDRED dux PULFRIDE his pife j ánan man þer to suil him lifost sío him tó hæbbene j to

¹ Et, expuncted, and to overline, MS.

² Styf cing, M.

brucenne spa him sælest sfe éghpælces þinges freoh butan brycge
 peorce 7 ferde . 7 eahta ciric sceattan 7 mæsse prestes ge reohta 7
 saul sceottas . 7 hi bebiodað on ælmeahtiges naman . 7 on sanctes
 Petres ðes apostoles naman . 7 on ealra Godes halgona naman . ðæt
 ðæt land sie laborðe . 7 higan spa gé pelde ofer hiora ðrora deg spá
 hid præs ðy dege ðe hióe hit hiom sealdan . 7 ðis is ge don be þara
 peotena ge pitnesse ðe heora naman her be neoðan á pritene stan-
 dað . 7 mid Cristes rodes ge tacne ge mearcode .

Ego Ælfred Rex .

Ego Ælferð episcopus .

Ego Æðelheah episcopus .

Ego Pulfhere Dux .

Ego Æðelstan Dux .

Ego Eadpulf Dux .

Ego Ordulf Dux .

Ego Elfstan Dux .

Ego Cuðred Dux .

Ego Tunberð abbas .

Ego Ælfreð presbyter .

Ego Hunsige presbyter .

Ego Cynestan presbyter .

Ego Biornlaf presbyter .

Ego Henulf Diaconus .

Ego Ælfstan Diaconus .

Ego Æðeuulf Diaconus .

Ego Milred minister .

Ego Beorhtnoð minister .

Ego Æðelnoð minister .

Ego Dudig minister .

Ego Heremod minister .

Ego Æðelferð minister .

Ego Ælfhere minister .

Ego Wigred minister .

Des londes ge mero æt EASTUNE . lið of ycenan in earne bæce
 æf[t] spa 7lang bæces . útt on ðæt geat æft be þan and heafdan od
 þone midlestan beorg . æft spa on ædespyrðe eastepearde æft útt on
 þa roda on heringesleah easte peardne . æft útt on þa furh on
 smalan dune eastepearde . æft útt on þa furh ðe pulfred hét .
 adrifan æft of dune on ða dene spá on ðone mylensteall æt spé of
 ðem mylenstealle andlang ycenan æft on earne bæce .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 73.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXII; from [A.]

544. *Grant by Bishop Tunbiorht to the Refectory of Winchester, of
 land at Nutscilling, Nutshalling, or Nursling, on the R. Test,
 co. Hants. A.D. 877.*

DONUM TUNBYRHTI EPISCOPI DE NUHTSCILLI'N'GÆ .

In nomine Dei summi omnia quæ in huic¹ labenti sæculo ad
 solacium data sunt : temporalia sunt . Et ea vero quæ in æterna
 patria sanctis promissa sunt sine fine permanebunt .

¹ Hoc, K.

Iccirco ego TUNBIORHT episcopus cum consensu hujus familie . fratribus intus ad refectorium aliquam partem terræ in æternam hereditatem concedens donabo id est quinque manentium in loco qui dicitur æt NUTSCILLINGE liberam ab omnibus terrenis difficultatibus omnium gravitudinum sive á pastu regis . principis . exactoris . ꝥ ab omni ædificiorum opere tributo á parvaredis á taxationibus quod dicimus *pile redenne*¹ omnium rerum sæcularium perpetualiter libera sit excepta expeditione ꝥ pontis ædificatione .

Et hoc actum est in Pentana civitate anno ab incarnacione domini . DCCC . LXXVII .

Hfif sunt termini terre . Ærest from ðæm hlidgate scioteþ se merc on gearnes ege . ðonne be suðen hriod eg on terstan . ðonon andlang testan² on mercfrot³ . ðonon anlang flotes on boddingmed . ðonon on boddanstan . ðonon⁴ ut on acieh . ðonon on stemnes peð . ðonon on grindanbroc . ðonon on heslea on ðere byri hyrne . ðonon ut on hedenes dene . suð ut on ðet hlid gæt .

Ego Tunbiorht episcopus hoc signum alme crucis propria manu imposui .

Ego Ælfred consensi ꝥ subscripsi .

Ego Dudda .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,260, f. 113.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXIII; from [A.]

545. *Foundation by Ælfred, King of the Saxons, of the Monastery of Athelney, at Sudton, co. Somerset. A.D. 852 for 878.*

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Ihesu Christo . Omnia regna hujus vitæ labentis , regnorumque dispensatores ab initio istius sæculi cum velocitate deficientes transeunt . Ideo fugitivis et mortalibus rebus æterna gaudia promerenda sunt .

Quapropter ego ÆLFRED divina ordinante misericordia Occidentium Saxonum rex , pro remedio animæ meæ , et criminum meorum absolutione aliquantulam agri partem , id est decem caratas¹ in loco ubi dicitur SUDTON² ad insulam Clitonum , quæ Anglice usitato onomate ÆDLINGAREY³ nuncupatur ad supplementum monasterialis vitæ monachis ibidem sub regulari exercitio Deo omnipotenti devote servientibus , animo volenti⁴ largitus sum ,

¹ Pedenne, A.

² Terstan, K.

³ -flot, K.

⁴ -not, A.

⁵ Cassatas, D.; cassatos, K.

⁶ Sudtun, K.

⁷ Ædelingaeg, D.;

Æðelingæg, K.

⁸ -te, K.

hancque libertatem præfato monasterio devota mente donavi, cum pratis, pascuis, rivulis, et omnibus rebus ad ea¹ rite pertinentibus, ut² ab omnium regaliū tributorum, et exactione operum atque pœnalium causarum, absque expeditione sola arcis et pontium structura, secuta, immunis et libera perpetualiter permaneat. Et qui hoc augere voluerit, augeat Deus bona illius in regione viventium. Si autem aliquis, quod absit, superbiæ fastu inflatus et tyrannica potestate illectus hoc infringere, et irritum facere conatus fuerit, sciat se ab omni ecclesia Christianorum anathematizatum, et in die iudicii coram Christo et angelis ejus, nisi ante emendaverit, rationem redditurum esse. Præfata³ vero terræ⁴ et donatio hujus agelli, his terminis circumsepta⁵ patescit. Arastore, Lerore⁶ etc.

Scripta autem est hæc scedula hujus donationis anno ab incarnatione Christi DCCCLII⁷. indictione. 4⁸. his testibus consentientibus, quorum nomina patescunt.

Ego Ælfred rex hanc meam donationem cum signo sanctæ crucis corroboravi.

✠ Ego Ealferd⁹ Episcopus. etc.

[A.] Beyner, *Apostolatus Benedict.*, par. 11, tr. 2, *Discrpt. Historica*, p. 132.

[D.] Dugdale, *Mon. Angl.* (new ed.), vol. II, p. 406.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCX; from [B.]

546. *Boundaries of the Land at Long Sutton, co. Somerset, mentioned in No. 544.*¹⁰

Ferst on Chelbroke, from Chelbroke up to Harepath, endelang Harepath to Merfronford, from Merfronford endlung strate on Ryshwyll, from Ryshwyll to Foulwille into Anhence, endlanges Penheved unto Foxhole, from Foxhole unto Erthenote eastwards, out of Erthenote into Cuttleston, from Cuttleston unto Herpath, endelang Herpath unto Dyrston ynto Anhence, from Anhence endelange the more unto Boyledyche, from Boyle-dyche into the Lake, endelang the Lake unto the Dyche, out of the Dyche endlang Mores unto Benham eastwards, from Benham unto Swanmore,

¹ Eam, D. K. ² Et, K. ³ Sic, A. ⁴ -ra, K. ⁵ -specta, K.
⁶ Arastore, Lerore, omitted, K.; Ærest, etc., D. ⁷ DCCCLXXVIII, D. K. Attention is drawn to the error in the date in context following the charter. A.
⁸ .iiii^{ta}, D. K. ⁹ -ferd, A.; -ferð, K.

¹⁰ Collinson writes:—"In the year of our Lord 852, King Alfred gave to the Church of Athelney, the Manor of Long-Sutton, consisting of ten casates of land, and distinguished by the following boundaries."

out of Swanmore into Yewel, out of Yewel into Pedryd, out of Pedryd into Abanlake¹, out of Abanlake¹ est into Chelbroke.

Collinson, *Hist. of Somersetsh.*, vol. iii, p. 187 from "Regist. Abbat. de Athelney".

547. *Grant by Æðelred, Duke of the Mercians, to the see of Worcester, of lands at Brightwell and Watlington, co. Oxford.*
A.D. 880.

BYERTANPYLLAN ꝛ PÆCLINGTUN².

* Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo. cujus imperio hujus sæculi labentis prosperitas in adversis successibus sedula permixta et conturbata cernitur. 'et omnia³ visibilia atque desiderabilia pomparum⁴ mundi ornamenta ab ipsis amatoribus suis cotidie fugiendo transeunt. Quapropter quique sapientes ac beati cum his fugitivis sæculi aeterna gaudia jugiter mansura cœlestis patriæ magnopere mercanda sunt.

Quapropter ego ÆDELRED⁵ gratia domini largiflua concedente dux et patricius gentis Merciorum cum licentia et inpositione⁶ manus ÆLFREDI regis una cum testimonio et consensu seniorum ejusdem gentis episcoporum vel principum pro redemptione animarum nostrarum et pro sospitate necnon et stabilitate regni Merciorum nobis in eternam elemosinam quandam ruris portionem domino Deo et Sancto Petro liberatam ab omni tributo regali magno vel modico noto vel ignoto. hoc est. æt BERHTANPYLLAN. VI. mansiones et æt PÆCLINCTUNE⁷. VIII. cum omnibus pertinentibus ad rura eadem in silvis et in campis sicut exterius finibus certis dinota consistunt. ad ecclesiam illam quæ vocatur æt READANORAN⁸ pertinentes citrasque terras in unam possessionem⁹ hereditatem id est. ad episcopalem sedem scilicet UTEOGERNENSIS¹⁰ civitatis plena videlicet mentis devotione concedendo humiliter donavimus. in super etiam huic donationi in augmentum sex homines qui prius pertinebant ad villam regiam in Beonsinctune¹¹ cum omni prole 'et stirpe¹² eorum ad eandem conscripsimus ecclesiam cum consensu præfati regis et eorundem optimatum meorum ut sine contradictione alicujus nobilis vel ignobilis semper ad terram ecclesie supradicte

¹ Abanlake, Collinson.

² De Berhtanpyllan. et Houætlinga tune, B.; title omitted, K. T. ³ Omniaque, B. K. T. ⁴ Pompa, B. ⁵ Æð., B. ⁶ Imp., B. K. ⁷ Pæclinctune, B.; Uæclinctune, K.; Wætlingtune, T. ⁸ Readan., B. K. ⁹ -onia, B. K. T. ¹⁰ Uuigorn., B. K. ¹¹ Beonsinctune, B. K. ¹² Stirpeque, K.

pertineant in sempiternam hereditatem hæc possidenda donavimus.

Si quis autem quod absit ansu philargiæ¹ hoc nostrum traditionis² donum in aliqua corrumpenda fedare pertemptent sciant se rationem reddituros in die iudicii cum Anna et Zaphira³. nisi prius digna satisfactione emendare maluerint⁴.

Acta sunt hæc 'dom̃ic incarnat'⁵. DCCC . LXXX . indictione vero . V .

Dis earon þara manna⁶ noman þe gepritene earon from bynsingctune⁷ to readanoran in⁸ þ̃ bisceoprice to uueogerna cestre⁹ mid heara¹⁰ teame 7 mid þy tudre¹¹ þe from him cume á on ece yrfe-pardnyss¹². Allmund . Tidulf . Tidheh . Lull . Lull¹³. Eaduulf.

Hoc autem rus his finibus ambitur . Æt byrhtan¹⁴ pellan from teolulfes¹⁵ treope ond¹⁶ long longanhylles on fildena peg þonan on holandene up on cadandune¹⁷ to æðelheges¹⁸ gemære þonan to ecgfrides gemære þonne a big¹⁹ ecgfrides gemære to cuces hæma gemære þ̃ to incghæma gemære þ̃ spa ondlong incghæma²⁰ gemære²¹ suð þurh east leh þ̃ to gisles læce þ̃ ondlong gisles bæce þ̃ eft to ceolpulfes treope . 7 þ̃ mæð²² loud be²³ betpeonum²⁴ egsafordā 7 strætforda be norðau²⁵ broce 7 þone pudu þarto²⁶ þe scylfhrycg is haten²⁷.

Hec nomina sunt qui hanc libertatis donationem consentientes signo crucis subscripsi²⁸.

✠ Ego Ælfred rex consensi et subscripsi .

✠ Ego Ælred dux hoc nostrum donum signo crucis confirmavi .

✠ Ego Ælfelstæd conjux²⁹ subscribens confirmavi .

✠ Ego Pulfred episcopus .

³⁰Ego Pærfrið episcopus .

³⁰Ego Deorlaf episcopus .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 283.

[M.] Heming, *Charter*, vol. i, p. 60.

[B.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 193.

[H 2], vol. ii, p. 438.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxi; from [B.] Boundaries in vol. iii, p. 400. (Very incorrect.)

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 133; from [K.]

¹ -gire, B. K.; gire, H. T. ² Donationis, B. ³ Anania et Saphira, B. K. ⁴ -uerint, B. K. T. ⁵ Anno dominicæ incarnationis, B. K. T. ⁶ Mannan, B. ⁷ Bisinctune, B. ⁸ To, B. K. ⁹ pigeran cæstre, B. ¹⁰ Heora, B. ¹¹ Tuddre, B. ¹² -nessc, B. ¹³ Lull, omitted, B. K. T. ¹⁴ Byrtan, H 2. ¹⁵ Ceol., K. T. ¹⁶ On, B. ¹⁷ Uppon eaden dune, B. ¹⁸ Æpel., B. ¹⁹ Bi, B. ²⁰ Inch., B. ²¹ þ̃ spa gemære, omitted, T. ²² Mæþ, B. ²³ Be, omitted, K. T. ²⁴ Tpeonan, B. ²⁵ Norþan, B. ²⁶ tær to, B. ²⁷ Scylf rycg is ge haten, B. ²⁸ -serunt, B. K. T. ²⁹ Æthelfred conjux, B.; conjux, K. T. ³⁰ ✠, added, B. K. T.

548. *Grant by Æðelulf, King of the Saxons, to the Cathedral of Rochester, of land at Cucolanstane, or Cuxton, near Rochester, on the R. Medway, co. Kent. A.D. 880.*

DE CUCOLANSTANE.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo . Ego ÆDELULF rex Saxonum . dabo pro remedio animae meae terram ad æcclesiam sanctæ¹ Andree apostoli Christi et Suuiðuulfo episcopo aliquam partem in illo loco quæ dicitur CUCOLANSTAN atque æcclesiam sanctæ¹ Michaelis archangeli . Hæc sunt termina trium aratrum circumjacentia . In oriente miodopæge . in meridie healling para mearc úp pið halles meres . in occidente briogoningpara² mearc oð norðdune norðan . in aquilone east andlangnes³ dune oð cinges mear⁴ . 7 ut fram cinges merce . oð ða aldan stræt east be ðare aldan stræte oð hlið . 7 þanan út be ðan hlide oð þa ea medepegan . ut habeat et possideat et cuicumque voluerit . illo vivente seu moriente derelinquat . et post se tradendum concedamus liveram ab omni servitute cum omnibus ad eam⁵ rite pertinentibus cum furis comprehensione et cum omnibus rebus quæ ad æcclesiam sanctæ¹ Andree pertinent . cum campis silvis pratis pascuis paludis⁶ . in minimis et in maximis notis et ignotis .

Si quis vero quod absit heredum successorumque nostrorum donationem immutare aliter vel minuere studeat . sciat se inprimis omnipotentis Dei iram incurrere . et viventem in hac vita benedictionem⁷ carere . et in novissimo maledictione subiacere . Qui vero hæc agenda custodierit nichilque inrogarit adversi . sit benedictus in sæcula sæculorum . Amen . Scripta est hæc kartula⁸ anno dominicæ incarnationis domini nostri Jhesu Christi . DCCCL . XXX . indictione . XIII . his testibus consentientibus et subscribentibus quorum hic nomina infra tenentur ascripta .

✠ Ego Æðelred archiepiscopus cum signo sanctæ crucis 'Christi' confirmavi .

✠ Ego Spiðuulf episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Æðelpald dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Beornuulf dux consensi et subscripsi .

✠ Ego Ealhmund miles consensi et subscripsi .

✠ Ego Beornuulf miles consensi et subscripsi .

✠ Ego⁹ Beorhtuulf miles consensi et subscripsi .

✠ Ego Deoruulf miles consensi et subscripsi .

¹ -cti, K. ² -gening-, H. K. ³ 7 Langnes, H. ⁴ Mearc, K. ⁵ So, K.
⁶ -dibus, K. ⁷ -ut-, A. H. K. ⁸ Cart., K. ⁹ This line omitted, H.

- ✠ Ego Ceolbald miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ealhhere miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Deoring miles consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Beornhelm minister regis consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Osmund minister regis consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Beorhtred minister regis consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Noðhelm minister regis consensi et subscripsi .

Hæc sunt prata æt cetham duos agros . Æt scite cocce oðer healf . æcer . mæde .

[A.] *Textus Roffensis*, fol. 141.

[B.] MS. Harl. 596, f. 9.

[C.] MS. Stowe 631, p. 46.

[M.] Hearne's edit., p. 106.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxii. Boundaries in vol. iii, p. 460.

549. *Grant by King Ælfred to Denevulf, Bishop of Winchester, of land at Riscun, or Ruishton, near Taunton, on the R. Tone, co. Somerset. A.D. 979 for 880.*¹

DONUM ÆLFREDI REGIS ECCLESIE WINTONIENSI DE RISTUN .

In nomine Dei summi ego ÆLFREDUS rex regatus eram a fidelissimo meo DENEVULFO episcopo ut aliquam partem terræ juris mei donare dignatus essem et his precibus assensum prebui . et nunc tibi concedo . VIII . manentium in eo loco qui dicitur RISCUN . et istis terminibus notis circumdata est .

Ærest on blacanford . þanon ʒlang broces on tan . þanon ʒlang tán ón þa ealdan earace . óf beadding bróc . upp and lang beaddinge broces on beadding bricge ʒ þanon úpp and lang on halgan ʒylle . ʒ þanon on gé rihte ón þa díc ʒ ðanon norð and lang ricges on gean ða . II . þornas to broce . and lang broc répe on blacan forð .

Hoc tellus tibi concedo cum licentia et cum conscientia . Æðelheah episcopi . et senatores nostri in hujus propriam potestatem habendi cum omnibus et² eam rite pertinentibus rebus . Id est Campis . Silvis . Pratis . Pascuis . Piscariis venationibus . ut habeas et possideas in proprium³ potestatem perfruendi seu vendendi vel commutandi seu donandi tibi licentiam dabo ab hac die et deinceps te vivente seu moriente et nunc quoque Ego Ælfredus rex æternam cum libertate confirmare terram . et nunc precipio et concedo ut illa terra sit libera ab omnibus legalibus sectigalibus et tributis et censibus et á refectionibus regis seu principes et sic omni grado

¹ A.D. 881, K.

² Ad, K.

³ -am, K.

majoris vel minoris . et in omni ré sive notis . sive ignotis . nisi unus pretium contra alius ab illam terram reddator .

Si quis autem hanc donationem meam successorum meorum regum vel principum infringere aut minuere avarus invidus animo temptaverit anathema sit . nisi antea cum satisfactione emendaverit .

Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCCLXXVIII . Indictione . XIII . kal' . November . in hunc annum sol obscuratum fuit¹ .

Ego Ælfredus Rex hanc donationem meam cum signo sanctæ crucis confirmavi . .

Ego Denepulfus episcopus consensi et cum vexillo sancte crucis confirmavi .

Ego Æðelheah episcopus .

Ego Æðelstan presbiter consensi et cum vexillo sancte crucis confirmavi .

Ego Aðelnoð Dux conscripsi .

Ego Pulfred Dux conscripsi .

Ego Ordulf Dux conscripsi .

Ego Deormod minister conscripsi .

Ego Æðelstan minister conscripsi .

Ego Ealmund minister conscripsi .

Ego Ælfhere minister conscripsi .

Ego Æðereð minister conscripsi .

Ego Ælfred minister conscripsi .

Ego Æðelstan minister conscripsi .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 82A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXIV, from [A.]

550. *Grant by Ælfred, King of the Saxons, to Æðelstan the thegn, of land at Cyrices tun, or Creech, on the R. Tone, co. Somerset.*
A.D. 882.

TO CYRICES TUN .

In nomine altissimi genitoris qui cuncta simul subter axé et supra

¹ The Solar eclipses of the period are:—1. 26 Mar. 879, very small, from Scotland northwards; 2. 14 Mar. 880, at 5.30 p.m., annular, centre 49 deg. N.; 3. 8 Sept. 880, at 8 a.m., small, centre below equator; 4. 28 Aug. 1381, at 2.30 p.m., annular, centre 25.4 deg. N. The second of these four is the only one likely to have been considered sufficiently important to deserve mention in this charter. The *Angl.-Sax. Chron. ed. an. 879* (880) contains the following notice of the eclipse: "ȝ ȝy ilcan geðre abystræde seo sunne æne tid dæga."—MS. Cotton, Tiberius A. vi.

gubernat . quique omnia suo disponit nutu : Cælum pugillo¹ continens . terram palma metens . omnibusque ut voluerit finem imponet .

Qua propter ego ÆLFRED gratia Dei Saxonum rex . sedulo in mente né cogitans² quod multis sepiissime evenit vicibus ut 'bene' tractata³ atque á senioribus disposita . per anfractus oblivionis seu incuriæ á posterioribus depravata sine respectu rectitudinis esse cernuntur . nisi prius fixioribus certioribusque scedarum ápicibus in propatulo adstipulate fore demulgantur . Vnde ego dabo cuidam fidei meo ministro . ÆDELSTANO . terram⁴ cassatorum in loco qui á ruricolis . CYRICES TUN . appellatur pro ejus amabili peccunia . id est . xxx . mancusis et duobus mans in loco qui Æs⁵ Stoce nominatur . Ut habeat et possideat quam diu vivat . et post se cuicumque voluerit ceu corroboravimus perhenniter heredi derelinquat . ceu supradiximus in æternam hereditatem . Sit autem predictum rús liber ab omni mundiali obstaculo cum omnibus ad se recte pertinentibus . id est Campis . Pascuis . Pratis . Fiscuariis⁶ . Silvis . Aquis . aquarumque decursibus . Et cyricespudu . sex æb'deæ⁷ quia pertinet ad pelletum . Excepto istis tribus expeditione pontis arcisve constructione . termina⁸ autem item⁹ in sequentibus subscribimus . Si quis vero hanc meam donationem augere voluerit : augeat illi¹⁰ Deus scriptionem nominum in albo sanctorum . quisquis vero infringere atque motare temptaverit . noscat de se illud Daviticum esse completum . ut deleatur¹¹ de libris viventium . et cum justis non scribatur .

Scripta est autem hæc singrafa . Anno dominicæ incarnationis . DCCCLXXXII . Indictione vero . xv . in expeditione . in loco qui Hebbeshamm appellatur . His testibus consentientibus quorum nomina infra caraxata esse videntur .

Pis synt ðara fiftene hida land ge mæro æt Cyricestune . Ærest fram bradan forda . upp on stream óf tude ford . þonne upp on stream on helfæres ge mære . ón piðig sled : þanon norð on piðig slæd : þanon norð ón án mór sléd . norð to fe : þonne norð upp óf þære fe : upp on þone ibihttan alr . of þam ibihttan alre ón scortan díc . þonne óf scortan díc on llullan sleð . þonne óf lullan slæde . on þa ealdan burg . to herepoðe . ðanon óf þam herepoðe . to fælet hamme . 7 be pestan fylet hamme . nigon æceras . ðanon on fylet hamme nioðopearðum ón stream . þonne on dune on ælfredes

¹ Pugello, with *e* expuncted, and *i* overlined, A.

² Recog., K.

³ Re-

tracta, with *re* underlined, and *bene* overline, A.

⁴ [xv.] added, K.

⁵ Æt, K.

⁶ Piscariis, K.

⁷ This word omitted, with blank space, K.

⁸ -ni, K.

⁹ Iterum, K.; it'm, A.

¹⁰ Illis, with *e* expuncted, A.

¹¹ Psalm. lxxviii, 29.

gemæro on stréam . þonne óf dune on mylen burnan . on ælfnodes
ge mæro on cunecan¹ forð . þonne óf cunecan¹ forða óf dune on
stream on næglesburnan . þonne óf dune ón mylenburnan on
orcerd ford . þonne óf dune on stream ón tán . þonne upp on tán
on horsford . on alr ford . þonne upp óf alr forða ón mylenburnan
upp on beamford . þonne up on stream . on bradan ford .

Ego Ælfred gratia Dei Saxonum rex propriæ donationi
signum crucis confirmavi.

Ego Æþered archiepiscopus manum adiþono.

Ego Denepulf episcopus huic donationi consentiens sub-
scribo.

Ego Æþelnod Dux .

Ego Wlfred Dux .

Ego Orddulf Dux .

Ego Bucca Dux .

Ego Æðelpald Dux .

Ego Þullaf Dux .

Ego Garulf Dux .

Ego Byrhtnod Dux .

Ego Osric minister .

Ego Eggpulf minister .

Ego Æðelm minister .

Ego Þitbrord minister .

Ego Deormod minister .

Ego Acca minister .

Ego Ælfhere minister .

Ego Þullaf minister .

Ego Babba minister .

Ego Ealdpulf minister .

Ego Æpelstan minister .

Ego Tata minister .

Ego Burlaf minister .

Ego Æffa minister .

[A.] Add. MS. 15,350, f. 61b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXV; from
[A.] (Very incorrect in accents and so
to ð and þ.)

551. *Grant of privileges by Æðelræd, Alderman of the Mercians, to Berkeley Abbey, in exchange for land at Stoke, co. Glouc.; and grant of the land to Cynulf, son of Ccoluht, for three lives, with reversion to the see of Worcester. A.D. 883.*

STOC .

✠ Sæculi namque labentis tempora sicut umbræ fugientes sic
velociter tranant variæque eventuum status in cogitationes homi-
num conscendunt . Ideo omnes firmas statutiones nostras litterarum
seri'e confirmamus ne posteris cadant ex memoria præcedentium
decreta patrum . Grecorum talibus exemplis statuta sunt qui quod
scire volunt litteris tradunt ne ex memoria labetur . estque nobis
necesse præmeditandum in fugabundis temporibus sæculi quomodo
ad æternam felicitatem pervenire valeamus . quia cuncta quæ

¹ -tan, K.

videntur fugitiva sunt et caduca . quæ autem non videntur perhen-
niter sunt inania .

For þære pisan Ic ÆDELRED ealdorman in bryrden'd're Godes
gefe ge pelegod 7 ge pleuced mid sume dæle Mercna rices for Godes
lufan 7 for alesnessa minra gylta 7 synna 7 for benum abbodes 7
þære heoredene æt BERCLEA 7 eac for ealre Merce Ic heo gefre'o'ge
ecelice þæs gafoles þe hio nu get to cyninges handa ageofan soecolan
of ðam dæle þe þær ungefreod to lafe þæs þære cyning feorme ge
on hlutrum alað . ge on beore . ge on hunige . ge hryþrum . ge on
spynum . ge on sceapum . And þæt ic dyde for hiora godcundre
gebedredenne . 7 for þan eac þe hio me hiora landes sumne dæl In
ece ærfeperdnesse to for leortan þ is æt STOCE Tþelf hida 7 ðritig
mancusa goldes hio sealdan eac me . 7 þ ic þ mynster fram æg-
hþelcum gafolum ge freoge þe to þiode hlafarde belimpeð lites oððe
micles cuðes ge uncuðes butan angilde pið oþrum 7 fæsten geperce
7 fyrð socne 7 brycg geperce . 7 þ ic do mid Ælfredes cyninges
leafa . 7 ge pitnesse . 7 mid ealra Myrcna pitena godcundra hada 7
porold cundra .

And nu æft þ ilce land æt Stoce þ is Tþelf hida ic sylle¹ CYNULFE
Ceoluhtes suna . In ðreora mauna dæg for syxtigum mancusa
clænes goldes æghþelces þinges to freon ge pið cyning . ge pið eal-
dorman . ge pið geresan æghþelces þeodomes lytles 7 micles butan
fyrð socne . 7 fæsten geperce . 7 brycg geperce . 7 angylde pið
oðrum 7 noht út to pite . Ond pe beodað þ nænig mon on
Ceoluhte² ge sib oððe fremde hit ge reafige In ænigum þingum þa
hpyle þe he lyfie . for þon þe he hit ge earnode æt Mercna hlafordum
mid rihtre eadmodnysse . Ond nu pe beodað In Godes alnihtiges
naman þ ðes bufan cþedena freedom þæs mynstres æt Berclea 7 eac
sio geofu þæs landes þe pe Cynulfe syllað in ðreora manna³ un
bereafod þorh punige on ecnesse . on þas gerad þ æfter Cynepulfes
7 his erse perda Tþega þæt Tþelf hida land æt Stoce butan ælcum
piðer cpide sio agefen To Þigorna cestre þam bisceop stole for
Æðelred ealdorman 7 for ealle Merce him to ecre ælnessan . Eac
pe biddað 7 alsiað In naman þære halgan þrinesse þ gif hþelc mon
sio þ he mid yfle pyllan oht þæs abrecan pylle þe on þisse cartan
apriten is . pite he þonne þ hé hit de ofer Godes est 7 ofer ealra his
haligra 7 eac ofer monna god cundra hada 7 porold cundra elces
þæra þe ænig riht gepencean cunne oððe pylle 7 he hit gebete
beforan þam heah setle þæs ecean deman butan he hit ær mid rihtre
bote gebetan pille Gode 7 monnum .

¹ Selle, altered to sylle, A.; selle, K. T.
added, T.

² "Cynulfe !," T.

³ [dæg].

Acta est¹ autem hujus donationis munificentia anno dominice incarnationis . DCCC . LXXXIII . Indictione autem . I . His testibus consentientibus et subscribentibus . Quorum hic nomina notescunt .

✠ Ego Ælfred rex hujus traditionis munificentiam signo sancte crucis adfirmo .

✠ Ego Æðelred dux hanc meam donationem signo sancte crucis inpono .

✠ Ego Wulfred episcopus consensi .

✠ Ego Werferð episcopus consensi .

✠ Ego Deorlaf episcopus consensi .

✠ Ego Æðelferð dux consensi .

✠ Ego Eardpulf consensi et subscripsi .

✠ Ego Æðelpold dux consensi .

✠ Ego Eadnoð consensi et subscripsi .

✠ Ego Ælfred consensi et subscripsi .

✠ Ego Æðelhun abbas consensi et subscripsi .

✠ Wigheard presbiter .

✠ Wiferð .

✠ Wighelm .

✠ Ecghun .

✠ Luda .

✠ Acha .

Terra autem ista hiis circumcingitur terminibus . ærest of hæsl pellan in hæsl dene þonne of hæsldene on paldes pellan of paldes pellan on speordes stán of speordes stane In eop cumb of eop cumbe in afene stream of afene streame eft úp þ in hr'icgleage þonne of hrycgleage þ on pen pau of penpau þæt in sæferne stream of hæsl pellan eft þ in lead gedelf of lead gedelfe on myle pul of mylen pulle in afene stream .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 80.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxiii; from

[A.] Boundaries in vol. iii. p. 401.

[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 103.

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 129.

Cf. Th. Kerslake, *Honbury*, in *The Antiquarian Magazine* (with map of the site).

552. WITENAGEMOT AT PRINCE'S RISBOROUGH, CO. BUCKS. *Grant by Acthelred, Duke of the Mercians, to Aedelwulf, of land at Hymeltun, or Himbleton, near Droitwich, co. Worcester.*
A.D. 884.

✠ Regnante in perpetuum domino nostro Jesu Christo . Ejusdemque autem Incarnationis DCCCº . LXXXº . III . Indictione vero secunda . Ego AEPELRED divina largiente gratia principatu ꝛ dominio gentis Merciorum subfultus donatione trado AEDELWULFO

¹ The mark (—.) used here for est.

terram v. manentium in loco qui dicitur . HYMELTUN . hanc autem supradictam terram cum omnibus ad eam pertinentibus . Id est silvis . pratis . pascuis . salisque coctionibus . Id est vi . vascula possint preparari salva libertate sine aliquo tributo dominatoris gentis praedictae sine ducum Judicumve ⁊ presidum . Id est statione sine in oneratione¹ plaustorum nisi solo illi qui huic praedictae terre Hymeltune dominus existat . Cum testimonio ⁊ consensu ipsorum dāmus quorum hic nomina inferius scripta cernuntur : . Hæc supradictæ² optimatum gentis Merciorum gubernante Aepelredo duce .

Acta est in HRISHYRI ubi tunc ipsorum conventio publica fuerunt conloquentes sibi invicem de necessariis gentis praedictae statutis . Obsecrantes omnes ævi sequentis cujuslibet dictionibus³ homines per tremendum distructi⁴ justique judicis examen ut hæc traditio sive in terra praedicta sive in vico salis⁵ absque omni censu atque tributo perpetualiter libera permaneant . Et si quis id quod non optamus corrumpendo foederaverit . Sciat se rationem redditurum in die judicii coram Deo ⁊ angelis ejus nisi prius digna satisfactione emendare curaverit . Testium autem consentientium et scribentium nomina hæc sunt .:

Ego⁶ Æðelred Merciorum gentis ducatum gubernans confirmare ⁊ subscribere curavi .:

Pulfred Episcopus consensi ⁊ subscripsi .:

Ego Perfrid Episcopus consensi ⁊ subscripsi .:

Deorlaf Episcopus consensi .:

⁊ Aþelpald⁷ ealdorman .

Eardpulf .

Æðulf ealdorman .

Elfpald .

Beornaf ealdorman⁸ .

Eadnoþ .

⁊ Aepelferþ ealdorman .

Aelfred .

⁊ Alhhelm ealdorman .

Aepelmund .

Dis sindon ða land gemæro ærest on ðane blacan pyt of ðan pytte þ̅ upon þ̅ eapland⁹ eal spa ðe oxa pent þ̅ hit cymeþ on ðone mæc hege to graftune þ̅ in þ̅ æsced of ðæm æscedde þ̅ on ðrim gerum¹⁰ ðanane on ðone holan peg of ðan pege to ðæs bisceopes puda þ̅ in dic peg . of ðam pege in ðone lytlan graf ðonene in ða ealdan dic . ðonene þ̅ in grobbes dene . ðanene on ða portstræt of ðan pege in mærford of ðan forða in hnutfen . of ðan fenne in eald cotan þ̅ to graf hrygce . of ðan hrygce in ðane pic peg of ðan pege on uffan lege . of ðære lege on lytlan broc ðanene on hymel

¹ Inoneratione, K.

² -dicta, K.

³ Ditionis, K.

⁴ Districti, K.

⁵ Droitwich.

⁶ K. adds a cross before each line of names.

⁷ Æðelwold, K.

⁸ Eal, K.

⁹ Earðl, K.

¹⁰ Gomerum, K.

broc andlang broces þ̅ op of ðan broce in Egebyrhttice croft þ̅
uppard be ðan croft in ða stræt æt ippæl hylle æfter stræte in
hennuc ðanene in rugan mædepan of rugen mædepan þ̅ eft on ðone
blacan pyt:.

[A.] Smith's *Rede*, App., p. 771.

[K.] Komble, *Cod. Dipl.*, No. MLXVI; from [A.]

553. *Will of Ælfred, King of the W. Saxons.* A.D. 880 × 885.

✠ Ic ÆLFRED cinge mid Godes gife¹. 7 mid ge þeahunge
Æperedes ercebisceopes 7 ealra Þestseaxena pitena ge pitnesse²
smeade ymbe minre saple þearfe. 7 ymbe min yrfe þæt me God 7
mine³ yldran for geafon. 7 ymbe þ̅ yrfe þæt Aðulf cinge⁴ min
fæder us þrim ge broðrum⁵ be cpæð⁶ Æþelbolde⁷ 7 Æðerede⁸ 7 me. 7
spylc ure spylce⁹ lengest pære þæt se fenge to eallum. Ac hit ge
lamp þæt Æþelbold ge fôr¹⁰. 7 pyt Æpered¹¹ mid ealre¹² Þestseaxena
pitena¹³ ge pitnesse² uncerne¹⁴ dæl oð fæstan¹⁵ Æþelbyrhte¹⁶ cingce⁴
uncrum mæge on þa ge rædene þe he hit eft ge dyde unc spa ge
pylde spa hit þa pæs þa pit hit him oð fæstan¹⁵ 7 he þa spa dyde ge
þæt yrfe ge¹⁷ þ̅ he mid uncre ge manau¹⁸ begeat 7 þæt he sylf ge
strynde. þa hit spa ge lamp þ̅ Æpered to feng¹⁹ þa bæd ic hine be
foran urum pitum eallum þ̅ pyt þ̅ yrfe ge dældon 7 he me ageafe
minne dæl. þa sæde he me þ̅ he naht eaðe ne mihte to dælan for
þon he hæfde ful oft ær onge fangen. 7 he cpæð²⁰ pæs þe he on
uncrum ge manan ge bruce 7 ge strynde æfter his dæge he nanum
menn sel ne²¹ uðe þonne me. 7 ic pæs þa pæs pel ge þafa. Ac hit
ge lamp þæt þe ealle on hæðenum folce ge brocude pæron. þa
spræce pyt ymbe uncre bearn þæt hy sumre are be þorftan
sælde unc on þam brocum spa unc sælde²². þa pæron þe onge
mote æt Spinbeorguin²³ þa ge cpædon pit on Þestseaxena pitena
ge pitnesse þæt spaðer uncer leng pære þ̅ he ge uðe oðres²⁴
bearnum þara landa þe pyt sylfe begeaton 7 þara land þe

¹ Goddes gyfe, H.

² Gewittenease, H.

³ Min, H.

⁴ Cinge, H.

⁵ Gebrotherum, H.

⁶ Becuæthe, H.

⁷ Ath., H.

⁸ Etherede, H.

⁹ Swylc, H.

¹⁰ Athelbolde gefore, H.

¹¹ [7 ic], added, M.

¹² Ealra, K. T.

¹³ Wytens, H.

¹⁴ Uncurne, H.

¹⁵ Othefæstan, H.

¹⁶ Ethelbirt, H.

¹⁷ Ga, H.

¹⁸ Uncrum gemanum, H.

¹⁹ Fenge, H.

²⁰ Cuæthe, H.

²¹ A. H.; M. 2 suggests *selre* instead of *sel ne*.

²² Sæld, H.

²³ Called Swinburgh, by M. T.. but identified as Swanborough Tump, between Woodborough and Pewsey, co. Wilts, by Rev. H. G. Tomkins, in *Academy*, 1884, p. 348, and 1885, 6th July.

²⁴ Otheras, H.

unc Aðulf cinge¹ for geaf be Aðelbolde² lifendum butan þam þe he³ us þrim ge broðrum⁴ ge cƿæð⁵. 7 þæs uncer⁶ ægðer oþrum his pedd sealde spaðer uncer leng lifede þæt se fenge a-ƿer ge to lande⁷ ge to madmum⁸. 7 to eallum his ælitum butan þam deale þe uncer ge hƿæðer his bearnum⁹ be cƿæð. Ac hit ge lamp þ. Æðered cinge¹ ge for þa ne cydde¹⁰ me nan¹¹ mann nan¹² yrfe ge prit ne nane ge pitnesse¹³ þ hit ænig oðer ƿære butan spa hit¹⁴ on ge pitnesse¹³ ær ge cƿædon. þa gehyrde þe nu manegu yrfe ge flitu. nu þa lædde ic Apulfes cinges yrfe ge prit on ure ge mót æt Langan dene¹⁵ 7 hit man arædde be foran¹⁶ eallum Þestseaxena pitum. þa hit aræd ƿæs þa bæd ic hy ealle for minre lufan 7 him min¹⁷ pedd beað. þ ic hyra næfre nænne¹⁸ ne on cuðe for þon þe hy on riht spræcon. 7 þ hyra¹⁹ nan ne pandode ne for minan lufan ne for minum ege²⁰ þæt hy þ folc riht arehton þy læs ænig²¹ man cƿæðe þ ic mine mægild²² oððe ylðran oððe gingran mid pó²³ for demde. 7 hy þa ealle to rihte²⁴ gerehton 7 cƿædon²⁵ þ hy nan²⁶ rihtre riht ge þencan ne mihtan²⁷. ne on þam yrfe geƿrite ge hyran nu hit eall agán is on ƿær on oð þine²⁸ hand. þonne²⁹ þu hit be cƿæðe 7 sylle spa ge sibbe handa spa fremdre spaðer³⁰ þe leofre sy. 7 hi ealle me þæs hyra pedd³¹ sealdon 7 hyra hand setene þ be hyra life hit nænig mann³² næfre ne on pende³³ on nane oðre³⁴ pisan butan spa spa ic hit sylf ge cƿæðe³⁵ æt þam nyhstan dæge.

Ic³⁶ ÆLFRED Þestseaxena cinge¹ mid godes gyfe³⁷ 7 mid þisse ge pitnesse¹³ ge cƿæðe hu ic ymbe min yrfe³⁸ pille³⁹ æfter⁴⁰ minum dæge. ærest⁴¹ ic an Eadƿearde⁴² minum ylðran⁴³ suna þæs⁴⁴ landes æt Strætneat on Triconscire⁴⁵. 7 Heortig tunes⁴⁶. 7 þa bocland ealle þe Leofheah hylt. 7 þ land æt Caruntune⁴⁷. 7 æt Cylfantune. 7 æt Bur'n'hamme. 7 æt Þedmor. 7 ic eom fyrmdig⁴⁸ to þam hipum æt Ceodre. þ hy hine ceosan on þa ge rad þe þe ær ge cƿæden hæfdon mid þam lande æt Ciptune. 7 þam þe ƿær to hyrað. 7 ic him an

¹ Cinge, H. ² -bold, H. ³ [he], H. ⁴ Gebrotherum, H.
⁵ Cuaethe, H. ⁶ Uncor, K. T. ⁷ Land, H. ⁸ Madmnu, H.
⁹ Bearnum, H. ¹⁰ Cyðde, K. T. ¹¹ Nanan, H. ¹² Nanan, H.
¹³ Gewittnesse, H. ¹⁴ Wit, K. T. ¹⁵ Long Dean, about three miles from Swanborough Tump (*Tomkins*), see p. 176, n. 23. ¹⁶ Langden, H., note. ¹⁷ Beforane, H.
¹⁸ Mina, H. ¹⁹ Maenne, H. ²⁰ Hira, H. ²¹ Aege, H. ²² Aenge, H.
²³ Maegegyld, H. ²⁴ Tho, H. ²⁵ Ealla to riht, H. ²⁶ Cuedon, H.
²⁷ Nane, H. ²⁸ Myhtan, H. ²⁹ Othe thyn, H. ³⁰ Thon, H.
³¹ Swaether, H. ³² Woodd, H. ³³ Naenge mannan, H. ³⁴ Waende, H.
³⁵ Other, H. ³⁶ Gecuaethe, H. ³⁷ The rubrics in H. call the foregoing paragraph *Testamentum*, and from here to end *Secundum Testamentum*. ³⁸ Gife, H. K. T. ³⁹ Yrfe, H. ⁴⁰ [wille], H. ⁴¹ Æftest, H.
⁴² Æriest, H. ⁴³ -ride, H. ⁴⁴ -drian, H., and the letters *ri* for *r* generally throughout. ⁴⁵ þese, H. ⁴⁶ Truconscire, H. ⁴⁷ Heortingtunes, K. T.
⁴⁸ Ear., H. ⁴⁹ "For frymdig", M.

þæs landes æt Cantuctune . 7 æt Bedepindan¹ . 7 æt Pefesigge² . 7
 Hysse burnan . 7 æt Suttune . 7 æt Leodridan . 7 æt Apeltune .
 7 ealle þa boc land þe ic on Cent hæbbe . 7 æt þam nyðeran
 Hysse burnan . 7 æt Cyseldene . agyfe man into Pintanceastre
 on þa ge rād þe hit min fader ær ge cƿæð³ . 7 þ̅ min sundor
 feoh þæt ic Ecgulfe⁴ oðfæste on þam neoðeran Hysse burnan . 7
 þam giugran minan suna þ̅ land æt Eaderingtune . 7 þ̅ æt Dene . 7 þ̅
 æt Meone . 7⁵ æt Ambres byrig . 7 æt Deone . 7 æt Sture minster . 7 æt
 Gifle⁶ . 7 æt Crucern⁷ . 7 æt Hƿitan cyrican . 7 æt Axanmuðan . 7
 æt Braneces cumbes⁸ . 7 æt Columtune . 7 æt Tƿy fyrde . 7 æt Mylen
 burnan⁹ . 7 æt Exan mynster . 7 æt Sudespyrðe . 7 æt Liptune . 7 þa
 land þe þær to hyran . þ̅ synd¹⁰ ealle þe ic ou pealcynne¹¹ hæbbe
 buton Triconscire¹² . 7 minre yldstan dehter þene ham æt Þelepe . 7
 þære medemestan æt Clearan . 7 æt Cendefer . 7 þære gingestan
 þone ham æt Pelig 7 æt Æsectune¹³ 7 æt Cippan hamme¹⁴ 7 Æðelme
 mines broðersuna þone hām æt Ealdding burnan¹⁵ 7 æt Cum tune .
 7 æt Crundellan . 7 æt Beadingum . 7 æt Beadinga hamme 7 æt
 Burn ham . 7 æt Þunres felda . 7 æt Æscengum . 7 Apelpolde mines
 broðorsuna þone hām æt Godelmūingum . 7 æt Gylde forda¹⁶ . 7 æt
 Stæningum 7 Osferðe minum mæge þone ham æt Beccan lea . 7 æt
 Hryðeran felda¹⁷ . 7 æt Diccelingum¹⁸ 7 æt Suðtune 7 æt Lullyng¹⁹
 mynster . 7 æt Angemæringum²⁰ . 7 æt Felh hamme . 7 þa land þe
 þær to hyran . 7 Eallhspiðe þone ham æt Lambburnan²¹ . 7 æt Panet-
 ing . 7 æt Eðandune . 7 minum tƿam²² sunum an þusend punda æg-
 ðrum fif hund punda . 7 minre yldstan dehter . 7 þære medemestan²³
 7 þære gingstran²⁴ 7 Eallhspiðe him feoprum feoper hund punda
 ælcum an hund punda . 7 minra ealdormanna ælcum²⁵ an hund mang-
 cusa . 7 Æþelme 7 Æðelpolde 7 Osferðe eac spa . 7 Æþerede ealdor-
 menn an²⁶ speord ox hund teontigum mancusum . 7 þam mannum
 þe me folgiað þe ic nu on eastertidum feoh sealde tƿa hund punda
 agyfe man him 7 dæle man him betƿeoh ælcum spa him to ge byrian
 pille æfter þære pisan þe ic²⁷ him nu dælde²⁸ . 7 þam erce bisceope
 . c . mancusa 7 Esne bisceope 7 Þærferðe bisceope²⁹ 7 þam æt Scire-

¹ Bedemdan, H.² Fefesige, H.³ Geceƿe, H.⁴ Egulfe, H.⁵ ðæt, added, K.⁶ Called Gidley, co. Devon, M. K. T., but manifestly Yeovil, co. Somerset. Cf. Geddinges, Geddingas = Yeading, co. Midd., No. 182, 265; Gilding = Yalding, co. Kent, K., DCCXC.⁷ Cruern, M. K. T.; but A. plainly

reads Crucern. Cruernin, H., which reads ri for r throughout, plainly copying from a MS. with long Saxon r, which the scribe has read ri.

⁸ Brianecumba, H.⁹ -nam, H.¹⁰ Tha synd, H.¹¹ -cƿne, H. Cf. M.'s note on this word.¹² Truconstirre, H.¹³ Æschune, H.¹⁴ Cippenhamme, K.¹⁵ Eald-

inghurinan, H.

¹⁶ Gildeforida, H.¹⁷ Hryðerianfelda, H.¹⁸ Diocan-, H.¹⁹ -linge, H.²⁰ -ringtun, K.²¹ -nam, H.²² Tƿan, H.²³ Mid-, H.²⁴ -stan, H.²⁵ Elc-, H.²⁶ And, H.²⁷ Hic, H.²⁸ Dæle, H.²⁹ -ceop, H.

burnan¹. eac spa ge dæle for me . 7 for minne² fæder . 7 for þa
frynd³ þe he fore þingode . 7 ic fore þingie . tpa hund punda . fiftig
mæsse preostum ofer eall min rice . fiftig earmum Godes þeopum .
fiftig earmum þearfum . fiftig to þære cyrican þe ic æt reste⁴. 7 ic
nat naht gepislice hƿæðer þæs feos spa micel is . ne ic nat þeah his
mare sy . butan spa ic pene . Gif hit mare sy beo hit him eallum
ge mæne⁵ þe ic feoh be cƿeden hæbbe . 7 ic pille þæt mine ealdor-
menn 7 mine þenigunenn þær ealle mid syndan 7 þis þus ge dælan .
þonne hæfde ic ær on oðre pisan apriten⁶ ymbe min yrfe þa ic hæfde
mare feoh . 7 ma maga . 7 hæfde monegum mannum þa ge pritu
oðfæst⁷ 7 on þas ylcan ge pitnesse⁸ hy ƿæron apritene . þonne hæbbe
ic nu forbærn'ed⁹ þa ealdan þe ic ge ahsian mihte . Gif hyra
hƿylc funden bið ne forstent þæt naht for þam ic pille þæt hit nu
þus sy mid Godes fultume . 7 ic pille þa menn þe þa land habbað
þa ƿord ge læstan þe on mines fæder yrfe ge prite standað spa spa
hy fyrrest magon . 7 ic pille gif ic ænigum menn ænig feoh un-
leanod hæbbe þæt mine magas þæt huru ge leanian . 7 ic pille þa
menn¹⁰ þe ic mine bocland be cƿeden hæbbe þæt hy hit ne asyllan
of minum cynne ofer heora dæg . ac ic pille¹¹ hyra dæg þæt hit
gange on þa nyhstan¹² hand me butan hyra hƿylc bearn hæbbe
þonne is me leofast þæt hit gange on þæt strynde on þa ƿæpned
healfe þa hƿile þe ænig þæs ƿyrðe sy . min yldra fæder hæfde ge
cƿeden his land on þa spere healfe næs on þa spinl healfe þonne gif
ic ge sealde ænigre ƿif handa þ̅ he ge strynde¹³ þonne for gyldan mine
magas . 7 gif hy hit be¹⁴ þan libbendan¹⁵ habban ƿyllan¹⁶ gif hit elles
sy gange hit ofer hyra dæg spa spa þe ær ge cƿeden hæfdon . forþon
ic cƿeðe¹⁷ þæt hi hit gyldan for þon hy foð to minum þe ic syllan
mot spa ƿif handa spa ƿæpned handa spaðer ic ƿylle . 7 ic bidde on
Godes naman 7 on his haligra þ̅ minra¹⁸ maga nan ne yrfe ƿearða
ne ge spence nan nænig cyrelif þara þe ic fore geald . 7 me ƿest-
seaxena ƿitan to rihte ge rehton þæt ic hi mót letan spa freo spa
þeope spaðer ic pille . ac ic for Godes lufan 7 for minre saple þearfe
ƿylle þ̅ hy syn heora freolses ƿyrðe 7 hyra cyres . 7 ic on Godes
lifiendes naman beode þæt hy nan man ne brocie ne mid feos
manunge ne mid nænigum¹⁹ þingum þ̅ hy ne motan ceosan spylcne
mann spylce hy ƿyllan . 7 ic ƿylle þæt man agyfe þam hipum æt
Domra hamme hyra land bec 7 hyra freols spylce hand to ceosenne
spylce him leofast sy for me 7 for Ælfræde 7 for þa frynd þe heo fore

¹ -nam, H. ² Min, H. ³ Fæcynd, H. ⁴ Rest, H. ⁵ Gemene, H.
⁶ Apritan, H. ⁷ Oðef., H. ⁸ Gepittenesse, H. ⁹ Foribearmed, H.
¹⁰ Menni, H. ¹¹ [ofer], added, H. M. K. ¹² Nih., H. ¹³ Gestrinda, H.
¹⁴ He, H. ¹⁵ Libbendan, H. ¹⁶ ƿyllan, H. ¹⁷ Cƿeð, H. ¹⁸ Munra, H.
¹⁹ Nægum, H.

pingode ȝ ic fore pingie . ȝ sec man eac on epicum ceape ymbe minre
saple þearfe spa hit beon mæge ȝ spa hit eac ge rysne sy ȝ sƿa ge
me for gyfan pyllan¹;

[A.] Brit. Mus., Stowe MS. 960, p. 48. (Hyde Register, probably written A.D. 1028 × 1032.)

Ordin. Surv. Facs. of A.-Sax. MSS., pt. III.

[M.] *Liber de Hyda*, ed. F. Edwards, pp. 62, 63; from a MS. in the possession of the Earl of Macclesfield at Shirburn Castle, Oxon.

MS. Lansd. 717 (Late transcript.)

[M.] *The Will of King Alfred*, ed. O. Manning, 4to., Oxon, 1788; from [A.]

[M. 2.] Reprint of [M.], 8vo., Lond., 1828.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxiv; from [M.]

[W.] R. Pauli, *The Life of K. Alfred*, ed. T. Wright, 1852, p. 406; from [K.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 484; from [M.]

EARLY ENGLISH TRANSLATION.

[M. 2.] *Liber de Hyda*, pp. 64, 67. See next No.

MODERN ENGLISH TRANSLATIONS.

Manning, *ut supra*.

Giles, *K. Alfred's Works*, vol. I, p. 398.

Thorpe, *ut supra*.

Liber de Hyda, pp. 327, *et seq.*

LATIN TRANSLATIONS.

[M. 3.] *Liber de Hyda*, pp. 67, 71. See No 543.

[O.] *Angl. Hist. Scriptores*, ed. Camden, p. 22; probably from [M. 3], with occasional variations.

[W.] Asser, *Vita Regis Ælfredi*, ed. Wise; from [M. 3.]

[K. 2.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXVII; from [O.]

[M. 3.] Manning, *ut supra*; a modern translation with criticisms on [M. 3].

554. *Early English Translation of No. 553.*

EXPLANATIO TESTAMENTI ALFREDI REGIS, DE LINGUA SAXONICA IN ANGLICAM.

I Alfred, Westsaxene kyng, thorw Goddys ȝyft, and by the ordeuawns of Ethered erchebyschop, and of alle Westsaxene nobylte, wytenesse be they schull of the intent, for my sowle powerte, of the herytage that God and my pryncys have y gyfe me, and of the herytage that Athulf kyng, my fadyr us thre bretheryn be-qweythyd, Athelbold, and Ethered, and me, that ho of us, the wyche lengist lyvyd, schold have all the kyngdom. And yf hyt happe that Ethelbold fyrst be dede, than Ethered, wyht all the nobylte of Westsaxene to be wyttensesse of owr partye, the tyme of Ethelbyrt kyngys coronacion, w^t all owr power aftyr the sewerte that he made to us, that he so wolde hyt be as hyt was when he hyt knew, to fore the tyme of hys coronacyon, whan he hys sewerte made of the herytage the whyche he w^t owre help and men getyth, and that whereto is bore. And hyt so happyd that Ethered fenge to the kyngdome; tho bade y hym, before all owre wyttensesse that he know te heritage to departe, and he to ȝyfe me my part. Tho seyð he to me that he nawȝt

¹ pillan, H.

scholde ne myȝt hyt departe , for so myche that he hyt so long holl hath y holde , but he seyde thus that the londys that he thorow help of owre pepyll hat gete , and the lyfelode that he was bore to , to no man , aftyr hys day , to have and for to rejoyse hys herytage take wolde , but onlyche to me . And tho was y wel plesyd . And yf hyt happyd that we alle were had and take to hethyn folke , than knowe we to ordeyne for owre chyldryn , that evereiche of hem myȝt , after other , take owre londys , and to rejoyse as they were take to us . We therefore gaderyd at Swymborn , where we seyden , in knowleche of alle Westsaxene lordys , that they ber wytnesse that wheyther of us lenger lyfe , that he beqweythe otherys chyldryn tho londis that we owresylf gate , and tho londis that kyng Adulphus yafe by Ethelboldys lyfday , w^t owte that the wheche to us thre bretheryn he beqwethyd . And so of us eythyr other hys sewerte that whether of us lenger lyved that he fong to otherys lond and lordschyp , and to all hys good , w^t owte that part that eyther of us otherys chyld be qweythyd , and hyt so happe that Ethered kyng dye before me , than w^t owte me ys no man none eyre by wrytunge , ne by no wytnesse , that eny other were w^t owte that he hyt by wytnesse the rathyr sey . Tho y hyrde that my kynnys folke was passed owt of the wordele , so than was y kyng Athulphys eyr , thorw wrytunge and owre cownseyl at Langdene . And a man hyt redde before wytnesse of alle Westsaxene . When hyt redde was , tho comawndyd y hem all , for my lofe , and to hem y made sewrte , that y nevyr hyrde of man ne of coude that of my lyfode eny ryth claymyd , and that y nevyr hyrd contrarye . And no man , for my lofe , nother for myn hatered , sey a-yens ryth , nother untrewthe sey , that y my cossynnys chyld , olde or yonge , not desheryte . And they all to the ryth consentyd , and seyden that they knew no rythtyr eyer , nother bethenke coude ne mythlte no other of othyr eyr here eny wrytunge , but of me ; “ now thw hast hyt all a-yen in thyn hond , now beqwethe hyt and yf hyt to thy next kyn or frend , whether the lefyst ys” . And they all to me here sewerte made , and w^t here honde a-seled that by here lyf nevyr hyt to eny man , nother other wyse torne nother ȝyfe , but so as y myself hyt beqwethe at the nexte day .

I Alfred , Westsaxene kyng , wyth Goddys ȝyft , and by thy wytnesse I seye nowe the intention of my last wylle , to be fullyllyd aftyr my day . Fyrst , I grawnte to Edward , my yldist sone , the londes at Stratnet , in Triconschyre , and Hortyngtune , and all the frelond that Leof-hath hold , and that lond at Carum-

tune , and at Kylfantune , and at Burnham , and at Wedmore ; and I conferme to the keper at Ceodre tha he hyt have , after the puyngtyng that we erst seyde hafe , w^t that land at Kyntune , and that therto longyth . And I to him grawnte the londis at Kantintune , and at Bedewynde , and at Pefesy , and at Hysseburū , and at Suttune , and at Leodridan , and at Aultune . And all the frelond that I in Kent have , and at Nether Hysseburū , and at Kyseldene , I ȝyve my chef servant at Wynchester , after the synement that hyt my fadyr er beqwethyd , and myn other fee that I to Egulfe gafe un to , at certeyn tyme at the Nether Hysseborne . And that my ȝongyr sone have that lond at Ederingtune , and that at the Dene , and that at Mene , and at Ambresbury , and at Deone , and at Sturemynster , and at ȝeule , and at Kruerne , and at Whytchyrche , and at Axamuntham , and at Branescumbe , and at Kolumtune , and at Twyfyrd , and at Myllenburū , and at Exanmynster , and at Sutheswyrthe , and at Lyntune , and the lond that there to longyth , the whyche be all that I under hevyn have , uttake Trikonschyre .

¶ And to my ilderyst dowlter , I grawnt the twune of Welēwe ; and to the mydmest dowlter , I graunte the twune of Klere , and of Kendeverē ; and to my ȝongyst dowlhtyr , I graunte the twune of Welyg , and of Ascktune , and of Schyppenam .

¶ And to Athelme , my brotherys sone , I grawnt the twune of Eleyngburū , and of Kumptune , and of Krundele , and of Bedyngum , and of Bedyngum , and of Burnham , and of Thunresfeld , an[d] of Aschengum .

¶ And to Athelwold , my brotherys sone , the twune of Godelmynge , and of Gylford , and of Stemugum .

¶ And to Osferthe , my cosyn , I graunte the twune of Beccanle , and of Rytherhamfeld , and of Dyccanlyngum , and of Suttune , and of Lullyngarynster , and of Angemeryngum , and of Felthham , and the lond that there to longyth .

¶ And to Alswythe , the twne of Lamburne , and of Wantyngh , and of Ethandune .

¶ And to my twey sonys , I beqweyth a thwsund pund , eythyr fyf hundryd pund .

¶ And to myn ilderyst dowȝter , and to the myddelyst , and to the ȝongyst , and to Alswythe , to hem fowr , fowr hundryd pund , everyche of hem an hunderyd pund .

¶ And to everyche of my gentylmen an hunderyd mark .

¶ And to Ethelme , and Athelwolde , and Osferthe , also , everyche of hem an hunderyd mark .

¶ And to Ethered , my gentylman , I ȝyve a swerd , and twenti hunderyd mark .

¶ And to that man that folwyth me , wyt wham at Estyrtyd I coveuant made , I take too hunderyd pund that man to ȝyve , and that man to partye be twyhte all tho ther hym to be byrtyd lykyth , after the wyse that I now to him dele .

¶ And to the Erchebyschop , I ȝyve an hunderyd mark ; and Esne , byschop , and Werferthe , byschop ; and to hym of Schyrburn , everyche of hem as myche , for to departye , and to dele , for me , and for my fadyr , and for that thyng that he before asynyd . And I asyne too hunderyd pund to fyfty masse prestys twrw all my reem . And fifti schilyngys to every of Godys servauntys ; and fyfty schylyng to dele among the powr peple ; and fyfty to the chyrche wher that I am byrtyd .

¶ And I not nat trewely weyther ther ys more than these ȝyftys , ne I trow that there ys no more as I wene . Yf yt more be , be hyt all demenyd as I to ȝyve have seyde .

¶ And I wyll that my gentylmen , and my ȝymen , and al tho that wyth hem beth , that they thys thus departye , ne on none other wyse than I have wryte by fore , to fore my heyr to wham I have most ȝyve and most myȝt . And monymen han at thys tyme ther to wryte , and to fore all thys wyttensse thes yftes were i-wryte , than have I now forcharyd the pryncys of my reeme that I aske myȝt of hem that fundyn byth , that hyt let not , for that that hyt ys my wyll that hyt nw be thus , thorw Goddys strenkth .

¶ And I wyl that tho men the whyche these londes havyn , kepe the word that of my faderys herytage stondyth i-write , of myche as they strengyst mowe . And I wyll yf I eny man have gyfe , or eny lenyd have , that they to my cosynis or to here hyt seue .

¶ And I wyll that tho men that I my freland have beqwethyd , that they ȝyve hyt nat from my kynne overe here day . And I wyll that aftyr here day to the next hond of me , wythowte hem that chyldryn have , than ys me levyst that hyt go to the mawl chylde by-gete , as long whyle as eny on erthe be . Myn yldyr fadyr hys lond , on the same wyse , be-qweythyd to the mawlys . An than yf I take hyt on eny degre to wommenys hond , I wyll that , aftyr here day , he to ȝelde hyt to my mawlys kyn , the whyche comen of here . And yf they by here lyf lyvynges hyt will have ; and yf it ell be , than go hyt ovyr here day , so as we here byfore have be-qwethyd .

¶ Ferthermore I sey that they hyt ȝelde for the lyvelode of my kyn to whom I ȝeve most , whether they ben mayde chyldryn , or sonys , as me best lykyth ; and I bydde , on Goddys name , and on all halewene , that none of my kyn hereafterward labor not aȝenst eny of ther kynrede that I have ȝyve and be-qwethyd to here byfore . And w^t me all the worthynesse of West-saxone to ryȝt consentyn that I most leve hem as fre as thowt , wheythyr that I wyll ; and I for Goddys love , and for my sowle helthe , wyll that they in possessyon of here fredom , and alle here kyred , and I on Goddys holy name comawnde that them no man wythsey , nother w^t strenthe nother w^t eny thyng , that they ne mote sesyn what man wham they wyll in here londys .

¶ And I wyll than men ȝeve to the hows at Domrahamme here land-bok , and here fredomys , hem to seosyn what hond hem levyst is , for me , and for Elfedre , and for here frendys that he ys bound to , and that I am bounde to , and for the nedy that alyve be , to kepe hyt , that yt may be helthe for my sowle , and that hyt be to me in forȝyvenesse , and so I desyre me to be for-ȝeve .

[H. 2] *Liber de Hyda*, pp. 64, 67. See references to No. 553.

555. *Latin Translation of No. 554.*

EXPLANATIO TESTAMENTI REGIS ALFREDI , IN LINGUA LATINA .

Ego ALFREDUS , divino munere , labore ac studio Etheredi archiepiscopi , necnon totius Westsaxonie nobilitatis consensu pariter et assensu , Occidentalium Saxonum rex , quos in testimonium mee ultimae voluntatis complementi , ut sint advocati in disponendis pro paupertate¹ animae mee , regali electione confirmo , tam de hæreditate , quam Deus ac principes , cum senioribus populi , misericorditer et benigne dederunt , quam de hæreditate quam pater meus Athulphus rex nobis tribus fratribus delegavit , videlicet , Ethelboldo , Etheredo , et mihi , ita quod qui nostrum diutius foret superstes , ille totius regni domini congauderet . Et si contigerit quod Ethelboldus , primogenitus patris nostri , primus in fata decesserit , tunc recognoscat Etheredus , cum totius Westsaxonie² nobilitate , quod sint nobis in testes , de nostrae portionis in regni participatione , in die coronationis Etheredi regis , quem in

¹ Salute, K.

² West Sax., K.

regem super nos , post mortem Ethelboldi , fratris nostri primogeniti , erigere toto nostro conamine insistemus , secundum assecurationem quam nobiscum fidelitavit¹ , videlicet , quod idem rex Etheredus nostras distributiones nobis esse permetteret , sicut eas habuimus , ante ipsius Etheredi , fratris nostri postgeniti , coronationem . Fidelitas vero nobiscum ab ipso promissa , de hæreditaria distributione , erat modo consimili confecta , videlicet , quod de terris et dominiis quæ rex ipse Etheredus , cum² nostro iuvamine et potestate hominumque nostrorum , sibi adquisierit , et etiam de dominiis quæ sibi jure hæreditario contingunt , nobis frateruali affectione competenter impartiretur³ . Verumtamen si contigerit quod Etheredus succedat in regnum , idem et ipse compromitteret . Quando vero Deus ita disposuit , ut Etheredus regali diademate coronaretur , tunc ipsi Etheredo⁴ rogavi , coram omnibus testibus nostris , videlicet , quod ipse⁵ de sua hæreditate nobis impartire⁶ . recognoscat , et quod mihi meam distribuat partem . Ipse vero , his auditis , statim mihi restitit , contestans se hoc non posse nec agere velle⁷ , ut impartiat⁸ , ex quo illud tam diutino⁹ tempore in propria retinuit possessione . Hoc tamen mihi spoponderat quod terras et dominia , quæ ipse , nobis auxiliantibus et populo nostro , in suam ditionem perquisiverit ; et hæreditatem ad quam nascitur , post dies suos nemini in possessionem daret , ut suæ congauderet hæreditati , solummodo me excepto . Sicque querimoniam contra fratrem remisi , per verba prædicta complacatus . Si vero contingat , quod absit , quod nos omne simpliciissimorum Pagauorum in manus inimicorum nostrorum Danensium inciderimus , tunc nobis est specialiter recognoscendum disponere salubriter pro filiis nostris , quod unusquisque eorum successive , unus post alium , nostram hæreditatem possideat , et terris ac possessionibus nostris congaudeat , quemadmodum ipsa hæreditas , terre , possessiones , et dominia , nobis condonata fuerunt .

Propterea nos in unum congregati sumus , apud Swinburnam , ubi pronuntiavimus in cognitione totius Westsaxonie⁹ principum , dominorum , ac seniorum , quod ipsi fideliter testimonium perhibebant¹⁰ , videlicet , quod quis nostrum diutius superviveret , quod ipse legat alterius filiis , ipsas terras quas nosmetipsi , nostra virtute ac potestate conquesti sumus , et terras ipsas quas rex Athulphus nobis donavit , dummodo Ethelboldus fuerat superstes , præter illud quod nobis tribus fratribus pater noster rex Athulphus

¹ Fideliter fecit, K.
dum, K.

² Omni, K.

³ Imper., K.

⁴ Ipsum Æðere-

⁵ Ipse, omittit, K.

⁶ Impertiri, K.

⁷ Vellet, K.

⁸ -turno, K.

⁹ West Sax, K.

¹⁰ -beant, K.

delegavit. Et super hoc, unusquisque nostrum alteri fidem firmavit quod quis nostrum diutius vita¹ viveret, quod² ipse alterius terras possideret, et dominia et omnia quæ sui erant, præter illam partem quam uterque nostrum filiis alterius legavit. Et si contingat quod Etheredus rex ante me³ viam universæ carnis fuerat⁴ ingressus, extunc præter me non est quis, qui super hæreditatem scripturam habeat, vel testimonium, nec quod sit aliquis alius hæres præter me habetur⁵. Quod si aliquis hæreditatem prædictam acclamaverit, jus suum perdet, nisi citius de hoc testes adducat. Et tunc audiui quod omnes cognati mei in soporem mortis resoluti erant; et ita hæreditas Athulphi regis, patris mei, ad me devoluta est, per chartam inde confectam, in consilio⁶ nostro generali apud Langdene. Quam quidem chartam literatim⁷ legere jussi, coram testibus totius Westsaxonie⁸. Quando vero perlecta⁹ fuerat, tunc mandavi illos omnes qui aderant, et securitatem mihi facere præcepi, pro meo amore, si unquam audient de aliquo, vel cognoscerent qui de hæreditate mea aliquod jus acclamare juste posset, quia nunquam ad meum auditum aliter pervenit. Et iterum locutus sum ad eos in hæc verba: "Rogo vos, dilectissimi, quod nemo, pro amore an¹⁰ odio mei, parcat veritatem annuntiare, sed summopere consentiat veritati, quia mea voluntas non est aliquem meorum consanguineorum in aliquo dishæredare".¹¹ Et tunc omnes principes et seniores populi mei sub firma attestatione dixerunt, quod nunquam ad eorum devenit notitiam¹² de aliquo, qui justiore haberet titulum quam ego; nec cogitare noverunt de alio, neque in scripturis invenire potuerunt. Et in seysinam meæ hæreditatis me iterum imponentes, dixerunt: "Ecce jam habes tuam hæreditatem iterum in manibus tuis. Nunc de bonis et possessionibus tuis conde testamentum tuum, lega et dona tuo proximo sanguini, vel amicis tuis et cognatis sicut tibi placuerit". Et omnes illi firmitatem irrevocabilem mihi fecerunt, et subscripserunt, ipsos nunquam hæreditatem meam alicui homini aliter pervertendo daturus, præter quam egomet legabo die proximo jam instante.

Ego¹³ ALFREDUS, divino munere Occidentalium Saxonum rex, præsentibus testibus intentionem meæ ultimæ voluntatis impræsentiarum¹⁴ propalo¹⁵, ut implementum sortiatur post proprium in fata decessum. Inprimis concedo meo seniori filio Edwardo,

¹ Vitam, K.² Quod, omitted, *Edwards*.³ Ante me, omitted, K.⁴ -rit, K.⁵ Habetur, omitted, K.⁶ Conc., K.⁷ Libere, K.⁸ West Sax., K.⁹ Relecta, K.¹⁰ Aut, *Edwards*, K.¹¹ -ritare, K.¹² Eos dev. notitia, K.¹³ Unde ego, K.¹⁴ In præsa., K.¹⁵ Profero, K.

illas terras apud Stratnet, in Triconshire, et Hortyngtune, cum tota libera terra quam Leofus a nobis per antea tenuit, apud Carumtune¹, et apud Kylfantune², et apud Burnham, et apud Wedmore. Insuper ego confirmo custodi de Ceodre, quod ipse illud habeat, secundum assignationem a nobis prælocutam, cum terra illa apud Kyntune, necnon cum omnibus ad illud pertinentibus. Ulterius prædicto concedo custodi, terras illas apud Kantuctune³, et apud Bedewynd, et apud Pevesy, et apud Husseburn, et apud Suttune, et apud Leodrydan⁴, et apud Aultune, cum omnibus liberis terris quas in Cantia possidemus, et apud inferiorem Husseburum⁵, et apud Kyseldene. Do illas terras meo principali⁶ servienti, apud Wyntoniam, secundum assignationem, secundum quam illud pater meus, prædicto servienti, per prius, quam affectuosius⁷ delegavit. Alterum vero feodum, quem ego Egulfo dedi usque ad certum tempus apud inferiorem Husseborne⁸ prænominato servienti concedo. Insuper do meo juniore filio terras illas apud Ederingtune, et apud Dene, et apud Mene, et apud Ambresbury, et apud Deone⁹, et apud Sturemynster, et apud zeule, et apud Cruerne, et apud Whytchurche¹⁰, et apud Axanmuthe, et apud Braunescumbe¹¹, et apud Kolumtune¹², et apud Twyfyrd, et apud Milleburne, et apud Examynster¹³, et apud Sutheswyrthe¹⁴, et apud Lyntune¹⁵, cum omnibus terris ad illud pertinentibus, quæ sunt omnes quas sub cælo¹⁶ ibidem possideo, solummodo Trykonschire excepto. Insuper meæ filiæ concedo primogenitæ¹⁷ villam de Welewe; et meæ filiæ concedo postgenitæ villam de Klere¹⁸, et de Cendever¹⁹; et meæ juniore²⁰ filiæ do villam de Welyg, et de Ascketune, et de Chippenam: Athelmo vero, fratris mei filio, do²¹ villam de Eldyngburne²², et de Cumptune, et de Crundele²³, et de Bedyngum, et de Bedyngum²⁴, et de Burnham, et de Thunresfeld, et de Aschengum²⁵. Et fratris mei filio Athelwoldo concedo villam de Godelming et de Guldeford, et de Stenungum²⁶. Et Osfertho, cognato meo, do villam de Beccanle, et de Rytherhamfeld, et de Diccanlyngum, et de Suttune, et de Lullyngmynstyr, et de Angemeryngum, et de Feltham, necnon et omnes terras ad illud pertinentes. Insuper concedo Alswytho villam de Lamborne, et de Wantyngh, et de Ethandtune. Præ-

¹ Carentune, K.² Kisantune, K.³ Kantune, K.⁴ Leodrian, K.⁵ -burn, K.⁶ -paliore, K.⁷ Effectuose, Edwards; affectuose, K.⁸ -burn, K.⁹ Done, K.¹⁰ Withch., K.¹¹ Braunea, K.¹² Co., K.¹³ Exan., K.¹⁴ Suðwirðe, K.¹⁵ Lint., K.¹⁶ See Manning's note on this expression.¹⁷ Postg. conc., K.¹⁸ Clere, K.¹⁹ Con., K.²⁰ Minori, K.²¹ Do, omitted, K.²² Edingburn, K.²³ Erun., K.²⁴ -dingham, K.²⁵ Aschongum, K.²⁶ Stemingham, K.

terea duobus filiis meis libras lego mille, cuilibet eorum quingentas libras. Et primogenitæ meæ, postgenitæ, et juniori¹ necnon Alswytho, ipsis quatuor lego libras quadringentas, cuilibet eorum centum libras. Ulterius cuilibet armigerorum meorum centum marcas, singulis eorum per se centum marcas. Veruntamen concedo Athelmo, Athelwoldo, et Osfertho etiam², cuilibet eorum centum marcas. Insuper do Etheredo, principi militiæ meæ, unum gladium et viginti centum³ marcas. Et meo sequestri, cum quo jam Pascha imminente pactum firmavi, do ducentas libras, ut ipse det et distribuât inter omnes illos ubi placitum est sibi subire sepulchrum, secundum dispositionem quam egomet sibi ad præsens conficio. Insuper archiepiscopo do centum marcas, et Esno episcopo, et Werfertho episcopo, et illi de Schyrborn, cuilibet eorum centum concedo marcas, ad dandum et distribuendum, pro me, et pro patre meo, et propter hoc quod ipse per antea assignabat. Etiam ego assigno ducentas libras quinquaginta presbyteris, per totum regnum meum; et quinquaginta solidos cuilibet Deo servienti, per totum regnum meum; et quinquaginta solidos ad distribuendum inter pauperes; et quinquaginta solidos ecclesiæ in qua corpus meum traditur sepulture. Et ultra ista nescio utrum plus fuerit ad legandum, spero revera quod plus non fuerit inventum. Si vero plus repertum sit, disponatur prout superius disponendum censuimus. Et volo quod armigeri mei, cum valectis, et omnes qui cum ipsis in servitio meo existunt, ista distribuunt, modo supradicto; nec alio modo distribuunt quam superius præscripsimus, coram hærede meo, cui præ cæteris majorem quantitatem de bonis et possessionibus meis prælargitus sum, secundum quod donare potui. Et tali concessioni multi nobiles conscripserunt, et coram præsentibus omnibus his testibus, istæ donationes et concessiones in scriptis erant redactæ. Et modo principibus regni mei dedi in mandatis, omnibus videlicet, qui inveniri poterant, quod illi impedimentum non inferant; quoniam voluntas mea de prædictis implendi capiant effectum divina freta virtute. Et volo quod illi homines qui prædictas possident terras, observent verba quæ de patris mei hæreditate rediguntur in scriptis, in quantum possunt, et in quantum de futuro firmitus poterunt. Etiam volo quod si ego alicui dedi, vel feodum aliquem ad tempus accommodavi, quod illi meis cognatis vel suis illud ostendant. Insuper volo quod illi homines quibus ego meas liberas terras delegavi, non alienent illas a mea cognatione, ultra dies suos: et volo quod transeant diebus suis meæ propinquiore

¹ Minori, K.² Et, K.³ Et. M M., K.

manui¹, nisi ex seipsis procreati fuerint filii legitimi. Et tunc ex meo beneplacito permaneant virili sexui, ab ipsis progenito, quamdiu unus ex eis vixerit super terram. Nam et pater meus eodem modo suam legavit hereditatem. Quod si aliquo modo accidat², ut perveniant terræ prædictæ in manus mulierum, tunc volo quod post obitum earum, reddantur consanguinitati meæ virili, ex earum visceribus descendenti; si ita fuerit quod ipsæ³ has terras vita comite in propriis manibus retinere voluerint⁴. Si vero aliter acciderit, tunc ultra dies suos fiet ita, sicut per prius delegavimus. Uterius dico, quod reddatur ab ipsis pro sustentatione victus consanguineorum meorum, quibus oportet me prædictas terras legare utrum sint masculi vel feminae, secundum quod mihi melius videtur. Et ego in nomine Domini exhortor, et in nomine omnium sanctorum, quod nemo consanguineorum meorum, in posterum, contra aliquem suæ⁵ consanguinitatis laboret quovismodo, quoad ea quæ ego ipsis dedi perantea pariter et legavi. Et mecum tota nobilitas West Saxonice⁶ gentis, pro recto jure, consentiunt, quod me oportet dimittere eos ita liberos, sicut in homine cogitatio ipsius consistit. Et ego, pro amore Dei, et pro salute animæ meæ, volo quod ipsi sint in possessione libertatum suarum, et omnis cognatio eorum. Et ego in nomine Dei sacro⁷ in mandatis committo, quod ipsis nemo contradicat, neque cum armis, potestate, nec virtute, neque aliquo alio resistendi modo, quod illi non poterunt seysinare, vel introducere, quemcumque illis placuerit, in eorum terras, possessiones, et dominia. Et volo quod homines mei dent domo⁸ de Domrahham suas terras liberas, et suas libertates, sic quod ipsi seysinent quemcumque illis⁹ placuerit, pro me, et pro Elfreda, et pro amicis suis, quibus ipsa gratitudines tenetur impendere, et pro vivorum ac defunctorum omnium necessitates habentium salute; et quod habeant illas ut possint stare pro animæ meæ salute; et quod talis pia donatio sit in remissionem omnium peccatorum meorum. Et ita desiderans Altissimum humiliter deprecor, ut mea delicta, et eorum penas mihi misericorditer relaxet. Amen.

[H. 3] *Liber de Hyda*, pp. 57, 71. (Incorrect in places.) See references to No. 553.

¹ Cognationi, K. ² -det, K. ³ Ipsas, K. ⁴ -rit, K.
⁵ Meæ, K. ⁶ -niae, K. ⁷ Sacri, K. ⁸ Domino, K. ⁹ III, K.

556. *Letter of Fulco, Archbishop of Rheims, to Alfred, King of the English, recommending Grimbald to the King. About A.D. 885.*

EPISTOLA FULCONIS AD ÆLFREDUM REGEM¹.

Gloriosissimo ac Christianissimo Regi Anglorum ÆLFREDO²,
FOLCO gratia Dei Remorum³ Archiepiscopus ac Servorum Dei famulus, et temporalis regni sceptrum semper victricia, et cœlestis imperii gaudia sempiterna.

Primum quidem gratias agimus domino Deo nostro "patri⁴ luminum" et auctori omnium bonorum, "a⁴ quo est omne datum optimum et omni donum perfectum"; qui per gratiam spiritus sancti non solum splendescere in corde vestro voluit lumen suæ cognitionis, verum etiam⁵ accendere dignatus est ignem sui amoris; quo inlustrati⁶ pariter et accensi, et regni vobis cœlitus commissi strenue administratis utilitatem, bellicis armis, (cum divino adjutorio) illius exquirendo vel tuendo pacem; et ecclesiastici ordinis (mente religiosa instanter desiderando) spiritualibus armis amplificare sublimitatem. Unde supernam clementiam indefessis precibus exoramus, ut ipsi, qui prævenit et accendit ad hoc cor vestrum, efficiat vos compotem voti, replendo in bonis desiderium vestrum; quatinus in diebus vestris et pax regno ac genti vestræ multiplicetur, et ecclesiasticus ordo, (qui in multis, ut dicitis, sive frequenti inruptione⁷ vel inpugnatione⁸ Paganorum, seu vetustate temporum, vel incuria Prælatorum, vel ignorantia subditorum conlapsus⁹ est,) per vestram diligentiam et industriam quantocius¹⁰ reparetur, nobilitetur, ac dilatetur.

Et quum per nostrum adjutorium id potissimum fieri desideratis, et a nostra sede, cui beatus Remigius Francorum utique Apostolus præsidet, hinc consilium ac patrocinium queritis¹¹, non sine divino instinctu hoc credimus actum: ut sicut olim gens Francorum per eundem beatum Remigium liberari a multimodo errore et unius veri Dei cultum meruit cognoscere, sic gens Anglorum, ex sede illius et doctrina talem deposcat suscipere, per quem superstitiosa cavere, superflua resecare, ac noxia quæque inolita¹² consuetudine

¹ "Incipit Epistola Fulconis, Rhemensis archiepiscopi ac Francorum primatis et Apostolicæ Sedis legati nati ad Christianissimum regem Anglorum Alfredum," title in B.

² Alfr., B.

³ Rhem., B.

⁴ Jac., i, 17.

⁵ Et jam,

added, B.

⁶ Illust., B.

⁷ Irr., B.

⁸ Imp., B.

⁹ Coll., B.

¹⁰ Quantoties, B.

¹¹ Quer., B.

¹² Violata, B.

ac more barbarico pullulantia noverit extirpare ; et per agrum dominicum ambulantes discant flores legere et anguem cavere .

Augustinus etenim Sanctus vestræ gentis primus Episcopus a beato Gregorio Apostolo vestro vobis directus nec omnia decreta Apostolicarum sanctionum potuit in brevi demonstrare , nec rudem ac barbaram gentem voluit subito novis et incognitis legibus onerare ; noverat enim infirmitati illorum consulere , atque cum Apostolo dicere tanquam arvulis in Christo : " Lac¹ vobis potum dedi non escam". Et quemadmodum Petrus et Jacob " qui² videntur columnæ esse" cum Barnaba et Paulo cæterisque senioribus congregatis , Ecclesiam primitivam de gentibus ad fidem Christi confluentem noluerunt graviore iugo onerare , nisi ut præciperent eos " abstinere³ ab immolatis , fornicatione , suffocato et sanguine": ita et primitus in vobis gestum esse cognoscimus .

Quin⁴ et rudimenta barbaricæ feritatis ad divinam cognitionem enutrienda⁵ , hoc solo indigebant ; et servi fideles atque prudentes , super familiam domini constituti , conservis suis in tempore , hoc est , pro captu audientium , mensuram tritici bene erogare noverant . Ac⁶ successu temporis crescente religione Christiana , sancta Ecclesia his contenta esse nec voluit nec debuit : sed sumpta forma ab ipsis Apostolis magistris et fundatoribus suis qui post Evangelicam doctrinam ab ipso cœlesti magistro propagatam atque diffusam , non superfluum et inutile sed commodum et salubre duxerunt suarum epistolarum crebris commonitionibus fideles perfectius instituere , et in vera fide solidius confirmare ; tramitemque vivendi et normam religionis eis abundantius contradere .

Nihilominus et ipsa , sive adversis exercitata sive prosperis enutrita , nunquam cessavit utilitatem filiorum , quos cotidie⁷ Christo parturit , exquirere , eorumque profectum sive privatim sive publice , igne spiritus sancti inflammata , augmentare . Hinc sunt consilia non solum ex vicinis civitatibus vel provinciis , sed etiam⁸ ex transmarinis regionibus totiens contracta , hinc synodalia decreta sepius edita , hinc sacri canones sancto Spiritu conditi et consecrati quibus et fides Catholica maxime roboratur , et ecclesiasticæ pacis unitas inviolata custoditur , nec non⁹ ordo illius honeste disponitur : quos equidem sicut transgredi omni Christiano illicitum¹⁰ est , sic ignorare maxime clericis et sacerdotibus omnino nefarium est ; quorum salubris observatio et religiosa semperque

¹ 1 Cor. i, 1, 2.² Gal. ii, 9.³ Act. xv, 29.⁴ Quoniam, B.⁵ Jam, B.⁶ At, B.⁷ Quot., *Edwards*, against both A. and B.⁸ Jam, added, B.⁹ Necnon, B.¹⁰ Ill, B.

amplexanda traditio, quum, propter causas superius memoratas apud gentem vestram, aut non pleniter innotuit, aut ex maxima jam parte refriguit, optimo consilio et ut credimus divinitus inspirato vestræ dominationi ac regali prudentiæ¹ visum ac placitum fuit, et nostram parvitatem super hoc consulere et beati Remigii sedem expetere, cujus meritis atque doctrina eadem sedes, ut² Ecclesia super omnes Ecclesias Galliarum, ex ejus temporibus omni religione et doctrina semper floruit et excelluit.

Et quum³ talia a nobis quæsituri ac petitori⁴, noluistis quasi immunes et manu vacua apparere, dignata est vestra regia dominatio nos maximo munere, et necessario multum tempori, et congruo satis rei de qua agitur, honorare: super qua re et supernam providentiam admirantes nimium laudavimus, et vestræ regie munificentiae grates⁵ non modicos retulimus.

Misistis siquidem nobis licet generosos et optimos tamen corporales atque mortales canes ad abigendam rabiem visibilium luporum, quibus, inter cætera flagella justo⁶ Dei judicio nobis inlata, plurimum abundat patria nostra: quærentes⁷ a nobis et ipsi canes non corporales sed spirituales⁸, non tales videlicet qualibus exprobrat Propheta dicens: "Canes⁹ muti, non valentes latrare", sed de quilibet dicit Psalmista: "Lingua¹⁰ canum tuorum ex inimicis, ab ipso". Qui utique noverint et idonei sint pro domino suo magnos latratus fundere, et gregem illius vigilantissimis ac sagacissimis excubiis jugiter custodire, cruentissimosque lupos immundorum Spirituum, qui sunt insidiatores ac devoratores animorum, procul arcere: de quorum numero unum a nobis specialiter deposcitis nomine GRIMBALDUM Sacerdotem et Monachum, ad hoc officium destinandum et curæ Pastoralis regiminis præficiendum: cui utique testimonium perhibet universa Ecclesia, quæ eum ab ineunte ætate nutrit in vera fide et sancta religione, et quæ illum per singulos gradus ecclesiastico more promovit usque ad sacerdotii dignitatem, dignissimum esse illum proclamans Pontificali honore, et idoneum qui possit et alios docere: sed quum³ id in nostro regno magis fieri optabamus, et olim Christo annuente opportunitate temporis adimplere disponebamus, scilicet ut quem habebamus filium fidelem, haberemus et ministerii nostri consortem et in omni utilitate ecclesiastica fidissimum adiutorem, non sine ingenti, ut¹¹ ita dixerimus, dolore patimur illum a nobis divelli, et per tanta spatia terrarum ac maris a nostris obtutibus separari.

¹ Providentiæ, B.² Vel, B.³ Quoniam, B.⁴ Ac pet., omitted, B.⁵ Gratiar., B.⁶ Justa, B.⁷ Quer., B.⁸ Sed spir., omitted, B.⁹ Isa. lvi, 10.¹⁰ Psalm. lxxvii, 24.¹¹ Aut, B.; ut, Edwards.

Porro autem quia caritas non novit dispendium, nec fides detrimentum, nullaue intercludunt intervalla terrarum quos copulat vere dilectionis vinculum, libentissime vestræ petitioni annuimus, quibus nihil negare possumus, neque eum vobis invidemus, quorum profectu sicut de nostro gratulamur, et quorum lucra nostra deputamus. Scimus enim quia in omni loco uni Deo¹ servitur, et quia una est Catholica et Apostolica Ecclesia sive Romana sive Transmarina; nostrum igitur est vobis illum Canonice concedere, vestrum autem honorifice suscipere: ea scilicet ratione atque tenore tam ad gloriam regni vestri, quam ad honorem Ecclesiæ et Præsulatus nostri, eum ad vos mittendum cum suis electoribus, et cum nonnullis regni vestri proceribus vel optimatibus tam Episcopis scilicet, Presbyteris, Diaconibus², quam etiam religiosis Laicis, qui nobis viva voce in præsentia totius Ecclesiæ nostræ profiteantur atque promittant, eum condigno³ honore se habituros omni tempore vitæ suæ; nec non decreta Canonica, et Sanctiones Ecclesiasticas ab Apostolis, et Apostolicis viris Ecclesiæ traditas, quæ tunc a nobis audire et videre, et postea ab eodem suo pastore et doctore secundum formam a nobis⁴ traditam discere potuerint, cunctis diebus inrefragabiliter⁵ velle custodire. Quod cum fecerint divina benedictione, et beati Remigii auctoritate per nostrum ministerium, et impositionem manuum more Ecclesiastico decenter ordinatum, et in omnibus plenissime instructum accipientes illum sibi cum debito honore deducant ad propriam sedem alacres, et læti ipsi omni tempore patrocinio illius fruituri, doctrinaque et exemplo ejus jugiter instruendi.

Quia vero "sollicita⁶ sunt pro se invicem membra, et vel uno gaudente congaudeant⁷, vel uno patiente compatiuntur cetera membra", vestræ regię celsitudini ac providentissimæ mansuetudini deinceps illum attentius, ac specialius commendamus quatinus⁸ quicquid ad honestatem Ecclesiæ, et eruditionem gentis vestræ congruum, et utile secundum canonicam auctoritatem⁹, et Ecclesiæ nostræ consuetudinem potuerit invenire, libera auctoritate⁹ absque ullius contradictione semper possit docere et opere adimplere. Ne forte, quod absit, diabolico quispiam instinctu contra eum zelo livoris et malivolentiæ ductus, controversiam moveat aut seditionem concitet.

Vestrum itaque erit hoc omnino providere ac regia censura tales, si qui forte exorti fuerint, omnimodis reprimere, barbaricamque

¹ Domino, B.
added, B.

Quatenus, B.

VOL. II.

² Diaconis, B.

³ Irref., B.

Auct. B.

⁴ Cum digno, B.

⁵ 1 Cor. xii, 25, 26.

⁶ Sibi,

⁷ -dent, B.

feritatem freno¹ vestri moderaminis cohibere . Illius autem Pastoralis solertia , sibi commissorum salutis semper consulere et post se universos potius amore trahere , quam terrore cogere .

Gaudeat semper ac vigeat in Christo rege regum , et domino dominorum vestra dignitas nobilissima , pietas sanctissima , nec non² fortitudo invictissima .

[A.] F. Wise, *Annales rer. gest. Ælfredi magni*, Oxon., 1722; "a vetusto Cod. MS. penes V.R. Tho. Ford, A.M. Ecclesie de Banwell in agro Somersetensi Vicarium; et Ecclesie Wellensis Prebendarium".

[B.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 31, Rolls edit. Alford, ed. an. 888. Bolland., *Acta SS.*, 8 July, pp. 652, 657. Hardy, *Cat. Brit. Hist.*, vol. i, p. 548. Cf. Nich. Harpfield, *Hist. Eccl. Angl.*, 170.

557. WITENAGEMOT AT SALTWICH, i.e., DROITWICH. *Grant by Æpelred, King of the Mercians, to the thegn Wulfgar, of land at Walden, co. Herts.* A.D. 888.

In nomine domini ꝥ salvatoris nostri Ihesu Christi . Anno autem incarnationis ejus . DCCC . LXXXVIII . indicione vero . VI . ego ÆPELREDUS gratia Dei disponente procurator in domino³ regni Merciorum cogitans Deo ꝥ hominibus satis facere : ꝥ amicos infraudelentos⁴ lucrare : iccirco trado atque concedo aliquam partem terre ministro meo fideli WULFGARO . cum consensu episcoporum meorum . ducum . ꝥ omnium optimatum . in publico conventu ad Saltþic congregato . Est autem telluris quasi . XV . manensium⁵ in loco qui dicitur WALEDENE . pro ejus humili obediencia . ut habeat quam diu vivat . ꝥ post se cuicumque voluerit in hereditatem derelinquat possidendam . cum omnibus ad se pertinentibus . pratis . pascuis . aquis aquarumque decursibus . liberam hanc terram describimus ab omnibus causis . nisi singulare precium contra aliud ponat et modum ecclesie .

Siquis autem hanc donacionem augere voluerit . augeat sibi rex celestis sortem cum suis electis in regno celorum . Qui vero quod absit minuere se temptaverit . sciat se anathematizatum a consorcio omnium sanctorum nisi Deo ꝥ hominibus digne in hoc sæculo emendaverit .

Ego⁶ Æpelredus hanc meam donacionem cum signo sancte crucis corroboravi . His testibus infra caraxatis . consencientibus .

¹ Freno, B.

² Necnon, B.

³ -inio, K.

⁴ -dulentos, K.

⁵ -tium, K.

⁶ † Ego, K.

✠ Ego Æpelfræd consensi.	Ego Eadnoþus ✠.
✠ Ego Pulredus episcopus.	Ego ¹ Ælfredus.
✠ Ego Alchardus episcopus.	✠ Ego Æpelgarus.
✠ Ego Werferþus episcopus.	Ego ¹ Alchstanus.
✠ Ego Cynemundus electus.	Ego ¹ Piferdus.
✠ Ego Eadpaldus dux.	Ego ¹ Ælfredus.
Ego Æpulfus ✠ dux.	Ego ¹ Pulricus ✠.
Ego Æpelferdus ✠ dux.	✠ Ego Pulfredus.
Ego Alchelmus ✠ dux.	✠ Ego Æpulfus.
Ego Earpulfus ✠.	✠ Ego Buga.
Ego Beornþus ✠.	✠ Ego Ufa.
Ego Ælpardus ✠.	✠ Ego Beorhthelmus.

[A.] MS. Cotton, Nero D. i, f. 151. (St. Al-
ban's Register, thirteenth cent.)

[K.] Kemble, *Ord. Dipl.*, No. XLVIII; from
[A.]

558. *Will of Duke Ælfred.*² A.D. 871 x 889.

✠ Xs³ ~ Ic ÆLFRED⁴ dux hatu pritan ȝ cyðan an bißsum ge-
prite ÆLFREDE⁵ regi ȝ allum⁶ his peotum ȝ ge peotan ȝ ec spylice
minum megum ȝ minum ge feorum þa men þe ic mines erfes ȝ
mines boc londes seolest ðann ðæt is þonne Werburg min pif ȝ uncer
Γmene b⁶ þ is þonne et ærestan an Sonden stede⁷ ȝ on Selesdune
. xxxii. hida ȝ on Pestarham xx hida ȝ on Cloppaham . xxx. hida
ȝ on Leangafelda . vi⁸. hida ȝ on Horsalæge⁹. x. hida ȝ on Netelam-
'stydre' . vi⁸. hida. Ic Ælfred⁴ dux sello Werburge ȝ Alhdryðe
un¹⁰. Γmenum¹⁰ bearne æfter minum dege þas lond mid cpice ærfe¹¹
ȝ mid earðe ȝ mid allum ðingum ðe to londum belimpað ȝ tpa
þusendu spina Ic heora sello mid þem londum gif hit hio gehaldeð
mid þare clænness þe uncer pord Γcpeodu¹² seondan ȝ hio gebrenge
æt sancte Petre min tpa pergeld gif ðet Godes wille seo þæt heo
þ færeld age Ond æfter Werburge ðe seo Alhdryðe þa lond unbe-
fliten On Sonden stydre¹³ ȝ on Selesdune ȝ on Leangafelda Ond gif

¹ ✠ Ego, K.

² "To this Aldorman belonged the splendid MS. of the Gospels in the Royal Library at Stockholm, described at the end of Rask's *Anglo-Saxon Grammar*, with a facsimile."—Note in T.

³ xi, L.; xp., K.

⁴ Elf, L. K.

⁵ Eallum,

L. K.

⁶ Gemene bearn, L., note; K., the use of Γ for ge occurs, as will be seen, several times in this document. I am not aware of any other example elsewhere.

⁷ Sonderstede, L. K.

⁸ .vii., L. K.

⁹ -l-ge, L. K.

¹⁰ Gem., K.

¹¹ Erfe, L. K.

¹² Gecpeadu, L. K.

¹³ Sonderstydre,

L. K.

heo bearn hæbbe feo ðæt bearn to ðæm londum æfter hire Gif heo
 bearn næbbe feo ðonne an hire reht fæderen sio neste hond to þem
 londe Ond to ðem ærfe¹ 7 spa hpylc minra fædren mega spa ðæt
 sio 7 hine to ðan 7hagige² 7 he þa oðro lond begeotan mæge 7
 pille þonne gebygege he þa lond æt hire mid halfe peorðe Ond spe
 hpylc mon spa ðæt sio þæt ðes londes bruce ofer minne dæg on
 Cloppaham þanne geselle he . cc . peninga æghpylce³ gere to
 Ceortes ege for Ælfredes⁴ saple to feórn fultume Ond ic selló
 Æðelpalde minum sunu . iii . hida boc londes . ii . hida on Hpæte-
 dune anes hides an Gatatune 7 him selló þerto⁵ . c . spina . 7 gif
 se cyning him ge unnan pille þæs⁶ folclondes to ðæm boc londe
 þonne 'hæbbe he' 7 bruce Gif hit þæt ne sio þonne selle hio him
 Spa hpaðer spa hio pille spa ðæt⁷ lónd an Horsalege spe ðæt⁸ an
 Leangafelda On'd' ic selló Berhtsige minum mege an hide boc
 londes on Læncan felda 7 þerto⁹ . c . spina 7 geselle hio . c . spina
 to Cristes cirican for me 7 fer¹⁰ mine saple 7 . c . to Ceortes ege 7
 þone oferæcan¹¹ mon gedæle gind mynster hamas to Godes ciricum
 in Supregum 7 in Cænt¹² þa hpile þe hio lestan pillæn¹³ Ond ic selló
 Sigepulfe minum mege Ofer 7erburge dæg þæt lond an Netel hæm
 styde Ond Sigulf geselle Of ðem londe . c . pæninga¹⁴ to Cristes
 cirican Ond eg hpylc þara ærfe pearda¹⁵ þe æfter him to ðæm londe
 foe þonne ageofen hio þa ilcan elnessan to Cristes cirican for
 Ælfredes saple þa hpile þe fulpiht sio 7 hit man on ðæm londe
 begeotan mæge Ond ic selló Eadrede minum mege þæt lond on
 Fearn lege æfter Eðelredes¹⁶ dæge gif he hit to him ge earnian pile
 7 he geselle of ðem londe . xxx . omb[ra]s¹⁷ cornes æg hpelce gere
 to Hrofes cæstre¹⁸ Ond sio ðis lond 7p riten 7 un befiten æfter Ead-
 redes dege¹⁹ in Ælfredes reht meodren cynn Ða hpile þe fulpshte
 sio on Angelcynnes ealonde Ðeos fore sprec 7 þas gepriotu þe her
 be ufan apreotene stondað Ic Ælfred pillio 7 pille 7 hio sion soðfæst-
 lice forð peard 7 trymed me 7 minum ærfe peardum Gif ðæt ðonne
 God ællmæchtig 7teoð habbe Ond me þæt on læne 7lið þæt 7sibbra
 ærfe peard forð cymeð pepned hades 7 acænned²⁰ peorðeð Ðanne
 ánn ic ðæm ofer minne dæg alles mines ærfes²¹ to brucenne²² Spa
 him leofust sio . Ánd spa hpylc mon spa ðas god 7 þas geofe 7 þas
 geprioto 7 þas pord mid rehte haldan pille Ond 7lestan gelhalde hine

¹ Erfe, L. K. ² Geh., K. ³ Eg., L. K. ⁴ Ell., L. K.
⁵ 7erto, L.; 7arto, K. ⁶ 7es, L.; 7es, K. ⁷ Habbe, L. K. ⁸ 7et, L.;
 7et, K. ⁹ 7arto, L. K. ¹⁰ For, L. K. ¹¹ -ecan, L. K. ¹² Cent,
 L. K. ¹³ -len, L. K. ¹⁴ Pa., L. K. ¹⁵ Erfewearda, L. K.
¹⁶ Eðel., L. K. ¹⁷ Omitted, L.; [sestra], K.; stained in A. ¹⁸ -cestre,
 L. K. ¹⁹ Dæge, L. K. ²⁰ Acænned, L. K. ²¹ Erfes, L. K.
²² Brucenne, L. K.

heofenes¹ cyning in pißsum life ondþardum 7 eac spa in þæm²
topardan life . Ond spa hpylc mon spa hio ponie³ 7 breoce Geponie⁴
him God almahtig his peorl'd are⁴ Ond ea'c' spa his Saple are In
eona eonum⁵:

Her sindon ðæra manna naman apritene ðe ðeosse pisan gepeotan
sindou .

✠ Ic Æðered aſ biſc . mid ðære halgan Cristes rode tacne
ðas pord 7 ðas pisan fæstnie 7 prite .

✠ Ælfred dux .

✠ Beorhtuulf dux .

✠ Beornhelm abbas .

✠ Earduulf abbas .

✠ Pærburg⁶ .

✠ Sigfreð⁷ presbyter .

✠ Beonheah presbyter .

✠ Beagstan presbyter .

✠ Pulfheah .

✠ Æðelpulf presbyter .

✠ Earduulf presbyter .

✠ Beornoð diaconus .

✠ Pældhelm diaconus .

✠ Pine subdiaconus .

✠ Sæfreð .

✠ Ceolmund minister .

✠ Eadmund minister .

✠ Eadpald minister .

✠ Signulf minister .

*Endorsed in a contemporary hand:—"pis is Ælfredes ærfe
geprit ."; and in a hand of the xiith century, "Testamentum
Elfredi ducis . anglie".*

[A.] Original in Brit. Mus., Stowe charters,
No. xix.

[L.] Lye, *Diet. Sax.*, vol. ii, App. No. 2; from
[A.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxvii; from
[L.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 480.
*5 Suppl. First Series of King Walden's Day
this page seems to be from 1073*

559. *Grant by Worcester Cathedral to Werfryð, Bishop of Worcester,
of land at Alchmunding tuun, or Almington, co. Warwick,
after three lives, with consent of the Monastery at Clive, co.
Gloucester. A.D. 889.*

ALHMUNDING TUN⁸.

✠ Divina favente gratia . Anno ejusdem sacre incarnationis
· DCCC · LXXXVIII⁹ · Indictione · VII⁹ · ego WERFRYD episcopus anno
præsulatus mei · XVI · a dilecta mihi familia in æcclesia Peogor-
nensis cui Christo Jhesu auctore deservio terram · 7 · manentium
in villa qui ALCHMUNDING TUN dicitur . quæ antea ad monaste-

¹ Heofenes, L. K.

² ðær, L.

³ -me, K. T.

⁴ 7 eac spa

his peorl'd are repeated, but with line drawn through for omission, A.

⁵ In

eona eonum, omitted, L. K.

⁶ Pærburg, L. K.

⁷ -fred, L. K.

⁸ Omitted, K.

rium to Clife pertinebat . Cum hominibus ad illam pertinentibus quarum Nomina pau[li]s[er]¹ inferius scripta sunt . et cum omnibus utilitatibus in silvis et in campis dies trium hominum adquisivi . Cujus quidem supra memoratæ familiæ consensu et testimonio et roboratione insignis vexilli in hac pagina firmata consistit illa condicione ut postquam vita duorum mihi succedentium heredum terminata sit . Iterum sine alicujus contrarietatis refragatione ad æcclesiam Piogornensem terra præmemorata² reddatur . et tamdiu totius debiti certi vel incerti libera persistat quam diu in manibus meis . meorumvé heredum sit . nisi tantum ut omni anno census æcclesiæ sæcundum rectitudinem to Clife reddantur .

Haec sunt Nomina familiæ cujus devotione mihi terra prædicta subscripta signo crucis et firmata concessa est³.

✠ Ego Perfryð episcopus huic beneficio vexillum sanctissimum inprimo .

✠ Signum Beornheardi presbyteri .

✠ Signum Berhuni presbyteri .

✠ Signum Perfryði pa⁴ .

✠ Signum Cuðbaldi presbyteri .

✠ Signum Pulfhere presbyteri .

✠ Signum Alchere presbyteri .

✠ Signum Pulflafi presbyteri .

✠ Signum Tidbaldi presbyteri .

✠ Signum Burgheardi diaconi .

✠ Uuiheard . ✠ Cynehelm . ✠ Cynehelm .

✠ Uulfhun . ✠ Beornférð . ✠ Pulfred .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 55b.
[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 118.

[K.] Kemble, *Od. Dipl.*, No. cccxv; from [A.]

560. *Grant by Uuerfrið, Bishop of Worcester, to Cyneswith, of the land at Alhmunding tune, or Almington, co. Warwick. A.D. 889.⁵*

✠ In usses Dryhtnes noman hælendes Cristes . ic UUERFRID biscop mid alles ðæs heoredes leafe on Peogorna ceastre ge gunges ge aldes selle CYNESPIPE mire⁶ megan ðreora hida lond on ALHMUNDING TUNE ðæs fif hida ðe higen me gebocedan aer on ðreora monna dæg . Nu geprite ic hit eft hire mid hina leafe ðæt ðreora hida

¹ Paup., MS., H. K.

² -te, with e expuncted and e overline, MS.

³ The mark (—.) frequently used in this MS. for est; see p. 40.

⁴ Sic, MS.

⁵ For date cf. No. 559, to which this charter is a companion.

⁶ Minre, K. 2.

lond on ðreora monna daeg 7 heo hæbbe ða puðu raeddenne in ðæm puða ðe ða ceorlas brucaþ. 7 ec ic hire lete to ðæt ceorla graf to sundran : . 7 elles ðæt tpega hida lond 7 ða ceorlas 7 se Alhmunding snæd here into Preosda byrig ða hpile hit unagaen seo. Ond Cynespið hit to nængum oþrum men ne lete ða hpile hit unagæn se butun to hire bearna sumum spa hpeolcum spa heo ðonne pille gif heo lifigen . gif heo ðonne ne lifigen . lete hit to speolcum hire mega spelce hit hire to geearnigan pille . Ond ic Uuerfriþ biscop biddu 7 halsigu ðæt ðis ðreora hida lond 7 ec ðæt tpega ðonne hit agæn seo ðæt hit se agefen into Clife to ðæm biscop rice butan eghpeolcum piðercpide . Ond eo ic Uuerfriþ biscop 7 all higen halsigaþ usse æterfylgend¹ ðæt heora nænig ðas² gefe geponige aer hit spa agæn se spa hit on ðissum geprite stondeþ . 7 all higen eodan to minum bure on Peogorna ceastre 7 me saldan heora hond setene ðisse geraednesse . ðara noman her-beneoþan apriten stondaþ . 7 heo hit haebben eghpæs to freon butun agefen elce gere ðreo mittan hpætes to ciricsceatte to Clife : .

CYROGRAPHVM³ : .

✠ Verfriþ Episcopus .	✠ Pullaf .
✠ Cynehel ⁴ abbas .	✠ Cynhelm .
✠ Verfrið presbyter .	✠ Cenfriþ .
✠ Ecfriþ presbyter .	✠ Cynhelm .
✠ Þighard .	✠ Heahred .
✠ Berhpelm .	✠ Pulfgar .
✠ Eardpulf .	✠ Eardpulf .
✠ Pulfred .	✠ Cynelaf .
✠ Berhpelm .	✠ Þigfriþ .
✠ Cynah .	✠ Pulfric .
✠ Eamberht .	✠ Ceolhelm .

[A.] Smith's *Beda*, App., p. 771.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccv ; from [A.]Cy. Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 118 ; vol. ii, pp. 583, 585, 594. Lord Somers' charters, No. 10.

561. *Grant by King Ælfred and Æðelred, subregulus of the Mercians, of an enclosure at an ancient stone building in London, called "at Hwætmundes stane", with mercantile privileges, to Uuerfrið, Bishop, and the Church of Worcester. A.D. 889.*

LUNDEN .

✠ Sedulo namque nonnullis et maxime per instantis vitæ tur-

¹ Æft., K. ² ðæt, K. ³ "Inferiori parte hujus cartæ sunt semillitteræ hujus vocis, viz. Cyrographum," Smith. ⁴ -hel(m), K.

bidam discordiæ rabiem . in hac decrepita finis mundialis canitiæ contingere solet quod simplicem memorialis¹ præcordii oculum turbines obliviose obscenitatis quatientes reverberant : seu nebulæ negligentiarum² nubiferis deprivationum³ fuscationibus : a recte possessionis jure radiantem . justitiæ Phocbum obnubilant : quapropter necesse cuilibet homini . est . ut litteratoriis⁴ apicibus omnia atquisita⁵ . seu possessa . ob præsentium sive succedentium cantelam . quæ a catholicis vel heroicis viris cujuslibet persone majoris minorisve . potestatis Deo ejusque sanctis per celorum celsitudinem tradita sunt etiam testimonio et roboratione ipsorum firme rationis serie firmentur . rectoque caraxantis stilo in scedulis notentur ;

Anno igitur postquam almifica celestini luminis gemma per agrum virginalis pudicitie⁶ humano generi desiderabilis mistici spiraminis specimine enituit octingentesimo . octuagesimo nono . indictione . VII . cujus denique splendoris et gratiæ nobis jubare radiante ego ÆLFRED rex Anglorum et Saxonum et ÆDELRED subregulus et patricius Merciorum cum testimonio et licentia seu consensu senatorum episcoporum seu ducum utriusque gentis pro revelatione⁷ facinorum nostrorum et pro acquirenda deifice remunerationis requiæ UÆFRIDO eximio Huicciorum antistiti ad æcclesiam Uneogernensem in LUNDONIA unam curtem que verbotenus adad⁸ antiquum petrosum ædificium id est æt HƿÆTMUNDES STANE a civibus appellatur a strata publica usque murum ejusdem civitatis . Cujus longitudo . est . perticarum . XXVI . et latitudo in superiori⁹ parte perticarum . XIII . et pedum . VII . et in inferiori loco perticarum . XI . et . VI . pedum ad plenam libertatem infra totius rei sempiternaliter possidendum in ecclesiasticum jus conscribimus . et concedentes donamus . et intro urnam et trutinam ad mensurandum in emendo sive vendendo ad usum . sive ad necessitatem propriam . et liberam omnimodis habeat . et totius debiti . vel penæ fiscalis . vel publice rei . nisi ad dominium episcopi . ecclesie Uneogernensis quæ intus contingat absoluta persistat .

Si autem foris vel in strata publica seu in ripa emtorali¹⁰ quislibet suorum mercaverit . juxta quod rectum sit *thelon* ad manum regis subeat quod si intus in curte predicto¹¹ quislibet em'e'rit . vel vendiderit *thelon* debitum ad manum episcopi supra memorati reddatur . et semper quamdiu unde¹² sacri baptismatis populi Anglorum sive Saxonum¹³ per fidem Christianæ religionis asspargentur¹⁴ . seu ipso-

¹ -rabilis, H. K.² Negligentiam, K.³ Depra., H. K.⁴ Liter., K.⁵ Adq., K.⁶ Pudicitie, H.⁷ Releu., K.⁸ Ad, K.⁹ -re, H. K.¹⁰ Empta., K.¹¹ Predicta, K.¹² -da, K.¹³ Saxo., K.¹⁴ Asperg., K.

ac more barbarico pullulantia noverit extirpare ; et per agrum dominicum ambulantes discant flores legere et anguem cavere .

Augustinus etenim Sanctus vestre gentis primus Episcopus a beato Gregorio Apostolo vestro vobis directus nec omnia decreta Apostolicarum sanctionum potuit in brevi demonstrare , nec rudem ac barbaram gentem voluit subito novis et incognitis legibus onerare ; noverat enim infirmitati illorum consulere , atque cum Apostolo dicere tanquam arvis in Christo : " Lac¹ vobis potum dedi non escam". Et quemadmodum Petrus et Jacob " qui² videntur columnæ esse" cum Barnaba et Paulo cæterisque senioribus congregatis , Ecclesiam primitivam de gentibus ad fidem Christi confluentem noluerunt graviore iugo onerare , nisi ut præciperent eos " abstinere³ ab immolatis , fornicatione , suffocato et sanguine": ita et primitus in vobis gestum esse cognoscimus .

Quin⁴ et rudimenta barbaricæ feritatis ad divinam cognitionem enutrienda⁵, hoc solo indigebant ; et servi fideles atque prudentes , super familiam domini constituti , conservis suis in tempore , hoc est , pro captu audientium , mensuram tritici bene erogare noverant . Ac⁶ successu temporis crescente religione Christiana , sancta Ecclesia his contenta esse nec voluit nec debuit : sed sumpta forma ab ipsis Apostolis magistris et fundatoribus suis qui post Evangelicam doctrinam ab ipso cœlesti magistro propagatam atque diffusam , non superfluum et inutile sed commodum et salubre duxerunt suarum epistolarum crebris commonitionibus fideles perfectius instituere , et in vera fide solidius confirmare ; tramitemque vivendi et normam religionis eis abundantius contrudere .

Nihilominus et ipsa , sive adversis exercitata sive prosperis enutrita , nunquam cessavit utilitatem filiorum , quos cotidie⁷ Christo parturit , exquirere , eorumque profectum sive privatim sive publice , igne spiritus sancti inflammata , augmentare . Hinc sunt consilia non solum ex vicinis civitatibus vel provinciis , sed etiam⁸ ex transmarinis regionibus totiens contracta , hinc synodalia decreta sepius edita , hinc sacri canones sancto Spiritu conditi et consecrati quibus et fides Catholica maxime roboratur , et ecclesiasticæ pacis unitas inviolata custoditur , nec non⁹ ordo illius honeste disponitur : quos equidem sicut transgredi omni Christiano illicitum¹⁰ est , sic ignorare maxime clericis et sacerdotibus omnino nefarium est ; quorum salubris observatio et religiosa semperque

¹ 1 Cor. i, 1, 2² Gal. ii, 9.³ Act. xv, 29.⁴ Quoniam, B.⁵ -dam, B.⁶ At, B.⁷ Quot., *Edwards*, against both A. and B.⁸ Jam, added, B.⁹ Necnon, B.¹⁰ Ill, B.

amplexanda traditio, quum, propter causas superius memoratas apud gentem vestram, aut non pleniter innotuit, aut ex maxima jam parte refriguit, optimo consilio et ut credimus divinitus inspirato vestre dominationi ac regali prudentiæ¹ visum ac placitum fuit, et nostram parvitatem super hoc consulere et beati Remigii sedem expetere, cujus meritis atque doctrina eadem sedes, ut² Ecclesia super omnes Ecclesias Galliarum, ex ejus temporibus omni religione et doctrina semper floruit et excelluit.

Et quum³ talia a nobis quæsituri ac petitori⁴, noluistis quasi immunes et manu vacua apparere, dignata est vestra regia dominatio nos maximo munere, et necessario multum tempori, et congruo satis rei de qua agitur, honorare: super qua re et supernam providentiam admirantes nimium laudavimus, et vestræ regię munificentię grates⁵ non modicos retulimus.

Misistis siquidem nobis licet generosos et optimos tamen corporales atque mortales canes ad abigendam rabiem visibilium luporum, quibus, inter cætera flagella justo⁶ Dei judicio nobis inlata, plurimum abundat patria nostra: querentes⁷ a nobis et ipsi canes non corporales sed spirituales⁸, non tales videlicet qualibus exprobrat Propheta dicens: "Canes⁹ muti, non valentes latrare", sed de quilibet dicit Psalmista: "Lingua¹⁰ canum tuorum ex inimicis, ab ipso". Qui utique noverint et idonei sint pro domino suo magnos latratus fundere, et gregem illius vigilantissimis ac sagacissimis excubiis jugiter custodire, cruentissimosque lupos immundorum Spirituum, qui sunt insidiatores ac devoratores animorum, procul arcere: de quorum numero unum a nobis specialiter deposcitis nomine GRIMBALDUM Sacerdotem et Monachum, ad hoc officium destinandum et curæ Pastoralis regiminis præficiendum: cui utique testimonium perhibet universa Ecclesia, quæ cum ab ineunte ætate nutrit in vera fide et sancta religione, et quæ illum per singulos gradus ecclesiastico more promovit usque ad sacerdotii dignitatem, dignissimum esse illum proclamans Pontificali honore, et idoneum qui possit et alios docere: sed quum³ id in nostro regno magis fieri optabamus, et olin Christo annuente opportunitate temporis adimplere disponebamus, scilicet ut quem habebamus filium fidelem, haberemus et ministerii nostri consortem et in omni utilitate ecclesiastica fidissimum adiutorem, non sine ingenti, ut¹¹ ita dixerimus, dolore patimur illum a nobis divelli, et per tanta spatia terrarum ac maris a nostris obtutibus separari.

¹ Providentiæ, B.² Vel, B.³ Quoniam, B.⁴ Ac pet., omitted, B.⁵ Gratias, B.⁶ Justa, B.⁷ Quer., B.⁸ Sed spir., omitted, B.⁹ Isa. lvi, 10.¹⁰ Psalm. lxxv, 24.¹¹ Aut, B.; ut, Edwards.

Porro autem quia caritas non novit dispendium, nec fides detrimentum, nullaue intercludunt intervalla terrarum quos copulat vere dilectionis vinculum, libentissime vestræ petitioni annuimus, quibus nihil negare possumus, neque eum vobis invidemus, quorum profectu sicut de nostro gratulamur, et quorum lucra nostra deputamus. Scimus enim quia in omni loco uni Deo¹ servitur, et quia una est Catholica et Apostolica Ecclesia sive Romana sive Transmarina; nostrum igitur est vobis illum Canonice concedere, vestrum autem honorifice suscipere: ea scilicet ratione atque tenore tam ad gloriam regni vestri, quam ad honorem Ecclesiæ et Præsulatus nostri, eum ad vos mittendum cum suis electoribus, et cum nonnullis regni vestri proceribus vel optimatibus tam Episcopis scilicet, Presbyteris, Diaconibus², quam etiam religiosis Laicis, qui nobis viva voce in præsentia totius Ecclesiæ nostræ profiteantur atque promittant, eum condigno³ honore se habituros omni tempore vitæ suæ; nec non decreta Canonica, et Sanctiones Ecclesiasticas ab Apostolis, et Apostolicis viris Ecclesiæ traditas, quæ tunc a nobis audire et videre, et postea ab eodem suo pastore et doctore secundum formam a nobis⁴ traditam discere potuerint, cunctis diebus inrefragabiliter⁵ velle custodire. Quod cum fecerint divina benedictione, et beati Remigii auctoritate per nostrum ministerium, et impositionem manuum more Ecclesiastico decenter ordinatum, et in omnibus plenissime instructum accipientes illum sibi cum debito honore deducant ad propriam sedem alacres, et læti ipsi omni tempore patrocinio illius fruituri, doctrinaque et exemplo ejus jugiter instruendi.

Quia vero "sollicita⁶ sunt pro se invicem membra, et vel uno gaudente congaudeant⁷, vel uno patiente compatiuntur cetera membra", vestræ regię celsitudini ac providentissimæ mansuetudini deinceps illum attentius, ac specialius commendamus quatinus⁸ quicquid ad honestatem Ecclesiæ, et eruditionem gentis vestræ congruum, et utile secundum canonicam auctoritatem⁹, et Ecclesiæ nostræ consuetudinem potuerit invenire, libera auctoritate⁹ absque ullius contradictione semper possit docere et opere adimplere. Ne forte, quod absit, diabolico quispiam instinctu contra eum zelo livoris et malivolentiæ ductus, controversiam moveat aut seditionem concitet.

Vestrum itaque erit hoc omnino providere ac regia censura tales, si qui forte exorti fuerint, omnimodis reprimere, barbaricamque

¹ Domino, B.
added, B.

Quatenus, B.

VOL. II.

² Diaconis, B.

³ Irref., B.

Auct. B.

⁴ Cum digno, B.

⁵ 1 Cor. xii, 25, 26.

⁶ Sibi,

⁷ -dent, B.

feritatem freno¹ vestri moderaminis cohibere. Illius autem Pastoralis solertia, sibi commissorum salutem semper consulere et post se universos potius amore trahere, quam terrore cogere.

Gaudeat semper ac vigeat in Christo rege regum, et domino dominorum vestra dignitas nobilissima, pietas sanctissima, nec non² fortitudo invictissima.

[A.] F. Wise, *Annales rer. gest. Ælfredi magni*, Oxon., 1722; "e vetusto Cod. MS. penes V.R. Tho. Ford, A.M. Ecclesiam de Banwell in agro Somersetensi Vicarium; et Ecclesiam Wellensis Prebendam".

[B.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 21, Rolls edit. Alford. ed. an. 888. Bolland., *Acta SS.*, 8 July, pp. 652, 657. Hardy, *Cat. Brit. Hist.*, vol. i, p. 546. Cf. Nich. Harpsfield, *Hist. Eccl. Angl.*, 170.

557. WITENAGEMOT AT SALTWICH, i.e., DROITWICH. *Grant by Æþelred, King of the Mercians, to the thegn Wulfgar, of land at Walden, co. Herts.* A.D. 888.

In nomine domini ꝥ salvatoris nostri Ihesu Christi. Anno autem incarnationis ejus. DCCC. LXXXVIII. indicione vero. VI. ego ÆþELREDUS gratia Dei disponente procurator in domino³ regni Merciorum cogitans Deo ꝥ hominibus satis facere: ꝥ amicos infraudelentos⁴ lucrare: iccirco trado atque concedo aliquam partem terre ministro meo fideli WULFGARO. cum consensu episcoporum meorum. ducum. ꝥ omnium optimatum. in publico conventu ad Saltꝥ congregato. Est autem telluris quasi. XV. mansensium⁵ in loco qui dicitur WALEDENE. pro ejus humili obedientia. ut habeat quam diu vivat. ꝥ post se cuicumque voluerit in hereditatem derelinquat possidendam. cum omnibus ad se pertinentibus. pratis. pascuis. aquis aquarumque decursibus. liberam hanc terram describimus ab omnibus causis. nisi singulare precium contra aliud ponat et modum ecclesie.

Siquis autem hanc donacionem augere voluerit. augeat sibi rex celestis sortem cum suis electis in regno celorum. Qui vero quod absit minuire se temptaverit. sciat se anathematizatum a consorcio omnium sanctorum nisi Deo ꝥ hominibus digne in hoc sæculo emendaverit.

Ego⁶ Æþelredus hanc meam donacionem cum signo sancte crucis corroboravi. His testibus infra caraxatis. consencientibus.

¹ Freno, B.

² Necnon, B.

³ -inio, K.

⁴ -dulentos, K.

⁵ -tium, K.

⁶ -† Ego, K.

✠ Ego Æpelfræd consensi.	Ego Eadnoþus ✠.
✠ Ego Pulredus episcopus.	Ego ¹ Ælfredus.
✠ Ego Alchardus episcopus.	✠ Ego Æþelgarus.
✠ Ego Perferþus episcopus.	Ego ¹ Alchstanus.
✠ Ego Cynemundus electus.	Ego ¹ Piferdus.
✠ Ego Eadpaldus dux.	Ego ¹ Ælfredus.
Ego Æþulfus ✠ dux.	Ego ¹ Pulricus.
Ego Æþelferdus ✠ dux.	✠ Ego Pulfredus.
Ego Alchelmus ✠ dux.	✠ Ego Æþulfus.
Ego Earþulfus ✠.	✠ Ego Buga.
Ego Beornopus ✠.	✠ Ego Ufa.
Ego Ælpardus ✠.	✠ Ego Beorhthelmus.

[A.] MS. Cotton, Nero D. I. f. 151. (St. Al-
ban's Register, thirteenth cent.)

[K.] Kemble, *Ord. Dipl.*, No. XLXVIII; from
[A.]

558. *Will of Duke Ælfred.*² A.D. 871 x 889.

✠ Xs³ ~ Ic ÆLFRED⁴ dux hatu pritan 7 cyðan an ðissum ge-
prite ÆLFREDE⁴ regi 7 allum⁵ his peotum 7 ge peotan 7 ec spylce
minum me gum 7 minum ge feorum þa men þe ic mines erfes 7
mines boc londes seolest ónn ðæt is þonne Perburg min pif 7 uncer
fme ne b⁶ þ is þonne et ærestan an Sonden stede⁷ 7 on Selesdune
. XXXII. hida 7 on Þestarham xx hida 7 on Cloppaham. xxx. hida
7 on Leangafelda. vi⁸. hida 7 on Horsalæge⁹. x. hida 7 on Netelam-
'styde'. vi⁸. hida. Ic Ælfred⁴ dux sello Perburge 7 Alhdryðe
unum¹⁰. fmenum¹⁰ bearne æfter minum dege þas lond mid cpice ærfe¹¹
7 mid earðe 7 mid allum ðingum ðe to londum belimpað 7 tpa
þusendu spina Ic heom sello mid þem londum gif hit hio gehaldeð
mid þare clænnisse þe uncer pord fceodu¹² seondan 7 hio gebrenge
æt sancte Petre min tpa pergeld gif ðet Godes pille seo þæt heo
þ færeld age Ond æfter Perburge dæge seo Alhðryðe þa lond unbe-
fliten On Sonden styde¹³ 7 on Selesdune 7 on Leangafelda Ond gif

¹ ✠ Ego, K.

² "To this Aldorman belonged the splendid MS. of the Gospels in the Royal Library at Stockholm, described at the end of Raak's *Anglo-Saxon Grammar*, with a facsimile."—Note in T. ³ xi, L.; xp', K. ⁴ Elf, L. K. ⁵ Eallum, L. K.

⁶ Gemene bearn, L., note; K., the use of f for ge occurs, as will be seen, several times in this document. I am not aware of any other example elsewhere.

⁷ Sonderstede, L. K.

⁸ .vii., L. K.

⁹ -l-ge, L. K.

¹⁰ Gem., K.

¹¹ Erfe, L. K.

¹² Geceadu, L. K.

¹³ Sonderstyde, L. K.

heo bearn hæbbe feo ðæt bearn to ðæm londum æfter hire Gif heo
 bearn næbbe feo ðonne an hire reht fæderen sio neste hond to þem
 londe Ond to ðem ærfe¹ 7 spa hpylc minra fædren mega spa ðæt
 sio 7 hine to ðan 7hagige² 7 he þa oðro lond begeotan mæge 7
 pille þonne gebygge he þa lond æt hire mid halfe peorðe Ond spe
 hpylc mon spa ðæt sio þæt ðes londes bruce ofer minne dæg on
 Cloppaham þanne geselle he . cc . peninga æghpylce³ gere to
 Ceortes ege for Ælfredes⁴ saple to feórn fultume Ond ic sello
 Æðelpalde minum sunu . III . hida boc londes . II . hida on Hpæte-
 dune anes hides an Gatatune 7 him sello þerto⁵ . c . spina . 7 gif
 se cyning him ge unnan pille þæs⁶ folclondes to ðæm boc londe
 þonne 'hæbbe he⁷ 7 bruce Gif hit þæt ne sio þonne selle hio him
 Spa hpaðer spa hio pille spa ðæt⁸ lónd an Horsalege spe ðæt⁹ an
 Leangafelda On'd' ic sello Berhtsige minum mege an hide boc
 londes on Læncan felda 7 þerto⁹ . c . spina 7 geselle hio . c . spina
 to Cristes cirican for me 7 fer¹⁰ mine saple 7 . c . to Ceortes ege 7
 þone oferæcan¹¹ mon gedæle gind mynster hamas to Godes ciricum
 in Supregum 7 in Cænt¹² þa hpile þe hio lestan pillæn¹³ Ond ic sello
 Sigepulfe minum mege Ofer Perburge dæg þæt lond an Netel hæm
 styde Ond Sigulf geselle Of ðem londe . c . pæninga¹⁴ to Cristes
 cirican Ond eg hpylc þara ærfe pearda¹⁵ þe æfter him to ðæm londe
 foe þonne ageofen hio þa ilcan elnessan to Cristes cirican for
 Ælfredes saple þa hpile þe fulpiht sio 7 hit man on ðæm londe
 begeotan mæge Ond ic sello Eadrede minum mege þæt lond on
 Fearn lege æfter Eðelredes¹⁶ dæge gif he hit to him ge earnian pile
 7 he geselle of ðem londe . xxx . omb[ra]s¹⁷ cornes æg hpelce gere
 to Hrofes cæstre¹⁸ Ond sio ðis lond 7piten 7 un besliten æfter Ead-
 redes dege¹⁹ in Ælfredes reht meodren cynn Ða hpile þe fulpshte
 sio on Angelcynnes ealonde Ðeos fore sprec 7 þas gepriotu þe her
 be ufan apreotene stondað Ic Ælfred pillio 7 pille 7 hio sion soðfæst-
 lice forð peard 7trymed me 7 minum ærfe peardum Gif ðæt ðonne
 God ællmæhtig 7teoð habbe Ond me þæt on læne 7lið þæt 7sibbra
 ærfe peard forð cymeð pepned hades 7 acenned²⁰ peorðeð Ðanne
 ánn ic ðæm ofer minne dæg alles mines ærfes²¹ to brucenne²² Spa
 him leofust sio . Ánd spa hpylc mon spa ðas god 7 þas geofe 7 þas
 geprioto 7 þas pord mid rehte haldan pille Ond 7lestan gehalde hine

¹ Erfe, L. K.² Geh., K.³ Eg., L. K.⁴ Ell., L. K.⁵ Þerto, L.; þerto, K.⁶ þes, L.; þes, K.⁷ Habbe, L. K.⁸ þet, L.;

þet, K.

⁹ Þerto, L. K.¹⁰ For, L. K.¹¹ -ecan, L. K.¹² Cent,

L. K.

¹³ -len, L. K.¹⁴ Pa., L. K.¹⁵ Erfewearda, L. K.¹⁶ Æðel., L. K.¹⁷ Omitted, L.; [æstra], K.; stained in A.¹⁸ -cæstre,

L. K.

¹⁹ Dæge, L. K.²⁰ Acenned, L. K.²¹ Erfes, L. K.²² Brucenne, L. K.

heofenes¹ cýning in þissum life ondþardum 7 eac spa in þæm²
topardan life . Ond spa hpylc mon spa hio ponie³ 7 breoce Geponie³
him God almahtig his peorl'd are⁴ Ond ea'c' spa his Suple are In
eona eonum⁵:

Her sindon ðæra manna naman apritene ðe ðeosse pisan gepeotan
sindou .

✠ Ic Æðered aſ bisċ . mid ðære halgan Cristes rode tacne
ðas pord 7 ðas pisan fæstnie 7 prite .

✠ Ælfred dux .

✠ Beorhtuulf dux .

✠ Beornhelm abbas .

✠ Earduulf abbas .

✠ Pærburg⁶ .

✠ Sigfreð⁷ presbyter .

✠ Beonheah presbyter .

✠ Beagstan presbyter .

✠ Pulfheah .

✠ Æðelpulf presbyter .

✠ Earduulf presbyter .

✠ Beornoð diaconus .

✠ Pældhelm diaconus .

✠ Pine subdiaconus .

✠ Sæfreð .

✠ Ceolmund minister .

✠ Eadmund minister .

✠ Eadpald minister .

✠ Signulf minister .

*Endorsed in a contemporary hand:—"Þis is Ælfredes ærfe
geprit ."; and in a hand of the xiith century, "Testamentum
Elfredi ducis . anglice".*

[A.] Original in Brit. Mus., Stowe charters,
No. xix.

[L.] Lye, *Dict. Sax.*, vol. II, App. No. 2; from
[A.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxvii; from
[L.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 480.

*5 duplicated. First known offering Walden's Day
discovering record, 1857*

559. *Grant by Worcester Cathedral to Werfryð, Bishop of Worcester,
of land at Alchmunding tuun, or Almington, co. Warwick,
after three lives, with consent of the Monastery at Olive, co.
Gloucester. A.D. 889.*

ALCHMUNDING TUN⁸.

✠ Divina favente gratia . Anno ejusdem sacre incarnationis
. dccc . lxxxviii⁹. Indictione . vii^a . ego WERFRYÐ episcopus anno
præsulatus mei . xvi . a dilecta mihi familia in æcclesia Peogor-
nensis cui Christo Jhesu auctore deservio terram . 7 . manentium
in villa qui ALCHMUNDING TUN dicitur . quæ antea ad monaste-

¹ Heofenes, L. K.

² ðær, L.

³ -me, K. T.

⁴ 7 eac spa

his peorl'd are repeated, but with line drawn through for omission, A.

⁵ In

eona eonum, omitted, L. K.

⁶ Pærburg, L. K.

⁷ .fred, L. K.

⁸ Omitted, K.

rium to Clife pertinebat. Cum hominibus ad illam pertinentibus quarum Nomina pau[li]s[er]¹ inferius scripta sunt. et cum omnibus utilitatibus in silvis et in campis dies trium hominum adquisivi. Cujus quidem supra memoratæ familiæ consensu et testimonio et roboratione insignis vexilli in hac pagina firmata consistit illa condicione ut postquam vita duorum mihi succedentium heredum terminata sit. Iterum sine alicujus contrarietatis refragatione ad æcclesiam Plogornensem terra præmemorata² reddatur. et tamdiu totius debiti certi vel incerti libera persistat quam diu in manibus meis. meorumvé heredum sit. nisi tantum ut omni anno census æcclesiæ sæcundum rectitudinem to Clife reddantur.

Haec sunt Nomina familiæ cujus devotione mihi terra prædicta subscripta signo crucis et firmata concessa est³.

✠ Ego Perfryð episcopus huic beneficio vexillum sanctissimum inprimo.

✠ Signum Beornheardi presbyteri.

✠ Signum Berhuni presbyteri.

✠ Signum Perfryði pa⁴.

✠ Signum Cuðbaldi presbyteri.

✠ Signum Pulfhere presbyteri.

✠ Signum Alchere presbyteri.

✠ Signum Pulfafi presbyteri.

✠ Signum Tidbaldi presbyteri.

✠ Signum Burgheardi diaconi.

✠ Uuiheard. ✠ Cynehelm. ✠ Cynehelm.

✠ Uulfhun. ✠ Beornfêrð. ✠ Pulfred.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 85b.
[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 116.

[K.] Kemble, *Od. Dipl.*, No. cccxv; from [A.]

560. *Grant by Uuerfrið, Bishop of Worcester, to Cyneswith, of the land at Alhmunding tune, or Almington, co. Warwick. A.D. 889.⁵*

✠ In usses Dryhtnes noman hælendes Cristes. ic UUERFRID biscop mid alles ðæs heoredes leafe on Peogorna ceastre ge gunges ge aldes selle CYNESWIFE mire⁶ megan ðreora hida lond on ALHMUNDING TUNE ðæs fif hida ðe higen me gebocedan aer on ðreora monna dæg. Nu geprite ic hit eft hire mid hina leafe ðæt ðreora hida

¹ Paup., MS., H. K.

² -tes, with e expuncted and a overline, MS.

³ The mark (—) frequently used in this MS. for est; see p. 40.

⁴ Sic, MS.

⁵ For date cf. No. 559, to which this charter is a companion.

⁶ Mire, K. 2.

lond on ðreora monna daeg 7 heo hæbbe ða puda raeddenne in ðæm puda ðe ða ceorlas brucaþ . 7 ec ic hire lete to ðæt ceorla graf to sundran . 7 elles ðæt tpega hida lond 7 ða ceorlas 7 se Alhmunding snæd here into Preosda byrig ða hpile hit unagaen seo . Ond Cynespið hit to nængum oþrum men ne lete ða hpile hit unagæn se butun to hire bearna sumum spa hpeolcum spa heo ðonne pille gif heo lifigen . gif heo ðonne ne lifigen . lete hit to speolcum hire mega spelce hit hire to geearnigan pille . Ond ic Uerfriþ biscop biddu 7 halsigu ðæt ðis ðreora hida lond 7 ec ðæt tpega ðonne hit agæn seo ðæt hit se agefen into Clife to ðæm biscop rice butan eghpeolcum piðercpide . Ond ec ic Uerfriþ biscop 7 all higen halsigaþ usse æterfylgend¹ ðæt heora nænig ðas² gefe geponige aer hit spa agæn se spa hit on ðissum geprite stondeþ . 7 all higen eodan to minum bure on Peogorna ceastre 7 me saldan heora hond setene ðisse geraednesse . ðara noman her-beneoþan apriten stondeþ . 7 heo hit hæbben eghpæs to freon butun agefen elce gere ðreo mittan hpætes to ciricsceatte to Clife .:

CYROGRAPHVM³ .:

✠ Perfriþ Episcopus .
 ✠ Cynehel⁴ abbas .
 ✠ Perfrið presbyter .
 ✠ Ecfriþ presbyter .
 ✠ Pighard .
 ✠ Berhpelm .
 ✠ Eardpulf .
 ✠ Pulfred .
 ✠ Berhpelm .
 ✠ Cynah .
 ✠ Eamberht .

✠ Pullaf .
 ✠ Cynhelm .
 ✠ Cenfriþ .
 ✠ Cynhelm .
 ✠ Heahred .
 ✠ Pulfgar .
 ✠ Eardpulf .
 ✠ Cynelaf .
 ✠ Pigfriþ .
 ✠ Pulfric .
 ✠ Ceolhelm .

[A.] Smith's *Beda*, App., p. 771.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccv; from [A.]Cy. Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 116; vol. ii, pp. 583, 585, 594. Lord Somers' charters, No. 10.

561. *Grant by King Ælfred and Æðelred, subregulus of the Mercians, of an enclosure at an ancient stone building in London, called "at Hwatmundes stane", with mercantile privileges, to Uuærfrið, Bishop, and the Church of Worcester. A.D. 889.*

LUNDEN .

✠ Sedulo namque nonnullis et maxime per instantis vitæ tur-

¹ Æft., K.² ðæt, K.³ "Inferiori parte hujus cartæ sunt semilitteræ hujus vocis, viz. Cyrographum," Smith.⁴ -hel(m), K.

bidam discordiæ rabiem . in hac decrepita finis mundialis canitiæ contingere solet quod simplicem memorialis¹ præcordii oculum turbines obliuiose obscenitatis quatientes reverberant ! seu nebulae negligentiarum² nubiferis deprivationum³ fuscationibus ! a recte possessionis jure radiantem . justitiæ Phocbum obnubilant ! quapropter necesse cuilibet homini . est . ut litteratoriis⁴ apicibus omnia atquisita⁵ . seu possessa . ob præsentium sive succedentium cantelam . quæ a catholicis vel heroicis viris cujuslibet persone majoris minorisve . potestatis Deo ejusque sanctis per celorum celsitudinem tradita sunt etiam testimonio et roboratione ipsorum firme rationis serie firmentur . rectoque caraxantis stilo in scedulis notentur ;

Anno igitur postquam almifica celestini luminis gemma per agrum virginalis pudicitie⁶ humano generi desiderabilis mistici spiraminis specimine enituit octingentesimo . octuagesimo nono . indictione . VII . cujus denique splendoris et gratiæ nobis jubare radiante ego ÆLFRED rex Anglorum et Saxonum et ÆDELRED subregulus et patricius Merciorum cum testimonio et licentia seu consensu senatorum episcoporum seu ducum utriusque gentis pro revelatione⁷ facinorum nostrorum et pro acquirenda deifice remunerationis requiæ UÆFRIDO eximio Huicciurum antistiti ad æcclesiā Uneogernensem in LUNDONIA unam curtem que verbotenus adad⁸ antiquum petrosum ædificium id est æt HpætMUNDES STANE a civibus appellatur a strata publica usque murum ejusdem civitatis . Cujus longitudo . est . perticarum . XXVI . et latitudo in superiori⁹ parte perticarum . XIII . et pedum . VII . et in inferiori loco perticarum . XI . et . VI . pedum ad plenam libertatem infra totius rei sempiternaliter possidendum in ecclesiasticum jus conscribimus . et concedentes donamus . et intro urnam et trutinam ad mensurandum in emendo sive vendendo ad usum . sive ad necessitatem propriam . et liberam omnimodis habeat . et totius debiti . vel penæ fiscalis . vel publice rei . nisi ad dominium episcopi . ecclesie Uneogernensis quæ intus contingat absoluta persistat .

Si autem foris vel in strata publica seu in ripa emtorali¹⁰ quislibet suorum mercaverit . juxta quod rectum sit *thelon* ad manum regis subeat quod si intus in curte predicto¹¹ quislibet em'e'rit . vel vendiderit *thelon* debitum ad manum episcopi supra memorati reddatur . et semper quamdiu unde¹² sacri baptismatis populi Anglorum sive Saxonum¹³ per fidem Christianæ religionis asspargentur¹⁴ . seu ipso-

¹ -rabilis, H. K.² Negligentiam, K.³ Depra., H. K.⁴ Liter., K.⁵ Adq., K.⁶ Puditia, H.⁷ Releu., K.⁸ Ad, K.⁹ -re, H. K.¹⁰ Empto., K.¹¹ Prædicta, K.¹² -da, K.¹³ Saxo., K.¹⁴ Asparg., K.

rum auctoritatis dominio urbs Lundonia habilis subiaceat ad Uueo-
gernensem civitatem subdita persistat.

Contestamur et obsecramus uniuscujusque¹ personas hominum
presentium sive subsequentium . ut hoc nostrum donum inviolatum
et integrum sicut presens pagina testatur permaneat . Si qui vero
ut non optamus serpentino suggestionis demonice toxico inflati
hujus tramitis seriem in aliquo temptaverint foedare noverint se
cum Anna et Zaphira herebica aeternae² anathematis machera per-
forandos nisi prius digna satisfactione emendare maluerint.

Haec autem sunt nomina illorum qui huic nostre donationi
testes et consentientes fuerunt . et t̃sophico sancte crucis vexillo
roborantes propriis manibus subscripserunt.

✠ Ego Ælfred rex Anglorum et Saxonum hanc donationem
confirmans signo crucis subscribo .

✠ Ego Æþelred subregulus et patricius Merciorum hanc
donationem . signo crucis subscripsi .

✠ Ego Æþelflæd . consensi .

✠ Ego Uulfred . episcopus consensi .

✠ Ego Alhard . episcopus consensi .

✠ Ego Unærfrid . episcopus . consensi .

✠ Ego Deneuulf . episcopus consensi .

✠ Ego Uulfsige . episcopus consensi .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 18.
[H.] Heming, Chertul., vol. i, p. 41.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. cccxvi; from
[A.]
Thorpe, Dipl., p. 136; from [A.]

562. *Grant by Swiðuulf, Bishop of Rochester, to Biorhtuulf, of land
at Haddun, with meadows at Bickley and Strood, etc., co.
Kent. A.D. 889. With later endorsement.*

✠ Regnante³ in perpetuum domino nostro Jhesu Christo Omnia
regna hujus labentis vitæ regnorumque dispensatores ab initio
histius saeculi cum velocitate deficientes ceciderunt , Ideo fugitivis
ex mortalibus rebus aeterna gaudia promerenda sunt.

Qua propter ego SpīDUULF episcopus ꝥ ǣa higan æt Hrofes
cestre , dabunt BIORHTUULFO p̃r⁴ aliquam partem terre in provincia
Cantiæ in regione que vocatur HADDUN id est dimidium unius
aratri pro ejus placabili pecunia in hereditatem sempiternam jure

¹ Unius cujusque, H. K. ² -ni, K.

³ For similar proems, see Nos. 506 and 545.

⁴ Presbitero, S.

hereditario tibi ad habendum æt possidendum feliciter perfruendum in dies tuos æt post dies tuos cuicumque herede tibi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeas potestatem ,

Hæc sunt ætenim¹ termini histius predicti agelli circum jacentia bisceopes mearc an norðan east be hun'e'sbiorge oð ciolmundes mearc 7 ðes lan'des' 'mere spe² suð ober haddune middéþearde 7 ober ðane ealdan tunsteall oð cinges mearc 7 suð be cinges mearc oð ðane myclan del norðan 7 pest be cinges mearc oð ciolmundes pioda 7 pest be ðy pioda andlanges ðare rode oð ðane pyt 7 east fram ðy pytte ðurh ðane pioda pið suðan hunesbiorge 7 pen peg '....ðy lande' ober ciolmundes land to ealdan strete ,

Hæc sunt prata que . ad illam terram pertinent . i³. et bioccan lea , 7 'an' suð healfe strodes an cyninges medum ða ðe ðær to belimpað .

Anni⁴ domini nostri Jhesu Christi DCCCLXXXVIII. scripta est hec cartula . his testibus consentientibus æt subscriventibus quorum hic nomina tenentur adscripta , , ,

✠ Ego Suuiðulf episcopus hanc donationem signo sancte crucis Christi confirmavi .

✠ Ego Sigehelm dux consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Eallhere minister consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Dioruulf p^r⁵ consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Earduulf p^r⁵ consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Sigebearht p^r⁵ consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Ciolmund archidiaconus consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Ealhstan diaconus consensi 7 subscripsi .

Endorsed in a handwriting of the time of King Eadgar, A.D. 963-975:—

“✠ EADGAR cynincg of his agenre handa sealde þas boc
LEOFRICE on þara gepitnesse þe her benipan standap .

Dunstan . archiepiscopus . Eadelm minister .

✠ Apelpold episcopus . Pulfheh minister .

Ospald episcopus . Leofstan minister .

Ælfhere . dux . Ælfheh minister .

Ælspine frater ejus . Pulfsigne minister .

✠ Pulfstan . minister . Byrhtic minister .

Osgar abbas . Pulfsigne minister .

Ealdred minister . Leofric minister .”

Also “Haddune booc”.

¹ Et enim, S.

² In cresspe, S.

³ Id est ?; .i., S.

⁴ Sic, MS.

⁵ Presbyter, S.

rum auctoritatis dominio urbs Lundonia habilis subiaceat ad Uueo-gernensem civitatem subdita persistat.

Contestamur et obsecramus uniuscujusque¹ personas hominum presentium sive subsequentium . ut hoc nostrum donum inviolatum et integrum sicut presens pagina testatur permaneat . Si qui vero ut non optamus serpentino suggestionis demonice toxico inflati hujus trinitis seriem in aliquo temptaverint foedare noverint se cum Anna et Zaphira herebica aeternae² anathematis machera perforandos nisi prius digna satisfactione emendare maluerint.

Haec autem sunt nomina illorum qui huic nostre donationi testes et consentientes fuerunt . et tæophico sancte crucis vexillo roborantes propriis manibus subscripserunt.

✠ Ego Ælfred rex Anglorum et Saxonum hanc donationem confirmans signo crucis subscribo .

✠ Ego Ælfred subregulus et patricius Merciorum hanc donationem . signo crucis subscripsi .

✠ Ego Ælfelæd . consensi .

✠ Ego Ulfred . episcopus consensi .

✠ Ego Alhard . episcopus consensi .

✠ Ego Uuæfrid . episcopus . consensi .

✠ Ego Deneuulf . episcopus consensi .

✠ Ego Uulfsige . episcopus consensi .

[A.] MS. Cotton. Tiberias A. xiii. f. 1a.
[M.] Heming, *Chartul.*, vol. i. p. 61.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccvii; from
[A.]
Thorpe, *Dipl.*, p. 135; from [A.]

562. *Grant by Siri Snulf, Bishop of Rochester, to Biorhtuulf, of land at Haddun, with meadows at Bickley and Strood, etc., co. Kent. A.D. 889. With later endorsement.*

✠ Regnante³ in perpetuum domino nostro Jhesu Christo Omnia regna hujus labentis vite regnorumque dispensatores ab initio histius saeculi cum velocitate deficientes ceciderunt, Ideo fugitivis ex mortalibus rebus aeterna gaudia promerenda sunt.

Qua propter ego Spidculf episcopus ꝥ ꝥa bigan æt Hrofa cestre, dabunt Biorhtcelfo pfr⁴ aliquam partem terre in provincia Cantie in regione que vocatur HADDUN id est dimidium unius aratri pro ejus placabili pecunio in hereditatem sempiternam jure

¹ Unius cujusque, H. K.

² æt, K.

³ For similar phrase, see Nos. 506 and 545.

⁴ Presbitero, S.

hereditario tibi ad habendum æt possidendum feliciter perfruendum in dies tuos æt post dies tuos cuicumque herede tibi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeas potestatem ,

Hæc sunt ætenim¹ termini histius predicti agelli circum jacentia bisceopes mearc an norðan east be hun'e'sbiorge oð ciolmundes mearce 7 ðes lan'des' 'mere spe² suð ober haddune middfearde 7 ober ðane ealdan tunsteall oð cinges mearce 7 suð be cinges mearce oð ðane myclan del norðan 7 pest be cinges mearce oð ciolmundes pioda 7 pest be ðy pioda andlanges ðare rode oð ðane pŷt 7 east fram ðy pytte ðurh ðane pioda pið suðan hunesbiorge 7 pen peg '....ðy lande' ober ciolmundes land to ealdan strete ,

Hæc sunt prata que . ad illam terram pertinent . 1³. et bioccan lea , 7 'an' suð healfe strodes an cyninges medum ða ðe ðær to belimpað .

Anni⁴ domini nostri Jhesu Christi DCCCLXXXVIII. scripta est hec cartula . his testibus consentientibus æt subscriventibus quorum hic nomina tenentur adscripta , , ,

✠ Ego Suniðulf episcopus hanc donationem signo sancte crucis Christi confirmavi .

✠ Ego Sigehelm dux consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Eallhere minister consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Dioruulf pŷ⁵ consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Earduulf pŷ⁵ consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Sigebearht pŷ⁵ consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Ciolmund archidiaconus consensi 7 subscripsi .

✠ Ego Ealhstan diaconus consensi 7 subscripsi .

Endorsed in a handwriting of the time of King Eadgar, A.D. 963-975 :—

“✠ EADGAR cynincg of his agenre handa sealde þas boc
LEOFRICE on þara gepitnesse þe her benipan standap .

Dunstan . archiepiscopus . Eadelm minister .

✠ Aþelpold episcopus . Pulfheh minister .

Ospald episcopus . Leofstan minister .

Ælfhere . dux . Ælfheh minister .

Ælfpine frater ejus . Pulfsigne minister .

✠ Pulfstan . minister . Byrhtic minister .

Osgar abbas . Pulfsigne minister .

Ealdred minister . Leofric minister .”

Also “Haddune booc”.

¹ Et enim, S.

² Is creise, S.

³ Id est 1; .1., S.

⁴ Sic, MS.

⁵ Presbyter, S.

Porro autem quia caritas non novit dispendium, nec fides detrimentum, nullaque intercludunt intervalla terrarum quos copulat vere dilectionis vinculum, libentissime vestrae petitioni annuimus, quibus nihil negare possumus, neque eum vobis invidemus, quorum profectu sicut de nostro gratulamur, et quorum lucra nostra deputamus. Scimus enim quia in omni loco uni Deo¹ servitur, et quia una est Catholica et Apostolica Ecclesia sive Romana sive Transmarina; nostrum igitur est vobis illum Canonice concedere, vestrum autem honorifice suscipere: ea scilicet ratione atque tenore tam ad gloriam regni vestri, quam ad honorem Ecclesiae et Praesulatus nostri, eum ad vos mittendum cum suis electoribus, et cum nonnullis regni vestri proceribus vel optimatibus tam Episcopis scilicet, Presbyteris, Diaconibus², quam etiam religiosis Laicis, qui nobis viva voce in praesentia totius Ecclesiae nostrae profiteantur atque promittant, eum condigno³ honore se habituros omni tempore vitae suae; nec non decreta Canonica, et Sanctiones Ecclesiasticas ab Apostolis, et Apostolicis viris Ecclesiae traditas, quae tunc a nobis audire et videre, et postea ab eodem suo pastore et doctore secundum formam a nobis⁴ traditam discere potuerint, cunctis diebus inrefragabiliter⁵ velle custodire. Quod cum fecerint divina benedictione, et beati Remigii auctoritate per nostrum ministerium, et impositionem manuum more Ecclesiastico decenter ordinatum, et in omnibus plenissime instructum accipientes illum sibi cum debito honore deducant ad propriam sedem alacres, et laeti ipsi omni tempore patrocinio illius frui, doctrinaque et exemplo ejus jugiter instruendi.

Quia vero "sollicita⁶ sunt pro se invicem membra, et vel uno gaudente congaudeant⁷, vel uno patiente compatiuntur cetera membra", vestrae regiae celsitudini ac providentissimae mansuetudini deinceps illum attentius, ac specialius commendamus quatinus⁸ quicquid ad honestatem Ecclesiae, et eruditionem gentis vestrae congruum, et utile secundum canonicam auctoritatem⁹, et Ecclesiae nostrae consuetudinem potuerit invenire, libera auctoritate⁹ absque ullius contradictione semper possit docere et opere adimplere. Ne forte, quod absit, diabolico quispiam instinctu contra eum zelo livoris et malivolentiae ductus, controversiam moveat aut seditionem concitet.

Vestrum itaque erit hoc omnino providere ac regia censura tales, si qui forte exorti fuerint, omnimodis reprimere, barbaricamque

¹ Domino, B.
added, B.

Quatenus, B.

VOL. II.

² Diaconis, B.
³ Irref., B.
Auct. B.

³ Cum digno, B.
⁴ 1 Cor. xii, 25, 26.

⁶ Sibi,
⁷ dent, B.

feritatem freno¹ vestri moderaminis cohibere. Illius autem Pastoralis solertia, sibi commissorum salutis semper consulere et post se universos potius amore trahere, quam terrore cogere.

Gaudeat semper ac vigeat in Christo rege regum, et domino dominorum vestra dignitas nobilissima, pietas sanctissima, nec non² fortitudo invictissima.

[A.] F. Wise, *Annales rer. gest. Ælfredi magni*, Oxon., 1723; "e vetusto Cod. MS. penes V.R. Tho. Ford, A.M. Ecclesie de Banwell in agro Somersetensi Vicarium; et Ecclesie Wellensis Prebendam".

[B.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 31, Rolls edit. Alford, ad an. 888. Bolland., *Acta SS.*, 8 July, pp. 652, 657. Hardy, *Cat. Brit. Hist.*, vol. i, p. 549. Cf. Nich. Harpsfield, *Hist. Eccl. Angl.*, 170.

557. WITENAGEMOT AT SALTWICH, i.e., DROITWICH. *Grant by Æpelred, King of the Mercians, to the thegn Wulfgar, of land at Walden, co. Herts.* A.D. 888.

In nomine domini ꝥ salvatoris nostri Jhesu Christi. Anno autem incarnationis ejus. DCCC. LXXXVIII. indiccione vero. VI. ego ÆPELREDUS gratia Dei disponente procurator in domino³ regni Merciorum cogitans Deo ꝥ hominibus satis facere: ꝥ amicos infraudelentos⁴ lucrare: iccirco trado atque concedo aliquam partem terre ministro meo fideli WULFGARO. cum consensu episcoporum meorum. ducum. ꝥ omnium optimatum. in publico conventu ad Saltþic congregato. Est autem telluris quasi. XV. manensium⁵ in loco qui dicitur PALEDENE. pro ejus humili obediencia. ut habeat quam diu vivat. ꝥ post se cuicumque voluerit in hereditatem derelinquat possidendam. cum omnibus ad se pertinentibus. pratis. pascuis. aquis aquarumque decursibus. liberam hanc terram describimus ab omnibus causis. nisi singulare precium contra aliud ponat et modum ecclesie.

Siquis autem hanc donacionem augere voluerit. augeat sibi rex celestis sortem cum suis electis in regno celorum. Qui vero quod absit minuere se temptaverit. sciat se anathematizatum a consorcio omnium sanctorum nisi Deo ꝥ hominibus digne in hoc sæculo emendaverit.

Ego⁶ Æpelredus hanc meam donacionem cum signo sancte crucis corroboravi. His testibus infra caraxatis. consencientibus.

¹ Freno, B.

² Necnon, B.

³ -inio, K.

⁴ -dulentos, K.

⁵ -tium, K.

⁶ ✠ Ego, K.

✠ Ego Æpelflæd consensi.	Ego Eadnoþus ✠.
✠ Ego Pulredus episcopus.	Ego ¹ Ælfredus.
✠ Ego Alchardus episcopus.	✠ Ego Æpelgarus.
✠ Ego Perferþus episcopus.	Ego ¹ Alchstanus.
✠ Ego Cynemundus electus.	Ego ¹ Piferdus.
✠ Ego Eadpaldus dux.	Ego ¹ Ælfredus.
Ego Æpulfus ✠ dux.	Ego ¹ Pulricus ✠.
Ego Æpelferdus ✠ dux.	✠ Ego Pulfredus.
Ego Alchelmus ✠ dux.	✠ Ego Æpulfus.
Ego Earþulfus ✠.	✠ Ego Buga.
Ego Beornþus ✠.	✠ Ego Ufa.
Ego Ælpardus ✠.	✠ Ego Beorhthelmus.

[A.] MS. Cotton, Nero D. 1, f. 151. (St. Al- | [K.] Kemble, *Ord. Dipl.*, No. XLVIII; from
ban's Register, thirteenth cent.) [A.]

558. *Will of Duke Ælfred.*² A.D. 871 x 889.

✠ Xs² ~ Ic ÆLFRED⁴ dux hatu pritan 7 cyðan an ðissum ge-
prite ÆLFREDE⁴ regi 7 allum⁵ his peotum 7 ge peotan 7 ec spylice
minum me gum 7 minum ge feorum þa men þe ic mines erfes 7
mines boc londes seolest ónn ðæt is þonne Þerburg min pif 7 uncer
Γmene b⁶ þ is þonne et ærestan an Sonden stede⁷ 7 on Selesdune
. xxxii. hida 7 on Þestarham xx hida 7 on Cloppaham. xxx. hida
7 on Leangafelda. vi⁸. hida 7 on Horsalege⁹. x. hida 7 on Netelam-
'styde'. vi⁸. hida. Ic Ælfred⁴ dux sello Þerburge 7 Alhdryðe
un¹⁰. Γmenum¹⁰ bearne æfter minum dege þas lond mid cpice ærfe¹¹
7 mid earðe 7 mid allum ðingum ðe to londum belimpað 7 tpa
þusendu spina Ic heom sello mid þem londum gif hit hio gehaldeð
mid þare clænnisse þe uncer pord Γcpeodu¹² seondan 7 hio gebrenge
æt sancte Petre min tpa pergeld gif ðet Godes pille seo þæt heo
þ færeld age Ond efter Þerburge dæge seo Alhdryðe þa lond unbe-
fliten On Sonden styde¹³ 7 on Selesdune 7 on Leangafelda Ond gif

¹ ✠ Ego, K.

² "To this Aldorman belonged the splendid MS. of the Gospels in the Royal Library at Stockholm, described at the end of Raak's *Anglo-Saxon Grammar*, with a facsimile."—Note in T. ³ xī, L.; xpī, K. ⁴ Ell, L. K. ⁵ Eallum, L. K.

⁶ Gemene bearn, L., note; K., the use of Γ for ge occurs, as will be seen, several times in this document. I am not aware of any other example elsewhere. ⁷ Sonderstede, L. K. ⁸ .vii., L. K. ⁹ -l-ge, L. K.

¹⁰ Gem., K. ¹¹ Erfe, L. K. ¹² Geopadu, L. K. ¹³ Sonderstyde, L. K.

heo bearn hæbbe feo ðæt bearn to ðæm londum æfter hire Gif heo
 bearn næbbe feo ðonne an hire reht fæderen sio neste hond to þem
 londe Ond to ðem ærfe¹ 7 spa hpylc minra fædren mega spa ðæt
 sio 7 hine to ðan 7hagige² 7 he þa oðro lond begeotan mæge 7
 pille þonne gebyrge he þa lond æt hire mid halfe peorðe Ond spe
 hpylc mon spa ðæt sio þæt ðes londes bruce ofer minne dæg on
 Cloppaham þanne geselle he . cc . peninga æghpylce³ gere to
 Ceortes ege for Ælfredes⁴ saple to feorin fultume Ond ic sellō
 Æðelpalde minum sunu . III . hida boc londes . II . hida on Hwæte-
 dune anes hides an Gatatune 7 him sellō þerto⁵ . c . spina . 7 gif
 se cyning him ge unnan pille þæs⁶ folclondes to ðæm boc londe
 þonne 'hæbbe he⁷ 7 bruce Gif hit þæt ne sio þonne selle hio him
 Spa hpaðer spa hio pille spa ðæt⁸ lōnd an Horsalege spe ðæt⁹ an
 Leangafelda On'd' ic sellō Berhtsige minum mege an hīde boc
 londes on Læncan felda 7 þerto⁹ . c . spina 7 geselle hio . c . spina
 to Cristes cirican for me 7 fer¹⁰ mine saple 7 . c . to Ceortes ege 7
 þone oferæcan¹¹ mon gedæle gind mynster hamas to Godes ciricum
 in Supregum 7 in Cænt¹² þa hpile þe hio lestan pillæn¹³ Ond ic sellō
 Sigepulfe minum mege Ofer 7erburge dæg þæt lond an Netel hæm
 styde Ond Sigulf geselle Of ðem londe . c . pæninga¹⁴ to Cristes
 cirican Ond eg hpylc þara ærfe pearda¹⁵ þe æfter him to ðæm londe
 foe þonne ageofen hio þa ilcan elnessan to Cristes cirican for
 Ælfredes saple þa hpile þe fulpiht sio 7 hīf man on ðæm londe
 begeotan mæge Ond ic sellō Eadrede minum mege þæt lond on
 Fearn lege æfter Eðelredes¹⁶ dæge gif he hit to him ge earnian pile
 7 he geselle of ðem londe . XXX . omb[ra]s¹⁷ cornes æg hpelce gere
 to Hofes cæstre¹⁸ Ond sio ðis lond 7priten 7 un besliten æfter Ead-
 redes dege¹⁹ in Aelfredes reht meodren cynn Ða hpile þe fulphte
 sio on Angelcynnes ealonde Ðeos fore sprec 7 þas gepriotu þe her
 be ufan apreotene stondað Ic Ælfred pillio 7 pille 7 hio sion soðfæst-
 lice forð peard 7trymed me 7 minum ærfe peardum Gif ðæt ðonne
 God ællmæhtig 7teoð habbe Ond me þæt on læne 7lið þæt 7sibbra
 ærfe peard forð cymeð pepned hades 7 acænned²⁰ peorðeð Ðanne
 ann ic ðæm ofer minne dæg alles mines ærfes²¹ to brucenne²² Spa
 him leofust sio . And spa hpylc mon spa ðas god 7 þas geofe 7 þas
 geprioto 7 þas pord mid rehte haldan pille Ond 7lestan gehalde hine

¹ Erfe, L. K.² Geh., K.³ Eg., L. K.⁴ Ell., L. K.⁵ þerto, L.; þerto, K.⁶ þes, L.; ðes, K.⁷ Habbe, L. K.⁸ þet, L.;

ðet, K.

⁹ þerto, L. K.¹⁰ For, L. K.¹¹ -æcan, L. K.¹² Cent,

L. K.

¹³ -len, L. K.¹⁴ Pa., L. K.¹⁵ Erfewearða, L. K.¹⁶ Eðel., L. K.¹⁷ Omitted, L.; [æstra], K.; stained in A.¹⁸ -cæstre,

L. K.

¹⁹ Dæge, L. K.²⁰ Acænned, L. K.²¹ Erfes, L. K.²² Brucenne, L. K.

heofenes¹ cyning in pißsum life ondþardum 7 eac spa in þæm²
topardan life . Ond spa hpylc mon spa hio ponie³ 7 breoca Geponie³
him God almahtig his peorl'd are⁴ Ond ea'c' spa his Suple are In
eona eonum⁵:

Her sindon ðæra manna naman apritene ðe ðeosse pisan gepeotan
sindou .

✠ Ic Æðered aþ bißc . mid ðære halgan Cristes rode tacne
ðas pord 7 ðas pisan fæstnie 7 prite .

✠ Ælfred dux .

✠ Beorhtuulf dux .

✠ Beornhelm abbas .

✠ Earduulf abbas .

✠ Pærburg⁶ .

✠ Sigfreð⁷ presbyter .

✠ Beonheah presbyter .

✠ Beagstan presbyter .

✠ Pulfheah .

✠ Æðelpulf presbyter .

✠ Earduulf presbyter .

✠ Beornoð diaconus .

✠ Pealdhelm diaconus .

✠ Pine subdiaconus .

✠ Sæfreð .

✠ Ceolmund minister .

✠ Eadmund minister .

✠ Eadpald minister .

✠ Signulf minister .

*Endorsed in a contemporary hand:—"Þis is Ælfredes ærfe
geþrit .:"; and in a hand of the xiith century, "Testamentum
Elfredi ducis . anglice".*

[A.] Original in Brit. Mus., Stowe charters,
No. xix.

[L.] Lye, *Diet. Sax.*, vol. ii, App. No. 3; from
[A.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxvii; from

[L.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 480.

*Suppl. to the above of King Waldere's Day
the 10th of March 1173*

559. *Grant by Worcester Cathedral to Werfryð, Bishop of Worcester,
of land at Alchmunding tun, or Almington, co. Warwick,
after three lives, with consent of the Monastery at Clive, co.
Gloucester. A.D. 889.*

ALHMUNDING TUN⁸.

✠ Divina favente gratia . Anno ejusdem sacre incarnationis
· DCCC · LXXXVIII⁹ · Indictione · VII⁹ · ego WERFRYD episcopus anno
præsulatus mei · XVI · a dilecta mihi familia in æcclesia Peogor-
nensis cui Christo Ihesu auctore deservio terram · 7 · manentium
in villa qui ALCHMUNDING TUN dicitur . quæ antea ad monaste-

¹ Heofenes, L. K.

² ðær, L.

³ -me, K. T.

⁴ 7 eac spa

his peorl'd are repeated, but with line drawn through for omission, A.

⁵ In

eona eonum, omitted, L. K.

⁶ Pærburg, L. K.

⁷ -fred, L. K.

⁸ Omitted, K.

rium to Clife pertinebat . Cum hominibus ad illam pertinentibus quarum Nomina pau[li]s p[er]¹ inferius scripta sunt . et cum omnibus utilitatibus in silvis et in campis dies trium hominum adquisivi . Cujus quidem supra memoratæ familiæ consensu et testimonio et roboratione insignis vexilli in hac pagina firmata consistit illa condicione ut postquam vita duorum mihi succedentium heredum terminata sit . Iterum sine alicujus contrarietatis refragatione ad æcclesiam Piogornensem terra præmemorata² reddatur . et tamdiu totius debiti certi vel incerti libera persistat quam diu in manibus meis . meorumvé heredum sit . nisi tantum ut omni anno census æcclesiæ sæcundum rectitudinem to Clife reddantur .

Haec sunt Nomina familiæ cujus devotione mihi terra prædicta subscripta signo crucis et firmata concessa est³.

✠ Ego Perfryð episcopus huic beneficio vexillum sanctissimum inprimo .

✠ Signum Beornheardi presbyteri .

✠ Signum Berhuni presbyteri .

✠ Signum Perfryði pa⁴ .

✠ Signum Cuðbaldi presbyteri .

✠ Signum Pulfhere presbyteri .

✠ Signum Alchere presbyteri .

✠ Signum Pulflafi presbyteri .

✠ Signum Tidbaldi presbyteri .

✠ Signum Burgheardi diaconi .

✠ Uuiheard . ✠ Cynehelm . ✠ Cynehelm .

✠ Uulfhun . ✠ Beornférð . ✠ Pulfred .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 55b.
[H.] Heming, *Chartul.*, vol. 1, p. 118.

[K.] Kemble, *Ord. Dipl.*, No. cccxv; from [A.]

560. *Grant by Uwerfrið, Bishop of Worcester, to Cyneswith, of the land at Alhmunding tune, or Almington, co. Warwick.* A.D. 889.⁵

✠ In usses Dryhtnes noman hælendes Cristes . ic UWERFRID biscop mid alles ðæs heoredes leafe on Peogorna ceastre ge gunges ge aldes selle CYNESPIPE mire⁶ megan ðreora hida lond on ALHMUNDING TUNE ðæs fif hida ðe higen me gebocedan aer on ðreora monna dæg . Nu geprite ic hit eft hire mid hina leafe ðæt ðreora hida

¹ Paup., MS., H. K.

² -te, with e expuncted and e overline, MS.

³ The mark (—) frequently used in this MS. for est; see p. 40.

⁴ Sic, MS.

⁵ For date cf. No. 559, to which this charter is a companion.

⁶ Mire, K. 2.

lond on ðreora monna daeg 7 heo hæbbe ða pudu raeddenne in
 ðæm puda ðe ða ceorlas brucaþ . 7 ec ic hire lete to ðæt ceorla
 graf to sundran : . 7 elles ðæt tpega hida lond 7 ða ceorlas 7 se
 Alhmunding snæd here into Preosda byrig ða hpile hit unagaen seo .
 Ond Cynespið hit to nængum oþrum men ne lete ða hpile hit
 unagæn se butun to hire bearna sumum spa hpeolcum spa heo ðonne
 pille gif heo lifigen . gif heo ðonne ne lifigen . lete hit to speolcum hire
 mega spelce hit hire to geearnigan pille . Ond ic Uuerfriþ biscop
 biddu 7 halsigu ðæt ðis ðreora hida lond 7 ec ðæt tpega ðonne hit
 agæn seo ðæt hit se agefen into Clife to ðæm biscop rice butan
 eghpeolcum piðercpide . Ond ec ic Uuerfriþ biscop 7 all higen
 halsigaþ usse æterfylgend¹ ðæt heora nænig ðas² gefe geponige aer
 hit spa agæn se spa hit on ðissum geprite stondeþ . 7 all higen
 eodan to minum bure on ƿeogorna ceastre 7 me saldan heora hond
 setene ðisse geraednesse . ðara noman her beneoþan apriten stondeþ .
 7 heo hit hæbben eghpæs to freon butun agefen elce gere ðreo
 mittan hpætes to ciricsceatte to Clife : .

CYROGRAPHVM³ :

✠ ƿerfriþ Episcopus .	✠ ƿullaf .
✠ Cynehel ⁴ abbas .	✠ Cynhelm .
✠ ƿerfrið presbyter .	✠ Cenfriþ .
✠ Ecfriþ presbyter .	✠ Cynhelm .
✠ ƿighard .	✠ Heahred .
✠ Berhpelm .	✠ ƿulfgar .
✠ Eardpulf .	✠ Eardpulf .
✠ ƿulfged .	✠ Cynelaf .
✠ Berhpelm .	✠ ƿigfriþ .
✠ Cynah .	✠ ƿulfric .
✠ Eamberht .	✠ Ceolhelm .

[A.] Smith's *Bede*, App., p. 771.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccv; from [A.]Cy. Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 118; vol. ii,
pp. 583, 585, 594. Lord Somers' charters,
No. 10.

561. *Grant by King Ælfred and Æðelred, subregulus of the Mercians, of an enclosure at an ancient stone building in London, called "æt Hwætmundes stane", with mercantile privileges, to Uuarfrið, Bishop, and the Church of Worcester. A.D. 889.*

LUNDEN .

✠ Sedulo namque nonnullis et maxime per instantis vitæ tur-

¹ *Æft*, K. ² *æt*, K. ³ "Inferiori parte hujus cartæ sunt semilitteræ hujus vocis, viz. Cyrographum," Smith. ⁴ -hel(m), K.

bidam discordiæ rabiem . in hac decrepita finis mundialis canitiæ contingere solet quod simplicem memorialis¹ præcordii oculum turbines obliuiose obscenitatis quatientes reverberant : seu nebulæ negligentiarum² nubiferis deprivationum³ fuscationibus : a recte possessionis jure radiantem . justitiæ Phocbum obnubilant : quapropter necesse cuilibet homini . est . ut litteratoriis⁴ apicibus omnia atquisita⁵ . seu possessa . ob præsentium sive succedentium cantelam . quæ a catholicis vel heroicis viris cujuslibet persone majoris minorisve . potestatis Deo ejusque sanctis per celorum celsitudinem tradita sunt etiam testimonio et roboratione ipsorum firme rationis serie firmentur . rectoque caraxantis stilo in scedulis notentur ;

Anno igitur postquam almifica celestini luminis gemma per agrum virginalis pudicitie⁶ humano generi desiderabilis mistici spiraminis specimine enituit octingentesimo . octuagesimo nono . indictione . VII . cujus denique splendoris et gratiæ nobis jubare radiante ego ÆLFRED rex Anglorum et Saxonum et ÆDELRED subregulus et patricius Merciorum cum testimonio et licentia seu consensu senatorum episcoporum seu ducum utriusque gentis pro revelatione⁷ facinorum nostrorum et pro acquirenda deifice remunerationis requiæ UÆFRIDO eximio Huicciorum antistiti ad æcclesiam Uneogernensem in LUNDONIA unam curtem que verbotenus adad⁸ antiquum petrosum ædificium id est æt HƿÆTMUNDES STANE a civibus appellatur a strata publica usque murum ejusdem civitatis . Cujus longitudo . est . perticarum . XXVI . et latitudo in superiori⁹ parte perticarum . XIII . et pedum . VII . et in inferiori loco perticarum . XI . et . VI . pedum ad plenam libertatem infra totius rei sempiternaliter possidendum in ecclesiasticum jus conscribimus . et concedentes donamus . et intro urnam et trutinam ad mensurandum in emendo sive vendendo ad usum . sive ad necessitatem propriam . et liberam omnimodis habeat . et totius debiti . vel penæ fiscalis . vel publice rei . nisi ad dominium episcopi . ecclesie Uneogernensis quæ intus contingat absoluta persistat .

Si autem foris vel in strata publica seu in ripa emtorali¹⁰ quislibet suorum mercaverit . juxta quod rectum sit *thelon* ad manum regis subeat quod si intus in curte predicto¹¹ quislibet em'e'rit . vel vendiderit *thelon* debitum ad manum episcopi supra memorati reddatur . et semper quamdiu unde¹² sacri baptismatis populi Anglorum sive Saxonum¹³ per fidem Christianæ religionis asspargentur¹⁴ . seu ipso-

¹ -rabilia, H. K.² Negligentiam, K.³ Depra., H. K.⁴ Later., K.⁵ Adq., K.⁶ Puditia, H.⁷ Releu., K.⁸ Ad, K.⁹ -re, H. K.¹⁰ Empta., K.¹¹ Prædicta, K.¹² -da, K.¹³ Saxo., K.¹⁴ Asperg., K.

rum auctoritatis dominio urbs Lundonia habilis subiaceat ad Uueo-
gernensem civitatem subdita persistat.

Contestamur et obsecramus uniuscujusque¹ personas hominum
presentium sive subsequen-
tium . ut hoc nostrum donum inviolatum
et integrum sicut presens pagina testatur permaneat . Si qui vero
ut non optamus serpentino suggestionis demonice toxico inflati
hujus trinitatis seriem in aliquo temptaverint foedare noverint se
cum Anna et Zaphira herebica aeternae² anathematis machera per-
forandos nisi prius digna satisfactione emendare maluerint.

Haec autem sunt nomina illorum qui huic nostre donationi
testes et consentientes fuerunt . et trophico sancte crucis vexillo
roborantes propriis manibus subscripserunt.

✠ Ego Ælfred rex Anglorum et Saxonum hanc donationem
confirmans signo crucis subscribo .

✠ Ego Æþelred subregulus et patricius Merciorum hanc
donationem . signo crucis subscripsi .

✠ Ego Æþelflæd . consensi .

✠ Ego Ulfred . episcopus consensi .

✠ Ego Alhard . episcopus consensi .

✠ Ego Unæfrid . episcopus . consensi .

✠ Ego Deneulf . episcopus consensi .

✠ Ego Ulfisige . episcopus consensi .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 18.
[H.] Heming, Charters, vol. i, p. 41.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. cccxvi; from
[A.]
Thorpe, Dipl., p. 136; from [A.]

562. *Grant by Swiðuulf, Bishop of Rochester, to Biorhtuulf, of land
at Haddun, with meadows at Bickley and Strood, etc., co.
Kent. A.D. 889. With later endorsement.*

✠ Regnante³ in perpetuum domino nostro Jhesu Christo Omnia
regna hujus labentis vite regnorumque dispensatores ab initio
histius saeculi cum velocitate deficientes ceciderunt , Ideo fugitivis
ex mortalibus rebus aeterna gaudia promerenda sunt.

Qua propter ego Spiduulf episcopus ꝥ ꝥa higan æt Hofes
cestre , dabunt Biorhtuulfo ꝑf⁴ aliquam partem terre in provincia
Cantie in regione que vocatur HADDUN id est dimidium unius
aratri pro ejus placabili pecunia in hereditatem sempiternam jure

¹ Unius cujusque, H. K. ² -ni, K.

³ For similar proems, see Nos. 506 and 545.

⁴ Presbitero, S.

hereditario tibi ad habendum æt possidendum feliciter perfruendum in dies tuos æt post dies tuos cuicumque herede tibi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeas potestatem ,

Hæc sunt ætenim¹ termini histius predicti agelli circum jacentia bisceopes mearc an norðan east be hun'e'sbiorge oð ciolmundes mearce 7 ðes lan'des' 'mere spe² suð ober haddune middéþearde 7 ober ðane ealdan tunsteall oð cinges mearce 7 suð be cinges mearce oð ðane myclan del norðan 7 pest be cinges mearce oð ciolmundes pioda 7 pest be ðy pioda andlanges ðare rode oð ðane pȳt 7 east fram ðy pȳtte ðurh ðane pioda pið suðan hunesbiorge 7 pen peg '....ðy lande' ober ciolmundes land to ealdan strete ,

Hæc sunt prata que . ad illam terram pertinent . i³. et bioccan lea , 7 'an' suð healfe strodes an cyninges medum ða ðe ðær to belimpað .

Anni⁴ domini nostri Jhesu Christi DCCCLXXXVIII. scripta est hec cartula . his testibus consentientibus æt subscriventibus quorum hic nomina tenentur adscripta , , ,

- ✠ Ego Suniðulf episcopus hanc donationem signo sancte crucis Christi confirmavi.
- ✠ Ego Sigehelm dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eallhere minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Dioruulf p^rs consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Earduulf p^rs consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Sigebearht p^rs consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Ciolmund archidiaconus consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Ealhstan diaconus consensi 7 subscripsi .

Endorsed in a handwriting of the time of King Eadgar, A.D. 963-975:—

- ✠ EADGAR cyning of his agenre handa sealde þas boc
LEOFRICE on þara geþitnesse þe her benipan standap .
- Dunstan . archiepiscopus . Eadelm minister .
- ✠ Aþelpold episcopus . Pulfheh minister .
- Ospald episcopus . Leofstan minister .
- Ælfhere . dux . Ælfheh minister .
- Ælfrine frater ejus . Pulfsize minister .
- ✠ Pulfstan . minister . Byrhtic minister .
- Osgar abbas . Pulfsize minister .
- Ealdred minister . Leofric minister ."

Also "Haddune booc".

¹ Et enim, S.

² In creſpe, S.

³ Id est ?; .i., S.

⁴ Sic, MS.

⁵ Presbyter, S.

"Suipulfus episcopus Roffensis . ꝛ conventus dederunt Biortuulfo dimidium aratri at Haddun". "Latine".

[A.] Tenth century copy of a charter, Canterbury Cathedral Library; H. 130, H. 152.

[B.] Mr. W. B. Sanders' transliteration, in *Orda. Surv. Foss.*, pt. i, pl. 11.

563. *Grant by King Ælfred to Chertsey Abbey, of land at Chertsey, Thorpe, etc., co. Surrey.*

[R]egnante eternaliter Rege omnium seculorum domino ꝛ salvatore nostro Jhesu Christo .

Orbita labentis seculi cotidiano deficit occasu . Hoc quoque indicio fideles quique oppido commonentur quo bonorum operum exempla perfecte sectantes in patrum benivolencie proficiendo successu temporalium vicissitudine bonorum perpetua ꝛ incommutabilia regni celorum mereantur adipisci gaudia .

Qua propter ego ÆLFREDUS favente omnipotentis Dei clemencia Rex Anglorum ceterarumque provinciarum in circuitu persistentium rector ac gubernator gencium quandam partem telluris in qua Monasterium quod sub nomine sancte trinitatis ꝛ beati Petri apostolorum principis constat honore dedicatum esse atque fundatum ꝛ constructum scilicet locum qui famoso onomate apud Anglos nuncupatur CEROTEG id est Cirotis insula ꝛ . v . mansas apud THORP cum omnibus appendiciis illuc rite pertinentibus . scilicet Getinges . Huneuualdesham ꝛ Wudeham ad sustentacionem illius Monasterii ꝛ omnium illuc unanimiter Deo serviencium libenti animo concedo ꝛ confirmo ut illic¹ ibi degentes pro meis non desistant intervenire peccaminibus atque offensionibus meis innumeris . Sit autem supradicta tellus ut taxavimus cum universis que rite ad se pertinent videlicet campis . Silvis . pratis . Pascuis . Stagnis ꝛ Rivulis . libera ꝛ inconcussa ꝛ ab omni servitutis jugo stabilis firma ꝛ exinanita .

Si quis autem diabolica illectus cupiditate hujus mei decreti diffinicionem ꝛ confirmacionem irritam fecerit sciat se in tremendo judicio rationem redditurum ꝛ ultricibus averni flammis cum antichristo ꝛ ejus fantoribus semper arsurum ibique eternaliter mansurum nisi in hac vita satis digne penituerit .

Hiis igitur limitibus tellus prefata giratur .

[Ð]is is þe landimere to Certeseye and to þorpe . þat is arest on Waie'muþe up endlonge Waie to Waibrugge to midstreme Of Waibrugge suppuard to boggesley of boggeslye bi midestreme to

Wudeham . Of Wodeham supriste into Haleuik bi midestreme and so forþ bi tuene þe londe of Haleuik and þe londe of Wyn-tredeshulle Westrigte and so forþ Westrigte in fule brok þe gep bi twene fetingelye and þe 'forthe' vergthe and so forþrigte to þe horestone and fram þe horestone in to þe derneforde . And so forþ west rigte endlonge streme in to þe more aet estuuodesende And so up be tuene estuode and otershaghe on þe horeþorne . Of þe horeþorne to eccan treinne . Of eccan treouue to þe þrem burghen . Of þe þrem burghen in to þe shigtren . Of þe shigtren in to Merchebroke . Of Merchebroke on exlaepesburne¹ . Of exlaepesburne to þene hore mapeldure . Of þe hore mapeldure to þe þrem treouuen Of þe þrem treouuen endlange depebrok rigt to pealegate . Of paele-gate on Shyrepol . Of Shyrepol rigt to fulebrok . Of fulebrok to þe blake pitghe . Of þe pipeghe forþrigte to pealeshupe . andlange temese an operehalue Mixtenham in þere ac be tuene burgheyge and Mixtenham enlonge þe paetere rigt to neatel eyghe . Of þen eyghe endlonge temese abute oxelake and so forþ endlange temese to bores burghe and so forþ endlange temese rigt to hamen eyge . And sua forþ endlange streme rigt be norþen hameneyghe . And sua for² endlange temese be haelue³ streme eft on Wayemuþe .

[A.] MS. Cotton, Vitellius A. xiii, f. 36a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccviii; from

[A.] Boundaries in vol. iii, p. 401.

564. *Grant by King Ælfred to the Earl Berhtulf, of land in Plyssche, or Plush, co. Dorset.* A.D. 891.

PLYSSCHE . CARTA AELFREDI REGIS FACTA BERTULPHO COMITI DE PLUSHE .

Ego AELFREDUS gratia Dei Anglorum Saxonum rex meo fideli comite deprecanti¹ BERTHULPHO² nomine aliquantulum terrae pro commutatione alterius terrae dedi atque perpetualiter concessi ab omnibus saecularibus negotiis liberam praeter expeditionem et pontis arcisve instructionem . est autem ipsa terra quantitate septem decim manentium in duobus locis constituta in loco qui dicitur . PLYSSCHE³ . duodecim manentium . et in loco qui dicitur RADINGTON . ii⁷ . manentium .

Recepi itaque a praefato comite pro istis terris terram eadem⁸

¹ Exlaefes burne, K.² Forð, K.³ Healue, K.⁴ .te, K.⁵ Berhtulfo, K.⁶ Plymch, K.⁷ Radington . v., K.⁸ Ejuodem, K.

quantitatis quem¹ ruricoli Suttone² appellant juxta litus maris in paga³ qui dicitur Dorset⁴ et est ipsa terra aequaliter ut superius memorate⁵ liberata .

Istis autem circumdatus est terminibus locus qui dicitur Plysche⁶ . Erest on Ruanberghe panne on stanwey . panne on stanbrok . panne on radenwey . panne on lillanwelle . panne op on hagen . panne on an hul to hamme . panen on an welle up on brugh doune on warrode panen on windberghes . panen endlang herepathes on par weilte . panen on widdisgate⁷ . panen over thorncombe on anne crundil . panen in on þe weilte . panen west over 'Plisshe on an Sticholne niche . panen on an White Wey⁸ . panen on schilleburghe . panen on ellene crundil . panen on cliveleghe . panen over whetecombe on alden doune op bi wirtrone on an ruwe dich . pannen adoun over yfre panen out on bromhulle of bromhulle eft on Ruanberghe .

Acta est haec scriptio hujus cartulae . anno dominicae incarnationis . DCCC.XCI. indictione .VII. die . vero .IIII. nonas Augusti . Istis consentientibus testibus quorum nomina subtus notantur .

✠ Aluredus rex subscripsi .

✠ Berthulphus⁹ dux consensi .

Cum multis aliis .

[A.] MS. Bodley, Wood, i. f. 228.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxix; from
[A.] *Boundaries in vol. vi., p. 227.*

565. *Grant by Ælfred, King of the Angulsaxons, to Deneulf, Bishop of Winchester, of land at Ciseldenn, perhaps Chiseldon, co. Wilts, and Nether Hissaburn, or Hurstbourne, co. Hants, in exchange for land at Cholsey, Hagborne, and Besilsleigh, co. Berks.*

DONUM ÆLFREDI REGIS DE CISELDENÆ .

In nomine domini Ego ÆLFREDUS gratia Dei Angulsaxonum rex recordans qualiter sæcularium tempestatum turbines sepe ea quæ a fidelibus viris ordinata sunt conquassant . ꝑ maxime si non sunt litterarum apicibus causa memoriæ commendata . vel dominice crucis signo corroborata . iccirco in palam duco qualiter a

¹ Quam, K. ² Suſtun, K. ³ Pago, K. ⁴ Dorset, over an erasure, A.; Dornsetan, K. ⁵ Memorata, K. ⁶ Plysch, K. ⁷ Wed., K.
⁸ Plisshe on.....Wey, omitted, K. ⁹ Berhtulfus, K.

venerabili Wentane civitatis episcopo DENEPUŁFO aliquantulum terræ adquisieram cum satis ei placabili pecunia . necnon ꝥ æcclesiam beatorum apostolorum Petri ꝥ Pauli cui præfatus presul Deo favente deservit aliarum terrarum donatione ditavi .

Dedi namque antenominato episcopo . L . libras purissimi argenti . insuper ꝥ ad prædictam æcclesiam beatorum apostolorum dedi terram quinquaginta manentium in loco ubi ruricoli vocitant CISELDENU . necnon ꝥ in alio loco ubi dicitur æt niðeran Hissanburnan . LX . manentes . Has autem terras pater meus Apelpulfus venerabilis rex prius ad prædictam ecclesiam post obitum meum in propriam hereditatem dedit . sed Alfreðus episcopus una cum familia Wintonie civitatis æcclesiæ illas mihi iterum in æternam hereditatem reddiderunt . quia eos non suppetebat magnitudinem tributi solvere quam tota nostra gens solebat¹ paganis reddere . precati sunt me ut tributum soluissem ꝥ terram possedissem . quod ꝥ feci . Eas vero nunc ea conditione ad supramemoratam ecclesiam dedi . ut meis diebus finitis in servitio ante memoratæ æcclesiæ Deoque ibi famulantium perpetualiter maneant ab omni sæculari negotio libere . præter expeditione² et pontis arcisve instructionem³ .

Terra etenim quam michi presul antenominatus dederat quantitate est . C . manentium . Sita est autem in loco ubi accoli CEOLSIG nuncupant cum aliis duobus villulis illuc pertinentibus sicque nominatis Haccaburna ꝥ Bæstlæsford . ꝥ ab omnibus sunt equaliter ut aliæ sæcularibus negotiis preter expeditione⁴ ꝥ pontis arcisve instructione⁴ libere .

Dis sindon ða land ge mere to ceolsige ofer sunesforda upp on grenan dune . ðonon on higran hongran norðe peardne . þonon on bullanholt on diopan þei . ðonon on marge þei and grim gelege . ðonon on romes leg on stanþei . ðonon andlang dices on pest pelle . ðonon andlang mores on tибbælde lace . ðonon on maccan eige andlang mores . ðonon on ðone ealdan dic est⁵ to temæse æt pelingaforda .

Dis sind ða landes gemære æt bestles forda cæccam pæl ðonon andlang hagan on ealden halh . ðonon on lid geat . ðonon to pæst legæ . ðonon to rah slede . ðonon to mules⁶ hamstæde . ðonon to hiorotlege . ðonon to blacan mære . ðonon to cylf hongran . ðonon eft to temæse on piredes pær .

Dis sindon ðes landes ge mære æt hacceburnan ðonon of hacce-

¹ Soluebat, with a erased, MS.

lined, and is written overline, MS.

with a expuncted, and a overline, MS.

² -nem, K.

⁴ -nem, K.

³ Constr., with con under-

line, K.

⁶ Males,

broce on ealdan lace . ðonon to tottencumbe ufepeardon . ðonon to burgilde treope . ðonon to drægeles bæce . ðonon andlanges drægeles bæce to gemær peige emb cylda tun . ðonon flecges garan suðe pardan . ðonon to pidan geate . ðonon to eadulfes mære . ðonon to stocces pælle . ðonon of stocces pylle on pittan mære . of pittan mære on cyninges dic . of cyninges dice on hæðbyrg . ðonon of hæðbyrge on haccaburnan emb mortun .

Ego Ælfred rex .

✠ Ego Eadpeard 'frater Regis'.

✠ Ego Æðelpeard 'frater Regis'.

✠ Ego Orlaf dux .

✠ Ego Vbba minister .

[A.] Add. MS. 15,350, f. 111.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXIX; from [A.]

566. *Will of Ceolwen, widow of Osmod, bequeathing land at Alton, co. Hants, to the Convent of Winchester, with condition for anniversary commemoration, etc.*

CEOLPENNE CPEDE OF APELTUNÆ .

CEOLWEN¹ indicat in hac carta quia ipsa concedit terram de APELTUNA hoc est . XV . hidas quas ei vir suus relinquit . et 'pro' qua ei pretium datum fuit sub testimonio Ælfredi regis . Has ergo concedit conventui WINTONÆ post decessum suum ad refectorium sedis episcopalis . cum tali pecunia² quæ tunc competens erit . ea ratione ut memores sint ejus et animæ OSMODI sicut illis justum videbitur ad anniversarium ejus hoc est septimo die ante rogationes . Ipsa quoque præcepit in nomine domini et sancti Pëtri quod conventus idem eandem terram numquam vendat pro aliqua pecunia³ nisi forte pro alia terra quæ eis vicinior sit vel utilior . Idem vero conventus spopondit ei quod procurent Wlfstano filio fratris sui quod habeat aliquam hidam liberam quamdiu vivet .

CEOLWIN cyð on ðis ge prite þæt hi an ðæs . landes æt APELTUNE . ðara . XV . hida ðæ hire hlaford hire lāfde 7 him man ón agene æht ge realte . on Ælfredes cynges ge pithnesse ðenne an hio his ðæm hípum to WINTAN ceástre æfter hire dége into hære beddarn æt ðam bisceop stole mid spelcan yrfe spelcan hi ðenne to ge hagað on ða gerað ðe hi ge munen hi 7 Osmodes saulæ spa him riht lic 7

¹ fr', MS.

² Ceolwin, T.

³ Pecunia, with the first c expuncted, MS.

cynlic þince to his ge munde dege ðæt beoð seofan nihtan ær gangdagan 7 hio he hebot on Godæs naman 7 sancte Petres ðet ða hīpan hit næfre útt ne syllan of hira bæddern pið nanan feo buton hi hit pið oðre lande sullan ðæ hīm ge hændre heo 7 be hefre 7 hīpan habbað hire be haton ðet hi finden ðet Pulfstan hire broðor sunu hæbbe an hipisce ægefæles¹ landes ða pīle ðe hæ libbe .

Apeltunæ mæte. Des londes ge mæro sindon to APELTUNE. Ærest of þam pest mæstan æpylle an ge rihtra upp to ðam ealdan hærepaðe be pestan podnes beorge þonne ón ænne stan æt ceorlacumbes heafoð þonne on ænne stán on poncumb neoþe peardne is ufepeard hol. þonne ofer randune to þæm ealdan díc on æfen þær liggeþ on oþre healfe an lytel crundol þonne on þane geinænan garan beúton þæm díc of þæt eft geð inna þet read geát þonne on anne micelne stán æt þera hlinca east heafdum þonon on oþerne micelne stán on þam pege middan on þære denæ bytnan þe ligged útt on poddes geat þonne on ænne crundol of þam suð hliðe nioþe peardum þonne up ofer þa dune ón ænne þórn stent inne of þem díc be eastan ciceling pege . þonne andlang þes hlinces of moxes dune on þane ealdan palpeg to pearcing pege nioþe peardan ón þone díc þonon on pic leáge þonon on anes hlinces heafod on beorhtnoðes ge mære . þonon on ge rihto to rupan hlince . þonne 7lang þæs hlinces to heaþobrihtting leáge nioþo peardre þonne ón aune ealdne holne peg andlang þæs sledes to epelforda þonne and lang þæs broces² eft to þæm æpelle . Fram moxes dune suðe peardre on þa díc þonne and lang díc þ pið eastan cealfa mære . þonne of þære díc on þone mid mæstan scrippan þonne on þa pæres leáge ufe peárde . þonne and lang rode on þone litlan garan midde peardne þonan and lang ge pyrpes to herpoðe . þonne to þære dice hyrnan þonne and lang díc to creodan hylle þonne to her poðe on gean þa . xv . æceras þonne of þæm and lang hær paðes to tesan mede . 7 se heðfeld eal ge mæne .

[A.] Add. MS. 15,280, f. 76A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXX; from [A.] Thorpe, *Dipl.*, p. 402.

¹ *Egafæles*, note in T.

² [be ðam ealden eadenne], added, K. T.

lond on ðreora monna daeg 7 heo hæbbe ða puðu raeddenne in ðæm puða ðe ða ceorlas brucaþ . 7 ec ic hire lete to ðæt ceorla graf to sundran : . 7 elles ðæt tpega hida lond 7 ða ceorlas 7 se Alhmunding snæd here into Preosda byrig ða hpile hit unagaen seo . Ond Cynespið hit to nængum oþrum men ne lete ða hpile hit unagen se butun to hire bearna sumum spa hpeolcum spa heo ðonne pille gif heo lifigen . gif heo ðonne ne lifigen . lete hit to speolcum hire mega spelce hit hire to geearnigan pille . Ond ic Uuerfriþ biscop biddu 7 halsigu ðæt ðis ðreora hida lond 7 ec ðæt tpega ðonne hit agæn seo ðæt hit se agefen into Clife to ðæm biscop rice butan eghpeolcum piðercpide . Ond ec ic Uuerfriþ biscop 7 all higen halsigaþ usse æterfylgend¹ ðæt heora nænig ðas² gefe geponige aer hit spa agæn se spa hit on ðissum geprite stondeþ . 7 all higen eodan to minum bure on Peogorna ceastre 7 me saldan heora hond setene ðisse geraednesse . ðara noman her beneoþan apriten stondaþ . 7 heo hit hæbben eghpæs to freon butun agefen elce gere ðreo mittan hpætes to ciricsceatte to Clife : .

CYROGRAPHVM³ :

✠ Perfriþ Episcopus .	✠ Pullaf .
✠ Cynehel ⁴ abbas .	✠ Cynhelm .
✠ Perfrið presbyter .	✠ Cenfriþ .
✠ Ecfriþ presbyter .	✠ Cynhelm .
✠ Pighard .	✠ Heahred .
✠ Berhpelm .	✠ Pulfgar .
✠ Eardpulf .	✠ Eardpulf .
✠ Pulfged .	✠ Cynelaf .
✠ Berhpelm .	✠ Pigfriþ .
✠ Cynah .	✠ Pulfric .
✠ Eamberht .	✠ Ceolhelm .

[A.] Smith's *Beda*, App., p. 771.[K.] Kemble, *Od. Dipl.*, No. cccv; from [A.]Cy. Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 116; vol. ii, pp. 583, 585, 594. Lord Somers' charters, No. 10.

561. *Grant by King Ælfred and Æðelred, subregulus of the Mercians, of an enclosure at an ancient stone building in London, called "at Huatmundes stane", with mercantile privileges, to Uuærfrið, Bishop, and the Church of Worcester. A.D. 889.*

LUNDEN .

✠ Sedulo namque nonnullis et maxime per instantis vitæ tur-

¹ Æft., K. ² ðæt, K. ³ "Inferiori parte hujus cartæ sunt semilitteræ hujus vocis, viz. Cyrographum," Smith. ⁴ -hel(m), K.

bidam discordiæ rabiem . in hac decrepita finis mundialis canitiæ contingere solet quod simplicem memorialis¹ præcordii oculum turbines obliuiose obscenitatis quatientes reverberant : seu nebulae negligentiarum² nubiferis deprivationum³ fuscationibus : a recte possessionis jure radiantem . justitiæ Phocbum obnubilant : quapropter necesse cuilibet homini . est . ut litteratoriis⁴ apicibus omnia atquisita⁵ . seu possessa . ob præsentium sive succedentium cantelam . quæ a catholicis vel heroicis viris cujuslibet persone majoris minorisve . potestatis Deo ejusque sanctis per celorum celsitudinem tradita sunt etiam testimonio et roboratione ipsorum firme rationis serie firmentur . rectoque caraxantis stilo in scedulis notentur ;

Anno igitur postquam almifica celestini luminis gemma per agrum virginalis pudicitie⁶ humano generi desiderabilis mistici spiraminis specimine enituit octingentesimo . octuagesimo nono . indictione . VII . cujus denique splendoris et gratiæ nobis jubare radiante ego ÆLFRED rex Anglorum et Saxonum et ÆDELRED subregulus et patricius Merciorum cum testimonio et licentia seu consensu senatorum episcoporum seu ducum utriusque gentis pro revelatione⁷ facinorum nostrorum et pro acquirenda deifice remunerationis requiæ UUÆFRIDO eximio Huicciorum antistiti ad æclesiam Uueogernensem in LUNDONIA unam curtem que verbotenus adad⁸ antiquum petrosum ædificium id est æt HƿÆTMUNDES STANE a civibus appellatur a strata publica usque murum ejusdem civitatis . Cujus longitudo . est . perticarum . XXVI . et latitudo in superiori⁹ parte perticarum . XIII . et pedum . VII . et in inferiori loco perticarum . XI . et . VI . pedum ad plenam libertatem infra totius rei sempiternaliter possidendum in ecclesiasticum jus conscribimus . et concedentes donamus . et intro urnam et trutinam ad mensurandum in emendo sive vendendo ad usum . sive ad necessitatem propriam . et liberam omnimodis habeat . et totius debiti . vel penæ fiscalis . vel publice rei . nisi ad dominium episcopi . ecclesie Uueogernensis quæ intus contingat absoluta persistat .

Si autem foris vel in strata publica seu in ripa emtorali¹⁰ quislibet suorum mercaverit . juxta quod rectum sit *thelon* ad manum regis subeat quod si intus in curte predicto¹¹ quislibet em'e'rit . vel vendiderit *thelon* debitum ad manum episcopi supra memorati reddatur . et semper quamdiu unde¹² sacri baptismatis populi Anglorum sive Saxonum¹³ per fidem Christianæ religionis asspargentur¹⁴ . seu ipso-

¹ -rabilia, H. K.² Negligentiam, K.³ Depra., H. K.⁴ Litter., K.⁵ Adq., K.⁶ Puditis, H.⁷ Releu., K.⁸ Ad, K.⁹ -re, H. K.¹⁰ Empto., K.¹¹ Prædicta, K.¹² -da, K.¹³ Saxo., K.¹⁴ Asperg., K.

rum auctoritatis dominio urbs Lundonia habilis subiaceat ad Uueo-
gernensem civitatem subdita persistat.

Contestamur et obsecramus uniuscujusque¹ personas hominum
presentium sive subsequentium. ut hoc nostrum donum inviolatum
et integrum sicut presens pagina testatur permaneat. Si qui vero
ut non optamus serpentino suggestionis demonice toxico inflati
hujus tramitis seriem in aliquo temptaverint foedare noverint se
cum Anna et Zaphira herebica aeternae² anathematis machera per-
forandos nisi prius digna satisfactione emendare maluerint.

Haec autem sunt nomina illorum qui huic nostre donationi
testes et consentientes fuerunt. et trophico sancte crucis vexillo
roborantes propriis manibus subscripserunt.

✠ Ego Ælfred rex Anglorum et Saxonum hanc donationem
confirmans signo crucis subscribo.

✠ Ego Æpelred subregulus et patricius Merciorum hanc
donationem. signo crucis subscripsi.

✠ Ego Æpelflæd. consensi.

✠ Ego Ulfred. episcopus consensi.

✠ Ego Alhard. episcopus consensi.

✠ Ego Uxæfrid. episcopus. consensi.

✠ Ego Deneuulf. episcopus consensi.

✠ Ego Uulfsige. episcopus consensi.

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 18.
[H.] Heming, Charters, vol. i, p. 41.

[K.] Kamble, Cod. Dipl., No. cccxvi; from
[A.]
Thorpe, Dipl., p. 136; from [A.]

562. *Grant by Sviðuulf, Bishop of Rochester, to Biorhtuulf, of land
at Haddun, with meadows at Bickley and Strood, etc., co.
Kent. A.D. 889. With later endorsement.*

✠ Regnante³ in perpetuum domino nostro Jhesu Christo Omnia
regna hujus labentis vitæ regnorumque dispensatores ab initio
histius sæculi cum velocitate deficientes ceciderunt, Ideo fugitivis
ex mortalibus rebus æterna gaudia promerenda sunt.

Qua propter ego Spiduulf episcopus ꝥ ða higan æt Hrofes
cestre, dabunt BIORHTUOLFO pŕ⁴ aliquam partem terre in provincia
Cantiæ in regione que vocatur HADDUN id est dimidium unius
aratri pro ejus placabili pecunio in hereditatem sempiternam jure

¹ Unius cujusque, H. K.

² -ni, K.

³ For similar proems, see Nos. 506 and 545.

⁴ Presbitero, S.

hereditario tibi ad habendum æt possidendum feliciter perfruendum in dies tuos æt post dies tuos cuicumque herede tibi placuerit derelinquendum liberam per omnia habeas potestatem ,

Hæc sunt ætenim¹ termini histius predicti agelli circum jacentia bisceopes mearc an norðan east be hun'esbiorge oð ciolmundes mearce 7 ðes lan'des' 'mere spe² suð ober haddune middépearde 7 ober ðane ealdan tunsteall oð cinges mearce 7 suð be cinges mearce oð ðane myclan del norðan 7 pest be cinges mearce oð ciolmundes pioda 7 pest be ðy pioda andlanges ðare rode oð ðane pyt 7 east fram ðy pytte ðurh ðane pioda pið suðan hunesbiorge 7 pen peg '....ðy lande' ober ciolmundes land to ealdan strete ,

Hæc sunt prata que . ad illam terram pertinent . r³. et bioccan lea , 7 'an' suð healfe strodes an cyninges medum ða ðe ðær to belimpað .

Anni⁴ domini nostri Jhesu Christi DCCCLXXXVIII. scripta est hec cartula . his testibus consentientibus æt subscriventibus quorum hic nomina tenentur adscripta , , ,

- ✠ Ego Suniðulf episcopus hanc donationem signo sancte crucis Christi confirmavi .
- ✠ Ego Sigehelm dux consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Eallhere minister consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Dioruulf p^rs consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Earduulf p^rs consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Sigebearht p^rs consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Ciolmund archidiaconus consensi 7 subscripsi .
- ✠ Ego Ealhstan diaconus consensi 7 subscripsi .

Endorsed in a handwriting of the time of King Eadgar, A.D. 963-975:—

- “✠ EADGAR cyning of his agenre handa sealde þas boc
LEOFRICE on þara gepitnesse þe her benipan standap .
Dunstan . archiepiscopus . Eadelm minister .
- ✠ Apelpold episcopus . Pulfheh minister .
- Ospald episcopus . Leofstan minister .
- Ælfhere . dux . Ælfheh minister .
- Ælfsine frater ejus . Pulfisige minister .
- ✠ Pulfstan . minister . Byrhtic minister .
- Osgar abbas . Pulfisige minister .
- Ealdred minister . Leofric minister .”

Also “Haddune booc”.

¹ Et enim, S.

² In cretpe, S.

³ Id est f; .1., S.

⁴ Sic, MS.

⁵ Presbyter, S.

"Suiulfus episcopus Roffensis . ꝥ conventus dederunt Biortaulfo dimidium aratri at Haddun". "Latine".

[A.] Tenth century copy of a charter, Canterbury Cathedral Library; H. 130, H. 152.

[S.] Mr. W. B. Sanders' transliteration, in *Orda. Surv. Facs.*, pt. i, pl. 11.

563. *Grant by King Ælfred to Chertsey Abbey, of land at Chertsey, Thorpe, etc., co. Surrey.*

[R]egnante eternaliter Rege omnium seculorum domino ꝥ salvatore nostro Jhesu Christo .

Orbita labentis seculi cotidiano deficit occasu . Hoc quoque indicio fideles quique oppido commonentur quo bonorum operum exempla perfecte sectantes in patrum benivolencie proficiendo successu temporalium vicissitudine bonorum perpetua ꝥ incommutabilia regni celorum mereantur adipisci gaudia .

Qua propter ego ÆLFREDUS favente omnipotentis Dei clemencia Rex Anglorum ceterarumque provinciarum in circuitu persistencium rector ac gubernator gencium quandam partem telluris in qua Monasterium quod sub nomine sancte trinitatis ꝥ beati Petri apostolorum principis constat honore dedicatum esse atque fundatum ꝥ constructum scilicet locum qui famoso onomate apud Anglos nuncupatur CEROTSEGE id est Cirotis insula ꝥ . v . mansas apud THORP cum omnibus appendiciis illuc rite pertinentibus . scilicet Getinges . Huneuualdesham ꝥ Wudeham ad sustentacionem illius Monasterii ꝥ omnium illuc unanimiter Deo serviencium libenti animo concedo ꝥ confirmo ut illic¹ ibi degentes pro meis non desistant intervenire peccaminibus atque offensionibus meis innumeris . Sit autem supradicta tellus ut taxavimus cum universis que rite ad se pertinent videlicet campis . Silvis . pratis . Pascuis . Stagnis ꝥ Rivulis . libera ꝥ inconcussa ꝥ ab omni servitutis jugo stabilis firma ꝥ exinanita .

Si quis autem diabolica illectus cupiditate hujus mei decreti diffinicionem ꝥ confirmacionem irritam fecerit sciat se in tremendo judicio rationem redditurum ꝥ ulticibus averni flammis cum antichristo ꝥ ejus fantoribus semper arsurum ibique eternaliter mansurum nisi in hac vita satis digne penituerit .

Hiis igitur limitibus tellus prefata¹ giratur .

[Ð]is is þe landimere to Certeseye and to þorpe . þat is arest on Waie'muþe up endlonge Waie to Waibrugge to midstreme Of Waibrugge suppuard to boggesley of boggeslye bi midestreme to

Wudeham . Of Wodeham supriste into Haleuuk bi midestreme and so forþ bi tuene þe londe of Haleuuk and þe londe of Wyn-tredeshulle Westrigte and so forþ Westrigte in fule brok þe geþ bi twene fetingelye and þe 'forthe' vergthe and so forþrigte to þe horestone and fram þe horestone in to þe derneforle . And so forþ west rigte endlonge streme in to þe more aet estuuodesende And so up be tuene estuoude and otershaghe on þe horeþorne . Of þe horeþorne to eccan treiue . Of eccan treouue to þe þrem burghen . Of þe þrem burghen in to þe shigtren . Of þe shigtren in to Merchebroke . Of Merchebroke on exlaepesburne¹ . Of exlaepesburne to þene hore mapeldure . Of þe hore mapeldure to þe þrem treouuen Of þe þrem treouuen endlange depebrok rigt to pealegate . Of paele-gate on Shyrepol . Of Shyrepol rigt to fulebrok . Of fulebrok to þe blake pitghe . Of þe piþeghe forþrigte to pealeshuþe . andlange temese an oþerehalue Mixtenham in þere ac be tuene burgheyge and Mixtenham enlonge þe paetere rigt to neatel eyghe . Of þen eyghe endlonge temese abute oxelake and so forþ endlange temese to bores burgh and so forþ endlange temese rigt to hamen eyge . And sua forþ endlange streme rigt be norþen hameneyghe . And sua for² endlange temese be haelue³ streme eft on Wayemuþe .

[A.] MS. Cotton, Vitellius A. xiii, f. 364.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxviii; from
[A.] Boundaries in vol. iii, p. 401.

564. *Grant by King Ælfred to the Earl Berhtulf, of land in Plyssche, or Plush, co. Dorset. A.D. 891.*

PLYSSCHE . CARTA AELFREDI REGIS FACTA BERTULPHO COMITI DE PLUSSHE .

Ego AELFREDUS gratia Dei Anglorum Saxonum rex meo fideli comite deprecanti¹ BERTHULPHO² nomine aliquantulum terrae pro commutatione alterius terrae dedi atque perpetualiter concessi ab omnibus saecularibus negotiis liberam praeter expeditionem et pontis arcisve instructionem . est autem ipsa terra quantitate septem decim manentium in duobus locis constituta in loco qui dicitur . PLYSSCHE³ . duodecim manentium . et in loco qui dicitur RADINGTON . ii⁴ . manentium .

Recepi itaque a praefato comite pro istis terris terram eadem⁵

¹ Exlaefes burne, K.² Forð, K.³ Healue, K.⁴ -te, K.⁵ Berhtulfo, K.⁶ Plysch, K.⁷ Radington . v., K.⁸ Ejuadem, K.

quantitatis quem¹ ruricoli Suttone² appellant juxta litus maris in paga³ qui dicitur Dorset⁴ et est ipsa terra aequaliter ut superius memorate⁵ liberata .

Istis autem circumdatus est terminibus locus qui dicitur Plyssche⁶. Erest on Ruanberghe þanne on stanwey . þanne on stanbrok . þanne on radenwey . þanne on lillanwelle . þanne op on hagen . þanne on an hul to hamme . þanen on an welle up on brugh doune on warrode þanen on windberghes . þanen endlang herepathes on þar weilete . þanen on widdisgate⁷ . þanen over thorncombe on anne crundil . þanen in on þe weilete . þanen west over 'Plisshe on an Sticholuelniche . þanen on an White Wey⁸ . þanen on schilleburghe . þanen on ellenē crundil . þanen on cliveleghe . þanen over whitecombe on alden doune op bi wirtrone on an ruwe dich . þannen adoun over yfre þanen out on bromhulle of bromhulle eft on Ruanberghe .

Acta est haec scriptio hujus cartulae . anno dominicae incarnationis . DCCC.XCI. indictione .VII. die . vero .III. nonas Augusti . Istis consentientibus testibus quorum nomina subtus notantur .

✠ Aluredus rex subscripsi .

✠ Berthulphus⁹ dux consensi .

Cum multis aliis .

[A.] MS. Bodley, Wood, i. f. 328.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXIX; from
[A.] *Boundaries in vol. vi. p. 328.*

565. *Grant by Ælfred, King of the Angulsaxons, to Deneulf, Bishop of Winchester, of land at Ciseldenn, perhaps Chiseldon, co. Wilts, and Nether Hissaburn, or Hurstbourne, co. Hants, in exchange for land at Cholsey, Hagborne, and Bcsilsleigh, co. Berks.*

DONUM ÆLFREDI REGIS DE CISELDENÆ.

In nomine domini Ego ÆLFREDUS gratia Dei Angulsaxonum rex recordans qualiter sæcularium tempestatum turbines sepe ea quæ a fidelibus viris ordinata sunt conquassant . ꝥ maxime si non sunt litterarum apicibus causa memoriæ commendata . vel dominiæ crucis signo corroborata . iccirco in palam duco qualiter a

¹ Quam, K. ² Suſtun, K. ³ Pago, K. ⁴ Dorset, over an erasure, A.; Dorsetan, K. ⁵ Memorata, K. ⁶ Plyasch, K. ⁷ Wed, K.
⁸ Plisshe on.....Wey, omitted, K. ⁹ Berhtulfus, K.

venerabili Wentane civitatis episcopo DENEPUŁFO aliquantulum terræ adquisieram cum satis ei placabili pecunia . necnon ꝥ æcclesiam beatorum apostolorum Petri ꝥ Pauli cui præfatus presul Deo favente deservit aliarum terrarum donatione ditavi .

Dedi namque antenominato episcopo . L . libras purissimi argenti . insuper ꝥ ad prædictam æcclesiam beatorum apostolorum dedi terram quinquaginta manentium in loco ubi ruricoli vocitant CISELDENU . necnon ꝥ in alio loco ubi dicitur æt niðeran Hissanburnan . LX . manentes . Has autem terras pater meus Apelpulfus venerabilis rex prius ad prædictam ecclesiam post obitum meum in propriam hereditatem dedit . sed Alfreðus episcopus una cum familia Wintonie civitatis æcclesiæ illas mihi iterum in æternam hereditatem reddiderunt . quia eos non suppetebat magnitudinem tributi solvere quam tota nostra gens solebat¹ paganis reddere . precati sunt me ut tributum soluissem ꝥ terram possedissem . quod ꝥ feci . Eas vero nunc ea conditione ad supramemoratam ecclesiam dedi . ut meis diebus finitis in servitio ante memoratæ æcclesiæ Deoque ibi famulantium perpetualiter maneant ab omni sæculari negotio libere . præter expeditione² et pontis arcisve instructionem³ .

Terra etenim quam mihi presul antenominatus dederat quantitate est . C . manentium . Sita est autem in loco ubi accoli CROLESIG nuncupant cum aliis duobus villulis illuc pertinentibus sicque nominatis Haccaburna ꝥ Bæstlæsford . ꝥ ab omnibus sunt equaliter ut aliæ sæcularibus negotiis preter expeditione⁴ ꝥ pontis arcisve instructione⁴ libere .

Dis sindon ða land ge mere to ceolsige ofer sunesforda upp on grenan dune . ðonon on higran hongran norðe peardne . þonon on bullanholt on diopan pei . ðonon on marge pei and grim gelege . ðonon on romes leg on stanpei . ðonon andlang dices on pest pelle . ðonon andlang mores on tибbælde lace . ðonon on maccan eige andlang mores . ðonon on ðone ealdan dic est⁵ to temæse æt pelingaforda .

Dis sind ða landes gemære æt bestles forda cæccam pæl ðonon andlang hagan on ealden halh . ðonon on lid geat . ðonon to pæst legæ . ðonon to rah slede . ðonon to mules⁶ hamstæde . ðonon to biorotlege . ðonon to blacan mære . ðonon to cylf hongran . ðonon eft to temæse on piredes pær .

Dis sindon ðes landes ge mære æt hacceburnan ðonon of hacce-

¹ Soluebat, with u erased, MS.
lined, and in written overline, MS.
with e expuncted, and u overline, MS.

² -nem, K.
⁴ -nem, K.

³ Constr., with con underlined.
⁵ Eft, K.
⁶ Mules,

broce on ealdan lace . ðonon to tottencumbe usepeardon . ðonon to burgilde treope . ðonon to drægeles bæce . ðonon andlanges drægeles bæce to gemær peige emb cylda tun . ðonon flecges garan suðe pardan . ðonon to pidan geate . ðonon to eadulfes mære . ðonon to stocces pælle . ðonon of stocces pylle on pittan mære . of pittan mære on cyninges dic . of cyninges dice on hæðbyrg . ðonon of hæðbyrge on haccaburnan emb mortun .

Ego Ælfred rex .

✠ Ego Eadpeard 'frater Regis'.

✠ Ego Æðelpeard 'frater Regis'.

✠ Ego Orlaf dux .

✠ Ego Vbla minister .

[A.] Add. MS. 15,350, f. 111.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXIX; from [A.]

566. *Will of Ceolwen, widow of Osmod, bequeathing land at Alton, co. Hants, to the Convent of Winchester, with condition for anniversary commemoration, etc.*

CEOLPENNE CPEDE OF APELTUNÆ .

CEOLWEN¹ indicat in hac carta quia ipsa concedit terram de APELTUNÆ hoc est . xv . hidas quas ei vir suus relinquit . et 'pro' qua ei pretium datum fuit sub testimonio Ælfredi regis . Has ergo concedit conventui WINTONIE post decessum suum ad refectorium sedis episcopalis . cum tali pecunia² quæ tunc competens erit . ea ratione ut memores sint ejus et animæ OSMODI sicut illis justum videbitur ad anniversarium ejus hoc est septimo die ante rogationes . Ipsa quoque præcepit in nomine domini et sancti Pétri quod conventus idem eandem terram numquam vendat pro aliqua pecunia³ nisi forte pro alia terra quæ eis vicinior sit vel utilior . Idem vero conventus spondit ei quod procurent Wlfstano filio fratris sui quod habeat aliquam hidam liberam quamdiu vivet .

CEOLWIN cyð on ðis ge prite þæt hi an ðæs . landes æt APELTUNÆ . ðara . xv . hida ðæ hire hlaford hire læfde 7 him man ón agene æht ge reahste . on Ælfredes cynges ge pithnesse ðenne an hio his ðæm hípum to WINTAN ceastre æfter hire dæge into hære beddarn æt ðam bisceop stole mid spelcan yrfe spelcan hi ðenne to ge hagað on ða gerað ðe hi ge munen hi 7 Osmodes saulæ spa him riht lic 7

¹ fr', MS.

² Ceolwin, T.

³ Pecunia, with the first c expuncted, MS.

cynlic þince to his ge munde dege ðæt beoð seofan nihtan ær gangdagan 7 hio he hebot on Godæs naman 7 sancte Petres ðæt ða hiþan hit næfre útt ne syllan of hira bæddern pið nanan feo buton hi hit pið oðre lande sullan ðæ him ge hændre heo 7 be hefre 7 hiþan habbað hire be haton ðæt hi finden ðæt ƿulfstan hire broðor sunu hæbbe an hipissce ægefales¹ landes ða ƿile ðe hæ libbe .

Apeltunæ mæte. Des londes ge mæro sindon to APELTUNE. Ærest of þam pest mæstan æpylle an ge rihtra upp to ðam ealdan hærepaðe be pestan podnes beorge þonne ón ænne stan æt ceorlacumbes heafod þonne on ænne stán on poncumb neoþe peardne is usepeard hol. þonne ofer randune to þæm ealdan díc on æfen þær liggeþ on oþre healfe an lytel crundol þonne on þane geinænan garan beúton þæm díc of þæt eft geð inna þet read geát þonne on anne micelne stán æt þera hlinca east heafdum þonon on oþerne micelne stán on þam pege middan on þære denæ bytnan þe ligged útt on poddes geat þonne on ænne crundol of þam suð hliðe niþe peardum þonne up ofer þa dune ón ænne þóru stent inne of þem díc be eastan ciceling pege . þonne andlang þes hlinces of moxes dune on þane ealdan palpeg to pearcing pege niþe peardan ón þone díc þonon on pic leáge þonon on anes hlinces heafod on beorhtnoðes ge mære . þonon on ge rihto to rupan hlince . þonne 7lang þæs hlinces to heaþobrihtting leáge niþo peardre þonne ón aune ealdne holne peg andlang þæs sledes to epelforda þonne and lang þæs broces² eft to þæm æpelle . Fram moxes dune suðe peardre on þa díc þonne and lang díc ƿ pið eastan cealfa mære . þonne of þære díc on þone mid mæstan scrippan þonne on þa þæres leáge use peárde . þonne and lang rode on þone litlan garan midde peardne þonan and lang ge ƿyrpes to herpoðe . þonne to þære dice hyrnan þonne and lang díc to creodan hylle þonne to her poðe on gean þa . XV . æceras þonne of þæm and lang hær paðes to tesan mede . 7 se heðfeld eal ge mære .

[A.] Add. MS. 15,260, f. 76a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLIX; from [A.] Thorpe, *Dipl.*, p. 402.

¹ *Ægefales*, note in T.

² [be ðam ealden eadenne], added, K. T.

567. *Grant by King Ælfred to the Earl Ædelhelm of land at North Nipetune, or Newington, on the River Aun near Wivelsford, co. Wills. A.D. 892.*

ÞIS HIS þARE . X . HIDA BOC ÆT NORÞNIPETUNE þAT ÆLFRED
GEBOCODE ÆPELHELM HIS þEINE ON ECHE YRFE .

In nomine domini Ego ÆLFREDUS altithroni cuncta creantis ac gubernantis concedente clementia Angol Saxonum rex . ÆDELHELMO meo fideli comite¹ aliquantulum terre concedens in eternam hereditatem dabo id est decim² manentium in loco qui dicitur NORÞNIPETUNE . Est autem predicta terra³ partiuncula ab omnibus secularibus negotiis libera preter expeditione⁴ et pontis arcisve instructione⁴ . Hec sunt territoria agelli supra memorati .

Aerest be æfene stræpe on stintesford . þonne on riscslæd . ðonne on tioltanford⁵ . þonne on pifeles ford . þonne spæ ond long peges to sond beorge . ðonne to botan pælle . þonne bi piodde . ðonne ofer piod on þone gæran 7 spæ eft on afene .

Facta est autem hec scriptio hujus cartule⁶ anno dominice incarnationis DCCCXCVII . Indictione . X . In consentientibus testibus quorum nomina subtus notantur .

Aelfred rex Saxonum .

Wulfsige episcopus .

Wulred dux .

Æpelred dux .

Eadpeard filius regis .

Johannes presbyter .

Wærulf presbyter .

Deornod cellerarius .

Aelfric thesaurarius .

Sigepulf pincerna .

Fornstan miles .

Fornmund miles .

Wulfsige miles .

Æpelin miles .

Ædelhelm miles .

Owold miles .

Tolferð miles .

Ocea miles .

Byrthelm miles .

Conservantibus et consentientibus huius nostre donationi perpetua maneat pax . contradicentibus autem v⁶ frangere nitentibus ve et pars cum traditore Scariot .

[A.] Harl. MS. 436, f. 30. (Register of Chartres of Wilton Abbey, thirteenth century.)

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXX; from [A.] boundaries in vol. III, p. 402.

¹ -ti, K.

² -cem, K.

³ -rat, K.

⁴ nem, K.

⁵ Ciol, K.

⁶ Cartule, repeated by inadvertence, MS.

568. *Grant for the lives by King Ælfred to the thegn Dudl, of land at Cheltenham, co. Wilts, with reversion to Malmesbury Abbey.*

QUOMODO ÆLFREDUS REX CONSENSU MONACHORUM MELDUNENSIIUM
CUIDAM MINISTRO SUO TERRAM DE CHOELLEWRTHE DONAVIT
POST DIES SUOS ITERUM EIDEM ECCLESIE RESTITUENDAM.

In nomine domini Ego ÆLFREDUS gratia Dei Angol Saxonum rex una cum consensu venerabilis familie MALDUBIENSIS² ecclesie concedens dono meo fideli ministro nomine DUDIG aliquantulum terre. Id est III^{or}. cassatorum ad eandem supradictam terram dono ut habeat atque possideat dies suos 7 post se tribus heredibus quibuscunque voluerit dimittat. finitis autem diebus trium heredum predicta terra ad ecclesiam sancti Salvatoris in MALDUBERI. absque omni contradictione in servicium pristinum redeat. Est etenim antememorata terra libera ab omnibus secularibus negociis prater expeditionem et pontis arcisve instructionem.

Acta est autem³ huius cartule istis consencientibus testibus quorum nomina subscripta notantur. In loco qui dicitur Maelduburi⁴. nostro autem vocabulo. Maeldunesburg.

Ego Ælfred⁵ rex.
Ulfricus⁶ episcopus.
Aepelhel[m]⁷ dux.
Aepelnoð dux.
Elfhere.
Deormod.
Beorhthelm.

Ceoluf.
Apelwald filius⁷ regis.
Edward⁸ filius⁷ regis.
Beorhuard.
Wlfrich.
Verulf⁹.
Ecgulf.

[A.] MS. Lansdowne 617. f. 2.

[B.] *Eng. Malm.*, ed. Brewer, p. 302.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXI; from

[A.]

(See No. 585.)

569. *Abbreviated form of No. 568.*

In nomine domini. Ego ÆLFREDUS gratia Dei Angolsaxonum rex, una cum consensu venerabilis familie MAILDUBIENSIS ecclesie, concedo meo fidei, nomine DUDL, aliquantulum

¹ Elfr., B.

² -berig, B.

³ Autem est, K.

⁴ -beri, B.

⁵ Aelf., B. K.

⁶ Wlfric, B.

⁷ Filii, B.

⁸ This line omitted, K.

⁹ We., B.

terræ , id est , quattuor cassatorum ad eandem ecclesiam pertinentium in loco qui dicitur CELLANPURD . Post trium autem dies heredum , prædicta terra ad ecclesiam sancti Salvatoris et sancti Petri in Mailduberi absque omni contradictione redeat .

Acta autem est hæc conscriptio in loco eodem , qui veteri vocabulo dicitur Mailduberi , nostro autem Maldumesburg .

Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 394.

570. *Statement by Uuerfrith, Bishop of Worcester, of his title to land at South Hethfeld and Hreodhalk. A.D. 892.*

✠ Anno ab incarnatione redemptoris nostri Jhesu Christi DCCCXCII Indictione XI Ego UUERFRITH gratia Dei prædistantie episcopus terram trium manentium ubi AUSTRALIS HEPFELD dicitur ab illa familia quæ sita est in PEOGORNACEASTRE humili prece deprecatus fui . Tunc omnes fratres de illa congregatione senes et iuvenes voluntariam licentiam et firmam traditionem unanimiter mihi concedebant . b ut post obitum meum liberam potestatem hæbeam tribus hæredibus quibuscunque voluerim donandi tradendique cum antiquis terminibus in silvis in campis in pascuis et in omnibus utilitatibus quæ ad illam terram in antiquis diebus pertinebant , et etiam unum pratum ad mensuram fere XII segetum vel amplius ubi HREODHALH vocitari solet ad hanc supra dictam terram conscripserunt .

Et ut hæc largitio eo stabilior sine motatione et disceptatione perseveret omnes unanimiter obsecrantes rogabant ut nullus vel episcopus vel alicujus personæ sequentis ordinis homo hoc in aliquo fedare temptaverit . Sin autem¹ quis nostram obsecrationem per Sacrilegam audaciam frangendo violare præsumat Sciat se rationem redditurum in tremendo examinis die nisi prius digna satisfactione emendare voluerit .

Hii sunt vero testes hujus donationis quorum vocabula in alia parte istius Cartulæ karaxata consistunt qui signaculo crucis hoc donum roborando confirmabant .

✠ Ic Perferð biscop mid minre agenre honda . ʒ Cristes rode tacne ðis gesetenesse gefæstnigu .

✠ Beornferd presbyter .

b¹, with enim, suggested in margin, A.; etiam, K.; enim, H. D.

✠ Berthun presbyter .	✠ Cynehelm .
✠ Perferð presbyter .	✠ . . . s
✠ Eadmund presbyter .	✠
✠ Tidbald presbyter .	✠ Pulfhun .
✠ Eadpulf presbyter .	✠ Beornf ¹
✠ Oslac diaconus .	✠ Eardpulf .
✠ Ecferð diaconus .	✠ Pulfrs . . .
✠ Berthelm .	✠ Cynelaf .
✠ Pigheard .	✠ Pulflaf .
✠	✠ Pulfric .
✠	✠ Cenfred ² .

✠ Ec se heorod mid Cristes rode tacne ine gefestnode
. erfe peardum pere á elc ðara monna únbesecen on
ðem undum pere de me ge preotan to ðem dege ðe
me unnende ge selde .

Eudorsæt :—" Suð heðfeldes boc : Ælfred rex".

[A.] MS. Harl. 4000. f. 48.

[M.] *Hicken, Thesaurus*, vol. i, p. 174.

[D.] *Dugd., Mon. Angl.*, vol. i, p. 592.

[K.] *Kemble, Cod. Dipl.*, No. MLXXI; from

[A.]

Cy. Heming, *Curtul.*, vol. ii, p. 598.

571. *Grant by King Ælured, i.e., Alfred, to Burric, Bishop of Rochester, of land at Frekenham, co. Suffolk, etc. A.D. 895.*

Omnipotentis Dei regnantis in eternum pote cujus virtute
ꝛ sapiencia omnes homines venientes in hunc mundum illuminan-
tur Reges ꝛ principes sublimantur æt nacionum regna mirabiliter
dedicantur. Hac virtute mirabili æt non viribus docente me almo
patre Leone omnium Christianorum pontifice . bella vici æt regna
subjugavi . non tamen ego ! sed Deus fortis æt potens in prelio !
propterea ego ÆLUREDUS rex Saxonum vestigia patris mei Æthe-
rpuolfi cupio imitari æt sicut ille ad luminare beati Petri censum
dari ordinavit ! ita ego ejus germano sancto Andree apostolo Dei
auctoris mundi qui regnum meum augere dignatus est temporibus
meis : augeo . do ꝛ concedo totam terram meam in oppido de
FFREKEHAM in pago Suthfolchi³ æt terrulam meam in Yselham tibi
fideli meo BURRICO episcopo Hrobi æt ecclesie tue imperpetuum
possidendam . trado cum omnibus suis pertinenciis . paludibus .
pasturis . pascuis . pratis . aquis . æt piscariis æt aucupiis . æt cum

¹ Beornf, H. D. K.

² Oenferð, H.

³ -cia, K.

omnibus hominibus meis servis æt liberis æt aliis juribus ad eam pertinentibus.

Sunt enim . XIII . jugera æt . XV . manse que hiis terminis concluduntur . Fram¹ Ffrekeham castel 7 puest land seynt Ældred . 7 Northbriichesland . Suth 7 east Ælfric 7 Edelynges pyede .

Volo 7 precipio quod hec donacio mea de terris premonstratis sit libera ab omni potestate regali in perpetuum . Æt quod nullus fuget in ea . nisi episcopus æt ejus successores . Unde ego Æluredus auctoritate regali æt potestate michi a Deo data : volo quod hec donacio mea firma æt stabilis a successoribus meis eternaliter habeatur . Nec licebit alicui istam voluntatem meam æt donacionem mutare auferre vel minuere : sicut omnipotentis Dei iram æt indignacionem vitare desiderat :—Set si quis eam augere intendit : augeat sibi Deus dies bonos in hoc seculo æt merita in regno celorum :.

Hanc enim donationem feci de consilio carissimorum meorum . Plegmundi archiepiscopi æt Grymbaldi sacerdotis : . Anno incarnationis dominice . DCCC^{mo} . xcv . pro anima patris mei æt fratrum meorum Æthelbaldi . Ethelberti . æt Etheldredi regum qui hereditatem regalem michi indigno reliquerunt . Hos² autem quorum nomina subsequuntur consentire æt subscribere prece mea æt amore meo exoravi .

Et ego Plegmundus archiepiscopus Dorobernensis consencio æt subscribo . ✠ .

Et ego Ethelbaldus archiepiscopus Eboracensis consencio æt subscribo . ✠ .

Ego Ethelstanus Herfordensis antistes . consencio et subscribo . ✠ .

Ego Werbertus Lagaces[trensis³ episcopus] consencio æt subscribo . ✠ .

Ego Tynebertus Lichefeldensis episcopus consencio æt subscribo . ✠ .

Ego Herefredus Wygorniensis Minister consencio æt signum sancte crucis appono . ✠ .

Ego Elfstanus Londoniensis episcopus signum crucis appono . ✠ .

Ego Denepuolfus Wentanæ urbis episcopus assencio æt conscribo . ✠ .

Ego Eylmerus Cicestrensis minister assensum prebeo æt suscribo⁴ . ✠ .

¹ This paragraph omitted, K.

² Vos, K.

³ Lega, K.

⁴ Sic, MS.

Ego Eaddredus Norpuyensis minister consencio æt signum crucis appono. ✝.

Ego Haroldus Dorkcestrensis minister consencio æt subscribo. ✝.

Ego Grymbaldus sacerdos ad honorem Dei consencio. æt signum crucis appono. ✝.

Ego Johannes abbas signum crucis appono. ✝.

Ego Eaddredus comes consencio æt subscribo. ✝.

Ego Etheldredus Ganniorum¹ dux subscribo. ✝.

Ego Ælwytha regina. consencio æt subscribo. ✝.

Ego Etheldredus dux Merciorum consencio æt subscribo. ✝.

Endorsed in the same hand:—"Ffrekeham boc". and "Æluredus rex dedit Ffrekeham Burrico episcopo".

[A.] Cott. Charter viii. 19. (Twelfth century imitative handwriting.)

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxii; from [A.]

572. *Grant by Archbishop Plegomund, to Christ Church, Canterbury, of land called Wefingemerc, near the River Romney, co. Kent.* A.D. 895.

WEFINGEMERSC.

✝ Anno dominice Incarnationis. DCCCXCV. Ego PLEGOMUNDUS gratia Dei archiepiscopus concedo ecclesie Christi terram quæ vocatur WEFINGEMERSE juxta flumen quod vocatur Rumenea. liberam ab omni sæculari gravitate. exceptis pontis expedicione². ꝛ arcis construccione.

[A.] MS. Lambeth 1212, p. 321. Twyden, *Hist. Ang.*, col. 2216.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xliii; from [A.]

573. *Letter of Pope Formosus to the Bishops of England, concerning pagan rites, and confirming the supremacy of the Archbishop of Canterbury.* A.D. 892 × 896.³

Fratribus et filiis in Christo omnibus EPISCOPIS ANGLIÆ FORMOSUS.

¹ Gainorum, K.

² Exped. pontis, K.

³ See a long note in W. in favour of the date A.D. 905. I have followed J. and Hamilton.

Audito nefandos ritus¹ paganorum² partibus in vestris³ repullulasse, et vos tenuisse silentium ut canes non valentes latrare, gladio separationis a corpore Dei ecclesiae⁴ vos ferire deliberavimus. Sed quia, ut nobis dilectus Pleimundus⁵ intimavit, tandem evigilastis, et semina verbi Dei olim venerabiliter jacta in terra Anglorum, cepistis renovare, mucronem devotionis⁶ retrahentes, Dei omnipotentis et beati Petri apostolorum principis benedictionem vobis mittimus, orantes ut in bene ceptis perseverantiam habeatis. Vos enim estis fratres de quibus Dominus loquens⁷ inter alia inquit: "Vos⁸ estis sal terræ, et si sal evanuerit, in quo salietur?" Et iterum: "Vos⁹ estis lux mundi", significare volens per verbi sapientiam condiri mentem hominum a vobis debere, et in moribus et¹⁰ vita vestra, bonæ actionis studium quasi lumen apparere fidei, per quod gradientes¹¹ ad vitam quomodo caute ambulent, videant; ut ad promissionem æternæ beatitudinis, sine offensa currentes valeant pervenire. Nunc ergo accingimini¹² et vigilate contra leonem qui circuit¹³ "quærens¹⁴ quem devoret", et non patiamini ulterius in regione vestra penuria pastorum Christianam fidem¹⁵ violari, gregem Dei vagari, dispergi, dissipari; sed cum unus obierit, alter qui idoneus fuerit canonicè protinus subrogetur. Nam secundum legem plures facti sunt sacerdotes, eo quod morte prohiberentur¹⁶ permanere. Quod David considerans et in spiritu Christi ecclesiam¹⁷ fore permansuram ad finem¹⁸ sæculi prospiciens¹⁹ ait: "Pro²⁰ patribus tuis nati sunt²¹ tibi filii, constitues eos principes super omnem terram".²² Nulla itaque mora sit subrogandi alium cum quilibet sacerdotum ex hac vita migraverit, sed mox ut illi qui primæ sedis principatum gerens inter vos ceteris episcopis præesse dinoscitur, fratris obitus fuerit denuntiatus, facta electione canonicè²³ alter consecratus succedat. Quis autem inter vos principatum tenere debeat, quæve sedes episcopalis ceteris præpolleat, habeatque primatum, abolitanis²⁴ temporibus notissimum est. Nam ut ex scriptis beati Gregorii ejusque successorum tenemus, in DOROVERNIA²⁵ civitate metropolim sedemque primam²⁶ episcopalem constat esse²⁷ regni Anglorum, cui venerabilis

¹ Auditis nefandis ritibus, rer., A.
orum, B.

³ Vestr. in part., B.

² Auditis nefandorum ritibus paganorum, B.
⁴ -sia, W.

⁵ Plegem., B.

⁶ Devotionis, W.

⁷ Loq. Do., W.

⁸ Matt. v, 13.

⁹ Matt. v, 14.

¹⁰ In, added, W.

¹¹ Gradientibus, rer., A. B.

¹² Acc. ergo, W.

¹³ Circumit, B.

¹⁴ 1 Petr. v, 8.

¹⁵ Religionem, B.

¹⁶ -bebantur, B.

¹⁷ Futuram, added, B.

¹⁸ Usque, added, B.

¹⁹ Et in . . . prospiciens,

omitted, W.

²⁰ Psalm. xlv, 17.

²¹ Nascentur, W.

²² Super . . .

terram, omitted, B.

²³ -ca, W.

²⁴ Ab oli., B.

²⁵ -nis, W.

²⁶ Primamque sedem, B.

²⁷ Esse, omitted, B.

frater noster Pleimundus¹ nunc præesse dinoscitur. Cujus honorem dignitatis nos nullo pacto imminui permittimus, sed ei vices apostolicas per omnia gerere mandamus. Et sicut beatus pater Gregorius² primo vestræ gentis episcopo Augustino omnes Anglorum episcopos esse subjectos constituit, sic nos prenominato fratri Doroberniæ sive Cantorberiæ³ archiepiscopo, ejusque successoribus legitimis, eandem dignitatem confirmamus; mandantes et auctoritate Dei et beati Petri apostolorum principis precipientes, ut ejus canonicis dispositionibus omnes obediant, et nullus eorum quæ ei suisque successoribus apostolica auctoritate concessa sunt violator existat.

Si autem quis hominum contra hæc aliquando niti ac imminuere ista temptaverit⁴, sciat se proculdubio multandum⁵ fore gravi anathemate, et a corpore sanctæ æcclesiæ quam inquietare molitur, perpetuo, nisi resipuerit, separandum.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, ed. Hamilton, p. 59.

[B.] *Eg. Cant.*, A., f. 2.

[C.] Baronius, *Annales*, tom. ix., col. 731. (Mogunt, 1601.)

Tryden, *Hist. Angl.*, col. 1751.

Manal, vol. xviii., col. 114.

Spelman, *Concilia*, vol. i., p. 293.

[W.] Wilkins, *Conc.*, vol. i., p. 200; from [C.], collated with [B.]

[J.] Jaffé, No. 2023.

574. WITENAGEMOT AT GLOUCESTER. *Settlement of dispute between Werferð, Bishop of Worcester, and Æthelwald, concerning the woodlands of Woodchester, co. Gloucester. A.D. 896.*

Rixiendum ussum dryhtene þæm hælendan Crist. Æfter þon þe agan pæs ehta hund pintra 7 syx. 7 hund niogontig efter his acennednesse. 7 þy feoperteoðan gebonn gere. þa þy gere gebeon Æpelred ealderman alle Mercna peotan to somne to Gleapeceastre bisceopas 7 aldermen. 7 alle his duguðe 7 þ dyde be Ælfredes cyninges gepitnesse 7 leafe 7 heo þa ðær smeadan hu heo rihtlicost heora þeodscip ægðer ge for Gode ge for peorlde gehealdan mehton. 7 ec monige men ryhtan ge godcundra hada ge peorlcundra. ge on londum ge on mǣ þara þinga þe heo on forhaldne peran.

Da cydde WERFERÐ bisceop þam peotum þe him pære forneh eall þ pudulond on gereafad þe to WUDUCASTRE belump. þ Æþelbald cyning gesealde to WEGERNACEASTRE him to ecre æhnessan WILFERÐ bisceop to mæstlonde 7 to pudulond 7 þ sæde þ hit pære sume ge

¹ Plegem, B.
Cantaburiae, B.

² Gra. papa, W.; papa Gra., B.
⁴ Tentav., W.

³ Cantaberiae, W.;

⁵ Mult., W.

numen to Bislege sum to Æfeningum sum to Scorrastane sume to Þornbyrig þæs þe he pende . þa cƿædon eall þa peotan ꝥ mon uðe þære cyrcan rihtes spa pell spa oðerre .

7 þa sona þæs Æþelpald þæs pordes ꝥ he no þæs rihtes piðsacan pold . 7 sæde ꝥ Aldberht 7 Alhhun bisceop ƿæron ær ymb ꝥ ylce 7 cƿæð ꝥ he ælcra circan áá his dæla rihtes uðe 7 hit spa spiðe mildlice ageaf . þam bisceope . 7 heht his geneat Ecglaf hatte ridan mid Ceastersetna preoste ƿulfhun hatte . 7 be hine þa gelædde ealle þa gemæru spa he him of þam aldan bocum rædde hu hit ær Æþelbald cyning gemærude 7 . gesealde . Ða pilnede Æþelbald spa þeh to þam bisceope 7 to þam higen ꝥ heo him mildemode alefdan ꝥ he his most brucan ða hƿile þe he ƿære 7 heo Alhmund his sunu 7 heo hit poldon habban on his læne 7 hina 7 he næfre ne heora nopper hine bereafian polde þære mæst reddene þe he him aleafed hæfde on Longan hrycge þam tidum þe hine God him salde . Ond he þa Æþelpald ꝥ pord gecƿæð ꝥ hit áá hæfde ofer Godes est þe hit hæfde butan þære cyrcan hlaforde þe he hit to ageaf butan Alhmunde 7 ꝥ þonne on þa gearan¹ þe he heolde þa ylcan freonde reddene þe he heold pið þone bisceop gif hit þonne gebirie ꝥ Alhmund spa þa freond reddene healdan nold oððe hine mon ofer richte . ꝥ he ne most landes ƿyrð beon , oððe þrida pend gif him ær his end geselde . ꝥ þonne þær cyrcan hlaford feng to his londe .

Spa hit Mærcna peotan on þa gemote gerahton 7 him þa bec pisedon þæs landes 7 þis þæs gedón on Æþelredes gepitnesse aldormonnes 7 on Æþelfræde . 7 Æþulfes aldormonnes 7 Æþelferðes aldormonnes 7 Alhhelmes aldormonnes 7 Eaðnoðes 7 Ælfrædes 7 ƿerferðes 7 Æþelpaldes mæssepreostes 7 7 his agenra maga Æþelstanes 7 Æþelhunnes 7 eac Allmundes his agenes sunu . 7 þus se Ceastersetna preost hit gerad 7 se Æþelpaldes geneat mid hine Ærost on ginneð læge² 7 þanon on Roddanbeorg sylfne , þanon on Smececumb þanon on Sengetlege þanon on Heardan lege þære is oðer noma Dryganleg ꝥ spa on læssan Nægleslege , 7 spa to Æþelferðes londe . þus him gepisede se Æþelpaldes mo þa gemæru spa him þa aldan bec ryhtan 7 pisedon .

[A.] MS. Cotton, *Vespasian A. v.*, f. 169. (Late copy.)

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXXIII; from

[A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 120.

¹ Gernu; and gerad?, in note, T.

² Gemyðlege, T.

← 510. 827
Arthur's

575. *Settlement of dispute between Duke Æðelwulf and Uullaf, concerning land "In Uptune", or Upton-on-Severn?, co. Worcester. A.D. 897.*

UPTUN.

✠ Anno dominicæ incarnationis . DCCC . XCVII . indictione vero¹ . XV . 'eo anno² contigit quod ÆDELWULF venerabilis dux recitavit et investigavit hereditarios libros CENPULFI³ regis et in privilegiis illius scriptum inveniebat quod nullus heres post eum licentiam haberet hereditatem Cenuulfi⁴ quæ pertinet ad PINCELCUMBE alicui hominum longius donandam vel conscribendam quam dies unius hominis : sed si quis hoc observare noluisse vel contraire longius spatium addendo conatus fuisset sciret se anathematizandum esse nisi digna satisfactione⁵ emendaret .

Accidit autem tunc inter alias locutiones⁶ quod⁷ Æðelwulf loquebatur⁸ de illa terra quæ appellatur IN⁹ UPTUNE . V . manentium ad UULLAFUM qui tunc eam possidebat quoniam de hereditate¹⁰ ipsius Cenuulfi¹¹ fuit¹² . Tunc ille¹³ dicebat quod Cyneðryð¹⁴ patri suo illam terram dies trium hominum donasset et Ælfæd sibi postea trium addidisset sed Æðelred¹⁵ et illi omnes adjudicabant¹⁶ quod illa donatio aliter stare non posset nisi sicuti in diebus Cenuulfi⁴ constitutum erat .

Tunc ille prædictus Uullaf reddidit Æðelwulfo¹⁷ pristinos¹⁸ libellos a Cyneðryð¹⁹ et Ælfæda conscriptos et Æðe'l'uulfus¹⁷ ei istum postea scribere præcipiebat . Ea namque dictione²⁰ ut habeat et perfruatur per tempora vitæ suæ et postea sine contradictione contrarietatis²¹ reddatur ad sedem episcopalem que est in Uueogernensi²² civitate antistiti qualiscumque²³ rector et gubernator illius tunc exstiterit²⁴ pro redemptione anime Cenuulfi¹¹ regis et omnium heredum ipsius necnon quoque et pro renovatione et reconcilia-
tione²⁵ pacis inter illam familiam quæ est in Uueogernensi civitate et illam que est in Uuincelcumbe et sedatione discordie et convitiarum²⁶ quas²⁷ ante 'inter se habuerunt²⁸ et ut illa pax quam

¹ Vero, omitted, B.² Eo anno, omitted, B.³ Coenulf, B.⁴ Cenulf, B.⁵ -factione digna, B.⁶ Loquelas, B.⁷ Quos, with s

expuncted, and d overline, A.

⁸ Quod . . loquebatur, omitted, B.⁹ In,

omitted, B.

¹⁰ Heredite, B.¹¹ Koenulf, B.¹² Erat, B.¹³ Ille, omitted, B.¹⁴ -ryð, B.¹⁵ Æðelred, B.¹⁶ Jud., B.¹⁷ Æðelwulf, B.¹⁸ Pristinos, omitted, B.¹⁹ Kyned'ryð, B.²⁰ Dictione, B.²¹ Contrarietatis, omitted, K.²² Peogor., B.²³ Qualis

sit, B.

²⁴ Existerit, K.; tunc exstit., omitted, B.²⁵ Necnon pro

recon., B.

²⁶ Et conv., omitted, B.²⁷ Quam, B.²⁸ Hab.

inter se, B.

Uuærfriðus¹ episcopus et Æðeluulfus dux cum testimonio Ælfredi regis et Æðelredi ducis Merciorum atque omnium senatorum ipsorum invenerunt firmior ac stabilior inter illas perpetualiter permaneret et hæc diffinitis cum Uullafo². facta est cum³ testimonio supra dictarum⁴ familiarum⁵ et eorum hominum quorum nomina infra caraxata⁶ patebunt.

✠ Ego Uuærfrið⁷ episcopus consensi⁸.

✠ Ego Berhthun . presbyter .

✠ Ego Berhtmund . presbyter .

✠ Ego Tidbald⁹ . presbyter .

✠ Ego Cynelm¹⁰ diaconus .

✠ Ego Ecgferð diaconus .

✠ Ego Þigheard¹¹ .

✠ Ego Æðeluulf¹² dux .

✠ Ego Þigred¹³ .

✠ Cenbriht¹⁴ .

✠ Þynhelm¹⁵ .

✠ Alhelm¹⁶ .

✠ Ego Deorbriht¹⁷ .

✠ Æðelspyð .

✠ Þigspyð .

✠ Lulle¹⁸ .

[A. MS. Cotton, Tiberius A. xiii. f. 14.
[B.] MS. Cotton, Nero E. i. part ii. f. 183.

[H.] Heming, *Chartul.*, ed. Hearne, vol. i.
p. 29; from [A.], collated with [B.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxi; from
[A.]

576. *Grant by King Ælfred to Duke Sigilm, of land in Fearnleag, or Farlcigh, on the River Medway, co. Kent. A.D. 898.*

✠ In nomine domine ego ÆLFREDUS gratia Dei Saxonum rex . meo fideli duce SIGILMO concedo in perpetuam possessionem terram juris mei uniusque manentis in loco qui dicitur FEARNLEAG ꝥ an miclan pisce vi . æceres mæde into ðan lande an norðe peardre þið Eadpald Sibirhtigne pro ejus amabili¹⁹ pecunia ut abeat et possideat quamdiu vivat . postque suum ab ac vita decessum liberam abeat potestatem dandi cuicumque placuerit acta est autem hæc donatio anno ab incarnatione Christi . DCCCXCVIII . in loco qui dicitur Þulfamere . hiis testibus consentientibus quorum nomina infra karaxata esse fidentur .

¹ Perfridus, B. ² Cum Uul, omitted, B. ³ In, B. ⁴ B.;
-turam, A. ⁵ Cum Willauo, added, B. ⁶ Carrax., B. ⁷ Perfrið, B.
⁸ Consensi, omitted, B. ⁹ Teodb., B. ¹⁰ Kin., B. ¹¹ -dua, B.
¹² Æþelwlf, B. ¹³ Þibriht minister, B. ¹⁴ Koenbriht princeps, B.
¹⁵ Ego Wynhelm minister, B. ¹⁶ Ego Alhelm minister, B. ¹⁷ Minister,
added, B. ¹⁸ Ego Æþelspyð matrona . ✠ . Ego Wigspyð matrona . ✠ Ego
Lulle matrona ., B.
¹⁹ -li, K.

✠ Ego Alfred rex Saxonum hanc meum¹ donationem signo sancte crucis confirmo.

✠ Eadpeard rex . hanc regis donationem stabilito .

✠ Ordlafr dux .

✠ Sigulf dux .

✠ Eadpeald minister .

✠ Pullaf dux .

✠ Æðelstan sacerdos .

✠ Beorhtsige minister .

✠ Cuðulf minister .

✠ Osferð minister .

✠ Ecgferð minister .

✠ Pulfhere minister .

✠ Eadhelm minister .

Ista autem præfata terra hiis terminibus circumcincta esse videtur .

✠ Ærest² easte peard ðæt ealde bocland to fearnleage lið ðonne is ðæt suð land gemære ðæs cinges pest andlang ðæs fyrliðes oð ðone bradan weg ðe uppan scet to fealcnes forða ðonne helt mede wege ðæt norð land gemære :—

Endorsed in handwritings of the xith and xiith centuries:—
 “Ælfredus Rex dedit Sigilmo terram in Farnlege”, Latine .
 “Fearnleg”, “Farnleah”.

[A.] Chart. Antiq. Cantuar. F. 80.
 [B.] Ord. Surv. Feod., Sanders, Translat., pt. 1,
 pl. xxi.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. cccxix; from
 [A.]

577. COUNCIL AT CELCHYD. *Grant by King Alfred to Archbishop Plegmund, and Uuerfrid, Bishop of Worcester, of land at Æðeredes hyd, or Retheres hide, in London.* A.D. 898.

. RETHERES HIDE .

✠ Contigit convenire in loco qui dicitur Celchylð . ALFREDUM regem . ꝛ PLEGMUNDUM . archiepiscopum . nec non ÆDEREDUM ducem partis regionis Merciorum . Et ÆTHILFLÆDUM¹ sororem regis eosque conloquium habuisse de instauracione urbis LUNDONIE . adfuisseque virum venerabilem . Uuærfridum apiscopum . Uuigora-censem . Inter alia conloquia . data sunt ab eis duo jugera ad locum qui dicitur ÆDEREDES HYD . unum . archiepiscopo PLEG-MUNDO ad ecclesiam Christi . alteram UUERFRIDO ad ecclesiam Uuigornacensem . Est autem via publica a flumine Tamis . divi-dens hæc duo jugera . Et tendens in aquilonem . ambo autem jugera in murum protelantur . Et extra murum navium staciones tante latitudinis quante ꝛ jugera sunt intra murum . Habet vero jugerum ecclesie Christi . artam semitam . in occidente . Jugerum

¹ Sic, MB.

² K. omits these boundaries.

Wygornacensis ecclesie viam artam ab oriente . Caput amborum jugerorum semita tendente ad orientem dirimitur .

Et hoc factum est anno dominice incarnationis . DCCC° . XCIII° . Si quis hoc donum minuerit . ab alterutra ecclesia minuat¹ ei omnipotens Deus vitam eternam .

MS. Lambeth 1212, p. 406.

Omitted by Kemble.

578. *Another form of No. 577.*

RETHERRHITHE .

✠ Anno dominice Incarnationis . DCCCXCIX . contigit convenisse in loco qui dicitur Celchyth . ELUREDUM regem . et PLEGEMUNDUM² archiepiscopum . ATHEREDUM quoque ducem Merciorum ꝥ colloquium habuisse de instauracione urbis Lundonie . Accidit tunc temporis affuisse venerabilem WERFRIDUM Uilhogoracensem episcopum . Igitur inter multa alia colloquia data³ sunt a rege Aluredo . II . agri in loco qui dicitur AT EREDYSHYTHE⁴ . unum archiepiscopo Dorobernie . Plegemundo . ꝥ successoribus ejus ad opus ecclesie Christi ꝥ monachorum . alterum vero Werefrido ad ecclesiam sancte Marie . Wigoracensem⁵ . Est autem via publica a flumine Tamisie . dividens hec duo jugera . tendens in aquilonem . Ambo autem jugera . in murum protelantur . et extra murum navium staciones . tante latitudinis quante ꝥ jugera sunt intra murum . Habet vero jugerum ecclesie Christi . artam semitam in occidente . jugerum Wigoracensis ecclesie artam viam ab oriente . Caput amborum jugerorum semita tendens⁶ ad orientem dirimitur .

Si quis hoc donum minuerit ab alterutra ecclesia . minuat ei omnipotens Deus vitam eternam .

[A.] MS. Lambeth 1212, p. 321.
Tryden, *Hist. Angl.*, col. 221a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXXIV; from
[A.]

579. *Grant by Ældred, alderman, and Æðelflæd, of privileges to Worcester Monastery. A.D. 873 x 899.*

Ðæm ælmihtigan Gode þære soðan annesse ꝥ ðære halgan ðry-
nesse on heofonum sie lóf ꝥ puldor ꝥ dæda þoncung ealra þæra goda

¹ Muniat, MS.

² Plego, K.

³ Dati, K.

⁴ Atheredyhythe, with comma of division after at, and the h following expuncted, MS.; Æðeredys Hyðe, K.

⁵ Wigoracensem, omitted, K.

⁶ Tendente, K.

þe he us forgifen hafað . for ðæs lufan æt ærestan ÆDELRED ealdorman 7 ÆDELFLÆD 7 for sancte Petres 7 ðære cyricean æt ƿeogerna ceastre 7 eac for ƿærferðes bisceopes bene heora freondas hehtan beƿytcean þa burh æt ƿEÖGERNA CEASTRE eallum þæm folc¹ to gebeorge 7 eac þær on Godes lóf to arærenne 7 heo nu cyðað on Godes gepitnesse on þisse béc þ heo pillað on ælcum þæra gerihta þe to heora hlaford dome gebyrað oððe on ceapstowe oððe on stræte ge biinnan byrg ge butan geunnan healfes Gode 7 S. Petre 7 þære cyrcean hlaforde þ þy arlicor on þære stope beon mæge 7 eac þy eaðr² be summum³ dæle þæs heoredes helpon 7 þ heora gemynde⁴ on ecnesse ðy fæstlicor on ðære stope seo ða hpile ðe Godes hearsumnes on ðam mynstre beo .

On[d]⁵ ƿÆRFERD bisceop 7 se heored habbað gesetted þæs godcundnesse beforan ðære þe him mon daghpanlice deð ge be heora life ge æfter heora life þ ðonne æt eolcum uhtsonge 7 æt ælcum æfensonge 7 æc eolcum undern song “de profundis” ðone sealme⁶ ða hpile þe heo lifgeon 7 æfter heora life “laudate dominum” 7 ælce sæternes dæge on S. Petres cyrcean ðrittig sealma 7 heora massan ægðer ge for heo lifgende ge eac forð geleorde . Ond þone cyðeð Æþelred 7 Æþelflæd þ he pillað mid estfullan mode ðisses unnan Gode 7 sancte Petre on Ælfredes cyninges gepitnesse 7 ealra ðæra pitena ðe on Myrcna land⁷ syndon . buton þ se præg scilling 7 se seam pending gonge to dæs cyninges handa . spa he ealning dyde æt Salt pic . Ah elles ge land feoh ge filte pite ge stale ge poh ceapung ge burh pealles sceatinge ge ælc þæra ponessa ðe to ænigre bote gebyrie þ hit age healf ðære cyrcean hlaford Godes þances 7 sancte Petres spa hit mon to ceapstope gesette 7 on strætum . Ond piðutan ða ceapstope seo se bisceop his landes 7 ealra his gerihta ƿyrðe spa hit ær ure forengan gesetton 7 gefreodan . 7 Æðelræd 7 Æðelflæd ðis dydon on Ælfredes cyninges gepitnesse 7 on Myrcna pitena ðæra naman her be æftan apritene standað 7 on Godes ealnihhtiges naman halsiað ealle heora æfter fylgendan þ nænig mon ðæs ælmaessan ne panige þe heo for Godes lufan 7 sancte Petres to ðære cyricean geseald habbað .

[A.] MS. Cotton, *Vespasian A. v.*, f. 148a.[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 136.[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xxxiv; from [A.]¹ Folc, T.² Eað, T.³ Sumum, T.⁴ Gemynd, T.⁵ On, MS.⁶ Sealm, T.⁷ Lande, T.

580. *Grant for two lives by Uuerefrid, Bishop of Worcester, to Uuerwulf, Priest, of land at Eadbaldingtun, on the River Colne.*
A.D. 899.

EADBOLDINGTUN.

✠ Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo cui non solum caelestia sed etiam terrestria legibus ac quietis imperio gubernante . anno autem ejusdem Incarnationis humane . DCCC . nouagesima¹ nona . indictione vero . II . Ego UWEREFRIDUS gratia Dei gratuita . episcopus Hpicciorum terram quinque manentium juxta Cunelgnan² ubi noto vocabulo EADBOLDINGTUN vocitatur . dies duorum hominum . UWERPULFO praesbitero pro nostra antiqua sodalitate et sua fidei amicitia atque oboedientia donando concedo . Ea tamen conditione interposita ut illi qui hanc terram habeant sint fideles et amici episcopo et suam rectitudinem quam *circascat* et *sap/scat* dici solet et to began³ byrg⁴ reddant .

Facta est⁵ autem haec traditio cum consensu et licentia totius familiae que sita est⁶ in Peogerna civitate et omnes patres⁶ simul inponendo manus cum signaculo sanctae crucis affirmabant quorum nomina hic infra caraxata consistunt ;

✠ Ego Werfridus episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Cynelm abbas et diaconus consensi .

✠ Ego Werfrið praesbiter .

✠ Ego Berhtmund praesbiter .

✠ Ego Eadmund praesbiter .

✠ Ego Berhtelm .

✠ Ego Tidbald praesbiter .

✠ Ego Cynað .

✠ Ego Ecfrið diaconus .

✠ Ego Cynelaf .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 406.

[H.] Heming, *Chertul.*, vol. i, p. 67; from [A.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCLXV; from

[A.]

581. *Grant by King Ælfred to Deormod, the thegn, of land at Appleford, co. Berks, in exchange for land at Harandun, perhaps Harringdon, co. Northt. About A.D. 892 x 901.*

CARTA ALFREDI REGIS WEST SAXONUM⁷ DE APPELFORD⁸.

Quicquid concedendum est fidelibus regali dono⁹ libello litterarum muniri debetur . quia fragilis hominum¹⁰ memoria recedit : ꝛ traditio litterarum semper ad memoriam reducit .

¹ -gesima, H. K. ² See No. 166. ³ Tobegan, H. K. ⁴ Bibury, see No. 166. ⁵ (—), MS. ⁶ Pres, MS.

⁷ Regis Ælfredi, B. ⁸ Ep., B. ⁹ Reg. do. ã., B. ¹⁰ Hominis, B.

Unde¹ ÆLFREDUS Anglorum² Saxonum rex cuidam [m]eo³ fideli nomine DEORMODO unam quinque mansorum villulam nomine ÆPELFORD dono ꝥ concedo pro alia terrarum particula quam incole⁴ HARANDUN appellant. Tali igitur jure hereditario illi trado ꝥ concedo. ut post vite sue terminum cuicumque suo heredi sive alicui monasterio sanctorum in perpetuam tradat hereditatem: prout ipse voluerit. Sit autem presens⁵ terra libera ab omni seculari servitio exceptis tribus expeditione populari. restauratione viatici pontis constructione regalis arcis.

Siquis autem cupiditatis flamma accensus hunc nostrum libellum frangere temptaverit. sit dampnatus atque sepultus in inferno inferiori cum Juda apostata atque Pilato. ꝥ cum omnibus qui injuste possident sanctuarium Dei.

✠ Deormod⁶ gebohte æt Ælfred cyninge mid fiftigum mancessan arodenes goldes fif hida land on ece yrfe ælces þinges freoh butan fyrde ꝥ fæstinge peorces on þisum land fæst.

Et ut⁷ hoc scriptum inviolabilem firmitatem⁸ obtineat: ego rex primus regali sigillo confirmo meosque fideles ad confirmandum testes esse præcipio.

✠ Signum Ælfredi regis.

✠ Signum Edward filii regis.

✠ Signum⁹ Pulfric ministri.

✠ Signum Deormod ministri¹⁰.

✠ Signum Ælfreð ministri.

✠ Signum Sigulf ministri.

✠ Signum Pulfric ministri.

✠ Signum Beormund ministri.

✠ Signum Ealhmund ministri.

✠ Signum Æpelhelm ministri.

*Mete de Appelford*¹¹. Ærest on þa lace þæ lið be pestan dyrnangelage ðlang lace up on aue furh þ on pidan geat¹² ðlang dic. þ on þone mor ðe led betpux suðtune ꝥ pittanhamme ꝥ spa forð be more þ on þa ealdan dic þæ¹³ lið betpux pigbaldincgtune ꝥ Appelforda. ꝥ of þære ealdan dic to dices pyllan of dices pyllan to sand gepyrpe. ꝥ of sand gepyrpe' þ utan temese.

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 16.

[B.] MS. Cotton, Claudius C. ix, ff. 106b, 106b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXVI; from

[B.] Boundaries in vol. vi, p. 228.

[S.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 61.

¹ Ego, added, B.

² Anglo, B.

³ Eo, A.

⁴ -li, B.

⁵ Pre-

dicta, B.

⁶ This paragraph omitted, B.; it is probably an endorsement of the original charter which has crept into the text of A.

⁷ Ut, omitted, B.

⁸ Semper, added, B.

⁹ This line omitted, B.

¹⁰ B. ends here.

¹¹ De

metis. v. mansionum apud Appelford, B.

¹² ꝥ spa, added, B.

¹³ þæt æ, B.

532. *Settlement by Werferð, Bishop of Worcester, of land on Eadnoð, at Soppanbyrig, or Sodbury, co. Gloucester. A.D. 872 x 915.*

SOPPANBYRIG.

✠ In usses dryhtnes naman hælendes Cristes . Ic WERFERÐ bisceop cyðe spa me Alchun bisceop sægde ⁊ eac mine geprytu pisodlon . þat Mired bisceop gesealde Eanbalde þ̅ land æt SOPPAN BYRG mid þis bebode . ⁊ seoððan Eanbald hit sealde Eastmunde ⁊ him bebead Mired bisceop bebod on Godes ealmihtiges noman ⁊ on þære halgan þrinesse þ̅ ða hpile þe ænig man þære on hira mægðe þe godcundes hades beon walde ⁊ þæs pyrðe þære þ̅ he þonne fenge to þam lande æt Soppan byrg . Gif hit ðonne hwæt elles gesealde þ̅ hit næfre on lædu hand ne wende . Ac hit seoððan eode to þam bisceop stole to Peogorna ceastre for heora ealra saule .

Ond he þa Eastmund ær his ende bebead on þæs lifgendan Godes noman þam mæn þe to þam lande fenge þ̅ he þonne on þa ilcan pisan to fenge þe Mired bisceop bebead . Gif he þonne to þan gedyrstig þære þ̅ he þæt abraðce þ̅ he piste hine s'c'uldigne beforan Godes heah setle æt þam miclan dome . þa æfter Eastmundes forð siðe be reafode seo mægð þæs ilcan londes ge þa gastas þara forð gepitenra manna ge þone bisceop ⁊ þa cirecean æt Peogorna ceastre . ⁊ Heaberht¹ bisceop oft þæs myngode oððe þæs landes bæd . ⁊ seoððan Alchun bisceop for oft þa hpile þe he wæs . ⁊ eac ic Werferð bisceop oft his bæd . ⁊ we ne mihton to nanum rihte be cuman ær Æðelred wæs Myrcna hlaford . þa ge samnode he Mercna peotan to Salt wic ymbe mænig fealde þearfe ge Godes dæles ge worolde dæles . þa spræc ic on þa magas mid þy² erfe geprite ⁊ pilnade me rihtes . þa bepeddode me Eadnoð me³ ⁊ Ælfred ⁊ Ælfstan þæt hio oðer þara dydon oððe hit me ageafon oððe on hira mægðe þone man funden þe to þam hade fenge ⁊ to lande ⁊ me þære ge hearsum for Gode ⁊ for worolde . þa Eadnoð þe þæt land hæfde gebead hit ealra þære mægðe hwæðer hit ænig spa ge gan wolde þa wæs ælc þæs wordes þ̅ him leofre þære þ̅ he þ̅⁴ land for eode þonne he þære had under fenge . þa ge solhte he Æðelred ⁊ Æðelfræde ⁊ eac Æðelnoð urne calra freond ⁊ heo ealle to me pilnodon þ̅ ic hine læte æt me þ̅ land begeotan him to agenre ælhte spelcum erfe weardum⁵ to sylleenne spelce he wolde ⁊ ic þa spa dyde ealles spyðost for hiora bene ⁊ he eac me gesealde feopertig mancusa . ⁊ ic þa mid minra higna leafe æt Peogorna ceastre him sealde þ̅ lond on ece erfe ⁊ þa bec ⁊ þ̅

¹ Heahb., T.² þa, T.³ Me, omitted, T.⁴ Omitted, H. K. T.⁵ Erfe-weardum, H. K. T.

Eastmundes erfe geprit 7 eac ure agen ræden geprit þ̅ þære him to þam gerade þ̅ land to læten þe mon ælce gere gesylle fiftene scillingas clænes feos to Tettan byrg þam bisceope 7 him eac þone ne¹ scrift healde .

Ond ic EADNOÐ eac beode minum erfe pearðum on Godes ælmihtiges naman þ̅ heo næfre þis feoh gelitliæn ah sien & þam bisceope mid rihte holde 7 þære heorædene æt ƿeogorna ceastre .

God ælmihtig þa gehealde for bæm lifum þe unne þ̅ þeos gerædnis stonden mote in écnesse . 7 þis syndon þara manna naman þe æt þæ² rednisse ƿæron 7 æt gepitnyssa þe her be neoðan apritene syndon .

✠ Ic ƿærferð bisceop mid minre agenre handa þas sylene getrimme 7 gefæstnie .

✠ Beornferð ƿ̅ .

✠ ƿigheard .

✠ ƿerfrið ƿ̅ .

✠ ƿulfred .

✠ Berhthun ƿ̅ .

✠ Cynehelm .

✠ Tidbald ƿ̅ .

✠ ƿulfhun .

✠ Oslac ƿ̅ .

✠ Earðƿulf .

✠ Berthelm .

✠ Beornferð .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 66.

[H.] Heming, *Charter.*, vol. i, p. 119; from [A.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxvii; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 166; from [A.]

583. *Grant by Æthelfled, Lady of the Mercians, to Alchelm, of land in Stanton, co. Derby, near Burton-on-Trent. A.D. (800 for) 900.*

✠ Superna aspirante gratia ego ÆPELFLED domina Merciorum dabo meo fideli amico ALCHELME aliquam partem terram id est . II . manentium in loco qui dicitur STANTUN³ pro ejus humili placabilique obeditione . id est . LX . porcos 7 . CCC . solidos in argento cum testimonio 7 consensu meorum amicorum conscribens donabo . ut possidendo felici fruatur eventu dies suos . 7 quibuscumque post se dare voluerit perpetualiter liberam in eternam trado hereditatem . Ista terra est circumcincta 7 determinata terminis⁴ . etc.

Si quis vero hanc meam donationem frangere voluerit : Deus reddet illi mercedem ante tribunal iudicii . Hii sunt vero testes

¹ "A repetition of the preceding syllable", T ; necrifi, K.
² herednise, MS., H.

³ See No. 587.

⁴ The boundaries are omitted, MS.

² here, 1 T.;

7 confirmatores hujus condicionis quorum nomina infra notantur.
Anno dominice incarnationis . DCCC . luna Indictione vero . III^a .

✠ Ego Ælfled hanc meam donacionem signaculo sancte crucis confirmo .

✠ Ego Eadferdus episcopus consensi 7 conscripsi .

✠ Ego Perferdus episcopus consensi 7 subscripsi .
et ceteri Duces et ministri . videlicet . XI^{clm} .

Omnes isti consenserunt ac scripserunt . 7 in testimonium hujus donacionis affuerunt .

Deus illum conserveat qui istud conserveat .

Deus illum disperdat qui istud dissolvat .

[A.] Mr. W. R. M. Wynne's Hengwrt MS. No. 180, f. 345, at Peniarth, Towy, N. Wales.

584. *Grant by Malmesbury Abbey to the Earl Ordlaſ, of land at Mehhandun, or Manton, in exchange for land at Cellewird or Chelworth, co. Wilts.*

EDUARDO Anglosaxonum gloriosissimo rege consentiente necnon et ejus obtinatis qui ei in presentia tunc aderant, familia Deo servientium in loco nuncupato antiquo vocabulo MAILDUBERI, in ecclesia Sancti Salvatoris quæ ibidem opere cementario pulcherrime composita cernitur, venerabili comiti ORDLAFO aliquantulum terræ, id est quinque manentium, suæ propriæ possessionis in loco qui dicitur MEHANDUN largiens concedit, pro commutatione alterius terræ, id est . III^{or} . manentium, in loco quem ruricolæ CELLEPIRD appellant. Finitis autem diebus quattuor heredum, præfata terra fratribus ecclesiæ sine omni contradictione reddatur.

[A.] Will. Malm., *Gesta Pontif.*, p. 395; ed. Hamilton.

[K.] Kemble. *Cod. Dipl.*, No. DCCCCL. (Placed erroneously among charters of Edward the Confessor.)

585. *Grant by the Earl Ordlaſ to Malmesbury Abbey, of land at Chelworth, in exchange for land at Mehhandun, or Manton, co. Wilts. A.D. 901.*

DE CHELLEWRTH QUAM ORDLAF MELDUNENSI CENOBIO LARGITUS
EST LICENCIA GLORIOSISSIMI REGIS EADWARDI PRO
COMMUTACIONE TERRE DE MEHHANDUN .

Ego ORDLAF aliquantulum terre mei proprii juris quam a Dudig¹ viro venerabili cum licencia domini mei Eadwardi gloriosis-

¹ Dudi, C.

simi regis¹ cum satis placabili² pecunia comparavi familie sancti salvatoris degenti³ in loco antiquo vocabulo⁴ MALDUBERI⁵ nuncupato . qui locus jam nostra lingua Maldumesburg appellatur . id est quatuor manencium⁶ ubi ricolae CHOELLEWTHE⁷ vocitant⁸ . in eternam hereditatem largiens : concedo⁹ pro commutatione alterius terre . id est . v . manencium in loco qui dicitur MEHHANDUN¹⁰ . Sunt autem prae-dictae terre ab omnibus saecularibus negociis libere praeter expeditionem ⁊ pontis arcisve instructionem . Conscencientibus huic cartule perpetua maneat pax . Insuper hiis contradicentibus autem ve ⁊ pars cum inferis nisi in presenti cum satisfactione emendent¹¹ .

Acta¹² est autem hec scripcio hujus cartule anno dominice incarnationis . D . CCCCI . Istis consencientibus testibus quorum hic nomina subtus notantur .

Eadwardus rex .	Kynewen .
Wilfrige episcopus ¹³ .	Aeustan .
Oslaf . (? Orlaf)	Tata ¹⁴ .
Welfric ¹⁴ minister .	Aestan .
Uffa minister .	Cynemund .
Wlfrich minister .	Beornstan .
Warulf ¹⁵ minister .	Uurgstan .
* Athelward minister .	Aestan .
* Apellhelm .	Eapulf ¹⁷ .
Wihthbrond minister .	Wlfhelm .
Wlfhun minister .	Cyneferð .
Wlfhelm minister .	Helulf .
Burgstan .	Abunel .
Kynstan .	Eaunulf ¹⁸ .
Burhelm presbyter .	Aelphech
Wlfrich presbyter .	Burgstan .
Wlhelm clericus .	Aelphech .
Aepered .	Wlfred .
Wlfred .	Beornstan .

[A.] MS. Laned. 417. f. 84.

[B.] *Reg. Melm.*, ed. Brewer, vol. 1, p. 301.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxix; from [A.]

[C.] Will. Malm., *Gesta Pont.*, p. 305; ed. Hamilton.

(See No. 303.)

¹ Glor. reg. Edwardi, C.

² Sat. plac., omitted, C.

³ Degenti,

omitted, C.

⁴ Loco ant. vocab., omitted, C.

⁵ Maildu., C.

⁶ Nun-

cupato.....manencium, omitted, C.

⁷ Cellanpirdan, C.; Ceolwurðe, K.

⁸ Appellant, C.

⁹ In eternam.....concedo, omitted, C.

¹⁰ Terra, quam

Mehandun appellatur, largiens concedo, C.

¹¹ Sunt autem.....emendent,

omitted, C.

¹² Acta est haec conscriptio anno incarnationis domini nonagesimo

primo, C., and ends here.

¹³ Wlfrige, B.; Wulfage, K.

¹⁴ Aelfrich, B.

¹⁵ Wærulf, B.

¹⁶ Mata, K.

¹⁷ Eanpulf, B.

¹⁸ Eanulf, B.

586. *Boundaries of the land at Chelworth, mentioned in No. 585.*

CHELWORTH.

Termini terre de Chelwrthe. In primis a loco qui appellatur preste mere usque Bradeneweye¹. Et ab eodem usque colesleye. 7 ab illo loco: usque ad deyburteh heye². 7 sic usque etinges haele versus meridiem. 7 ab eodem per wrthwelane³ versus meridiem usque eadbeldinges leye. 7 sic usque cheleworpe. 7 ibi stat quidam truncus ex opposito in occidentali parte de la⁴ leye. 7 ab eodem per metam versus meridiem ultra boscum usque ad fossatum. 7 per illud fossatum usque ad viam regiam que tendit ad⁵ kemele 3ete⁶. 7 sic usque ad sp'i'nam que stat inferius in australi parte de taenedene⁷ in valle. 7 sic usque etinges heale præter unam acram.

Item. XII. acre jacent ex parte occidentali de kemele 3ete⁸ que pertinent ad Cheleworthe⁹. 7. X. acre que jacent in Cryseten⁹ more. 7. VI. in valle que appellatur lasse dale. 7¹⁰. III. in loco qui appellatur mare¹¹. Et in loco qui appellatur sunder¹² in orientali parte de cruddewelle¹³: jacet quædam parva terra que quidem est communis cum terra de cruddewelle 7 terra de Escote.

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,667, f. 334.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, vol. III, p. 403; from

[A.] (Very incorrect.)

[Y.] J. Y. Akerman, *Possessions of the Abb. of Malmesbury*, p. 7, in *Archæologia*, XXXVII;

from [K.] (Very incorrect.)

587. *Grant by Ædred and Æðelflæd of the Mercians to Wenlock Abbey, of land at East Hope and Patton, co. Salop, in exchange for land at Stantun, co. Derby.* A.D. 901.

✠ Regnante rege reguum qui in tribus . personis sue sanctæ . divinitatis consistit qui angelos . necnon et animas cælum . terramque . sine materia creavit . corpora namque de . III . id .
✠ est ex aere et aqua et de terra . igneve . per ipsius excelsi . regis nutu transiet tempus presens et qua¹⁴ lis dies . fugiunt et ut sapiens Salomon ait "generatio¹⁵ venit generatio . recedit . et quos vidi non video et quos video non videbo et .
✠ semper omnia ad finem festinant" . ideo atramento litteras . chartulis comendamus ut quæ cupim possint ad . evitandam supervenientium scandalorum . periculosam con-

¹ Bradone weye, K. Y.

² Heye, omitted, Y.

³ Wrōwelaue, K. Y.

⁴ La, omitted, K. Y.

⁵ De, K. Y.

⁶ Gets, K. Y.

⁷ Tæuesd., K. Y.

⁸ Cheleworpe, K. Y.

⁹ Criseten, K.; Crisiten, Y.

¹⁰ 7, omitted, K. Y.

¹¹ Inare, K. Y.

¹² Now known as "Little Sindram", Y., note.

¹³ Crudew.,

K. Y.

¹⁴ Cf. No. 454, 538.

¹⁵ Eccl. i, 4; vi, 6, etc.

tentionem . ne a posteris labentur sine memoria priscorum .

✠ procerum statuta .

His itaque . predictis ad memoriam revocemus . quod .
ÆDERED Æ[DELFLÆD quoque]¹ opitulante gratuita Dei gratia .
monarchiam . Merceorum tenentes honorificeque gubernantes .

✠ et defendentes . insuper eorum congregatio Pimnicensis² ecclē-
siæ cōsentiens consentit il[lo]rum dominio terram manentium .
. VIII . in EAST HOPE . III . in PEATTING TUNE . V . in heredita-
tem perpetuam habendi possidendique . pro comutatione illius .

✠ terre in STAN TUNE³ . X cassatarum quæ prius erat foras con-
cessa in dominium regalem . pro libertate illius monasterii .
sed nos iterum cum licentia et testimonio pantorum procerum .
Merceorum comodavimus ea condicione ut sit sub dominio .

✠ senioris illius ecclēsiæ et ad mensam sed et terram .
. III . manentium quæ dicitur cahing læg ad mensam illius .
congregationis perpetualiter donavimus quæ antea in trium .
hominum⁴ diem foras concessa fuerat . ista qu[od]que .

✠ supradicta terra id est in east hope et in peating tune .
libera scripta constat ab omnium personarum iugo servitutis . .
Nos etiam condonavimus . kalicem aureum pensans . xxx . .
mancusos ad istam . . . [i]n Dei amore honoreque virginis .

✠ venerabil[is] Milðburge . abbatisse . ut securius possi-
mus perfrui hujus terre possessionem ea condicione ut per-
maneant indesinenter semper in ista æclesia quamdiu⁵
cussa permaneant . nisi sub jurem istius æclesiæ ad .

✠ illorum mensam si necessitas evenierit . acta . est autem ista .
chartula anno dominice incarnationis . DCCCC⁶ . in[dictione] .
. III .] . . . in civitate Scrobbensis

trina magestas

conservet conservantes .

condemnet ledentes .

hii sunt testes .

hujus chartulæ .

✠ Ego Æðered	Pired .	Ælfric .
✠ Ego Æðelflæd . c	Cuðulf .	Pulfsig .
.	[T]idelm .	Aldred .
.	Pigburg .	Burgred .
.	Æðelspið .	Pulfsig .
.	Pulfgýð .	
. d .	Culfre .	
. un .	Cineburg .	
. 08 .		

¹ [Æðelflæd], F.; but cf. No. 578.

² Wininicensis, F.; but cf. Winnica, original name of Wenlock.

³ See No. 583.

⁴ Sic, MS.

⁵ Cf. Nos. 518, 519, etc.

At the bottom of the charter are the upper portions of the letters
 ME . CRVCIS . ✚ .

Endorsed:—"East hop ."; and in a hand of the xiiith century,
"donum Efredi 'regis' de Esthop scilicet Stowell . Patteneia ."

[A.] Brit. Mus., Cotton charter, viii, 27.
 [F.] Brit. Mus., Foss., part iii, pl. 1.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxx; from
 [A.]

588. *Grant by King Eadward to the thegn Wintbrord, of land at*
Fobbsfunte, or Forant, co. Hants. A.D. 901.

ITEM FOBRANFUNTAN BOC .

✚ In¹ nomine almi et Aie sophie . qui monarchiam mundi totius ac celsitudinem celorum . abditamque profunditatem turgentis oceani minis Omnia cum sue majes[tat]is² imperio tranat . qui imprimordio mundi quecumque creavit . nunc et in evum gubernat . et reget³ summus pater omnipotens Deus . Status hujus mundi in velocitate deficiet . et rotunda seculorum volubilitas facessat . sic alternando creaturarum qualitas decrescit . Sic mutando mortalis vite fragilitas fatesscit⁴ . De qua miserrima humani status vicissitudine Ecclesiastes celesti afflatus spiritu competentem protulit sententiam . "Generatio"⁵ inquit "venit et generatio vadit . Alii nascuntur et alii moriuntur" . Ita universa facultas divitiarum . et temporalis gaze possessio . que precessorum anxia⁶ sollicitudo pro indefessa⁷ laborum emolumenta⁸ lucratur . pro dolor incertis heredibus . interdum optatis interdum exosis relinquitur . quemadmodum psalmista improvidam humani generis succordiam⁹ conquerens increpitet dicens . "Thesaurizat¹⁰ et ignorat cui congregat ea" . Ideo sunt omnes nostre series et sermocinationes literarum apicibus confirmande . ne umquam ulla oblivione tradantur sed magis perpetua servantur memoria quidquid reges ac preecedentes patres firmiter stabiliterque constituerunt .

Qua de re ego EADWARD divina¹¹ fultus suffragio Angul Saxo-
 num rex . hec in mea sedule mente retractans . aliquam partem
 juris mei . meo fideli ministro nomine WINTBRORD . pro ejus
 amabili subjectione atque benivola obedientia cum consensu epis-
 coporum . ducum . optimatumque meorum . libenti animo in per-

¹ See similar poem in No. 454.

² Majestas, MS.

³ Regit, K.

⁴ Facessit, K.

⁵ Eccl. i, 4.

⁶ Anxia, K.

⁷ -so, K.

⁸ -to, K.

⁹ Socco, K.

¹⁰ Psalm. xxix, 6.

¹¹ -no, K.

petuam possessionem firmamque hereditatem atque durabilem concedens¹ donabo terram . x . cassatorum . in loco qui a ruricolis . FOBBEFUNTE nominatur . ut habeat et possideat quamdiu vivat . postque suum ab hac vita decessum liberum habeat arbitrium dandi cuicumque placuerit . Hanc vero prænominatam terram liberam ei concedimus in omnibus præter arcis munitione et pontis constructione atque expeditione . Agellum vero istud hiis testibus² circumdata³ esse videtur .

Aerest on hanan pelle . siððan on hanan purðe . ðonne forð on stan mære . þonne on sigepunne dic pestepearde . 7 spa up on land scare hangran . þonne bi eastan cester sled byrg . xxx . gerda spæ up to here paþe . þæt spa uest on here paþe aulang hrygges þæt of here paþe on rugan dic . on ber hulle pestepearde þonne forð ofer here pað þæt on sticelan pað on padding gerstun easte peardne . þæt forð ofer chealf hylle midde pearde þonne on pulf cumb usepeardne spa ðurh dellpuda on land scor aac . spa on stream on nodre . spa of dune on stream þæt up of streame on hanan pelle .

Scripta est autem hec kærtula ante domini incarnationem⁴ . dcccc . i . in loco celebri qui dicitur Axe munster⁵ . his testibus signum crucis adponentibus quorum nomina⁶ infra karaxata esse videntur .

Ego Eadpeard⁷ rex hanc meam donationem signo crucis confirmo .

Osferð .	Haehferð dux .
Pulphere .	Deormod . minister
Johannes presbyter .	Æðelstan presbyter .
Ælfred .	Ælfstan .
Pulfhelm .	Æperic .
Brichthelm .	Pulflaf .
Brichferð .	Denepulf episcopus .
Eadmund presbyter .	Ordlaf dux .
Eardulf .	Ordgar dux .
Alla .	Pulfsige dux ⁸ .
Ælfheh .	Pihtbrord . minister .
Æpelpeard . f[ilius] R[egis] ⁹	Ælfric .
Asser episcopus .	Eada .
Osulf dux .	Pulfhard . minister .

¹ Concedens, with s expuncted, K.

² Terminis, K.

³ -tum, K.

⁴ Anno dominicæ incarnationis, K.

⁵ -mynster, K.

⁶ Nam, MS.;

nomina, K. ⁷ The order of the names in the MS. has evidently been disarranged.

Cf. Noa. 566, 590, 594-597.

⁸ Ff, MS.; omitted, K.

⁹ Probably for

episcopus. See No. 566.

Si quis autem quovis deinceps tempore alicujus persone su-
rexerit qui hoc infringere vel in aliud mutare tot nobilitatis gradi-
bus roboratum nisus fuerit. Sit a consortio bene merentium
epicarmoci¹ rapaciumque collegio adplicitus temeritatis sue com-
missa luat sub diris dentibus salamandri cerverique rictibus rea-
tum. Exsolvat propri[o] in fine sine fine semper merens. Si
quis vero benivola intentione potius præditus hec exacta decernat.
possideat bona sempiterna cum bene merentibus.

[A.] MS. Harl. 436, f. 423.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXI; from
[A.] Boundaries in vol. iii. p. 403.

589. *Grant by King Edward to Malmesbury Abbey, of land at
Hanckyntone, or Hankerton, co. Wilts, in exchange for land at
Fearnberngas, co. Somerset. A.D. 901.*

DE HANEKINTONE QUAM EDWARDUS REX MELDUNENSI CENOBIO
DEDIT.

In nomine domini. Ego EDWARDUS Dei gratia² Angolsaxonum
rex deprecanti³ venerabili familia Maldubiensis⁴ ecclesie aliquan-
tulum terre 'mee. Id est. x. cassatorum dedi prædicte familie⁵ in
loco qui dicitur HANEKYNTONE⁶ pro commutatione alterius terre
ejusdem quantitatis⁷ ubi ruricole FEARNBERNGAS⁸ appellant. In
aeternam hereditatem⁹. Sunt autem prædicte terre ab omnibus secu-
laribus negociis libere. Hanc autem commutationem deprecantibus
fratribus pro eorum commoditate feci. Quia terra quam predictis
fratribus dedi duobus tantum distat miliaris ab eorum monasterio.
illa autem quam accepi distat a predicto monasterio ferme. xx.
miliaris.

Si quis autem quod non optamus regum seu principum hanc
libertatem infringere audaciter præsumpserit. In die districti
examinis sit anathema maranata nisi digne emendaverit quod
impie agere præsumpserit¹⁰. Scripta vero est hæc libertas¹¹. Anno
ab incarnatione domini. DCCCC. i¹². Indictione. vii¹³.

¹ I.e., "cut off", from *ἐκτελεῖν*, to cut down, for *ἐκτελεῖν*. Cf. also *ἐκτελεῖν*,
from *ἐκτελεῖν*, an object of malicious or malignant joy. See also epicarmai, No. 595.

² Ed. g. D., M. ³ Dedi, M. ⁴ Mald., M. ⁵ Mes.....familie,
omitted, M. ⁶ Haneintun, M. ⁷ Qu. ej. id est. x. cassatorum, M.

⁸ Fernberge, M. ⁹ In æt. he., omitted, M. ¹⁰ Si quis...præsumpserit,
omitted, M. ¹¹ Cartula, M. ¹² . dccc. i., M. ¹³ Ind. vii.

omitted, and "anno regni mei primo", added, M.; and ends here with "subscripserunt Ealhspid mater et Elfred conjunx regis".

Eadward rex.
 Ealhswið mater regis.
 Elfred¹ conjux regis.
 Ocea² minister.

Uffa minister.
 Beorhthlm³ minister.
 Aelfeah minister.
 Aethelward minister.

[A.] MS. Lanedowne 417, f. 12b.

[M.] Will. Malm., *Gesta Pont.*, ed. Hamilton,
 p. 396.

[B.] *Reg. Melm.*, ed. Brewer, vol. i, p. 315.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxiii; from
 [A.]

590. *Grant by Deneulf, Bishop, and the monks of Winchester, to the Earl Orlaf, of land at Lidgerd, or Lydeard, co. Somerset (?) in exchange for land at Funtgeall or Bishop's Fonthill, co. Wilts, A.D. 900 for 901, afterwards exchanged by the Bishop with the monks, for land at Ebincgtune.*

COMMUTATIO DE TERRA FUNTEAL PRO LIDEGÆARD.

Almipotente uno ac trino dispensatore semper incommutabiliter⁴ omnia simul visibilia et invisibilia de summa sede majestatis suæ ordinabiliter et sapienter gubernante cunctisque visibilibus perpetualiter subterlabentibus et maximæ statu humani generis miserabiliter cotidianis defectibus decedente ne aut fusca oblivione aut incuria desidiæ . aut negligentia pigritiæ de memoria presentium aut de scientia successorum nostrorum deleantur . ea quæ in nostris temporibus relatu' digna dicta vel facta sunt .

Quapropter litterarum carecteribus⁵ commendare procuravimus . quod DENEULF . ille venerabilis Wintoniæ civitatis antistes . adque⁶ decentissima illa communio fratrum ibidem assiduæ devota mente in divino servitio commemorantium aliquam partem possessionem proprii privilegii commutavere⁴ . apud ORLAF⁷ comitem pro aliis possessionibus sui proprii juris cum decreto et licentia . Eadwardi . regis et optimatum suorum quorum nomina subter caraxata sunt . nomina autem illarum possessionum quas nós illi donavimus . Hæc sunt X . manentes . in illo celebri loco qui Saxonica lingua . æt LIDGERD dicitur pro illa autem causa quesiverat ille comes eandem terram ab illa venerabili familia Wintoniæ civitatis quia suus avus . Eanulf . comes dederat eam illi familiæ . in jûs proprium perpetualiter .

At ille Ordlaf . comes . X . manentes . æt FUNTGÆALL donavit episcopo . episcopus autem dedit . III . manentes æt EBINGCTUNE .

¹ Ælfred, K.

² Ocea, B. K.

³ -thelm, K.

⁴ -commut-, with u overline, MS.

⁵ Caract., K.

⁶ Atque, K.

Apud Or[d]laf, K.

illi familiæ quia commodius et utilius videbatur episcopo atque familiæ illa commutatio¹ possessionum sicut nunc est quam sicut tunc erat. Ea autem conditione ille commutationes¹ possessionum illarum facte sunt. ut quicumque episcopus in Wintoniæ civitate fuerit perpetualiter habeat Funtgeall. et illa familia equaliter habeat Ebinegtuun. Ordlafr autem et sui successores habeant Lidgeard.

Si quis autem hujus nostræ commutationis¹ decretum conservare vel augere in melius voluerit. omnipotens et misericors omnium bonorum omnium remunerator. Deus hic et illic ubi justorum omnium centupliciter² premia redduntur illi reddat. Si quis vero inminuere vel infringere malivola mente quod non optamus ausus fuerit. 'sciat' se in tremendo die judicii ante thronum summi judicis in præsentia omnium electorum suorum rationem redditurum nisi prius digna emendaverit penitentia.

Hæc autem cartula in Wintonia civitate scripta est. Anno dominicæ. DCCCC. quo anno et Ælfred rex defunctus est. Indictione. III. coram idoneis testibus quorum nomina subter scripta sunt.

Ego Eadward Rex.	Ego Vfa minister.
Ego Denepulf episcopus.	Ego Tata minister.
Ego Asser episcopus.	Ego Æpelstan minister.
Ego Ordlafr Dux.	Ego Beornstan minister.
Ego Heahferd Dux.	Ego Æpelstan minister.
Ego Deormod minister.	Ego Eadulf minister.
Ego Beorthelm minister.	Ego Æpelstan minister.
Ego Osferd minister.	Ego Ælfstan minister.
Ego Ælfric minister.	Ego Pighelm minister.
Ego Æðelpeard minister.	Ego Pulfstan minister.
Ego Oca minister.	Ego Pulfric minister.
Ego Ælfstan minister.	Ego Fallstan minister.
Ego Ælfred minister.	Ego Pinsige minister.
Ego Ælfheah minister.	Ego Ælfric minister.
Ego Vfa minister.	Ego Siric minister.
Ego Pulfred minister.	Ego Pulfred minister.
Ego Eada minister.	

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 68.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXXVI; from [A.]¹ Commot-, with w overline, MS.² Centimpl., with w overline, MS.

591. *Letter from — to King Eadweard the Elder, setting forth events connected with the tenure of land at Funtial or Bishop's Fonthill, co. Wilts. A.D. 901 × 924.*

✠ LEOF ic ðe cyðe hu hit pæs ymb ðæt lond æt FUNTIAL ða fif hida ðe ÆÐELM Higa ymb spycð ða Helmstan ða un dæde ge dyde ðæt he Æðeredes belt for 'stæl'¹ ða on gon Higa him specan sona on mid oðran on specendan 7 polde him oðflitan ðæt lond ða solhte he me 7 bæd me ðæt ic him pære fore specan for ðon ic his hæfde ær on fongen æt bisceopes honda ær he ða un dæde 'gedyde'¹ ða spæc ic him fore 7 ðingade him to Ælfrede cinge ða God for gelde his saule ða lyfde he ðæt he moste beon rylhtes pyrðe for mire for spæce 7 rylht race pið Æðelm ymb ðæt lond ða het he hie seman ða pæs ic ðara monna sum ðe ðær to ge nemned pæran 7 Pihlbord 7 Ælfric ð. pæs ða hræl ðen 7 Byrthelm 7 Pulfhun ðes blaca æt Sumortune 7 Strica 7 Ubba 7 ma monna ðonne ic nu ge nemnan mæge ða reahte heora ægðer his spell ða ðuhte us eallan ðæt Helmstan moste gan forð mid ðon bocou 7 ge agnigean him ðæt land ðæt he hit hæfde spa Æðeldryð hit Osulfe on æht ge sealde pið ge medan seo 7 heo cpæð to Osulfe ðæt heo hit ahte him pel to syllanne for ðon hit pæs hire morgengifu ða heo æst to Aðulfe com 7 Helmstan ðis eal on ðon aðe be feng 7 Ælfred cing ða Osulfe his hond setene sealde ða he ðæt lond æt Æðeldryðe bohte ðæt hit spa stondan moste 7 Eadpeard his 7 Æðelnað his 7 Deor-mod his 7 ælces ðara monna ðe mon ða habban polde ða pe hie æt Peard oran nu seindan ða bær mon ða boc forð 7 rædde hie ða stod seo hondseten eal ðær on ða ðuhte us eallan ðe æt ðære some pæran ðæt Helmstan² pære aðe ðæs ðe near ða næs Æðelm na fullice ge ðafa ær pe eodan into cinge 7 sædan³ eall hu pe hit realtan 7 be hpy pe hit realtan 7 Æðelm stod self ðærinne mid 7 cing stod ðpoh 'his' honda æt Peard oran innan ðon bure ða he ðæt ge don hæfde ða ascade he Æðelm hpy hit him rylht ne ðuhte ðæt pe him ge realt hæfdan cpæð ðæt he nan ryltre ge ðencan ne meahhte ðonne he ðone að agifan moste gif he meahhte ða cpæð ic ðæt he polde cunnigan 7 bæd ðone cing ðæt he hit an dagade 7 he ða spa dyde 7 he ge lædde ða to ðon an dagan ðone að be fulla[n 7] bæd me ðæt ic him fultemade 7 cpæð ðæt him pære leofre ðæt he alde ðonne se að for burste⁴ oððe hit æfr æde ða cpæð ic ðæt ic him polde fylstan to rylhte 7 næfre to nanan po on ða ge rada⁵

¹ The places for the insertions overline are indicated by the mark (:).

² Erasure here, MS.

³ Rædan. S.

⁴ Foburste, S.

⁵ -æc, T.

ðe¹ he his² me uðe 7 he me ðæt on³ pedde ge sealde 7 pe ridan ða to ðon an dagan ic 7 ƿihltbord rad mid me 7 Byrthelmu rad ðider mid Æðelme 7 pe gehyrdan ealle ðæt he ðone að be fulan ageaf. ða pe cƿæðon ealle ðæt hit ƿære ge endodu spæc ða se dom ƿæs ge fyllled 7 leof hƿonne bið engu spæc ge endedu gif mon ne mæg noƿðer ne mid feo ne mid aða ge endigan oððe gif mon ælcne dom ƿile on pendan ðe Ælfred cing ge sette hƿonne habbe pe ðonne ge motad 7 he me ða boc ða ageaf spa he me on ðon pedde ær ge seald hæfde, sona spa se að agifen ƿæs 7 ic him ge het ðæt he moste ðes londes brucan ða hƿile ðe he lifde gif he⁴ hine polde butan bysmore ge healdan ða on ufan ðæt ymb an⁵ oðer healf gear nat ic hƿeðer ðe ymb tua ða forsteal he ða unlædan oxan æt Funtial ðe he mid ealle fore forpeard 7 draf to cytlid 7 hine mon ðær æt aparade 7 his spere mon ahredde ða spor preclas ða he fleah ða to ryppe hine an breber⁶ ofer ðæt nebb ða he æt sacan polde ða sæde him mon ðæt to tacne ða spaf Eanulf Penearding on ƿæs ge refa ða ge nom eal ðæt yrfe him on ðæt he ahte to Tysse byrig 'ða' ascade ic hine lƿy he spa dyde ða cƿæð he ðæt he ƿære ðeof 7 mon ge relhte ðæt yrfe cinge for ðon he ƿæs cinges mon 7 Ordlaƿ feng to his londe for ðon hit ƿæs his læn ðæt he on sæt⁷ he ne meahhte na his for ƿyrcean 7 tu hine hete ða flyman ða ge sahte 'he' ðines fæder lic 7 brohte insigle to me 7 ic ƿæs æt Cippan homme mit te⁸ ða ageaf ic ðæt insigle ðe 7 ðu him⁹ for geafe his eard 7 ða are ðe he get on ge bogen hæfð 7 ic feng to minan londe 7 sealde hit ðon biscope ða on ðine ge ƿitnesse 7 ði'n'ra peotena ða fif hida ƿið ðon londe æt Lidgeard ƿið fif hidan 7 biscop 7 eal hƿan for geafan me ða feoper 7 an ƿæs teoðing lond ðonne leof is me micel neod ðearf ðæt hit mote stondaƿ spa hit nu ge don is 7 ge fyrr ƿæs gif hit elleshpæt bið ðonne sceal ic 7 ƿylle beon ge healden on ðon ðe ðe to ælmeƿsan ryht ðincð.

Endorsed:—✠ 7 Æðelmu Higa eode of ðam ge flite ða cing ƿæs æt ƿorgemynster. on Ordlaƿes ge ƿitnesse 7 on Osferðes 7 on Oddan 7 on ƿihltbordes 7 on Ælfstanes ðys blerian 7 on Æðelnoðes.

[A.] Original charter in Canterbury Cathedral Library, *Chart. Antiq.*, C. 1282.

[F.] Facsimile in *Ordin. Suro. Facs. of Anglo-Sax. ch.*, pt. i, pl. xiii.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxviii; from

[A.], with date "after 900". (Incorrect as to 5 and 6.)

[S.] Mr. W. R. Sanders' transcript of [F.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 169; from [A.], with date 901-924. (Incorrect as to 5 and 6.)

¹ þet T.

² Ymban, S.

³ Hi, K.

⁴ [bóc], added, T.

⁵ Bremler, T.

⁶ In, T.

⁷ Sæte, T.

⁸ Erasure here, MS.

⁹ Mitte, K.

592: *Confirmation by King Eadward to the refectory of Winchester Cathedral, of land at Hyssburn, or Hurstbourne, co. Hants. A.D. 900 for 901.*

DONUM ET CONFIRMATIO EDWARDI REGIS DE HYSSEBURNAN ꝛ STOCE.

Regnante inperpetuum sancta Trinitate presentisque vitæ curriculis subterlabentibus atque omnibus prope modum rerum gestis oblivioni traditis aut ignorantia id agente vel incuria regum ac magistrorum ignaviter torrescente ac clarescente.

Quapropter Ego EA[D]WARD. divina indulgente clementia. Angul Saxonum Rex. litterarum memoriae commendare procuravi aliquam causidicæ rei explanationem quæ in diebus proavi mei Ecgberhti regis. et etiam avi mei Aðelwlfī regis. nec non et in diebus patris mei Ælfredi regis ventilata est. Nunc quoque nuperrime in diebus meis elucubratiū ad integrum redacta est. Hoc est quod proavus¹ meus¹ Ecgberht Rex comparavit. L. manentes. in illo loco qui dicitur ÆT HYSSEBURNAN. Aðelred uno episcopo et ab illa familia. at Abbandune. deditque pro illa. L. manentes in illo loco quod dicitur. ÆT MERCHÁMME. in perpetuam hereditatem in utraque parte. Ecgbrith. quoque moriens commendavit. eandem terram filio suo Æþelpulfo regi avo meo. at ille viam universitatis adiens commendavit eandem terram filio suo. Ælfredo regi patri meo in diebus suis ea conditione quod illo moriente² dimittere^t eandem terram venerabili familiæ in WINTONIA civitate in perpetuam hereditatem habendam et possidendam intus ad refectorium. cum Silvis. Campis. Pratis. et Pascuis. atque omnibus ad se pertinentibus.

Hæc autem donatio ita confirmata est in sempiterno graphio in cruce Christi pro redemptione piaculorum Aðelwlfī regis et etiam Ælfredi regis. nec non et antecessorum suorum³. et etiam Eadwardi regis et omnis subsecute posteritatis suæ. ea conditione quod nullus episcopus nec etiam presens familia nec insuper subsequens poterit illam terram amovere ab illa familia perpetualiter neque pro pecunia⁴ neque pro alia terra quam diu fuerit homo super terram vel petra in terra. Si tamen vel necessitas vel voluntas illius familiæ exigerit illam terram donare vel pro alia terra vel pro pecunia⁴ ad nullam aliam gentem præmittimus illam dare nisi eidem regali prosapiæ á quâ prius data est. Hac ergo causa imperavimus istum hereditarium librum ita noviter scribere quia illum antiquum hereditarium librum non habebamus.

¹ -ia, altered to us, MS.

² Ille moriens, altered as in text, MS.

³ Meorum,

altered, MS.

⁴ Pec., with first c expuncted, MS.

Si quis vero post hóc illum antiquum hereditarium librum vel alium quemlibet contra hanc nostram diffinitionem in propatulo abduxerit ab omni Christianitate irritum fiat . et ad nichilum valeat . Si quis hoc nostrum decretum custodire et augere voluerit : ad'augeat omnipotens Deus omnia presentis sibi et future vitæ bona . Si quis vero quod non optamus contra nostrum hoc decretum machinari vel infringere aliquid voluerit : sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal domini . Nisi prius híc digna emendaverit penitentia ante mortem².

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15 350, f. 71.

Omitted by Kemble.

593. *Another form of No. 592.*

CARTA DE HURSBORNE EDWARDI SENIORIS .

✠ Regnante inperpetuum sancta Trinitate presentisque vite curricula subterlabentibus , atque omnibus propemodum rerum gestis oblivioni traditis , aut iguorantia id agente vel incuria regum ac magistrorum ignaviter torpesciente ac lacescente ;

Quapropter ego EDWARDUS divina indulgente clemencia Anglorum Saxonum rex , literarum memorie commendare procuravi , quod proavus meus Egberthus rex possidet quinquaginta manentes precio comparatos in illo loco qui dicitur HURSBORNE , et alios decem in loco qui dicitur ad Stoke³ , qui ad prefatum pertinent locum , scilicet Hursborne . Cumque proavus meus moriens commendavit eandem terram filio suo Adulpho regi avo meo , at ille viam universitatis ingrediens reliquit eandem terram filio suo Alfredo regi patri meo in diebus suis , ea condicione ut ipse moriens demitteret eandem terram venerabili familie beatorum apostolorum Petri et Pauli in WENTANA civitate in perpetuam hereditatem habendam et possidendam ; intus ad refectorium fratrum , cum silvis , campis , pratis ; et pascuis , atque⁴ ad se rite pertinentibus .

Hec autem donatio , Deo autore , ita confirmata est cum superno chirographo in cruce domini nostri Jesu Christi , pro redemptione piaculorum Adulphi regis et Alfredi regis , necnon et antecessorum suorum , simul et pro eterna libertate anime mee et omnis successure posteritatis mee , eadem condicione comprobata est , ut nullus episcopus nec etiam presens familia , nec insuper subsequens possit illam terram amovere ab illa familia perpetualiter , neque pro pecunia ,

¹ &, expuncted, and *ad* overline, MS.
imperfect charter, see No. 594.

² For conclusion of this manifestly

³ Adstoke, A. K. But cf. No. 594.

⁴ omnibus, omitted.

neque pro alia terra, quamdiu fuerit homo super terram, vel petra in terra, sed hereditas ipsa beatis apostolis Petro et Paulo commendata perpetualiter ab omni servitute mundiali et regali libera remaneat, excepta expedicione et arcis et pontis constructione; hac quoque causa imperavi istum hereditarium librum noviter scribi, quia iste antiquus hereditarius liber olim scriptus non habebatur; si quis vero posthac illum hereditarium librum vel alium quemlibet contra hanc nostram defensionem in propatulo adduxerit, ab omni Christianitate irritus fiat et ad nihilum valeat; si quis hoc nostrum decretum custodire et augere voluerit adaugent omnipotens omnia presentis sibi et future vite bona. Si quis vero (quod non optamus) contra nostrum hoc decretum machinari, aut infringere aliquid voluerit, sciat se graviter rationem redditurum in die iudicii ante tribunal Domini nisi prius hic digna emenderit penitentia ante mortem¹.

[A.] Dugdale, *Mss. Angl.*, vol. i. p. 212.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxiv; from [A.]

594. *Grant by King Eadward to the refectory of Winchester, of land at Sloke by Hysseburn, or Hurstbourne, in exchange for land at Ceolseldene and Sworesholt. A.D. 900 for 901.*

TO HYSSEBURNAN.

Regnante imperpetuum domino nostro Ihesu Christo. Et omnia de summo cœli apice visibilia et invisibilia ordinabiliter gubernante presentisque vite semper curriculo cotidie decrescente.

Qua propter ego EADWARD gratia Dei Angul Saxonum rex. litterarum memorie commendare procuraverim. quod in diebus avi mei. Aðelwlf regis. et Ælfredi regis patris mei factum fuerat. hoc est quod ille Aðulf rex moriens commendavit Ælfredo regi² filio suo illam terram ÆT CEOLSELDENE et ÆT SPEORES HOLTE ea conditione quod ille Ælfred rex post obitum suum dimitteret eandem terram illi familie venerabili. in WINTONIA civitate spetialiter ad refectorium suum habendam et possidendam perfruendamque perpetualiter cum Silvis. Campis. Pratis. et Pascuis. atque omnibus ad se pertinentibus in sempiternam hereditatem.

Attamen ego Eadward rex utramque præfatam terram ab illa venerabili præfata familia in Wintonia civitate comparavi. dedique pro utraque præfata terra. X. manentes in illo loco qui dicitur ÆT

¹ For conclusion of this manifestly imperfect charter, see No. 594.

² -ge, with e expuncted and i overline, MS.

Stóce be HYSSEBURNAN cum omnibus hominibus qui in illa terra erant quando Ælfred rex 'obiit . et etiam cum illis omnibus hominibus qui tunc fuerunt æt Hisseburna quando Alfred rex¹ viam universe carnis adiit . Sunt autem utraque² terræ ab omni censu mundiali 'et' regali libere et expedite excepta expeditione . et arcis . et pontis constructione . Anno autem dominicæ incarnationis . DCCCC^{mo} . Indictione . III° . quando Ælfred rex obiit . Et Eadward rex filius suus regnum suscepit . Haec cartula scripta est . In Wintonia civitate coram illis idoneis testibus quorum nomina subter scripta sunt .

Ego Eadward Rex signaculo sanctæ crucis corroboravi .	
Ego Denepulf episcopus .	Ego Waldo presbyter .
Ego Asser episcopus .	Ego Orferd ² minister .
Ego Ælþeard filius regis .	Ego Pitbrord minister .
Ego Ordlaaf dux .	Ego Deormod minister .
Ego Ordgar dux .	Ego Beorhthelm minister .
Ego Ælfred dux .	Ego Ælfred minister .
Ego Tata presbyter .	Ego Pulfred minister .
Ego Perulf presbyter .	Ego Pulfhelm minister .
Ego Beornstan presbyter .	Ego Beornstan minister .
Ego Æðelstan presbyter .	Ego Ælfred minister .

Hæc sunt territoria utriusque terre. Her synd ge priten þa ge rihta þæ ða ceorlas sculan dón to Hysseburnan . Ærest æt hilcan hipisce feorþerti penega tó herfestes emnihte . 7 VI . ciric mittan eálað . 7 III . sesðlar hlaf hpetes . 7 III . æceras gé erian on heora agenre hpile 7 mid heora agenar sæda³ gerapan⁴ 7 on hyra agenre [h]pile on bærene ge bringan . 7 ðreo púnd gauol bærer⁵ 7 hea[l]fne æcer gauol mæde on hiora agienre hpile 7 þæt on hreace ge bringan . 7 IIII . foðera aclofenas gauol pyda . to scid hræce on hiora agenre hpile . 7 XVI . gyrda gauol tininga eác 7⁶ hiora agenre [h]pile . 7 to eas[t]ran tþó epe mid tþam lamban . 7 pe⁷ tþo geong sceap tó eala⁸ sceapan . 7 hi sculan paxan sceáp 7 sciran on hiora agenre hpile . 7 ælce pucan pircen ðæt hi man háte butan ðrim . and⁹ to middan pintra oðeru to eas[t]ran . ðridde tó ganddagan¹⁰ .

Dis synd þa lang gemero .

Ærest of tpyfyrd andlang peges to searn hlince þanan and lang peges to æses beorge . þanan on ge rihte to þære pirigan . þonne 7 lang peges on ceardices beorg . þonne on piðig grafe . þonne on ðone peg þe scyt ofer ða díc . þonne and lang peges on þa coppedán ác .

¹ Obliit rex, inserted on margin, MS. ² Sic, MS. ³ Sæda, K.
⁴ Geawwan, K. ⁵ Bæres, K. ⁶ On, K. ⁷ [talað], added, K.
⁸ Eald, K. ⁹ An, K. ¹⁰ Gangdagan, K.

þanan and lang peges of he tó puda lið . þonne on ge rihte on stod
 leage suþe pearde . þonne and lang mearc peges . útt pið feld beorga .
 þonne and lang mearc peges to þan hagan be suþan feárn leage .
 and lang hagan útt to ubban leage stigele . þonne and lang hagan
 to pocces geate . þanan and lang hagan on tyrpenes sledes heafad .
 þonne and lang hagan útt to bitan¹ cnolle on ðone líf hagan and
 lang þære þorn grefan þpyres ofer hysseburnan on gosdæne . þonne
 and lang þæs peges þe lið and lang gosdæne þpyres ofer in paldes
 peg . þonne and lang peges on þone beorg æt precces treópe . þanan
 on butan hig dune þornes tó brunes hamme . þonne and lang hagan
 to þam grundeliesan pytte . þanan on ge rihte and lang hagan to
 hremmes dene . þ and lang hagan on ðære ealdan mapolder be
 suþan tutan mere . þonne and lang hagan on sot ceorles æcer .
 þanan ofer ða dæne úpp be pyrt palan . þonne on butan þone garan
 on ðone pipiuðlan² . þonne on butan þone garan on ðone bipiuðlan .
 þonne and lang mearc peges to pifan stócce . þanan and lang þæs
 ealdan peges to bradan leá . þonne an peste pearð geapan garan .
 þanan to þære haran apoldre . þonne 7 lang dic útt on terstan on
 þone syþeran stéð . þonne 7 lang stepes þ be neoðan beampær on
 þone norþere step . and lang stapes æft on tpyfyrdre .

Anno³ autem dominicæ incarnationis . dcccc^{mo} . Indictione . III .
 quando Ælfred rex obiit . et Eadward . rex filius suus regnum sus-
 cepit . Hæc cartula scripta est in Wintonia civitate coram illis
 idoneis testibus quorum nomina subter scripta sunt .

Ego Eadward Rex signaculo sanctæ crucis corroboravi .	
Ego Denepulf episcopus .	Ego Waldo presbyter .
Ego Asser episcopus .	Ego Oskerð ⁴ minister .
Ego Aðelpearð filius regis .	Ego Pitbrord minister .
Ego Ordlaif Dux .	Ego Deornod minister .
Ego Ordgar Dux .	Ego Beorhtelm minister .
Ego Tata presbyter .	Ego Ælfred minister .
Ego Perulf presbyter .	Ego Pulfred minister .
Ego Beornstan presbyter .	Ego Pulfhelm minister .
Ego Æpelstan presbyter .	Ego Beornstan minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,340, f. 99b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXVII; from [A.]

¹ Bican, K. ² Pi., K. ³ This paragraph, and the following names of witnesses, are either a repetition of the paragraph and names which are given before the boundaries, or it belongs to the preceding charters, Nos. 592, 593, which are deficient in these parts. ⁴ Oskerð, K.

595. *Grant by King Eadweard to Æðelwlf, of land at Wilig, or Wiley, on the River Willy, co. Wilts. A.D. 901.*

ÐIS IS þÆRA LAND BOC TO BI PILIG þE EADPEARD CING GE
BOCADE ADELPUF BISCEOPE ON ÆCE YRFE.

In nomine altitonantis mundi satoris . Provida namque jam dudum ac prævalens ecclesiarum censuit institutio observandumque succedentibus diffinitione cautissima decrevit . ut dationes piissimorum regum pro mutabili temporum var[ic]tate cartarum monumentis tradere . subque testimonio cyrographi concludere . quo minus ingruente caligosa oblivione origo veritatis cassaretur .

Idcirco præsentibus absentibus posteris . cunctis hujus descriptionis tenore declaratur . quia EADWEARD Angul Saxonum Dei gratia annuente rex aliquam agelli partem proprii juris donans in perpetuam possessionem jure hereditario . ÆDELWLF . concedo . proque ejus amabili subjectione eo firmiter ei corroboro prefate telluris magnitudinem . id est . x . cassatorum in loco qui dicitur BIPILIG . cum omnibus ad se rite pertinentibus . id est Pratis . Pascuis . Silvis . aquis aquarumque decursibus . ut habeat et possideat feliciterque condonet cuicumque voluerit . in omnibus cum libero mentis arbitrio ei equidem liberam in omnibus præfatam conscribimus terram . præter arcis munitionem . et pontis constructionem . et expeditionem .

Ista vero prænominata tellus primitus fuit . præpeditus á quodam duce nomine¹ Pulhere² . et ejus uxore quando ille utrumque et suum dominum regem Ælfredum . et patriam ultra jusjurandum quam regi et suis omnibus optimatibus juraverat sine licentia dereliquit . Tunc etiam cum omnium juditio sapientium Geuisorum et Mercensium . potestatem et hereditatem dereliquit agrorum . nunc vero in calce hujus singraphæ legentibus et audientibus omnibus patet . quia omnibus illis antiquis libris si quis habeat sit proscriptum et nil ultra prævaleant . in modico vel in magno .

Hæc vero præfata terra his terminibus³ circumcincta esse videtur .

Ærest on codan ford . þonne an dune and lang pilig on hyssa pol . þæt on þære gebyge . þæt be eastan cynelming ham ofer þa mæde on hafocpylle . þonne and lang mæc fyr on greatan þorn þonne and lang peges on land score hlinc þo[n]ne and lang score hlince on alercum . þonne ofer radune speoran ofer nacum on trind lea . þæt spa ón pilafes treop . þæt ofer þone heðfeld on dic

¹ nē, MS.

² Wulfhere, K.

³ -nis, K.

geát . ðæt pest and lang dic on pylle peg . ðæt and lang pylle peges on pidancum . ðonne 7 lang peges æft on oden ford . of odan forda on codan ford .

Si quis autem hujus nostræ donationis cartulam augere vel amplificare voluerit . augeat Deus bona sua in regione vivorum . Si autem evenerit quod non optamus ut alicujus personæ supervenerit . qui hoc infringere vel mutare voluerit . sciat se esse epicarnái¹ a consortio Dei et sanctorum ejus . nisi prius digna satisfactione Deo et omnibus emendaverit .

Dis ge prit cyð Deormodes fore sprece 7 Æðulfes ymb . þæt land æt 7ILIG . þæt is þæt Apulf hit ge sealde Deorspiðe . on agene æht . to ateoune spa hire leofest pære ægðer ge on hire lyfe ge æfter hyre lyfe . 7 ageaf hire þa bæc ðy ilcan deg ðe hi man him geáf . on dissa manna ge pitnesse .

Scripta est autem hæc cartula . Anno dominicæ incarnationis . DCCCCI . Indictione vero . III . His testibus consentientibus sanctæque crucis vexillum adponentibus quorum nomina infra caraxata esse videntur .

✠ Ego Eadweard Rex .	
✠ Ego Æðelpearð filius regis .	
✠ Ego Ordgar Dux .	
✠ Ego Ordlað Dux .	✠ Ego Buga minister .
✠ Ego Sigulf Dux .	✠ Ego Cufa minister .
✠ Ego Heahferð Dux .	✠ Ego Æðelstan minister .
✠ Ego Ordgar Dux .	✠ Ego 7ulfhun minister .
✠ Ego Deorinod Dux .	✠ Ego 7itulf minister .
✠ Ego Ælfstan Dux .	✠ Ego Ælfheah minister .
✠ Ego Beorstan ² Dux .	✠ Ego Uffa minister .
✠ Ego Æðelferd Dux .	✠ Ego 7ulfhere minister .
✠ Ego Ælfheah Dux .	✠ Ego Burhtric minister .
✠ Ego Ælfred Dux .	✠ Ego Dudig minister .
✠ Ego Beorhtsige minister .	✠ Ego Beorsige minister .
✠ Ego Ocea ³ minister .	✠ Ego 7ulfsige minister .
✠ Ego 7ulfhere minister .	✠ Ego 7itbroð minister .
✠ Ego Ælfhere minister .	✠ Ego Odda minister .
✠ Ego Ælfred minister .	✠ Ego Eardulf minister .
✠ Ego Ælfred minister .	✠ Ego Ælfstan minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,280, f. 68.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. MLXVIII; from [A.]

¹ See p. 233, n. 1.

² Beorna, K.

³ Ocea, K.

596. *Grant by King Eadweard to the Abbey of Newminster, Winchester, of land at Myceldefer, or Micheldever, co. Hants. A.D. 900 for 901.*

✠ Omnipotentia¹ divinæ majestatis ubique presidente . et sine fine cuncta gubernante ; Ego EADVTEARDUS² . ipso largiente rex Anglorum cunctis gentis nostræ fidelibus innotesco quod pro salute animæ meae quandam fundum quem indigene MYCELDEFER³ appellant . centum cassatorum quantitatem continentem benigne confero MONASTERIO Sanctæ trinitatis quod UEXTANA situm est civitate NOVUMQUE appellatur ; Huic autem libertati fautores et consiliarii mei fuerunt duces . et magnates qui me ad hanc largitatem incitaverunt . Qui etiam omnes unanimiter constituerunt ut donatio ista firma in æternum permaneat . Neque⁴ a quolibet seu superiore vel inferiore commutetur . Et quisquis violare presumpserit excommunicetur a societate Dei et sanctorum ejus . Proinde sit terra predicta ab omni servitio mundana semper libera exceptis tribus causis . hoc est expeditione et pontis arcisve constructione ; Limites autem que et⁵ superdictam pertinent terram subsequens manifestat stilus anglicus hoc modo ;

Dis⁶ syndon þa land gemara to Myceldefer . Ærest on hafoc hlinc þonne spa ȝlang herpaðes on ecgulfes treop . þonne ȝlang herpaðes oð myceldefer . þonne ȝlang myceldefer . þonne of myceldefer to ðam pole . þonne of ðam pole to næsan byrig . þonne of næsan byrig to pæter hlince⁷ . þonne of pæter hlince to stapola ðorne . þonne of stapola ðorne to horgan pege . ðonne of horgan pege . to forsæðan pylle . ðonne of⁸ forsæðan pylle to dyddan þorne . ðonne of dyddan þorne to tettan grafe⁹ . þonne of tettan grafe to ceortes beorge . þonne of ceortes beorge to cleara flode . þonne of cleara flode¹⁰ ȝlang stræte on herpes ham . þonne of herpes ham to lin leage . ðonne of lin leage to bulloces sole . ðonne of bulloces sole to ticces ham . þonna ofer¹¹ ðone feld to bearcelea . þonne of bearcelea forð on æp lea . þonne of æp lea¹² spa forð on hean hangran¹³ þ¹⁴ ofer ðone feld on kendefer¹⁵ . þonne ȝlang kendefer¹⁶ on duddan dune . þonne ȝlang streames to brocenan beorge¹⁷ . Of brocenan beorge¹⁷ Innan ða rode on beaga lea . of ðære rode on

¹ Carta Regis Edwardi primi de Much', title in B.

² Eadweardus, H.;

Edwardus, B.

³ Micheldeuer, B.

⁴ Ne, B.

⁵ Qui ad, H.

⁶ B. and K. omit the boundaries.

⁷ -hline, Edwards.

⁸ Næsan pylle .

ðonne of, omitted, H.

⁹ Tettangraf, H.

¹⁰ Clearflode, H.

¹¹ Oferi, H.

¹² þonne of æp lea, omitted, H.

¹³ Heanlangran, H.

¹⁴ þonne, H. S.

¹⁵ Kan., H.

¹⁶ Kandefer, H.

¹⁷ Brokenanb., H.

midde peardan peard hangran . Of peard hangran spa forð on papan holt suðepearne . þonne on ðæt gemot hus¹ . þonne ofer rupan dune þ æft² on hafoc hliuc ;

Þis syndon ða land gemæra to cramburnan ; Ærest on mycel-deferes³ stream forangean ðone cyric stede on pynsiges tune ȝlang streames on paddan ige⁴ . of paddan ige⁴ . ȝlang streames on ðone blacan pól . Of ðam blacan pole . on hpelpes dell . of hpelpes delle on ðone burnan . of ðam burnan norð ȝlang peges on tuccege peg . of tuccege peg . ȝlang peges on greatan díc . of greatan díc on rupan beorh . of rupan beorge þurð⁵ þone puda on cealc grafan ȝlang paðes on frigeðæg . Of frigeðæge on horpeges norð ende . Of horpeges⁶ norð ende ȝlang peges eastpeard on ðone smalan pæð . Of ðam smalan pæðe ut ðurh cealc grafas on ðone readan pyll⁷ . Of ðam readan pylle ȝlang fyr innan greatan díc on þæt smale dell . Of ðam smalan delle út to lytlan dune on ðæs hundes hylle . Of ðæs⁸ hundes hylle ȝlang peges on cram mere . Of cram mere ȝlang peges on nannes mannes land . Of nannes mannes lande ȝlang peges eft innan myceldefer ;

Þis syndon ða land gemæra to cuðredes hricge⁹ . Ærest of ðam readan clife . in to bican forda¹⁰ ȝlang peges to pinter burnan . of pinter burnan on ða fearnigan hylle . of ðære fearnigan hylle ut on mattuces feld¹¹ . Of mattuces felda¹¹ up to ðam garan on þæt tpslede treop¹² . Of ðam twysledan treope to ðam more . ȝ ofer ðone mor¹³ be eastan ðan more on brom burnan . ȝlang brom burnan to syle forda . of syle forda eft to bican forda ;

Þis syndon ða land gemæra to deorleage . Ærest on cysle burnan innan hamele þær¹⁴ cysle burnan ærest ingæð . up ȝlang cysle burnan to pifeles stigele . of pifeles stigele on þæt read leafa treop . of ðam read leafan treope on ðone ealdan stocc . of ðam stocce¹⁵ be pestan burnan on þone grenan peg . of ðam grenan peg ȝlang ðæs smalan paðes to cnollgete . Of cnollgete on þæt hpite treop . Of þam hpitan treope on ðæt norð healde treop . of ðam norð healdan treope . to cuntan heale . of cuntan heale¹⁶ on ðone lytlan pyll . of ðam lytlan¹⁷ pylle forð ofer beorh holt on ða langan byrce . of ðære langan byrce innan pohburnan . ȝlang pohburnan to stapol forda . up of stapol forda to apelpican¹⁸ . of apelpican into

¹ Cf. Fro thennys to the manere ; deinde ad manerium, H. (translations).

² Æft, omitted, H. ; þa æft, S.

³ -ferer, H.

⁴ -dange, H.

⁵ þurh, H.

⁶ Hordeger, H.

⁷ Pylle, H.

⁸ ðær, H.

⁹ -brygae, H.

¹⁰ Bikanf., H.

¹¹ Mattukerf., H.

¹² -pa, H.

¹³ More, H.

¹⁴ Ingæð, in andlang,

added, H.

¹⁵ -cke, H.

¹⁶ Of c. h., omitted, H.

¹⁷ Ytlan

(facsimile of A.).

¹⁸ -kan, H.

ðam holan more . ƿlang ðæs holan mores innan hamele ƿlang hamele ƿær cysle burnan¹ ƿæð into hamele ;

ƿis syndon ða land ƿemæra to riƿe leaƿe². Ærest on seaxe seað . of seaxe seaðe on ƿone holan æsc . of ðam holan æsce on trinde leaƿe . of trinde leaƿe on fæstan æc . of fæsten æc on eadulfes hamum . of eadulfes hamme on ða readan dīc . of ðære readan dīc on ƿa leaƿe . of ðære leaƿe on bæc heal . of bæc heale . on tæppe leaƿe . of tæppe leaƿe eft on seaxeseað ;

In nomine Jhesu christi . ƿis syndon ðæra syx hida ƿemæra æt kendefer . Primitus . fram ðæra burn stope . to ðam stan cistele . Ac deinde . on ðone greatan ƿorn . Indequ . on bican hyrste to puda . Sic deinceps . to rupan beorge . Illincque to ðam ƿidan herpaðe . Sicque prōmtim³ . to beofan stane to norð sceate to puda . ƿ ðurh ðone puda inn on ƿidan dæll middeperd . Ex hoc . ut ðurh tigel hangran . et de post út ðurh trindlea⁴. ƿa ƿlang ðæs smalan peges to buƿan oran on ða miclan dīc . Sic denique ƿlang dūne on pest healfe to ðære burn stope ðe ƿe æc on fruman nemdan ; ƿ ða seofan hida æt ƿorðsige⁵ hyrað to ƿam hund hidan to myceldefer . eall ƿa ða land ƿemæra hit on butan belicƿeað . ƿ an ƿer on ƿcenan ƿ healf ƿæt hƿite clif ƿ ses syðemyste mylen on ƿinƿceastre binnan ƿealle ;

C[elebrat]ia⁶ est igitur hec regalis institutio in pago qui dicitur Hauntun . Anno dominice incarnationis . dcccc . Indictione [quarta . sub]⁶ testimonio et auctoritate gentis Nostrae principum quorum vocabulo⁷ hic cernuntur .

[✠ Ego Ead]eard ⁶ Rex .	✠ Beorhtsie ⁹ minister .
[✠ Ego Pleg]mund ⁶ bisceop .	✠ Ocea minister .
[✠ Ego Æðel]ƿeard ⁶ filius Regis .	✠ Æðelstan minister .
[✠ Ego Den]ulf ⁶ bisceop .	✠ ƿulfhelm minister .
[✠ Ego ƿi]lferð ⁶ bisceop .	✠ Alla minister .
✠ Ego ƿulfsige bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Ego Asser bisceop .	✠ ƿulfhelm minister .
✠ Ego ƿighelm bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Ego Ceolmund bisceop .	✠ Tata minister .
✠ Ego Eadgar bisceop .	✠ ƿulfred minister .
✠ Ego ƿimund bisceop .	✠ Æðelstan .
✠ Ego Beornelm abbas .	✠ Beorhtulf presbyter .
✠ ƿihtbrord ⁸ minister .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Deormod minister .	

¹ -bornan, H. ² Gemæra torgeleage, S., and translates "Thorley"; [to] Torigeleage, H. and Thorle, translation. ³ Promptim, H. ⁴ Trundlea, H.
⁵ Portge, H. ⁶ Supplied from H. B. ⁷ -la, H. ⁸ -brord, H.
⁹ -sige, B.

✠ Eadstan diaconus ¹ .	✠ Pulfric .
✠ Eadulf .	✠ Ealhstan .
✠ Ælfstan .	✠ Pynsige .
✠ Æðelstan ² .	[✠ Eadulf .] ⁴
✠ Pighelm .	✠ Pulfhelm .
✠ Pulfstan ³ .	✠ Pulfsize ⁵ .

Endorsed:—"Privilegium regis Edwardi primi de Mucheldevora". "Micheldevor anno Regis Edwardi primi. 1°". "Eaduuardus fundator istius loci". "✠ To Myceldevor . C. cassatorum . Ceseldene . XX . cassatorum . Annæ . XV . cassatorum .

[A.] *Ord. Surv. Facs.*, part ii, Winchester College, No. 1.

[B.] W. B. Sanders' transit. of [A.]

[M.] Edwards' *Liber de Hyda*, pp. 84, 833 (with early English and Latin translations).

[B.] MS. Cotton, Domitian A. xiv, f. 72b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxiii; from

[B.]

597. *Grant by King Edward to the Abbey of Newminster, Winchester, of land at Ann, co. Hants.* A.D. 901.

Domino omnium dominorum dominante , Ego EDWARDUS , Saxonum rex , ex decimatione quam avi mei decimaverunt ex eorum propriis terris istius regni ministris suis aliquibus , sive etiam peregrinis episcopis , et bonis presbyteris , et monasteriis etiam emendandis et pascendis pauperibus tradiderunt ea ratione ut in multis locis est scriptum pro rege missarum celebrationem , et votivas orationes pro statu regni , pro pace et tranquillitate illorum , ad monasterium meum etiam quod meo pretio comparavi quandam terram donavi quod est AT ANNÆ XV. mansas , quatenus ibi pro me et venerabili patre et avibus⁶ meis quotidie orationes fiant et intercessiones . Et sit ista terra cum illis quas ad illud monasterium dedi mihi et meis heredibus in jus sempiternum , ad pastum servorum Dei qui in illa etiam deserviunt , ubi pater meus requiescit . Et sit ista terra libera excepta expeditione , et pontis et urbis restauratione . Successores autem mei istam donationem non minuant , sed augeant ; et qui adauxerint adaugseat Deus vitam illorum ; et qui minuerint abbreviet Deus vitam illorum et fiat pars illorum cum diabolo in inferno , nisi ante mortem suam hoc juste emendaverint .

¹ This line after ✠ Ælfstan, H.

² This line omitted, H.

³ Pifstan, B.

⁴ Supplied from H. B.

⁵ Here H. B. ends.

⁶ Sic, MS.; Abavis, E.; but cf. terminibus.

Dis synd þa landgannere to Anne : Arest on þone garan on þat land aestward ; þonon on þone ford norþeþarde : þonon andlang straete on Burnstope ; þonon est on Prullanþorne ; of þam þorne east , þonon up on þa dune to þær dic on þa hbeþ¹ ; of þær libeap¹ to þane greateþn þorn ; þonon east betweox Brennungrafe on Cufanlea ; þonon ut þorþ Horleac on þes cinges mearce ; þonon on þone pudupeg , þær þa þreo landmearca gaþe togaedere ; of þane pudupeg eft on þone garan þær onfengon , and in on cyt on Beagildestoc norþ , þonon on Padancampe estþeardne ; þonon norþ to Bedesdene ; forþ be Bedesdene to Beddesseape ; þonon on þone garan useþeardne of þam Þaranford , be hagian to þam readen hamme ; þonon ut to þam elebeame .

These ben the lond-markys of Anne : Begyn fyrst at the hegge of the lond estward , fro thennys to the forde northward ; than along the weys to Cudunthorn , and than alonge the stret upon Watyrdune , to the dyche of Watyrdune ; fro the dyche along the strete of Burnstow ; than est betwex Brengrove and Cuflee , than out thurw Orlee to the kyngys marke ; than to the wudu-wey , there as the thre londys þrykkys metyþ to-gyders ; than fro the wydrys-wey est aȳen to the hegge there we erst bygon at ; and than in ryth to Begylstok north ; than to Wadcham estward ; than north to Beddesdene ; forth by Bedesdene to Beddesheþe ; than upwarde to the hegge of Warneford , by the place to the rede ham , than outh to the elebeme².

Hæc sunt terrarum limites de Anne : Imprimis incipe apud sepem illius terræ versus orientem , quousque perveneris ad vadum illud ; tunc ab aquilone per longum pertranseat vias quæ ducunt ad Cudunthorn , et tunc per longum plateam sic super Watyrdune , ad fossam illam de Watyrdune . Ab illa fossa per longum plateam de Burnstow ; tunc per orientem ad Prullethorne ; ab illa spina ex oriente , super illum montem quousque perveneris ad fossam de Bew . Ab illo loco ad magnam spinam ; tunc ex oriente inter Brengrove et Kuflee , et ex tunc ab extra per Horlee ad limitem regium ; ac deinde ad viam viduæ , ubi illarum terra tria puncta , conveniunt . Et ex tunc ab via viduæ ex oriente iterum ad illum [limitem] ubi primo incepimus metiri ; et tunc ad infra recte quousque perveneris ad Begylstok ab aquilone ; tunc ad Wadcham per orientem ; tunc versus aquilonem ad Beddesdene ; recte per Beddesdene ad Beddesheþe ; tunc superius ad illam sepem de Warneford , per domum illam quæ ducit ad Reedham , tunc ad illum limitem vocatum *the Elebeme* ,

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis DCCC[c]r^{mo} 3 , indictione vero IIII . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subltus notantur .

Eadperd rex .
Pleymund bisceop .
Æþelpaerð filius regis .
Ælswerð filius regis .
Æþelstan filius regis .

Denulf bisceop .
Piserþ bysceop .
Æsser bisceop .
Sighelm bisceop .
Cealmund bisceop .

¹ For hlep, E.² I.e., olive-tree, E.³ . DCCC ., E.

Eadgoer¹, bisceop.
 Pimund bisceop.
 Byrnelm bisceop.
 Pihrtbord minister.
 Deormod minister.
 Beortsie minister.
 Oceoc¹ minister.

Ælloc¹ minister.
 Beornstan minister.
 Tutac¹ minister.
 Pulfred presbyter.
 Beorhtulf presbyter.
 Beornulf diaconus.
 Eadstan diaconus.

[E.] Edwards, *Liber de Hyde*, p. 98.

Omitted by Kemble.

598. *Grant by King Edward [to Newminster Abbey] of land at
 Ceoseldene, or Chiseldon, co. Wilts. A.D. 901.*

Cunctis etenim divino inflatis spiramine certum constat, quod omnia quæ humanis cernuntur obtutibus, fumi similitudine evanescent. E contra hæc et ea quæ ab interiori homine, per meditationem divinarum scripturarum intelliguntur, æternaliter mansura non deficient.

Quapropter et ego EDWARDUS, divina largiente gratia, Anglorum Saxonum rex, hæc talia in meo frequenter revolvens præcordio, nitens cum fugitivis perpetualiter mansura mercari, aliquantulum terræ mei proprii juris ad ecclesiam quam noviter a fundamento erigens pro remedio animæ meæ meique venerabilis patris ælificare jussi, in æternam hæreditatem, omnium sæcularium difficultatum liberam, præter expeditionem, montis² arcisve instructionem, concedens dono, in loco ubi ruricolæ CEOSELDENE³, quantitate quinquaginta manentium istis circumdata terminibus.

Aerest of Eorthebyrg to Symbroce innan blaec pytte; of blaec pytte innan Dorceri, andlang Dorceri on tha straet; andlang straet thaet on Fridan byrgilis; of tha byrgelse on grenan byorh; of ðan biorge, on Fugan biorge; on Eorthebyrg; of ðære byrg on Audulfes cnol; of Audulfes cnol on thone thornestyb; of tha thornstib on Mearcumbe; of Mearcumbe on Hordestan; of Hordestan thaet eft on Eorthebyrg.

Fyrst, begyn at Orbyrgghe, so forth to Swymbroke wythinne the blaek pytte; fro the blaek pytte wythinne Dorkerne; along Dorkerne on the stret; along the stret to Frudbyrgyll; fro Frudbyrgyll to Greneburw; fro Greneburw to Fugyn-

¹ The errors in these names (cf. No. 596) are evidently caused by the misreading by the scribe when copying from the original charter, where the *a* resembling *æ* or *ec*, frequently found in documents of this period, was employed.

² Sic, MS.; pontia, E.

³ [vocitant], added, E.

burw ; to Orthebrygge ; fro Orthebrygge to Athulfes knol ; fro Athulfes knol to Thornestyb ; fro Thornestyb to Mercumbe ; fro Mercumbe to Horston ; from Horston agen to Orthebrygge .

Imprimis incipe in termino latine vocitato Pons Terrestris , anglice Orthebrygge , recte procedendo quousque pervenias ad Swymburnam , ad intra terminum latine vocitatum Niger Putens , anglice the blake pytte ; ab illo loco ad intra terminum nuncupatum latine angulus tenebrosus anglice the Dorkeherne ; per longum Dorkerne , quousque pervenias per longum pertranseundo vicum de Frudbrygyll ; a Frudbrygyll ad Grenburw ; a Grenburw ad Fugynburw usque ad Orthebrygge ; a Orthebrygge ad limitem vocatum Athulfes Cnol ; ab illo loco ad limitem vocatum Thornestyb , a quo pertranseas ad Mercumbe ; a Mercumbe ad terminum vocatum Horston ; ab Horston iterum ad Orthebrygge .

Consentientes huic vel augentes hanc nostram munificentiam perpetuam possideant pacem ; contradicentes vero vel minuentes pereant cum diabolo in perpetua combustione nisi in presenti cum satisfactione emendent .

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis nongentesimo primo , indictione vero quarta , in loco qui dicitur Hamp-tone . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subus notantur :—

✠ Edward rex .	✠ Byrnelm abbas .
✠ Pleymund bisceop .	✠ Pihtbrord minister .
✠ Elfredus filius regis .	✠ Deormod minister .
✠ Ethelwardus filius regis .	✠ Beortsie minister .
✠ Ethelstan filius regis .	✠ Occa minister .
✠ Daenulf bisceop .	✠ Alloc ¹ minister .
✠ Pifhið bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Asser bisceop .	✠ Taeta minister .
✠ Sighelm bisceop .	✠ Pulfred presbyter .
✠ Seolmund bisceop .	✠ Beorthtuls presbyter .
✠ Cudgar bisceop .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Pimund bisceop .	✠ Eadstan diaconus .

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 114.

Omitted by Kemble.

599. *Grant by Deneulf, Bishop of Winchester, to Beornulf, of land at Ebbesburna, or Ebbesborne Wyke, co. Wilts? A.D. 902.*

In nomine domini . DENEULF bisceop 7 þa hipan in Pintan caestre leton tó BEORNULFA hiora landes . xv . hida ET EBLES-BURNAN pið þam gafole ðe he pið bisceop 7 pið hipan ared² ðæt is

¹ See p. 230, n. 1.

² Aned, K.

. XLV . scill[ingas] to hærfestes em nihte síc simue agyfeð . on ða gerad ðæt hine na ge nan man óf to aceapienne ne his bearn æfter his dege þa [h]pile þe hi ða ge rihta forð bringan a magen 7 eac ælce geare fultumien to þære cyrican bóte þe ðet land to lynð¹ be ðem dæle þe ðet oðer fol² do ælc be his landes meðe . 7 þa cyricsceattes mid rihte agyfe . 7 fyrðe . 7 brycge 7 fester ge peorc hepe spa món ofer eall folc do . 7 ðis pes ge dón on dara³ pitena ge pitnesse 7 ða furiðe⁴ ðe hiora naman her be nioðan standað⁵ á pritene ðe geare ðe pes agán fram Cristes acennesse tpa pinter 7 nigan hund . 7 ðet pes gé dón on þere macran stope on Piantanceastre .

Bisceop lyfde Beornulfe his mege þæt he moste . þa in berðan menn hamettan to Eblesburnan . nú hebbe ic hi lamet Lufe 7 hire ðreo bearn 7 Lulan 7 his seax bearn ðonne ge arendodón me ða hspan on Pintan ceastre . ðet þa men mostan on þan londe punien hæfde spa ic spa minra freonda spelce hit hæfde . þonne perón þær ðreo pite ðeope mén bur lærde 7 ðreo ðeop berde ða me salde bisceop 7 þa hspan to ryhtre æhta 7 hire team .

Dis pes ge don ða man þa cyricean halgode æt Hysse burnan on ðara manna ge pitnessa þe hira naman her be neoðan standat .

Ærest Denepulf bisceop .	And Eadstan Diaconus .
And Tata presbyter .	And Æpelstan presbyter .
And Beornstan presbyter .	And Eadulf presbyter .
And Pigea diaconus .	And Ædelstan presbyter .
And Æpelstan presbyter .	And Ælfstan presbyter .
And Eadpulf . presbyter .	And Pulfstan presbyter .
And Dyrepine presbyter .	And Pigea presbyter .
And Pulfhere Cidding .	And Pulfric presbyter .
And Pulfstan . presbyter .	And Eahtan presbyter .
And Eadulf cempa .	And Pinsige minister .
And Beorhtsige presbyter .	And Pulfred minister .
And Pinsige presbyter .	And Beorsige minister .
And Ælsige . presbyter .	And Ælsige minister .
And Denepulf bisceop .	And Eadulf minister .
And Tata presbyter .	And Pulfhelm minister .
And Byrnstan presbyter .	And Pulsige minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,240, f. 61b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXX; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 161.

¹ Hyrð, K. T. ² Folc, K. T. ³ ðara, K.; þara, T. ⁴ "fritiðe", K., not. ⁵ -að, K.; -ab, T.

600. *Grant by King Eadward to the Prince Ordlaſ, of land at Stanton, or Stanton, co. Wilts. A.D. 903.*

PIS¹ HIS þa LANDES BOC AT STANTUNE.

Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo Cujus nutu et imperio simul cuncta creata sunt. et visibilia reguntur omnia et invisibilia qui in principio verum apud Deum patrem erat verbum nostre particeps fragilitatis factus est pro nobis obediens patri usque ad mortem qui etiam mortalitatis nostre corruptionem suscipiens participium nobis eternorum pollicitus est premiorum.

Cujus ope et auxillio ut arbitror gratia Dei inspirante Ego EAD-PARD² Angul³ Saxonum rex pro petitione adque flagitatione mei fideli principis nomine ORDLAF adcommodavi⁴ magistratibus consensum ut ei licentiam dedissem pius prediti⁵ neque bene servati libri jus perhenne restaurarem quam prius Æðeluf⁶ Saxonum rex suo fideli ministro nomine Cenpold jure hereditario possidendam Condonavit terram utique. XX. cassatorum in loco ubi a ruricolis STANTUN nominatur Cum omnibus ad⁷ se rite pertinentibus id est pratis pascuis aquis aquarumque decursibus istam autem prænominatam terram liberam esse conscribimus ab omni seculari gravidine preter arcis pontisve constructione atque expeditione. preterea vero antenofmi]natus Cenpald adhuc vivens predicens ait. Ut si ille suus filius Censu⁸ ad utilitatem vel ad obsequium regis pervenire potuisset. Ut illius terre domino vita comite fungiretur⁹ postque suum ab hac vita decessum 'ad prefati ducis monarchiam jure hereditario redigatur¹⁰.

Acta est autem hujus Kartule redintegratio anno dominice incarnationis. DCCCCIII. indictione. IIII. In loco celebri ubi ab incolis Middeltun nominatur. His testibus adstipulantibus quorum nomina infra craxata esse videntur.

Eadpard¹¹ rex.

Æðelpearð filius regis.

Asser episcopus.

Wulfsie episcopus.

Æðelstan mess¹².

Ordlaf dux.

Ordgar dux.

Wulfsige¹³ dux.

Aelfred miles¹⁴.

Heahferd¹⁵ dux.

Wiltbrond¹⁶ miles.

Aelfric miles.

Sigric¹⁷ miles.

Cufa miles.

¹ Title in B.:—Stantune.

meis, added, B.

³ I periti.

² Eadpearð, B.

³ -ol, B.

⁴ Cum

⁶ Æðelulf, B.; Æðelulf, K.

⁷ At, B.

⁸ Cenfus, B. K.; perhaps for Cen[ul]fus.

⁹ Fungere, B. K.

¹⁰ Relinquat

cui voluerit, B.

¹¹ Aeadpearð, B.

¹² Messu'. B.; messepreost, K.

¹³ -ie,

¹⁴ This line transposed to the fourth place from the end, B.

¹⁵ -ferð,

B. K.

¹⁶ -lord, B.; -brord, K.

¹⁷ Sigeric, B.

Territoria¹ autem² istius angelli³ his terminibus circumdata esse videntur.

Dis his sio⁴ land seten æt Stantune þe Cenpold hafede⁵. Aerest. on holan pylle þonne from holan pille on holan peg midde peardne ðonne þonan on þrining⁶ dene 7 ðonne of ðryfing dene on sceobban stan. ðonne þonan on blacan graf. ðonne of blacan graue on gemerstan ðonne of merstane⁷ on gemer⁸ beorgas ðonne on longan⁹ dene netðe¹⁰ pearde to anan stane. ðonne ofer podnes dic. ðæt to þare eorð byrig¹¹ ðonne þonan to axua¹² mere midde peardne ðonne þonan on lytlan beorg to anan stane ðonne þonan to eas more to þare burgilsan¹³ ðonne þonan to brom lace ðonne and¹⁴ lang broces æt eddes 'ford ðonne eft from eddes¹⁵ forda up pea[r]d¹⁶ and¹⁴ lang broces ðæt eft to holan pylle.

Si quis autem hanc nostram donationem augere vel multiplicare voluerit augeat Deus omnipotens dies ejus prosperos hic et in futuro Si autem quod non optamus evenerit. ut aliquis malivolo animo. istam nostram munificentiam confringere vel in aliud mutare conaverit. Sciat se esse maranatha¹⁷ cum Juda proditore in die adventus domini.

[A.] MS. Harl. 496, f. 136.
[B.] MS. Harl. 496, f. 166.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxv; from
[A. B.] Boundaries in vol. iii, p. 403.

601. *Grant by King Eadward to Tata, son of Æthelchun, of land at Hordwelle, or Hordle, co. Hants. A.D. 903.*

CARTA REGIS EDWARDI DE HORDWELLA.

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente. Ego EADWARD non meis meritis exigentibus omnipotentis Dei misericordia Angul Saxonum rex pro piaculorum meorum remedio necnon 7 antecessorum meorum atque etiam posteritatis mee subsequenter cum consensu 7 licentia optimatum meorum quorum nomina infra scripta sunt recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo TATA Æþehuni filio¹⁸ hoc est trium manentum æt HORDPELLE in perpetuum possessionem imperavi quas ante Æpel-

¹ Eeritoria, A.; Territoriocia, B. ² Autem, omitted, B. ³ Agelli, B.
⁴ Seo, B. ⁵ Hafde, B. ⁶ Dry., B. ⁷ Gem., B. ⁸ -mer, B.
⁹ Of lang., B. ¹⁰ Neotðe, B. ¹¹ Byrg, B. ¹² Oxna, B. ¹³ þam
byrg., B. ¹⁴ Ond, B. ¹⁵ Ford...eddes, omitted, B. ¹⁶ peard, B. ¹⁷ -ta, B.
¹⁸ Æþelhumfo, S.!

pulfus avus meus occidentalium Saxonum rex perpetualiter dederat ab omni mundiali censu liberas excepta expeditione ⁊ pontis ⁊ arcis construccione set casu quodam hereditarius ille liber antiquus submersus est. quo pene nichil in eo apertum videbatur. Hec autem cartula anno dominice incarnationis .DCCCC. III. in celebri loco qui dicitur Haamtum scripta est in presentia subsequentium testium.

*Metē de Hordwella.*¹ An spinbroc Ærest² þ up of spinebroc in on riscsked of þæs riscskedes³ byge foran ongean hordpylles peg. þ andlang þæs peges oð hit cymð to Iccenhilde⁴ pege. þonne of þan⁵ pege up on þone ealdan pude⁶ peg. þonne of þæn⁷ pude⁸ peg⁹ be eastan telles byrg on ænne garan. þonne of þan⁵ garan on ænne gar æcer þ andlanges þære¹⁰ fyrh¹¹ to anum andheafdum to anre forierðe¹² ⁊ seo forierð gæð in to þam lande þanne¹³ on gerihte to þam stane on hricg¹⁴ peg. þanon¹⁵ pest on anne goran andlanges þære fyrh⁹ to anum anheafdum¹³ þanon¹² of dune on fearn hylles¹⁴ skæd¹⁵ þ þanon¹² on aue furh an æcer near þam hlince. þonne on þene¹⁶ hline¹⁷ æt fearn hylles skæde supe pearde¹⁸. of þæm¹⁹ hline on anon²⁰ heafde forð þær on aue furh on aue stan ræpe þanon²¹ on gerihte on hricg peg. þ þanone on aue gar æcer on anon²² heafde ⁊ se gar æcer in on þ land. þanone²³ andlanges anre furh oþ hit cymð to anum byge þanone of þæm byge forð on aue furh²⁴ oþ hit cymð to anre forierðe ⁊ sio forierð in to þam lande þonne on Iccenhilde peg be telles burh pestan þanone¹² norð ofer Iccenhilde⁴ peg on sican pylle þ hþperes²⁵ ofer an furlang on gerihte on an æl bed on hæg hylles broces byge. an lang þæs broces oþ hit cymð to þam gar æcer²⁶. ⁊ þan²⁷ gar æceras in on þ land þanon¹² on aue forierðe on an on heafde þanon¹² on gerihte on readan clif on spin broc. þonne and lang þæs broces on þæt riscskæd.

✠ Ego Eadpeardus . rex .

✠ Ego Asser episcopus .

✠ Ego Ordlafr dux .

✠ Ego Dyormod minister .

✠ Ego Pihtbord minister .

✠ Ego Ælfric minister .

✠ Ego Þærulf . preost .

✠ Ego Byrnstan preost .

✠ Ego Þulfhun minister .

✠ Ego Buga minister .

¹ Termini pertinentes ad Hordwille, B.

² Ær. on sp., B.

³ þæs

riscskedes, B.

⁴ Icen., B.

⁵ þæm, B.

⁶ pude, B.

⁷ Of þæm

waga, S., note.

⁸ þere, B.

⁹ Furh, B.

¹⁰ -ðæ, B.

¹¹ Hricg, B.

¹² þoð, B.

¹³ -fodum, B.

¹⁴ Hi, B.

¹⁵ Sled, B.

¹⁶ ðone, B.

¹⁷ þ of þam hlince on oðerne hline, added, B.

¹⁸ Suðe-

peardre, B.

¹⁹ þam, B.

²⁰ Anum, B.

²¹ þanon, B.

²² an on, B.

²³ þanone, B.

²⁴ Fyrh, B.

²⁵ þpures, B.

²⁶ Æceron, B.

²⁷ þa, B.

✠ Ego Alla minister.

✠ Ego Pulred minister.

✠ Ego Pulfhem minister.

✠ Ego Beornstan minister.

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 17A.

[S.] Stevenson, Chron. Abingd., vol. I, p. 84.

[B.] MS. Cotton, Claudius C. ix, f. 100.

[K.] Kemble, Cod. Dipl., No. MLXXX; from

(Boundaries only.)

[A.]

602. *The Golden Charter of King Edward to the Abbey of Newminster, Winchester.* A.D. 903.

CARTA EDWARDI PRIMI FUNDATORIS ABBATIE DE HYDA.

Omnipotentia divine magestatis ubique presidente et sine fine cuncta gubernante ego EDWARDUS ipso largitante primus post mortem patris mei Alfredi ad regalis solii fastigium sublimatus¹ patrem² voti non segnis exsecutor ad officinas monasterii construendas quoddam terre spacium tres acras et tres virgatas quod ling'u'a Anglorum sex furlanges in aquilanari³ parte veteris monasterii a Denulfo ipsius Civitatis Episcopo et canonicis illius ecclesie seu a quibuslibet circum manentibus jure hereditatis reddemi⁴ unoquoque pede marcham⁵ auri contuli moxque in arduam monasterii structuram super tres acras et tres virgatas totam mentis diligenciam impendi et edificavi et ad distingcionem⁶ vetusti monasterii NOVUM MONASTERIUM appellari feci predictam autem ecclesiam in honore summe trinitatis genitricisque Christi Marie atque apostoli Petri benediccione Pontificali devotissime feci dedicari Et Anno incarnationis dominice . DCCCC . III°. Indictione . IIII^{to}. Ego Edwardus Rex Anglie et fundator primus N'o'vi monasterii P[i]ntonie Cunctis gentis nostre fidelibus innotesco quod pro anima patris mei Alfredi regis tocius Anglie primi coronati et pro salute anime mee⁷ liberalissimus tantam eidem ecclesie benigne confero opum prediorum ornamentorumque copiam [ut]⁸ ditissimorum monasteriorum equare videretur opulenciam eidem ecclesie do quendam fundum quem indigene MYCELDEFER appellant cum suo hundredo et appendicibus habens centum cassatos et ecclesiam utrumque⁹ villam de Stratton cum Novem hidis . Burcote cum . IIII . hidis et dimidiã . Popham cum . VIIII . hidis et dimidium¹⁰ Woedemancote¹¹ cum . X . hidis . Candeverre¹² cum . X . hidis et ecclesia Cramborne cum . VIIII . hidis et capella . Draitone juxta

¹ Bull., K.² -tris, K.³ -lon-, K.⁴ Redemi, K.⁵ -cam, K.⁶ -tinct-, K.⁷ Mee, omitted, K.⁸ [ut], added, K.⁹ Utramque, K.¹⁰ dũm, A.; dominium, K.¹¹ Wode-, K.¹² Candever, K.

Niuetone¹ cum . III . hidis Swerwetone cum . III . hidis et una virgata et dimidia Northametone cum . VI . hidis Nortone juxta Seleborne cum . III . hidis Slastede et Tachburi cum una hida et dimidia libera et consuetudine Regia manerium quod dicitur Anna . XV . hidas cassatos habens et ecclesiam manerium quod [vocatur]² Colengaburnam habens . L . cassatos et appendicibus suis cum ecclesia manerium quod kalatur³ Ceoseldene . XL . cassatorum et ecclesiam eidem ecclesie Novi monasterii in Pintonia a me Edwardo rege fundata⁴ do et concedo in puram et perpetuam elemosinam et præterea totam terram de Durlea et illam in qua abbatiam fundavi ab omni servicio mundana⁵ et ceculari⁶ negocio semper sint libere exceptis tribus causis hoc est expedicione et arcis⁷ pontis constructione . Huic autem libertati et donationi fautores ac consiliarii mei fuerunt duces et magnates qui me ad hanc largitatem incitaverunt qui etiam omnes unanimiter concesserunt ut donacio ista firma in eternum permanet⁸ et in aureis literis scriptis⁹ neque a quolibet seu superiore vel inferiore comutetur¹⁰ set gloriosum maneat inviolabile et quisquis violare præsumserit¹¹ excommunicetur a societate¹² Dei et sanctorum .

Celebrata est igitur hec Regalis institutio et donatio in Pago qui dicitur Hamtone anno dominice incarnationis . DCCCCIII . indictione quarta sub testimonio et auctoritate¹³ gentis nostrae Principum quorum vocabula hic cernuntur¹⁴ .

✠ Ego Eadpeard rex .	✠ Pihlbrord m̃ ¹⁵ .
✠ Ego Plegmund bisceop .	✠ Deormod m̃ .
✠ Ego Aðelpæard filius regis .	✠ Beorhtsie m̃ .
✠ Ego Denulf bisceop .	✠ Oca ¹⁶ m̃ .
✠ Ego Wiferð bisceop .	✠ Aðelstan m̃ .
✠ Ego Wulfs[i]ge bisceop .	✠ Pulfhelm m̃ .
✠ Ego Asser bisceop .	✠ Alla m̃ .
✠ Ego Pighelm bisceop .	✠ Beornstan m̃ .
✠ Ego Ceolmund bisceop .	✠ Pulfhelm m̃ .
✠ Ego Eadgar bisceop .	✠ Beornstan m̃ .
✠ Ego Pimund bisceop .	✠ Tata m̃ .
✠ Ego Beornelm abbas .	✠ Pulf[r]jed m̃ .

¹ Nunnetone, K.
overline, MS.

² [vocatur], added, K.
⁴ -tac, K.

³ With vocatur, glossed.

⁵ -neat, K.

⁶ -ta, K.

⁷ -no, K.

⁸ Saec, K.

⁹ Arcis et, K.

¹⁰ Auctoritate, MS.

¹¹ Cereruntur, MS

¹² Comm., K.

¹³ Praesump., K.

following, into m̃ca.

¹⁴ Oca, K.

¹⁵ K. extends this m̃ and all the

Æðelstan .	Pulfric .
Beorhtulf Presbyter .	Eahlstan .
Beornulf Diaconus .	Pyns[i]ge .
Eadstan Diaconus .	Eadulf .
Eadulf .	Pulfric .
Ælfstan .	Pulfric .
Æðelstan .	Pulfric .
Pighelm .	

[A.] MS. Harl. 1761, f. 47.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxvi; from [A.]

603. *Record by King Eadweard, at the request of Duke Æðelfrid, who had lost the original deed by fire, of a grant by Aðulf to his daughter Æðelgyð of land at East Hrisan Byrg, or Princes Risborough, co. Bucks. A.D. 903.*

Regnante inperpetuum et mundi monarchiam gubernante altithroni patris sobole qui cælestia simul et terrena . moderatur . Illius etenim incarnationis . anno . DCCCC^o . III . indictione vero sexta . Contigit quod ÆDELFRID¹ duci omnes hereditarii libri ignis vastatione combusti perierunt ; Tali igitur necessitate cogente predictus dux rogavit EADWEARDUM regem . ÆDELREDUM quoque et ÆDELFLEDAM qui tunc principatum et potestatem gentis Merciorum sub predicto rege tenuerunt . Omnes etiam senatores Mer'ciorum' ut ei consentirent et licentiam darent alios libros rescribendi ;

Tunc illi unanimitè omnes devota mente consenserunt ut alii ei libri scriberentur² eodem modo quo et priores scripti erant In quantum eos memoriter recordari potuisset³ . Si vero quoslibet recordari minime potuisset . Tunc ei ista kartula in auxilio et adfirmatione fieret . Ut nullus eum contentiose cum aliis libris affligere valuisset . nec propinquus nec alienus quamvis aliquis homo aliquem de vetustis libris protulerit quem prius fraudulenter in hora ipsius incendii vel alio quolibet tempore per furtum abstraxisset ; Novimus namque quod omnia quæ in hoc mundo contingere solent aliquando citius aliquando vero tardius ex memoria mortalium delapsa deveniunt . nisi in scedulis litterarum characteribus adnotantur .

¹ -du, S.² Rescrib. K.³ See vol i, pref., p. xx.

Dis synd þa landgainero to Anne : Arest on þone garan on þat land aestward ; þonon on þone ford norþeparde : þonon andlang straete on Burnstope ; þonon est on Prullanþorne ; of þam þorne east , þonon up on þa dune to þær dic on þa hbeþ¹ ; of þær libeap¹ to þane greatan þorn ; þonon east betweox Brennungrafe on Cusanlea ; þonon ut þorp Horleac on þes cinges mearce ; þonon on þone pudupeg , þær þa preo landmearca gaþe togaedere ; of þane pudupeg eft on þone garan þær onfengon , and in on cyt on Beagildestoc norþ , þonon on Padancampe estpeardne ; þonon norþ to Bedesdene ; forþ be Bedesdene to Beddesæpe ; þonon on þone garan ufsepeardne of þam Þaranford , be hagan to þam readen hamme ; þonon ut to þam elebeame .

These ben the lond-markys of Anne : Begyn fyrst at the hegge of the lond eastward , fro thennys to the forde northward ; than along the weys to Cudunthorn , and than alonge the stret upon Watyrdune , to the dyche of Watyrdune ; fro the dyche along the strete of Burnstow ; than est betwex Brengrove and Cuflee , than out thurw Orles to the kyngys marke ; than to the wudu-vey , there as the thre londys þrykkys metyth to-gydere ; than fro the wyduys-vey est ayen to the hegge there we erat bygon at ; and than in ryth to Begylstok north ; than to Wadcham eastward ; than north to Beddesdene ; forth by Bedesdene to Beddesethe ; than upwarde to the hegge of Warneford , by the place to the rede ham , than outh to the elebeme².

Hæc sunt terrarum limites de Anne : Imprimis incipe apud sepe[m] illius terre versus orientem , quousque perveneris ad vadum illud ; tunc ab aquilone per longum pertransas vias quæ ducunt ad Cudunthorn , et tunc per longum plateam sic super Watyrdune , ad fossam illam de Watyrdune . Ab illa fossa per longum plateam de Burnstow ; tunc per orientem ad Prullethorne ; ab illa spina ex oriente , super illum montem quousque perveneris ad fossam de Bew . Ab illo loco ad magnam spinam ; tunc ex oriente inter Brengrove et Kuflee , et ex tunc ab extra per Horlee ad limitem regium ; ac deinde ad viam vidue , ubi illarum terra tria puncta , conveniunt . Et ex tunc ab via vidue ex oriente iterum ad illum [limitem] ubi primo incepimus metiri ; et tunc ad infra recte quousque perveneris ad Begylstok ab aquilone ; tunc ad Wadscham per orientem ; tunc versus aquilonem ad Beddesdene ; recte per Beddesdene ad Beddesethe ; tunc superius ad illam sepe[m] de Warneford , per domum illam quæ ducit ad Reedham , tunc ad illum limitem vocatum *the Elebeme* ,

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis DCCC[c]r^{mo} 3 , indictione vero IIII . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subtus notantur .

Eadperð rex .

Pleymund bisceop .

Æþelpærð filius regis .

Ælswerð filius regis .

Æþelstan filius regis .

Denulf bisceop .

Þiserþ bysceop .

Æsser bisceop .

Sighelm bisceop .

Cealmund bisceop .

¹ For hlep , E.

² I.e., olive-tree, E.

³ . DCCC . E.

Eadgoer¹, bisceop.
 Pimund bisceop.
 Byrnelm bisceop.
 Pihlbord minister.
 Deormod minister.
 Beortsie minister.
 Oceoc¹ minister.

Ælloc¹ minister.
 Beornstan minister.
 Tutac¹ minister.
 Pulfred presbyter.
 Beorhtulf presbyter.
 Beornulf diaconus.
 Eadstan diaconus.

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 98.

Omitted by Kemble.

598. *Grant by King Edward [to Newminster Abbey] of land at
 Ceoseldene, or Chiseldon, co. Wilts. A.D. 901.*

Cunctis etenim divino inflatis spiramine certum constat, quod omnia quæ humanis cernuntur obtutibus, fumi similitudine evanescent. E contra hæc et ea quæ ab interiori homine, per meditationem divinarum scripturarum intelliguntur, æternaliter mansura non deficient.

Quapropter et ego EDWARDUS, divina largiente gratia, Anglorum Saxonum rex, hæc talia in meo frequenter revolvens præcordio, nitens cum fugitivis perpetualiter mansura mercari, aliquantulum terræ mei proprii juris ad ecclesiam quam noviter a fundamento erigens pro remedio animæ meæ meique venerabilis patris ælificare jussi, in æternam hæreditatem, omnium sæcularium difficultatum liberam, præter expeditionem, montis² arcisve instructionem, concedens dono, in loco ubi ruricolæ CEOSELDENE³, quantitate quinquaginta manentium istis circumdata terminibus.

Aerest of Eorthebyrg to Symbroce innan blaec pytte; of blaec pytte innan Dorceri, andlang Dorceri on tha straet; andlang straet thaet on Fridan byrgilis; of tha byrgelse on grenan byorh; of ðan biorge, on Fugan biorge; on Eorthebyrg; of ðære byrg on Audulfes cnol; of Audulfes cnol on thone thornestyb; of tha thornstib on Mearcumbe; of Mearcumbe on Hordestan; of Hordestan thaet eft on Eorthebyrg.

Fyrst, begyn at Orbrygghe, so forth to Swymbroke wythinne the blaec pytte; fro the blaec pytte wythinne Dorkerne; along Dorkerne on the stret; along the stret to Frudbyrgyll; fro Frudbyrgyll to Greneburw; fro Greneburw to Fugyn-

¹ The errors in these names (cf. No. 596) are evidently caused by the misreading by the scribe when copying from the original charter, where the *a* resembling *æ* or *ec*, frequently found in documents of this period, was employed.

² *Sic*, MS.; pontis, E.

³ [vocitant], added, E.

burw ; to Orthebrygge ; fro Orthebrygge to Athulfas knel ; fro Athulfas knel to Thornestib ; fro Thornestib to Mercumbe ; fro Mercumbe to Horston ; from Horston agen to Orthebrygge .

Imprimis incipe in termino latine vocitato Pons Terrestris , anglice Orthebrygge , recte procedendo quousque pervenias ad Srymburnam , ad intra terminum latine vocitatum Niger Putens , anglice the blake pytte ; ab illo loco ad intra terminum nuncupatum latine angulus tenebrosus anglice the Dorkerhæne ; per longam Dorkerne , quousque pervenias per longam pertranscundo vicum de Frudbyrgyll ; a Frudbyrgyll ad Grenburw ; a Grenburw ad Fugynburw usque ad Orthebrygge ; a Orthebrygge ad limitem vocatum Athulfas Cnel ; ab illo loco ad limitem vocatum Thornestib , a quo pertransceas ad Mercumbe ; a Mercumbe ad terminum vocatum Horston ; ab Horston iterum ad Orthebrygge .

Consentientes huic vel augentes hanc nostram munificentiam perpetuam possideant pacem ; contradicentes vero vel minuentes pereant cum diabolo in perpetua combustione nisi in præsenti cum satisfactione emendent .

Acta est hæc scriptio anno dominice incarnationis nongentesimo primo , indictione vero quarta , in loco qui dicitur Hampton . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subas notantur :—

✠ Edward rex .	✠ Byrnelm abbas .
✠ Plemund bisceop .	✠ Pihtrord minister .
✠ Elfredus filius regis .	✠ Deormod minister .
✠ Ethelwardus filius regis .	✠ Beortsie minister .
✠ Ethelstan filius regis .	✠ Occa minister .
✠ Daenulf bisceop .	✠ Alloc ¹ minister .
✠ Pifhið bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Asser bisceop .	✠ Taeta minister .
✠ Sighelm bisceop .	✠ Pulfred presbyter .
✠ Seolmund bisceop .	✠ Beorthtuls presbyter .
✠ Cudgar bisceop .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Pimund bisceop .	✠ Eadstan diaconus .

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 114.

Omitted by Kemble.

599. *Grant by Denewulf, Bishop of Winchester, to Beornulf, of land at Ellsburna, or Ebbesborne Wyke, co. Wilts? A.D. 902.*

In nomine domini . DENEWULF bisceop 7 þa hipan in Pintan ceastre leton tó BEORNULFA hiora landes . xv . hida ET EBLES-BURNAN pið þam gafole ðe he pið bisceop 7 pið hipan ared² 8æt is

¹ See p. 230, n. 1.

² Aned, K.

. XLV . scill[ingas] to hærfestes em nihte sie simue agyfeð . on ða gerad ðæt hine na ge nan man of to aceapienne ne his bearn æfter his dege þa [h]pile þe hi ða ge rihta forð bringan a magen 7 eac ælce geare fultunien to þære cyrican bôte þe ðet land to hynð¹ be ðem dæle þe ðet oðer folc² do ælc be his landes meðe . 7 þa cyricsceattes mid rihte agyfe . 7 fyrðe . 7 brycge 7 fester ge peorc hepe spa mōn ofer eall folc do . 7 ðis pes ge dōn on dara³ pitena ge pitnesse 7 ða furðe⁴ ðe hiora naman her be niððan standad⁵ a pritene ðe geare ðe pes agān fram Cristes acennesse tpa pinter 7 nigan hund . 7 ðet pēs gé dōn on þære mæran stope on Piantanceastre .

Bisceop lyfde Beornulfe his mege þæt he moste . þa in berðan menn hamettan to Eblesburnan . nū hebbe ic hi hamet Lufe 7 hire ðreo bearn 7 Luhan 7 his seax bearn ðonne ge ærendlodon me ða hīpan on Pīntan ceastre . ðet þa men mostan on þan londe punien hæfde spa ic spa minra freonda spelce hit hæfde . þonne peron þær ðreo pite ðeope mēn bur lærle 7 ðreo ðeop berde ða me salde bisceop 7 þa hīpan to ryltre æhta 7 hire team .

Dis pes ge don ða man þa cyricean halgode at Hysse burnan on ðara manna ge pitnessa þe hira naman her be neoðan standat .

Ærest Denepulf bisceop .

And Tata presbyter .

And Beornstan presbyter .

And Pigea diaconus .

And Æpelstan presbyter .

And Eadpulf . presbyter .

And Dyrepine presbyter .

And Pulfhere Cidding .

And Pulfstan . presbyter .

And Eadulf cempa .

And Beorhtsige presbyter .

And Pindsige presbyter .

And Ælfsige . presbyter .

And Denepulf bisceop .

And Tata presbyter .

And Byrnstan presbyter .

And Eadstan Diaconus .

And Æpelstan presbyter .

And Eadulf presbyter .

And Ædelstan presbyter .

And Ælfstan presbyter .

And Pulfstan presbyter .

And Pigea presbyter .

And Pulfric presbyter .

And Eahtan presbyter .

And Pinsige minister .

And Pulfred minister .

And Beorsige minister .

And Ælfsige minister .

And Eadulf minister .

And Pulfhelu minister .

And Pulsige minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 61b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXX; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 151.

¹ Hyrð, K. T.
note.

² Folc, K. T.
² að, K.; -aþ, T.

³ ðara, K.; þara, T.

⁴ "frieðe", K.,

A

be

T

t

r

ve

ni

q

se

bi

st

to

P

P

so

si

to

no

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

• *... in ...*

Tullius^o dux.
 Julius miles.
 Tullius^o dux.
 Tullius^o miles.
 Julius miles.
 Tullius^o miles.
 Julius miles.

• Can
 • At, B.
 • Reliquet
 • etc.
 • etc.

Territoria¹ autem² istius angelli³ his terminibus circumdata esse videntur.

Dis his sio⁴ land seten æt Stantune þe Cenpold hafede⁵. Aerest. on holan pylle þonne from holan pille on holan peg midde peardne ðonne þonan on þrifing⁶ dene 7 ðonne of ðryfing dene on sceobban stan. ðonne þonan on blacan graf. ðonne of blacan graue on gemerstan ðonne of merstane⁷ on gemer⁸ beorgas ðonne on longan⁹ dene netðe¹⁰ pearde to anan stane. ðonne ofer podnes dic. ðæt to þare eorð byrig¹¹ ðonne þonan to axna¹² mere midde peardne ðonne þonan on lytlan beorg to anan stane ðonne þonan to eas more to þare burgilsan¹³ ðonne þonan to brom lace ðonne and¹⁴ lang broces æt eddes 'ford ðonne eft from eddes¹⁵ forda up pea[r]d¹⁶ and¹⁴ lang broces ðæt eft to holan pylle.

Si quis autem hanc nostram donationem augere vel multiplicare voluerit augeat Deus omnipotens dies ejus prosperos hic et in futuro Si autem quod non optamus evenerit. ut aliquis malivolo animo. istam nostram munificentiam confringere vel in aliud mutare conaverit. Sciat se esse maranatha¹⁷ cum Juda proditore in die adventus domini.

[A.] MS. Harl. 436, f. 134.
[B.] MS. Harl. 434, f. 133.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxv, from
[A. B.] Boundaries in vol. iii, p. 403.

601. *Grant by King Eadward to Tata, son of Æthelun, of land at Hordwelle, or Hordle, co. Hants. A.D. 903.*

CARTA REGIS EDWARDI DE HORDWELLA.

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente. Ego EADWARD non meis meritis exigentibus omnipotentis Dei misericordia Angul Saxonum rex pro piaculorum meorum remedio necnon 7 antecessorum meorum atque etiam posteritatis mee subsequents cum consensu 7 licentia optimatum meorum quorum nomina infra scripta sunt recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo TATA 'Æþehuni filio¹⁸ hoc est trium manentum æt HORDPELLE in perpetuum possessionem imperavi quas ante Æþel-

¹ Eeritoria, A.; Territoriocia, B. ² Autem, omitted, B. ³ Agelli, B.
⁴ Seo, B. ⁵ Hafde, B. ⁶ Dry., B. ⁷ Gem., B. ⁸ -mer, B.
⁹ Of lang., B. ¹⁰ Neoðe, B. ¹¹ Byrg, B. ¹² Oxna, B. ¹³ þam
byrg., B. ¹⁴ Ond, B. ¹⁵ Ford...eddes, omitted, B. ¹⁶ peard, B. ¹⁷ -ta, B.
¹⁸ Æþelhumso, S. 1

ðam holan more . ƿlang ðæs holan mores innan hamele ƿlang hamele ƿær cysle burnan¹ ƿæð into hamele ;

ƿis syndon ða land ƿemæra to riƿe leaƿe². Ærest on seaxea seað . of seaxe seaðe on ƿone holan æsc . of ðam holan æsce on trinde leaƿe . of trinde leaƿe on fæstan æc . of fæsten æc on eadulfes hamun . of eadulfes hamme on ða readan dīc . of ðære readan dīc on ƿa leaƿe . of ðære leaƿe on bæc heal . of bæc heale . on tæppe leaƿe . of tæppe leaƿe eft on seaxeseað ;

In nomine Jhesu christi . ƿis syndon ðæra syx hida ƿemæra æt kendefer . Primitus . fram ðæra burn stope . to ðam stan cisteles . Ac deinde . on ðone greatan ƿorn . Indeque . on bican hyrste to puda . Sic deinceps . to rupan beorge . Illincque to ðam ƿidan herpaðe . Sicque prōintim³ . to beofan stane to norð sceate to puda . ƿ ðurh ðone puda inn on ƿidan dæll middeperd . Ex hoc . ut ðurh tigel hangran . et de post ut ðurh trindlea⁴ . ƿa ƿlang ðæs smalan ƿeges to buccan oran on ða miclan dīc . Sic denique ƿlang dūne on ƿest healf to ðære burn stope ðe ƿe ær on fruman nemdan ; ƿ ða seofan hida æt ƿorðsige⁵ hyrað to ƿam hund hidan to myceldefer . eall ƿa ða land ƿemæra hit on butan belicƿceað . ƿ an ƿer on ycenan ƿ healf ƿæt hƿite clif ƿ ses syðemyste mylen on ƿintceastre binman pealle ;

C[elebrat]a⁶ est igitur hec regalis institutio in pago qui dicitur Hamtun . Anno dominice incarnationis . DCCCC . Indictione [quarta . sub]⁶ testimonio et auctoritate gentis Nostrae principum quorum vocabulo⁷ hic cernuntur .

✠ Ego Ead[weard] ⁸ Rex .	✠ Beorhtsige ⁹ minister .
✠ Ego Plego]mund ⁸ bisceop .	✠ Ocea minister .
✠ Ego Æðel]ƿeard ⁸ filius Regis .	✠ Æðelstan minister .
✠ Ego Den]ulf ⁸ bisceop .	✠ ƿulfhelm minister .
✠ Ego ƿi]lferð ⁸ bisceop .	✠ Alla minister .
✠ Ego ƿulfsige bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Ego Asser bisceop .	✠ ƿulfhelm minister .
✠ Ego ƿighelm bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Ego Ceolmund bisceop .	✠ Tata minister .
✠ Ego Eadgar bisceop .	✠ ƿulfred minister .
✠ Ego ƿimund bisceop .	✠ Æðelstan .
✠ Ego Beornelm abbas .	✠ Beorhtulf presbyter .
✠ ƿihtbrord ⁸ minister .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Deormod minister .	

¹ -borman, H. ² Gemæra torgeleage. S., and translates "Thorley"; [to] Torigeleage, H. and Thorle, translation. ³ Promptim, H. ⁴ Trundlea, H.
⁵ Portge, H. ⁶ Supplied from H. B. ⁷ -la, H. ⁸ -briord, H.
⁹ -sige, B.

✠ Eadstan diaconus ¹ .	✠ Pulfric .
✠ Eadulf .	✠ Ealhstan .
✠ Ælfstan .	✠ Pynsige .
✠ Æðelstan ² .	[✠ Eadulf .] ⁴
✠ Pighelm .	✠ Pulfhelm .
✠ Pulfstan ³ .	✠ Pulfsege ⁵ .

Endorsed:—"Privilegium regis Edwardi primi de Mucheldevora". "Micheldever anno Regis Edwardi primi . 1°". "Eaduuar-
dus fundator istius loci". "✠ To Myceldever . c. cassatorum .
Ceseldene . xx . cassatorum . Annæ . xv . cassatorum .

[A.] *Ord. Surv. Facs.*, part II, Winchester College, No. 1.

[B.] W. B. Sanders' transit. of [A.]

[M.] Edwards' *Liber de Hyda*, pp. 85, 333 (with early English and Latin translations).

[B.] MS. Cotton, Domitian A. xiv, f. 72b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxiii; from

[B.]

597. *Grant by King Edward to the Abbey of Newminster, Winchester, of land at Ann, co. Hants.* A.D. 901.

Domino omnium dominorum dominante , Ego EDWARDUS ,
Saxonum rex , ex decimatione quam avi mei decimaverunt ex
eorum propriis terris istius regni ministris suis aliquibus , sive
etiam peregrinis episcopis , et bonis presbyteris , et monasteriis
etiam emendandis et pascendis pauperibus tradiderunt ea ratione
ut in multis locis est scriptum pro rege missarum celebrationem ,
et votivas orationes pro statu regni , pro pace et tranquillitate illo-
rum , ad monasterium meum etiam quod meo pretio comparavi
quandam terram donavi quod est AT ANNÆ XV. mansas , quatenus
ibi pro me et venerabili patre et avibus⁶ meis quotidie orationes
fiant et intercessiones . Et sit ista terra cum illis quas ad illud
monasterium dedi mihi et meis heredibus in jus sempiternum , ad
pastum servorum Dei qui in illa etiam deserviunt , ubi pater meus
requiescit . Et sit ista terra libera excepta expeditione , et pontis
et urbis restauratione . Successores autem mei istam donationem
non minuant , sed augeant ; et qui adauxerint adaugent Deus
vitam illorum ; et qui minuerint abbreviet Deus vitam illorum et
fiat pars illorum cum diabolo in inferno , nisi ante mortem suam
hoc juste emendaverint .

¹ This line after ✠ Ælfstan, H.

² This line omitted, H.

³ Pifstan, B.

⁴ Supplied from H. B.

⁵ Here H. B. ends.

⁶ Sic, MS.; Abavis, E.; but cf. terminibus.

Dis synd þa landgamero to Anne : Arest on þone garan on þat land aestward ; þonon on þone ford norþeparde : þonon andlang straete on Burnstope ; þonon est on Prullanþorne ; of þam þorne east , þonon up on þa dune to þær dic on þa hbeþ¹ ; of þær libeap¹ to þane greatan þorn ; þonon east betweox Brennungefe on Cusanlea ; þonon ut þorp Horleac on þes cinges nearce ; þonon on þone pudupegg , þær þa þreo landnearca gaþe togaedere ; of þane pudupegg eft on þone garan þær onfengon , and in on cyt on Beagildestoc norþ , þonon on Padancampe estpeardne ; þonon norþ to Bedesdene ; forþ be Bedesdene to Beddesseape ; þonon on þone garan ufepeardne of þam Paranford , be hagan to þam readen hamme ; þonon ut to þam elebeame .

These ben the lond-markys of Anne : Begyn fyrst at the hegge of the lond eastward, fro thennys to the forde northward ; than along the weya to Cudunthorn, and than alonge the stret upon Watyrdune , to the dyche of Watyrdune ; fro the dyche along the strete of Burnstow ; than est betwex Brengrove and Cuslee , than out thurw Orlee to the kyngys marke ; than to the wudu-wey , there as the thre londys jerykkyas metyþ to-gyðere ; than fro the wyduys-wey est aȝen to the hegge there we erst bygon at ; and than in ryth to Begylstok north ; than to Wadcham eastward ; than north to Beddesdene ; forth by Bedesdene to Beddesethe ; than upwarde to the hegge of Warneford , by the place to the reule ham , than outh to the elebeme².

Hæc sunt terrarum limites de Anne : Imprimis incipe apud sepe illius terræ versus orientem , quousque perveneris ad vadum illud ; tunc ab aquilone per longum pertranssas vias quæ ducunt ad Cudunthorn , et tunc per longum plateau sic super Watyrdune , ad fossam illam de Watyrdune . Ab illa fossa per longum plateau de Burnstow ; tunc per orientem ad Prullethorne ; ab illa spina ex oriente , super illum montem quousque perveneris ad fossam de Bew . Ab illo loco ad magnam spinam ; tunc ex oriente inter Brengrove et Cuslee , et ex tunc ab extra per Horlee ad limitem regium ; ac deinde ad viam viduæ , ubi illarum terra tria puncta , conveniunt . Et ex tunc ab via viduæ ex oriente iterum ad illum [limitem] ubi primo incepimus metiri ; et tunc ad infra recte quousque perveneris ad Begylstok ab aquilone ; tunc ad Wadcham per orientem ; tunc versus aquilonem ad Beddesdene ; recte per Beddesdene ad Beddesethe ; tunc superius ad illam sepe de Warneford , per domum illam quæ ducit ad Reedham , tunc ad illum limitem vocatum the Elebeme ,

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis DCCC[c]^{mo} 3 , indictione vero IIII . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subthus notantur .

Eadperd rex .
Pleymund bisceop .
Æþelpaerl filius regis .
Ælswerd filius regis .
Æþelstan filius regis .

Denulf bisceop .
Piserþ bysceop .
Æsser bisceop .
Sighelm bisceop .
Cealmund bisceop .

¹ For hlep, E.

² I.e., olive-tree, E.

³ . DCCC . E.

Eadgoer¹, bisceop.
 Pimund bisceop.
 Byrnelm bisceop.
 Pihthbord minister.
 Deormod minister.
 Beortsie minister.
 Oceoc¹ minister.

Ælloc¹ minister.
 Beornstan minister.
 Tutac¹ minister.
 Pulfred presbyter.
 Beorhtulf presbyter.
 Beornulf diaconus.
 Eadstan diaconus.

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 98.

Omitted by Kemble.

598. *Grant by King Edward [to Newminster Abbey] of land at
 Ceoseldene, or Chiseldon, co. Wilts. A.D. 901.*

Cunctis etenim divino inflatis spiramine certum constat, quod omnia quæ humanis cernuntur obtutibus, fumi similitudine evanescent. E contra hæc et ea quæ ab interiori homine, per meditationem divinarum scripturarum intelliguntur, æternaliter mansura non deficient.

Quapropter et ego EDWARDUS, divina largiente gratia, Anglorum Saxonum rex, hæc talia in meo frequenter revolvens præcordio, nitens cum fugitivis perpetualiter mansura mercari, aliquantulum terræ mei proprii juris ad ecclesiam quam noviter a fundamento erigens pro remedio animæ meæ meique venerabilis patris ædificare jussi, in æternam hæreditatem, omnium sæcularium difficultatum liberam, præter expeditionem, montis² arcisve instructionem, concedens dono, in loco ubi rusticolæ CEOSELDENE³, quantitate quinquaginta manentium istis circumdata terminibus.

Aerest of Eorthebyrg to Symbroce innan blaec pytte; of blaec pytte innan Dorceri, andlang Dorceri on tha straet; andlang straet thaet on Fridan byrgilis; of tha byrgelse on grenan byorh; of ðan biorge, on Fugan biorge; on Eorthebyrg; of ðaere byrg on Audulfes cnol; of Audulfes cnol on thone thornestyb; of tha thornstib on Mearcumbe; of Mearcumbe on Hordestan; of Hordestan thaet eft on Eorthebyrg.

Fyret, begun at Orbyrgghe, so forth to Swymbroke wythinne the blaec pytte; fro the blaec pytte wythinne Dorkerne; along Dorkerne on the stret; along the stret to Frudbyrgyll; fro Frudbyrgyll to Greneburw; fro Greneburw to Fugya-

¹ The errors in these names (*cf.* No. 596) are evidently caused by the misreading by the scribe when copying from the original charter, where the *a* resembling *æ* or *æ*, frequently found in documents of this period, was employed.

² *Sic*, MS.; pontia, E.

³ [vocitant], added, E.

burw ; to Orthebrygge ; fro Orthebrygge to Athulfes knol ; fro Athulfes knol to Thornestyb ; fro Thornestyb to Mercumbe ; fro Mercumbe to Horston ; from Horston agen to Orthebrygge .

Imprimis incipe in termino latine vocitato Pons Terrestris , anglice Orthebrygge , recte procedendo quousque pervenias ad Swymburnam , ad intra terminum latine vocitatum Niger Putens , anglice the blake pytte ; ab illo loco ad intra terminum nuncupatum latine angulus tenebrosus anglice the Dorkeherne ; per longum Dorkerna , quousque pervenias per longum pertranseundo vicum de Frudbrygyll ; a Frudbrygyll ad Grenburw ; a Grenburw ad Fugynburw usque ad Orthebrygge ; a Orthebrygge ad limitem vocatum Athulfes Cnol ; ab illo loco ad limitem vocatum Thornestyb , a quo pertranseas ad Mercumbe ; a Mercumbe ad terminum vocatum Horston ; ab Horston iterum ad Orthebrygge .

Consentientes huic vel augentes hanc nostram munificentiam perpetuam possideant pacem ; contradicentes vero vel minuentes pereant cum diabolo in perpetua combustione nisi in presenti cum satisfactione emendent .

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis nongentesimo primo , indictione vero quarta , in loco qui dicitur Hampton . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subtus notantur :—

✠ Edward rex .	✠ Byrnelm abbas .
✠ Pleymund bisceop .	✠ Pihtbrord minister .
✠ Elfredus filius regis .	✠ Deornod minister .
✠ Ethelwardus filius regis .	✠ Beortsie minister .
✠ Ethelstan filius regis .	✠ Occa minister .
✠ Daenulf bisceop .	✠ Alloc ¹ minister .
✠ Pifhið bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Asser bisceop .	✠ Taeta minister .
✠ Sighelm bisceop .	✠ Pulfred presbyter .
✠ Seolmund bisceop .	✠ Beorthtuls presbyter .
✠ Cudgar bisceop .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Pimund bisceop .	✠ Eadstan diaconus .

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 114.

Omitted by Kemble.

599. *Grant by Deneulf, Bishop of Winchester, to Beornulf, of land at Ebbesburna, or Ebbesborne Wyke, co. Wilts? A.D. 902.*

In nomine domini . DENEPUŁF bisceop 7 þa hipan in Pintan ceastre leton tó BEORNULFA hiora landes . xv . hida ET EBLESBURNAN pið þam gafole ðe he pið bisceop 7 pið hipan ared² ðæt is

¹ See p. 230, n. 1.

² Aned, K.

. XLV . scill[ingas] to hærfestes em nihte sîe simne agyfeð . on ða gerad ðæt hine na ge nan man of to aceapienne ne his bearn æfter his dege þa [h]pile þe hi ða ge rihta forð bringan a magen 7 eac ælce geara fultumien to þære cyrican bôte þe ðet land to hynð¹ be ðem dæle þe ðet oðer fol² do ælc be his landes meðe . 7 þa cyricsceattes mid rihte agyfe . 7 fyrðe . 7 brycge 7 fester ge peorc hepe spa mōn ofer eall folc do . 7 ðis pes ge dōn on dara³ pitena ge pitnesse 7 ða furðe⁴ ðe hiora naman her be niððan standad⁵ a pritene ðe geara ðe pes agān fram Cristes acennesse tpa pinter 7 nigan hund . 7 ðet pēs gē dōn on þære mæran stope on Piantanceastre .

Bisceop lyfde Beornulfe his mege þæt he moste . þa in berðan menn hamettan to Eblesburnan . nū hebbe ic hi hamet Lufe 7 hire ðreo bearn 7 Luhan 7 his seax bearn ðonne ge ærendodōn me ða hīpan on Pītan ceastre . ðet þa men mostan on þan londe punien hæfde spa ic spa minra freonda spelce hit hæfde . þonne perōn þær ðreo pite ðeope mēn bur hærde 7 ðreo ðeop berde ða me salde bisceop 7 þa hīpan to ryhtre æhta 7 hire team .

Dis pes ge don ða man þa cyricean halgode æt Hysse burnan on ðara manna ge pitnessa þe hira naman her be neoðan standat .

Ærest Denepulf bisceop .	And Eadstan Diaconus .
And Tata presbyter .	And Æpelstan presbyter .
And Beornstan presbyter .	And Eadulf presbyter .
And Pigea diaconus .	And Ædelstan presbyter .
And Æpelstan presbyter .	And Ælfstan presbyter .
And Eadpulf . presbyter .	And Pulfstan presbyter .
And Dyrepine presbyter .	And Pigea presbyter .
And Pulfhere Cidding .	And Pulfric presbyter .
And Pulfstan . presbyter .	And Eahtan presbyter .
And Eadulf cempa .	And Pinsige minister .
And Beorlitsige presbyter .	And Pulfred minister .
And Pindsige presbyter .	And Beorsige minister .
And Ælsige . presbyter .	And Ælsige minister .
And Denepulf bisceop .	And Eadulf minister .
And Tata presbyter .	And Pulfhelin minister .
And Byrnstan presbyter .	And Pulsige minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,260, f. 61A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXXIX; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 161.

¹ Hyrð, K. T. ² Folc, K. T. ³ ðara, K.; þara, T. ⁴ "firiðe", K., notc. ⁵ -að, K.; -aþ, T.

600. *Grant by King Eadward to the Prince Ordlaſ, of land at Stanton, or Stanton, co. Wills. A.D. 903.*

DIS¹ HIS ȝa LANDES BOC ȐT STANTUNE .

Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo Cujus nutu et imperio simul cuncta creata sunt . et visibilia reguntur omnia et invisibilia qui in principio verum apud Deum patrem erat verbum nostre particeps fragilitatis factus est pro nobis obediens patri usque ad mortem qui etiam mortalitatis nostre corruptionem suscipiens participium nobis eternorum pollicitus est premiorum .

Cujus ope et auxillio ut arbitror gratia Dei inspirante Ego EAD-PARD² Angul³ Saxonum rex pro petitione adque flagitatione mei fidei principis nomine ORDLAF adcommodavi⁴ magistratibus consensum ut ei licentiam dedissem pius prediti⁵ neque bene servati libri jus perhenne restaurarem quam prius Ȑðeluf⁶ Saxonum rex suo fidei ministro nomine Cenpold jure hereditario possidendam Condonavit terram utique . XX . cassatorum in loco ubi a ruricolis STANTUN nominatur Cum omnibus ad⁷ se rite pertinentibus id est pratis pascuis aquis aquarumque decursibus istam autem prænominatam terram liberam esse conscribimus ab omni seculari gravidine preter arcis poutisve constructione atque expeditione . preterea vero anteno[m]natus Cenpald adhuc vivens predicens ait . Ut si ille suus filius Census⁸ ad utilitatem vel ad obsequium regis pervenire potuisset . Ut illius terre domino vita comite fungiretur⁹ postque suum ab hac vita decessum ad prefati ducis monarchiam jure hereditario redigatur¹⁰ .

Acta est autem hujus Kartule redintegratio anno dominice incarnationis . DCCCCIII . indictione . IIII . In loco celebri ubi ab incolis Middeltun nominatur . His testibus adstipulantibus quorum nomina infra craxata esse videntur .

Eadpard¹¹ rex .

Ȑðelpearð filius regis .

Asser episcopus .

Wulfsie episcopus .

Ȑðelstan mess¹² .

Ordlaf dux .

Ordgar dux .

Wulfsige¹³ dux .

Aelfred miles¹⁴ .

Heahferd¹⁵ dux .

Wiltbrond¹⁶ miles .

Aelfric miles .

Sigric¹⁷ miles .

Cufa miles .

¹ Title in B. :—Stantune.

² Eadpearð, B.

³ -ol, B.

⁴ Cum

meis, added, B.

⁵ I perdit.

⁶ Ȑðelulf, B.; Ȑðelulf, K.

⁷ At, B.

⁸ Census, B. K.; perhaps for Cen[ul]fus.

⁹ Fungere, B. K.

¹⁰ Relinquat

cui voluerit, B.

¹¹ Ȑeadpearð, B.

¹² Mess, B.; messpreost, K.

¹³ -ele,

B. ¹⁴ This line transposed to the fourth place from the end, B.

¹⁵ -ferð,

B. K.

¹⁶ -lurd, B.; -broed, K.

¹⁷ Sigeric, B.

Territoria¹ autem² istius angelli³ his terminibus circumdata esse videntur .

Pis his sio⁴ land seten æt Stantune þe Cenpold hafede⁵. Aerest . on holan pylle þonne from holan pille on holan peg midde peardne ðonne þonan on þrifing⁶ dene 7 ðonne of ðryfing dene on sceobban stan . ðonne þonan on blacan graf . ðonne of blacan graue on gemerstan ðonne of merstane⁷ on gemer⁸ beorgas ðonne on longan⁹ dene netðe¹⁰ pearde to anan stane . ðonne ofer podnes dic . ðæt to þare eorð byrig¹¹ ðonne þonan to axna¹² mere midde peardne ðonne þonan on lytlan beorg to anan stane ðonne þonan to eas more to þare burgilsan¹³ ðonne þonan to brom lace ðonne and¹⁴ lang broces æt eddes 'ford ðonne eft from eddes¹⁵ forda up pea[r]¹⁶ and¹⁴ lang broces ðæt eft to holan pylle .

Si quis autem hanc nostram donationem augere vel multiplicare voluerit augeat Deus omnipotens dies ejus prosperos hic et in futuro Si autem quod non optamus evenerit . ut aliquis malivolo animo . istam nostram munificentiam confringere vel in aliud mutare conaverit . Sciat se esse maranatha¹⁷ cum Juda proditore in die adventus domini .

[A.] MS. Harl. 496, f. 134.
[B.] MS. Harl. 496, f. 105.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccxxxv; from
[A. B.] Boundaries in vol. iii, p. 403.

601. *Grant by King Eadward to Tata, son of Æthelchun, of land at Hordwelle, or Hordle, co. Hants. A.D. 903.*

CARTA REGIS EDWARDI DE HORDWELLA .

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente . Ego EADWARD non meis meritis exigentibus omnipotentis Dei misericordia Angul Saxonum rex pro piaculorum meorum remedio necnon 7 antecessorum meorum atque etiam posteritatis mee subsequenter cum consensu 7 licentia optimatum meorum quorum nomina infra scripta sunt recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo TATA 'Æpehuni filio¹⁸ hoc est trium manentum æt HORDPELLE in perpetuum possessionem imperavi quas ante Æpel-

¹ Eeritoria, A.; Territoriocia, B. ² Autem, omitted, B. ³ Agelli, B.
⁴ Seo, B. ⁵ Hafde, B. ⁶ Dry., B. ⁷ Gem., B. ⁸ -mer, B.
⁹ Of lang., B. ¹⁰ Neoðe, B. ¹¹ Byrg, B. ¹² Oxna, B. ¹³ þam
byrg., B. ¹⁴ Ond, B. ¹⁵ Ford...eddes, omitted, B. ¹⁶ pearde, B. ¹⁷ -ta, B.
¹⁸ Æpelhumfo, S. !

600. *Grant by King Eadward to the Prince Ordraf, of land at Stanton, or Stanton, co. Wills. A.D. 903.*

PIS¹ HIS PA LANDES BOC .ÆT STANTUNE .

Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo Cujus nutu et imperio simul cuncta creata sunt . et visibilia reguntur omnia et invisibilia qui in principio verum apud Deum patrem erat verbum nostre particeps fragilitatis factus est pro nobis obediens patri usque ad mortem qui etiam mortalitatis nostre corruptionem suscipiens participium nobis eternorum pollicitus est premiorum .

Cujus ope et auxillio ut arbitror gratia Dei inspirante Ego EADWARD² Angul³ Saxonum rex pro petitione adque flagitatione mei fidei principis nomine ORDLAF adcommodavi⁴ magistratibus consensum ut ei licentiam dedissem pius prediti⁵ neque bene servati libri jus perheime restaurarem quam prius .Æðeluf⁶ Saxonum rex suo fidei ministro nomine Cenpold jure hereditario possidendam Conkharvit terram utique . XX . cassatorum in loco ubi a ruricolis STANTUN nominatur Cum omnibus ad⁷ se rite pertinentibus id est pratis pascuis aquis aquarumque decursibus istam autem prænominatam terram liberam esse conscribimus ab omni seculari gravidine preter arcis pautisve constructione atque expeditione . preterea vero antem⁸ fuit⁹ Cenpold adhuc vivens predicens ait . Ut si ille meus filius Censu¹⁰ ad utilitatem vel ad obsequium regis pervenire pautisset . Et illius terre domino vita comite fungiretur¹¹ postque mortem ab hac vita decessum¹² ad prefati ducis monarchiam jure hereditario redigatur¹³ .

Acta est autem hujus Kartule redintegratio anno dominice incarnationis . DCCCII . indictione . IIII . In loco celebri ubi ab incolis Wulfstun nominatur . His testibus adstipulantibus quorum

[E.] Edward.

Wulfsege¹⁴ dux .

Aelfred miles¹⁵ .

Heahferd¹⁶ dux .

Althred¹⁷ miles .

Æthelred¹⁸ miles .

Æthelwold¹⁹ miles .

599. *Grant by Denewil at Ebbesburna, or 1*

In nomine domini . D
ceastro leton to BEORNULFA
TRXAN pið þam gafole ðe he p

¹ See p. 230, n. 1.

² Cum

³ At. B.

⁴ Relinquat

⁵ etc.

⁶ etc.

Territoria¹ autem² istius angelli³ his terminibus circumdata esse videntur .

Þis his sio⁴ land seten æt Stantune þe Cenpold hafede⁵. Aerest . on holan pylle þonne from holan pille on holan peg midde pearðne ðonne þonan on þrifing⁶ dene 7 ðonne of ðryfing dene on sceobban stan . ðonne þonan on blacan graf . ðonne of blacan graue on gemerstan ðonne of merstane⁷ on gemer⁸ beorgas ðonne on longan⁹ dene netðe¹⁰ pearde to anan stane . ðonne ofer podnes dic . ðæt to þare eorð byrig¹¹ ðonne þonan to axna¹² mere midde pearðne ðonne þonan on lytlan beorg to anan stane ðonne þonan to eas more to þare burgilsan¹³ ðonne þonan to brom lace ðonne and¹⁴ lang broces æt eddes 'ford ðonne eft from eddes¹⁵ forða up pea[r]d¹⁶ and¹⁴ lang broces ðæt eft to holan pylle .

Si quis autem hanc nostram donationem augere vel multiplicare voluerit augeat Deus omnipotens dies ejus prosperos hic et in futuro Si autem quod non optamus evenerit . ut aliquis malivolo animo . istam nostram munificentiam confringere vel in aliud mutare conaverit . Sciatur se esse maranatha¹⁷ cum Juda proditore in die adventus domini .

[A.] MS. Harl. 436, f. 134.
[B.] MS. Harl. 436, f. 145.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXXV, from
[A. B.] Boundaries in vol. iii, p. 403.

601. *Grant by King Eadward to Tata, son of Æthelun, of land at Hordwelle, or Hordle, co. Hants. A.D. 903.*

CARTA REGIS EDWARDI DE HORDWELLA .

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo omnique seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente . Ego EADWARD non meis meritis exigentibus omnipotentis Dei misericordia Angul Saxonum rex pro piaculorum meorum remedio necnon 7 antecessorum meorum atque etiam posteritatis mee subsequens cum consensu 7 licentia optimatum meorum quorum nomina infra scripta sunt recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo TATA 'Æþehuni filio¹⁸ hoc est trium manentum æt HORDPELLE in perpetuum possessionem imperavi quas ante Æþel-

¹ Eeritoria, A.; Territoriocia, B. ² Autem, omitted, B. ³ Agelli, B.
⁴ Seo, B. ⁵ Hafde, B. ⁶ Dry., B. ⁷ Gem., B. ⁸ -mer, B.
⁹ Of lang., B. ¹⁰ Neoðe, B. ¹¹ Byrg, B. ¹² Oxna, B. ¹³ þam
byrg., B. ¹⁴ Ond, B. ¹⁵ Ford...eddes, omitted, B. ¹⁶ pearð, B. ¹⁷ -ta, B.
¹⁸ Æþelhumfo, S. !

ðam holan more . ƿlang ðæs holan mores innan hamele ƿlang hamele ƿær cysle burnan¹ gæð into hamele ;

ƿis syndon ða land gemæra to rige leage². Ærest on seaxe seað . of seaxe seaðe on ƿone holan æsc . of ðam holan æsce on trinde leage . of trinde leage on fæstan æc . of fæsten æc on eadulfes hamun . of eadulfes hamme on ða readan dīc . of ðære readan dīc on ƿa leage . of ðære leage on bær heal . of bær heale . on tæppe leage . of tæppe leage eft on seaxeseað ;

In nomine Jhesu christi . ƿis syndon ðæra syx hida gemæra æt kendefer . Primitus . fram ðæra burn stope . to ðam stan cisteles . Ac deinde . on ðone greatan ƿorn . Indequē . on bican hyrste to puda . Sic deinceps . to rupan beorge . Illincque to ðam pidan herpaðe . Sicque prōintim³ . tó beofan stane to norð sceate to puda . ƿ ðurh ðone puda inn on pidan dæll middeperd . Ex hoc . ut ðurh tigel hangran . et de post út ðurh trindlea⁴. ƿa ƿlang ðæs smalan peges to bugcan oran on ða miclan dīc . Sic denique ƿlang dūne on pest healfe to ðære burn stope ðe ƿe ær on fruman nemdan ; ƿ ða seofan hida æt ƿorðige⁵ hyrað to ƿam hund hidan to myceldefer . eall ƿa ða land gemæra hit on butan belicgceað . ƿ an ƿer on ycenan ƿ healf ƿæt hƿite clif ƿ ses syðemyste mylen on ƿinfceastre binnan pealle ;

C[elebrat]ja⁶ est igitur hec regalis institutio in pago qui dicitur Hamtun . Anno dominice incarnationis . DCCCC . Indictione [quarta . sub]⁷ testimonio et auctoritate gentis Nostrae principum quorum vocabulo⁸ hic cernuntur .

✠ Ego Ead]eard ⁹ Rex .	✠ Beorhtsie ⁹ minister .
✠ Ego Pleg]mund ⁶ bisceop .	✠ Ocea minister .
✠ Ego Æðel]peard ⁶ filius Regis .	✠ Æðelstan minister .
✠ Ego Den]ulf ⁶ bisceop .	✠ ƿulfhelm minister .
✠ Ego ƿi]ferð ⁶ bisceop .	✠ Alla minister .
✠ Ego ƿulfsige bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Ego Asser bisceop .	✠ ƿulfhelm minister .
✠ Ego ƿighelm bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Ego Ceolmund bisceop .	✠ Tata minister .
✠ Ego Eadgar bisceop .	✠ ƿulfred minister .
✠ Ego ƿimund bisceop .	✠ Æðelstan .
✠ Ego Beornelm abbas .	✠ Beorhtulf presbyter .
✠ ƿihtbrord ⁸ minister .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Deormod minister .	

¹ -bornan, H. ² Gemæra torgeleage. S., and translates "Thorley"; [to] Torgeleage, H. and Thorle, translation. ³ Promptim, H. ⁴ Trundlea, H.
⁵ Portge, H. ⁶ Supplied from H. B. ⁷ -la, H. ⁸ -briord, H.
⁹ -ige, B.

✠ Eadstan diaconus ¹ .	✠ Pulfric .
✠ Eadulf .	✠ Ealhstan .
✠ Ælfstan .	✠ Pynsige .
✠ Æðelstan ² .	[✠ Eadulf.] ⁴
✠ Pighelm .	✠ Pulfhelm .
✠ Pulfstan ³ .	✠ Pulfsege ⁵ .

Endorsed:—"Privilegium regis Edwardi primi de Mucheldevora". "Micheldever anno Regis Edwardi primi. 10". "Eaduuar-
dus fundator istius loci". "✠ To Myceldever . c. cassatorum .
Ceseldene . xx . cassatorum . Annæ . xv . cassatorum .

[A.] *Ord. Surv. Facs.*, part II, Winchester Col-
lege, No. 1.

[B.] W. B. Sanders' transit. of [A.]

[M.] Edwards' *Liber de Hyde*, pp. 65, 333 (with
early English and Latin translations).

[B.] MS. Cotton, Domitian A. xiv, f. 72A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXXIII; from
[B.]

597. *Grant by King Edward to the Abbey of Newminster, Win-
chester, of land at Ann, co. Hants.* A.D. 901.

Domino omnium dominorum dominante , Ego EDWARDUS ,
Saxonum rex , ex decimatione quam avi mei decimaverunt ex
eorum propriis terris istius regni ministris suis aliquibus , sive
etiam peregrinis episcopis , et bonis presbyteris , et monasteriis
etiam emendandis et pascendis pauperibus tradiderunt ea ratione
ut in multis locis est scriptum pro rege missarum celebrationem ,
et votivas orationes pro statu regni , pro pace et tranquillitate illo-
rum , ad monasterium meum etiam quod meo pretio comparavi
quandam terram donavi quod est AT ANNÆ XV. mansas , quatenus
ibi pro me et venerabili patre et avibus⁶ meis quotidie orationes
fiant et intercessiones . Et sit ista terra cum illis quas ad illud
monasterium dedi mihi et meis heredibus in jus sempiternum , ad
pastum servorum Dei qui in illa etiam deservunt , ubi pater meus
requiescit . Et sit ista terra libera excepta expeditione , et pontis
et urbis restauratione . Successores autem mei istam donationem
non minuant , sed augeant ; et qui adauxerint adaugent Deus
vitam illorum ; et qui minuerint abbreviet Deus vitam illorum et
fiat pars illorum cum diabolo in inferno , nisi ante mortem suam
hoc juste emendaverint .

¹ This line after ✠ Ælfstan, H.

² This line omitted, H.

³ Pifstan, B.

⁴ Supplied from H. B.

⁵ Here H. B. ends.

⁶ Sic, MS.; Abavis, E.; but cf. terminibus.

Dis synd þa landganagero to Anne : Arest on þone garan on þat land aestward ; þonon on þone ford norþeþarde : þonon andlang straete on Burnstope ; þonon est on Prullanþorne ; of þam þorne east , þonon up on þa dune to þær dic on þa hþeþ¹ ; of þær libeap¹ to þane greatan þorn ; þonon east betweox Brennungefe on Cufanlea ; þonon ut þorþ Horleac on þes cinges mearce ; þonon on þone pudupeg , þær þa þreo landmearca gaþe togaedere ; of þane pudupeg eft on þone garan þær onfengon , and in on cyt on Beagildestoc norþ , þonon on Ðadancaupe estþearðne ; þonon norþ to Bedesdene ; forþ be Bedesdene to Beddesseape ; þonon on þone garan ufeþearðne of þam Þaranford , be hagan to þam readen hamme ; þonon ut to þam elebeame .

These ben the lond-markys of Anne : Begyn fyrst at the hegge of the lond eastward , fro thennys to the forde northward ; than along the weys to Cudunthorn , and than alonge the stret upon Watyrdune , to the dyche of Watyrdune ; fro the dyche along the strete of Burnstow ; than est betwex Brengrave and Cuflee , than out thurw Orlee to the kyngys marke ; than to the wudu-wey , there as the thre londys þrykkys metyth-to-gydere ; than fro the wydrys-wey est ayen to the hegge there we erst bygon at ; and than in ryth to Begylstok north ; than to Wadcham eastward ; than north to Beddesdene ; forth by Bedesdene to Beddeshethes ; than upwarde to the hegge of Warneford , by the place to the rede ham , than outh to the elebeme².

Hæc sunt terrarum limites de Anne : Imprimis incipe apud æpem illius terræ versus orientem , quousque perveneris ad vadum illud ; tunc ab aquilone per longum pertransæas vias quæ ducunt ad Cudunthorn , et tunc per longum plateam sic super Watyrdune , ad fossam illam de Watyrdune . Ab illa fossa per longum plateam de Burnstow ; tunc per orientem ad Prullethorne ; ab illa spina ex oriente , super illum montem quousque perveneris ad fossam de Bew . Ab illo loco ad magnam spinam ; tunc ex oriente inter Brengrave et Kuflee , et ex tunc ab extra per Horlee ad limitem regium ; ac deinde ad viam viduæ , ubi illarum terra tria puncta , conveniunt . Et ex tunc ab via viduæ ex oriente iterum ad illum [limitem] ubi primo incepimus metiri ; et tunc ad infra recte quousque perveneris ad Begylstok ab aquilone ; tunc ad Wadcham per orientem ; tunc versus aquilonem ad Beddesdene ; recte per Beddesdene ad Beddeshethes ; tunc superius ad illam æpem de Warneford , per domum illam quæ ducit ad Reedham , tunc ad illum limitem vocatum *the Elebeme* ,

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis DCCC[c]rmo³ , indictione vero IIII . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subtus notantur .

Eadperð rex .

Pleymund bisceop .

Æpelpaerl filius regis .

Ælswerd filius regis .

Æpelstan filius regis .

Denulf bisceop .

Þiserþ bysceop .

Æsser bisceop .

Sighelm bisceop .

Cealmund bisceop .

¹ For hlep, E.

² *I.e.*, olive-tree, E.

³ . DCCC . E.

Eadgoer¹, bisceop.
 Pimund bisceop.
 Byrnelm bisceop.
 Pihthbord minister.
 Deormod minister.
 Beortsie minister.
 Oceoc¹ minister.

Ælloc¹ minister.
 Beornstan minister.
 Tutac¹ minister.
 Pulfred presbyter.
 Beorhtulf presbyter.
 Beornulf diaconus.
 Eadstan diaconus.

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 98.

Omitted by Kemble.

598. *Grant by King Edward [to Newminster Abbey] of land at
 Ceoseldene, or Chiseldon, co. Wilts. A.D. 901.*

Cunctis etenim divino inflatis spiramine certum constat, quod omnia quæ humanis cernuntur obtutibus, fumi similitudine evanescent. E contra hæc et ea quæ ab interiori homine, per meditationem divinarum scripturarum intelliguntur, æternaliter mansura non deficient.

Quapropter et ego EDWARDUS, divina largiente gratia, Anglorum Saxonum rex, hæc talia in meo frequenter revolvens præcordio, nitens cum fugitivis perpetualiter mansura mercari, aliquantulum terræ mei proprii juris ad ecclesiam quam noviter a fundamento erigens pro remedio animæ meæ meique venerabilis patris ædificare jussi, in æternam hæreditatem, omnium sæcularium difficultatum liberam, præter expeditionem, montis² arcisve instructionem, concedens dono, in loco ubi ruricolæ CEOSELDENE³, quantitate quinquaginta manentium istis circumdata terminibus.

Aerest of Eorthebyrg to Symbroce innan blaec pytte; of blaec pytte innan Dorceri, andlang Dorceri on tha straet; andlang straet thaet on Fridan byrgilis; of tha byrgelse on grenan byorh; of ðan biorge, on Fugan biorge; on Eorthebyrg; of ðære byrg on Audulfes cnol; of Audulfes cnol on thone thornestyb; of tha thornstib on Mearcumbe; of Mearcumbe on Hordestan; of Hordestan thaet eft on Eorthebyrg.

Fyrst, begyn at Orbrygghe, so forth to Swymbroke wythinne the blaek pytte; fro the blaek pytte wythinne Dorkerne; along Dorkerne on the stret; along the stret to Frudbyrgyll; fro Frudbyrgyll to Greneburw; fro Greneburw to Fugan-

¹ The errors in these names (cf. No. 596) are evidently caused by the misreading by the scribe when copying from the original charter, where the *e* resembling *æ* or *ec*, frequently found in documents of this period, was employed.

² *Sic*, MS.; pontia, E.

³ [vocitant], added, E.

burw ; to Orthebrygge ; fro Orthebrygge to Athulfes knol ; fro Athulfes knol to Thornestyb ; fro Thornestyb to Mercumbe ; fro Mercumbe to Horston ; from Horston agen to Orthebrygge .

Imprimis incipe in termino latine vocitato Pons Terrestris , anglie Orthebrygge , recte procedendo quousque pervenias ad Swymburnam , ad intra terminum latine vocitatum Niger Putens , anglie the blake pytte ; ab illo loco ad intra terminum nuncupatum latine angulus tenebrosus anglie the Dorkcherne ; per longum Dorkerne , quousque pervenias per longum pertranseundo vicum de Frudbrygyll ; a Frudbrygyll ad Grenburw ; a Greneburw ad Fugynburw usque ad Orthebrygge ; a Orthebrygge ad limitem vocatum Athulfes Cnol ; ab illo loco ad limitem vocatum Thornestyb , a quo pertranseas ad Mercumbe ; a Mercumbe ad terminum vocatum Horston ; ab Horston iterum ad Orthebrygge .

Consentientes huic vel augentes hanc nostram munificentiam perpetuam possideant pacem ; contradicentes vero vel minuentes pereant cum diabolo in perpetua combustione nisi in presenti cum satisfactione emendent .

Acta est hæc scriptio anno dominicæ incarnationis nongentesimo primo , indictione vero quarta , in loco qui dicitur Hamp-tone . Istis consentientibus testibus quorum hic nomina subtus notantur :—

✠ Edward rex .	✠ Byrnelm abbas .
✠ Pleymund bisceop .	✠ Pihthbrord minister .
✠ Elfredus filius regis .	✠ Deormod minister .
✠ Ethelwardus filius regis .	✠ Beortsie minister .
✠ Ethelstan filius regis .	✠ Occa minister .
✠ Daenulf bisceop .	✠ Alloc ¹ minister .
✠ Pifhið bisceop .	✠ Beornstan minister .
✠ Asser bisceop .	✠ Taeta minister .
✠ Sighelm bisceop .	✠ Pulfred presbyter .
✠ Seolmund bisceop .	✠ Beorthtuls presbyter .
✠ Cudgar bisceop .	✠ Beornulf diaconus .
✠ Pimund bisceop .	✠ Eadstan diaconus .

[E.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 114.

Omitted by Kemble.

599. *Grant by Denewulf, Bishop of Winchester, to Beornulf, of land at Ebbesburna, or Ebbesborne Wyke, co. Wilts? A.D. 902.*

In nomine domini . DENEWULF bisceop 7 þa hipan in Pintan ceastre leton tó BEORNULFA hiora landes . XV . hida ET EBLES-BURNAN pið þam gafole ðe he pið bisceop 7 pið hipan ared² ðæt is

¹ See p. 230, n. 1.

² Aned, K.

. XLV . scill[ingas] to hærfestes em nihte sīe simne agyfeð . on ða gerad ðæt hine na ge nan man of to aceapienne ne his bearn æfter his dege þa [h]pile þe hi ða ge rihta forð bringan a magen 7 eac ælce geara fultumien to þære cyrican bôte þe ðet land to hynð¹ be ðem dæle þe ðet oðer fol² do ælc be his landes meðe . 7 þa cyricsceattes mid rihte agyfe . 7 fyrðe . 7 brycge 7 fester ge peorc hepe spa mōn ofer eall folc do . 7 ðis pes ge dōn on dara³ pitena ge pitnesse 7 ða furðe⁴ ðe hiora naman her be niððan standad⁵ 7 pritene ðe geara ðe pes agán fram Cristes acennesse tpa pinter 7 nigan hund . 7 ðet pēs gé dōn on þære mæran stope on ƿintanceastre .

Bisceop lyfde Beornulfe his mege þæt he moste . þa in berðan menn hamettan to Eblesburnan . nú hebbe ic hi hamet Lufe 7 hire ðreo bearn 7 Luhan 7 his seax bearn ðonne ge ærendodón me ða hípan on ƿintan ceastre . ðet þa men mostan on þan londe ƿunien hæfde spa ic spa minra freonda spelce hit hæfde . þonne perón þær ðreo pite ðeope mēn bur lærde 7 ðreo ðeop berde ða me salde bisceop 7 þa hípan to ryhtre ælta 7 hire team .

Dis pes ge don ða man þa cyricean halgode at Hysse burnan on ðara manna ge pitnessa þe hira naman her be neoðan standat .

Ærest Denepulf bisceop .

And Tata presbyter .

And Beornstan presbyter .

And ƿigea diaconus .

And Æpelstan presbyter .

And Eadpulf . presbyter .

And Dyrepine presbyter .

And ƿulfhere Cidding .

And ƿulfstan . presbyter .

And Eadulf cempa .

And Beorhtsige presbyter .

And ƿindsige presbyter .

And Ælsige . presbyter .

And Denepulf bisceop .

And Tata presbyter .

And Byrnstan presbyter .

And Eadstan Diaconus .

And Æpelstan presbyter .

And Eadulf presbyter .

And Ædelstan presbyter .

And Ælfstan presbyter .

And ƿulfstan presbyter .

And ƿigea presbyter .

And ƿulfric presbyter .

And Eahtan presbyter .

And ƿinsige minister .

And ƿulfred minister .

And Beorsige minister .

And Ælsige minister .

And Eadulf minister .

And ƿulfhelm minister .

And ƿulsige minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 61a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXX; from [A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 161.

¹ Hyrð, K. T. ² Folc, K. T. ³ ðara, K.; þara, T. ⁴ “? friiðe”, K.,
note. ⁵ -að, K.; -aþ, T.

600. *Grant by King Eadward to the Prince Ordlaf, of land at Stanton, or Stanton, co. Wilts. A.D. 903.*

DIS¹ HIS þa LANDES. BOC ET STANTUNE.

Regnante inperpetuum domino nostro Jhesu Christo Cujus nutu et inperio simul cuncta creata sunt. et visibilia reguntur omnia et invisibilia qui in principio verum apud Deum patrem erat verbum nostre particeps fragilitatis factus est pro nobis obediens patri usque ad mortem qui etiam mortalitatis nostre corruptionem suscipiens participium nobis eternorum pollicitus est premiorum.

Cujus ope et auxillio ut arbitror gratia Dei inspirante Ego EAD-
pard² Angul³ Saxonum rex pro petitione adque flagitatione mei
fidei principis nomine ORDLAF adcommodavi⁴ magistratibus con-
sensum ut ei licentiam dedissem pius prediti⁵ neque bene servati
libri jus perhenne restaurarem quam prius Æðeluf⁶ Saxonum rex
suo fidei ministro nomine Cenpold jure hereditario possidendam
Condonavit terram utique. XX. cassatorum in loco ubi a ruricolis
STANTUN nominatur Cum omnibus ad⁷ se rite pertinentibus id est
pratis pascuis aquis aquarumque decursibus istam autem prænomi-
natam terram liberam esse conscribimus ab omni seculari gravidine
preter arcis poutisve constructione atque expeditione. preterea vero
anteno[m]inatus Cenpald adhuc vivens predicens ait. Ut si ille
suus filius Census⁸ ad utilitatem vel ad obsequium regis pervenire
potuisset. Ut illius terre domino vita comite fungiretur⁹ postque
suum ab hac vita decessum ad prefati ducis monarchiam jure
hereditario redigatur¹⁰.

Acta est autem hujus Kartule reintegratio anno dominice incar-
nationis. DCCCIII. indictione. IIII. In loco celebri ubi ab incolis
Middeltun nominatur. His testibus adstipulantibus quorum
nomina infra craxata esse videntur.

Eadpard¹¹ rex.

Æðelpearð filius regis.

Asser episcopus.

Wulfsie episcopus.

Æðelstan mess¹².

Ordlaf dux.

Ordgar dux.

Wulfsige¹³ dux.

Aelfred miles¹⁴.

Heahferd¹⁵ dux.

Wiltbrond¹⁶ miles.

Aelfric miles.

Sigric¹⁷ miles.

Cufa miles.

¹ Title in B. — Stantune.
meis, added, B.

⁵ I perdit.

² Eadpearð, B.

³ -ol, B.

⁶ Æðelulf, B.; Æðeluulf, K.

⁴ Cum

⁷ At, B.

⁸ Cenfus, B. K.; perhaps for Cen[ul]fus.

⁹ Fungere, B. K.

¹⁰ Relinquit

cui voluerit, B.

¹¹ Aeadpearð, B.

¹² Mess', B.; messepreost, K.

¹³ -sie,

B.

¹⁴ This line transposed to the fourth place from the end, B.

¹⁵ -ferð,

B. K.

¹⁶ -lurd, B.; -lroed, K.

¹⁷ Sigeric, B.

Territoria¹ autem² istius angelli³ his terminibus circumdata esse videntur.

Þis his sio⁴ land seten æt Stantune þe Cenpold hafede⁵. Aerest . on holan pylle þonne from holan pille on holan peg midde pearðne ðonne þonan on þrifing⁶ dene 7 ðonne of ðryfing dene on sceobban stan . ðonne þonan on blacan graf . ðonne of blacan graue on gemerstan ðonne of merstane⁷ on gemer⁸ beorgas ðonne on longan⁹ dene netðe¹⁰ pearde to anan stane . ðonne ofer podnes dic . ðæt to þare eorð byrig¹¹ ðonne þonan to axna¹² mere midde pearðne ðonne þonan on lytlan beorg to anan stane ðonne þonan to eas more to þare burgilsan¹³ ðonne þonan to brom lace ðonne and¹⁴ lang broces æt eddes 'ford ðonne eft from eddes¹⁵ forða up pea[r]d¹⁶ and¹⁴ lang broces ðæt eft to holan pylle .

Si quis autem hanc nostram donationem augere vel multiplicare voluerit augeat Deus omnipotens dies ejus prosperos hic et in futuro Si autem quod non optamus evenerit . ut aliquis malivolo animo . istam nostram munificentiam confringere vel in aliud mutare conaverit . Sciat se esse maranatha¹⁷ cum Juda proditore in die adventus domini .

[A.] MS. Harl. 496, f. 134.
[B.] MS. Harl. 496, f. 135.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXXV; from
[A. B.] Boundaries in vol. iii, p. 403.

601. *Grant by King Eadward to Tata, son of Æthelhun, of land at Hordwelle, or Hordle, co. Hants. A.D. 903.*

CARTA REGIS EDWARDI DE HORDWELLA.

Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo omni que seculari serie sine ulla intermissione omnibus momentis labente . Ego EADWARD non meis meritis exigentibus omnipotentis Dei misericordia Angul Saxonum rex pro piaculorum meorum remedio necnon 7 antecessorum meorum atque etiam posteritatis mee subsequentis cum consensu 7 licentia optimatum meorum quorum nomina infra scripta sunt recuperationem cujusdam hereditarii libri fasallo meo TATA 'Æþehuni filio¹⁸ hoc est trium manentum æt HORDPELLE in perpetuum possessionem imperavi quas ante Æþel-

¹ Eeritoria, A.; Territoriocia, B. ² Autem, omitted, B. ³ Agelli, B.
⁴ Seo, B. ⁵ Hafde, B. ⁶ Dry., B. ⁷ Gem., B. ⁸ -mer, B.
⁹ Of lang., B. ¹⁰ Neofe, B. ¹¹ Byrg, B. ¹² Oxna, B. ¹³ þam
byrg., B. ¹⁴ Ond, B. ¹⁵ Ford...eddes, omitted, B. ¹⁶ pearð, B. ¹⁷ -ta, B.
¹⁸ Æþelhumfo, S.!

pulfus avus meus occidentalium Saxonum rex perpetualiter dederat ab omni mundiali censu liberas excepta expeditione ⁊ pontis ⁊ arcis construccionem set casu quodam hereditarius ille liber antiquus submersus est. quo pene nichil in eo apertum videbatur. Hec autem cartula anno dominice incarnationis . DCCCC . III . in celebri loco qui dicitur Haamtum scripta est in presentia subsequentium testium .

*Metē de Horducella.*¹ An spinbroc Ærest² þ up of spinebroc in on riscsked of þæs riscskædes³ hyge foran ongean hordpylles peg . þ andlang þæs peges oð hit cymð to Iccenhilde⁴ pegē . þonne of þan⁵ pegē up on þone ealdan pude⁶ peg . þonne of þen⁶ pude⁶ peg⁷ be eastan telles byrg on ænne garan . þonne of þan⁵ garan on ænne gar æcer þ and langes þære⁸ fyrh⁹ to anum andheafsum to anre forierðe¹⁰ ⁊ seo forierð geð in to þam lande þanne¹² on gerihte to þam stane on hricg¹¹ peg . þanon¹² pest on anne goran andlanges þære fyrh⁹ to anum anheafsum¹³ þanon¹² of dune on fearn hylles¹⁴ slæd¹⁵ þ þanon¹² on ane furh an æcer near þam hlince . þonne on þene¹⁶ hlinc¹⁷ æt fearn hylles skæde supe pearde¹⁸ . of þam¹⁹ hlince on anon²⁰ heafde forð þær on ane furh on ane stan ræpe þanon²¹ on gerihte on hricg peg . þ þanone on ane gar æcer on anon²² heafde ⁊ se gar æcer in on þ land . þanone²³ andlanges anre furh oþ hit cymð to anum byge þanone of þæm byge forð on ane furh²⁴ oþ hit cymð to anre forierðe ⁊ sio forierð in to þam lande þonne on Iccenhilde peg be telles burh pestan þanone¹² norð ofer Iccenhilde⁴ peg on sican pylle þ hlyperes²⁵ ofer an furlang on gerihte on an æl bed on hæg hylles broces byge . an lang þæs broces oþ hit cymð to þam gar æcer²⁶ . ⁊ þan²⁷ gar æceras in on þ land þanon¹² on ane forierðe on an on heafde þanon¹² on gerihte on readan clif on spin broc . þonne and lang þæs broces on þæt riscslæd .

✠ Ego Eadpeardus . rex .

✠ Ego Asser episcopus .

✠ Ego Ordlafr dux .

✠ Ego Dyormod minister .

✠ Ego Pihrtbord minister .

✠ Ego Ælfric minister .

✠ Ego Pærulf . preost .

✠ Ego Byrnstan preost .

✠ Ego Pulfhun minister .

✠ Ego Buga minister .

¹ Termini pertinentes ad Hordwille, B.

riscskedes, B.
waga, S., note.

¹² þon, B.

¹⁶ ðone, B.

peardre, B.

²³ þonone, B.

²⁷ þa, B.

⁴ Icen, B.

⁸ þere, B.

¹³ -fodum, B.

¹⁷ þ of þam hlince on oðerne hlinc, added, B.

¹⁹ þam, B.

²⁴ Fyrh, B.

² Ær. on sp., B.

⁵ þam, B.

⁹ Furh, B.

¹⁴ Hi, B.

²⁰ Anum, B.

²¹ þanon, B.

²⁵ þyures, B.

³ þæs

⁶ pudu, B.

¹⁰ -ðæ, B.

¹¹ Hricg, B.

¹⁵ Sled, B.

¹⁸ Suðe-

²² an on, B.

²⁶ Ecceon, B.

✠ Ego Alla minister.

✠ Ego Pulred minister.

✠ Ego Pulfhem minister.

✠ Ego Beornstan minister.

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 17A.

[S.] Stevenson, *Chron. Abingd.*, vol. i, p. 52.

[B.] MS. Cotton, Claudius C. ix, f. 190.

[K.] Kemble, *Ord. Dipl.*, No. MLXXX; from

(Boundaries only.)

[A.]

602. *The Golden Charter of King Edward to the Abbey of Newminster, Winchester.* A.D. 903.

CARTA EDWARDI PRIMI FUNDATORIS ABBATIE DE HYDA.

Omnipotentia divine magestatis ubique presidente et sine fine cuncta gubernante ego EDWARDUS ipso largitante primus post mortem patris mei Alfredi ad regalis solii fastigium sublimatus¹ patrem² voti non segnis exsecutor ad officinas monasterii construdas quoddam terre spacium tres acras et tres virgatas quod ling'u'a Anglorum sex furlanges in aquilanari³ parte veteris monasterii a Denulfo ipsius Civitatis Episcopo et canonicis illius ecclesie seu a quibuslibet circum manentibus jure hereditatis reddemi⁴ unoquoque pede marcham⁵ auri contuli moxque in arduam monasterii structuram super tres acras et tres virgatas totam mentis diligenciam impendi et edificavi et ad distingcionem⁶ vetusti monasterii NOVUM MONASTERIUM appellari feci predictam autem ecclesiam in honore summe trinitatis genitricisque Christi Marie atque apostoli Petri benediccione Pontificali devotissime feci dedicari Et Anno incarnationis dominice . DCCCC . III° . Indictione . III^{to} . Ego Edwardus Rex Anglie et fundator primus N'o'vi monasterii P[i]ntonie Cunctis gentis nostre fidelibus innotesco quod pro anima patris mei Alfredi regis tocus Anglie primi coronati et pro salute anime mee⁷ liberalissimus tantam eidem ecclesie benigne confero opum prediorum ornamentorumque copiam [ut]⁸ ditissimorum monasteriorum equare videretur opulenciam eidem ecclesie do quendam fundum quem indigene MYCELDEFER appellant cum suo hundredo et appendicibus habens centum cassatos et ecclesiam utrumque⁹ villam de Strattone cum Novem hidis . Burcote cum . IIII . hidis et dimidiã . Popham cum . VIII . hidis et dimidium¹⁰ Woedemancote¹¹ cum . X . hidis . Candeverre¹² cum . X . hidis et ecclesia Cramborne cum . VIII . hidis et capella . Draitone juxta

¹ Sull., K.² -tris, K.³ -lon-, K.⁴ Redemi, K.⁵ -cam, K.⁶ -tinct-, K.⁷ Mee, omitted, K.⁸ [ut], added, K.⁹ Utramque, K.¹⁰ dũm, A.; dominium, K.¹¹ Wode-, K.¹² Candever, K.

Nunnetone¹ cum . III . hidis Swerwetone cum . III . hidis et una virgata et dimidia Northametone cum . VI . hidis Nortone juxta Seleborne cum . III . hidis Slastede et Tachburi cum una hida et dimidia libera et consuetudine Regia manerium quod dicitur Anna . XV . hidas cassatos habens et ecclesiam manerium quod [vocatur]² Colengaburnam habens . L . cassatos et appendicibus suis cum ecclesia manerium quod kalatur³ Ceoseldene . XL . cassatorum et ecclesiam eidem ecclesie Novi monasterii in Pintonia a me Edwardo rege fundata⁴ do et concedo in puram et perpetuam elemosinam et præterea totam terram de Durlea et illam in qua abbatiam fundavi ab omni servicio mundana⁵ et ceculari⁶ negocio semper sint libere exceptis tribus causis hoc est expedicione et arcis⁷ pontis constructione . Huic autem libertati et donationi fautores ac consiliarii mei fuerunt duces et magnates qui me ad hanc largitatem incitaverunt qui etiam omnes unanimiter concesserunt ut donacio ista firma in eternum permanet⁸ et in aureis literis scriptis⁹ neque a quolibet seu superiore vel inferiore comutetur¹⁰ set gloriosum maneat inviolabile et quisquis violare præsumserit¹¹ excommunicetur a societate¹² Dei et sanctorum .

Celebrata est igitur hec Regalis institutio et donatio in Pago qui dicitur Hamtone anno dominice incarnationis . DCCCCIII . indiccione quarta sub testimonio et auctoritate¹³ gentis nostræ Principum quorum vocabula hic cernuntur¹⁴ .

✠ Ego Eadpeard rex .	✠ Pihlbrord m̃ ¹⁵ .
✠ Ego Plegmund bisceop .	✠ Deormod m̃ .
✠ Ego Aðelpæard filius regis .	✠ Beorhtsie m̃ .
✠ Ego Denulf bisceop .	✠ Ocac ¹⁶ m̃ .
✠ Ego Wiferð bisceop .	✠ Aðelstan m̃ .
✠ Ego Wulfs[i]ge bisceop .	✠ Pulfhelm m̃ .
✠ Ego Asser bisceop .	✠ Alla m̃ .
✠ Ego Pighelm bisceop .	✠ Beornstan m̃ .
✠ Ego Ceolmund bisceop .	✠ Pulfhelm m̃ .
✠ Ego Eadgar bisceop .	✠ Beornstan m̃ .
✠ Ego Pimund bisceop .	✠ Tata m̃ .
✠ Ego Beornelm abbas .	✠ Pulf[r]jed m̃ .

¹ Nunnetone, K. overline, MS.

² [vocatur], added, K.

³ With vocatur, glossed,

⁴ -tac, K.

⁵ -no, K.

⁶ Saec, K.

⁷ Arcis et, K.

⁸ -neat, K.

⁹ -ta, K.

¹⁰ Comm, K.

¹¹ Præsumpta, K.

¹² Soc, K.

¹³ Auctoritate, MS.

¹⁴ Cernuntur, MS

¹⁵ K. extends this m̃ and all the following, into m̃ca.

¹⁶ Goca, K.

Æðelstan .	Pulfstān .
Beorhtulf Presbyter .	Pulfric .
Beornulf Diaconus .	Eahlstan .
Eadstan Diaconus .	Þyns[i]ge .
Eadulf .	Eadulf .
Ælfstan .	Pulphelm .
Æðelstan .	Pulfs[i]ge .
Þighelm .	

[A.] MS. Harl. 1761, f. 47.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXXVI; from
[A.]

603. *Record by King Eadweard, at the request of Duke Æðelfrid, who had lost the original deed by fire, of a grant by Aðulf to his daughter Æðelgyð of land at East Hrisan Byrg, or Princes Risborough, co. Bucks. A.D. 903.*

Regnante inperpetuum et mundi monarchiam gubernante altithroni patris sobole qui cælestia simul et terrena moderatur. Illius etenim incarnationis . anno . DCCCC^o . III . indictione vero sexta . Contigit quod ÆDELFRID¹ duci omnes hereditarii libri ignis vastatione combusti perierunt ; Tali igitur necessitate cogente predictus dux rogavit EADWEARDUM regem . ÆDELREDUM quoque et ÆDELFLEDAM qui tunc principatum et potestatem gentis Merciorum sub predicto rege tenuerunt . Omnes etiam senatores Mer'ciorum² ut ei consentirent et licentiam darent alios libros rescribendi ;

Tunc illi unanimitè omnes devota mente consenserunt ut alii ei libri scriberentur³ eodem modo quo et priores scripti erant In quantum eos memoriter recordari potuisset³ . Si vero quoslibet recordari minime potuisset . Tunc ei ista kartula in auxilio et adfirmatione fieret . Ut nullus eum contentiose cum aliis libris affligere valuisset . nec propinquus nec alienus quamvis aliquis homo aliquem de vetustis libris protulerit quem prius fraudulenter in hora ipsius incendii vel alio quolibet tempore per furtum abstraxisset ; Novimus namque quod omnia quæ in hoc mundo contingere solent aliquando citius aliquando vero tardius ex memoria mortalium delapsa deveniunt . nisi in scedulis litterarum characteribus adnotantur .

¹ A., S.² Rescrib. K.³ See vol. i, pref., p. xx.

Quapropter in hac kartula innotescere ratum atque gratum satisque commodum duximus de illa videlicet terra æt þam ÆASTERAN HRISAN BYRGE ejus quantitas est. XXX. cassatorum¹ quod eam ADULF ÆDELGYÐE filie suæ cum hereditaria libertate in propriam ad perpetuam donavit hereditatem²;

✠ Ðis³ synt þa land gemære . Ærest of þam garan innan þa blacan hegcean . of þære hegcean nyþer innan þone fulan bróc of ðam fulan broce piþ pestan randes æsc þanon on þære ealdan díc pið pestan þa herde píç⁴ . of þære díc þ inuan pealdan hrige on eadrices gemære . ƿlang eadrices gemære þ innan cynebellinga⁵ gemære ƿlang gemære þ on icenhylte⁶ . ƿlang icenhylte of⁷ þone hæðenan byrgels . þanon on cynges stræt⁸ . up ƿlang stræte on relandes stócc . of þam⁹ stocce nyþer ƿlang rah héges ðæt on heg leage of ðære leage¹⁰ nyþer ðæt eft on ðene garan .

✠ Eadpeard rex .

✠ Eadelfred .

✠ Ædelfræd .

✠ [Plegu]nd archiepiscopus .

✠ Pilferð episcopus .

✠ Pigmund episcopus .

✠ Perferð episcopus .

✠ Eadgar episcopus .

✠ Píç[hel]m episcopus .

✠ Ceolmund episcopus .

✠ Ædelpoard .

✠ Osferð .

✠ Ördlaf comes .

✠ Onlgar comes .

✠ Beorhtulf comes .

✠ Ælfþyn¹¹ .

✠ Ædelferð comes .

✠ Ælfpld comes .

✠ Æðeln abbas .

✠ Cynelm abbas .

✠ Eadnoð¹² minister .

✠ Ælfred minister .

✠ Ælfere minister .

✠ Eadric minister .

✠ Æðelpald minister¹³ .

Endorsed:—"Regnante". "Aðulf dedit eastren¹⁴ Risberge . Eðel-giðe filie sue . " . latine . "

[A.] Original charter in British Museum, Stowe. No. xxi.

O'Connor. *Bibl. Stoweensis*.

[K.] Kemble *Cod. Dipl.*, No. MLXXXI; from [A.]

Boundaries in Brit. Mus. *Catol. of Selections from the Stowe MSS.*, 1863.

[S.] *Ord. Surr. Foss.*, pt. iii, No. 23; ed. W. B. Sanders.

¹ -te, K.

² K. ends here.

³ This paragraph and the names of the

witnesses are in a second handwriting, on the back of the charter

⁴ Erdepic, S.

⁵ I.e., Great Kimble, near Prince's Risborough. This patronymic name is evidently to be referred to Cynebeline, or Cunobeline, the British king, who, tradition asserts, was buried at Kimble.

⁶ Icknield way.

⁷ Of, S.

⁸ -te, S.

⁹ Pam, S.

¹⁰ Lege, S.

¹¹ -pin, S.

¹² Eadrig, S.

¹³ For a

companion charter, see No. 606.

¹⁴ Eastren, S.

604. *Grant by King Edward to St. Peter's, Winchester, of land at Micheldever, co. Hants. A.D. 904.*

CARTA REGIS EDWARDI PRIMI DE MUCH'.

Dispensante¹ ꝥ gubernante domino nostro Jhesu Christo incommutabiliter omnia visibilia et invisibilia . quamvis verba regum ꝥ procerum decreta velut fundamenta moncium ad modicum fixa videantur . tamen plerumque tempestates . ꝥ turbines secularium rerum regnorum statuta pulsantes² quatunt .

Quapropter literarum memorie commendare procuravi ego EDWARD Rex Anglorum quod pro eterna redempcione anime mee dedi ad monasterium WYNTONIENSIS ecclesie sancti Petri . x . mansas . ET MICHELDEVER³ intus ad refectorium fratrum Christo inibi serviencium . Et has porciones cum consensu optimatum meorum quorum nomina infra scripta habentur eidem familie in perpetuam concessi hereditatem cum omnibus ad se pertinentibus . Silvis . Campis . pratis . Pascuis . ꝥ eciam piscium capturis habendis⁴ ꝥ possidendis⁴ ꝥ eciam suis successoribus in eodem refectorio relinquendis⁴ . Ea autem condicione date sunt ille decem predictae manentes ut semper in posterum permaneant . Libere ꝥ expedite ab omnibus secularibus negociis . excepta . expedicione ꝥ arcis ac pontis construccione . Et 'hoc' Dei omnipotentis simul ꝥ mea auctoritate confirmatum est eterno cyrographo in cruce domini ꝥ salvatoris nostri Jhesu Christi .

Siquis hanc nostram donacionem ꝥ commotacionem custodire ꝥ augere voluerit : custodiat illum Deus ꝥ augeat sibi omnia bona presentis ꝥ future vite . sin vero minuere vel infringere mala mente voluerit . sciat se in horrendo illo die severi⁵ examinis coram summo iudice inevitabilem redditurum rationem . nisi hic prius digna emendaverit penitencia . Hiis terminis prefatum rus undique giratur .

Des⁶ synd ꝥa land gemæra to Myceldefer : Ærest on Myceldefer , andlang mearc peges on þone sand pytte ; þonan andlang þara ealdena dala ; þonan oster⁷ þone beorh þæt lið betpeol þan tpan langan beorgan ; þonan to Þorðigsaetena mearc , andlang Þorðihaema mearc on þone hlinc bufan Fripelinga dic ; of þan hlinc on þæt suðmyste gat , andlang dic on þæt ealden fyrd gat ; of þam fyrd gat on ða hocedan dic ; of þære hocedan dic on Dennerdes treop ; of þam treop on peg gelætan , norðrihtis to Þaddanyge spa innan þone broc to Miceldefer .

¹ Cf. a following pream, No. 611.

⁴ -daa, H.

⁵ Senu, note in H.

in A. B. K.

⁷ ! ofer, note in H.

² -ter, H.

³ At Mychil., H.

⁶ These paragraphs of boundaries omitted

These ben the londys markys at Myceldefer : Be gynne at Myceldefer along the mark weys, for to that thw comyst to the saul pyt ; fro thennys along the old dale ; thanne ovr the borw that lyth bytween the twey long bryggys that to Worthy merche longyth, an than, along the merche of the twyn of Worthy, to the lynk above Frythelyng dyche ; than fro that lync to the auth myst gate, and than along the dyche to the olde fyrd-gat ; fro the fyrd-gate to the hoodan dyche ; fro that place to Dennerdys trow ; fro that trow to Wegletan : fro Wegletan northrygt Waddanyge, so wythynne the brac to Myceldefer.

Isti sunt termini terrarum de Myceldefer ; Inprimis incipe apud Myceldefer per longum limitosam vias procedendo quousque perveneris ad sabulosum puteum. Deinde per longum antiquam illam valliculam, ex tunc pertransas terram de fossa jacentem in illos duos longissimos pontes pertinentes ad paludosum pratum de Wrthy ; deinceps pertransas per longum pratum illud paludosum de villa de Wrthy, ad marginem superius Frythelyng dyche ; tunc ab illa marginem ad australem portam, et tunc per longum foveam illam ad limitem illum vocatum fyrdgat ; ab illo loco ad Dennerdis alveolo ; ab illo loco ad Wegletan ; a Wegletan per aquilonem recte ad Waddanygh, sic ad intra torrenticulam de quousque perveneris ad Myceldefer.

Hec autem cartula anno dominice incarnationis . D . CCCC . IIII . Indictione . VII^a . Scripta est in illa venatoria villa que saxonice dicitur Bicanleag coram veridicis testibus quorum nomina subter craxata sunt .

✠ Edward rex .	✠ Pald ⁸ presbyter .
✠ Plegmund ¹ . archiepiscopus .	✠ Fridestan . diaconus .
✠ Denewlf ² . episcopus .	✠ Pighelm diaconus .
✠ Asser . episcopus .	✠ Pihtbord . minister ⁹ .
✠ Wlfsige episcopus .	✠ Deormod minister ⁹ .
✠ Ethelward ³ . filius regis ⁴ .	✠ Beorhthelm . minister ⁹ .
✠ Ordulf . dux .	✠ Odda . minister ⁹ .
✠ Osulf . dux .	✠ Wlfred ¹⁰ minister .
✠ Ordgar . dux .	✠ Buga ¹¹ minister .
✠ Heanferd . dux .	✠ Ealmund ¹² minister .
✠ Aelfpald dux .	✠ Wlfstan . minister .
✠ Johau ⁵ . presbyter .	✠ Aepelferd minister .
✠ Poenulf ⁶ presbyter .	✠ Wlfhelm . minister .
✠ Tata presbyter .	✠ Wlfhun . minister .
✠ Epelstan presbyter .	✠ Wlfhere minister .
✠ Byrnstan ⁷ presbyter .	✠ Wlfric ¹³ minister .
✠ Searu presbyter .	

[A.] MS. Cotton. Domitian A. xiv. f. 72.

[B.] MS. Harl. 1761, f. 47b.

[H.] Edwards, *Liber de Hyda*, p. 101.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxvii; from

[A.] and [B.]

¹ Plegm., H. ² -wulf, H. ³ Edward, B.; Ælfepearð, H. ⁴ This line omitted here, and added after the *duces*, H. ⁵ Lohan, H. ⁶ Polnulf, H.
⁷ Bryna, H. ⁸ -da, H. ⁹ Diaconus H. ¹⁰ Diaconus, added, H.
¹¹ B. inserts this and the following seven lines after Wlfsige episcopus, and thus shows that the scribe was copying the MS. A. ¹² Eahlm., H. ¹³ -fruc, H.

605. *Record by King Eadwerc of his acquisition from Denulf, Bishop of Winchester, of the "Wind-Church" and land near St. Gregory's Church, Winchester, for founding a monastery, in exchange for St. Andrew's Church in the same city. About A.D. 901 x 904.*

✠ In nomine domini . Ic EADWERT crinig¹ begeat æt DENULF biscepe 7 æt ðæn hipun on Pinteceastre þa PIND CIRICAN . 7 ðæt stænn² slapern³ 7 ðær to ðæs landes be suðan ðære cirican 7 ðæn slepern . XXIII . gerda on lange . 7 on bræde ðar hit bradest is fif geurda . 7 ðær hit unbradost is anne geurde . to ðæn ðæt ic ðær mynster on gestaðolode . for mine saule hælo 7 mines ðæs arpyrdan fader . Elfredes cyninges . 7 ic let be calra Pest Sexna pitena geðeahhte 7 lease to biscepe 7 to þan hipun sancte Andreas cirican . 7 ðone poðig ðe ðæto gaunnan pes into ðære stope : on ece erfe . ðæt hit mæge nan man fram ðære stope tpoðelanne⁴ .

Donne is ðis se eaca ðe eallra Pest Seaxna pitan ðæto eacan me gebocodon on ece erfe .

Ærest suðrichte from ðan leoðern to sancte Gregories cirican . ðonne from ðære suð pest hyrnan sancte Gregories cirican . XII . geurda pest richte to ðære strete . ðonne richte norð . XIII . geurde to ðære norðstrete ðonne east richte . XLIII . geurde . 7 . VI . fet . to ðære east strete . ðonne suðrichte . XX . geurde 7 . VI . fet to ðære suðstrete . ðonne pest richte be ðære suðstrete to ðan lictune . VII . geurde . 7 . VI . fet . ðonne richt norð . V . geurde . ðonne is ðæs simbganges⁵ ealles driu⁶ furlanges . 7 ðreo metgeurda .

✠ Eaðpearð . rex .	✠ Witbrorð minister .
✠ Ealdereð . frater regis .	✠ Deormoð . minister .
✠ Plemunð archiepiscopus .	✠ Beorth[s]ige . minister .
✠ Denepulf . episcopus .	✠ Ocea . minister .
✠ Pylfærd . episcopus .	✠ Adelstan . minister .
✠ Pulfrige . episcopus .	✠ Pulfhelm . minister .
✠ Asser . episcopus .	✠ Alla . minister .
✠ Pighen episcopus .	✠ Heorstan minister .
✠ Eodmund . episcopus .	✠ Pulfhelm . minister .
✠ Eadgar . episcopus .	✠ Beorstan . presbyter .
✠ Wilmund . episcopus .	✠ Tata . presbyter .
✠ Brinhelm . abbod .	✠ Brichtulf . presbyter .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 16,360, f. 1. A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXXXVIII; from [A].

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 162.

¹ Cinig, K.

² Stænnene, K.; stænnene, T.

³ Slapera, K.

⁴ Tod, K.

⁵ Imbg., K. T.

⁶ Erio, T.

606. *Record by King Edward, at the request of Duke Ethelfrith, who had lost the original deed by fire, of a grant to the latter of land at Wrington, co. Somerset. With later additions. A.D. 904.*

WRINGTON : CARTA EDDREDI REGIS DE WRINGTON DATA
ECCLESIAE .

Regnante imperpetuum et mundi monarchiam gubernante altritoni patris sobolo qui celestia simul et terrena moderatur illius etenim incarnationis anno . D . C . C . CC . III^{mo} . indictione vero sexta . contigit quod ETHELFRIITHO duci omnes hereditarii libri ignis vastatione combusti perierunt . Tali igitur necessitate cogente predictus dux rogavit EDWARDUM regem et ELREDUM quoque et ETHELFLEDAM qui tunc principatum et potestatem gentis Merceorum sub prædicto rege tenuerunt omnes etiam senatores Merceorum ut ei consentirent et licentiam darent alios libros rescribendi .

Tunc illi unanimiter omnes devota mente concesserunt ut alii ei libri scriberentur eodem modo quo et priores scripti erant in quantum eos memoriter recordari potuisset . Si vero quoslibet recordari minime potuisset . tunc ei ista cartula in auxilio et affirmatione fieret . ut nullus eum contentiose cum aliis libris affligere voluisset nec propinquus nec alienus quamvis aliquis homo aliquem de vetustis libris protulerit quem prius fraudulenter vel hora ipsius incendii vel alio quolibet tempore per furtum abstraxisset . novimus namque quod omnia que in hoc mundo contingere solent aliquando citius aliquando tardius ex memoria mortalium delapsa deveniunt nisi in cedulis litterarum caracteribus annotentur . quapropter in hac cartula innotescere ratum atque gratum satisque commodum duximus de illa videlicet terra . at . WRING[STONE]¹ hujus quantitas est . viginti cassatorum .

Et hanc præfatam largitionem . ego EDRED rex et totus senatus Anglorum devoto animo Ethelfrigo duci in perpet[u]am² hereditatem persolvimus ut nemo post nos percipientes sine indignatione Dei omnipotentis illam irritam faciat .

✠ Ego Athelret consensi et confirmavi .

✠ Ego Edward rex consensi et subscripsi .

Hii sunt termini præfati³ ruris a rege recuperati .

Erest on preosteselwe . of preosteselwyn⁴ on . wrythwey . of Writh-

¹ Wring', MS.

² Perpetam, MS.

³ Predicti B.

⁴ Preost selwyn, B.

weie¹. of wryoheme on Egelescombe². of Egelescombe on etecombe³.
 of etecombe³ on Wulfcombe. endelanges⁴ Wolfcombe⁵ midwardes
 þar on Stificleie⁶ northward of þar leighe⁷ on wynter acres estward.
 þanen on Swynhage. þanen þoru atteleighe⁸ to farnhamme of
 farnhamme on histlyngdene estward. þare⁹ on þane Berghe¹⁰ of
 þan¹¹ Berghe¹⁰ to likelan. of likelan to¹² credelinghales of crede-
 linghale on suwardyngleghe¹³ estward to Wetheleighe brok¹⁴ and
 endelanges⁴ broke to merewollen¹⁵. of merewollen¹⁵ on estmedewen
 of estmedewen on wilbicanhulle¹⁶. of wilbicanhulle on the heghe¹⁷
 rewe bi southensuddoñ. of þare⁹ heghe¹⁷ rewe on mererigge of
 mererigge¹⁸ on hagenmedewe¹⁹ of hagenmedewe¹⁹ endelang⁴ stremes on
 wring²⁰ to wringforde²¹. of wringforde²² on þe heghe¹⁷ rewe est²³
 to schirebourne elm of þan elme on carstie on þa heghe¹⁷ rewe. eft
 endlang þare⁹ heghe¹⁷ rewe on wythescombe. of þan combe on
 brokenanbrugge of þar brugge to stanbrugge of stanbrugge to wet-
 medewen of wetmedewen to watercombe²⁴ of watercombe²⁴ to
 ethecombe of ethecombe to elkanleighe²⁵ of elkanleighe to hilis-
 brok²⁶ on þane holin þane endelanges²⁷ thes brokes eft in on
 wryng. þanen endlang wryng. eft on the mede westward þanen on
 preostwlwe²⁸.

ETHELFRITH

Hanc prefatum hereditatem. Athelstan dux filius Etheredi con-
 versus et factus monachus optulit secum ad monasterium Glastin-
 gensis illamque sibi largitus est Athelstan. Rex.

[A.] MS. Bodl., Wood A. 1, f. 206b.

[B.] The Glastonbury MS. at Longleat, f. 31l.

Readings kindly communicated by F. H. Dickinson, Esq.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxviii;

from [A.] (Incorrect and without bound-
 aries.)

Hardy's MSS. at Record Office.

607. *Record by King Eadward of the grant by Hungid to Wigfrid
 of land at Eaton on the R. Cherrill, or Eydon, co. North-
 ampton. A.D. 900 for 904.*

EA TUN.

✠ Regnante ac dispensante Deo omnipotente mundana regimina
 cujus videlicet incarnationis anno . DCCCC . indictione . VII . eo

¹ Wrythweye, B.	² -comb, B.	³ Ethec., B.	⁴ Endl., B.
⁵ Wulfcomb, B.	⁶ Styficleye, B.	⁷ Legh, B.	⁸ þoru aeclegh, B.
⁹ þar, B.	¹⁰ Bergh, B.	¹¹ þane, B.	¹² On, B.
¹³ Whetelegh Broke, B.	¹⁴ Merewellen, B.	¹⁵ -bicanhulle, B.	
¹⁶ Hegh, B.	¹⁷ -rige, B.	¹⁸ Hagen medwe, B.	¹⁹ Wryng, B.
²⁰ Wyrdford, B.	²¹ Wyrdford, B.	²² Eft, B.	²³ -comb, B.
²⁴ -leghe, B.	²⁵ -broke, B.	²⁶ þanen helm . þane endlanges, B.	
²⁷ -welwe, B.			

scilicet anno **WIGFRID** rogabat **Eadperdum** regem et **Æþelredum** ducem et **Æþelflæde** senatoresque eorum ut ei istum librum scribere jussissent. hoc est illius terre quinque manentium que nominatur **EATUN** illam denique terram **Alchun** episcopus a **Burgredo** rege **Æþelspiða** regina comparavit eandemque terram iterum **Þærfrið** episcopus **Ceolpullo** regi pro recta retributione tradebat ipseque rex postea **Hungiðe** illam tribuit. post hec namque **Wigfrið** eam terram ab **Hungiðe** cum placabili pecunia cum testimonio optimatum **Merciorum** comparavit. Et tunc **Eadþeard** rex et **Æþelred** dux et dominator **Merciorum** necnon quoque et **Æþelflæde** cum testimonia episcoporum et principum aliquorumque senatorum sibi subjectorum **Wigfriðo** hunc librum rescribere præceperunt. ad eandem conditionem ad quam prædictis possessoribus erat conscripta id est in perpetuam hereditatem quia vetustus liber illius terre quocumque modo perditus erat et si unquam evenerit ut antiquus liber in palam venerit sit præscriptus et interdictus nisi ad manum **Wigfriðus** veniat vel heredum ipsius.

Circumcincta est hec terra his terminibus þ is þonne ærest from pifeles lace þ spa up andlang riðiges þ hit cymð to fagan floran 7 þonne spa andlang slædes be þam tþam lytlan beorgan þ hit cymð to pulfunes treop stealle pill. an suna¹ þ spa þpyres ofer þ furlang þ on þa þyrnan pesteparde þær se mycla þorn stod þ spa on fugelmere þ þonne á onðlang dices oð þ hit cymed to horpyllan þ spa onðlang riðies þ hit cymð to ceapyllan þonne mæred hit cerpelle seoððan.

Nomina autem testium hujus reparationis hic subter caraxantur.

✠ Ego Eadþeard rex consensi et subscripsi.	
✠ Ego Æðered dux Merciorum .	Ego Alfpald dux.
Ego Æþelflæd consensi.	✠ Ego Æþelfrið dux.
Ego Wigmund episcopus.	Ego Eadnað minister.
✠ Ego Þærfrið episcopus.	Ego Ælfere minister.
Ego Eadgar episcopus.	Ego Sigeric .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. xiii, f. 30b.
[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i. p. 65.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxii; from
[A.] Boundaries in vol. iii, p. 404.

¹ pill ansuna, H.; willan suna, K.

608. *Grant by Werfrið, Bishop of Worcester, to Æthelred and Æthelstæd of Mercia, of land in Worcester city and Beferburn, or Barbourn, near Worcester. A.D. 904.*

ÆDEREDES¹ GER-EDNESSE 7 ÆDELFLÆDE pið WERFRID
BISCEOP : ~

Omnibus namque sapientibus notum ac manifestum constat . quod dicta hominum vel facta pro 'multiplicibus criminum perturbationibus² et cogitationum vagationibus³ frequenter ex memoria recedunt nisi litterarum apicibus et custodiæ cautela scripturarum reseruentur et ad memoriam revocentur .

Quamobrem anno dominicæ incarnationis . DCCCC° . III° . indictione . i . has ob memoriam posteritatis litteras scribere jussimus .

þæt is þonne þ̅ WERFRID bisceop 7 se hired⁴ æt PIGRA⁵ CEASTRE syllað 7 gepritað ÆPELREDE⁶ 7 ÆPELFLÆDE heora hlafordum þonne⁷ hagan binnan byri⁸ æt PIGRA⁵ CEASTRE . se is fram⁹ þære ea sylfre¹⁰ bi þæm¹¹ norð palle¹² east pardes¹³ . XXVIII . roða lang . 7 þonon¹⁴ suppardes¹⁵ . XX . IIII¹⁶ . roða brad . 7 eft þonon¹⁴ pestpardes¹⁵ on sæferne . XIX¹⁶ . roða long . 7 eac hi¹⁷ syllað¹⁸ him þ̅ medpe land be¹⁹ pestan sæferne on esen þone hagan . andlang²⁰ þæs²¹ bisceopes dic²² of þære ea þ̅ hit cymð pest ut on þ̅ mór²³ dic . 7 spa norð þ̅ hit cymð²⁴ ut on esen þ̅ gelad . 7 spa estpardes¹³ þ̅ hit cymð²⁵ eft pið neofan²⁶ þ̅ gelad on sæferne .

Eac hi¹⁷ syllað¹⁸ him²⁷ BEFERBURNAN . 7 eac²⁸ þær to . LX . æcera earðlonðes be supan beferburnan . 7 ofre²⁹ . LX . be norðan . 7 ec spyþe³⁰ rumed³¹ lice . XII . æceras þær to Fulgodes mædlandes³² . 7 eall hi syllað¹⁸ þiss 'heom mid³³ milde modé . 7 pilniað him to þ̅ hi syn³⁴ eigðer³⁵ ge hlafordes freond ge þara hina³⁶ . ge þære cyrcan³⁷ . 7 hig³⁸ his pyllað³⁹ alning hieom⁴⁰ to earnien⁴¹ dæges 7 nihtes⁴² mid heora godcundnesse . spa hi³³ betst⁴³ magon . 7 hi³³ hit habban⁴⁴ 4

¹ Len haga 7 land len . . Eberedi 7 Æþelflæde, on margin of B.

² Multiplici erumnarum perturbatione, B.

³ -ne, B.

⁴ seo heoredden, B.

⁵ þeogerna, B.

⁶ ræde, B.

⁷ þone, B.

⁸ Byrig, B.

⁹ From, B.

¹⁰ Seolfre, B.

¹¹ þam, B.

¹² pealle, B.

¹³ -pardes, B.

¹⁴ þanon, B.

¹⁵ xxxiii, with the third x erased, A.

¹⁶ . xviii ., B.

¹⁷ Hio, B.

¹⁸ Sellað, B.

¹⁹ Bi, B.

²⁰ Anlang, B.

²¹ þære, B.

²² Dico, B.

²³ On, added, B.

²⁴ þ̅ hit cymð, omitted, B.

²⁵ Cymeð, B.

²⁶ Nioðan, B.

²⁷ Be, added, B.

²⁸ þa hida ding pic . 7 ec, B.

²⁹ Oþer, B.

³⁰ Spiðe, B.

³¹ Rumod, B.

³² Mædpe landes, B.

³³ þis him heora, B.

³⁴ Sion, B.

³⁵ Eg, B.

³⁶ Higna, B.

³⁷ Circan, B.

³⁸ Hio, B.

³⁹ pi, B.

⁴⁰ Him, B.

⁴¹ -nigan, B.

⁴² Neh, B.

⁴³ Bestð, B.

⁴⁴ Hm, B.

ge binnan¹ byrig² ge butan unbesacen pið ælce hand þa hpyle þe hi³ lifgean . 7 gif Ælsp⁴ leng sy⁴ . þonne sy hit⁵ spa un besacen þa hpyle þe heo⁶ lifige⁶ . 7 ofer heora⁷ þreora dæg⁸ . agefe hit mon eft þære circean⁹ hlaforde¹⁰ . spa ge godad spa hit þonne sy⁴ . for heora þreora saple¹¹ . buton ælcum¹² geflite . gif God pile þ hig³ hit godian¹³ motan .

Augentibus et custodientibus retributio æternæ beatitudinis augeatur in cælo . minuentes et frangentes sempiterna increpatione redarguantur . nisi prius digna satisfactione emendaverint .

Þas gerednesse eall se hired¹⁴ ge iunge¹⁵ ge ealde¹⁶ into¹⁷ Cristes rode tacne gefestnodon . 7 þara . XII . noman her standað apritene bæstan¹⁸ . 7 eac þara freonda¹⁹ noman þe pe us to gepitnesse curon²⁰ .

✠ Æpelred aldor man 7 Æpelfiæl Myrena hlafordas²¹ mid us hit geþriton²² .

✠ Ego Werfrið episcopus propria manu consensi et corrobore²³ .

✠ Ego Kinelm abbas²⁴ .

✠ Ego Ecgfrið²⁵ presbyter consensi .

✠ Ego Piglaf presbyter²⁶ .

✠ Ego Oslac presbyter²⁶ .

✠ Ego Cinað²⁷ diaconus²⁸ .

✠ Bernhelm .

✠ Eardpulfus²⁹ .

✠ Wlfred .

✠ Ceolhelm .

✠ Wllaf²⁹ .

✠ Alhmund .

✠ Edgar³⁰ bisceop .

✠ Aldred .

✠ Æpelfrid³¹ ealdor mann³² .

✠ Ælfred .

✠ Ælfstan .

✠ Eadric .

✠ Wlfhun .

✠ Æperedes gerædnesse³³ 7 Æpelfiæde pid Werfrið³⁴ bisceope 7 piþ þone hired³⁵ on Þegerna CEASTER³⁶ .

[A.] MS. Cotton. Nero E. 1, part ii, f. 162.

[B.] MS. Cotton. Tiberius A. xiii, f. 68.

[M.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 13; from [A.]

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxxxix; from

[A.]

¹ By., B.

² Byrg, B.

³ Hio, B.

⁴ Sio, B.

⁵ Hyre, added, B.

⁶ Lifge, B.

⁷ Hyra, B.

⁸ Dæg, B.

⁹ Circan, B.

¹⁰ -fard, B.

¹¹ Hiora þreora saule, B.

¹² Butan æg hælcum, B.

¹³ Gegodian, B.

¹⁴ Hiorad, B.

¹⁵ Giung., B.

¹⁶ Eald, B.

¹⁷ Mid, B.

¹⁸ Be

æftan, B.

¹⁹ Fri., B.

²⁰ Ge curon, B.

²¹ -fardas, B.

²² Gepriotan, B.

²³ Subscripsi, B.

²⁴ Cynelm diaconus et abbas sub-

scripsi, B.

²⁵ -yð, B.

²⁶ Consensi, added, B.

²⁷ Cy., B.

²⁸ -uulf, B.

²⁹ ✠ Uullaf . ✠ Ciolhelm, B.

³⁰ Ead., B.

³¹ -ið, B.

³² -man, B.

³³ -nis, B.

³⁴ pær., B.

³⁵ Heor., B.

³⁶ þigerna

castre, B.

609. *Grant by Uwerfrid, Bishop of Worcester, to his recte Wulfsi, of land at Easttun, or Aston, co. Worcester. A.D. 904.*

COROGRAPHVM.

Rixiendum on ecnisse ussum drihtne hælende Criste se ðe all ðing gemetegað ge on heofenum ge on eorðan þæs inflæscnisse ðy gere þe agen þæs DCCCC pintra 7 III pinter 7 ðy VII. gebon gere. ic UWERFRID bisco'p' mid mines arpeorðan heorodes geðafunga 7 leafe on PEOGERNA CEASTRE sylle WULFSIGE minum gerefan wið his holdum mægene 7 eadmodre hernesne anes hides lond on EASTTUNE spa spa Herred hit hæfde on ðreora monna dæg 7 all ðæt inn lond beligeð an dic utane 7 þonne ofer ðreora monna dæg agefe monn aft ðæt lond butan elcon wiðercpile inn to PEOGERNA ceastre 7 ðis seondan ðara monna noman ðe ðæt geðafædon 7 mid Cristes rode tacne gefaestnedon.

✠ Uuerfrið biscop .	✠ Hildefrið presbyter .	
✠ Cynhelm abbas .	✠ Ecfrið presbyter .	
✠ Uuerfrið presbyter .	✠ Eaduulf presbyter .	
✠ Eadmund presbyter .	✠ Piglaf presbyter .	
✠ Berltmund presbyter .	✠ Oslac diacon .	
✠ Tidbald presbyter .	✠ Cymað diacon .	
✠ Berthelm .	✠ Cynelaf .	✠ Cynelaf .
✠ Pigheard .	✠ Uulfred .	✠ Ceolhelm .
✠ Monn .	✠ Cynhelm .	✠ Uullaf .
✠ Earduulf .	✠ Uulfric .	✠ Ealmund .
✠ Uullaf .	✠ Cenfrið .	✠ Earduulf .
✠ Berthelm .	✠ Hpituc .	✠ Uulfgar .
✠ Heahred .		

Endorsed:—"Uulfsiges lond boc"; and in later hands, "Heastunesboc". and "Eadward senior".

[A.] Brit. Mus., Add. Charter, 19,791.

[F.] Brit. Mus., Foss., pt. III, pl. 2.

610. *Grant by King Eadweard to Asser, Bishop of Sherborne, of lands at Weolingtun, Bocland, and Lidgard, i.e., Wellington, West Buckland, and Bishop's Lydeard, co. Somerset, in exchange for the Monastery of Plymcutun, co. Devon.*

LIDEERD. PELINGTUN. BOCLAND.

In nomine domini nostri Jhesu Christi. Regnante in perpetuum domino nostro Jhesu Christo et omnia de summo coeli apice dispensante ac gubernante, cernimus omnia temporalia et presentia.

perire , labi , transire aliquando maturus¹ gubernantis Dei dispensationibus evidenter finibus , aliquando secular[i]um rerum ingruentibus accessibus , id est evidentibus cladibus bellorum , incendiis urbium et terrarum , direptionibus prædarum , auxionibus infirmitatum² , et aliis innumerabilibus causis existentibus , ne in oblivione tradita quæ in nostris temporibus facta sunt viderentur , littera[rum] apicibus evidenter commendare curavimus .

Quapropter ego EADWEARD Dei indulgente clementia Angul Saxonum rex tres villas id est PEOLINGTUN terram de sex manentium , et BOCLAND terram quinque manentium , atque LIDGEARD terram . XII . manentium dedi ASSER Scireburnensis ecclesiæ episcopo et illi familiæ causa commutationis illius monasterii quod saxonice dicitur PLYMENTUN : in utraque parte in perpetuam hereditatem et mihi et illis cum omnibus ad se pertinentibus , id est hominibus et pecoribus , silvis , campis , pascuis , pratis , piscuariis : ut habeant suis diebus et relinquant quibuscumque successoribus ad illam sedem post se venientibus , quamdiu ulla Christianitas in ista terra fuerit , sine ullo censu et vectigali ulli homini terreno , exceptis tribus causis , id est , expeditione et arcis et pontis constructione .

Si quis hoc custodire et augere voluerit , augeat Deus ei bona præsentia et cœlestia gaudia consequatur : Si quis vero , quod non optamus , instigante diabolo hoc frangere vel minuere ausus fuerit , Sciat se rationem redditurum ante tribunal Christi in illo tremendo et terribili die iudicii , nisi prius dura et pura emendaverit penitentia in ista præsentī vita . Et si quis protulerit aliam hereditariam cartulam contra hanc nostræ donationis taxationem , irrita coram Deo et hominibus fiat et anathematizandus fiat hic et in futuro ille qui protulerit .

✠ Eadpeard rex .	✠ Sibba .
✠ Asser episcopus .	✠ Beornstan .
✠ Beorhtmund presbiter .	✠ Ædelstan .
✠ Beocca presbyter ³ .	✠ Ælsige .
✠ Beornhæh presbyter ³ .	✠ Beorhtulf .
✠ Abbud presbyter ³ .	✠ Pynsige .
✠ Pynsige .	✠ Pulfsige .
✠ Pulfric .	✠ Beorhtsige .
✠ Tida presbyter .	✠ Eadstan .
✠ Buga minister .	✠ Ælsige .
✠ Wulfhere minister .	✠ Leofheh .
✠ Lulha .	✠ Leofstan .
✠ Eardulf .	✠ Pynsige .
✠ Pulfsige .	

¹ -ris ! ² -tarum, H.

³ Presbyter, omitted, H.

✠ Dis synt þa land gemæro æt Boclande 7 æt Pelingtune .

Ærest uppan dune æt Achangran of Achangran adune on Sandford landgemære , þonne adune au þa ealdan dic , þanon of Sandford , þonne and lang þæs ealdan peges of Cytelpylle . of Cytelpylle 7lang streames of Tan . adune and lang Tan streames of Bradanford . þanon and lang streames of Herpoford . þanon on þeod herpoð of þa estas . þanon on land gemere of Stanford . þanon upp on Fiduc and lang landgemæres spa upp on Mær broc of Bytnan hris . þanon on ðeod herpoð . spa eft on Achangran .

✠ Dis synt þa land gemæro to Lidgerd .

Ærest on Linlege . of Linlege uppon strem to Costanforda . of Cotanforda uppon strem to Gosforda . of Gosford uppon strem to Stanforda . of Stanforda on Fasingafeld . of Fasingafelde . on Pytt apuldre . of Pytt apuldre on Æst , of Æste adun couled to Readanclife , of Readanclife to Rupanbeorge , of Rupanbeorge to Ludanpylle . of Ludanpylle to Fricanfenne . of Fricanfenne uppon streme . to Gattibricge . of Gattibricge to Pibbanpille . uppon au slæw to Holan pege . of Holanpege uppon slæd to Bacganbeorge . of Bacganbeorge to Pynestane . of þam stane to Rupanbeorge . of þam beorge to Cpichemhamne . of þam hamme to Collelade . of Collislade . adune on strem to Horspadesforda . of þam forda uppon stræm to Oxenagete . of þam gete to Motlege . of Motlege on Fideroces torre . of Fideroces torre to Frecanðorne . of Frecanðorne on Snoccanmere . of Snoccanmere on Stangedelfe . on Hreod alras . of Hreod alrou on Tideford . of þam forda adune on strem to Cunecanforda . of Cunecanforda on Cincgesget . of Cincgesgete on Suran apuldran . of Suran apuldran oth hit cymth eft on Linlege .

[A.] *Reg. [Album] Eccl. Wellensis*, iii, f. 280.
(Text kindly verified by the Rev. Canon Church.)

[M.] Hardy's transcript in Record Office.
[B.] Brit. Mus., MS. Cotton, Vitellius E. v.

f. 124b. (Late copy very much abridged and incorrectly transcribed.)

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXXIII; from [B.]

611. *Grant by Denculf, Bishop of Winchester, to King Eadward, of land at Stoke, near Shalbourn, co. Wilts, in exchange for liberties granted to Taunton Monastery. A.D. 904.*

COMMUTATIO FACTA ÆT STOCE BE SCEALDEBURNAN PRO LIBERTATE
TANTONIE A DENEPUŁFO EDWARDO REGI .

Dispensante¹ et gubernante domino nostro Jhesu Xristo . Incom-
motabiliter omnia uisibilia et invisibilia quámvis uerba regum et

¹ Cf. the proem of a previous deed, No. 608.

procerum decreta . velut fundamenta montium ad modicum fixa videantur . tamen quia plerumque tempestates et turbines secularium rerum regnorum statuta fuscantes¹ quatiunt .

Quapropter litterarum memorie commendare procuravimus . quod . DENEWLF . episcopus Wintoniensis ecclesie et illa venerabilis² familia ibidem commanens dederunt . EADWARDO regi . XX . manentes in eodem loco quod Saxonice dicitur *ÆT STOCE* 'juxta Scealdeburnan' ut ille habeat et possident in suis diebus . Et post suos dies cuilibet heredi voluerit relinquat³ cum omnibus ad se pertinentibus in perpetuum libertatem ab omnibus secularibus rebus expeditas⁴ excepta expeditione . et arcis . et pontis . constructione . et conductione⁵ pro perpetua libertate illius monasterii quæ dicitur *TANTUN* . in quo antea multa regaliun tributorum jura consistebant . quo et illud monasterium equaliter ab omnibus regalibus et commitalibus tributis liberum et immune perpetualiter permaneat .

Si quis hanc nostram donationem et commutationem⁶ custodire et augere voluerit : custodiat illum Deus et augeat sibi omnia bona presentis et future vite . sin vero minuere vel infringere mala mente voluerit : sciat se in horrendo illo die severi examinis coram summo iudice inevitabilem redditurum rationem nisi hic prius digna emendaverit penitentiae⁷ .

Hæc autem cartula . Anno dominice incarnationis . D . cccc . IIII . Indictione . VII . Scripta est in illa venatoria villa quæ Saxonice dicitur . Bicanleag . coram verediciis testibus quorum nomina subter craxata⁸ sunt .

Ego Eadward rex .	Ego Ordgar dux .
Ego Eþelpearð filius regis .	Ego Pulfsige dux .
Ego Osferð frater regis .	Ego Heahferð dux .
Ego Plegmund archiepiscopus .	Ego Byrnhelm dux .
Ego Denulf episcopus .	Ego Pithbord dux .
Ego Asser episcopus .	Ego Deornod dux .
Ego Pulfsige episcopus .	Ego Beorhtelm minister .
Ego Pighelm episcopus .	Ego Odda minister .
Ego Ceolmund episcopus .	Ego Ælfric minister .
Ego Ordlað dux .	Ego Stricca minister .
Ego Osulf dux .	Ego Pulphere minister .
Ego Beocca dux .	Ego Æpelstan minister .

¹ Fuscantes, with *s* expuncted, and *c* overline, MS.

² Memoria, here, underlined for omission, MS.

³ Juxta Scealdeburnan, here, underlined for omission, MS.

⁴ -as, altered to *es*, MS.

⁵ -dic, with *i* expuncted, and *w* overline, MS.

⁶ -mo-, with *e* expuncted, and *w* overline, MS.

⁷ -tia, K.

⁸ Carax, K.

Ego Pinoð minister .
 Ego Ælfred minister .
 Ego Pulfhun minister .
 Ego Buga minister .
 Ego Epelpeard minister .
 Ego Elfstan minister .

Ego Uffa minister .
 Ego Ælfred minister .
 Ego Sigric minister .
 Ego Ceolstan minister .
 Ego Cufa minister .
 Ego Eþeric minister .

[A.] Brit. Mus. Add. MS. 15,350, f. 264.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXXII; from
 [A.]

612. *Charter of Privileges granted by King Eadward to the Monastery at Taunton, co. Somerset. A.D. 904. 77 = 119, 121.*

EADWARDES CINGES FREOLS TO TANTUNÆ.

Regnante imperpetuum domino nostro Ihesu Christo cujus potestas nec crescit nec minuit omnibusque presentis vitæ curculis cotidie semper subter labentibus suæque conditioni omnibus visibilibus et invisibilibus inevitabiliter velint nolint cotidiæ subdentibus.

Quapropter ego EADWARD . divina indulgente clementia Angul Saxonum rex omnia quæcumque dicta aut facta vel etiam pacta sunt in nostris temporibus relatui digna pro necessitate animæ meæ et pro communi nostra necessitate necnon etiam subsequentis posteritatis nostræ litterarum memoriæ commendare procuravi ne aut fusca oblivionis caligine oblitterata vel incuria scriptorum et testium id agente ignorata regnantibus post nos et suis optimatibus ad lites et contentiones de cætero devenirent .

Qua de re in hac cartula demonstrare conor ego cum consilio et consensu optimatum meorum quorum nomina infra scripta sunt libertatem illius monasterii quod Saxonice . TANTUN . dicitur cum omnibus ad se pertinentibus . Villis . Campis . Silvis . Pascuis . Pratis . et piscium capturis . in sempiterno graphio in cruce Christi DENEPULO episcopo et illi venerabili familiæ in Wentana civitate commoranti . ab omnibus regalibus fiscalibus et commutialibus . necnon et ab omnibus mundialibus taxationibus expeditam excepta expeditione . et arcis et pontis constructione . toto mentis affectu dedi . ea conditione quo semper prefatum monasterium pertineat atque deserviat episcopali sedî in Wintonia civitate sine ulla controversia . et sine disceptatione . nec in nostro tempore . nec etiam ab ullo nostro successore . hæc donatio commutetur aut violetur in sempiternum . Sed et hoc alacri animo Christo concessi . ut epis-

copi homines tam nobiles quam ignobiles in prefato rure degentes . hoc idem jds in omni haberent dignitate quo regis homines perfruuntur . regalibus fiscis commorantes . et omnia¹ secularium rerum judicia ad usus presulum exerceantur eodem modo quo regaliū negotiorum discutiuntur judicia . Predictæ etiam villæ mercimonium quod anglicæ *þæs tunes cyping* appellatur . censusque omnis civilis sanctæ Dei ecclesiæ in Wintonia civitate sine retractionis obstaculo cum omnibus commodis æternaliter deserviat . Erat namque antea in illo supra dicto monasterio pastus unius noctis regi . et . VIII . canum et unius caniculari pastus et pastus novem noctium accipitrariis regis et quicquid rex vellet inde ducere usque ad Curig vel Willettun cum plaustris et equis . et si advene de aliis regionibus advenirent debebant ducatum habere ad aliam regalem villam . quæ proxima fuisset in illorum via .

Ille quoque episcopus et illa venerabilis familia michi . LX . manentes in illis illustribus locis quæ Saxonice ita nominantur . id est . x . manentes æt Crauuncumbe . æt . XX . æt Cumbtune . æt . XX . æt Bananpylle . XX . quoque æt Stoce juxta Sæaldeburnan . perpetualiter in sempiterno graphio in cruce Christi pro prefati monasterii libertate ab omni regali censu et comitali omnique mundana exactione equaliter expeditas excepta expeditione et arcis et pontis constructione libenti animo condonaverunt . Hoc etiam sub divino testamento præcipimus et imperamus ne umquam aliqua commutatio vel vicissitudo illius nostre donationis et confirmationis in utraque parte fiat . quamdiu illa christianitas in ista insula consistat . Si quis hanc nostram donationem et commutationem custodire et augere voluerit . custodiat illum Deus et augeat illi omnia bona presentis et futuræ vitæ . sin vero aliqua mala machinatione minuere vel infringere voluerit . sciat se ante celsi² 'si' mi² judicis horribile tribunal rationem redditurum in die judicii . si non prius hic digna emendaverit pœnitentia .

Hæc autem cartula scripta est . Anno dominicæ incarnationis . DCCCC IIII . Indictione . VII . In villa venatoria quæ Saxonice dicitur . Bicanleag . coram idoneis testibus quorum nomina subsequenter scripta sunt .

Ego Eadward rex .

Ego Pleigmund archiepiscopus .

Ego Denepulf episcopus .

Ego Pulfisige episcopus .

Ego Ælpepard filius regis .

Ego Ordlaſ Dux .

Ego Osulf dux .

Ego Ordgar dux .

Ego Healferd dux .

Ego Ælſpald dux .

Ego Johan presbyter .

Ego Perulf presbyter .

¹ -nium, K.

² Celsius, K.

Ego Tata presbyter .	Ego Odda minister .
Ego Æpelstan presbyter .	Ego Wlfred minister .
Ego Byrnstan presbyter .	Ego Buga minister .
Ego Searu presbyter .	Ego Ealhmund minister .
Ego Pealda presbyter .	Ego Wlfstan minister .
Ego Friðestan minister .	Ego Æpelferð minister .
Ego Pighel ¹ minister .	Ego Wlfhelm minister .
Ego Pitbord ² minister .	Ego Wlfhun minister .
Ego Deormod minister .	Ego Wlfhere minister .
Ego Beorthelm minister .	Ego Wlfric minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 60.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MLXXXIV; from [A.][T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 154; from [K.]

613. *Grant by King Eadward to Deneulf, Bishop of Winchester, of land at Bishop's Waltham, in exchange for land at Porchester, co. Hants. A.D. 904.*

COMMUTATIO FACTA DE WALTHAM PRO PORCESTRE .

Post dicessum primi parentis de paradiso unde humana fragilitas indesinenter jacet pressa honore³ terrenæ fragilitas et gravedine⁴ mortalitatis unde adhuc cernimus cotidie fugitivæ vitæ tempora prosperis et adversis causis consistere rapidissimoque cursu annorum spatia et regnorum ubique gaudia finita . nullo credenti ignotum esse autumo . Ideoque plurimorum definitum est consilio . apicum signis confirmanda adque roboranda quæ incerta in futuro arbitrantur . et maxime omni hora oportet eorum exemplis esse instructos . qui quidem istis caducis temporalibusque divitiis . æterna beatitudinis præmia acquirere posse indubitanter promiserunt⁵ .

Quapropter ego EADWARDUS gratia Dei occidentalium Saxonum rex cum consensu omnium optimatum nostrorum . necnon et nostræ propriæ voluntati curavimus litteris commendare . ne futura posteritas ignavia torpescens obliviscens ea quæ nunc moderni memoriæ student commendare . Convenit namque nobis videlicet me cum meis fidelibus . ut mutaremus aliquam terræ partem con-venerabili⁶ DENEULFO Wintoniæ civitatis episcopo . necnon et illa

¹ -helm, K.² Wilt., K.³ Honore, with o expuncted, and e overline, MS.⁴ -dene, with i overline, MS.⁵ Promissæ, with first s expuncted, MS.⁶ Cum ven., K.

venerabilis¹ familia sub ejus dominio degentibus dedi et tradidi ei aliquam partem terræ juris mei in loco qui vocatur publico nomine . WALTHAM . ut habeat teneat atque possideat . Cum campis . Silvis . Pratis . et Pascuis . et omnibus ad se pertinentibus . et idcirco ut nostra facta firmi[u]s² permaneant etiam sapientes regni mei testes adhibui quorum nomina infra continentur . sunt autem manentes illius terræ duo minus quam quadraginta .

Concessit et tradidit michi ille venerabilis episcopus ex sua propria³ jure aliquam partem terræ in loco quo⁴ PORCEASTRA vocatur . ut habeam teneam atque possideam . et cuicumque heredi post me volo dimittam . cum campis . Silvis . Pratis . et Pascuis . et omnibus ad se pertinentibus . sunt autem illius manentes . XL . cassati . et ut nostra mutuatio in utraque parte firma et stabilis permaneat . volo ut illa terra quam venerabili episcopo necnon et illi⁵ familie tradidi semper obediat atque deserviat ad illam pontificalem sedem Wintoniæ civitatis . hanc autem donationem et commutationem⁶ in utramque partem ut stabilis et fixa permaneat . absque ulla contradictione et retractione signo et confirmo caractere sanctæ crucis .

Si quis autem hanc nostram donationem adaugere voluerit . adaugeat ei Deus omnia bona presentis et future vite . Si quis vero quod absit tyrannica fretus superbia nostram donationem . sive commutationem⁶ infringere vel contra ire voluerit sit anathema a sancta ecclesia . si non prius emendaverit digna satisfactione .

Hæc autem cartula scripta est . Anno incarnationis dominicæ . D CCC III . Indictionis septimæ⁷ in villa venatoria quæ Saxonica⁸ dicitur . Bicanleag . coram⁹ idoneis testibus quorum nomina subsequenter scripta sunt .

Ego Eadwardus Rex .

Ego Plegmund archiepiscopus .

Ego Denepulf episcopus .

Ego Asser episcopus .

Ego Pulfisge episcopus .

Ego Æðelpearð filius regis .

Ego Ordlaß Dux .

Ego Osulf Dux .

Ego Ornlgar Dux .

Ego Ælfwald Dux .

Ego Heahferd Dux .

Ego Johan presbyter .

Ego Perulf presbyter .

Ego Tata presbyter

Ego Æpelstau presbyter .

¹ -li. K.

² Firmis, MS.

³ Altered to proprio, by a late hand, MS.

⁴ Quod, K.

⁵ Ilk, with i overline, MS.

⁶ -mot., with v overline, MS.

⁷ -one -ima, K.

⁸ -ice, K.

⁹ Quorum, MS.

Ego Beornstan presbyter.	Ego Wlfred minister.
Ego Sedru presbyter.	Ego Duga minister.
Ego Palda presbyter.	Ego Ealhmund minister.
Ego Friðestan Diaconus.	Ego Wlfstan minister.
Ego Pighelm Diaconus.	Ego Æþelferd minister.
Ego Pithbord minister.	Ego Pulfhelm minister.
Ego Deermud minister.	Ego Pulfhun minister.
Ego Beorhthelm minister.	Ego Wlfhere minister.
Ego Odda minister.	Ego Wlfrie minister.

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 65A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXXIV; from
[A.]

614. SYNOD IN ENGLAND. *Record of the malediction of King Eadward by Pope Formosus, unless Bishops are appointed in the district of the Iewissi, or W'esscx; its terms discussed; rearrangements of the dioceses; journey of Archbishop Plegmund to Rome; his return; his consecration of seven Bishops on the same day at Canterbury.* A.D. 905.

Anno illo quo transacti sunt a nativitate domini nostri Jhesu Christi¹. DCCCC. v. misit FORMOSUS pontifex apostolicus Romanæ ecclesiæ² in terram Anglorum ad regem EADWARDUM³ motus⁴ cum magna iracundia ac⁵ devotione⁶. ꝥ mandavit ei⁷ cum suis omnibus maledictionem contra benedictionem quam beatus⁸ Gregorius per sanctum virum⁹ Augustinum genti Anglorum 'antea misit¹⁰. Nisi cum æpiscopis instituisset¹¹ destitutas parrochias¹² episcoporum secundum an'ti'quam traditionem. quæ tradita est genti Anglorum à sede sancti¹³ Petri. Nam per .vii¹⁴. annos plene destituta est 'regio' Iewissorum¹⁵ ab omni episcopo.

Quo facto¹⁶ congregavit EDWARDUS¹⁷ rex sínodum¹⁸ senatorum gentis Anglorum. in quo presidebat PLEGMUNDUS¹⁹ archiepiscopus. regi recitans et disputans districta verba apostolicæ legationis. quam misit beatus papa Formosus. Tunc sibi rex cum suis et Plegmundus¹⁹ archiepiscopus salubre consilium invenerunt. assumptentes sibi²⁰ dominicam sententiam. "messis²¹ quidem multa est²².

¹ (anni) added, L.² Anno dominicæ incarnationis nongentesimo quinto.

Formosus papa misit, C.

³ Filium Alfridi, added, L.; Eduardum, C.⁴ Motus, omitted, C.⁵ Et, C.⁶ Devotione, L. C.⁷ Eique man., C.⁸ Papa, added, C.⁹ Virum, omitted, C.¹⁰ Miserat, C.¹¹ Rosti-

tuisset, C.

¹² Para., C.¹³ Beati, C.¹⁴ Septem, C.¹⁵ (vel

uocat saxonum), added, L.; genuissorum, C.

¹⁶ Audito, C.¹⁷ Eadwardus,

L.; Eduardus, C.

¹⁸ Syn., L. C.¹⁹ Plegem., C.²⁰ Sibi, omitted, C.²¹ Matth. iv, 37.²² Est, omitted, C.

operarii vero¹ pauci². Singulis³ tribus Iewissorum⁴ singulos constituerunt æpiscopos . et singulis æpiscopia constituerunt . Et quod dudum duo habuerunt : in . v . diviserunt .

Acto illo consilio . cum honorificis muneribus Plegmundus⁵ archiepiscopus Romam rediit . apostolicum Formosum cum magna humilitate placavit⁶ . regis decreta et seniorum regionis enuntiavit⁷ . quod et⁸ apostolico maxime placuit .

Rediens ad patriam in urbe Dorobernia . vii⁹ . æpiscopos⁹ . vii⁹ . æcclesiis in uno die ordinavit . Friðestanum¹⁰ ad¹¹ æcclesiam Wintoniensem¹² . Æpelstanum¹³ ad æcclesiam Corvinensem . Vuærstanum¹⁴ ad æcclesiam Siraburnensem¹⁵ . Æpilhelmum¹⁶ ad æcclesiam Fontaniensem¹⁷ . Eadwlfum¹⁸ ad æcclesiam Cridienensem¹⁹ . Insuper²⁰ addiderunt illi²¹ tres villas in Cornubia . quorum nomina Poltún²² . Cælling²³ . LandWithan²⁴ . ut inde singulis annis visitaret gentem Cornubiensem . ad exprimendos²⁵ eorum errores . Nam antea in quantum potuerunt veritati resistebant . et non decretis apostolicis obœdiebant . Sed et aliis provinciis constituit²⁶ duos²⁷ australibus Saxonibus virum idoneum²⁸ Beorneh²⁹ ordinavit . et Mercionibus Coenulfum³⁰ ad civitatem quæ dicitur³¹ Dorceceaster³² .

Hoc autem³³ totum si³⁴ Papa apostolicus³⁵ in synodis³⁶ æcclesie³⁷ sancti Petri³⁸ conclusit . et³⁹ dampna're'tur⁴⁰ in perpetuum . qui hóc salubre mutaret consilium ;

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 112.
[L.] MS. Bodley 579, f. 2. (Bishop Leofric's Missal.)
[W.] Rev. F. E. Warren's ed. of [L.] Oxf., Clarendon Press, 1883, p. 1.

[O.] MS. Cotton, Cleopatra E. 1, f. 434.
[D.] *Registr. Priorat. Eccles. Cantuar. A.*, f. 34.
Dugdale, *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 534.

This remarkable narrative of an important event in the annals of the English Church,—although not strictly a charter,—possesses, like several other records of

¹ Autem, C. ² (que), added, L. ³ (vel nvest saxonum), added, L.; genuisiorum, C. ⁴ Plegem., C. ⁵ Et, added, C. ⁶ Enunt., L. C. ⁷ Et, omitted, C. ⁸ Septem, C. ⁹ Æpia., with i expuncted, and o overline, MS.
¹⁰ Frithest., L.; Frithst., C. ¹¹ Videlicet ad, C. ¹² Tuent., C.
¹³ Ethelst., C. ¹⁴ Uærst., C. ¹⁵ Sci., L.; Scireb., C. ¹⁶ Ethelhelmum, C.
¹⁷ Fonton., C. ¹⁸ Eadul., C. ¹⁹ Cridionensem, L.; Cridiensem, C. ²⁰ Cui etiam, C. ²¹ Illi, omitted, C. ²² Paltun, C.; Pawton, in the parish of St. Breock, n. W. ²³ Cælling, C.; Callington, n. W. ²⁴ Landuitham, C.; Lawhitton, near Launceston, n. W. ²⁵ Extirpandos, C. ²⁶ Plegmundus archiepiscopus, added, C. ²⁷ Episcopos, added, C. ²⁸ Idoneum, L. C.
²⁹ Bernodum, C. ³⁰ Coenulfum, L.; Cenulfum, C. ³¹ Dicitur, L.
³² Dorceceastre, C. ³³ Hautem, L. ³⁴ Sic, L.; omitted, C. ³⁵ Formosus, C. ³⁶ .do, C. ³⁷ Æc., omitted, C. ³⁸ Sic, added, C.
³⁹ Ut, L. C. ⁴⁰ Damna, C.

615. *Another form of No. 614.*

Anno quo à nativitate domini transacti sunt anni DCCCC¹. III^{act}, misit papa FORMOSUS² Angliam epistolas : quibus dabat excommunicationem et maledictionem regi EDUARDO . et omnibus subjectis ejus : pro benedictione quam dederat beatus Gregorius genti Anglorum à sede sancti Petri . Nam per . VII^{mo} . annos plenos destituta fuerat episcopis³ omnis regio Gewisorum : id est West-Saxonum .

Quo audito : congregavit rex EDWARDUS synodum senatorum gentis Anglorum : cui præsidebat Pleimundus archiepiscopus⁴ . interpretans districta verba apostolice legationis . Tunc rex et episcopi elegere sibi suisque salubre consilium . et juxta vocem dominicani . "messis⁵ quidem multa operarii autem pauci" : elegerunt et constituerunt singulos episcopos singulis provinciis Gewisorum . et quod olim duo habuerunt . in . V^{no} . dividerunt .

Acto concilio archiepiscopus Romam cum honorificis muneribus adiit . papam magna humilitate placavit . decreta regis recitavit ; quod apostolico maxime placuit . Rediens ad patriam . in urbe

Anglo-Saxon times, a complete and charter-like character. It was, without doubt, written on a sheet of vellum in form of a charter, and was supplied as such to the scribe of the *Codex Wintoniensis* [A.], who has given it place in that chartulary between the texts of two documents, viz., No. 53 (see vol. i, p. 86), which precedes it, and Kemble, *Codex Dipl.*, No. DCXL (which will be printed in this work hereafter), which follows it. A second exemplar passed in like manner into the hands of the scribes of the two Canterbury MSS. [C.] and [D.]. The former of these two MSS. introduces the text of this document between two papal letters, viz., No. 305 (see vol. i, p. 423), which goes before it, and No. 573, which follows it, introduced by the sentence :—"Misit etiam Britanniam litteras . quarum exemplar hoc est." Notwithstanding Sir T. D. Hardy's denunciation of the second form of this record (No. 615), the facts, (i) that its contents are found word for word in a Winchester MS. [A.], in a Crediton MS. [L.], and in two Canterbury MSS. [C.] and [D.]; and (ii) that William of Malmesbury's statement that he inspected a copy of it in charter form (see No. 615, note, p. 279) is corroborated by [A.] and [C.] at least, if not by [D.] also, indicate its strong claims for acceptance, subject to rectification of the anachronisms, which are not really difficult of explanation, when we bear in mind the ambiguous way of drawing up documents of this nature. It is probable that the date 905 is to be taken as referring only to the result,—that is, to the Consecration of the Bishops, or perhaps solely to the subsequent papal ratification,—the introduction of the first three paragraphs (misit . . . placuit) being merely a descriptive preamble into which the king's name had crept erroneously.

¹ Nonaginti quatuor, B. H.⁴ Cantuariensis, added, rwr. H.² In, added, H.⁵ Matth. iv, 37.³ Episcopalis, B.; rwr., H.⁶ Quinque, B. H.

Cantuarie uno die .vii^{tem}. episcopus .vii^{tem}. ecclesiis ordinavit .
Fridestanum ad ecclesiam Wintoniensem . Adelstanum ad Cornu-
biensem . Werstanum ad Scireburnensem . Adelelmum ad Wellen-
sem³. Edulfum ad Cridiensem⁴. Set et aliis provinciis constituit
duos episcopos . Australibus Saxonibus virum idoneum Bernegum .
et Merciiis Chenulfum⁵ ad civitatem Dorcestre⁶.

Hoc autem totum papa firmavit : ut dampnaretur in perpetuum .
qui hoc infirmaret decretum⁷.

[A.] Will. Malm., *Gesta Regum*; Brit. Mus.
MS. Reg. 13, D. ii, f. 32.

[H.] Hardy's edition of [A.], vol. i, p. 202.

[B.] Brit. Mus., Add. MS. 23,147, f. 40.
(*Gesta Regum*, not known to Hardy.)

616. *Grant by Uwærfærð, Bishop of Worcester, to Cynelm, Abbot [of
Evesham], of land at Benningcuuyrð, or Bengcworth, near
Evesham, on the River Aron, co. Worcester. A.D. 907.*

BENNING PEORD .

✠ In nomine domini . Ego UWÆRFERÐ episcopus cum consensu
et licentia Ælfredi regis et Æpelredi necnon et Æpelflæde ducis
Merciorum et cum licentia venerabilis familie in Uueogerna cestre
donavi CYNELMO abbati propinquo meo partem agri prope fluvium
Aven in loco qui dicitur BENNINGCUUYRÐ⁸ sub quantitate . x .
manentium ut habeat et bene utatur diebus vite sue . et post se
derelinquat duobus heredibus quibus voluerit . et decursis illorum
terminibus iterum reddatur ad sedem episcopalem supradicta terra
sine ulla contradictione . nisi heredes illius tempus prolixius a ponti-
fice sedis illius adipisci poterint . Et sciat quicumque hanc terram
teneat cotidie elemosinam faciendam pro anima Burhredi regis et
Alhuni episcopi qui hanc terram donaverunt Deo et sancte Mariae
ad ecclesiam in Uueogernacestre . Et hoc donum factum est anno
dominice incarnationis . DCCCC . VII . Consentientibus hiis quorum
nomina inferius conscribi videntur .

✠ Eallmund . presbiter .
Ecgberht . presbiter .

Uulfhard . presbiter .
✠ Ceolberht . presbiter .

¹ Septem, B. H.
Devonia, added, var., H.

² Septem, H.

³ Cenulfum, B.

⁴ Wallensem, B. H.

⁵ Dorec., B.; in pago Oxoniæ,

added, var., H. ⁷ Will. Malm. expressly states that he gives the text of this document : "verbis eisdem quibus inveni scripta interseram"; but see H.'s note, l. c.

⁸ Benningcuuyrð, H.

Putta prepositus.
Eadberht diacon¹.

✠ Baldred . diacon¹.
Friðulf² diacon¹.

[A.] MS. Cotton, Tiberias A. xiii, f. 171.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxli; from [A.]

[H.] Heming, *Chartul.*, vol. i, p. 69.

617. *Grant for life by Denewulf, Bishop of Winchester, to Ælfred, of land at Alresford, co. Hunts. A.D. 879 × 908.*

✠ DENEWULF bisceop 7 þa hýpan on ƿintan ceástre . Æn lænað Ælfrede his deg . XL . hida landes at ALRESFORDA . æfter þære læna þe Tunbryht bisceop ær alende his yldran 7 agan ƿés . On ðæt ge rað³ þet he ge sylle ælce geáre to hærfestes em nihte . Ðréo pund to gafole . 7 cyresceattas . 7 cyresceat peorc . 7 þenne þas nud⁴ bið his men beon ge arúpe ge tó ripe . ge to huntoðe . 7 efter his dege gänge seo ðar⁵ umbe flitan in to sancte Petre .

Þis synt þara ƿitena hundsetena⁶ 7 ðere hina ðe on þære geðafunge ƿéron .

Ðæt is Denewulf bisceop .

And Tata bisceop .

And Byrnstan bisceop .

And ƿighelm Diaconus .

And Æpelstan Clericus .

And Eadpulf Clericus .

And Ælfstan Clericus .

And ƿulfstan Clericus .

And ƿulfric Clericus .

And ƿinsige Clericus .

And ƿulfred Clericus .

And Beorhtsige Clericus .

And Ælfsige Clericus .

And ƿulfhelm Clericus .

And ƿulfsige Clericus .

And ƿiglaf Clericus .

And Æðelm Clericus .

And Cynestan Clericus .

And Aðeric⁷ Clericus .

And Ðruðgar Clericus .

And ƿulfred minister .

And Beornulf minister .

And ƿinstan minister .

And Aðulf minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,340, f. 61.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cxlxxvii; from [A.]

¹ -nus, H.

² Gerad, K.

³ Æ, K.

⁴ Fridulf, H.

⁵ Neod, K.

⁶ Ar, K.

⁷ Hand., K.

618. *Letter of Denewulf, Bishop of Winchester, to King Edward, respecting the royal tenure of land and farm-stock at Beadinctun,¹ or Baldington, co. Surrey. About A.D. 901 x 908.*

BEADINCTUN².

In nomine domini Ego DENEWULFUS episcopus indico EDUARDO regi domino meo de terra illa BEADINCTUN de qua³ egisti apud me ut ego eam tibi commodarem. Unde mihi care nunc à conventu 'Wintonie' optinui et apud seniores et apud juniores. quod ipsi bono favore concedunt michi ut eam tibi per cartam tradam quamdiu vixeris sive ad possidendum sive ad commodandum alteri cuiunque tibi magis placuerit.

Hujus terræ sunt. LXX. hidæ. et est modo tota bene procurata. quæ quando dominus meus michi eam tradidit omni pecunia caruit. et pauperibus hominibus erat destitutum. Tunc ego ipse pecuniam⁴ in ea reparare studui: unde interim pauperes vixerunt. et nunc nos eam tibi libenter concedimus. Set nunc familia ipsa expetit te. ut post dies tuos loco suo iterum restituatur. modo habetur ibi pecunia⁵ quantum pro hyemæ residuum fuit. IX. veteres boves. et. IIII. et. C. XI. veteres porci. et. L. arietes. preter jus porcorum quos porcarii debent habere. et. XX. bacónes. Non fuit ibi frumenti quid. nisi quantulum fuit preparatum ad firmam episcopi. Sunt autem ibi. xc. acra seminate.

Nunc vero rogamus et ego ipse episcopus et tota familia Wincestriæ. et hoc tibi ad elemosinam. quo pro amore Dei et ipsius sanctæ ecclesiæ terram æjusedem loci amplius non expetas. quia videtur eis o⁶ rex tua necessaria præceptio. quatinus nec tibi nec nobis⁷ Deus debeat imputare hanc imminutionem diebus nostris actam. quia ibi affuit magna ex parte Dei obtestatio eorum qui eandem terram eidem loco concesserunt.

[A.] Add. MS. 15,350, f. 96a.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MXXXIX; from

[A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 161.¹ Explained as Bedhampton, co. Hants, by K. and T.² Title omitted

K. T.

³ Qua, K. T.⁴ Meam, underlined for omission, MS.; meam, K. T.⁵ Pec., with first c expuncted, MS.⁶ O, omitted, K. T.⁷ Uobis, altered

to nobis, MS.

619. *Anglo-Saxon form of No. 618.*

Ic DENEWULF bisceop kyðæ EADWARDE kyninge minum hlafurdæ ymb þæt land on BEADDINCTUNE þæ ðu mæ firndig to pæræ ðæt ic þæ lendæ . þonnæ min leof hæbbe ic nū æt ðam hipum fundæn on Þintæ ceastre gæ æt geldran gæ æt giengran þæt hie mæ mid ealræ æstæ unnum his mæ ðæt to bociunnæ¹ þinnæ deg spuðæ to brucannæ spuðum to lænannæ ðæ þæ leofust bið .

Þonne his þæs londæs hund seofontig hida . and is nu eall ge pæred and ðu² hit æst min laford mæ to læt . þu³ þæs hit ierfælæas and mið⁴ æðnum folce aburod . And ic ðu² sælf þæt ierfæ to ge strindæ . þæt ðær mon siððun⁵ bi þæs . And þæ his þæ nū spyðæ eadmodlicæ unnon . Þonnæ min leof siondon hipun nu firndige þæt hit æfter þinum degre to þærre stopæ æft agyfen sie . Þonnæ is þær nū irfæs þæs þæs stranga pintær læfæd hæfð . nigon ealð⁶ hriðru . and feoper . and hund ændlæstige ealdra spina . and siffig pæþara butan þam scipæ and spinum þæ ða hirdas habban seulon . ðara is tæntig ealdra . And þær is hund endlæstige⁷ ealdra sceapa . ⁊ seofen þeopre man . And tæntig flicca . and næs þær cornæs mare þonne þær þæs bisceopas færm gæ gearpodu . and þær hund niogontig gæ saþenra æctera .

Þonne biddæð þæ bisceop ⁊ þa lipan on Þintan ceastre ðæt to ælmaessan for Godæs lufan and for ðære haligan circean þæt ðu þære stopæ londæs maræn ne pillnæ . for ðam þe him ðyncð ynbæ⁸ dune⁹ læs . Þæt naðær ne þæ ne ús God ne þurfa on cunnan for þæræ paniungre on urum dæge for þam þe ðæræ þæs spiðæ¹⁰ micel Godes barþodd þa mæn þa lond to þære stoðæ¹¹ ge sealdæ .

[A.] Add. MS. 15,350, f. 90b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. 21333; from

[A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 162.620. *Grant of Privileges by King Eaduncard to Friðestan, Bishop of Winchester, principally in reference to Ciltancumb, or Chilcomb, co. Hants. A.D. 909.*

✠ Cum presentis vitæ series mutabilium varietur discursu . et preterita oblivione tradantur nisi litterarum apicibus elucubrata posteris clarescant . Ego EADUEARDES divina largiente clementia

¹ iannæ, K. T.

² 6a, K. T.

³ 6a, K.; þa, T.

⁴ Mid, K.

⁵ -an, K. T.

⁶ Eald, K.

⁷ End, K.

⁸ "þinc ðynbæ, MS.", K.;

⁹ ðync ðynbæ, A. T.

¹⁰ þincð ymbæ ðine, K.; ðyncð ymbæ ðine, T.

¹¹ 6a, K.

¹² Stowe, K. T.

Angulsaxonum rex tempore quo diocesim Uuentanæ ecclesiæ in duas divisi parrochias obnixæ rogatus fui a FRIDESTANO quem tunc predictæ ecclesiæ episcopum constitueram . ut novarum astipulatione litterarum sanctæ ecclesiæ testamenta uti olim ab antecessoribus meis Cynegislo atque Cynepallio. multisque eorum successoribus devote tradita atque restaurata fuerant confirmans renovarem ob æternæ beatitudinis præmium et prosperum hujus vitæ excursus . terram quæ undique adjacet civitati quæ in exordio Christianæ religionis Birino venerabili episcopo prædicante . beato Petro ejusque coapostolo Paulo concessa fuerat consilio optimatum meorum usus cum territoriis antiquis cartulis insertis . c . videlicet mansas . licet spatiosior ab incolis estimari valeat . ita ut in ipsius terræ quantitate quod episcopo aratur et quod coloni inhabitant pro una tantummodo cassato reputetur qui CILTANCUMB ab hujus patriæ peritis vocatur . avos atavos proavos atavosque spiritus sancti igne succensos devotissime imitans itidem corroborando æterna largior hereditate .

Quam ob rem tam ego sceptrâ Anglorum patrio more regens quam Plegmund Dorubernensis ecclesiæ archiepiscopus ceterique utriusque ordinis sufraganei quorum inferius vocabula litterarum notulis designantur . in nomine almæ trinitatis atque individue unitatis præcipimus . tam Fridestano ejusdem Uuentanæ sedis episcopo quam cunctis ejus successoribus . ut nulli secularium militum nec ipsud rus nec aliud quotlibet ad ecclesiam Dei pertinens pro munere quotlibet dare præsumant . Seculares igitur episcoporum ditione subjecti intra ambitum hujus spatiosæ telluris diversis in villis degentes censum episcopali sede persolvant . et expeditionem pontis . arcisve restaurationem dum necessitas inculuerit incunctanter peragant . et has . c . mansas omni obsequio defendant . ita ut Ciltancumb cum suis appendiciis pro una tantummodo mansa ut olim constitutum fuerat reputetur ; Moderno tempore uti antiquitus constitutum fuerat Hnut¹ Scillinge et Ceolbolding tun in quantitate horum c . cassatorum persistant . hoc quoque in nomine almæ trinitatis et individue unitatis obnixæ flagitamus et beati Petri apostolorum principis auctoritate præcipimus . ut rura quæ ab antecessoribus suis maximæ a Denepulfo ad animæ suæ periculum diversis secularium personis accomodata fuerant dum oportunitate fuerit statuto a prædecessoribus episcopis tempore sine ullo contraversionis obstaculo in qualicumque sint provincia vel episcopatu Uuentanæ cathedræ . restituantur . Si autem redditum accelerare voluerit eorum . in ipsius consistat

¹ Ita ut, F.

arbitrio . præcipue dum beatæ memoriæ Theodorus¹ hoc olim interdixerat nefas . ne scilicet episcoporum quispian Christo collatam a catholicis possessionem pro quolibet munere temerarius dare vel accommodare præsumeret præsumentem equidem anathematis vinculo inretitum sinodali damnavit concilio . et tam illicitum ac inconueniens datum successores nullatenus stare permetterent jussit . ne pravo antecessorum consilio successores ad hanc deducerentur inopiam . ut Christi pauperibus quid erogarent non haberent ; c . mansæ in Duntun . et in Ebles burnan . quas mihi præfatus accomodavit episcopus . et LXX in Beaddingtune . quas mihi Denepulf accomodaverat presul si hoc illi placuerit . ut his vita comite fruar . post obitum meum Uuentane ecclesiæ libere restituantur . Nostris salubribus obtemperantes preceptis præsentī prosperitate et futura beatitudine jocundi perfruantur . Si autem temerarius quispian nefas superius interdictum ullo modo præsumerit . anathema sit et auctoritate beati Petri apostolorum principis . Paulique . quorum sub alinæ trinitatis possessio est quod a nobis modo renovatur . damnatus intereat . nisi cum ejulato magno quod contra nostrum decretum minuendo præsumens abstulit . penitendo ante obitum suum satisfaciens restituerit . Hæc cartula scripta ert² anno dominicæ incarnationis . DCCCCVIII . indictione . XII . his limitibus hoc rus undique circumdatur . et intra ambitum suum multas villas complectitur . quarum nomina incolis . liquido clarescunt . Hnut scillinc tamen et Ceolbolding tūn . quia e³ duæ villæ contiguæ non sunt . c . manentium quantitatem proficientes indumentis cleri deservientes . non his limitibus set propriis et ratis terminis ambiuntur .

✠ Ærest on icenan æt brombrigce⁴ up ȝlang peges to hlidgeate . þanon ȝlang slades to beānstede . ƿ be hagian to searnagles forda . ƿ up be spæðelinges to sugebroke . ðæt forð be mearce to cules felda . forð be gehrihtum gemære to stodleage . spa to ticnes felda . ƿ to mearcdene . spa to tappeleage . spa forð to scipleage . ƿ to bradan ersce . spá to ƿære ealdan cpealinstópe . ƿ forð be deopan delle . ƿ be crapeleainga mearce to bacegeate . forð be mearce to ðæm ealdan falde . spá norð ȝ east to hearpaðe . a be hearpaðe to heafod stoccum . spá be hide burninga gemære on icenan . ƿ úp be streame . ƿ spá pið easton pordige þonan be rihtre mearce to ðæm gemær ðornan . ƿ to ðære readan rode . spá forð be ealdormonnes mearce . a be mearce . ƿ hit cimð on icenan . úp be streame to alres forda . þanon on ticceburnan . up ȝlang burnan . to hearpaðe spa to tyrngeate piðinnan ða æfisc to sceap pican . ƿ be riht

¹ See p. 287, n. 2.² Sic, MS.³ Quae, F.⁴ -ga, F.

gemære to ellenforda . swa to bradan dene . ƿ to meoluc cumbes .
 swa to meolen beorge . ƿlang ƿeges to ƿealthaminga mearce . be
 rihton gemære to hige leage . ƿ to clænefelda . swa on are dene
 forð be hagan on sceatte leage . ƿ forð on icenan be norðan stan-
 forde . swa mid streames ðæt hit cymð eft on brom bricge .

✠ Ego Eadpeard rex hanc restaurationem a me renovatam
 signum sancte crucis propria manu scribendo fir-
 mavi .

✠ Ego Plegmund archiepiscopus mellifluam donationem
 prefati regis subscripsi cum signaculo sancte crucis .

✠ Ego Friðestan episcopus cum consilio ejusdem regis
 conroboravi atque conexi cum triumpho regis
 æterni .

✠ Ego Pulfisige episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Pighelm episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego Ceolmund episcopus consensi . et subscripsi .

✠ Ego Æðelpeard frater regis .

✠ Ego Æðelstan filius regis .

✠ Ego Ælſpeard filius regis .

✠ Ego Ordlaſ dux .

✠ Ego Osferð dux .

✠ Ego Beorhtulf dux .

✠ Ego Ordgar dux .

✠ Ego Heahferð dux .

✠ ƿærulf presbiter .

✠ Æðelstan presbiter .

✠ Beornstan presbiter .

✠ Ealhstan presbiter .

✠ Deormund minister .

✠ ƿihtbrord minister .

✠ Odda minister .

✠ Ælſpold minister .

✠ Ælfred minister .

✠ Aðulf minister .

✠ Æðelferð minister .

✠ Ælfric minister .

✠ Pulfhelm minister .

✠ Uffa minister .

✠ Ælfstan minister .

✠ Ælfred minister .

✠ Ælfstan minister .

✠ Ælfstan minister .

✠ Pulfhere minister .

✠ Aðulf minister .

✠ Pulfhun minister .

✠ Pullaſ . minister .

Ælred .

Æðelnoð .

Ælfric .

*Endorsed in a contemporary hand:—"Cyltan cumbes boc.", sub-
 sequently added, "Eadpeardi regis senior"; in various hands from
 the xiiith to the xvith century, "Hee sunt de Chiltecombe." and
 "De Chiltecombe"; "Hec est nobilis Carta de Chiltecumba";
 "Custodiatur bene"; and "Eduueardus Angul Saxonum Rex".*

[A.] Brit. Mus., Harley Charter 48 C. 1.
 (Rather later handwriting.)

[F.] Brit. Mus., Facs., pt. iv, pl. 10.

621. *Later form of No. 620.*

CILTANCUMBES BOC EDWARDI REGIS.

Cum presentis vite series mutabilium varietur discursus¹ et preterita oblivione tradantur nisi litterarum² apicibus elucubrata posteris clarescant³: Ego . EADWARDUS⁴ . divina largiente clementia Angul Saxonum rex tempore quo diucem Wentanæ ecclesie in duas divisi parrochias obnixè rogatus fui . a FRIDESTANO⁵ quem tunc predictæ ecclesie episcopum constitueram . ut novarum astipulatione litterarum² sanctæ ecclesie testamenta uti olim ab antecessoribus meis Cynegislo atque Cynealpho⁶ . multisque eorum successoribus devote tradita atque restaurata fuerant confirmans renovarem ob æternæ beatitudinis præmium et prosperum hujus vite excursum . terram quæ undique adjacet civitati . quæ in exordio Christianæ religionis . Birino . venerabili episcopo predicante . beato⁷ Petro ejusque cōapostolo Paulo concessa fuerat . consilio optinatum meorum usus . cum territorii antiquis cartis insertis . c . videlicet mansas⁸ . licet spatiosior⁹ ab incolis estimari valeat . Ita ut¹⁰ in ipsius terræ quantitate quod episcopo aratur . et quod coloni in habitant pro una¹¹ tantummodo cassato reputetur . qui CILTANCUMB ab hujus patriæ peritis vocatur . Avos¹² . Atavosque spiritus sancti igni¹³ succensos devotissime imitans itidem corroborando æterna largior hereditate .

Quamobrem tam ego scepra Anglorum patrio more regens quam Plegmund . Dorobernensis ecclesie archiepiscopus cæterique utriusque ordinis suffraganei quorum inferius vocabula litterarum notulis¹⁴ designantur . In nomine almæ Trinitatis atque individue unitatis precipimus . tam Fridestano⁵ . ejusdem Wentanæ sedis episcopo quam cunctis ejus successoribus ut nulli secularium militum nec ipsum rus nec aliud quodlibet ad ecclesiam Dei pertinens pro munere quolibet¹⁵ dare præsumant . Seculares igitur episcoporum dicione¹⁶ subjecti . intra ambitum hujus spatiosæ telluris diversis in villis degentes . censum episcopali sedi¹⁷ persolvant . et expeditionem pontis . arcisvæ restaurationem dum necessitas incubuerit incunctanter peragant . et has . c . mansas omni obsequio defendant . ita ut Ciltancumb . cum suis appendiciis pro una tan-

¹ Discursu, with s expuncted, and r overline, MS. ² Liter., B. ³ -escunt, with s expuncted, and s overline, MS. ⁴ Eadwardus, B. ⁵ Hithestano, B. ⁶ Ernewalho, B. ⁷ -tis, K. ⁸ -sis, K. ⁹ Speciosior, B.; speciosa, K. ¹⁰ Quod, B. K. ¹¹ Uno, B. K. ¹² Atavos, proavos, added, B. K. ¹³ -ne, B. K. ¹⁴ Notulis, with s expuncted, and n overline, MS. ¹⁵ Quodlibet, with d expuncted, MS. ¹⁶ Dit., B. ¹⁷ Sede, with s expuncted, and i overline, MS.

tummodo mansa ut olim constitutum fuerat reputetur. Moderno tempore uti¹ antiquitus constitutum fuerat. Hnut scillinge². et Ceolboldingtū³ in quantitate horum. c. cassatorum persistent.

Hoc quoque in nominæ almæ trinitatis et individue unitatis obnixè flagitamus. et beati Petri apostolorum principis auctoritate precipimus. ut rura quæ ab antecessoribus suis maximæ a Denepulfo⁴ ad animæ suæ periculum diversis secularium personis accomodata⁵ fuerant. dum oportunum fuerit statuto apud decessoribus⁶ episcopis tempore sine ullo controversionis obstaculo in qualicunque sint provintia⁷ vel episcopatu Wentanæ cathedræ restituantur. Si autem reditum⁸ accelerare voluerit eorum. in ipsius consistat arbitrio. precipue dum beatæ memoriæ Theodorus⁹ hoc olim interdixerat nefas ne scilicet episcoporum quispiam Christo collatam & catholicis possessionem pro quolibet munere temerarius¹⁰ dare vel accomodare præsumeret. præsumente equidem anathematis vinculo. irretitum¹¹ sinodali dampnavit¹² concilio. et tam illicitum¹³ ac inconueniens datum successores nullatenus stare permitterent jussit. ne pravo antecessorum consilio successores. ad hanc deducerentur inopiam. ut Christi pauperibus quid erogarent non haberent. c. mansæ in Duntun. et in Ebblesburnan¹⁴ quas mihi prefatus accomodavit episcopus. et. LXX. in Bead-dingtune¹⁵. quas mihi Denepulf accomodaverat presul. si hoc illi placuerit. ut his vita comite fruar¹⁶. Post obitum meum Wentanæ ecclesiæ libere restituantur. nostris salubribus obtemperantes preceptis presenti prosperitate et futura beatitudine jocundi perfruantur.

Si autem temerarius quispiam nefas superius interdictum ullo modo presum's'erit¹⁷ anathema sit. et auctoritate beati Petri apostolorum principis Paulique quorum sub almæ Trinitatis possessio est. quod & nobis modo renovatur. dampnatus intereat. nisi cum ejulato¹⁸ magno quod nostrum decretum minuendo præsumens abstulit. penitendo ante obitum suum satisfaciens restituerit. Hæc cartula scripta est. Anno dominicæ incarnationis. DCCCXVIII. indictione. XII. His limitibus hoc rus undique circumdatur. Et intra ambitum suum multas villas complectitur. quarum nomina incolis. liquido clarescunt. Hnutscilling¹⁹ tamen. et Ceolboldinc-

¹ Ut, B.² Hnut-Scillinge, B.³ Et Ceolboldintun, B.⁴ Adenewlfo, B.⁵ Acc., B.⁶ A predec., B. K.⁷ -cia, B. K.⁸ Redd., K.⁹ Reference is here made to the third chapter of the Canons of the Council of Hertford, A.D. 673, for which see vol. i, p. 50. "Tertium ut", etc.¹⁰ -um, B. K.¹¹ In retitum, altered as in text, MS.; inret., B. K.¹² Dam-¹³ navit, B. K.¹⁴ Iul., B. K.¹⁵ See No. 599.¹⁶ See No. 618.¹⁷ Fruari, B.¹⁸ Presumerit, B.¹⁹ -tu, B. K.²⁰ -line, B. K.

tun¹. quia c² duæ³ villæ contiguæ⁴ non sunt . c . manentium quantitatem perficientes . indumentis cleri deservientes . non his limitibus sed propriis . et ratis terminis . ambiuntur .

Ærest on icenan⁵ æt brombrige⁶ upp ȝlang ȝeges⁷ to hliðgeatæ⁸ þanon and⁹ lang slades to bean stæde¹⁰. þonna¹¹ be hagan tó sear-negles¹² forða . þonne¹¹ upp¹³ bæ spæðelinge to suge¹⁴ bróce . ðæt forð bæ meárcæ to cules felda . forð be ge hrihtum ge mære¹⁵ to stod leage¹⁶ . spa to ticnes felda . þonna¹¹ to mearcðæne . spo¹⁷ to tæppe leáge . spa forð to scipleage . þonne¹¹ to bráðan ærsco . spa to ȝære ealdan cþælm¹⁸ stopæ þonne¹¹ forð be deoppan¹⁹ dælle . þonne¹¹ 'be trapæleainga²⁰ meárcæ to bace geatæ . forð bæ mearcæ to 'ðæm ealdan²¹ faldæ . spa norð and east to hearpaðæ . ȝ bæ²² hearpaðæ to heafod²³ stoccum . spa be hide burninga gæ mære on icenan . þonne¹¹ upp¹³ be streamæ . þonna¹¹ spa piðæ²⁴ easton porðige . þanon bæ hrihtre²⁵ mearcæ to ðæm gæ mæc ðornan . þanon¹¹ to ȝære readan roðæ . spa forð bæ ealdærmannæ²⁶ mearcæ . a be mearcæ . þanon¹¹ hit cymð²⁷ ón mearcæ²⁸ on icenan⁵ . up be streamæ to Alresforda . þanon²⁹ on Ticceburnan upp¹³ and lang burnan . to hearpaðæ spa³⁰ to tiringeate³¹ piðinnan ȝa³² æfisc to sceap pican . þanon¹¹ bæ riht gæ mære to ellen forða . spa to bradan dæne . þanon¹¹ to meoluccumbæ . spa tó meolan³³ beórgæ . and lang ȝeges to pealthemunga³⁴ mearcæ . bæ hrihton³⁵ ge mære to hige leáge . þanon¹¹ to clænafelda³⁶ . spa on ære dænæ ford³⁷ bæ hagan on sceattæ leáge . þanon¹¹ forð on icenan⁵ bæ norðan stanforðæ . spa mid streamæ ðæt hit cymð æft on brombrige⁶.

³⁸Ego Eadward³⁹ Rex hanc restaurationem á me renovatam
siguum sanctæ crucis propria manu scribendo firmavi .

Ego Plegmund archiepiscopus mellifluam donationem prefati regis subscripsi cum signaculo sanctæ crucis .

Ego Fridestan episcopus cum consilio ejusdem regis corroboravi atque conexi⁴⁰ cum triumpho regis æterni .

¹ -dington, B. K. ² For hæ. ³ Edue, B.; Edne, K. ! ⁴ Con-
tinguo, B. ⁵ Ienan, B. ⁶ -brige, B. ⁷ ȝeges, B.; and where A. has æ, B.
generally has e in this paragraph. ⁸ Hliðgeate, B. ⁹ On, B.
¹⁰ Beamstede, B. ¹¹ þ, B. ¹² Dearn, B. ¹³ Up, B. ¹⁴ Duge, B.
¹⁵ Gemæte, B. ¹⁶ Stollæte, B. ¹⁷ Spa, B. ¹⁸ Cþalm, B.
¹⁹ Deopan, B. ²⁰ Detrape leainga, B. ²¹ ðæ mæcclan, B. ²² Abe, B.
²³ -ford, B. ²⁴ pið, B. ²⁵ Rihtre, B. ²⁶ Ealdormonnes, B.
²⁷ Cimð, B. ²⁸ On mearcæ, omitted, B. ²⁹ þonan, B. ³⁰ Sþr, B.
³¹ Tyrg, B. ³² ðe, B. ³³ -len, B. ³⁴ pealt hæminga, B.
³⁵ Suhton, B. ³⁶ Clænef, B. ³⁷ Forð, B. ³⁸ B. K. gives ✚ before
each subscription, except the last three. ³⁹ -ward, B. ⁴⁰ Concenai, K.

Ego Pulfſige episcopus ¹ .	Ego Ælfpold minister.
Ego Pighelm episcopus ¹ .	Ego Ælfred minister.
Ego Ceolmund episcopus ¹ .	Ego Aðulf ² minister.
Ego Æðelpearð frater regis.	Ego Æðelferð minister.
Ego Æðelstan filius regis.	Ego Ælfric minister.
Ego Ælſpearð filius regis.	Ego Pulfhelm minister.
Ego Ordlaſ Dux.	Ego Vffa minister.
Ego Oſfærð ² Dux.	Ego Ælfstan minister.
Ego Beorhtulf Dux.	Ego Ælfreð minister.
Ego Ordgar Dux.	Ego Ælfstan minister.
Ego Heahfærð Dux.	Ego Ælfstan minister.
Ego Pærulf presbyter.	Ego Pulfheræ minister.
Ego Æðelstan presbyter.	Ego Aðulf minister.
Ego Beornstan presbyter.	Ego Pulfhun minister.
Ego Ealhstan presbyter.	Ego Pullaſ minister.
Ego ³ Deormund minister.	Ego Ælred minister ⁴ .
Ego Pithbrord ⁴ minister.	Ego Æðelnoð minister ⁴ .
Ego Odda minister.	Ego Ælfric minister ⁴ .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 97.

[B.] Dugdale, *Mos. Angl.*, vol. i, p. 208; from
"Autographum penes Decanum et Capitulum Wintonie 1640."[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXXII; from[A.] Boundaries in vol. iii, p. 404; from
[B.]

622. *Grant for three lives by King Eadward to Dænewulf, Bishop of Winchester, of land at Ticeburn, or Titchborne, co. Hants, with details of rent and commemorative services.* A.D. 909.

In nomine domini EADWARD cyning 7 þa hipan in Pintan ceastre lætað to DÆNEWULFE biſceópe trentig hida landes be TICCEBURNAN spa gé irfað spa hit nu stent þreóra manna deg æfter his dege spíl-cum frand to to lætenne spílce him leofost boð¹ on þa gerad þe man gemyud æfter his dege to þære halgan stope dó in Pintan ceastre spa spa hé þænne finde þæt hit mæðlic sté 7 aberendlic be þæs landes meðe ælce geære to þære edmel tide². þæt mon ge selle trefl seoxtres beóras 7 trefl ge spettes pilisc ealoð. 7 trentig ambra

¹ Consensi et subscripsi, added, B. K.² Osred, B. K.³ The word

"Ego" omitted from here to the end before names, B. K.

⁴ Wiht., B. K.⁵ Æðeluulf, K.⁶ Minister, omitted, B. K.⁷ Beoð, K. T.⁸ Edmel, *dies naturalis*; etmal, *Fris.*; etmaal, *Dutch*; see Outzen, *Gloss.*, T., note.

hluttur ealoð. 7 tu hund greates hlafes 7 þridde smales. 7 tu hrie-
ðeru oper sealt oper fers¹. 7 six peðeras 7 feoper 7² spin 7 feor
fliccu 7 tþentig cysa. gyf hit on lencten ge byrige þ þæ þonne þære
flæscun ge peorð on fisce ge striene buton þ þis forgenge³ sfe gif hit
þænne sie se ðe þæt land hæbbe. þ he þis his ge agenes þances tupa
for gymeleasie buton hit hæres⁴ un æmetta sie þonne bid hic hipan
for Godes lufan to tid songum min gemund dón. þonne be beodað
hie on Godes ælmihtiges naman 7 on sanctes Petres 7 on sanctes
Paules þæt hi fon to þan lande 7 min gemund þær on þam gerihtum
þæ þar tó bælimpað arerad⁵ be þam ilcan þe hit her bufan ge cpe-
den is. buton þæt hi for Godes lufan tó tid sangum min gé mund
dón. þonne be beodad⁶ hie on Godes ælmihtiges naman 7 on sanctes
Petres 7 on sanctes Paules þe hit hiera yrfe is þ hit spa umbe
sæccen gauge into þære Cyrican spa hit þa on dæg pes þa hit man
him to læt.

7 his⁷ ge prit pas apriten on Þintan ceastre on þara piteua ge pit-
nesse þe hiera naman hæc bæ niþan apriten standad⁸.

Þæt is gé nemned

Eadward cyning.
And Plegmund arcebisceop.
And Friðestan bisceop.
And Osulf Dux.
And Deormod minister.
And Tata presbyter.
And Beornstan presbyter.
And Æpelstan presbyter.
And Ælfstan presbyter.
And Ealhstan presbyter.
And Pulfric presbyter.
And Æpelbyrth presbyter.
And Yðelbeard presbyter.
And Pighelm Diaconus.
And Beornulf minister.
And Æpelstan Clericus.
And Eaduf⁹ Clericus.
And Ælfstan Clericus.
And Æpelpeard Clericus.

And Pulfhelm Clericus.
And Pulfstan Clericus.
And Pulfric Clericus.
And Þinsige Clericus.
And Beorhtsige Clericus.
And Ælfsige Clericus.
And Eadulf Clericus.
And Þulfsige Clericus.
And Þinsige Clericus.
And Þulfsige Clericus.
And Þilaf Clericus.
And Pulfstan Clericus.
And Æðehelm Clericus.
And Cynestan Clericus.
And Heremod Clericus.
And Ðrudgar Clericus.
And Æðric Clericus.
And Ælfred Clericus.
And Vffa Clericus.

¹ Ferac, K.
jectural transl., T.
⁷ sin, K.; his, T.

² 7, omitted, K. T.
⁴ For hærcetes 1, T.. note
⁵ -dulf, K. T.

⁶ "Extremely abundant", con-
jectural transl., T.. note
⁸ -rað, K. ⁹ -dað, K.

TIOCEBURNE TERMINI¹.

Ðis synt ða ge mæro to Tioceburnan .

Erest on ellen forð þanon on þone miclan hlinc ðonne on æpp hangran easte peardne ðanon on hormæres pudu midde peardne . þanon on gerihthe to scealdæmeres hamme . þanon on mælan beorh midde peardne þonne þær to puda on þone heal and lang peges utt to hig leáge . þanon norh 7 pest innan þone heal þanon 7lang leage . þonne 7lang peges to torscagan þanon 7lang peges upp on gandrán dune and lang peges to readan anstigan . þanon 7 lang peges on ceafor leáge þanon on þone miclan hlinc þanon on cūþenes ford norþe peardne þanon on torna geát . þanon utt þurþ beaddes scagan to ác lea and lang peges utt tó felda þanon be pyrt þalan on langan leáge norþe pearde þanon to hind sceata þanon on ostercumb norþe peardne þanon to mænan leáge . þanon on ostercumb suðe pearðne þanon 7lang peges on pines² heafod . þonne³ 7lang peges utt on ellen ford .

[A.] Add. MS. 15,350, f. 63.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XLXXVIII; from

[A.]

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 164.

623. *Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Alresford, co. Hants.* A.D. 909.

DONUM 7 RESTITUTIO SIVE CONFIRMATIO REGIS EADWARDI DE
ALRESFORDA AD VETUS CENOBIIUM .

Summo atque æterno rege æternaliter regnante atque omnia visibilia et invisibilia ordinabiliter atque incommutabiliter dispensante⁴ et gubernante intelligens omnia penæ preterita dicta vel facta quæ in antecessorum nostrorum diebus evenerunt fuscæ oblivioni tradita nisi ea quæ discrete et sapienter litterarum apicibus commendata sunt conciensque presentia et futura eodem modo labi nisi prefato ordine litterarum caratibus⁵ 'diligenter' et studiose a presentium et futurorum temporum regibus et presulibus insignita fuerint .

Quapropter ego EADWARD divina indulgente clementia Angul Saxonum rex rogatus fui á meo dilecto episcopo . FRIDESTANO terri-

¹ This title erroneously placed by the rubricator of the MS. at the beginning of the charter, but I have restored it to this, its proper, place.

² Pines, K.

³ ðanon, K.

⁴ Sic, MS.

⁵ Carett, with c expuncted, and a overline, MS.; caratibus, K.

toria ecclesiæ Dei cui deserviebat pertinentia novis litterarum æpici-
bus renovare et veterum librorum monimenta recenti recuperata auc-
toritate restaurare. Idcirco votis ejus libenter obtemperans renovare
studui territorium illius telluris quæ ALRESFORD usitato dicitur
vocabulo prefato episcopo cathedram beati Petri apostolorum prin-
cipis Paulique ejusque 'co'apostoli presidenti uti . Cenwald . atque
Ine . Egcbyrthque mei antecessores domino nostro Jhesu Christo
omnium rerum conditori æterna¹ concesserant libertate.

Prefatum equidem rus pro stupro cujusdam militis cui accommo-
datum fuerat ut censum singulis annis persolveret indictum & pre-
fata ecclesia injuste abstractum nuper fuerat . sed Denewlf Uen-
tanæ ecclesiæ cathedram illo in tempore regens pateram centum
auri siglis appendentem regi qui tunc temporis Angul Saxoniam
regebat . Licet non juste tribuit . et possessionem ad usus succe-
dentium presulum ecclesiæ Dei restituit.

Precavendo igitur ne tale periculum posteris futuro tempore
miserabiliter eveniat . Ego Eaduardus . divina largiente gratia
Angul Saxonum rex . et Plegmund . Dorubernensis ecclesiæ
archiepiscopus cæterique suffraganei quorum inferius vocabula
notantur . In nomine almæ Trinitatis atque individue unitatis
præcipimus . tam Friðestano ejusdem Wentane sedis episcopo
quam cunctis ejus successoribus ut nulli secularium militum
nec ipsum² rûs nec aliud aliquot ad ecclesiam Dei pertinens
pro munere quolibet ne talis perturbatio ecclesiæ Dei con-
tingat ut per stuprum prefati militis contigit . dare vel accom-
modare præsumat . Qui autem temerarius nefas interdictum
præsumperit . anathema sit . Et auctoritate beati Petri cujus pos-
sessio est dampnatus intereat³ . nisi cum ejulato magno quod
contra nostrum decretum abstulit penitendo ante obitum suum
restituerit .

Hæc cartula scripta est . Anno ab incarnatione domini
. DCCCXVIII . Indictione . XII . Maneat igitur gratis terminibus⁴
veterum librorum manifestatione harum . XLrum . mansionum
quantitas indissoluta his testibus infra notatis unanimi consen-
tientibus judicio .

Ego . Eadward . rex hanc restaurationem á me renovatam
signum sancte crucis propria manu scribendo fir-
mavi . quando episcop'i'um Uuentane civitatis in
duas parrochias divisi .

¹ Æternenti, altered as in text, MS.

² Ipsud, altered as in text, MS.

³ Inten., altered as in text, MS.

⁴ -minia, K.

Ego Plegmund . archiepiscopus mellifluam donationem præfati regis subscripsi cum signaculo sanctæ crucis .

Ego Friðestan . episcopus cum consilio ejusdem regis hoc roboravi atque conexi cum triumpho æterni regis .

Ego Wlfsige episcopus conexi et subscripsi .

Ego Þighelm episcopus conexi et subscripsi .

Ego Celmund episcopus conexi et subscripsi .

Ego Æðelpæard frater regis . Ego Aðulf minister .

Ego Æðelstan filius regis . Ego Æþelferð minister .

Ego Ælfheard filius regis . Ego Þuðheard minister .

Ego Osferð Dux consensi . Ego Ælfric minister .

Ego Orlaf Dux consensi . Ego Þulfhelm minister .

Ego Beorhtulf Dux consensi . Ego Vffa minister .

Ego Ordgar Dux consensi . Ego Ælfstan minister .

Ego Heahferð Dux consensi . Ego Ælfreð minister .

Ego Þerulf presbyter . Ego Elfstan minister .

Ego Æþelstan presbyter . Ego Þulfhere minister .

Ego Beornstan presbyter . Ego Aduðf minister .

Ego Ealhstan presbyter . Ego Þulfhun minister .

Ego Deormod minister . Ego Þullaf minister .

Ego Þithbrord minister . Ego Duga minister .

Ego Odda minister . Ego Ælfred minister .

Ego Ælfold minister . Ego Æðelnoð minister .

Ego Ælfred minister . Ego Þulfric minister .

[A.] Brit. Mus., Add. MS. 15,350, f. 30.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xxx; from [A.]

624. *Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land, granted by the Earl Hemele to the Cathedral at Whitchurch, co. Hants. A.D. 909.*

DIS IS HPITAN CIRICAN LAND BOC .

DONUM HAMELE COMITIS ꝛ RESTITUTIO PERDITI AB EDUARDO REGE .

Regnante imperpetuum domino Deoque nostro Jhesu Christo .

Cum omnis terrena potestas sicut flos cadere visa est . et sicut fenum arescere . dicente apostolo . "Nichil¹ intulimus in hunc mundum verum nec auferre quid possumus". ideo caducis rebus æterna premia mercanda sunt .

Quapropter HEMELE comes dedit illam terram ubi ab incolis

¹ Tim. vi. 7.

HYRTAN CYRICE nominatur . hoc est . L . manentes in honore sanctæ Trinitatis et omnium electorum ejus familiæ sancti Petri . quæ est in WINTONIÆ civitate in hereditatem sempiternam habendam et possidendam intus ad refectorium .

Deinde rogaverunt episcopi ejusdem familiæ eam accommodandam illis et ipsi ita fecere . Postea vero non potuerunt impetrare ab episcopis .

Post longum vero tempus precati sunt . EADWARDUM regem propter Dei amorem et ejusdem familiæ . et propter amorem parentum ejus qui in eodem loco sunt dediti sepulture ut faceret eis judicium rectum propter suam misericordiam de ipsa terra . Tunc idem Angul Saxonum rex . necnon et ejusdem familiæ episcopus . FRIDESTAN . recordati sunt terrenæ potestatis quia misera est et fragilis atque per intervalla temporum motabilis . dedit eis illam terram in eandem libertatem qua data est á Hemele comite . 'cum' silvis ꝓ campis necnon ꝓ pratis . pascuis . piscatoriis ꝓ aucupiiis cum omnibus ad se pertinentibus' . Ea conditione ut nullus episcopus acciperet eam . nec etiam ipsa familia eam alicui dare præsumeret . quoadiu homo super terram aut mundus cursum suum per diversa temporum spatia peregerit . Hac ergo causa rescripsimus noviter istam hereditarium librum nescio quo casu perdita antiquum hereditarium librum non habebamus . Si quis autem post hoc antiquum librum inveniatur et contra hanc nostram diffinitionem in propatulo adduxerit ! ab omni christianitate extraneus sit . et ad nichilum valeat . Hæc autem terra libera est ab omni regali et seculari servitute necnon ab episcopali usu præter expeditione pontis arcisvæ constructione .

Si quis vero regum seu episcoporum² de sacro ordine vel laicorum³ . præsumptionis spiritu temptaverit hanc donationis meæ kartulam auferre³ seu minuere . sciat se unusquisque rationem redditurum in die judicii secundum opus suum et secundum ejus rectitudinem . Si quis vero benivolentia sit peditus hoc roborare ac defendere studuerit voti compos⁴ ipse alti throni gloriam auscultat indefecta perhennitate cum faustis angelorum agminibus .

Hæc cartula scripta est . Anno ab incarnatione domini . DCCCCVIII . Indictione . XII^a . Manente hæc cartula in sua firmitate tempore perheuni . sub testibus quorum hic nomina scripta reperiuntur .

Ego Eadward Rex hanc restaurationem a me factam signum sanctæ crucis propria manu scribendo firmavi .

¹ Cum . . . pertinentibus, inserted on outer margin, MS. as in text MS.

² Voluerit, here underlined for omission. MS.

³ -copus, altered

with u expuncted and o overline, MS.

⁴ -jan,

Ego Plegmund Archiepiscopus mellifluam donationem prefati regis subscripsi cum signaculo sanctæ crucis .

Ego Friðestan Episcopus cum consilio ejusdem regis hoc roboravi atque conexi cum triumpho æterni regis .

Ego Pūlsie Episcopus consensi et subscripsi .

Ego Pighelm Episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ceolmund Pontifex consensi et subscripsi .

Ego Æðelperd frater regis . Ego Ælfred minister .

Ego Æðelstan frater regis . Ego Pūlfheard minister .

Ego Ælþerd filius regis . Ego Pūlfhun minister .

Ego Offerð propinquus regis . Ego Sigeric minister .

Ego Ordlaſ Dux . Ego Ælfric minister .

Ego Beorhtulf Dux . Ego Pūlfhelm minister .

Ego Osulf Dux . Ego Vffa minister .

Ego Ordgar Dux . Ego Ælfstan minister .

Ego Heahferd Dux . Ego Ælfred minister .

Ego Pūlsie Dux . Ego Ælfstan minister .

Ego Perulf presbyter . Ego Ælfstau minister .

Ego Æðelstan presbyter . Ego Ælfheah minister .

Ego Beornstan presbyter . Ego Æðelperd minister .

Ego Eallstan presbyter . Ego Buga minister .

Ego Dormod minister . Ego Aðulph minister .

Ego Þithbrord minister . Ego Pūlfhere minister .

Ego Odda minister . Ego Pūlfhun minister .

Ego Ælſpald minister . Ego Pullaſ minister .

Ego Ælfred minister . Ego Beorhtric minister .

Ego Pūlfhelm minister . Ego Ælfred minister .

Ego Æðulf minister . Ego Aðelnod minister .

Ego Æðelferd minister . Ego Pūlfric minister .

Dis synð þa land gé mære to hpitan cyrican . Ærest þær seo dīc sciét of terstan and lang dīc to þære haran apoldræ þanon on geapan garan peste peardne . Ðæt and lang þæs peges þæ lið and lang ðære dæne . to ðære stræt : ðet þanon to bradan lea . þæt and lang þæs ealdæs peges to pīfan stocce . ðonon and lang pintres dæne oð ða stræt . þanon and lang stræt on þonæ easternan æspahgran pæste peardne . þonon suð on ge rihta utt þurh hpitan lea þæt on phitan leasheal ðæt forð on geryhta be eastan pereles pellæ . þonon forð on pūlflea pæste peardne . þæt spa forð on grapes¹ þörn pið earna leas . þæt purh earna lea be eastan forseaþas on þæt del . þonon paest to cealc grafon² . þær horo peg utt sceat utt þurh cealc grafas on fearn braca suðe peardæ on þonæ ealdan stapol . þanon

¹ Grapes, K.

² Grafan, K.

forð on hocing mæda peste peardnæ . ƿonon norð on ƿa rodæ be eastan mæredunæ . ƿæt swa forð to aƿelheales þornæ . ƿonon forð on blacan ƿylles heafod ƿæt ofer þonre igaf utt on terstan . ƿæt and lang terstan to æscpaldes byge . ƿæt aſt tó þære díc þær hio ſciét of terstan .

Dis synt ƿa ge mæra ƿa bæra ðe hierað to phitan cirican fiſcea-burnan . 7 felghyrſte . Æreſt on þing leage on ðæs ƿielles heafod . ðonon and lang hagan on gerihte to clat leage . ƿæt ðuores ofer clat leage on ge rihte to grænan leáge . ƿæt ofer ƿa leáge tó naſæ on gearihte tó eánan leage . ƿæt and lang hagan to ham tun ſtigelæ . þonon and lang hagan tó nican snædes forða . þonon and lang hagan to piſſan leage gate . þonon on þonre ƿæſt mæſtan ſnad on beag-gan hyrſte . ðæt þonon ofer þonæ fæld on þing leáge aſt to þæs ƿielles heafde .

Dis synt ƿa land ge mæru to æſcmeres ƿierðe ðe to ƿitan cyrican hierð . æreſt on hyldan hlape . þonon for bealdan ærſc eaſte peardnæ and lang þæs hlinceſ ðæt to goos dænæ and lang dænæ . ƿæt bæ peſtan hƿyðian ƿyt . ƿæt ofer ƿát oran . ƿæt and lang þære dænæ to þam hagan . ƿæt and lang hagan for middel oran norðe peardnæ and lang hagan on cealſa leáge norðe ƿearde . þonæ and lang peges utt to baggan leáge . þonon and lang hagan to ullan crypelæ . ƿæt and lang hagan tó æcſbyrhtieſ¹ geáte . ðonon and lang hagan to mint leáge . and lang mynt leáge riple utt on alorburnan . þonon and lang alor burnau oð ſceap ƿæscan upp and lang ſceap ƿæscan to ſceap ƿæscan forða . ƿæt and lang hunig ƿiellæſ peges to brages ƿiþæ ſtanæ upp and lang ealdhuuæſ dæne utt ƿurh afocan lea on þonæ ƿæſterran ƿæg . ðæt and lang peges . aſt to hildan hlape .

Friðeſtan biſcop 7 ƿa hiƿan on ƿinte ceastre be beodað² on Godaſ naman ælmihtigeſ 7 on ſanctæſ Petreſ ðæſ ealdor apoſtoleſ 7 on ealra Godaſ haligra naman ƿæt ðæt land æt æcſmæreſ¹ ƿierðe ſle agifen ofer Eadƿardeſ cingreſ dæg umbæ ſecæn to ƿinte ceastre . þam hiƿon into heore beodðærn 7 gif hit hƿa ƿænde . þænne ƿænde he hif of Godaſ bæbód . 7 ofer ealra ðiſſa ƿitena þæ heora naman hæſ on á ƿritæne ſtandad³;

A.] Add. MS. 15,350, f. 92.

[(K.) Kombe, *Cod. Dipl.*, No. 11111; from (A.)¹ *Æsc.*, K.² *Bebeodað*, K.³ *-að*, K.

625. *Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Vferantun, Wealþam, and Bradanleage, or Overton, with Tadley, Waltham, and Bradley, co. Hants.*
A.D. 909.

DONUM REGIS EDWARDI TO VUERATUNE.

✠ Hæc autem omnia quæ secundum ecclesiasticam normam justo decernuntur moderamine. quamvis proprium¹ robur jure obtineant. tamen quia humane vitæ status evidenter incertus agnoscitur. paginis saltem vilibus pro ampliori firmitate roborata signantur.

Quapropter ego EADWARDUS. divina indulgente clementia Angul Saxonum rex rogatus fui a meo dilecto episcopo. FRIDESTANO. tempore quo diuicissim Wentanæ ecclesie in duas divisi parrochias. territoria ecclesie Dei cui deserviebat pertinentia novis litterarum apicibus renovare. Et veterum librorum monumenta recenti recuperata auctoritate restaurare. Idcirco votis ejus libenter obtemperans. renovare studui territorium illius telluris. quæ VFERANTUN. appellatur. XL. continens mansas tribus in locis diremptas. XX. æt Vferantune cum silva æt TADANLEÁGE. XV. æt Þealtham. æt. V. æt BRADANLEÁGE reverende Trinitati. beatoque apostolorum principi ejusque cóapostolo Paulo. uti antecessores nostri priscis dederant temporibus renovando iterum devotus æterna largior hereditate. Sit igitur præfatum rus cujus ego cum optimatum meorum consilio libertatem fideliter renovavi. æterna jocunditate gloriosum. cum omnibus sibi ritæ pertinentibus. pratis videlicet. Pascuis. Silvis. expeditionis laborem pontis arcisve restauratione tantummodo persolvat. Alias jocundetur æterna libertate.

Si quis autem diaboli pellectus instinctu. hanc perpetuam nostræ renovationis libertatem violare vel minuere audax præsumpserit. a sancta corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi communionem et sancta Dei ecclesia. ac sanctorum omnium contubernio segregatus. æterna inferni miseria dampnatus intereat. Si non satisfactione congrua humiliter correctus emendaverit. quod contra nostrum tumidus deliquit² decretum.

His limitibus hoc rus circumdatur.

Ærest æt stræt leá. forð þon ƿlang stræt tó langan leáge east-pearde. þar suð to ðære stanchtan dane. þonon suð on probban leá æfisc on þane hegðorn. spá on þa hreadleafan sec. þæt on

¹ Priorum, altered as in text, MS.

² -it, K.

cissan beorg middan peardne . þæt ofær eá on clofenan hlinc .
 þanan on beám leáge . spa on ác liangram . þonan innán suð lea .
 spa ón cobban lea ðæne . þæt to ðære díc þonan to hærices hamme .
 spa to heafoð beorge pestepardon . þæt to þæm heþenan byrigelse .
 þonne norð ofer eá ón clofenan hlinc . to pítan leá . spa to stræt leá .

Ðís is seo bær ðer to hyrð .

Ærest of brunan hylle ón pislea geát . þa nón to óxan hæðfelda
 þæt east þonan to pihtelmæs treópe spa to fulan riðe . ðonan to
 æuedpille . spa to piðig forða . ðæt to brynes hylle .

To Pealtham .

Ærest æt clearan floda tó pitleáge . ðet útt on þa strét . ȝlang
 strét to hyrpes hamme þanon to cleáran floda .

To bradanleage .

Ærest úpp of ulan delle . tó micæs ðæne . þanón on bæran
 leage . spa to riscmære to sibbes lea . óf sibbes lea . on hean lea .
 on úlan del .

Ego Eadwardus Rex hanc restaurationem á me renovatam
 signum sanctæ crucis scribendo firmavi .

Ego Plegmund Archiepiscopus mellifuam donationem pre-
 fati regis subscripsi cum signaculo sanctæ crucis .

Ego Friðestan episcopus cum consilio ejusdem regis hoc
 roboravi atque conexi cum triumpho regis æterni .

Ego Pulfisige episcopus consensi et subscripsi .

Ego Pighelm episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ceolmund episcopus consensi et subscripsi .

Ego Æðelweard frater Regis .

Ego Æðelstan frater regis .

Ego Ælfspeard filius regis .

Ego Ordferd Dux .

Ego Ordlaſ Dux .

Ego Beorhtulf Dux .

Ego Ordgar Dux .

Ego Heahferð Dux .

Ego Perulf Dux .

Ego Æðelstan presbyter .

Ego Beornstan presbyter .

Ego Eallstan presbyter .

Ego Deormod minister .

Ego Pitbrod minister .

Ego Odda minister .

Ego Pullaſ minister .

Ego Buga minister .

Ego Ælfpold minister .

Ego Ælfspeard minister .

Ego Pulfheard minister .

Ego Aðulf minister .

Ego Ælfric minister .

Ego Pulfhelm minister .

Ego Æðelferd minister .

Ego Ælfstan minister .

Ego Ælfred minister .

Ego Pulfhere minister .

Ego Ælfstan minister .

Ego Pulfhuu minister .

Ego Apulf minister .

Ego Ælfred minister .

Ego Alfpold . minister .

Ego Æpelmoð . minister .

626. *Another form of No. 625.*

TO VFERANTUNE .

Ineffabili summo atque æterno rege æternaliter regnante atque omnia visibilia et invisibilia ordinabiliter atque incommutabiliter dispensante et gubernante intelligens omnia pene preterea dicta vel facta . quæ in antecessorum meorum diebus evenerunt fuscæ oblivioni tradita nisi ea quæ discrete et sapienter litterarum apicibus commendata sunt coniciensque¹ presentia et futura eodem modo labi nisi prefato ordine litterarum characteribus diligenter . et studiose a præsentium et futurorum temporum regibus et presulibus insignata fuerint .

Quapropter ego EADWARDUS . divina indulgente clementia Angul Saxonum rex tempore quo diocesim Wentanæ ecclesiæ in duas divisi parochias obnixè rogatus fui . a FRIDESTANO quem tunc predictæ ecclesiæ episcopum constitueram . ut novarum æstipulatione litterarum sanctæ ecclesiæ testamenta uti olim ab antecessoribus meis devote tradita atque restaurata fuerant confirmans renovarem ob æternæ beatitudinis premium et prosperum hujus vitæ excursus terram quæ VFERANTUNE usitato dicitur vocabulo . XL . continens mansas tribus in locis diremptas . XX . æt VFERANTUNE . cum silva et TADDANLEÁGE huic ruri pertinente . XV . æt PEALTAM . V . æt BRADANLEÁGE . ut à meis dudum supradictæ Wintoniensi basilicæ reverende Trinitati . ejusque apostolis Petro Pauloque perpetuo largitum fuerat donario . ita hac nova cartula cum meo[rum] auctoritate procerum supradicto præsule obtinente roboratum æterna humilis restauro libertate . Sint autem hæc quadripartita rura . omni terrene servitutis jugo libera . tribus exceptis . rata videlicet expeditione . pontis arcisvæ³ restauratione . Maneat igitur hæc nostra largifluæ⁴ renovata dapsilitas uti fuerat fixa per evum .

Si quis igitur hanc ecclesiæ libertatem violare præsumpserit . anathema sit . Et inferni cruciatibus adtritrus infelix intereat . nisi satisfaciendo ante obitum veniam obtinuerit .

Hæc cartula scripta est . Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCC . VIII . Indictione . XII .

Ego Eadward . Rex hanc restaurationem à mé renovatam signum sanctæ crucis propria manu scribendo firmavi .

¹ Coniic., K. ³ Altered to meorum by a late hand. MS.
originally, but altered, MS. ⁴ -flua, MS.

² Arci sue,

Ego Plegmund . Archiepiscopus mellifluam donationem
praefati regis subscripsi cum signaculo sanctæ
crucis .

Ego Friðestan . episcopus cum consilio ejusdem regis hoc
roboravi atque conexi cum triumpho regis aeterni .

Ego Pulfisge episcopus consensi et subscripsi .

Ego Pighelm episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ceolmund episcopus consensi et subscripsi .

Ego Perulf presbyter .

Ego Æpelstan presbyter .

Ego Beornstan presbyter .

Ego Ealhstan presbyter .

Ego Deormod minister .

Ego Ælfpold minister .

Ego Apulf minister .

Ego Æpelferd minister .

Ego Pulfheard minister .

Ego Ælfric minister .

Ego Pulfhelm minister .

Ego Vffa minister .

Ego Æpelnoð minister .

[A.] Add. MS. 15,380, f. 57.

[K.] Kemble Cod. Dipl., No. xcix; from [A.]

627. *Confirmation by King Eadward to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Fernham, or Farnham, co. Surrey. A.D. 909.*

DONUM EDWARDI REGIS TO FERNHAM .

✠ Clamante divine auctoritatis agyographo . commonemur ut
terrena presentis sæculi . lucra dantes coelestia æterna beatitudinis
emolumenta jugi indefessoque adquiramus labore . Ideoque incer-
tum futuri temporis statum mutabilitatemque certis dinoscens
indiciis . totis viribus prout posse dederit . qui cuncta creavit sub-
nixæ delibero . ut redemptoris nostri possessionem ecclesiis jure
delegatam in priorem sanctæ religionis statum sertis roborata .
litterulis medullitus consolidarem .

Quapropter ego EADWARD . divina indulgente clementia Angul
Saxonum rex . rogatus fui² & meo dilecto . FRIDESTANO . territoria
ecclesiæ Dei cui deserviebat pertinentia novis litterarum spicibus
renovare studui territorium illius telluris . quæ noto FERNHÂM
appellatur vocabulo quantitate . LXX . constans manentium . LX .
cassatos æt FERNHAM In Suthrian . et . X . æt BEONÆT in Hamtun-
scire reverende trinitati . beatoque apostolorum principi . ejusque
cōapostolo Paulo . uti antecessores nostri priscis dederant tempo-

¹ -tam, K.

² Fui, omitted, K.

ribus . renovando iterum devotus . æterna largior hereditate . Sit igitur prefatum rûs cujus ego cum optimatum meorum consilio libertatem fideliter renovavi . æterna jocunditate gloriosum . cum omnibus sibi rite pertinentibus . pratis videlicet . Pascuis : Silvis . expeditionis laborem pontis arcisve restaurationem tantummodo persolvat . Alias jocundetur æterna libertate .

Si quis autem diaboli pellectus instinctu hanc perpetuam nostræ renovationis libertatem violare vel minuere audax præsumpserit . á sancta corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi communionem . et sancta Dei æcclesia ac sanctorum omnium contubernio segregatus æterna inferni miseria dampnatus intereat . Si non satisfactione congrua humiliter correctus emendaverit . quod contra nostrum tumidus deliquit decretum .

His limitibus hoc rûs circumdatur .

Ærest at . VII . dīcan to ottan forda . spa to sumæres forda . þonan to ocan léa . þæt to pudan more . spá to crudan scéate . þonan innon hegcumbe . ðæt on ge rihtne to pulf horan . spá to fin leage . ðæt pest ȝlang burnan suð seaxna gé mære ȝ bisceopes . ȝ upp ȝlang leáge tó pitfaldes géate . spa to pulfredes beame . ðæt to brydelades forda . spa to þaran forda . þonan to doccena forda . ðæt to bindpaldes stigele . spá to dīc géate . þonan to peo leáge . ðæt to col riðe . spa to pēter géate . þonan to hig géate . ðæt útt on þone hæðfelð . spa tó æges dæne . þonne tó gloran ige . ðæt ón hlos puda midde peardne . spa æft to . VII . dīcán .

Ego Eadward . Rex hanc restaurationem á me renovatam signum sanctæ crucis propria manu scribendo firmavi .

Ego Plegmund . Archiepiscopus mellifluam donationem prefati regis subscripsi cum signaculo sanctæ crucis .

Ego Friðestan . Episcopus cum consilio ejusdem regis hoc roboravi atque conexi cum triumpho regis æterni .

Ego Pulfisige episcopus consensi et subscripsi .

Ego Þighelm episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ceolmund episcopus consensi et subscripsi .

Ego Æþelpearð episcopus consensi et subscripsi .

Ego Æþelstan episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ælfuueard episcopus consensi et subscripsi .

Ego Offerd Dux .

Ego Ordlaſ Dux .	Ego Apulf miniſter .
Ego Beorhtulf Dux .	Ego Ælfriſ miniſter .
Ego Ordgar Dux .	Ego Pulfhelm miniſter .
Ego Heahſerð Dux .	Ego Æðelferd miniſter .
Ego Perulf preſbyter .	Ego Ælfſtan miniſter .
Ego Ælſelſtan preſbyter .	Ego Ælfred miniſter .
Ego Beorhſtan preſbyter .	Ego Pulfhere miniſter .
Ego Eahlſtan preſbyter .	Ego Ælfſtan miniſter .
Ego Deormod miniſter .	Ego Pulfhun miniſter .
Ego Withbrod miniſter .	Ego Apulf miniſter .
Ego Odda miniſter .	Ego Pullaſ miniſter .
Ego Ælſpold miniſter .	Ego Buga miniſter .
Ego Ælfred miniſter .	Ego Ælfred miniſter .
Ego Pulfheard miniſter .	Ego Æpelnoð miniſter .

[A.] Add. MS. 16 380, f. 88.

[K.] Kemble, *Ord. Dipl.*, No. xcixii; from [A.]

628. *Confirmation by King Eadweard to Friðeſtan, Biſhop of Wincheſter, of land at Kingselcre, co. Hants. About A.D. 909.*

CONFIRMATIO REGIS EDWARDI . X . HIDARUM DE CLERA AD VETUS MONASTERIUM .

Clamante divinæ auctoritatis agiographo commonemur ut terrena preſentis ſæculi lucra dantes . celeſtia æternæ beatitudinis¹ emolumenta jugi indefeſſoque adquiramus labore . 'Ideoque' incertum futuri tēporis ſtatum mutabilitatemque certis dinoscens indiciis . totis viribus prout poſſe dederit qui cuncta creavit ſubnixæ delibero . ut redemptoris noſtri poſſeſſionem æccleſiis jure delegatam in priorem ſanctæ religionis ſtatum certis roborata² litterulis medullitus consolidarem .

Quapropter ego EADWEARD divina indulgente clementia Angul Saxonom rex . rogatus fui à meo dilecto epiſcopo . FRIDESTANO . tempore quo dīoceſim Wentanæ æccleſiæ in duas diviſi parrochias . territoria æccleſiæ Dei cui deſerviebat pertinentia novis litterarum apicibus renovare . et veterum librorum monimenta recenti recuperata auctoritate reſtaurare . Idcirco votis ejus libenter obtemperans . renovare ſtudui territorium illius telluris . quæ noto . CLERAN . appellatur vocabulo quantitate conſtans . X . manentium .

¹ -nes, with e expuncted, and i overline, MS.
omission, and roborata overline, MS.

² Liberata, underlined for

Reverendæ Trinitati beatoque Petro apostolorum principi . ejusque
côapostolo Paulo . uti antecessores nostri priscis dederant temporibus
renovando iterum devotus æterna largior hereditate . Sit igitur
præfatum rus . cujus ego cum optimatum meorum consilio liber-
tatem fideliter renovavi æterna jocunditate gloriosum cum omnibus
sibi rite pertinentibus . Pratis videlicet . Pascuis . Silvis . expedi-
tionis laborem pontis arcisve restauratione . tantummodo persol-
vat . Alias jocundetur . æterna libertate .

Si quis autem diaboli pellectus instinctu hanc perpetuam nostræ
renovationis libertatem violare vel minuere audax præsumpserit .
à sancta corporis et sanguinis domini nostri Jhesu Christi com-
munionem . et sancta Dei æcclesia ac sanctorum omnium contubernio
segregatus æterna inferni miseria dampnatus intereat . si non satis-
factione congrua humiliter correctus emendaverit quod contra nos-
trum tumidus deliquit decretum .

His limitibus hoc rus circumdatur .

Ærest on hildan hlepe . on hunig peg . ȝlang peges on breges-
piðestan . of þan stane on sceap pēscan . ȝlang sceapprescan . on
aleburnan . ȝlang aleburnan . on beueres broces heafod . spa on
coferan treop . þanon on þa bradan ac . ðæt on stuteres hylle niðe-
pearde . spa on peard feld . þanon on piðig grafas . ðet on scir del .
spa on cypmanna delle . ȝlang peges est on hildan hlæp .

Ego Eadwardus . Rex hanc restaurationem à me renovatam
signum sanctæ crucis propria manu scribendo fir-
mavi .

Ego Plegmund archiepiscopus mellifluam donationem præ-
fati regis subscripsi cum signaculo sanctæ Crucis .

Ego Friðestan . episcopus cum consilio ejusdem regis hoc
roboravi atque conexi cum triumpho regis æterni .

Ego Pulsige episcopus consensi et subscripsi .

Ego Pighelm episcopus consensi et subscripsi .

Ego Ceolmund episcopus consensi et subscripsi .

Ego Æpelpeard frater regis .

Ego Æpelstan filius regis .

Ego Ælfweard filius regis .

Ego Osferd Dux .

Ego Ordlaſ dux .

Ego Beorhtulf dux .

Ego Ordgar dux .

Ego Heahferð dux .

Ego ƿerulf presbyter .

Ego Adelstan presbyter .

Ego Beornstan presbyter .

Ego Ealhstan presbyter .

Ego Deormoð minister .

Ego ƿiltbrorð minister .

Ego Odda minister .

Ego Ælſpold minister .

Ego Ælfred minister .

Ego Wlfheard minister .

Ego Aðulf minister .

Ego Ælfric minister .	Ego Aðulf minister .
Ego Wlfhelm minister .	Ego Pullaf minister .
Ego Æpelferð minister .	Ego Buga minister .
Ego Ælfstan minister .	Ego Ælfred minister .
Ego Pulfhun minister .	Ego Æpelnoð minister .

[A.] Add. MS. 16,250, f. 23A.

| [K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MCCV; from [A.]

629. *Confirmation by King Eadweard to Friðestan, Bishop of Winchester, of land at Cramanlea, or Crawley, co. Hants. About A.D. 909.*

DONUM EDWARDI REGIS TO CRAPELEA.

✠ Clamante divinæ, etc., (as in No. 628) episcopo . FRIDESTANO . territoria, etc noto CRAPANLÉA appellatur vocabulo . quantitate . XX et . VIII . constans manentium . XX . scilicet æt Crapanléa . et . VIII . in Hundatune . reverende, etc decretum .

Hís limitibus hóc rus circumdatur .

Ærest to beast man léa . þonne norð to lunden hæropaðe . spa to pinstanes stapole . of þam stapole to þære díc . forð and lang díc . útt to stræt . ⁊ spa suð ȝlang díc . oð fora geán þane nīpan stán . þonne pest ȝlang díc . of þære díc innan sceastes hangran . spa forð be æfisc tó fearn leage suð be herpaðe . þonne tó baccan geáte . ⁊ spa forð be efisc to lippan hamme . þ̅ to þam scamelan . spa forð tó beatan stapole . þæt pest ȝlang dæne tó deopan delle . þæt pest ȝlang slades to spinburnan . spa norð of þone æþena byrigels . þonne ȝlang dæne . of feárn dúne . þet forð to screótes dúne . spa on sænget þorn . þet to trind lea . spa on beastman lea .

Dis sind þa píc . ðe hyrað þer to .

Ærest æt ticcenesfelda pícum . spa norð ȝlang hagan þæt man cymð to fearbúrnan . þæt forð to mearc déne heafdum . spa norð tó seaxes seaðe . spa suð þónan of¹ hit cymð to þære holding stópe . þonne þer suð ȝlang hagan of¹ hīt cymð æft to ticcefeldes pícum . To hundatune .

Ærest fram ðære eá foran gean þæs abbodes byrig . þonne spa norð and lang þæs grenan peges . tó crammære . þonne þær úp to þam hricge . ðæt ȝland² dúne to cealc grafan . þonne innan cealc graf on þone pyl . spa on ðæt ruge dæl . ðonan east on þone peg .

¹ Oð, K.² Lang, K.

7 lang peges upp to þam ríge . spá norð to þam þórne . þær se stapul stent . spa 7 lang peges to þam slade . þonne be slade to þære byrig . spa nýðer 7 lang peges on þone forð¹ . forþ be éa oð hit cymð æft to þæs abbodes byrig .

Ego Eadwardus, etc., as in No. 627.

Ego Plegmund, etc.

Ego Friðestan, etc., to Ego Odda minister .

Ego Ælpold minister .

Ego Ælfstan minister .

Ego Elred minister .

Ego Pulfhere minister .

Ego Aðulf minister .

Ego Aðulf minister .

Ego Æpelferð minister .

Ego Pulfhun minister .

Ego Pulfhearð minister .

Ego Pullaf minister .

Ego Ælfric minister .

Ego Buga minister .

Ego Pulfhelm minister .

Ego Ælfreð minister .

Ego Uffa minister .

Ego Æpelnoð minister .

Ego Ælfstan minister .

Ego Pulfric minister .

Ego Ælfred minister .

[A.] Add. MS. 15,320, f. 54A.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. XCXVI; from [A.]

630. *Boundaries of the land belonging to Ealhscirð,² Queen of King Alfred, at Winchester; on the site of which she probably established the Nunnery of St. Mary, or Nunnaminster, "nigh³ the middel of the city".*

Þæs hagan ge mære þe EALHSPID hæfð æt PINTAN CEASTRE lið up of þæm forða on þone pest mestan mylen gear peste peardne þæt east on þone ealdan pelig 7 þonan up andlauges þæs castran mylen geares þt norð on þa ceap stræt þonne þær east andlanges þære ceap stræte oð cyninges burg hege on þone ealdan mylen gear þæt þær 7langes þæs ealdan myle geares oð hit facað on þæm ifiltan æsce þæt þær suð ofer þa tpiſealdan fordas on þa stræt midde þæt þær eft pest andlanges stræte 7 ofer þone forð þæt hit sticaf eft on þæm pesteniestan mylen gear . .

[A.] MS. Harley 2965 (viiith cent. prayers), xth century addition, on fol. 40b.

[B. M.] *Catal. of Ancient MSS. in the British Museum*, 1884, Part II, Latin, p. 61.

¹ Ford, K.

² Ob. A.D. 909.

³ Dugdale, *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 456.

631. (1) *Invocation in favour of the four makers of the LINDISFARNE Volume of the GOSPELS; and (2), Inscription by Aldred the Priest, recording the circumstances connected with the preparation of the book.*

(1). Ðe lifigiende God gemyne ðu Eadfrið 7 Æðilpald 7 Billfrið 7 Aldred peccatorum ðas feopero mið Gode ymbþeson ðas bōc.

(2). ✠ Eadfrið¹ biscop Lindisfearnensis æcclesie he ðis boc avrāt æt fruma Gode 7 sancte Cvðberhte 7 allvm ðæm halgvvm 'gimanelice'. Ða . ðe in eolonde sint . 7 Eðilvald² Lindisfearneolondinga biscoþ hit vta giðryde 7 gibælde sva hé vel cuðæ . 7 Billfrið se oncre he gismioðade ða gihrino ða ðe vtan ón sint 7 hit gihrinade mið golde 7 mið gimimvm æc mið svlfre ofer gylded faconleas feh : ~ 7 [ic]³ ALDRED presbyter indignus 7 misserrimus m'ið Godes fvlvmmæ 7 sancti Cvðberhtes hit ofer glóesade ón englisc . 7 hine gihamadi⁴ : . mið ðæm ðrfim dælvvm . Mathevs dæl Gode 7 sancte Cvðberhti . Marcvs dæl ðæm biscoþe . 7 Lvcas dæl ðæm biorode 7 æht ora seolfres mið tó inlāde : ~ 7 sancti Johannis dæl for hine seolfne 'id est fore his savle' 7 feover óra seolfres mið Gode 7 sancti Cvðberti⁵. þte he hæbbe ondfong ðerh Godes milse on heofnvm .

Sceol 7 sibb on eorðo forðgeong 7 giðyngo visdóm 7 snyttro ðerh sancti Cvðberhtes earnvnga :

✠ Eadfrið . Oeðilvald . Billfrið . Aldred . hoc evangeliarivm Deo 7 Cvðberhto construxerunt : , vel ornaverunt .

[A.] MS. Cotton, Nero D. iv, f. 8^a, l. 258 (tenth century additions).

[B. M.] *Catal. of the Ancient MSS. in the British Museum*, Part II, Latin, pl. 9, p. 16, col. 1. (With translation, col. 2, and bibliographical notices, pp. 17, 1^a.)

¹ A.D. 698-721.

² A.D. 724-740.

³ Ic, erased, but still legible, MS.

⁴ These two marginal verses added at this place :—

" : . Ælfredi natva Aldredvs uocer.

. i . Tilpin.

bonæ mulieris eximivs loquor."—MS.

⁵ -berhti, B. M.

632. *Grant by Ælfled of the Mercians to the thegn Eadric, of land at Fernborcogen, or Farnborough, co. Berks. 9th September, A.D. 878 for 916.*

CARTA ELFLEDE REGINE DE FERBERGA.

Regnante Christo mediatore nostro filio Dei et Salvatore¹ mundi qui sceptrā regit . et alta tocinsque telluris orbem post opere et umbratione conceptioneque Sancti Spiritus ex sacratissimo pro-siliens virginis alvo . cujus imperio cuncta optemperant celestia . tremuntque terrestria ꝓ formidant infernalīa .

Hujus gloriosissime incarnationis anno². DCCC°. LXX°. viii°. [ego ÆLFLED juvante superna pietate et largiente clementia Christi gubernacula regens Merciorum cum consilio episcoporum optima-tumque meorum dedi licentiam EADRICI meo ministro comparandi terram . x . manentium æt FERNBO'RG'EN sibi suisque heredibus perpetualiter possidendam .

Terram quidem hanc Ego EADRIC placabili pecunia comparavi æt WULF³ liberam ab omnibus tributis notis vel ignotis . nisi expeditione et arcis constructione et singulare precium contra aliud⁴ .

Terram vero hanc OFFA rex Merciorum tradidit BYNNAN abavo Wullafi ꝓ litteris consignavit .

Casu quidem contigit anno eclypsi⁵ solis perdicio prioris libri . nunc autem nostra licentia ꝓ confirmatione anticus præscribitur ꝓ liber . si causa alicujus rei inveniatur igne cremetur .

Karaxata est autem cartula hujus donationis et confirmationis . anno divine incarnationis sicut supra invenitur . ꝓ die . v . idus Septembris in loco qui dicitur Peardburg⁶ .]

Hoc autem servantibus prosperitas . vita . salus .

Minuentibus vero et frangentibus . mors . pena . et perdicio .

Nomina vero hujus confirmationis ꝓ testimonii hic infra nites-cunt .

✠ Ego Ælfled⁷ hanc meam licentiam confirmo . signa-culo sancte crucis .

¹ -tionē, altered as in text, A. ² See T.'s note on this date. S. suggests A.D. 918 (*Chron. Abing.*, vol. ii, p. 503), but see note 10. ³ -ale, K. ⁴ Cf. "butan angilde ꝓð ofrum," No. 551. ⁵ See No. 549, p. 170, note. Cf. also

"Eodem anno eclypsis solis inter nonam et vespēram sed propius ad nonam facta est."—*Flor. Wigorn.*, ed. Thorpe, vol. i, p. 97 [ad a. 879]. ⁶ "Ælfleda Mer-ciorum domina post nativitatem domini duas urbes, Cyricbyrig videlicet et Wead-byrig.....ædificavit" [A.D. 916]. *Flor. Wigorn.*, ed. Thorpe, vol. i, pp. 124, 125.

But A.D. 913, *Ang.-Sax. Chron.*] ⁷ O. twelve nights before Midsummer, A.D. 918.—*Ang.-Sax. Chron.*; and again A.D. 922, *ib.*

- ✠ Ego Ælfpyn episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælfpine episcopus consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælhelhun episcopus consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eadgar episcopus . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælfred episcopus . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælfelferd dux . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælfred . dux . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælhelhun abbas consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ecgberht abbas . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Cynað abbas . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Pihrtred consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Berhsige . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Æpeluap consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Æpelpard consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælfstan consensi ⁊ subscripsi .

[A.] Cotton MS. Claudius B. vi. f. 14.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXLIII.

[T.] Thorpe, *Dipl.*, p. 174.
[S.] Stevenson, *Chron. Alingd.*, vol. i, p. 44.

633. *Boundaries of the land mentioned in No. 632.*

TERMINI . X . MANENTIUM AD FEARNBEORGAN .

Ærest of fearnbeorhge pest on þone peg to þam stanum . of þam stanum suð on ðone peg on þa andheafda . of þam andheafdum on ða hline repe ut to þære dic be norðan stodfaldon . þonne forð on ða dic to mæc flodan be æstan lillinglea . þonne forð ⁊ lang þes suðeran peges oð þæt lange treop . þonne forð pest on þone peg ofer beocumb to þam stancrundele . þonne norðon ðane smalan peg pið eastan brocenan beorg to þampege þæ þær east ligð . þonne forð on ðone peg to cytelflodan be pestan mullescumbes . þær ða peges tpslīgað . þonne forð to scyldmere . þonne forð on ða furh to furcumb . ⁊ langes furcumbes middepeardes to þære dene . þonne forð on ða dene to þære pega gemyþan . þonne forð to þam hpitan pege to þam haran þornan . þonne of þam hpitan pege on fearnbeorhg . ⁊ se leag be eastan catmere þæ þær to gebyræð . ⁊ is on ðone peg þæ ligð to stanleage . þonne forð syððan suð on þone stanihtan peg . of stanmeringa gemere þonne forð on þone smalan peg to þam fulan pege . se hatte stific peg . ⁊ is catmeringa gemære ⁊ þes¹ landes to feornbeorhgan . þonne ford ⁊ lang ðæs peges ut on þone feld . ⁊ þonne ealle þa hangran betpeonan þam pege ⁊ þam þe to stanleage ligð . gebyriað ealle to fearnbeorgan .

Cotton MS. Claudius C. ix, f. 187a.

¹ þæt, MS.

634. *Dedication by Ælfred,¹ Alderman, and his wife Werburg, of the "CODEX AUREUS"² (now in the Royal Library, Stockholm), to Christ Church, Canterbury.*

✠ IN nomine domini nostri Jhesu Christi, IC ÆLFRED aldormon 7 WERBURG inu gefera begetan das béc æt hæðnum herge mid uncre clæne seó ðæt ðonne þæs mid clæne golde 7 ðæt pit deodan for Godes lufan 7 for uncre saule ðearf.

Onð forðon ðe pit noldan ðæt ðas halgan beoc leneg in ðære Aelfre[d]. hæðenesse punaden, 7 nu pillað heó gesellan Innto CRISTES CIRCAN Gode to lofe 7 to puldre 7 to peorðunga 7 his ðropunga to ðoncunga, 7 ðæm godecundan geferscipe to brúcen[ne] ðe in Cristes circan ðaghpæmlice Godes lof rerað, to ðæm gerade ðæt heo mon árede eghpellec monaðe for Aelfred 7 for Werburge 7 for Alhðryðe Perbur[g]. heora saulum tó ecum lece dome, ða hþle ðe God gesegen hæbbe ðæt fulpilt æt ðeosse stope beón móte,,, Ec spelce ic Aelfred. dux, 7 Werburg biddað 7 halsiað ón Godes almachtiges noman 7 ón allra his haligra ðæt nanig mon seo to ðon gedyrting³ ðætte ðas halgan beoc ásele oððe áðeoðe from Cristes circan ða hþile ðe Alhðryðe eorum [fília]P. fulpilt stondan mote⁴,,,

[A.] I. O. Westwood, *Facsimiles of the Miniatures and Ornaments of A.-Saxon MSS.*, 1808, p. 6, pl. II.

M. O. Celsius, *Bibl. Erg. Stockh. Historie*, 1761, p. 140.

E. C. Rask, *Angelsächsisch Syroglare*, 1817, p. 167.

G. Stephens, *Förteckning*, 1847, p. 6.

[B.] J. Belsheim, *Codex Aureus*, 1778, pp. xii, 17.

E. C. Rask, *Gram. of the A.-Saxon Tongue*, 3rd edit., 1879.

[S.] W. B. Sanders' *Ord. Sarr. Fucc.*, p. III, p. viii.

635. *Grant by King Edward to the thegn Wifgar, of land at Collingbourne, co. Wilts. A.D. 921.*

Flebilis fortiter detestanda totillantis sæculi piacula, diris obscenæ horrendæque mortalitatis circumsepta latratibus, non nos patria inceptæ pacis securos, sed quasi fœtidæ corruptelæ in vora-

¹ See No. 558, which this document should more appropriately follow.

² The MS. has also at f. 1, the inscription: "✠ Orate p' Ceolheard p' inclas* 7 Ealhun 7 Wulfhelm aurifex", which B. reads: "✠ Orate p[ro] ceolheardv' inclas 7 ealhun 7 wulfhelm aurifex." S. reads: "✠ Orate pro Ceolheard presbyter 7 Ealber 7 Ealhun 7 Wulfhelm aurifex."

³ Gedyr[s]tig, B.

⁴ Mote....., B.

⁵ Eorum, B.; eorum, S. and Rask.

* I.e., presbyter inclusus, priest inclas.

ginem casuros, provocando admonent, ut ea toto mentis conamine cum casibus suis non segniter projiciendo, sed etiam velut fastidiosam melancholiæ nauseam abominando fugiamus, tendentes ad illud Evangelium: "Date et dabitur vobis".¹

Qua de re infima quasi peripsema quisquiliarum² abiciens, superna ad instar pretiosorum monilium eligens, animum sempiternis in gaudiis figens ad nanciscendam mellifluæ dulcedinis misericordiam perfruendamque infinitæ lætitiæ jucunditatem: Ego EDWARDUS, rex Anglorum, per Omnipatrantis dexteram totius Britanniae regni solio sublimatus, quandam telluris particulam meo fideli ministro WLFGARO, id est decem cassatarum, in loco quem solicolæ AT COLINGBURNE vocitant, libenter tribuo, eo tenore ut omni anno, festivitæ cunctorum Sanctorum, decem pauperes in pane et lucubrato pulmento³que saginato⁴ adactis optimæ haustibus celiæ⁴ pascat, quatenus ille eam sine jugo exosæ servitutis, cum pratis, pascuis, silvis, rivulis, omnibusque ad eam utilitatibus rite pertinentibus, quamdiu aura naribus spirabili ocellorum convolamen agitur habeat. Et post generalem qui omnibus certus incertusque homunciis constat transitum, cuicunque successionis hæredi voluerit liberaliter et perpetualiter contradendo derelinquat.

Predictum siquidem rus his terminis circumcinctum clarescit:—

Ærest, feovertyne gearda beneoþan þam pytte; þanon of Collengaburnan west, up to þam hæþenan byrgelsan; þanon on soortan dyc; þonne to scealdan crundle; þanon to preostan lypan; þanon andlang grenan dene on þa fox holo westweard; þanon on Bradanbeorg; þonne on Blerianhylle; þanon on Wylberhtes stan, spa forth eall herpathes and dunes; þanon on Gupredesburg norþweard; þonne on Pendes clif; þanon on Blerianhylle; þanon on þa spelgende; þonne on iebyng crundeale; þanon on Sceorran hline; þanon east to þara þreora æcera and heafdon; þanon to þan wylle on Collengaburnan.

Fyrst, be-gynne fourteen gerde by-nethe the pytte, than fro Collingburn west, up to Hethenbyryell; fro thennys anone to the schort dyche, then to Scheld-crundle; than to Prest-lyp; fro thennys along the grene dene to Fox-hole, westward; than to Bradbyge; than to Pleyhyll; fro thennys to Wylberstan, so forth all lawpathes and dwes therabute; anone to Gutheredyaburw, northward; than to Pendyklyf; than anone to Blerhyll; fro thennys to the Swelgende; than to ebyng of Crundeale;

¹ Luc., vi. 38.

² Peripsema, res rilia, quisquilia, frumentorum purgamenta,

Du Cange, Gloss.

³ Sic, MS. The numerous corruptions throughout this charter, —some of which seem almost beyond correction or conjecture, —are printed as they occur in the text.—Note in Edwards.

⁴ Telin, E.; a kind of beer, Pliny; and

Birch, Mem. of St. Guthlac, p. 45.

fro thennys to Scherlync ; than est to the thre akerys and have hem thre ; fro thennys to the wel of Collyngborn .

Imprimis incipe per spatium quatuordecim virgarum inferius quendam puteum de proximo jacentem , tunc a Collyngburn , per versus occidentem , quousque perveneris ad quendam locum in quo sepultus erat quidam Paganus a solicolis *the Haden-byrgell* nuncupatum ; deinde procedas quousque perveneris ad illam brevissimam fossatam , ac tunc ad quendam locum vocatum *Schekkerundle* ; extunc ad *Prestlyp* ; deinde per longum viridissimæ vallis quousque perveneris ad *Foxhole* ; extunc versus occidentem ad *Bradbyrgg* ; et extunc ad *Blerhyll* ; ab illo loco ad *Wylberstan* ; ac deinde , per omnes legales semitas et montuosas terras circumjacentes , quousque perveneris ad *Gutheredys-burw* , versus aquilonem plagam , usque ad *Pendys clyf* ; et tunc iterum usque *Blerhyll* ; ac deinde ad *Swelgende* ; tunc ad limitem vocatum *the obyng of Crundle* ; ab illo loco ad *Scherlync* ; tunc versus orientem ad illas tres acras quas habens , et extunc procedas quousque perveneris ad fontem de Collyngburne .

Si autem , quod absit , aliquis diabolico inflatus spiritu , hunc meæ compositionis ac confirmationis breviculum elidere vel infringere tentaverit , sciat se , novissima ac magna examinationis die classica archangeli clangente buccina bnstis sponte patentibus sonata , jam rediviva relinquentibus , cum Juda proditore , qui a satore prosato¹ "filius perditionis"² dicitur , æterna confusione edacibus infallibilium tormentorum flammis periturum . Hujus namque et a Deo Dominoque Jesu Christo inspirante atque juvante voluntatis scedula , anno Dominicæ incarnationis nongentesimo vicesimo primo , anno regni vero mihi commissi vicesimo primo , indictione sexta , epacta vicesima octava , concurrente primo , idibus Januarii tertiis , luna XI . , in civitate notissima quæ *Wyltonia* nuncupatur , episcopis , abbatibus , ducibus , patriæ procuratoribus , regia dapsilitate ovantibus perscripta est . Cujus etiam inconcussa firmitatis auctoritas his testibus roborata constat , quorum nomina subtus caracteribus depicta annotantur :—

✠ Ego Edwardus singulariis privilegiî hierarchia prædictus rex hujus indiculi soliditatem cum signo sanctæ semperque amandæ crucis corroboravi et subscripsi .

✠ Ego *Pulphelmus* Dorobernensis ecclesiæ archiepiscopus consensi et subscripsi .

✠ Ego *Pulfstanus* Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus consensi et subscripsi .

✠ Ego *Byrnstan* episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego *Oda* episcopus consensi et subscripsi .

✠ Ego *Aelfheah* episcopus consensi et subscripsi .

✠ Eadulf episcopus consensi et subscripsi .

¹ Satare pro sato, MS. ; perhaps *satore* is an error for *solere* ; for *prosato* cf. *pro-satori*, Nos. 488, 489 ² Joh. xvii, 12.

- ✠ Ego Arnefhip¹ episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego peodred episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfhelm episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego þanan episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfric abbas consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Eadpine abbas consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aepelnoþ abbas consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Osfhip² dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfpold dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aehlstan dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aldred dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Uhtre dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfstan dux consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfpine episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Odda minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfhelm minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Buga minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfheah minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aepelstan minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfſige minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfmah³ minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfbold minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfgar⁴ minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Sighelm episcopus consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pihlgar minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aeþeric minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfheah minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aelfric minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Eadric minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfric minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aepelm minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Aepelmund minister consensi et subscripsi.
- ✠ Ego Pulfhelm minister consensi et subscripsi.

[A.] *Liber de Hyda*, l. 16, ed. Edwards [E.], p. 165.

¹ = Cyneferþ. This curious misreading, and two others similar further on, are proofs of the antiquity of the writing of the original charter when *er* might be mistaken by a casual reader for *hi*. See *Liber de Hyda*, p. 149, l. 16, for another instance. ² = Osfepþ. ³ † -mar. ⁴ -gan, E.

636. *Grant by Wilfrid, Bishop of Worcester, to the Monastery at Worcester, of land at Clifford-Chambers, between the R. Avon and the R. Stour, near Weston-on-Avon, co. Gloucester. A.D. 922.*

Disponente regi regum cuncta coeli secreta nec non quæ sub cœli culmine apud homines notantur miro ordine gubernante cujus incarnationis humanæ anno . DCCCCXXII . indictione . x . hæc donatio quæ in ista cartula Saxonice sermonibus apparet confirmata ac donata erat .

In usses dryhtnes noman hælendes Cristes . Ic **WILFRID** biscop cyðu minum æfter fylgendum ðæt ic sylle sumne dæl londes æt **CLIFFORDA** higen to hiora biode æt **PEOGORNA CEASTRE** on ece eferpeardnesse mid monnum 7 mid allum þæm nytnessum ge on fixnodum ge on medpum ðe ðæto belympað on ðæt ge rad þ min gemynd for Gode mid him þy fæstlicor sio 7 hio ælce gere of ðæm londe ec be sumum ðælæ gemyndgien ða tide mines forðsiðes mid ðæm nytnessum ðe hio on ðæm londe be geten . 7 nu we halgiað¹ ðurh Godes mildhiortnesse alle ure æfter fylgend godcundra hada 7 weorldeundra þ þios ure sylene staðul fæstlice ðurh punian mote 7 gif ringes hades mon sio ure æfter fylgendra spa pemne pircað þ ðæs ure sylene on ængum pisum gepennian oððe ge panian pille pite he hine riht ageldendne beforan Gode in ðæm forhtigendlican domes dæge butan he hit ær Gode 7 monnum pyrðlice ge beta .

Þisses londes siond tpa hida binnan ðisum gemærum .

Ærest up of sture suð on long dices on ðone herpað on long herpaðes to pest tunniga² ge mære spa on long gemæres norð þ in afene up on long afene eft on sture in ða dic .

[A.] MS. Harl. 4860, f. 11; from "Autogr. in Arch. Ecol. Wigorn."

[M.] *Hicks, Thesaurus*, vol. i, p. 174.

[K.] *Kemble, Cod. Dipl.*, No. XCIVII; from [A.]

637. *Record by Wulfelm, Archbishop of Canterbury, of the purchase of lands at Ealdenstrate, Wadland, and Wlfrethlingland, co. Kent. A.D. 923.*

EALDENSTRETE . WADLAND . WLFREDIGLAND .

[✠] Anno dominice Incarnationis . DCCCCXXIII . **WLFELMUS** archiepiscopus comparavit undecim agros . mille . denariis puri

¹ Halsiað, K.

² Sic, MS.; Tunings (1).

argenti juxta stratam quæ dicitur EALDANSTRATE¹ in occidente . Hæuuiningland in aquilone cingesdic² .

Item comparavi quosdam agros . qui ab incolis nominantur WADLAND ⁊ WLFRETHINGLAND juxta locum qui nominatur ryther ceap³ . Hiis terminis circumdatur prænominata terra in oriente publica strata . in australi parte terra Brithulfi⁴ . In occidente civitas Doroberniæ . in aquilone . Burhuuare boc aceras⁵ .

[A.] MS. Lambeth 1212, p. 221.

Twysden, *Hist. Ang.*, col. 2218.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. 112618; from

[A.]

[B.] Bodl. MS. Tanner 222, f. 24.

Hardy's MS. in Record Office.

638. *Grant by Plegmund, Archbishop of Canterbury, to Byrhtred, of land at Warineg mersc, near the R. Romney, co. Kent. A.D. 924⁶ for before 2nd August, A.D. 914.*

✠ In nomine domini summiq[ue] salvatoris . Ego PLEGMUNDUS gratia Dei archiepiscopus dabo et concedo aliquam partem agellulis mei . BYRHTRÆDE quæ vocatur PÆRING⁷ MERSC . juxta flumen qui vocitatur rumenesea id est LXXX . jugera Contra ejus competenti pecuniam quam ab eo accepi . id est . CCC . LXXXV . denarios cum certissimis terminibus . quorum hæc sunt nomina . ab oriente elesexing . ab occidente caping sæta . ab aquilone publica strata a meridie rumenesea . sibi habendum et possidendum feliciterque in vita sua perfruendum . ✠ . Et post obitum illius quibuscumque duobus heredibus sibi placuerit derelinquat . et postea revertatur in pristinum dominum ecclesiæ Christi . Hoc ipsum omnibus successoribus nostris precipimus . Si quis autem hoc observare voluerit servetur ei æterna benedictio in cælis . sin autem reddat rationem coram . Deo et angelis ejus . nisi hic digna satisfactione emendare voluerit .

Actum est autem hæc donatio anno dominicæ incarnationis DCCCCXX . 'III' .⁸ ; indictione vero . VIII . coram his testibus quorum nomina hic subtus annotantur .

¹ -strate, B.

² Ting, B.

³ Rytharceap, B.

⁴ Briht, K.

⁵ Burhuuarebot aceras, B.

⁶ Plegmund died 2nd August, A.D. 914 (*Flor. Wig.*). The years A.D. 890, 905, are the only two during Plegmund's tenure of the primacy which satisfy the eighth year of the indiction.

⁷ pæsing, and in his translation pæsing, S., but cf.

No. 572.

⁸ . DCCCCXXIII . S.

- ✠ Ego Plegmundus gratia archiepiscopus hanc meam donationem signo sanctæ crucis confirmavi.
 ✠ Ego Byrnhelm abbas consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Pjnnhelm presbiter consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Byr'h'tmund presbiter consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Sigepald presbiter consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Peald-helm diaconus consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Leofineg diaconus consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Sigeric minister consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Guthpald minister consensi et subscripsi.
 ✠ Ego Goda minister consensi et subscripsi.

Endorsed in a hand of the xiith cent.:—"Plegmundus archiepiscopus dedit Byrhtrede. LXXX jugera Pefingmersc . latine".

[A.] Brit. Mus., Stowe (Asbburnham) Charta, No. xxii.

[B.] *Ord. Surv. Facs.*, ed. W. B. Sanders, part iii, 1885, pl. xxiv.

639. *Manumission by Æthelstan, before he became King, of Eadelm and his children. Before A.D. 925.*

ÆDELSTAN cyng gefreode EADELM forraðe þæs ðe he ærest cyng þæs . ðæs þæs on gepitnesse Ælfheah masse preost 7 se hired 7 Ælfric se gerefa 7 Pufnoð hpita 7 Eaustan prafost 7 Byrnstan masse preost . se þe ðæt on pende hæbbe he godes ún miltse 7 ealles ðæs haligdomes ðe ic on Angel cyn begeat mid godes miltse 7 ic an ðan bearnan þæs ilcan ðæs ic þan fæder an : —

[A.] Brit. Mus. MS., Reg. I. B. vii, f. 154.
 (Eighth century : Gospels.) (Tenth cent. addition.)

Brit Mus., *Catalogue of Ancient MSS.*, part ii, Latin, pl.

640. *Sale by Wiohstan, or Wihstan, to Wilhun, Bishop [of Chichester], of land at Up Merdone and Blackmere, co. Sussex (the former acquired about A.D. 918 × 925 from the thegn Goda, his wife's father, with record of the original grant). A.D. 931 × 940.*

CARTA GODÆ OPTIMATIS DE QUATUOR CASSATIS IN UPMERDONE .

In nomine ab alto cuncta cernentis . GODA¹ optimas ministerque regalis cum consilio et licentia Edwardi regis jure hæreditario WIOHSTANO², quia ejus filiam in conjugio³ habebat , quatuor cassatos in loco quem solicolæ UPMERDONE vocitant dedit , que⁴ ille

¹ For this name, see No. 633, last subscription.

² Wihst., K.

³ -gen., K.

⁴ Vocitant : deditque, K.

Wiohstan¹ postea unius terram manentis ab Elfredo² et a conjuge sua Ealsware³ æternaliter ad possidendam, cum pratis pascuis silvis rivulis omnibusque ad eam utilitatibus rite pertinentibus, pecunia emit⁴ probata, quæ donatio empta juxta stagnum quod BLACKEMERE⁵ appellatur facta est. Cujus etiam⁶ testes assentientes hii fuerunt.

Edwardus rex.

Wyghelm⁷ Episcopus.

Hehferd⁸ dux.

Eadwald.

Ethelstan⁹.

Elfred².

Wlfrige¹⁰.

Goda.

Bremhelm¹¹.

Dudda.

Post interlunium temporis prædictus¹² WITHSTAN¹ cum uxore et filio proficiscens ad Romam eandem hæreditarium cassatarum terram, licentia ab Ethelstano⁹ Rege percepta, WLHUNE¹³ episcopus¹⁴ pro duobus denariorum milibus¹⁵ argenti quibus insuper denariis uno adjuncto equo in perpetuum hæreditatem tradidit episcopo, namque ut¹⁶ hujus terræ emptio firma et rata esset¹⁷ sibi que perpetualiter perduraret¹⁸ deprecabatur regem, ut suæ manus suorumque optimatum iuscriptionem¹⁹ huic cirographo imponeret, quodque faciens dixit:—"Qui hanc addere voluerit, bona domini in terra videat viventium. Qui vero minuire et per antiquam si supervenerit cartulam elidere temptaverit, sciat illam contiscendo esse adnullatam²⁰ et semetipsum novissima examinationis die classica Archangeli clangente buccina paliandria²¹ frigulis²² homulorum liquefactis²³ tetra relinquentibus cum Juda impiæ proditiōis compilatore infaustis quoque Judæis Christum ore sacrilego blasphemantibus æterna dampnatione edacibus favillantium tormentorum flammis esse periturum".²⁴ Hujus sane cedulae testes²⁵ et exactores sunt quorum nomina 'subtus gammulis²⁶ depicta annotantur.

¹ Wihst., K.

² Æl., K.

³ Ealha., K.

⁴ Emptam., K.

⁵ Blackmuor., K.

⁶ Et., K.

⁷ Sygh., K.

⁸ Heahferð., K.

⁹ Æðel., K.

¹⁰ -frið., K.

¹¹ Brembe., ... , K.

¹² -cti., K.

¹³ Wulfh., K.

¹⁴ -po., K.

¹⁵ Mill., K.

¹⁶ Et., K.

¹⁷ Eae., K.

¹⁸ -raret., K.

¹⁹ -ptum., K.

²⁰ Adnullatam, omitted., K.

²¹ Cf. Cimeterium, K.

²² Cf. *Anglo-Saxon Vocabulary*, ed. T. Wright (Wulcker, 1834), vol. i, p. 140, col. 1 (10); *poliandrum*, a grave, "Nominales", xvth cent., *ib.*, 722, 2 (21), and *poliandrum*, a byryston, "Pictorial Vocabulary", xvth cent., *ib.*, 756, 2 (22).

²³ Cf. *Frigula*, id est vasa fictilia, inutilia, falsa dicta, ficta, inania, machina, vel unsope saga, xth cent. *Anglo-Saxon Glossary*, ut supra, 243, 2 (13).

²⁴ -ctum., K.

²⁵ Dampnatorum., K.

²⁶ Testes

²⁷ Sub. gam., omitted., K.

Eadwlstanus¹ privilegii Ierarchia præditus² rex
hunc indiculum et cum signo sanctæ semperque
adorandæ crucis corroboravi et subscripsi ✠.

Ego³ Wlhelmus⁴ Dorobernensis ecclesiæ archiepis-
copus corroboravi et subscripsi ✠.

Ego Wlstanus⁴ Eboracensis ecclesiæ archiepiscopus
consensi et subscripsi ✠.

Et⁵ postea sequuntur termini in lingua Saxonica in dorso cartæ
originalis.

E. Registre B. penes Episcopum Clocstreacem,
f. 2.
[H.] Hardy's MSS. in Record Office, No. 223;
from [A.]

[D.] Dagdale, *Mon. Angl.*, vol. III, p. 121;
vi, 1102.
[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. ccclxviii; from
[D.]

641. *Grant by King Adalstan to St. Augustine's Abbey, Canterbury,
of land at Werburginland, in the Isle of Thanet, co. Kent.
4th September, A.D. 925.*

DONACIO REGIS ATHELSTANI DE QUADAM TERRA IN TANETO.

Anno ab incarnatione domini . DCCCC . xxv . indictione . xiii .
primo anno regni regis Adalstani die consecrationis⁶ ejus pridie
nonas Septembris rex Saxonum et Anglorum ADALSTAN terram
quatuordecim aratrorum dedit SANCTO AUGUSTINO que terra in
insula Thanet habetur nomine WERBURGINLAND pro remedio anime
sue que etiam rapta fuerat injuste a sancto Augustino per multos
annos set Deo annuente rex Adalstanus restauravit iterum illam
terram sancto Augustino cum consensu episcoporum octo et princi-
pum duorum quorum nomina hec sunt .

Adlem archiepiscopus .

Alla : episcopus .

Siglem episcopus .

Wlfem episcopus .

Wlbred episcopus .

Berneth episcopus .

Ealdp⁷ episcopus .

Winsige episcopus .

Ordgar princeps .

Aelwald princeps .

et Odda minister regis .

et Cened abbas .

et Alfeth sacerdos .

et alius Alfeth sacerdos et
monachus .

[A.] MS. Cotton, Claudius D. x, f. 188.

[H.] Hardy's MSS. in Record Office.

¹ Ethel, K. ² -ctus, H. ³ Ego, omitted, K. ⁴ Wulf, K. ⁵ This
paragraph omitted, K.

⁶ This date of King Æthelstan's consecration (4th September) has not been
known hitherto, I believe. Cf. "and Æðestan ƿæs of Myrcum gecoren to cinge. and
æt Cinges tunc gehalgod".—*Anglo-Sax. Chron.*, ed. an. 925; "— ab Athelmo Doro-
bernensi Archiepiscopo."—*Flor. Wig.*

⁷ For Eadulf, Bishop of Crediton (!);
Eatoth, H.

642. *Grant by King Æthelstan to the thegn Eadric, of
Hwītuntun, or Whittington, near Lichfield, co. Stafford.*
A.D. 925.

CARTA ÆPELSTAN REGIS FACTA CUIDAM EDRICO DE HPITANTONE
ANNO DOMINI . DCCCC° . XXV .

✠ Regnante Theo inperpetuum architectorio : opere precium constat ut presentium rerum blandimenta ꝓ pallax mundi prosperitas nullo monumento ducatur . quisque eterne beatitudinis gratuita Dei gratia hujus vite felicitate conspicat legitimo jure se recipere satagit . quo egregius predicator ꝓ sapiens Trichelaus "quamdiu" inquit "sumus in corpore peregrinamur a domino".

Quapropter ego ÆTHELSTAN divina indulgente clemencia rex Anglorum tociusque climatis ferme cataclismatum gurgitibus Christiane patrigene previsor . sollicita fidelium meorum sagacitate cognitam ventilate obediencie causam investigarem . quatinus meo fideli ministro EADRICE septem manentes in illo loco æt HPITXTONE in perpetuam hereditatem condonarem . quod ꝓ feci tradens enim illi tradidi . ut habeat . possideat in perpetuam hereditatem . cum silvis pascuis pratis ꝓ campis atque omnibus ad se rite pertinentibus . Et postquam viam universitatis adiens relinquit cui-cumque heredi voluerit . sicut supra diximus . in eternam hereditatem . Hac ergo causa imperavimus istum hereditarium librum ita noviter scribere : quia illum antiquum hereditarium librum non habebamus . set si quis post hoc illum antiquum librum vel aliud quodlibet contra hanc nostram diffinicionem in propatulo adduxerit : ab omni christianitate irritum fiat . ꝓ ad nichilum valeat . Sit ista predicta terra ab omni mundiali censu libera exceptis istis tribus . expedicione . arcis pontisve constructione .

Si quis hoc nostrum decretum custodire ꝓ augere voluerit : augeat omnipotens gubernator omnia presentis sibi ꝓ future vite bona . Si quis vero quod non optamus contra hoc nostrum decretum machinari vel infringere voluerit : sciat se rationem graviter redditurum in die iudicii ante tribunal domini nisi prius hic digna emendaverit penitencia ante mortem .

Hec cedula caraxatis literulis primo anno regni prefati regis preordinata fuit . Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCC° . XXV° . Indictione . XIII° .

✠ Ego Æthelstan rex hanc donationem meam triumphali tropheo sancte crucis propriis articulis confirmavi atque roboravi .

✠ Ego Ælfpine gratia Dei Episcopus .
 ✠ Ego Pinsige Episcopus .
 ✠ Ego Pilfrid Episcopus . consensi ⁊ subscripsi .
 ✠ Ego Edgar episcopus consensi ⁊ subscripsi .
 ✠ Ego Cynaht abbas . consensi et subscripsi . ⁊ ceteri .
 Duces . Presbiteri . ⁊ Monachi . ⁊ Ministri usque ad
 . L . VII .

Mr. Wynne's *Handwrit MS.* 180, f. 368.

643. *Letter of Radbodus, Prior of St. Samson's monastery, at Dol, in France, to King Adelstan. About A.D. 925.*

Summæ et individue Trinitatis honore omniumque sanctorum præcellentissima intercessione glorioso ac¹ munifico regi ADELSTANO² Samsonis summi pontificis ego RADBODUS³ præpositus istius sæculi gloriam et eterni beatitudinem .

Benignitatis ac sullinitatis vestræ piissimæ et in omnibus hujus temporis regibus terrenis famosa laude præcellentissimæ , rex ADELSTANE , optime noverit⁴ pietas ; manente adhuc stabilitate nostre regionis quod pater vester Edguardus⁵ per litteras se commendavit consortio fraternitatis sancti Samsonis summi confessoris ac Joveniani⁶ archiepiscopi senioris , ac consobrini mei ac clericorum ejus . Unde usque hodie indefessas regi Christo pro ejus anima et pro salute vestra fundimus preces , et die noctuque videntes super nos magnam⁷ misericordiam apparere vestram⁸ in psalmis et missis orationibusque⁹ nostris quasi provolutus ego et . XII . canonici mei genibus vestris fuissemus , promittimus Deum clementem orare pro vobis . Et modo reliquias quas¹⁰ omni terrena substantia vobis¹¹ scimus esse cariores transmittito vobis , id est , ossa sancti Senatoris et¹² sancti Paterni atque sancti Scubilionis ejusdem sancti Paterni magistri , qui similiter uno die eademque hora cum supradicto Paterno migravit ad Christum . Isti certissime duo sancti , cum Sancto Paterno dextra levaque¹³ jacuerunt in sepulchro ; atque illorum sollemnitates sicut et Paterni . IX . kalendas Octobris¹⁴ celebrantur .

¹ Et, B. C. ² Ethel, B. C. ³ Rohb, B. C. ⁴ No. opt., B. C.
⁵ Eduu, B.; Ddw., C. ⁶ Levenani, B.; Lovenani, C. ⁷ Mag. sup. n., B. C.
⁸ Vea. ap., B. C. ⁹ Et oration., B. C. ¹⁰ Vobis, added, B. C. ¹¹ Vobis, omitted, B. C.
¹² Et, omitted, B. C. ¹³ Leva dextraque, B. C.
¹⁴ . IX . k . Oct . sicut et P., B. C.

Igitur , rex gloriose , sancte exaltator ecclesiæ , gentilitatis humiliator prævæ , regni tui speculum , totius bonitatis exemplum , dissipator hostium , pater clericorum , adjutor egentium , amator omnium sanctorum , invocator angelorum , deprecamur atque humiliter imploramus¹ , qui in exulatu atque² captivitate nostris meritis atque peccatis in Frantia³ commoramur⁴ , ut non nostri obliviscatur vestre felicissimæ largitatis magna misericordia⁵ . Et nunc amodo , quæ mihi dignamini commendare , sine ulla mora potestis imperare .

[A.] *Willelmi Malmesburiensis Gesta Pontificum*, ed. Hamilton, p. 308.
[B.] *Eria. Mus.*, MS. Reg. 13 B. xix, f. 21.
(*Id. Gesta Regum.*)

[C.] *Harl. MS.* 467, f. 28.
[M.] *Will. Malm.*, *Gesta Regum*, ed. Hardy, vol. i, p. 221, note; from [B. C.]
Migne, Patrol. Curus, cxxxii, 719. "A.D. 922."

644. *Metrical Form of a Grant of Privileges by King Adclstan to the Church of St. John of Beverley, co. York.*

CARTA REGIS ADLESTANO ECCLESIE SANCTI JOHANNIS BEVERLACI

That witten all that euer beene
That this charter hearen & seene
That I the king ADELSTAN
Has giuen and yatten to St. John
Of BEUERLEY that say I yow
Toll, ȝ Theam that witt ye now
Soke and Sacke ouer all that land
That is giuen into his hand
On euer ilke kings day
Be it all free thand and aye
Be it almousend be it all free
Wth ilke man and eke wth mee
That wilt be him that me scop
But till an Arcebiscop
And till the seauen minister priests
That serues God, ther Saint John rests
All my hest corue and meldrell
Too vphold his Minister weell
They fower threaue by Heauen kinge
Of ilke a plough of Eastriddinge

¹ *Invocamus*, B. C.
² B. C. H. ends here.

³ *Et*, B. C.

⁴ *-cia*, B. C.

⁵ *-rantur*, B.

If it swa betide, or swa gaes
That any man here againe saes
Be he Baron, be he Earle
Clarke, Priest Parson, or Cherle
Na be he, na yatilk gome
I will forsay that he come
(That witt yee weell ore, and ore)
Til Saint John Minster dore
And ther I will, so Christ mee reed
That he bet his misdeed
Or he be cursed soone anon
Wth all that serues St John
If it swa betide and swa is
That the man sings is
(I say you) ouer forty daghes
Whilke than be Saint John laghes
That the chapitell of Benerlike
Till the Sheriffe of Euerwike
Send ther writt soone anan
That his manser man be tan
The Sheriffe that say I yee
Withouten any writt on mee
Sall nemen¹ him (swa Christ mee reed)
And into my prison leed
And hold him, that is my wilt
Till he bet his misgilt.
If men raises new laghes
In any other kings daghes
Be they formed be they yemed
Witt hem of the mynster demed
The mercy of the misdeed
Giffe I Saint John, so Christ mee reed
If man be calde of lyme or liffe
Or men challenges land in strife
With my God lake with writt of right
I will Saint John haue the might
That man therefore nought fight in feild
Nowther with staffe no with sheild
But twelue men will I that it tell
Swa sall ther be swa here well

¹ No men, MS.

Jurisdiction.]

Id est villa
a MS. A. 116.]

And he that him so werne may
 Ouercomen be He euer and aye
 Als he in feild war ouercomen
 The Crauentise of him he iou men
 That hat I God and St. John
 Gere before now euer ilke me
 If man be founden Dronken
 Sterued¹ on St. Johns Rike.
 His aghen men wth outen whilke
 His aghen Baliffes makes the sight
 Nane other Coroner haue the might
 Swa michell freedome giffe I yee
 Swa harte may thinke or eghe can see
 That haue I thought and for by seene
 I will that ther euer beene
 Saynenynge and minister life
 Last for euer without strife
 God helpe all those ilke men
 That helps to the Thowen. Amen.

[A.] MS. Lanedowne 200, f. 213.

645. *Another form of -No. 644.*

CARTA ADELSTANI REGIS SANCTO JOHANNI BEUERLACI DATA
 ANNO DOMINI DCCCCXXV. DE PRIVILEGIIS.

Yat witen alle yat ever béen,
 Yat yis charter heren and séen.
 Yat I ye king ADELSTAN
 Has yaten and given to seint John
 Of BEVERLIKE yat sai I yow;
 Tol and theam yat wit ye now,
 Sok and sake over al yat land
 Yat es given into his hand,
 On ever ilke kinges dai,
 Be it all frée yan and ay;
 Be it almousend, be all frée
 Wit ilke man and eeke wit mée.

¹ The MS. makes this and the two following lines into two only, ending the first line at men.

Yat wil i (be him yat me scop)
 Bot til an ercebiscop,
 And til ye seven minstre prestes
 Yat serves God ther saint John restes.
 Yat give i God and seint John,
 Her befor you ever ilkan.
 All my herst corn ineldéal
 To uphald his ministre wéell.
 Ya four threve (be heven kinge)
 Of ilka plough of estriding:
 If it swa betid, or swa gaas,
 Yat ani man her again taas,
 Be he baron, be he erle,
 Clark, prest, parson, or cherele;
 Na be he na yat ilk Gome,
 I will forsaye yat he come,
 (Yat wit ye wéel or and or)
 Til saint John mynstre dor;
 And yar i will (swo Crist me red)
 Yat he bet his misded,
 Or he be cursed son on on
 Wit al yat servis saint John.
 Yif hit swa betid and swa es,
 Yat ye man in mansing es:
 I sai yow over sourti¹ daghes
 (Swilke yan be sain John laghes)
 Yat ye chapitel of Beverlike
 Til ye scirif of Everwike
 Send yair writ son onan,
 Yat yis mansedman betan.
 Ye scirref yan say i ye,
 Witouten any writ one me
 Sal minen² him (swo Crist me red)
 And into my prison lede,
 And hald him (yat is mi wilt)
 Til he bet his misgilt.
 If men reises newe laghes
 In any oyer kinges daghes,
 Be yay fromed, be yay yemed
 Wit yham of the mynstre demed,
 Ye mercy of ye misdeéd,

¹ Fourti, K.² Nimen, K.

Gif i saint John, swo Crist me red,
 Yif man be cald of limes or lif,
 Or men chalenges land in strif
 Wit my bodlaik, wit writ of right,
 Y wil saint John have ye might.
 Yat man yar for noght fight in féeld,
 Now yer wit staf no wit shéeld :
 Bot twelve men wil i yat it telle
 Swo sal it be swo héer ibelle.
 And he yat him swo werne may
 Overcomen be he ever and ay.
 Als he in feld war overcomen,
 Ye cravantise of him be nomen.
 Yat yat i God and saint John
 Her befor iow ever ilkon.
 If man be founden slan idrunkend,
 Sterved¹ on sain John rike,
 His aghen men withouten swike
 His aghen bailiffs make ye fight,
 Nan oyer coroner have ye might :
 Swa mikel fredom give i ye,
 Swa hert may think or eghe sée.
 Yat have I thought and forbiséen
 I will yat yer ever been
 Samening and mynstre lif
 Last follike witouten strif,
 God help alle thas ilk men
 Yat helpes to ye thowen. Amen.

[A.] Dugdale, *Mss. Angl.*, vol. II, p. 129.
 [P.] Geo. Poulson, *Beccles*, 1829, vol. I, p. 37.
 "About A.D. 937-8", with explanation of
 some of the terms.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxix; from
 [A.], with arbitrary adoption of þ for y,
 etc.
 Thorpe, *Dipl.*, p. 180.

646. *Grant of liberties, customs, and privileges by King Adelstan to the Church and Chapter of Ripon. About A.D. 925.*

✠ In nomine sanctæ et individuæ trinitatis ADELSTANUS rex Dei gratia regni Angliæ omnibus hominibus suis Eboraci, et per totam Angliam salutem.

¹ See note on p. 322.

Sciatis quod ego confirmo ecclesiæ et capitulo RIPONENSI pacem suam, et omnes libertates et consuetudines suas, et concedo eis curiam suam de omnibus quærelis et in omnibus curiis de hominibus S. Wilfridi, pro ipsis et hominibus suis, vel contra ipsos, vel inter se ad invicem, vel quæ fieri p.¹. . . et iudicium suum pro *Frodmortell*; et quod homines sint credendi per suum *ya*, et per suum *na*, et omnes suas terras habitas, et habendas, et homines suos ita liberos, quod nec rex Angliæ, nec ministri ejus, aliquid faciant vel habeant quod est ad terras suas vel ad socam capituli.

Testibus² G. archiepiscopo Elboracensi, et P. præposito Beverlaci.

[A.] Dugdale, *Mon. Angl.*, vol. ii, p. 133.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccxviii; from [A.]

647. *Early English Metrical Version of No. 646.*

CARTA ADELSTANI REGIS SANCTO WILFRIDO DE RIPON CONCESSA.

Wyt all that es and es gan
 Yat ik king ADELSTAN
 As gyven als frelich as I may
 And to ye capitell of seint Wilfrai,
 Of my frée devotion
 Yair pees at RIPON
 On ilke side ye kyrke a mile,
 For all ill déedes and ilke agyle,
 And within yair kirke yate
 At ye stan yat *Grithstole* hate.
 Within ye kirke dore and ye quare
 Yair have pees for les and mare.
 Ilkan of yis stedes sal have pées
 Of *frodmortell* and il déedes
 Yat yair don is, tol [and] tem,
 With iren and with water deme
 And yat ye land of seint Wilfrai
 Of alkyn geld fre sal be ay.

¹ Possint per alios?

² This paragraph probably belongs to the text of a deed which embodied the foregoing charter, and was, in turn, quoted at length in an inspeimus of a later date. The names may represent Geoffrey de Ludham, Archbishop of York, A.D. 1258; and Peter de Chester, Provost of Beverley, A.D. 1222.

At na nan at langes me to
 In yair *Hcrpsac*¹ sal have at do ;
 And for ik will at ya be save
 I will at yai alkyn freedom have ;
 And in al thinges be als free
 As hert may thynke or eygh may se
 At te power of a kynge
 Masts make free any thyng.
 And my seale have I sett yerto
 For I will at na man it undo.

[A.] Dugdale, *Mes. Angl.*, vol. II, p. 133.
 "Ex antiquo Registro penes.....Lindale
 sub-decanum Ecclesie Ripponensis 1630."

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. cccx; from
 [A.], with arbitrary adoption of þ for y,
 etc.
 Thorpe, *Dipl.*, p. 182.

648. *Grant for three lives, by the Monastery of St. Saviour, Winchester (Cathedral), to the thegn Ælfred, of land at Cyseldene, or Chiseldon, co. Wilts; with consent of King Æthelstan. A.D. 925 × 941.*

✠ IN nomine domini familia monasterii Sancti salvatoris in Uuintania civitate ubi corpora gloriosorum regum Ælfredi et Eadueardi sepulta quiescunt Cum consensu ac devotione Æthelstani Angelsaxonum Denorumque gloriosissimi regi ÆLFREDO² ministro suo commodando commodant. XX. cassatos In loco qui dicitur CYSELDENE et ipse Ælfred dedit præfate familie octuaginta³ mancusi auri obrizi. Etiam et ea conditione ut omni anno die obitus Eadueardi gloriosissimi regis ad monasterium præfatum adferat octuaginta solidos ex meris denariis. Maneat autem ista prædicta terra Ælfredo² et suis heredibus. IIbis.⁴ In commodatione quamdiu hoc census die prænominato adimpleatur. Et si quislibet ex suis heredibus prædicto die census non reddet emendet cum sexaginta denariis Insuper et census reddat. Si iterum dies prænominatus neglegatur emendet cum XXX°.⁵ solidos Insuper et census solvat. Si autem tertio neglexerit sciat se terram dimisurum. Nisi cum satisfactione et pecunia placabili a familia prædicti monasterii Sancti salvatoris Iterum adquirat.

¹ Herd-see! cf. "ad socam capituli", No. 646; but "for Frithsake, i. immunitatis locus", A., note.

² AK, H.

³ Octog., S.

⁴ Absque, H. S.

⁵ xxc., H.

✠ Æðelstan rex .	✠ Gundlaf .	
✠ Eaduuine ¹ cliton .	✠ Hildepine .	
✠ Pærulf sacerdos .	✠ Pulfstan .	
✠ Ufa .	✠ Eadulf .	
✠ Palters .	✠ Pigferð diacon .	
✠ Eadhelm diacon ✠ dupliter ² .		
✠ Eadlaf .	✠ Cynulf .	
✠ Ceolnoð .	✠ Pulfhun .	✠ Beorhtsige .
✠ Heahred .	✠ Petrus .	✠ Pulfgar . 0 0 x
✠ Eadulf .	✠ Heorstan .	✠ Æþelpold .
✠ Eadmund .	✠ Æþelferð . 0 0 v	✠ Ælfpold . . 0 0 v
✠ Æðelstan 0 0 v	✠ Ælfred . 0 0 v	✠ Pulfnoð .
✠ Eadnoð .	✠ Æðelsige .	✠ Ælfsige .
✠ Ælfheah .	✠ Æðered .	✠ Pulfhelm .
✠ Æðelferð minister .	✠ Ælfsige minister .	
✠ Ælfred minister .	✠ Ælfstan minister .	
✠ Ælfstan minister .	✠ [Pyn]sige minister .	
✠ Ælfheah minister .	✠ Hún minister .	
✠ Ælfstan minister .	✠ Ælfhere minister .	
✠ Ælric minister .	✠ Ælfric minister .	
✠ Pulfred .		
✠ Ælfhere .	✠ Eaduuold .	✠ Ufic .
✠ Ceolsige .	✠ Æðered .	✠ Osunlf .
✠ Æþelpold .	✠ Ælfric .	✠ Ælfsige .
✠ Cola .	✠ Ælfred .	✠ Æsculf .
✠ Ælfpine .	✠ Byrhtferð .	✠ Ælfric .
✠ Ordhelm .	✠ Beorhtsige .	✠ Ælfheah .
✠ Æþelpold minister .		
✠ Ælfstan minister .	✠ Ceolstan minister .	
✠ Æðeric minister .	✠ Ælfred minister .	
✠ Ælfgar minister .	✠ Ælfric minister .	
✠ Pulfnoð .	✠ Æðered minister .	
✠ Pulfþige minister .	✠ Eadpold .	
✠ Ælfric .	✠ Ealdulf .	
✠ Æþelstan minister .	✠ Beorhtnoð .	
✠ Ælfric minister .	✠ Pulfnoð minister .	

At the bottom, in a later hand :—" Composicio facta per licenciam Athelstani Regis de Cheseldene." The word "CY RO GRAF FTM." cut half through along the lower edge of the vellum.

¹ Edmund, H.
name!

² S. and H. consider this word to be a proper

Endorsed:—"Familia S. Petri Wincestre Ælfredo ministro Cyseldenes læn XX cassatos."

"Clerici novi monasterii Wintonia tradiderunt XX hidas de Chiseldene cuidam Ælfredo ministro suo ad firmam licentia Adthelstani regis."

"Cheseldene."

[A.] Original charter at Winchester College.
[B.] *Ord. Surv. Feod.*, ed. W. B. Sanders, pt. II, pl. 2 (Winchester Coll.).

[M.] *Liber de Hyde*, ed. Edwards, p. 167.
(Some of the witnesses' names omitted, and others misplaced and incorrectly transcribed.)

649. *Grant by Ælfred the thegn to Newminster Abbey, Winchester, of land at Stanham, or North Stoncham, co. Hants, in reversion. A.D. 925 × 941.*

Ic ÆLFRED ðein an þæs [landes]¹ æt STANHAM ofer minne dæge minan pifan [to hire]¹ dægi; and ofer hie dæg on NIPAN MINISTER on Pinteacester, uncer begea sapla þearfe, spa freolre spa cing Æthelstan, minan leofan leord ge me gegifan; and nanan manan hit on enig oþer pænde gifan, þonne ic heafan gifan, foran² ic hit self on noþer pænde gifan. And nanan on nipan minister on Pinteacester hit ut sillan on enig pænde; and si habban on æcnisse, and sind gepritan gepitenesse and hiera handa setene.

Ælstan cying.

Eadric ðeyn. †

Ælfryc ðeyn.

Odda ðeyn.

Ælfyn biscop.

Pihtgar ðeyn.

Liber de Hyde, ed. Edwards, p. 132.

650. *Old English form of No. 649.*

I ALFRED, servant, graunt these londis at STANHAM, aftyr my day, my wyf to have hem here dayys, and aftyr hyre dayys, go hyt in to the NEWE MONASTERY of Wynchester, for the helpe of owre bothe sowlys, as frely as kyng Athelstan, my levryst lord, hath ȝyve me; and no man hyt on eny wyse other turne, but as I ȝyve have; for I my self none other wyse wyll hyt turne. And no man of the Newe Monasterye of Wynchester hyt do or ȝyve away on eny wyse, but that they hyt have for evyr more.

Liber de Hyde, ed. Edwards, p. 132.

¹ Omitted, MS.

² Sic, MS., for forþon þe.

651. *Latin form of No. 650.*

Ego ALFREDUS, minister, concedo istas terras et STANHAM post obitum meum uxori meae, ut habeat eas donec convixerit, ac post ipsius in fata decessum transeant in novum monasterium Wyntoniae, pro salute animarumstrarum, ita ut liberet sicut mihi dilectissimus dominus meus rex Athelstan concessit ac dedit. Et nemo aliter illas terras aliquo alio modo ad alios usus transferat, praeter quos egomet concessi ac dedi, sed ipsemet nullo alio modo transferre volo. Ac nemo illas monasterii Wyntoniae terras illas ab illo monasterio aliter aliquo modo, sed habeant ibidem servientes illas terras in perpetuum.

Liber de Hyda, ed. Edwards, p. 112.

652. *Will of Bishop Ælfsige. A.D. 925 x 941. — Should be 2.956-7*COMPOSITIO DE VILLA ANNÆ ABBATIS AD NOVUM MONASTERIUM
WYNTONÆ, TEMPORE RUGIS ATHELSTANI.

Dis is ÆLFSIGES biscopas cpide: þæt is ðe ærest, þæt ic pille þæt man gefreoge ælcne pitepeopne mæcra þe on þam biscoprice sie, for hine and for his cynehlaforðas [ðe gean] minum cynehlaforð mine heregeatya and þæs landes æt TANTUNE þe he me ær to let, and ic gean þæs landes æt Claran, ofer mine dæg, Ælfheage, and ofer his dæg gange hit into ealden mynstere, and Io¹ gean minum mæcrafan² þæs landes æt ðe æne his dæg, and ofer his dæg in to nipan mynstere; and þæt ðu biest æt þan tpan Worþigum minre magan þa hpile þe hyre lif bið, and ælþan minre spistlr³ and minum mæcrafan² ægþer ge þa lande, ge þæs æt Cleran, and þa operra lalra⁴ þe mine fader ahte, and þæs landes æt Tioceburnan Plfrice Cufing his dæg, and ofer his dæg in to ealdun mynstere, and þæs landes æt Runcpuda swa hit ær geƿeden þæs to ealdun mynstere; and Ælfige þæs landes æt Clartune, ofer þære pudupan dæg; and Plfrice æt Picham þæs æt Estantia.

Donne bidde ic minnan leofan fæder Ælfheah þæt [þu] be pite ægþer ge þa land ge þa þe mine m[æ]crafan²; and þæt þu ne gefafige þæt man þis on ænig oþer pende, gif hit þonne hƿa do God hine fordo, ge mid saple ge mid lichoman, ge her ge on þan to feondan⁵, butan Io¹ hit self on oþer pende.

Liber de Hyda, ed. Edwards, p. 113.

¹ Sic, MS., for io.

⁴ Sic, MS., for calra.

² Sic, MS., for mæcrafan.

⁵ Sic, MS., for toƿerdian [life].

³ Sic, MS., for spinstre.

English form of No. 652.

Thys ys Elfsige's bequest: That ys thanne, fyrst, that I wyll that and servant, the whyche ben in the byshoppriche, and wytnesse for the byschoppriche, and for tho that scholernynne, and for me and my kynrede that I myn hereafter on too wyse¹: These londys at TAUNTON to the chyrche byschoppriche abyde, for the chyrche her by fore me hyt I gyve the londis at CRUNDELE after my day go hyt in to the olde Monasterye of Wynchestre. I gyve to my cosyn maula these londys at Anne hyt and after hys day go hyt in to the Newe Monasterie of Wynchester. And to my cosyn femal these londys at too Wyrthy hyt, and afterward my sustyr, and my cosyn, le, eyther have the londys at Clere, and all othyr londys fader owthte to have. And these londes at Tycheborne to Wlfryk Cufyng to have all hys dayys, and after hys day go hyt in to the Olde Monasterye of Wynchester. And the londys at Ryngewode as we erh by queythyd in to the Olde Monasterye of Wynchester. And to Alfwyge I grawnt these londys to gyttune after the wudrys day, and to Wlfryk of Wykham the londis at Letlee.

Than I charge the, and welbeloved frend Elfeche, that thou be wytnesse to eyther of my cosyn whyche that here londys ben, and thou ne suffryst no man thys bequest on eny othyr wise turne. Hoosooth he do, God hym destrye, and bothe in soule and body go he to land of helle, syth I hyt self none other wyse turne².

See also ... Edwards, p. 134.

654. Latin form of No. 653.

Istud est ultima voluntas ELFSIGE episcopi. Imprimis volo quod omnes liberi ac servi domus meae, inhabitantes episcopatum, sciant ac recognoscant, et quod sint testes, pro jure episcopatus, et illorum qui in episcopatum in posterum succedent, ac pro me et consanguineis meis. Quod est ego ad praesens jus meum haereditarium duplici modo habeo. Terras has apud TAUNTON

¹ This is an inaccurate translation.

² Per, MS.

² This also is an inaccurate translation.

ecclesiæ episcopatus assigno permanendas, quæ per prius ab ipsa ecclesia mihi traditæ erant. Et insuper do terras illas apud CRUNDELE, post obitum meum, Elphego, et post obitum suum, transeant in jus veteris monasterii Wyntoniz. Et ulterius dono cognato meo terras illas apud Anne, per totam vitam suam, et post obitum sui transeant in jus novi monasterii Wyntoniz. Et cognatæ meæ dono terras illas apud ambos Wordias quamdiu vixerint. Et postmodum soror mea, et cognatus meus, uterque habeant illas terras apud Clere, cum omnibus aliis terris quas pater meus de proprio jure tenuit. Insuper illas terras apud Tycheburn trado Wlfrico Cufyng, ad habendas illas toto tempore vitæ suæ, et post ejus decessum transeant in jus veteris monasterii Wyntoniz. Et ipsas terras¹ apud Ryngewode, secundum quod per prius legavimus, transeant in jus veteris monasterii Wyntoniz. Et Alfwygo concedo ipsas terras apud Cylyngtune, post viduæ decessum. Et Wlfrico de Wykham terras ipsas apud Letelee.

Et ego præcipio tibi, dilecte mi Elfethe, ut sis testis amborum meorum cognatorum quæ sunt eorum terræ, et ne permittas quemquam istud testamentum aliquo alio modo convertere. Si quis enim aliter fecit Deus ipsum destruat, et tam corpus ejus quam animam Diabolus in inferno possideat.

Liber de Hyda, ed. Edwards, p. 126.

655. *Hymn in praise of King Æthelstan's subjugation of Constantine, King of the Scots, and the Kings of Britain. 12th July, A.D. 926.²*

Carta dirige gressus per maris et-navium telluris que spatium ad reges palatum;

Regem primum salute reginem et clitanum clarus quoque committis militis armieros;

¹ *Sic, MS.*

² For this date, and an account of the circumstances illustrated by this curious ungrammatical translation of an Anglo-Saxon poem, cf. *Anglo-Saxon Chronicle*, ed. Thorpe, ad an. "AN. DCCCC. XXVI. Her oðeopdon fyrena leoman on norð dale þære lyfte . 7 Siktiric acwæl . 7 Æþelstan cyning feng to Norðhymbra rice . 7 ealle þa cyngas þe on þyssum ywlande wæron he gefyrde . ærest Hwæl þest Pala cyning . 7 Coestantin Scotta cyning . 7 Upen þenta cyning . 7 Ealdred Ealdulfing from Bebbanbyrig . 7 mid pedde 7 mid aþum fryþ gefæstnodon on þære stope þe genemmed is æt Eamotum . on III. idus Iulii . 7 æle deofolgeld tocwædon . 7 syððam mid sibbe tocyrdon."—p. 199.

Quorum regem cum Æpelstanum ista perfecta Saxonia vivit rex
 Æpelstanum perfecta gloriosa ;
 Ille Sictric defunctum armatum in prelia Saxonum exercitum per
 totum Bryttanium : ,
 Constantinus rex Scottorum et velum Bryttanuuium salvando regis
 Saxonum fideles servitia : ,
 Dixit rex Æpelstanus per Petri preconia sint saui sint longe in
 salvatoris gratia : ,

MS. Cotton, Nero A. xi, f. 104 (xth century).

(See following number.)

656. PRAYER OF KING ÆTHELSTAN. A.D. 926.¹

DOMINE DEUS omnipotens rex regum et dominus dominantium
 in cujus manu omnis victoria consistit et omne bellum conteritur
 concede mihi ut tua manus cor meum corroboret ut in virtute tua
 in manibus viribusque meis bene pugnare viriliterque agere
 valeam ut inimici mei in conspectu meo cadent et corruant sicut
 corruit Goliath ante faciem pueri tui David et sicut populus
 Pharaonis coram Moysi in mare rubro . Et sicut Philistini coram
 populo Israhel ceciderunt . Et Amalech coram Moysi et Chananei
 coram Jesu corruerunt sic cadant inimici mei sub pedibus meis et
 per viam unam convenient adversum me et per septem fugiant a
 me et conteret Deus arma eorum et confringet framea eorum et
 eliquisce² in conspectu meo sicut cera a facie ignis ut sciant omnes
 populi terre quia invocatum est nomen domini nostri Jhesu³ super
 me et magnificetur nomen tuum domine in adversariis meis domine
 Deus Israhel ;

[A.] Cotton MS., Nero A. xi, f. 114.

[B.] Cotton MS., Galba A. xiv, f. 8 (xith century).

Cy. Wanley, Catal. in Hickes' *Theosaurus*, vol. ii, p. 231.

Cy. Hardy, *Catal. Brit. Hist.*, vol. i, p. 529, where the date A.D. 937 is wrongly suggested.

¹ See the previous document, No. 655, which immediately precedes this prayer in the MS., although the prayer would appear to have been adopted before the conflict, the victorious issue of which is celebrated by the hymn.

² Christi, added, B.

³ Liquefcent, B.

657. *Anglo-Saxon form of No. 656.*

Æla þu dryhten æla ðu ælmihtiga God . æla cing ealra cyninga . 7
 hlaforð ealra paldendra . on þæs mihta punaþ ælc sige . 7 ælc gepin
 peorþ to bryt . for gif me drihten þ þin seo mihtigu hand mines
 unstrangan heortan gestrangie 7 þ ic þurh þine þa¹ miclan mihte
 mid handum minum 7 mihte stranglice 7 perlice ongan mine fynd .
 pinnan mæge spa þ hy on minre gesihþe feallan . 7 gereosan spa spa
 gereas Goliath ætforan Dauides ansyne . þines cnihtes . 7 spa spa
 gereas 7 pearþ besenct Faraones folc on þære readan sæ . ætforan
 Moyses ansene . 7 spa spa feollan Filistei . beforan Israela² folce .
 7 spa spa gerias Amalech . ætforan Moisen . 7 Chananei ætforan
 Iesu Naue . Spa feallan 7 gereosan mine fynd under minum
 fotum . 7 hi calle samod þurh ænne peg ongan me cumen . 7 þurh
 seofan pegas hic fram me gepican ; For brýt drihten heora papna 7
 heora speorð to bret 7 do drihten þ hy for meltan on minre¹
 gesihþe . spa spa peax mylt fram fyres ansyne . þ eall eorþan folc
 pite 7 ongyte þ ofer me is geciged noma ures drihtnes hælendes
 Cristes . 7 þ þin noma drihten sy gepeorþað on minum piper þinum .
 þu þe eart drihten Israela God ;

MS. Cotton. Galba A. xiv. f. 48, immediately
 after No. 656. (Very indistinct in parts.)
 Cf. Wanley's Catal. in Hickes' *Theoria*, vol.
 ii. p. 231, where mention is made of cer-
 tain maledictions, beginning, " Dominus

disrumpet regnum tuum N.", which Wan-
 ley found towards the end of the volume.
 These probably disappeared in the fire of
 1731.

658. *Grant by King Æthelstan to Uhtred, of lands at Hope, and
 Æscford or Ashford, co. Derby. A.D. 926.*

CARTA ÆPHELSTANI REGIS DE HOPE 7 ÆSCFORD FACTA UPTREDO
 DCCCC^o . XXVI .

✱ In nomine Domini nostri Ihesu Christi . Cuncta que humanis
 obtutibus caducarum molimina rerum liquide videntur decidunt .
 Que vero abdita inuisaque sunt . eterni arbitris moderamine per-
 petualiter constant . Haut dubium est hiis qui illa adipisci largi-
 flua Dei largitate gratia atque mercari posse merentibus divina
 scripturarum documenta pollicentur .

Quapropter ego ÆTHELSTANUS Rex Angulsaxonum non modica .
 infulatus sublimatus dignitate superno instigatus desiderio fideli
 meo UHTREDO terram que nuncupatur AT HOPE 7 ET ÆSCFORDA LX .

¹ Indistinct in MS.

² -le, with e expuncted, and e overline, MS.

manentium quam proprio condignaue pecunia id est . xx . libras inter aurum et argento a paganis emerat iubente Eadpeardo rege necnon ⁊ dux Æpelredo . cum ceteris comitibus atque ministris in juris hereditarii libertatem concedens donabo . Habendam possidendamque quam diu vixerit . ⁊ post obitum suum quibuscunque sibi placitis heredibus dare voluerit . Sit autem hec prefata terre donacio ab omni seculari honore libera preter expeditionem ⁊ arcis pontisve constructionem pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo . id est . ccc . mancassas de puro auro .

Si quis vero hanc largicionis munificenciam arrepto procacitatis stimulo infringere vel mutare aut minuere temptaverit ! sciat se in illa magna examinis die cum poli cardinis terreque fundamenta simul ⁊ inferorum ima pavitando contremiscent latibula . qua uniuscujusque patebit opus ⁊ conscientia sive bonum sive malum quod gessit . si non prius satisfactionem emendaverit .

Secuntur divise . ⁊ mete h[uius] . terre¹ . Anno ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . dcccc . xxvi . Indictione . xiiii^a .

- ✠ Ego Æthelstanus rex fundamine sancte crucis subarravi .
- ✠ Ego Pulfhelm archiepiscopus subscripsi .
- ✠ Ego Pensige episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Peodred episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Beorneht episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Sigelm episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Eadulf episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Eadgar episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Ealla episcopus subscripsi .
- ✠ Ego Cyneferð episcopus subscripsi . ⁊ ceteri . Duces . ministri . disciferi . Testes .

Mr. Wynne's Hengwrt MS. 120, p. 244.

659. *Grant by King Æthelstan to the thegn Ealdred, of land at "Cealhgrafan" and Teobban-cyrthe or Chalgrave, and Tetworth, co. Bedford.*² A.D. 926.

CARTA REGIS ADELSTANI DE CHELEGRAVE .

✠ In nomine domini nostri Jhesu Christi cuncta quæ humanis optutibus caducarum molimina rerum liquide videntur decidunt .

¹ The boundaries are omitted in the MS.

² But cf. S., vol. ii, p. 503, a., where Chalgrave, near Tetworth, co. Oxford, is suggested.

Que vero abdita inuisaque sunt eterni arbitris moderamine perpetualiter constare. haut dubium est his que illa adipisci largiflua Dei largiente gratia atque mercari posse merentibus divina scripturarum documenta pollicentur.

Quapropter ego ÆTHELSTANUS Angul saxonum rex non modica infulatus sublimatus dignitate superno instigatus desiderio. fideli meo EALDREDO ministro terram que nuncupatur CEALHGÆRFAN 7 TEOBBANȳRȳe . v . manentium quam propria condignaue pecunia id est . x . libras inter aurum 7 argentum a paganis emerat iubente Eadpardo rege necnon 7 duce Ælperedo cum ceteris comitibus atque ministris injuriis hereditari libertatem concedens donabo habendam possidendamque quamdiu vixerit et post obitum suum quibuscumque sibi placitis heredibus dare voluerit.

Hi sunt termini hujus præfate terre .

Mete de Chdegrave. — Ðær se dic sceot in pæclinga straete anlanges pæxlinga stræte ðæt in ðane ford þæt anlang broces in þanne oðerne ford þonne of ðæm forde up on þane pelle 7 þanan in ðæt dele þanan of ðæm delle in ðone dic of ðæm dic in ðone oðerne dic þone of ðæm dice in þone borc þonne of þam broce to cynburge pellan þanne. anlang dices . to east coten þæt þanan in þane ealdan broc up of þam ealdan broce . on æfem ðæt ripig þæt up rihte in ðiod peg æfter ðiod pege in þone dic . æft dice in pæxlingga strate .

Sit autem hec prefata terre donatio ab omni seculari honore libera præter expeditionem et arcis pontisve construccionem pro competenti pecunia quam ego accepi ab eo id est . C . L . mancas de puro auro .

Si quis vero hanc largitionis munificentiam arrepto procacitatis stimulo infringere vel mutare aut minuere temptaverit . sciat se in illa magni examinis die cum poli cardines terreque fundamenta simul 7 infernorum ima pavitando contremescent latibula . qua uniuscujusque patebit opus et conscientiam sive bonum sive malum quod gesserit . si non prius satisfaccione emendaverit . Anni ab incarnatione domini nostri Jhesu Christi . DCCCC . XXVI . Indictione . XIII .

Pis sind þa lande þe Ælstan cyng ge bocade Ealdred pið his clæne feo on ðas gepitnesse þe her on sind .

Testes. ✠ Ego Ælstanus rex fundamine sancte crucis subaravi .

✠ Ego Pulfhelm archiepiscopus subscripsi .

✠ Ego Pensige episcopus . consensi . 7 subscripsi .

✠ Ego Peodred episcopus . consensi . 7 subscripsi .

- ✠ Ego Beorneah . episcopus . consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Sigelm episcopus . consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eadulf episcopus . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eadgar episcopus . consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego 'A'ella episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Cyneferð episcopus consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ordgar dux . consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Ælfald dux . consensi . et subscripsi .
- ✠ Ego Offerd dux . consensi . et subscripsi .
- ✠ Ego Pulfgar dux . consensi et subscripsi .
- ✠ Ego Pulfhelm discifer regis .
- ✠ Ego Ælfred minister . consensi . et subscripsi .
- ✠ Ego Ceolstan minister . consensi . et subscripsi .
- ✠ Ego Ælfric minister consensi . ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Ælfric minister consensi ⁊ subscripsi .
- ✠ Ego Eadulf minister . consensi ⁊ subscripsi
- ✠ Ego Healmstan minister consensi¹ .
- ✠ Ego Ælfred : minister . consensi . et subscripsi .
- ✠ Ego Æðelm . minister . consensi et subscripsi .

[A.] MS. Cotton, Claudius B. vi, f. 23b.

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. MCXCIX; from [A.][S.] *Chron. Abingd.*, ed. Stevenson, vol. p. 62.

660. *Grant by King Æthelstan to Christ Church, Canterbury, of land at Folcestan, co. Kent, for the reconstruction of the Nunnery there. A.D. 927.*

Anno dominice incarnationis nongentesimo vicesimo septimo . Ego ÆTHELSTANUS rex pro remuneratione æternæ salutis et pro salute mea . et animæ patris mei Eadunardi . proquo² reverentia et honore archisacerdotis Wlfhelmi . concedo æcclesiæ Christi in DORBERNIA et familiæ in eadem Christo omnipotenti servienti ad suffragium vite illorum³ . terram juris mei in Cantia . sitam supra mare nomine FOLCESTAN⁴ . ubi quondam fuit monasterium et abbatia sanctarum virginum . ubi etiam sepulta est sancta Eansuitha . Quapropter ego ÆTHELSTANUS monarchus totius Brittan-niæ . cogitavi de illo loco et de servitio Christi et sanctæ Mariæ matris ejus quod olim in eodem loco fieri solebat antequam pagani destruxissent locum illum . dedi eundem locum æcclesiæ Christi . ut servitium quod ibi fieri solebat : restituatur .

¹ Et subscripsi, added, S. K.² -que, B.³ Ejusdem, K. 2.⁴ Folcstan, B.

Si quis autem quod non optamus hanc nostram donationem elationis habitu cedens infringere temptaverit : a Deo separatus fiat consors malignorum spirituum . nisi pura emendatione emendaverit¹ . Sit predicta terra libera ab omni mundiali obstaculo cum omnibus rite ad se pertinentibus . Campis . pascuis . pratis . Silvis . exceptis expeditione . pontis . arcis² edificatione .

✠ Ego Æthelstanus rex signo crucis confirmavi .

✠ Ego Wlfhelmus Dorobernensis archiepiscopus . donatione regis tropheo crucis consignavi .

✠ Ego Theodrédus episcopus Lundoniensis subscripsi .

✠ Ego Ælfegus³ Wintoniensis episcopus⁴ subscripsi .

✠ Ego Odo Scyrburnensis episcopus subscripsi .

✠ Ego Wlgarus⁵ dux subscripsi .

[A.] MS. Cotton, Tiberius A. ii, f. 125 (xith cent. copy).

[K.] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. CCCXLIV; from [A.]

[B.] MS. Lambeth 1212, p. 321.

[K. 2] Kemble, *Cod. Dipl.*, No. xc; from [B.] Twyden, *Hist. Angl.*, col. 2230.

Dugdale, *Mon. Angl.*, vol. i. p. 461.

Bodley Libr., MS. Tanner 222.

Hardy's MSS. in Record Office.

661 (633B). *Grant⁶ by Elstrudis, or Ælfthryth, youngest daughter of King Alfred, and wife of Baldwin II "le Chauve", Count of Flanders, and her sons, to the Abbey of St. Peter at Ghent, in Belgium, of land at Lewisham, Greenwich, and Woolwich, co. Kent. 11th September, A.D. 918.*

In nomine patris et filii et spiritus sancti , sancte et individue trinitatis .

Cum omnipotentis patris sapientia eademque et virtus et verbum Dei cuncta essentia constituit , esse ex nichilo solo verbi imperio universaliter omni creature hoc constituit , ut factura sequeretur factorem , et cum jam processissent cuncta valde bona a summo et bono Deo creata , omnia subdidit usui hominis quem in hanc excellentiam constituit , ut consimilem Deo faceret , universisque a se super terram creatis preferret . Sed curve in terris anime et celestium manes degerentes factorem suum ceperunt in pejus ruere , qui nec aliquem intellexerunt ut declinarent a malo et facerent bonum unde ne homo penitus periret quem ipse creavit , Deus

¹ Sic, MS.; emend., K.

² Arcisve, B.

³ Alf, B.; Ælfegus, K. 2.

⁴ Episcopus, omitted, B.

⁵ Wulfg., K.

⁶ This interesting charter, which will be new to most readers, was not found in time for insertion into its proper place, after No. 633.

hominem induit eumque super celestia exaltavit, sicque redemptio libertatis applausit; preterea documenta dedit quomodo spiritum humilibus et elemosinam facientibus pateret ingressus celestium edium et qualiter de terrenis negotiaremur celestia, "Thesaurizate"¹, inquit, "vobis thesauros in celo" et cetera.

Quapropter Ego in Dei nomine ELSTRUDIS clementia domini et non meis meritis comitissa, flagrans amore celestis hereditatis, cupiensque adispisci² quandam portiunculam beatitudinis cum hiis qui, patrimoniis suis domino legaliter traditis, celestem pervenerunt ad hereditatem, salubre hoc mihi visum est, ut ex bonis clementi Deo mihi misericorditer collatis, aliquam providerem eterne felicitatis mihi portionem. Idcirco ad monasterium BLANDINIUM, a sancte recordationis patre Amando constructum et in honore principis apostolorum Petri doctorisque gentium Pauli consecratum, ubi et ad presens requiescit venerabilis Christi virgo Analberga, cum aliis² sanctorum pigneribus, dono et contrado Egomet ipsa una cum filiis meis Arnulfo et Adelolfo hereditatem meam LIEVESHAM et GRONEWIC et UULUTICH, pratis, pascuis, silva, mancipiis quoque et omni integritate supradicte hereditatis. Hec ergo omnia sicut prefata sum ad id venerabile cenobium supra memoratum, pro remedio anime senioris mei Balduini et mee ipsius, filiorumque meorum, trado, transfundo atque transcribo et de jure meo in juris potestatisque dominium ejusdem sacri cenobii devoveo et delibero, ut ipsi servi Dei a me recipiant et ad proprie utilitatis commodum destinent, atque hereditarie possideant, absque ullius contradictione vel injuria et devotius pro meis predecessorum meorum excessibus omnipotentis domini exorent clementiam.

Si vero quod futurum minime credo quispiam de successoribus meis heredibus aut pro heredibus injuriosus contradictor, seu quelibet alia persona extranea huic traditioni mee contraire voluerit et infirmare quod justorum firmatum est fidelium testimonio, in primis quidem S. Trinitatis et beatissime Dei genetricis et perpetue virginis Marie, sanctissimeque virginis Christi Amalberge, deinde omnium sanctorum iram incurrat offensam, et ab universa sancta ecclesia excommunicatus appareat et dampnatione Dathan et Abiron, quos viventes infernus absorbit, pereat tam ipse quam cuncti qui in perpetuum injuste predictam possessionem possederint, aut per vim sacro memorato cenobio detinuerint, tamen iniqua eorum presumptio non obtineat effectum, magis hec nostra traditio firma permaneat cum astipulatione subnixa.

¹ Matt. vi, 20.² Sic.

Actum publice territorio Gandensi in monte Blandinio anno verbi incarnati IX° XVIII, indictione V^a, III° idus septembris, glorioso rege Karolo honeste agente in sceptris Francorum. Regnum autem Anglorum ordinante inclito rege Edwardo, memoratum autem sacrum cenobium regente domno abbate Rodberto.

S. ipsius Elstrudis comitis que hanc traditionem fecit
firmarique petiit.

S. Arnulfi et Adalulfi comitum, filiorum ipsius.

S. Folberti episcopi.

S. Bernati archidiaconi.

S. Wenemari advocati.

Ego quoque Rinardus peccator interfui et notavi atque subscripsi.

[A.] A. van Lokeren, *Chartes de l'Allage de S. Pierre au Mont Blandin à Gand*, No. 14, p. 20; Gand, 1864. From Abbey of St. Peter, Ghent; *Cartulary*. No. 7, p. 16; and Bibl. Gand MS. 534, pp. 479, 509. Cf. *Messenger des Sciences de Belgique*, 1912, p. 241; where the date 6 Sept. 999 is erroneously given to this charter.

662. COUNCIL OF GRATELY, co. *Hants*. A.D. 928.

* * * * *

Ond se ðe man að sperige . 7 hit him on open purþe . ðæt he næfre eft að pyrþe ne sy . ne binnan nanum gehalgodum lictune ne licge þeah he forðfare butan he hæbbe ðæs biscopes gepitnesse ðe he on his scrift scire sy . þ he hit spa gehett hæbbe spa him his scrift scribe . 7 his scrift hit gecyþe þam biscope binnan . XXX . nihta hpeþer he to þære bote cirran wolde . Gif he spa ne do . bete he þam þe se biscop him forgifan wille .

Textus Eoffensis, l. 242.

|

MS. Harl. 596, l. 28.

This paragraph is introduced after "ura calra freondscipes", but is omitted by the following, who have printed all the other parts of the text of the Council.—Spelman, *Concilia*, 1639, vol. i, p. 401; Lambard, *Archaionomia*, 1644, p. 53; Wilkins, *Concilia*, 1737, vol. i, p. 207; B. Thorpe, *Ancient Laws*, 1840, p. 91: for the Latin equivalent, see MS. Cotton, Claudius D. 11, f. 11b, col. 2; and B. Thorpe, *Ancient Laws*, p. 315.

663. WITENAGENOT AT EXETER. *Grant by King Adelstan to Frīð-
estan, Bishop of Winchester, of land at Stoke, co. Hants.
16th April, A.D. 928.*

DIS IS SEO LAND ROC TO STOCE ꝥE EDELSTAN CING GEBOCODE
BYRHTFERÐE HIS PEGNE ON ECE YRFÆ.

✠ Afflante per cunctam triquadri orbis latitudinem gilonifero sacrosancti fluminis incendio salutifera animarum gaudia ac multifida donorum spiramina prerogante quibus humane improbitatis rubigo consumitur. felicitasque æterna ejus munere acquiritur. qui ante omnia secula apud patrem indissociabili nutu sempiternitate majestatis alta infima æterna labentia qualia administrationum distinctione fieri possent vel debuissent mirando¹ perpetualiter. et regendo naturaliter. arbitrio lata manu dispensans novissimis labilis vitæ temporibus ad obli't' teranda virulenta² gemende mortis peccamina quæ lubricus ille et tortuosus serpens massa infirme heu pro³ dolor nature truculenter infixit humano generi prima parentali maledictione postposita subvenire dignatus est. Quæ tonantis proles summo culmine⁴ polorum præcepto paternali descendens secum nobis saluberrima deferens medicamina limphis remediabilibus lotis victimis spiritalibus recreatis evangelico paradigmata per primam asperrimæ invectionis⁵ limam orsus⁶ inquit. "Penitentiam⁷ agite adpropinquabit enim regnum celorum". Quorum pro adipiscendo regno æterno celorum! Ego ADEL[s]TANUS donifluo Dei gubernamine rex Anglorum. Anno dominicæ incarnationis. DCCCC. XXVIII. mei haut⁸ dubium regiminis tercio. Indictione. I. epacta. XXVI. XVI. K⁹ Mai luna. XXI. donando confero mee internæ familiaritatis ac olim amicabili ministro meo BYRHTFERDO elegantissimam juris mei terre¹⁰. id est ÆT STÓCE. XII. mansiones nuncupatur ut ille eam sine ancipiti ambiguitatis scrupulo vel præcipitio invise servitutis cum hominibus victualibus suppellectilibus. Pratis. Pascuis. Silvis. Rivulis. cunctisque utilitatibus ad eam pertinentibus liberam vite¹¹ comite habeat et post ejus 'ad' universitatis viam¹² dicessum¹³ cuicumque succedenti voluerit heredi perpetualiter derelinquendo adtribuat.

Si autem quod non optamus evenerit aliquis superbiæ fastu

¹ Jurando, W.

² Virulenta, W.

³ Proth, W.

⁴ -men, W.

⁵ Invent., W.

⁶ Morua, K.

⁷ Matt. iv, 17.

⁸ Hanc, W.

⁹ Idus, W.

¹⁰ Portiunculam, added, W.

¹¹ Vita, K.

¹² Ad vicem, with ad underlined

for omission, and vicem altered, as in text, MS.

¹³ Dic., W.; de., K.

afflatus avaritiæ fascibus¹ succensus . invidiæ dentibus armatus execrabile caput ut adsolet arrigere vulnerit . et hujus mee donationis et compositionis singrapham in aliquibus magnis vel modicis causis elidere . infringere . innuere . vel aliquo casa sternendo delere² conaverit . intelligat se apud Judam proditorem pecuniæ³ injuste⁴ amatorem penarum æternarum mancipatorem . Qui ab auctore salutis nostræ "filius"⁵ dicitur "perditionis". sub anathematis maledictione tremendo examinationis omniumque retributionis die æternam luem amarissimis cum fletibus ejulando perpersurum .

Hæc siquidem scedula⁶ tempore paschali in arce regia quæ calatur Exceaster⁷ rege Adelstano suos subregulos episcopos duces . judices . procures . dignitates . gaudio cum magno Pascendo . flexu articulorum depicta est .

Hii nimirum prefate telluris cassatas termini ab aliarum finitinis adjacentibus horis⁸ secernendo circumcingunt .

Dis synd þa hryct land ge mæro þysse laudes .

Ærest æt Stoce æt linforda . þonne and lang streames of þone garan east peardne . þonne norð ȝlang dīc . þonne æft ȝlang dīc east rīcte on ðone stream midde peardne . ðonne æft on andlang streames on þa fulan lace . þonne of þære fulan lace east be eastan middel mærsce . ðonne of þære fulan lace upp to pīc herepaðe . fram pīc herepaðe . upp ou andlang peges of þone litlan garan east peardne . of þam garan ȝlang dīc to þam east lea . þonne upp bæ þam pyrttruman on ða dīc . fram þære dīc . ford be þam east clife ufe peardum oð peardan hylle . fram peardan hylle of crapan crundel . fram crapan crundel pest on fif beorgas . fram fif beorgum to pidan crundle . fram pidan crundle to ðam snapan fram þam snapan to hean hlincum . fram hean hlincum on ðone broc . æt ðam pyllum . of þam pyllum and lang streames oft⁹ æft on līn forð¹⁰ .

Hujus namque probate donationis et exquisite confirmationis testes hii sunt . quorum vocabula infra caraxata nitescunt .

Ego Aðelstanus . Rex Anglorum hanc mee munificentiae seu largitatis breviculam 'atræ fuscationis'¹¹ pallore depictam ac lacrimosa virginei forcipis destillatione fedatam signo sanctæ semperque amande crucis corroboravi et subscripsi .

¹ Faia, with i expuncted, MS.; fac., W.
for omission, MS.

² Pecc. with c expuncted, MS.

³ Deledere, with de underlined

⁴ Peccunie injustæ, W.

⁵ Joh. xvii, 12.

⁶ Ced., W.

⁷ Excestre, W.

⁸ Oria, K.

⁹ Oft,

omitted, K.

¹⁰ Linford, K.

¹¹ 'Ac refurtationis, W.

atrasado
 is me
 mis vel
 o casa
 ioren
 rem.
 sub
 aque
 ando

que
 ses.
 are

en

e
 e
 ;
 !

THE BORROWER WILL BE CHARGED
AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS
NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON
OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED
BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE
NOTICES DOES NOT EXEMPT THE
BORROWER FROM OVERDUE FEES.

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 (617) 495-2413

